REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

MINISTERUL DE INTERNE

ARHIVA

FOND PENAL

Dosar Nr. 40001 **Vol. Nr.** 27

Privind CUPRINZÂND DIVERSE MATERIALE ÎN LEGĂTURĂ CU COMPLOTUL ORGANIZAT DE IULIU MANIU ȘI ION MIHALACHE (FUGA DELA TĂMĂDĂU)

Data 19 XII 1979

C 57-C9 3/98.

Urmează Vol. Nr. 28

I

ROMÂNIA

Dosarul Nr. ______ Vol. Nr. 27

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

DIRECȚIA GENERALĂ A POLIȚIEI

ANUL 194__

DOSARUL

relativ la Actele de anchetă privind complotul organizat de I. Maniu și Ion Mihalache

Observațiuni: ______

M. O., Imprimeria Națională.

Nr. volumului următor: ______

PREGATIREA LOVITURII DE STAT SI CREIAREA ACTIVITATII SUBTERANE ANTIGUVERNAMENTALE.

Reacţiunea din România, strânsă în jurul celor două partide reacţionare conduse de IULIU MANIU, a văzut în Actul dela 23 August 1944 o primejdie pentru interesele ei de clică explcatatoare şi conducătoare a Statului.

Eliberarea României de către Armata Roşie şi Actul dela 23 August 1944 a răsturnat multe socoteli ale reacţiunii, care voia ca răsturnarea regimului antonescian să nu aducă nici o schimbare în vechile stări politice şi economice ale ţării şi în primul rând să nu dea posibilitatea de organizare şi desvoltare politică muncitorimii şi ţărănimii şi a elementelor progresiste, forţe, care doreau şi luptau pentru instaurarea unui regim cu adevărat democratic.

De aceea, încă în noaptea de 23 spre 24 August 1944, conducătorii reacţiunii, după schimb de vederi, au luat măsuri pentru organizarea unei acţiuni în ţară şi în străinătate în vederea frânării unei eventuale instaurări a unui regim democrat în România (vezi declaraţia FLORIN ROIU).

Desfăşurarea ulterioară a activităţii partidelor reacţionare a continuat realizarea acestei hotărâri de a lupta prin toate mijloacele împotriva regimului democrat şi a poporului român.

Această activitate criminală a reacţiunii din România cuprinde două perioade :

Prima începe imediat după 23 August 1944, până în toamna anului 1946.

A doua, din Septembrie 1946 până azi.

Această activitate antinaţională, ilegală şi subterană, s'a dus atât în ţară cât şi în străinătate.

In interiorul ţării, reacţiunea prin conducătorii ei IULIU MANIU, C.BRATIANU şi mai târziu TITEL PETRESCU, a dat tot sprijinul majorităţii reacţionare a Guvernelor SANATESCU şi RADESCU şi a îndrumat-o direct pentru a împiedeca democratizarea aparatului de Stat, sancţionarea criminalilor de războiu, executarea loială a Convenţiei de Armistiţiu şi a sabotat efortul de războiu, reînviind toate metodele regimurilor reacţionare fasciste împotriva muncitorimii şi a ţărănimii.

Asasinatele din comuna Apărătorii Patriei din Noembrie 1944, dela Malaxa din 11 Februarie 1945, din Piaţa Palatului din 24 Februarie 1945, precum şi răspândirea vechilor minciuni despre Uniunea Sovietică, ponegrirea Armatei Roşii eliberatoare, ca şi a propriei noastre armate, arătau limpede cum înţeleg MANIU şi BRATIANU să guverneze şi care era "democraţia" pe care ei voiau s'o aplice poporului român.

In toamna anului 1944, Partidul Naţional-Tărănesc organizează gărzile "Iuliu Maniu", încadrate cu elemente legionare şi dintre foştii funcţionari impuşi de Antonescu în teritoriile sovietice vremelnic cotropite. Gărzile "Iuliu Maniu" mergând în spatele frontului, au comis, în Ardealul de Nord, nenumărate nelegiuiri prin jefuirea, schingiuirea şi asasinarea bestială împotriva populaţiei civile din acea regiune, urmărind creiarea unei stări de nelinişte în spatele frontului.

-/-

După victoria populară dela 6 Martie 1945, când a fost instaurat regimul democrat în ţara noastră, reacţiunea îşi schimbă metoda de lucru şi intensifică activitatea împotriva ţării şi a regimului democrat. IULIU MANIU şi BRATIANU fac memorii şi proteste peste hotare împotriva ţării, prin presa lor, prin adunări şi agitatori trimişi la sate în interiorul ţării lansează tot felul de svonuri despre situaţia din România, folosindu-se de oamenii lor aflaţi în străinătate, dintre care unii erau diplomaţi în funcţiune, cu scop de a creia greutăţi interne şi externe.

Paralel cu această activitate criminală, IULIU MANIU şi C.BRATIANU trec la organizarea unei acţiuni subterane, încurajând şi formând grupe teroriste şi de sabotaj în diferite părţi ale ţării, iar prin broşuri şi manifeste răspândeau tot felul de minciuni şi calomnii la adresa clasei muncitoare, a partidelor şi organizaţiilor democratice, a Uniunii Sovietice şi Armatei Roşii şi la aţâţarea la ura rasială şi şovină.

Toate aceste grupe şi organizaţiuni subterane aveau sprijinul politic şi financiar al conducerii celor două partide reacţionare, iar membrii importanţi ai P.N.T. şi P.N.L. făceau parte din aceste organizaţiuni (ILIE LAZAR, BOCŞA MALIN, H.COMANICIU, MIHAIL FARCAŞANU, VINTILA BRATIANU, etc.).

După condamnarea pentru crime a unora dintre conducătorii gărzilor "Iuliu Maniu", o parte dintre membrii lor, la îndemnul şi cu sprijinul conducerii P.N.T. se regrupează şi se organizează în diferite părţi ale ţării, pregătindu-se pentru acte de sabotaj şi teroare. (GAVRILA OLTEANU, PALIACU DUMITRU, ŞTEANTA DUMITRU, etc.).

Astfel, au apărut organizaţiile subversive: "HAIDUCII LUI AVRAM IANCU - DIVIZIA SUMANELOR NEGRE", condusa de asasi-

nul GAVRILA OLTEANU, "GRAIUL SANGELUI", "TINERETUL LIBER", "DIVIZIA VLAD TEPEŞ", "SARMISEGETUZA" de sub conducerea lui VICTOR SARBU, care au fost descoperite, iar conducătorii arestaţi şi judecaţi.

In toamna anului 1945, conducerea celor două partide reacţionare, a considerat că este necesară gruparea acestor organizaţiuni sub o conducere unitară, cu un Stat Major bine pregătit, pentru a le dirija activitatea după un plan politic şi militar bine studiat. Se înfiinţează astfel aşa numita "MIŞCARE NATIONALA DE REZISTENTA - M.N.R.",de sub comanda Generalului ALDEA, care lucra sub conducerea lui IULIU MANIU prin BOCŞA MALIN.

In Noembrie 1945, MANIU şi BRATIANU considerau organizaţiile subversive bine încadrate şi organizate şi hotărăsc să folosească ziua de 8 Noembrie 1945 pentru răsturnarea Guvernului. Am avut astfel sângeroasa zi de 8 Noembrie 1945, în care fii ai clasei muncitoare au fost asasinaţi de gloanţele oamenilor lui MANIU şi BRATIANU, iar Capitala şi unele oraşe din ţară au trăit momente de pe timpul manifestaţiilor şi dezordinilor tipic fasciste legionare.

Evenimentele dela 8 Noembrie 1945 au însemnat un avertisment serios pentru toţi cei ce n'au văzut pericolul ce-l constitue pentru ţară şi popor,partidele reacţionare şi rămăşiţele fasciste.

După insuccesul dela 8 Noembrie 1945, IULIU MANIU şi reacţiunea nu dezarmează, ci dă noui instrucţiuni de reorganizare şi de captare a elementelor fanatice, gata să execute orice ordin criminal primit dela conducătorii naţional-ţărănişti.

-/-

Numai prin descoperirea şi arestarea capilor acestor organizaţii subversive teroriste, în Maiu 1946, ţara noastră a fost ferită de momente de teroare şi de asasinate pe care le pregăteau aceste organizaţiuni iniţiate şi conduse de cele două partide reacţionare.

Procesul acestor conspiratori, în frunte cu ILIE LAZAR, Generalul ALDEA, VALER ROMAN şi alţii, a desvăluit toate legăturile lor cu reacţiunea din ţară şi străinătate, precum şi planurile de subminarea regimului democrat şi de pregătiri de acte de sabotaj şi de asasinate, precum şi planuri în eventualitatea unui războiu între Marile Puteri, pe care ei îl aşteptau.

In aceiaşi perioadă, reacţiunea din România, prin conducătorii săi MANIU şi BRATIANU, continuă şi intensifică activitatea de subminare şi defăimare a ţării şi a regimului democrat, prin oamenii lor aflaţi în străinătate, precum şi prin apeluri şi proteste adresate unor ţări străine.

Aşa cum arată acuzatul FLORIN ROIU, încă în noaptea de 23 spre 24 August 1944, GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI şi VICTOR RADULESCU POGONEANU se înţeleg şi stabilesc că este necesară o acţiune externă împotriva regimului democrat, pe care ei vedeau bine că va fi realizat prin eliberarea României de către Armata Roşie. In acest scop, ei hotărăsc să fie trimişi la Legaţiile importante din străinătate, oameni de toată încrederea ai reacţiunii, care din posturi oficiale, să pregătească acţiunea de defăimare şi intervenţia străină în treburile interne ale României.

"Din momentul ce actul dela 23 August 1944, a fost înfăptuit în totală contrazicere cu negocierile duse, dela început au căutat mijloace cu care să combată efectele pe care le prevăzuseră şi să creieze instrumentul cu care la momen-

tul oportun să răstoarne situaţia politică,care nu putuse fi evitată.

"In concret, POGONEANU începe construirea instrumentului amintit mai sus.

"Astfel, trimite în străinătate, chiar în dimineaţa zilei de 24 August 1944, pe CIUREA la Ankara şi DJUVARA la Stockholm, doi colaboratori foarte intimi ai lui POGONEANU, care făcuseră parte din echipa restrânsă de cifrori,care erau la curent cu toate negocierile duse şi care puteau fi utilizaţi pentru continuarea legăturilor necesare cu unele puteri străine.

"Deasemenea, menţine în posturile-cheie din străinătate, diplomaţii care duseseră negocierile cunoscute şi care erau prieteni devotaţi ai lui POGONEANU (la Lisabona,COSTE ; la Berna, ANASTASIU şi TITU POGONEANU; la Ankara, CRETZEANU şi DIMITRIE POPESCU; la Stockholm, DUCA)." (Declaraţie Florin Roiu din 27 August 1947).

GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI şi CONSTANTIN VIŞOIANU, Miniştrii Afacerilor Străine din guvernele SANATESCU şi RADESCU, organizează astfel Legaţiile noastre din străinătate, încât să asigure continuarea vechei diplomaţii reacţionare fasciste, anti-populare şi dispun ca fondul de şase milioane franci elveţieni, aflaţi la dispoziţia Ministerului Afacerilor Străine, la Legaţia noastră din Berna, să fie transferaţi la o bancă particulară, pe numele şi la dispoziţia lui ALEXANDRU CRETZEANU, fost Ministru plenipotenţiar la Ankara,eliminat din cadrele Ministerului de Externe şi unul dintre conducătorii grupului de trădători din străinătate.

"In fine, creiază "fondul rezistenţei" de şase milioane franci elveţieni. Acest fond a fost creiat în ultimele zile

-/-

ale ministeriatului lui VIŞOIANU, prin trecerea sumei de mai sus, care se afla la Berna, pe numele personal al lui CRETZEANU". (Decl.Florin Roiu din 27 August 1947).

Activitatea acestor agenţi ai reacţiunii, aflaţi în străinătate, începe imediat după 23 August 1944, răspândind acolo tot felul de ştiri tendenţioase despre situaţia din România şi mai ales insulte şi calomnii la adresa Uniunii Sovietice şi Armatei Roşii.

După 6 Martie 1945, acţiunea pe plan extern, împotriva regimului democrat, se intensifică. MANIU şi BRATIANU fac proteste şi memorii, prin care cer nerecunoaşterea Guvernului şi intervenţie străină pentru schimbarea regimului democrat.

Incadrarea Transilvaniei de Nord în administraţia românească şi sfârşitul victorios al războiului împotriva hitlerismului, marile reforme democratice care au fost înfăptuite, aduc consolidarea regimului democrat în România. Aceasta a îndârjit şi mai mult pe MANIU şi BRATIANU în acţiunile lor de provocare a greutăţilor interne şi externe României, insistând pentru o intervenţie străină în ţara noastră.

Diferite apeluri mincinoase, adresate Misiunilor Statelor semnatare ale Armistiţiului cu România, provoacă protestele unora dintre acestea către factorul constituţional, cerându-i să demită Guvernul democrat. In luna August 1945, când ţara se pregătea pentru a sărbători un an dela Actul din 23 August 1944, conducătorii reacţiunii din România, profitând de un astfel de protest al unor puteri străine, ţin o serie de consfătuiri la casa lui BARBU ŞTIRBEY, între MANIU, BRATIANU, TITEL PETRESCU, GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI, VICTOR RADULESCU POGONEANU şi BARBU ŞTIRBEY, la care participă şi unii

-/-

membri ai Misiunilor Guvernelor respective, hotărând să folosească acest prilej pentru a determina factorul constituţional să ceară demiterea Guvernului existent. (Declaraţiile Florin Roiu, V.Pogoneanu şi I.Mocsony Styrcea).

Prin provocarea crizei dintre factorul constituţional şi guvern, în August 1945, reacţiunea din România înregistrează oarecare succes, dar urmarea acestui act a fost o şi mai strânsă unire a forţelor democrate în jurul Guvernului şi demascarea uneltirilor reacţiunii.

In urma hotărârilor Conferinţei dela Moscova, din Ianuarie 1946, intră în Guvernul democrat şi doi reprezentanţi ai celor două partide reacţionare.

In timp ce Guvernul organiza munca de refacere a ţării şi făcea pregătiri pentru apărarea intereselor politice, economice şi teritoriale ale ţării, la Conferinţa de Pace, IULIU MANIU folosea prezenţa în Guvern a celor doi miniştri reacţionari, pentru intensificarea activităţii subterane şi de agitaţie în ţară, iar peste hotare, pentru acţiuni de defăimare a României şi creiare de greutăţi Delegaţiei României la Conferinţa de Pace.

Trădătorii din străinătate, trimişi şi instruiţi de MANIU, în frunte cu GRIGORE GAFENCU, ALEXANDRU CRETZEANU, V.TILLEA şi alţii, sprijiniţi de cercurile imperialiste reacţionare din străinătate, au făcut greutăţi serioase Delegaţiei Guvernului român la Conferinţa de Pace, punând în pericol realipirea în întregime a Transilvaniei de Nord la România şi sprijinind introducerea în Tratatul nostru de Pace a unor obligaţiuni nedrepte, cu caracter economic şi politic.

Trădătorul de Neam şi Ţară, ALEXANDRU CRETZEANU, mânuitorul fondului de şase milioane franci elveţieni, pus la dispoziţia sa de CONSTANTIN VIŞOIANU cu asentimentul acuzatului

IULIU MANIU, nu era preocupat de interesele ţării,ci de uneltirile pentru doborârea regimului legal al ţării şi de supunerea ei unor puteri străine ; de aceea era dispus să facă : "mici concesiuni de rectificări de frontieră în favoarea Ungariei", aşa cum rezultă din scrisoarea din 12 Noembrie 1946, a altui trădător aflat în străinătate, NICOLAE DIANU, către IULIU MANIU şi din scrisoarea din 3 Septembrie 1946, a aceluiaş NICOLAE DIANU către GRIGORE GAFENCU.

Aceşti trădători, în frunte cu GRIGORE GAFENCU şi ALEXANDRU CRETZEANU, au lucrat după instrucţiunile şi documentele trimise de acuzatul IULIU MANIU : "Am primit la Londra, în ajunul plecării, textul instrucţiunilor Dvs.din 1 August. Voiu utiliza aceste instrucţiuni şi documente în acţiunea ce voiu începe în Statele Unite. Asemenea, am luat măsurile necesare pentru ca aceste texte să parvină tuturor prietenilor noştri care continuă acţiunea în Europa". (Scrisoarea din Londra, datată 2 Septembrie 1946, a lui Alexandru Cretzeanu, către Iuliu Maniu).

Lipsa de succes a acţiunilor subversive de până aci, ca şi a presiunilor diplomatice ale puterilor străine,pentru răsturnarea Guvernului democrat, au impus agenţilor acreditaţi ai cercurilor imperialiste străine şi reacţiunii româneşti, concepţia unei acţiuni subterane de mare amploare, menită să determine,prin războiu civil, o schimbare de regim în ţară.

Pentru aceasta, reprezentanţi ai cercurilor competente străine, conform instrucţiunilor primite, au luat contact cu şeful opoziţiei româneşti, IULIU MANIU, prin împuternicitul acestuia pentru problemele externe, fostul Ministru al Afacerilor Străine, GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI şi prin consilierul

-/-

intim al acestuia, VICTOR RADULESCU POGONEANU.

In acest scop, cu prilejul unei întâlniri la un ofiţer superior, în Şoseaua Jianu 72, agenţii străini au cerut lui Ion de MOCSONY STYRCEA, prieten comun al lui BUZEŞTI şi POGONEANU, să le prilejuiască o convorbire cu aceştia, ceiace ION de MOCSONY STYRCEA a şi făcut. (Declaraţie Ion de Mocosny Styrcea din 12 Septembrie 1947).

Identitateade vederi între reprezentanţii cercurilor imperialiste străine şi reacţiunea românească era atât de perfectă, încât nu a fost nevoie decât de două şedinţe, pentru a se pune la punct, în detalii, planul criminal al unei puternice activităţi subterane, de răsturnare prin violenţă a regimului democrat şi de provocare la războiu. Şedinţele au avut loc în a doua jumătate a lunei Septembrie 1946 : prima, la locuinţa sorei acuzatului STYRCEA, în Str. Sofia 12, iar a doua, la locuinţa lui BUZEŞTI, în Palatul ŞTIRBEY. La ele au mai participat şi ION de MOCSONY STYRCEA, RADU NICULESCU BUZEŞTI şi IOANA BUJOI, care a stenografiat discuţiile avute şi a bătut apoi la maşină textele dictate de GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI, consemnând scopurile, conţinutul şi mijloacele de acţiune ale complotului. Textele sunt minuta din 18 Septembrie 1946 şi memoriul din 30 Septembrie 1946, ambele în limba engleză, şi au fost bătute în câteva exemplare, dintre care originalele au fost expediate imediat după confecţionarea lor în capitala străină interesată, iar copiile au fost încredinţate de GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI lui VICTOR RADULESCU POGONEANU, spre a-i fi trimise ulterior în străinătate. In cursul cercetărilor, copiile au fost găsite, identificate şi recunoscute atât de VICTOR RADULESCU POGONEANU, cât şi de ION de MOCSONY STYRCEA, care au avut cunoştinţă de ele în

-/-

chiar momentul confecţionării lor şi se găsesc la dosarul cauzei. (Declaraţiile Mocsony Styrcea şi V.Pogoneanu).

Din conţinutul lor, precum şi din declaraţiile explicative ale lui Victor RADULESCU POGONEANU, RADU NICULESCU BUZEŞTI şi ION de MOCSONY STYRCEA, rezultă cu prisosinţă scopurile, cuprinsul şi întinderea complotului.

In cursul ambelor şedinţe, GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI a arătat fără echivoc că tratează în numele Partidului Naţional Ţărănesc, având şi asentimentul personal al lui IULIU MANIU, care urma să obţină şi aprobarea şefilor celorlalte două partide de opoziţie. Dealtfel, atât în cursul tratativelor, cât şi după încheerea lor, GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI se consulta cu IULIU MANIU, mai ales în legătură cu aplicarea planului de acţiune, rezultat din tratative şi cu desemnarea comitetelor prevăzute în plan, iar conţinutul expunerilor agenţilor străini era destinat direct lui IULIU MANIU.

Agenţii străini, fără a arăta direct că lucrează în numele guvernului lor, n'au ascuns că memoriul conţinând rezultatul întrevederilor, era destinat unui serviciu special, nou înfiinţat, cu competenţa de a centraliza şi coordona activitatea tuturor ministerelor şi serviciilor de informaţii, alcătuit din personalităţi cu acces imediat la forurile conducătoare din ţara lor. Dealtfel, memoriul însuşi arată că se adresează Guvernului în folosul căruia lucrau agenţii străini.

Din primul moment, discuţiunile au invederat acordul complect al cercurilor conducătoare imperialiste cu opoziţia românească, asupra faptului că Guvernul democrat din România urmează a fi răsturnat. Agenţii străini au precizat însă că o intervenţie eficace a ţării lor nu va fi obţinută de IULIU MANIU decât dacă va realiza în România o tensiune gravă şi

-/-

vizibilă, sprijinită pe o mişcare subterană, larg răspândită şi temeinică, capabilă să declanşeze lovitura de Stat la momentul fixat, ceiace GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI, în numele lui IULIU MANIU, s'a angajat să realizeze.

Pregătirea insurecţiei armate şi răsturnarea prin violenţă a regimului democratic, nu erau însă singurele scopuri ale complotului. Integrată într'un ansamblu de acţiuni teroriste, activitatea organizaţiilor pe care IULIU MANIU se angaja să le organizeze şi să le desvolte, trebuia să aibă ca rezultat, potrivit hotărârilor luate, intervenţia militară străină şi războiul, situaţiune în care aceste organizaţiuni ar fi trebuit să uşureze operaţiunile armatelor Guvernului celor doi reprezentanţi cu care se trata, prilejuind chiar ocuparea de către acestea a teritoriului naţional.

Mişcarea subterană urma să fie temeinic organizată, cuprinzând toate partidele de opoziţie, rolul de conducător revenind Partidului Naţional-Tărănesc şi şefului său, IULIU MANIU.

Pentru organizarea şi echiparea în cele mai bune condiţiuni a mişcării subterane, era înţeles ca cercurile străine interesate să pună la dispoziţie 60.000 de medalii jubiliare româneşti de aur, ce urmau să fie bătute în străinătate şi introduse treptat în ţară. Deasemeni, agenţii străini ofereau mijloacele de a se procura armamentul şi materialele necesare, precum şi de a instrui în străinătate, cadrele corespunzătoare, trebuincioase acţiunii. Controlul întregei activităţi urma să fie asigurat printr'un observator străin.

Pentru o cât mai bună conducere a organizaţiilor subterane şi o perfectă coordonare a acţiunii făţişe cu cea subversivă, s'a prevăzut constituirea a patru comitete :

-/-

A. Un comitet în străinătate, cu scopul aparent de a apăra interesele României, cuprinzând în sânul lui un subcomitet secret, condus de GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI, ALEXANDRU CRETZEANU, C.VIŞOIANU şi GRIGORE GAFENCU, subcomitet secret în permanent contact cu guvernele interesate şi înzestrat cu un mandat scris din partea opoziţiei ; mandatul urma să aibă un caracter general.

B. Un comitet secret în ţară, conducător efectiv al tuturor organizaţiilor subversive - teroriste.

C. Un comitet politic, cuprinzând reprezentanţii celor trei partide de opoziţie, având ca primă justificare formală "apărarea libertăţii alegerilor", dar care urma să funcţioneze şi după alegeri, pentru a aplica în fiecare partid hotărârile conducerii mişcării, cu comitete corespunzătoare în fiecare judeţ.

D. Un comitet militar, cu scopul de a strânge informaţiile necesare puterii străine interesate şi de a da tot ajutorul conducerii, în momentul declanşerii acţiunii.

Se prevedea deasemeni, că la momentul hotărât, comitetu din străinătate, aservit complect puterilor imperialiste, să se declare Guvern al rezistenţei româneşti, în care scop trebuiau să plece în străinătate personalităţi politice ale opoziţiei, fixându-se chiar la data discuţiilor : GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI, C.VIŞOIANU şi ION MIHALACHE, ceilalţi urmând a fi desemnaţi ulterior. (Declaraţie Ion de Mocsony Styrcea din 13 Septembrie 1947).

Planul odată întocmit şi expediat în capitala ţării pentru care lucrau agenţii străini, IULIU MANIU a purces la pregătirea elementelor necesare organizării activităţii subterane, în vederea declanşării războiului civil, având ca scop imediat reinstaurarea unui regim de dictatură reacţionară, potrivit înţelegerilor luate.

-/-

Astfel, au fost expediaţi în străinătate, conform planului, în primul rând, GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI şi apoi C.VIŞOIANU. Ambii au fost transportaţi în Elveţia, cu opriri la Viena şi în Germania. Ei au fost transportaţi cu avioane, aparţinând puterii străine pentru care lucrau agenţii ce duceseră tratativele şi au folosit uniforme ale armatei acelei puteri.

Cu prilejul ultimei plecări, agenţii au arătat că o altă plecare prin aceleaşi mijloace nu mai este posibilă, ceilalţi oameni politici români urmând a pleca prin mijloace proprii.

Nu mult timp după plecare, IULIU MANIU trimite şefului comitetului secret din străinătate, GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI, mandatul scris, semnat de toţi cei trei şefi ai partidelor de opoziţie.

Convenit în timpul tratativelor, mandatul n'a fost redactat şi semnat decât după plecarea lui GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI. Conceput şi bătut la maşină de VICTOR RADULESCU POGONEANU, mandatul a fost trimis de acesta, prin RADU NICULESCU BUZEŞTI, lui IULIU MANIU, care l-a semnat imediat.

Intrucât IULIU MANIU obţinuse în prealabil şi asentimentul lui C.BRATIANU şi TITEL PETRESCU, aceştia l-au semnat, accentuând consimţământul lor, de îndată ce le-a fost prezentat de CAMIL DEMETRESCU. Investit cu toate semnăturile, mandatul a fost dus apoi, de RADU NICULESCU BUZEŞTI, unuia dintre agenţii străini care participase la tratative, care şi-a manifestat satisfacţia că este într'adevăr un mandat în alb ce confirmă calitatea în care GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI a dus tratativele mai sus amintite. Plecând din ţară, agentul străin a luat cu el mandatul pe care l-a transmis apoi lui GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI.

-/-

In acelaş timp şi în executarea planului complotului, se constituesc comitetele politice ale reprezentanţilor celor trei partide de opoziţie. Afişând oficial o acţiune comună de apărarea libertăţii alegerilor, ei n'au făcut, în fapt, decât să execute dispoziţiile comitetului mişcării subversive, contribuind efectiv la creiarea unei tensiuni vizibile, prin agitaţiuni, provocări de dezordine, atacuri ale sedţiilor de votare.

Tot în cadrul executării planului criminal, pentru a asigura succesul acţiunii subterane, se înfiinţează, la 7 Noembrie 1946, organizaţia militară a P.N.T. Din procesul verbal de constituire şi din raportul Generalului GABRIEL NEGREI către IULIU MANIU, se constată că nu este vorba de un cerc profesional carecare, ci de o organizaţie militară politică, cu o delegaţie permanentă şi un comitet executiv, care trebuia să organizeze militarii din cadrul disponibil, sau în retragere, precum şi legătura cu militarii activi, pentru scopurile loviturii de Stat, aşa cum cerea conducerea Partidului Naţional-Ţărănesc, prin IULIU MANIU şi ION MIHALACHE. Organizaţia militară P.N.T. depindea direct de IULIU MANIU, preşedintele partidului şi era sub conducerea lui ION MIHALACHE.

IULIU MANIU şi ION MIHALACHE, cu scopul de a adormi vigilenţa organelor de Stat, a hotărât să camufleze organizaţia militară sub firma profesională, dar prin misiunile ei, prin activitatea desfăşurată, prin modul de recrutare, se stabileşte că niciodată nu s'a ocupat cu probleme profesionale, ci numai cu agitaţii în rândurile militarilor şi pregătire de acţiuni criminale împotriva regimului democrat. Denumirea "profesională" a acestei organizaţii, aşa cum pretinde ION MIHALACHE, a fost de fapt un mijloc de a camufla adevăra-

ta activitate subterană, anti-naţională, teroristă şi de spionaj a membrilor ei. Modul de recrutare a noilor membri, prin informarea despre trecutul lor, atragerea şi convingerea lor de a fi "soldaţi" disciplinaţi şi devotaţi ai organizaţiei şi partidului, primind misiuni de a recruta la rândul lor în mod discret alţi membri, precum şi obligaţia de a recruta ofiţeri activi sau de a se lega cu ofiţeri activi pentru a cunoaşte starea de spirit a ofiţerilor,subofiţerilor şi trupei şi pentru a se şti orientarea politică a comandanţilor şi a ofiţerilor în general, ne arată că această organizaţie nu urmărea apărarea intereselor profesionale a membrilor ei, ci cu totul alte scopuri. De altfel, pentru cel care era atras membru al organizaţiei militare, nu era necesar să fie şi membru la P.N.T. Era suficient ca noul membru să manifeste atitudini anti-democrate, pentru a putea deveni membru al organizaţiei, chiar şef de organizaţie judeţeană (vezi declaraţia I.Mihalache, Col.Stoica, General Stoika, Colonel Stătescu).

Această organizaţie milătară a P.N.T.-ului avea ca scop :

1. Atragerea şi pregătirea elementelor militare din cadrul disponibil şi armata activă, ca să activeze în vederea răsturnării prin forţă a regimului democratic din România.

2. Intocmirea de planuri militare cu privire la organizarea unei a doua armată şi de transformare a armatei active într'un instrument sigur în mâna reacţiunii din România,atât împotriva regimului democrat, cât şi în vederea aşteptatului celui de al doilea război.

Conducerea acestei organizaţii militare,dela constituirea sa din 7 Noembrie 1946, o are G-ralul NEGREI GABRIEL,prim vice-preşedinte fiind Col.ŞTEFAN STOICA şi în fapt adevăratul

-/-

ei conducător.

Activitatea aşa zisului Cerc Militar este împărţită în patru comisii :

1. Comisia de organizare tehnică militară, sub preşedinţia G-ralului STOIKA GRIGORE.

2. Comisia juridică, sub preşedinţia G-ralului ZORZOR VASILE.

3. Comisia de informaţii şi documentare, sub preşedinţia Colonelului C.DEMETRESCU.

4. Comisia de organizare şi legătură cu armata.

Această împărţire pe comisii s'a făcut numai în intenţia de a camufla adevărata activitate practică subversivă a organizaţiei.

In atingerea scopurilor finale ale complotului, organizaţia militară P.N.T., prin Col. STOICA ŞTEFAN, dă instrucţiuni membrilor ei să recruteze cât mai mulţi ofiţeri şi subofiţeri activi, constituind în fiecare unitate cuiburi ale organizaţiei, care la un moment dat, trebuiau să aresteze pe ceilalţi ofiţeri, cari nu făceau parte din organizaţie şi în special pe ofiţerii cu convingeri democrate, pentru ca apoi, repede, să ocupe cu uşurinţă instituţiile publice, coordonând această acţiune cu a civililor P.N.T.-işti. (Declaraţiile ALBU GHEORGHE, CAZAN TEODOR, Sublt. WALTHER PAUL).

"Se urmărea o cât mai largă legătură între partid şi armată, pentru ca partidul să-şi apropie armata şi să poată conta pe ea la un moment prielnic.

"Fiecare din ofiţerii de rezervă şi deblocaţi, care aveau cunoscuţi printre ofiţerii din activitate, sau ale căror unităţi erau în garnizoana respectivă, trebuia să ţină legătura cu aceştia.

"Legătura se ţinea prin manifeste cu conţinut subversiv, adresate ofiţerilor, subofiţerilor şi trupei, care se

dădeau dela om la om, se puneau pe birouri, pe mese, sertare, sau dulapuri," declară martorul Sublocot. WALTHER PAUL.

Se conta mai mult pe sprijinul ofiţerilor din cadrul disponibil, pe care Col. ŞT. STOICA îl asigura în numele şefului partidului, IULIU MANIU, că vor fi reîncadraţi în armată, odată cu venirea la putere a P.N.T. (vezi declaraţia martorului Sublocot. WALTHER PAUL).

Militarilor activi li se promitea avansarea.

Se făcea de către membrii organizaţiei militare P.N.T. o continuă propagandă în unităţi, de defăimare a regimului democrat din România şi a realizărilor sale, întreprinzându-se toate mijloacele de denaturare a adevărului şi a realităţilor pentru a se creia o stare de spirit favorabilă insurecţiei.

Acţiunea de propagandă subversivă era metodic şi persistent susţinută, cu scopul de a recruta membri pentru P.N.T. şi de desagregare a unităţii armatei, pentru ca armata să nu fie un aparat capabil de a susţine regimul democratic.

Această acţiune criminală, era susţinută în special prin manifeste imprimate de tineretul militar P.N.T., care erau aduse la şedinţele Cercului Profesional Militar şi răspândite agenţilor din unităţi.

Membri ai organizaţiei militare P.N.T. şi agenţi de ai lor în unităţi militare erau instigaţi, în primul rând de Col. STOICA, să fure documente secrete militare dela Ministerul de Războiu, Marele Stat Major, Comandamente şi unităţi şi să le predea oamenilor de legătură sau direct Colonelului STOICA. Se urmărea prin aceasta să se cunoască organizarea, instrucţia şi dotarea armatei şi predarea acestor documente secrete serviciilor de spionaj a unor puteri străine (vezi notele informative despre starea de spirit din armată).

-/-

Prin informatorii speciali, activitatea publică şi particulară a membrilor armatei, era spionată.

Astfel, la 1 Septembrie 1946, plot.CONSTANTINESCU C., a adus copia unor instrucţiuni dela Ministerul de Războiu, (Declaraţia martorului ALBU GHEORGHE), iar la o şedinţă a organizaţiei militare, martorul CAZAN TEODOR a auzit pe Col. ŞTEFAN STOICA discutând despre copia unui ordin secret, ce îi fusese adus dela o unitate militară, în legătură cu supravegherea militarilor ce urmau a fi puşi în cadrul disponibil.

Autorii morali şi îndrumătorii principali ai acestei activităţi criminale sunt : IULIU MANIU şi ION MIHALACHE.

Colonelul STOICA ŞTEFAN declară în acest sens :

"Afirm cu tărie că toate instrucţiunile referitoare la activitatea organizaţiei militare, atât în comisii cât şi pe teren, le primeam dela dl.ION MIHALACHE, fie direct, fie prin intermediul altora". (G-ral NEGREI, Maior FETECAU, Col.STOENESCU, MITUŞ IONESCU, GEHORGHE K.CONSTANTINESCU, BUNESCU, POPESCU BOTOŞANI).

Tot Colonelul STOICA mai declară că într'o şedinţă plenară a organizaţiei militare, ION MIHALACHE a expus atribuţiunile Cercului Militar în cadrul general al Partidului, caracterizându-l drept "creerul militar al partidului".

Deasemenea, Col.STOICA ŞTEFAN declară că prin legăturile sale cu diferite personalităţi ale partidului, era informat asupra punctului de vedere al partidului, în toate chestiunile politice anti-guvernamentale, putând deci încadra lucrările organizaţiei militare în aceste vederi.

Generalul NEGREI GABRIEL şi Lt.Col.rez.STATESCU DUMITRU, confirmă că organizaţia militară P.N.T. era sub conducerea

-/-

şi sub ordinele lui I.MIHALACHE.

"Rapoartele de activitate ale Cercului Profesional Militar, întocmite de Col.STOICA ŞTEFAN, cât şi cele ale avocatului MITUŞ IONESCU, erau duse aproape întotdeauna Domnului ION MIHALACHE de către Plot.Major sanitar GONCEARÂC, care era secretar adjunct al acestei unităţi". (Declaraţia GHEORGHE ALBU).

Din ordinele aceloraşi acuzaţi, IULIU MANIU şi ION MIHALACHE şi după directivele acestora, cercul "Profesional" militar trece la realizarea celui de al doilea plan criminal: organizarea unei armate camuflate, în ţară şi străinătate, armată care să servească P.N.T.-ului ca instrument pentru preluarea puterii prin violenţă şi în vederea aşteptatului război, alăturiv de puterile imperialiste.

In acest scop, în primăvara anului 1947, la unele din şedinţele cercului "profesional" militar, Col.STOICA ŞTEFAN, în prezenţa lui ION MIHALACHE, ţine o conferinţă intitulată "Armata de mâine".

"După conferinţă a luat cuvântul Domnul ION MIHALACHE, care a expus ţelurile politice ale Partidului Naţional Ţărănesc şi a insistat asupra celor ce reveneau organizaţiei militare, arătând că rostul fiecărui membru al cercului profesional militar, nu este de a lucra în birouri, ci pe teren" (declaraţia Col.STOICA ŞTEFAN).

ION MIHALACHE a mai adăugat cu aceiaşi ocazie că doreşte ca naţiunea să fie înarmată, adică fiecare cetăţean să aibă în casă, arma şi raniţa, pentru a fi complect echipat în caz de nevoie. (Decl.Lt.Col.în retragere D.STATESCU şi Col.STOICA ŞTEFAN).

"Ca urmare a conferinţei D-lui MIHALACHE", precizează Col.STOICA ŞTEFAN şi pe baza sugestiilor date de D-sa, orga-

-/-

nizaţia militară, prin comisia de organizare, prezidată de G-ralul STOIKA GRIGORE, a alcătuit planul de organizare al armatei.

Planul de organizare al armatei, textul conferinţei "Armata de mâine" şi statutele Cercului profesional militar, au fost predate de către Col.STOICA ŞTEFAN lui V.SERDICI,care la rândul său le-a înmânat acuzatului IULIU MANIU, acesta transmiţându-le prin V.SERDICI pentru studiere şi aprobare, unei Legaţii străine. (Decl.V.SERDICI şi Col.STOICA ŞTEFAN).

Planul de organizare al armatei, aflat în original la dosar, conţine următoarele :

"Organizarea armatei şi a masselor înarmate se va face după felul cum germanii s'au organizat şi înarmat, după 1918.

Intregul sistem de organizare, instruire şi dotare, trebue cu grijă şi în mod ingenios camuflat.

Instruirea infanteriei neputând fi camuflată uşor, nu se va face, întrucât oamenii dela vatră au deja instrucţia bine făcută.

In schimb, se poate face uşor camuflarea instruirei unităţilor de blindate, aviaţie şi specialităţi, în cadrul unităţilor de grăniceri, jandarmi şi poliţie.

Dacă pentru unităţiăe blindate,sau aviaţie, nu se va putea dispune de suficiente care de luptă, sau avioane, în schimb pot fi instruiţi mulţi şoferi şi piloţi, care se formează şi se instruesc mult mai uşor ca infanteriştii,artileriştii şi cavaleriştii şi se pot instrui în mai multe serii (contingente).

Instruirea acestor specialişti se va face în societăţile civile de transport (terestre şi aeriene).

Pentru practica tragerii, se vor face concentrări de primăvară şi toamnă, de câte 15 zile, centrele de instrucţie

-/-

ale infanteriei, cavaleriei şi artileriei, vor fi mai reduse, pentru a putea camufla pe cele ale aviaţiei şi tancurilor.

In ce priveşte camuflarea materialelor cu care armata trebue dotată, ea se va face prin amenajarea anumitor fabrici în aşa fel, încât la trebuinţă să poată fi uşor transformate pentru fabricaţie de războiu. La aceste fabrici se vor afla în permanenţă ingineri şi maiştrii care să poată fi trimişi în străinătate la fabricile reputate,unde se învaţă fabricarea tancurilor şi avioanelor moderne şi perfecţionate.

Paralel să se fabrice cele necesare armatei şi în ţară, la fabrici şi ateliere mai mici.

Deasemenea, să se asigure în străinătate stocuri de tancuri şi avioane, de unde să fie aduse în ţară pe calea aerului, în timpul tensiunii diplomatice.

Astfel, partidul naţional-ţărănesc îşi lua în sarcină ambele acţiuni criminale. Prin agenţii săi din străinătate, trădători de ţară, prin defăimare şi calomnii, să creieze tensiuni diplomatice, pentru ca apoi,cu ajutorul cercurilor reacţionare din afară, să provoace războiu, în care Guvernul reacţionar adus la cârma ţării prin lovitură de Stat, să târască ţara, iar armata organizată în ţară şi străinătate,şi dotată cu material străin, să-l susţină pe trupul sfâşiat al ţării româneşti.

Pregătirea ofiţerilor, subofiţerilor, care vor conduce această armată, se va camufla astfel, după planul de organizare al armatei : a subofiţerilor se va face odată cu contingentele de trupă, iar a ofiţerilor,în cursuri de informaţii la Şcoala Superioară de Războiu, în număr cât mai mare,permis de "trupele de ocupaţie" şi chiar în număr mărit prin generali şi coloneli de rezervă.

-/-

Deasemenea se vor trimite ofiţeri să fie instruiţi în străinătate.

Referitor la materiile prime, necesare susţinerii unui războiu,s'a prevăzut în planul de organizare al armatei stocarea celor ce nu se găsesc în solul românesc, cum sunt : nikel, crom, magneziu,etc.

S'a mai prevăzut să se încheie,cu anumite ţări,convenţii fictive, în baza cărora acele ţări, vor declara că anumite materiale necesare războiului, stocate în fabrici,sunt proprietatea lor şi depozitate numai temporar la noi,pentru a putea fi astfel sustrase controlului.

In fine, in ultimul capitol din planul de organizare al armatei, Capitolul VI intitulat "chestiuni politice militare", se prevăd camuflări de unităţi în străinătate,în special în Germania, compuse din prizonierii români şi alţi români fugiţi din ţară (legionari,criminali de războiu),cu comandamente şi state majore proprii, care să-şi facă instrucţia acolo. (Vezi declaraţiile Col.STOICA ŞTEFAN din 4 Septembrie 1947).

Planul de organizare al armatei analizat mai sus, se găseşte în original la dosar,semnat şi recunoscut ca autentic de Col.STOICA ŞTEFAN. (Decl.din 8 August 1947).

Acelaş Colonel STOICA ŞTEFAN,analizează conţinutul acestui plan în sensul celor expuse mai sus,în cuprinsul declaraţiei sale din 4 Septembrie 1947, pe care o închee precizând :

"După cum se vede, la baza acestui plan stă ideea eludării Tratatului de Pace, prin diferite camuflări (camuflarea numărului unităţilor,instruirea oamenilor,cantităţilor de materiale,etc.)."

Această pregătire de eludare a Tratatului de Pace, în cadrul activităţii subterane a complotului,constitue o crimă

contra naţiunii româneşti, o trădare.

Pregătirile criminale pentru răsturnarea regimului democratic din România, constă din organizarea de formaţiuni civile şi militare înarmate şi a unei armate secrete, care să deslănţue şi să susţină un al doilea războiu mai scelerat ca cel pornit de ANTONESCU, formează unul din cele mai grave capete de acuzare împotriva conducătorilor partidului naţional-ţărănesc.

In aceiaşi idee a pregătirii elementelor ce trebuiau să participe la acţiunea de violenţă precónizată prin planul complotului, IULIU MANIU a sprijinit elementele legionare la conducerea tineretului universitar P.N.T., stăruind în educarea şi antrenarea lor pe linia violenţei huliganice, iar ION MIHALACHE i-a întărit prin discursurile ţinute, ideologia fascistă.

Deasemeni, P.N.T. a constituit grupuri teroriste înarmate, ascunse în diferite localităţi şi munţi, a conceput planuri de atac ale oraşelor, de dinamitarea oficiilor şi arestarea şi chiar exterminarea adversarilor politici. (Lugoj, Zărneşti, Bacău).

Alt punct al planului era menţinerea unui contact permanent între românii care au trădat ţara, grupaţi în străinătate în jurul subcomitetului secret, prezidat de GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI şi comitetul secret al mişcării din ţară, condus de IULIU MANIU.

Cu acest rol a fost însărcinat VICTOR RADULESCU POGONEANU, desemnat a face parte din comitetul secret al mişcării, prin care IULIU MANIU primea din străinătate şi trimetea acolo informaţiuni, rapoarte şi instrucţiuni. POGONEANU precizează : "Domeniul meu de activitate în legătură cu chestiunea care face obiectul anchetei, se poate defini ca îmbrăţişând ansamblul raporturilor cu grupul românilor din străină-

tate" (declaraţia din 30 August 1947).

Grupul "românilor din străinătate",la care se referă POGONEANU şi care acţionau sub directivele lui IULIU MANIU, este format de subcomitetul secret mai sus amintit : GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI, ALEXANDRU CRETZEANU, C.VIŞOIANU şi GRIGORE GAFENCU, secundaţi de V.V.TILLEA, FREDERIC NANU, CORNEL BIANU, CITTA DAVILLA, N.CARANFIL, N.I.HERESCU, BRUTUS COSTE, G.ANASTASIU, TITUS RADULESCU POGONEANU, RADU PLEŞEA, AUGUSTIN POPA, MIRCEA FARCAŞANU şi alţii.

Legătura era menţinută permanent prin VICTOR RADULESCU POGONEANU, care utiliza pentru primirea şi transmiterea corespondenţei cu străinătatea, bunele oficii ale unor militari şi diplomaţi, făcând parte din anumite Misiuni străine interesate.

In interior, pentru primirea şi transmiterea corespondenţei şefilor opoziţiei, VICTOR RADULESCU POGONEANU folosea pe RADU NICULESCU BUZEŞTI, membru al partidului naţional-ţărănesc şi pe CAMIL DEMTRESCU, membru al partidului naţional-liberal, ambii buni prieteni şi colaboratori ai săi.

TRADARE - SPIONAJ.

Un punct din plan asupra căruia agenţii au stăruit în mod deosebit să fie îndeplinit, este furnizarea de informaţiuni necesare guvernului lor. In totală slugărnicie faţă de stăpânii lui din străinătate, IULIU MANIU n'a ezitat o clipă să trădeze interesele poporului român şi a organizat pe scară largă acţiunea criminală de trădare-spionaj.

A dat dispoziţiuni lui VASILE SERDICI să strângă şi să transmită unor puteri străine, orice informaţiuni cerute de acestea.

Astfel, VASILE SERDICI a transmis cu autorizaţia şi la

Spionaj

îndemnul lui IULIU MANIU :

- Informaţiuni asupra extracţiei petrolului şi gazului metan.

- Date asupra organizării mişcării muncitoreşti în România.

- Date referitoare la repartizarea cerealelor colectate.

- Date asupra producţiei curente a uzinelor şi domeniilor Reşiţa.

- Informaţiuni asupra efectelor aplicării Reformei Agrare din 1945.

- Date asupra mărfurilor livrate U.R.S.S.-ului, precum şi convenţia comercială sovieto-română.

- Informaţiuni asupra activităţii cercurilor antisemite din România.

- Informaţiuni privind trupele sovietice.

- Informaţiuni asupra diferitelor personalităţi politice.

- In general, orice material în legătură cu executarea Convenţiei de Armistiţiu.

Deasemenea, tot după dispoziţiunile lui IULIU MANIU, a transmis unui diplomat străin, planul de organizare al armatei, întocmit de Generalul STOIKA GRIGORE,după cum transmitea Misiunilor unor puteri străine şi buletinele de ştiri, întocmite voit tendenţios, falsificând realităţile atât în ceeace priveşte activitatea Guvernului, cât şi poziţia Partidului Naţional Ţărănesc.

Tot VASILE SERDICI este acela care a transmis aceloraşi puteri străine şi informaţiunile obţinute de N.CARJA,asupra Serviciului Special de Informaţii, Secţiei II-a a Marelui Stat Major, Prefecturii Poliţiei Capitalei şi Siguranţei.

Pe aceiaşi linie a instigării la trădare, IULIU MANIU

-/-

a determinat şi o largă informare pe linie militară, folosind membrii partidului său, spre a obţine date confidenţiale şi secrete în legătură cu activitatea şi organizarea armatei.

Deasemenea, a folosit şi pe VICTOR RADULESCU POGONEANU, care uzând de ascendentul său asupra lui FLORIN ROIU, EMIL OPRIŞAN, EMIL LAZARESCU, CONSTANTIN TINCU şi FLORICA SPIRESCU, a obţinut dela aceştia comunicări de texte confidenţiale.

Textele erau apoi transmise lui MANIU, grupului din străinătate şi Misiunilor unor puteri străine, prin FLORIN ROIU.

De menţionat printre textele comunicate, anexele speciale ale convenţiei economice româno-sovietice din 1946.

Punctele prevăzute în plan şi cuprinzând obligaţiunile opoziţiei şi în special ale Partidului Naţional-Tărănesc, luate în numele şefului său, IULIU MANIU, prin GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI, cu privire la organizarea complotului, au fost îndeplinite aidoma. Complotul odată conceput, IULIU MANIU şi colaboratorii săi au păşit la executarea lui, în aşteptarea hotărârii de declanşare a războiului civil, ce trebuia luată de acord cu stăpânii lor, cercurile conducătoare imperialiste.

La începutul lui Aprilie 1947, IULIU MANIU a considerat că pregătirile sunt terminate, că organizaţia subversivă ce a creiat este în măsură să dea bătălia, fiind capabilă să răstoarne, prin violenţă, Guvernul.

De aceea, comunică reprezentantului diplomatic al puterii străine, cu ai cărei agenţi tratase complotul, că "are destulă putere, dispunând de forţe în P.N.T., care sunt mai numeroase decât ale Guvernului, că poate să bată, în loc să fie bătut şi cu forţa să răstoarne Guvernul", că este în situaţia să treacă la acţiune pentru înlăturarea Guvernului, dar doreşte să cunoască şi părerea guvernului străin respectiv.

-/-

Răspunsul îi este dat câteva zile mai târziu, printr'o notă transmisă de VASILE SERDICI, în care se spunea că deocamdată Guvernul respectiv nu sfătueşte să se treacă la acţiuni de violenţă.

Explicaţia acestui răspuns o furnizează GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI, în scrisoarea din 3 Aprilie 1947, adresată lui IULIU MANIU, în care arată că ajutorul străin făgăduit nu i se poate da încă, că se va produce, însă atunci când cei "care decid" vor considera că este oportun; recomandă însă încrederea şi întărirea organizaţiei.

Aceasta este situaţia în Iunie 1947, când în urma unei convorbiri dintre unul din agenţii care tratase cu GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI, în contact cu acesta în Elveţia, BUZEŞTI recomandă lui IULIU MANIU participarea la constituirea Blocului Agrarian din Sud-Estul Europei, iniţiat de alt trădător, MACEK.

INCERCAREA NEREUŞITA DE A PLECA IN STRAINATATE A LUI MIHALACHE, PENESCU şi CEILALTI.

In executarea planului de acţiune subterană, IULIU MANIU se hotărăşte, la începutul lunii Iulie 1947, să desăvârşească punctul referitor la trimiterea unor personalităţi politice în străinătate. Succesiunea faptelor nu este desigur întâmplătoare, astfel că trimiterea în străinătate a lui ION MIHALACHE, PENESCU, CARANDINO şi ILIE LAZAR, trebuia să servească la constituirea, în străinătate, a guvernului complotist, de a organiza trimiterea de spioni şi terorişti în ţară, recrutându-i din legionari şi criminali de război, astfel cum fusese stabilit în tratativele dintre GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI şi agenţii străini.

-/-

Acuzaţii IULIU MANIU, ION MIHALACHE, NICULAE PENESCU şi NICOLAE CARANDINO, recunosc ca scop al plecării lor numai pe acela de a intensifica propaganda grupului de trădători, aflat în străinătate, împotriva României şi a regimului democrat,în vederea grăbirii răsturnării acestui regim. IULIU MANIU era nemulţumit de activitatea criminală a trădătorilor GRIGORE GAFENCU, ALEXANDRU CRETZEANU, V.TILLEA şi ceilalţi, cari,deşi lucrau după instrucţiunile sale, nu reuşiseră să determine o intervenţie străină care să aducă răsturnarea regimului democrat din România.

Ori, trimiterea lui ION MIHALACHE şi a celorlalţi fruntaşi ai P.N.T.-ului, a fost hotărâtă de IULIU MANIU şi cu scopul de a participa la întrunirea proectată în Elveţia şi a altor trădători de neam din Sud-Estul Europei : NAGY FERENCZ din Ungaria, MACEK din Jugoslavia, DIMITROFF-GHEMETO din Bulgaria, care trebuia să aducă o grupare a tuturor trădătorilor din această parte a Europei, cu scopul coordonării activităţii lor criminale împotriva regimurilor democrate din acele ţări şi pentru turburarea păcii şi a raporturilor de prietenie ce se consolidează între popoarele din această parte a Europei.

Dar scopul principal al încercării de a pleca în străinătate, a lui MIHALACHE şi a celorlalţi fruntaşi ai P.N.T., a fost acela stabilit în convorbirea dela începutul lunii Octombrie 1946, între IULIU MANIU şi reprezentantul diplomatic al unei puteri străine, de a forma un guvern de complotişti în străinătate.

In această convorbire, la care a asistat ca interpret acuzatul VASILE SERDICI, IULIU MANIU se felicită pentru activitatea criminală a trădătorilor aflaţi în străinătate, în timpul Conferinţei de Pace, arătând că toţi au fost trimişi

de acuzat, dar că acum vrea să treacă la formarea în străinătate a unui guvern român, care să lucreze împotriva ţării şi a regimului democrat, cerând părerea şi sprijinul puterii străine pe care acel diplomat o reprezenta. (Nota de convorbirea dintre Iuliu Maniu şi reprezentantul diplomatic străin, şi declaraţiile Iuliu Maniu şi Vasile Serdici).

Această trimitere în străinătate a unor fruntaşi din P.N.T., nu slăbea cu nimic activitatea criminală de răsturnare a regimului democrat, a complotiştilor din ţară, deoarece, aşa cum recunoaşte acuzatul IULIU MANIU, în ţară, rămâneau destui conducători pentru organizarea activităţii subversive a complotiştilor.

fuga de la Tamadau

Aşa că, în luna Iulie 1947, IULIU MANIU ia contact, prin VLAD HATIEGANU, cu Inginerul GHEORGHE POPESCU şi Doctor C.GAFENCU, spre a organiza concret plecarea noilor săi reprezentanţi în guvernul complotist, ce trebuia constituit în străinătate, la începutul declanşării războiului civil. La 13 Iulie, acuzatul IULIU MANIU convoacă pe cei desemnaţi pentru plecare şi dând lui ION MIHALACHE depline puteri, îi arată că trebue să urmărească împlinirea cunoscutelor sale recomandări. La 14 Iulie 1947 însă, descoperirea, în momentul plecării lor, a acţiunii întreprinse, a adus arestarea fugarilor şi lămurirea întregei activităţi criminale de înaltă trădare a Partidului Naţional-Ţărănesc.

S'a putut astfel stabili că, în slujba cercurilor imperialiste din străinătate, conducătorii naţional-ţărănişti, pentru interesele clicii reacţionare din ţară, au conceput şi început să execute cea mai monstruoasă crimă : deslănţuirea războiului civil, aducător al intervenţiei străine şi prilej de războiu general.

-/-

ACTIVITATEA PARTIDULUI NATIONAL TARANESC, PENTRU CREIAREA IN TARA A UNEI STARI DE SPIRIT, FAVORABILE LOVITURII DE STAT.

Pentru reuşita planurilor criminale, complotiştii aveau nevoe de creerea în ţară a unei atmosfere favorabile complotului, era nevoie de agitare, de învrăjbirea masselor, mai ales că agenţii străini arătaseră în tratativele duse că o tensiune gravă şi vizibilă era necesară.

"După prezentările de rigoare, unul dintre agenţi a arătat că celălalt tocmai a sosit din capitala ţării lor, unde cercurile cele mai competente se preocupă de situaţia din România şi că sunt surprinse că - spre deosebire de celelalte ţări din Sud-Estul Europei - cu toate plângerile şi reproşurile făcute de opoziţie, Guvernului lor, nu se simte nici o "rezistenţă" eficientă nicăeri. Amândoi au adăugat că opoziţia trebue să-şi dea seama, în România, că ajutorul Guvernului lor este în funcţie de intensitatea activităţii subterane de tensiunea care se va produce în ţară.

"Acestea erau spuse în legătură cu demersurile opoziţiei pe lângă unele guverne străine, în vederea înlocuirei Guvernului român, format în urma acordului dela Moscova, cei doi agenţi arătând că intervenţii eficace din partea Guvernului lor, nu pot fi obţinute, atâta vreme cât opinia publică din ţara lor nu este impresionată de existenţa unei tensiuni vizibile în România". (Declaraţie Ion de Mocsony Styrcea din 12 Septembrie 1947).

Şi partidul naţional-ţărănesc, urmând întocmai sugestiile stăpânului lui de peste graniţă, a pornit de îndată la

-/-

creiarea tensiunii cerute.

O degănțată campanie de presă, inspirată direct de IULIU MANIU, a deslănțuit cele mai grosolane și odioase calomnii împotriva membrilor Guvernului și acțiunii de guvernare. Orice prilej, potrivit sau nepotrivit, era folosit de oficiosul P.N.T.-ului, "Dreptatea" și de alte ziare reacționare, spre a provoca în opinia publică dușmănie împotriva operii democratice a guvernului.

"Tonul de critică vehementă, al ziarului și linia de atac împotriva Guvernului și a regimului dela 6 Martie, era imprimat de conducerea partidului și anume personal de Dl. MANIU". (Decl.N.Carandino din 4 August 1947).

Paralel cu propaganda prin presă, Partidul Național-Țărănesc a deslănțuit în acelaș scop criminal, mai accentuată încă și mai veninoasă, o vastă campanie de șoapte și de svonuri, atribuind Guvernului intențiunile cele mai fantastice.

Greaua situație economică, datorită războiului și celor doi ani de secetă, a fost în deosebi folosită, spre a stârni populația împotriva Guvernului, încercându-se pe deoparte să i se atribue responsabilitatea situației grele economice, iar pe de altă parte, sabotând măsurile de remediere a dificultăților.

Pentru a creia neliniște și turburare, în scopul de a abate massele dela preocupările pașnice, partidul național-țărănesc a lansat neconternit o susținută rețea de amenințări cu primejdia războiului.

Și mai mult decât atât, a trecut la agresiuni, devastări și asasinate, pentru a-și verifica elementele de încredere și a-și spori aderenții.

GRIGORE NICULESCU BUZEȘTI declarase doar, în numele lui

-/-

IULIU MANIU : "Incăerările izolate şi sporadice, inevitabile, vor spori numărul rezistenţilor", ideie pe larg desvoltată de el şi consemnată în minuta întrevederii din 18 Septembrie 1946.

Alegerile parlamentare din 19 Noembrie 1946, au fost un prilej bine venit, pentru IULIU MANIU, de a spori tensiunea artificial creiată de el.

Sub pretextul apărării libertăţii alegerilor, au fost creiate din iniţiativa lui IULIU MANIU, comitete, conducătoare ale echipelor de şoc, în toate judeţele şi comunele.

Actele dosarului, procesele verbale şi circulările date de organizaţiile sale de partid, cu prilejul acela, stabilesc acţiunea criminală săvârşită atunci de MANIU.

Bătăi, distrugeri şi asasinate, sunt mijloacele prin care înţelegea partidul naţional-ţărănesc să asigure "libertatea" alegerilor înainte de alegeri, iar în ziua scrutinului, echipele de şoc au dat 96 de atacuri împotriva secţiunilor de vot, rănind ostaşi din gardă şi membri ai birourilor, distrugând urnele şi devastând localurile de vot.

Astfel, la 17 Noembrie 1946, un grup de manişti, în Capitală, au atacat sediul central al Blocului Partidelor Democrate din Cal. Victoriei.

La 18 Noembrie 1946, alt grup de manişti a înconjurat Primăria comunei Lişteanca, jud. Dolj, rănind grav cu focuri de revolver, trei membri ai B.P.D.

Tot înainte de alegeri, elemente maniste au distrus mai multe linii telefonice, pentru izolarea secţiilor de votare. Atacurile s'au mai produs în judeţele Arad, Argeş, Baia, Bihor, Brăila, Braşov, Caraş, Covurlui, Dâmboviţa, Dolj, Făgăraş, Hunedoara, Mureş, Muscel, Năsăud, Putna, Rădăuţi, R. Sărat, Roman, Romanaţi, Sibiu, Tecuci, Teleorman, T. Mică, Timiş Torontal, Turda, Tutova, Vâlcea şi Vlaşca, ceeace dovedeşte că erau rezultatul

-/-

Alegerile

unei acţiuni concertate şi dirijate.

Comitetele pentru apărarea"libertăţii"alegerilor,îşi arătau astfel adevăratul lor rol, rolul pe care agenţii străini îl fixaseră în cadrul complotului.

"Agenţii străini au precizat că nu interesează prea mult activitatea comitetelor pentru câştigarea alegerilor, (pe care le considerau pierdute), ci organizarea şi angrenarea lor în vederea acţiunii la ora "H".(Declaraţia Ion de Mocsony Styrcea din 14 Septembrie 1947).

Act. dup. Olipert

După alegeri, partidul naţional-ţărănesc a continuat cu intensitate sporită acţiunea sa provocatoare. Cu gândul învrăjbirii la paroxism, şoaptele cele mai absurde, svonurile cele mai mincinoase, erau colportate de agenţii naţional ţărănişti, pentru a creia agitaţie împotriva Guvernului, împotriva Uniunii Sovietice, împotriva ţărilor nouilor democraţii, împotriva muncitorimii din oraşe, a ţărănimii muncitoare, a cărturarilor şi a oamenilor noştri de artă şi împotriva naţionalităţilor conlocuitoare.

Sabotajele industriale, atentatele de cale ferată,agresiunile, ca cele dela I.T.A. din Arad, arată elocvent rezultatele acestei activităţi.

Pe aceiaşi linie de provocare a tensiunei, sabotând voit orice colaborare cu Guvernul, se plasează şi demisiile miniştrilor opoziţiei din Guvern, precum şi neparticiparea deputaţilor opoziţiei la lucrările Parlamentului.

De aceea, satisfăcut de opera înfăptuită, IULIU MANIU socotea că poate raporta reprezentantului diplomatic al unei puteri străine, rezultatele, arătând că :

"O situaţie gravă ar urma şi chiar turburări serioase şi grave...." (vezi declaraţia şi scrisoarea V.SERDICI din 2 Februarie 1947).

-/-

Aşa era firesc ca atunci când în Delegaţia Permanentă a P.N.T., unii neiniţiaţi au propus revizuirea tacticei partidului, abandonarea intransigenţei şi trecerea la o acţiune de opoziţie raţională, IULIU MANIU şi apropiaţii lui să stăruie şi să hotărască accentuarea intransigenţei, pentru că numai astfel se determină o continuă tensiune, condiţiunea de declanşare a războiului civil şi de prilejuire a intervenţiunilor străine, aşa cum prevedea planul prezentat unei puteri străine de împuternicitul lui IULIU MANIU, GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI.

* * *

Faptele astfel stabilite constituesc crimele de complot, trădare, trădare prin necredinţă, surparea ordinei constituţionale, răsvrătire şi insurecţiune armată, prevăzute şi pedepsite de art.227, 184, 186, 187, 190, 207, 210 şi 211 C.P.

Intr'adevăr, săvârşirea vreunei fapte, în scop de a ştirbi independenţa Statului, constitue crimă de trădare, art. 184 C.P.

Faptul de a unelti sau a se pune în înţelegere cu agenţii unui Guvern străin, spre a înlesni sau aduce ocupaţiune străină, constitue crimă de trădare, art.186 C.P.

Aceiaşi crimă o constitue şi faptul acceptării de promisiuni, în scop de a îndeplini acte contrarii interesului naţional, în caz de războiu, art.187 C.P.

Faptul funcţionarului public de a transmite sau divulga documente secrete, interesând apărarea naţională sau mobilizarea economică, constitue crima de trădare prin necredinţă, art.190 C.P.

-/-

Faptul de a instiga la ridicarea împotriva puterilor constituţionale ale Statului, constitue crima de surpare a ordinei constituţionale, art.207 C.P.

Faptul de a înarma sau instiga la înarmare pe locuitorii ţării, în scopul de a provoca războiul civil, constitue crima de răsvrătire, art.210 C.P.

Faptul de a organiza sau face să se organizeze trupe armate, în scopul de a provoca insurecţiune contra puterii Statului, constitue crima de insurecţiune armată, art.211 C.P.

Faptul în fine, de a lua hotărârea, împreună cu alţii, de a săvârşi vreuna din crimele prevăzute de art.186, 207, 210 şi 211 C.P., constitue crima de complot.

Ori, toate aceste fapte sunt dovedite în sarcina acuzaţilor, după cum se arată mai jos la fiecare în parte.

Apărarea ce vor a-şi face unii dintre acuzaţi că nu există complot, deoarece executarea lui era supusă acceptării de către un guvern străin a propunerilor făcute prin GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI, nu are a fi luată în seamă, deoarece :

1. Independent de orice acceptare, hotărârea acuzaţilor de a comite faptele incriminate era luată, iar acceptarea invocată nu era de natură să schimbe această hotărâre, atâta vreme cât nici o desistare a acuzaţilor dela hotărârea lor, nu s'a produs.

2. Din chiar textele ce constituesc dovada complotului, reiese clar că indiferent de acceptare, acuzaţii erau hotărâţi a îndeplini planul propus, lipsa de ajutor străin, următoare neacceptării, neavând efect decât asupra proporţiilor acţiunilor.

3. Faptele relevate mai sus, dovedesc fără putinţă de

-/-

îndoială, că nu numai că nu s'au desistat, dar, că dimpotrivă acuzaţii au păşit la executarea planului.

4. Permisiunea cerută de IULIU MANIU, în Martie-Aprilie 1947, prin reprezentantul diplomatic al unei puteri străine, de a declanşa acţiunea, stabileşte chiar că propunerile fuseseră acceptate, numai data începerii insurecţiei urmând a mai fi convenită.

5. Acelaş lucru îl dovedeşte şi încercarea de plecare dela Tămădău, în urma întrevederii dintre unul din agenţii străini, care participase la tratative şi GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI, în Maiu-Iunie 1947, în Elveţia.

*

* *

Şirul de crime săvârşite de conducătorii reacţiunii din România, arată ura de care erau cuprinşi împotriva poporului nostru, a clasei muncitoare şi a regimului democrat.

Cunoscând însă origina lor socială, activitatea lor publică şi privată, trecutul lor de jafuri şi de afaceri, se va vedea de ce purtau această duşmănie regimului democrat.

In fruntea partidelor reacţionare şi în jurul conducerii acestor partide, se află numai moşieri expropriaţi, bancheri, industriaşi - saboteuri ai operei de refacere a ţării, îmbogăţiţi de războiu, beneficiarii colaborării cu jefuitorii hitlerişti, profitorii nelegiuirilor antisemite - C.N.R.-iştii şi toţi jefuitorii teritoriilor vremelnic cotropite în Uniunea Sovietică.

Fruntaşii naţional-ţărănişti, membrii în consiliile de administraţie a marilor bănci şi întreprinderi din ţară, exploatează, alături de întreaga reaţiune, massele muncitoare, acumulând averi imense şi creindu-şi depozite în străinătate, în special în Elveţia şi Olanda.

-/-

Ei sunt autorii şi beneficiarii afacerilor : "Spirtului negru", a fraudelor cu perimetrele petrolifere, afacerea "Skoda", etc.

Aceştia complotau împotriva regimului democrat, această bandă de tâlhari reacţionari şi fascişti au organizat activitatea subterană, cu scop de a provoca războiul civil pentru răsturnarea regimului democrat şi de a creia un focar de agitaţie şi instigări la războiu, în această parte a Europei, slujind scopurilor războinice ale reacţiunei din România şi străinătate.

Acuzaţii fac parte din vârfurile acestor moşieri, afacerişti şi îmbogăţiţi prin jefuirea poporului.

Acuzatul IULIU MANIU a strâns avere din cămătărie şi din procesele bancherilor şi moşierilor, împotriva sărăcimei.

Niciunul din jafurile clicei din jurul său nu a fost lipsit de girul său.

Bogat proprietar de mine de aur : la Baia de Arieş 63,7382 Ha ; la Băişoara-Săcel 180,2793 Ha ; la Bucureşti-Hunedoara 5,7843 Ha ; la Rovine-Hunedoara 36,0903 Ha ; la Rovine, fosta asociaţie Nicolae Cârnic, 4,5116 Ha ; După Piatră 1,4480 Ha ; După Piatră fost Magyar Nemeth, 52,0506 Ha proprietar de moşie şi vie în jud. Sălaj - IULIU MANIU nu şi-a plecat urechea la strigătele disperate şi înfrigurate ale femeilor şi copiilor din Moldova, loviţi de foamete de pe urma cumplitei secete. Ba mai mult, se opune oricărui ajutor venit din afară, pentru meschine calcule politice.

Acuzatul ION MIHALACHE, prototipul moşierului, debutează în politică ca apărător al clasei ţărăneşti, cu care nu avea nimic comun, decât obârşia. Proprietar a 25 Ha. orezărie, cu

-/-

toate instalaţiile moderne ; al unui siloz pentru orez şi cereale ; al unei vii la Inuri-Călineşti, unde are o vilă, cramă, etc.; al unei vile la Eforie "cumpărată" prin licitaţie dela Eforia Spitalelor Civile ; al unei case boereşti la Dobreşti ; al unor livezi întinse ; al unei păduri la Inuri-Călineşti şi a vreo 30 Ha. arătură, - înlesneşte, ca Ministru al Agriculturii şi Domeniilor, creşterea marei proprietăţi moşiereşti, prin Legea circulaţiei bunurilor agricole.

Reacţionar, în slujba moşierimii şi bancherimii româneşti şi internaţionale, este un duşman neîmpăcat al democraţiei şi U.R.S.S.-ului.

Acuzatul NICULAE PENESCU, avocat al trustului suedez "Chibriturile" ; preşedinte al consiliului de administraţie la "Ericsson", societate suedeză ; proprietar al unei case în Str. Andrei Mureşanu Nr. 16 ; al unei ferme "Buta" în comuna Bârlogu, jud. Argeş, în suprafaţă de 142 Ha., - ca Ministru de Interne, intentează procese ţăranilor, îi tărăşte la Parchet, spre a-şi găsi lucrurile risipite din cauza războiului.

Acuzatul ILIE LAZAR, cât a fost preşedinte al Cooperativei refugiaţilor ardeleni, n'a fost străin de afacerile veroase ca, transporturi de valută peste graniţă ; trafic de permise de import şi export ; acreditive în străinătate, etc., pe care conducătorii cooperativei le făceau în marginile activităţii cu aparenţă legală.

Avocat şi prieten al lui SELETZKY, din procesul Skoda, membru în consiliul de administraţie al întreprinderilor "Neumann" din Arad, membru în consiliul de administraţie al firmei I.T.A. ; membru influent al conducerii garajelor Domecoş, ILIE LAZAR este omul de încredere al lui MANIU, între_

buinţat pentru punerea în executare a actelor de violenţă.

Acuzatul VASILE SERDICI, prototipul oportunistului afacerist şi veros, în calitate de consilier agricol şi director al Camerei Agricole din Sighişoara, a săvîrşit nenumărate fraude şi abuzuri. Din raportul făcut în urma unei anchete de către Inspectorul General VLAD BRÂNCOVEANU, rezultă că SERDICI s'a făcut vinovat de: risipă, abuzuri, mistificări (fals) în acte publice şi însuşire de bani în dauna Camerei Agricole şi a Statului. S'a cerut ridicarea imunităţii parlamentare, pentru a fi judecat, dar scapă nepedepsit, din cauză că cercetările s'au făcut în timpul când era deputat. A făcut afaceri importante pe timpul lui ANTONESCU şi obţine, printre altele, prin acuzatul Colonel STOICA, comenzi de cojoace pentru armată. Acum se bucură de averea agonisită, în modul mai sus arătat, avere care se compune dintr'o casă în Bucureşti, Str. Cristian Tell Nr.10, dintr'o fermă la 15-20 Km. depărtare de Capitală; posedă un auto-turism, trei auto-camioane, o motocicletă, o magazie de blănuri scumpe şi o magazie cu diverse piese pentru automobile şi cauciucuri.

Acuzatul Colonel STOICA ŞTEFAN, în timpul cât a fost secretar general la Ministerul Înzestrării, era cunoscut ca mare afacerist. Are avere mare şi depozite de devize în Elveţia. A lucrat cu firme alveţiene şi finlandeze, prin reprezentantul acestora anume N. ULRICH. A intrat la S.A.R.T., în calitate de reprezentant al Ministerului Inzestrării Armatei.

Şi-a dat demisia din armată, fiind pedepsit şi mutat disciplinar în garnizoana Ismail, pentru nereguli administrative, constatate în urma unei anchete.

*

* *

-/-

Culpabilitatea fiecăruia dintre acuzaţi, în raport de faptele reţinute şi incriminate, se stabileşte astfel :

IULIU MANIU, ca şef al reacţiunii româneşti, trădător al intereselor poporului, este conducătorul şi inspiratorul întregei activităţi subversive.

I. A participat la complotul din Septembrie 1946, conducând direct tratativele prin reprezentantul său, GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI.

Intr'adevăr :

1. In tot timpul tratativelor, GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI a invocat autoritatea lui MANIU şi a declarat că în acele tratative îl reprezintă pe IULIU MANIU şi partidul său.

"Ultima dată când dl.Gr.NICULESCU BUZEŞTI a afirmat cu tărie că reprezintă partidul naţional-ţărănesc şi pe dl.MANIU, a fost în cursul tratativelor duse de D-sa cu agenţii puterilor străine, aşa cum am mai declarat". (Confruntare între ION de MOCSONY STYRCEA şi IULIU MANIU la 22 Septembrie 1946).

2. Agenţii puterii străine se adresau prin GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI lui IULIU MANIU.

"Agenţii străini au răspuns că dl.MANIU trebue însfârşit să înţeleagă că, dacă nu se organizează în sensul discutat, va fi depăşit de alţii". (Declaraţia ION de MOCSONY STYRCEA din 12 Septembrie 1947).

3. IULIU MANIU însuşi, a confirmat în scris poziţia lui GR.NICULESCU BUZEŞTI în tratative şi asentimentul său la hotărârile luate.

"Ştiu deasemeni că agentul străin nu şi-a putut ascunde satisfacţia, primind mandatul de mai sus, întrucât prin acest fapt avea nu numai asigurările D-lui GR.NICULESCU BUZEŞTI, ci şi dovada formală a asentimentului celor trei şefi ai parti-

delor de opoziţie, la propunerile prezentate de D-sa prin "memorandum". (Declaraţia ION de MOCSONY STYRCEA din 18 Septembrie 1947).

4. GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI s'a consultat cu IULIU MANIU în cursul şi după terminarea tratativelor, asupra aplicării planului complotului.

"In zilele următoare, am mai avut prilejul să-l vedem de mai multe ori pe Dl.GR.NICULESCU BUZEŞTI, înainte de plecarea sa. Am putut stabili din convorbirile noastre, că D-sa avea consultări cu dl.MANIU în legătură cu aplicarea planului". (Declaraţia ION de MOCSONY STYRCEA din 13 Septembrie 1947).

5. GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI a arătat că dl.MANIU cunoaşte în întregime planul şi participă la aplicarea lui.

"Dl.BUZEŞTI a răspuns... că chestiunea în întregimea ei nu va fi cunoscută decât de Dl.MANIU, ceeace este inevitabil pentru obţinerea mandatului scris, de mai sus".

"Ultima dată când l-am văzut, mi-a spus că, dacă nu are posibilitatea să menţină contactul, atunci dl.MANIU va fi acela care va trebui să desemneze persoanele corespunzătoare". (Declaraţii ION de MOCSONY STYRCEA din 12 şi 13 Septembrie 1947).

6. IULIU MANIU s'a comportat, în relaţiile cu cei ce erau la curent cu tratativele, ca un cunoscător al acestora.

"Imi dau seama că era natural că, Dl.MANIU nu a găsit util să-mi pună nici o întrebare cu privire la conţinutul tratativelor". (Declaraţia RADU NICULESCU BUZEŞTI din 17 Septembrie 1947).

7. A iniţiat, participat şi condus direct, acţiunea de realizare a punctelor din planul complotului.

-/-

A. A semnat mandatul prevăzut în plan şi a obţinut şi aprobarea celorlalţi doi şefi ai partidelor opoziţioniste, C.I.C.BRATIANU şi TITEL PETRESCU.

"Membrii acestui subcomitet central executiv vor fi înzestraţi cu un mandat din partea conducătorilor opoziţiei.

"Pentru siguranţă, mandatul din partea opoziţiei nu va avea un caracter definit". (Memoriul din 30 Septembrie 1946, fila 8).

"Fratele meu a adăugat că este în aşteptarea unei scrisori din partea D-lui IULIU MANIU, la care se vor asocia şi şefii celorlalte partide de opoziţie".

"Textul mandatului a fost compus de dl.POGONEANU, în baza indicaţiilor fratelui meu, care discutase în prealabil chestiunea cu dl.preşedinte IULIU MANIU. Dl.MANIU a depus imediat semnătura sa pe scrisoarea gata alcătuită". (Declaraţie RADU NICULESCU BUZEŞTI din 29 August 1947).

"Ştiu că dl.GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI a primit,din partea celor trei şefi ai partidelor de opoziţie, un mandat scris, redactat în termeni generali". (Declaraţia VICTOR RADULESCU POGONEANU,din 26 August 1947).

B. A organizat şi ajutat la plecarea unor personalităţi politice, în vederea constituirii în străinătate a unui "guvern al rezistenţei".

a) Aceste plecări erau prevăzute în planul complotului:

"Domnul BUZEŞTI a arătat apoi că este absolut necesar ca oamenii politici români să poată părăsi ţara în timp util, pentru a se putea constitui în străinătate un comitet naţional care, în momentul oportun, să poată deveni guvernul recunoscut de puterile occidentale. Persoanele vizate... erau pe lângă D-sa, D-nii VIŞOIANU, MIHALACHE şi alte personalităţi din partidele de opoziţie, care urmau să fie desemnate ulterior". (Decl.I.de MOCSONY STYRCEA din 12 Sept.1947).

-/-

b) A cunoscut, aprobat şi ajutat la plecarea din ţară a lui GR.NICULESCU BUZEŞTI şi C.VIŞOIANU.

"I-am mulţumit (reprezentantului diplomatic străin) pentru ajutorul dat, spre a putea trimite câţiva prieteni în străinătate". (Declaraţie IULIU MANIU din 22 Sept.1947).

c) A iniţiat şi organizat plecarea dela Tămădău.

"Acţiunea întreprinsă cu plecarea în străinătate a D-lor MIHALACHE, PENESCU, ILIE LAZAR, CARANDINO... prefer şi astăzi că a fost făcută, decât să nu fi fost iniţiată şi pentru care îmi iau toată răspunderea morală şi politică". (Declaraţie IULIU MANIU din 5 August 1947).

d) A hotărât, în executarea planului, constituirea unui guvern de rezistenţă în străinătate,sub protecţie străină.

"Dl.MANIU exprimă reprezentantului diplomatic străin, părerea că ar fi foarte avantajos dacă D-sa ar putea proteja în străinătate un guvern al rezistenţei". (Minuta întrevederii MANIU, reprezentatul diplomatic străin,fila 2).

C. A iniţiat şi participat, potrivit planului complotului, la constituirea"Comitetului pentru apărarea libertăţii alegerilor".

Memoriul din 30 Septembrie 1946, fila 7, prevede :"Formarea comitetului politic pentru apărarea libertăţii alegerilor. Acest comitet va fi compus din reprezentanţi ai celor trei partide opoziţioniste, care va avea misiunea de a organiza apărarea în fiecare judeţ."

"In ziua de 21 Octombrie 1946, am încheiat cu dl.IULIU MANIU, în calitate de preşedinte al partidului naţional-ţărănesc şi dl.C.I.C.BRATIANU, în calitate de preşedinte al partidului naţional-liberal, un acord în vederea apărării în comun a libertăţii alegerilor,conducerea acestei acţiuni urmând a fi încredinţată unui Comitet pentru apărarea libertăţii alegerilor. Acest acord a fost iniţiat de dl.IULIU MANIU,

-/-

care mi-a propus inițial un cartel electoral". (Declarație C.TITEL PETRESCU din 26 Septembrie 1947).

D. A condus direct activitatea organizațiilor militare ale partidului, în sensul prevăzut în planul complotului.

"Activitatea pe țară era urmărită, directivată și raportată direct d-lui IULIU MANIU de Generalul NEGREI și Colonelul STOICA. Instrucțiunile pentru activitatea Secției Militare, în organizațiile județene, priveau Centrul și erau date de G-ralul NEGREI și Col. STOICA ȘTEFAN, în numele partidului". (Declarație ION MIHALACHE din 5 Septembrie 1947).

E. A inițiat și organizat informarea unor puteri străine, conform planului complotului.

"Tot ce am predat la Misiuni, fie ca studii, fie ca răspuns la informațiile cerute, fie ca informații predate fără a fi fost cerute, nu am predat, fără să fi avut aprobarea sau îndrumarea D-lui MANIU. Am făcut aceste servicii în calitate de național-țărănist și mai ales de însărcinat al D-lui MANIU cu aceste lucruri". (Declarație VASILE SERDICI din 16 Sept. 1947).

F. A creiat și a întreținut starea de tensiune gravă, prevăzută în planul complotului.

"Dl. MANIU vedea necesar să întrețină o permanentă stare de agitație.

"Tactica pe care dl. MANIU a denumit-o pentru prima dată a "rezistenței naționale", a rămas mai departe singura politică a partidului, atât timp cât dl. MANIU era președintele lui" (Declarații N. PENESCU din 6 și 8 August 1947).

Apare astfel în mod evident că IULIU MANIU este acela care a organizat întreaga acțiune subterană în vederea îndeplinirii planului complotului.

-/-

II. A făcut numeroase acţiuni, cu scopul de a ştirbi independenţa Statului.

1. Prin numeroase memorii adresate unor puteri străine, MANIU a încercat să obţină amestecul acestora în problemele interne ale României. Toate aceste memorii acordau acelor Puteri, drepturi cari, dacă ar fi fost recunoscute, ar fi transformat România dintr'o ţară independentă într'un stat vasal.

Un exemplu concludent îl formează scrisoarea din 2 Februarie 1947, prin care IULIU MANIU pretinde că "Guvernul român n'are altă autoritate decât aceia pe care Puterile i-au împrumutat-o şi ca urmare cere reprezentantului diplomatic căruia i se adresa, ca Guvernul său să hotărască noui alegeri sub controlul Marilor Puteri". (Scrisoarea SERDICI din 2 Februarie 1947, filele 4 şi 5).

2. Prin încercarea de constituire a unui "guvern al rezistenţei" în străinătate sub protecţie străină. (Vezi probele invocate mai sus, sub punctul I, 7, B).

III. A instigat la transmiterea şi divulgarea de documente secrete, interesând apărarea naţională şi mobilizarea economică.

Pentru aceasta, a organizat o vastă reţea de informaţii, în favoarea unei puteri străine, obţinând datele cele mai diverse, referitoare la apărarea naţională, la mobilizarea economică şi în general la tot ce era necesar, spre a se stabili în momentul intervenţiei acelei puteri şi al declanşerii insurecţiei, cel puţin pe trei căi :

A. Prin VASILE SERDICI :

"Ştiam dela dl.MANIU, din alte împrejurări, că trebue să predau orice este în legătură cu executarea Armistiţiului şi în general, orice poate interesa Misiunile". (Declaraţie

-/-

VASILE SERDICI din 4 Septembrie 1947).

B. Prin organizaţiile militare. S'a stabilit, astfel cum se dovedeşte sub punctul I, 7, D, că IULIU MANIU a condus direct aceste organizaţiuni, iar una din misiunile acestora era de a culege informaţii.

"Colonelul STOICA ŞTEFAN, la şedinţe, punea în vedere oamenilor veniţi dela unităţi, să caute să aducă documente, fie copii, fie originale, din unităţile fiecăruia şi mai punea în vedere că atunci când aduc astfel de documente, să i se dea lui în plic închis, nu în faţa publicului". (Declaraţie ALBU GHEORGHE din 5 August 1946).

C. Prin VICTOR RADULESCU POGONEANU.

"Menţionez că între cele două grupări, din ţară şi străinătate, există o permanentă legătură de schimb de informaţii, rapoarte şi instrucţiuni, ce se făceau prin intermediul Misiunilor unor puteri străine, unde grupul POGONEANU preda şi diferite acte, copii de acte, informaţii, etc., pentru uzul acestor Misiuni.

"Acţiunea D-lui POGONEANU, cât şi a grupului din străinătate, nu erau acte de iniţiativă proprie, ci rezultatul unor directive pornite dela dl. IULIU MANIU". (Declaraţie EMIL OPRIŞANU din 19 şi 25 Septembrie 1947).

IV. A creiat şi organizat întreaga acţiune subversivă.

A. Acţiunea se sprijinea pe organizaţiuni înarmate gata de insurecţie.

"Conform punctului de vedere exprimat de dl. GR. NICULESCU BUZEŞTI, "mişcarea de rezistenţă" din România, trebuia să fie o organizaţie paramilitară, clandestină". (Declaraţie ION de MOCSONY STYRCEA din 26 Septembrie 1947).

-/-

"După ce am vorbit cu dl.MIHALACHE, acasă la B-[illegible] n'am mai avut nici un dubiu asupra scopului urmărit, de a deveni o organizaţie ilegală şi subversivă, lucru ce l-am comunicat şi Biroului.

"Mi-am dat seama că partidul a trecut deja dela metodele de luptă deschise, la metodele ilegale şi subversive, pregătind acţiunea de forţă, al cărei scop era răsturnarea regimului democrat şi obţinerea puterii". (Declaraţii Col. STOICA ŞTEFAN din 12 şi 16 Septembrie 1947).

B. Prin creiarea acestor organizaţiuni, IULIU MANIU :

- a pregătit instigarea la ridicare împotriva puterilor constituţionale ale Statului ;

- a instigat la înarmare pe locuitorii ţării, în scopul de a provoca războiul civil ;

- a pregătit organizarea de trupe armate, în scopul de a provoca insurecţie armată şi

- a uneltit şi s'a pus în înţelegere cu agenţii unui Guvern străin, spre a înlesni ocupaţia străină.

Faptele astfel expuse se dovedesc cu recunoaşterea în parte a acuzatului, cu arătările celorlalţi acuzaţi, prin depoziţiile martorilor şi piesele scrise, aflate la dosar.

Prin comiterea lor, acuzatul IULIU MANIU se face culpabil de crima de complot, prevăzută şi pedepsită de art.227 C.P., de instigare la crima de trădare prin necredinţă, prev. şi pedepsită de art.190 C.P. comb.cu art.120 C.P., de crima de trădare prev.şi pedepsită de art.184 C.P., de tentativă de crimă de instigare la ridicare împotriva puterilor constituţionale ale Statului, prevăzută şi pedepsită de Art.207 comb.cu art.96 C.P., de crima de răsvrătire prev.şi pedepsită de art.210 C.P., de crima de insurecţiune armată prev.şi pedepsită de art.211 C.P. şi de crima de trădare prev.şi pedepsită de art.186 C.P. cu aplicaţiunea art.101 şi 103 C.P.

-/-

ION MIHALACHE, fostul Ministru de Interne în guvernele Mironescu şi Vaida, prigonitorul elementelor muncitoreşti şi democrate, este acela care a pregătit represiunea sângeroasă dela Griviţa.

Antisemit şi şovin, n'a precupeţit nici o ocazie în toată cariera sa politică, de a aţâţa la ură între naţionalităţile conlocuitoare.

Intors din străinătate, unde vizitase pe Hitler, pe Goebbels şi pe Mussolini, precum şi pe alţi fruntaşi fascişti, pentru care îşi exprima admiraţia în orice ocazie (declaraţii făcute presei, discursul dela Cp.-Lung 1936), elaborează "Statul ţărănesc" (Stat corporativ fascist) şi revizueşte programul partidului, introducând organizaţiile"profesionale", după modelul fascist.

Alături de MANIU, are întrevederi cu fruntaşii legionari şi susţine pactul electoral încheiat între MANIU şi CORNELIU CODREANU, având legături mai vechi cu fruntaşii legionari. (A se vedea scrisoarea D-rului VASILE MARIN, mort în Spania pentru triumful fascismului, a G-ralului CANTACUZINO-GRANICERU şi declaraţia lui ION MIHALACHE din 4 Septembrie 1947).

Consilier regal, sub dictatura lui Carol II, primeşte vizita personalităţilor proeminente hitleriste şi are întrevederi cu trimişii lui Hitler : von Klodius, Fabricius şi apoi Schacht. (A se vedea scrisoarea semnată Liselotte Kressner Gerhardt - conducătoarea delegaţiei Ministerului Alimentării din Reichul German - în care mulţumeşte de primire şi felicită pe ION MIHALACHE ; cartea de vizită cu felicitări din partea spioanei germane "Edith von Koller" şi scrisoarea de mulţumire a Lt.Col.german Borovitz, care mulţumeşte pentru cartiruirea oferită de ION MIHALACHE, precum şi declaraţiile lui MIHALACHE din 4 Septembrie 1947).

Cu Generalul ANTONESCU are relaţii bune şi-l vizitează des. La o lună după venirea acestuia la putere, au o convorbire, cu care ocazie Generalul ANTONESCU îngăduie partidului naţional ţărănesc să activeze. In timpul războiului antisovietic, cere să plece alături de nemţi, pe front. In declaraţia din 22 Septembrie 1947, MIHALACHE recunoaşte că a fost voluntar antonescian.

Are întrevederi cu Mareşalul ANTONESCU în tot timpul războiului. Cu MIHAIL ANTONESCU era prieten şi se vedeau foarte des. Asistă în loja oficială la parada de 10 Mai 1942.

In noaptea de 22/23 August 1944, face o ultimă încercare pentru a salva pe Mareşalul ANTONESCU, ameninţând reuşita Actului dela 23 August 1944.

După 23 August 1944, ION MIHALACHE alături de IULIU MANIU, duce aceiaşi activitate anti-naţională cu acesta.

In calitate de vice-preşedinte al partidului şi de preşedinte al Delegaţiei Permanente (a se vedea declaraţiile din 21 şi 25 Iulie 1947 ale lui ION MIHALACHE), participă efectiv la toate hotărârile importante ce se luau de partid prin IULIU MANIU şi este ţinut la curent de modul în care acestea sunt puse în executare (a se vedea declaraţia sa din 6 Septembrie 1947 ; declaraţia sa din 31 August 1947 ; declaraţiile lui NICOLAE PENESCU ; declaraţiile lui IULIU MANIU). Este sugestivă declaraţia din 29 August 1947 a lui RADU NICULESCU BUZEŞTI, cu privire la informarea permanentă a lui ION MIHALACHE de către IULIU MANIU.

"Cu prilejul anunţării de către mine a plecării fratelui meu, Domnului IULIU MANIU, am rugat ca asupra acestui lucru să se păstreze cel mai strict secret. Dl.MANIU mi-a spus că faţă de dl.MIHALACHE nu poate avea secrete".

-/-

Din actele dela dosar rezultă că :

A. A cunoscut pe unul din cei doi ofiţeri străini care au dus tratativele pentru organizarea rezistenţei subterane cu Partidul Naţional-Ţărănesc, prin GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI, l-a primit la NESTOR BADEA acasă şi s'a mai întâlnit cu el la D-rul JOVIN (declaraţia din 20 Septembrie 1947).

B. A cunoscut pe acuzatul RADULESCU POGONEANU, în casele ŞTIRBEY şi la MIHAI POPOVICI şi a colaborat cu acesta la memoriul privind problema Dunării, memoriu ce făcea parte din memorandum-ul ce s'a trimis lui Gr.GAFENCU la Paris,cu ocazia Conferinţei de Pace. Printre aceste memorii, s'a lucrat şi unul privitor la directa aţâţare asupra teritoriilor U.R.S.S. (Declaraţia ION MIHALACHE din 20 Septembrie 1947).

A mai cunoscut şi pe CAMIL DEMETRESCU, cu care s'a întâlnit în casele ŞTIRBEY, pe RADU BUZEŞTI, pe care l-a întâlnit la IULIU MANIU şi pe ION de MOCSONY STYRCEA.

C. A fost ţinut la curent de IULIU MANIU cu legăturile ce le întreţinea cu românii plecaţi în străinătate şi i-a dat să citească corespondenţa primită.

D. Şi-a organizat un serviciu informativ de ordin economic, politic şi militar, cu ajutorul unor funcţionari epuraţi dela S.S.I. şi Siguranţa Generală a Statului, dela care a primit informaţiuni privitoare la armata sovietică,precum şi informaţiuni cu privire la ofiţerii deblocaţi din Marele Stat Major. Mai primeşte şi o sinteză săptămânală a situaţiei internaţionale. (A se vedea confruntările ION SENTI - ION MIHALACHE ; NICOLAE CARJA - ION MIHALACHE).

In vederea realizării planului de răsturnare prin violenţă,a regimului actual, ION MIHALACHE a participat la luarea hotărârii şi la punerea în aplicare a acestei hotărâri.

In executarea punctelor din "Memorandum",cu privire la creiarea unei activităţi subterane, cu scop de a răsturna regimul democrat şi de creerea de agitaţii şi instigări în vederea unui războiu prevăzut şi aşteptat de complotişti, ION MIHALACHE a avut un rol conducător, aşa cum se stabileşte din actele şi declaraţiile dela dosar.

I. Campania electorală oferea posibilităţi mari pentru creierea unei tensiuni politice în ţară, necesară organizării activităţii subterane. Desfăşurarea campaniei electorale arată că s'a organizat după sistemul tipic fascist. Instrucţiunile trimise organizaţiilor judeţene pentru ducerea campaniei electorale, creierea gărzilor ţărăneşti, echipe de şoc, manifestele deschise şi clandestine erau pline de aţâţări la ură împotriva clasei muncitoare, a naţionalităţilor conlocuitoare şi de insinuări la adresa Uniunii Sovietice.

In toată această campanie electorală şi crimele comise în ziua alegerilor, ION MIHALACHE în calitatea sa de prim vice-preşedinte al P.N.T. şi preşedinte al organizaţiei Capitalei şi cel mai apropiat colaborator al lui MANIU, a avut un rol de frunte.

II. Elementele teroriste ce făceau parte din unele organizaţii subversive, erau întreţinute cu ajutoare băneşti din fondurile pe care le primea partidul.

Aceste fonduri se administrau de un comitet de "asistenţă", sub preşedinţia lui IOAN MIHALACHE, care arată că pentru cei ascunşi în unele regiuni ale ţării, ţinea legătura cu dl.SERDICI. Din scrisoarea Petre POPESCU,ascuns în Valea R.Doamnei, adresată lui ION MIHALACHE :

"Eu, cel puţin, sunt hotărât să mă instalez acolo şi să-mi organizez întreg satul în mişcarea de rezistenţă, pentru orice eventualitate. Aştept din partea Dvs. ceva instrucţiuni - comunicaţi directive".

La 8 Septembrie 1947, MIHALACHE declară :

"Pe la sfârşitul lui Iunie 1947, am încasat dela cinci persoane care n'au vrut să-şi dea numele (trimise de doi cunoscuţi), suma de Lei 110.000.000 pentru fondul de asistenţă".

"Fondurile vor fi puse la dispoziţia comitetului Nr.2, prin 2-3 persoane care vor pretinde de a reprezenta un grup de industriaşi ori oameni mari de afaceri, dorind a rămâne anonimi, cu dorinţa de a ajuta opoziţia în alegeri şi <u>în general în întreaga ei activitate</u>". (Memorandum).

III. In cadrul organizării complotului, ION MIHALACHE îndeplineşte rolul principal în organizarea unei a doua armate în ţară şi în străinătate, prin creiarea aşa zisului Cerc Militar Profesional P.N.T., care sub o activitate aparent legală de apărarea intereselor profesionale, acoperea activitatea practică subversivă, prevăzută în "Memorandum".

"Formarea unui comitet militar foarte restrâns, pentru scopul de a furniza toate informaţiile cerute. Acest comitet va lucra destul de independent, fără a avea vreo legătură cu celelalte două şi fără cunoştinţă de scopul final. In momentul final, Comitetul Militar va fi pus în legătură cu comitetul secret, pentru scopul de a-i da tot ajutorul în aplicarea conducerii acţiunii de rezistenţă". (Memorandum).

Modul de organizare, independent de partidul naţional-ţărănesc, cu Comitet Executiv şi Delegaţie Permanentă, cu definirea scopurilor politico-militare, modul de recrutare al membrilor, atât între militarii din cadrul disponibil, rezervă, cât şi activi şi activitatea practică a acestei organizaţii,

-/-

condusă de ION MIHALACHE, ne arată că ea a servit scopului prevăzut în "Memorandum" şi recunoscut de inculpatul Colonel ŞTEFAN STOICA şi alţi membri ai acelui Cerc zis "Profesional".

Contactul permanent şi direct al lui ION MIHALACHE cu această organizaţie militară, convorbirile separate şi discrete cu unii dintre membrii acestei organizaţii, directivele date organizaţiei şi diferitele planuri, primite dela membrii şi nemembrii ai organizaţiei militare, arată clar că acuzatul pregătea membrii acestei organizaţii în scopul insurecţiei armate.

Şedinţele acestei organizaţii se ţineau nu numai la sediul ei, ci şi în afară, cu membrii restrângi, când se discutau probleme legate de scopurile nemărturisite ale acestei organizaţii.

Membrilor acestei organizaţii li se cereau informaţii despre comandanţii de Mari Unităţi militare, despre organizarea armatei, armament,etc. şi mai ales documente cu caracter secret. (Plut.Major ALBU GHEORGHE, Sublt.WALTHER PAUL şi Maistrul aviator CAZAN TEODOR).

Actul principal al organizaţiei militare, din care rezultă adevăratele scopuri ale ei, este planul general de organizare al armatei, întocmit de generalul GRIGORE STOIKA, după îndemnul şi instrucţiunile lui ION MIHALACHE, date prin Col.STOICA ŞTEFAN şi prin conferinţa din Aprilie 1947. Acest plan de organizare al armatei,cuprinde dispoziţiuni cu privire la organizarea unei armate peste prevederile Tratatului de Pace şi încadrarea ei cu astfel de elemente, încât să fie un instrument sigur al reacţiunii din ţară şi din străinătate, precum şi creiarea unei armate de mercenari în străinătate,dintre legionarii şi alţi români fugiţi din ţară.

-/

Cuprinsul acestui plan de organizare al armatei arată ce urmăreau conducătorii complotului şi ce rol important i-a revenit acuzatului ION MIHALACHE în acţiunea criminală de răsturnare a regimului democratic.

ION MIHALACHE, în cuvântări ţinute la şedinţele organizaţiei militare, în discuţiuni cu membrii acestor organizaţii, a trasat linia acestei organizaţii şi fixat scopurile ei prin cuvintele : "Avem nevoie de oameni de acţiune, oameni de linia I-a, cuiburi în instituţiunile şi unităţile militare, trupe de şoc, raniţa, arma şi baricada".

Organizaţia militară P.N.T. înfiinţează secţiile militare în toate judeţele din ţară, numind şefi de organizaţie ofiţeri, membri şi nemembri de partid, toţi însă elemente anti-democrate, fascişti şi antonescieni.

Răspândirea pe ţară a acestei organizaţii militare are ca rezultat că toate organizaţiile subterane descoperite, se află ofiţeri deblocaţi, membrii ai partidului naţional-ţărănesc.

IV. Plecarea lui ION MIHALACHE în străinătate se impunea ca o necesitate politică şi strategică, în vederea complotului.

Importanţa însărcinării lui ION MIHALACHE în străinătate subliniată de IULIU MANIU, se reflectă din conţinutul Memorandum-ului, precum şi din convorbirea avută de IULIU MANIU cu reprezentantul unei puteri străine.

Deşi ION MIHALACHE încearcă să ascundă faptul că ar fi primit vreo însărcinare importantă dela IULIU MANIU şi deşi declară că a ştiut de plecarea sa în seara zilei de 13 Iulie, din arătările lui PENESCU, în confruntarea cu ION MIHALACHE şi din declaraţiile soţiei lui MIHALACHE - pe care acesta şi le însuşeşte - rezultă că a ştiut cu câteva zile înainte cel

puţin că va pleca în străinătate, iar din declaraţiile lui MANIU şi ale sale, se stabileşte care era în fond scopul plecării.

"Scopul final nu-mi fusese tot aşa de clar; fireşte că dacă vedeam posibil (după cercetarea situaţiei problemelor), încercam o acţiune de răsturnare a Guvernului din România. Evident o astfel de acţiune nu s'ar fi putut întreprinde decât în înţelegere cu dânşii, (Români fugiţi în străinătate), însă evident că dacă considera că acest lucru este necesar pentru ţara noastră, o făceam"(la întrebarea ce i s'a pus dacă urma să se adreseze unor guverne străine în acţiunea sa). (Declaraţia din 27 Iulie 1947).

"Pentru plecarea mea în străinătate, îmi făcusem înainte un plan provizoriu (primar) de activitate ; îmi propuneam, după plecarea mea, să iau contact cât mai curând cu românii aflaţi în străinătate. Nu exclud că aşi fi încercat o acţiune comună şi o cooperare a lor". (Declaraţia din 4 Septembrie 1947).

"Dorinţa mea ar fi fost că dacă ajungeam în America să iau contact informativ cu MACEK şi ceilalţi agrarieni străini ai altor State". (Declaraţia ION MIHALACHE din 8 Septembrie 1947).

Aşa dar, plecarea lui ION MIHALACHE în străinătate, apare faţă cu cele mai sus arătate, că a avut un rol conducător în complotul pentru răsturnarea regimului democrat cu sprijinul unei puteri străine. (Memorandum).

In concluzie :

ION MIHALACHE se face vinovat că de comun acord cu IULIU MANIU, a luat hotărârea de a provoca insurecţia contra puterii Statului, organizând puteri armate, cu sprijinul

-/-

unor State străine şi intervenţie militară străină, fapte prevăzute şi pedepsite de Art.227 comb.cu Art.184, 186, 190, 210 şi 211 C.P.

Se mai face vinovat că a instigat pe locuitorii ţării de a se ridica contra puterilor constituţionale ale Statului, fapt prevăzut şi pedepsit de Art.207 C.P., toate combinate cu Art.101 C.P.

NICOLAE PENESCU, Secretar general al Partidului Naţional-Tărănesc, a avut deasemenea o amplă participare la realizarea planurilor complotiste ale lui IULIU MANIU.

Intr'adevăr, ca Ministru de Interne, în cel de al doilea Guvern SANATESCU, NICULAE PENESCU este acela care, pentru prima oară după 23 August, săvârşeşte asasinate de muncitori, pentru vina că cereau o democratizare reală, epurarea aparatului de Stat de elementele trădătoare fasciste.

Prin mişelia dela Apărătorii Patriei, PENESCU dovedea că este pe linia de totdeauna a Partidului Naţional-Tărănesc linie ce a însemnat petele sângeroase dela Lupeni şi Griviţa, astfel că numirea lui ca secretar general al partidului nu a fost întâmplătoare.

In planul complotului, primeşte în deosebi însărcinarea de a intensifica acţiunea organizatorică, bază atât a recrutării de cadre pentru organizaţiile subversive, cât şi a agitaţiunilor menite să creeze starea de tensiune necesară declanşării insurecţiei. Campania de întruniri şi congrese, iniţiată de el, arată una din feţele acestei acţiuni.

Dar, ca unul ce"era în curent cu toate problemele care preocupau partidul şi pe care le cunoştea în calitatea ce o deţinea de secretar general", aşa cum îl arată IULIU MANIU, PENESCU îşi dă contribuţia sa în mai toate sectoarele.

Astfel, elaborează material pentru folosința grupului trădător al lui GAFENCU, din străinătate, grup reprezentând interesele reacțiunii românești pe lângă Puterile Occidentale.

"Știu că datele care erau strânse pentru a fi comunicate lui GAFENCU, erau elaborate de BUZEȘTI, VIȘOIANU și secretariatul general, unde se lucra intens. Știu aceste lucruri din discuțiile dintre dl. PENESCU și MANIU". (Declarația VASILE SERDICI din 8 Septembrie 1947).

Deasemeni, explotând situația creiată prin provocările maniste, PENESCU transmite memorii și proteste unor misiuni străine, cu scopul de a creia aceiași tensiune și pe cale internațională.

"După știința mea, Dl. PENESCU, în calitatea sa de secretar general al partidului, se ocupa în mod deosebit de redactarea memoriilor și protestelor înaintate către unele Puteri străine.

"Insuși Dl. MANIU mi-a spus că lucrările importante politice trebue să fie transmise de secretarul general". (Declarația VASILE SERDICI din 16 Septembrie 1947).

Dar omul asasinatelor din Apărătorii Patriei nu putea fi străin nici de activitate subversivă și trădătoare.

PENESCU duce o vie activitate informativă a reprezentanțelor diplomatice ale unor puteri străine. Probele invocate în cuprinsul acestui act, arată de ce natură erau informațiile pe care MANIU le furniza. Aprecierea acestei activități o face chiar MANIU.

"Domnul MANIU a făcut o lungă referință, extrem și insistent de elogioasă la Dl. PENESCU, pentru munca neobosită și inteligentă pe care a făcut-o pentru informarea miniștrilor străini și Ambasadelor unora dintre Marile Puteri". (Declarația VASILE SERDICI din 22 Septembrie 1947).

-/-

Acţiunea subversivă a lui PENESCU se accentuează în sector militar.

"Se făceau recomandaţiuni şi presiuni asupra noastră, a tuturor, să ne sporim simţitor numărul. Pentru exemplificare, citez cazul D-lui PENESCU care, în calitatea sa oficială, în mai multe rânduri mi-a reproşat că nu suntem câteva mii, dacă nu 7.000, cel puţin 2.000 - 3.000. Aceste recomandări erau făcute în ideia transformării Cercului profesional, într'o organizaţie de forţă pentru scopuri ulterioare". (Declaraţia Col. STOIKA ŞTEFAN din 16 Septembrie 1947).

Ideile subversive de defăimare şi instigare, în general, toată acţiunea criminală a aşa zisului "Tineret militar P.N.T.", au fost dirijate de PENESCU, prin omul lui de încredere MITUŞ IONESCU.

"Proecte de defăimare şi de instigare, inclusiv creiarea de nuclee favorabile P.N.T., se făcea dela om la om şi prin manifeste imprimate pe ascuns de oamenii de încredere ce aparţineau "tineretului militar P.N.T.", sub conducerea lui MITUŞ IONESCU, care primea directivele dela PENESCU". (Declaraţia Sublt. WALTHER PAUL din 21 Septembrie 1947).

Astfel, printr'o înlănţuire firească a întregei sale activităţi, atunci când MANIU a luat hotărârea trimiterei peste graniţă a unui număr de oameni de încredere pentru a forma guvernul de "rezistenţă", PENESCU a fost printre primii desemnaţi. A făcut dealtfel chiar personal demersuri pentru organizarea plecării în străinătate a unor conducători ai Partidului Naţional-Ţărănesc.

"Este adevărat că am avut o convorbire cu Comandorul CIOROIU, privitoare la plecarea-i în străinătate. Am comunicat convorbirea avută cu CIOROIU, D-lor MANIU şi MIHALACHE, acasă la Domnul ROMULUS BOILA". (Din procesul verbal de confruntar între PENESCU şi MIHALACHE, din 18 Septembrie 1947).

-/-

Prin întreaga sa activitate criminală şi în deosebi din încercarea de plecare în străinătate cu grupul MIHALACHE, PENESCU a dovedit că a îndeplinit un punct important din planul complotului, stabilind astfel pe deplin participarea lui la complot.

Prin aceste fapte, NICOLAE PENESCU se face vinovat de crima de complot, prev.şi pedepsit de Art.227 C.P.

CARANDINO NICOLAE, tipul gazetarului corupt,scos din anonimat prin activitatea lui informativă pe lângă MIHAI ANTONESCU şi colaborarea cu PAMFIL ŞEICARU, plătit de GOEBBELS, ca reprezentant al propagandei cimetoagrafice naziste în România, era indicat să fie numit şef al presei maniste.

In această calitate, CARANDINO, în mod consecvent, a contribuit efectiv prin atitudinea pe care a imprimat-o ziarului "Dreptatea", să creieze şi să menţină artificial tensiunea prevăzută în planul complotului, tensiune pe care IULIU MANIU a iăţiat-o şi realizat-o prin toate mijloacele partidului.

Rolul şi activitatea criminală a "Dreptăţii",sunt recunoscute chiar de acuzat.

"Tonul de critică vehementă al ziarului şi linia de atac împotriva Guvernului şi regimului dela 6 Martie, era imprimat de conducerea partidului şi anume personal de dl.IULIU MANIU, care în conversaţiile cu subsemnatul, cerea menţinerea "atitudinei" de atac contra Guvernului.

"Atitudinea ziarului,de luptă, era dictată de IULIU MANIU şi susţinută de mine". (Declaraţiile N.CARANDINO din 4 August şi 2 Septembrie 1947).

Iată finalul articoluăui "Căile rezistenţei",semnat de

-/-

N.CARANDINO, în care îndemnul de organizare pentru activitate ilegală pe "căile rezistenţei",în contra nouei democraţii româneşti care, evident, este hotărâtă să "circumscrie" "drumul împărătesc" al fasciştilor şi reacţionarilor din România, sunt camuflate cu totul nedibaciu în fraza negativă:

"Sfaturile de cuminţenie ni se par în acelaş timp superflue şi prezumţioase".

"Partidului Naţional-Ţărănesc îi revine sarcina de a constitui prima armătură politică a vieţii de Stat renăscute. De felul în care acest partid va corespunde chemărilor care astăzi îi deschide drumul împărătesc, dar mâine i l-ar putea circumscrie, depinde soarta unui întreg popor.

"Sfaturile de cuminţenie ni se pare în acelaş timp superflue şi prezumţioase".

"Dacă îndemnul la încordată atenţie nu ni se pare suplimentar". (N.CARANDINO, "Dreptatea" Nr.271 din 1 Februarie 1947).

In articolul intitulat "Şansele tinereţei", N.CARANDINO întrebuinţând cunoscuta lui metodă de a înfăşura într'o abundenţă de cuvinte abstracte şi de paranteze, concretele lui, instigaţii şi îndemnuri la revoltă, adresate mai ales tineretului, se adresează de astă dată direct către "băeţii lui MANIU", lăudându-le actele teroriste "... menţionând,fireşte, pe acel 8 Noembrie..." vestit, adică pe acel 8 Noembrie 1945, când "băeţii lui Maniu" au ucis în mod bestial în Piaţa Palatului, muncitori şi reprezentanţi ai autorităţilor". (N.CARANDINO, "Dreptatea" Nr.262 din 21 Ianuarie 1947).

Membru în Delegaţia Permanentă a Partidului Naţional-Ţărănesc, N.CARANDINO a participat şi la celelalte activităţi prin care MANIU hotărâse să aducă la îndeplinire planul complotului.

Astfel, el ţine cuvântări aţâţătoare în întrunirile

-/-

Partidului, sub lozinca complotului "rezistaţi".

Deasemeni, lucrează şi pe linie informativă cu unii gazetari străini.

Participarea nemijlocită la complot a lui N.CARANDINO, se dovedeşte în modul cel mai complect prin desemnarea lui de a face parte din "guvernul de rezistenţă", pregătit de IULIU MANIU., (A se vedea probele invocate la acuzatul I.MANIU, sub I, 7, B).

Dealtfel, NICOLAE CARANDINO a încercat el însuşi să organizeze plecarea în străinătate a grupului de complotişti din care făcea parte.

"Am fost la Constanţa, urmărind să cercetez cu proprii mei ochi situaţia pazei vapoarelor, urmărind ideia unei eventuale plecări pe unul din vasele aflate în port". (Declaraţie N.CARANDINO din 27 Iulie 1947).

"Cu ocazia vizitei ce am făcut D-lui IULIU MANIU, la înapoerea dela Constanţa, i-am comunicat că pe calea mării nu este posibilă plecarea, deoarece vasele sunt supravegheate. Am discutat apoi, despre posibilitatea plecării pe calea aerului". (Declaraţie N.CARANDINO din 28 Iulie 1947).

Intenţiunile criminale pe care NICOLAE CARANDINO şi grupul de complotişti, prins la Tămădău, intenţiona să realizeze în străinătate, reies dintr'o serie de probe mai jos invocate.

Astfel, în seara zilei de 13 Iulie 1947, în cabinetul şi în prezenţa lui IULIU MANIU şi a celorlalţi complotişti, martorul Dr.VLAD HATIEGANU îi dă lui NICOLAE CARANDINO un bilet către o persoană din Istanbul, în care vorbeşte despre "amicii noştri care pleacă într'o importantă misiune".

NICOLAE CARANDINO însuşi arată că :

-/-

"Lupta mea în străinătate s'ar fi încadrat în lupta partidului naţional-ţărănesc, pentru răsturnarea regimului instaurat la 6 Martie 1945". (Declaraţie N.CARANDINO din 13 Septembrie 1947).

Precizând apoi că :

"Activitatea mea s'ar fi desfăşurat pe linia păstrată în ţară şi condusă peste ucotare de ION MIHALACHE". (Declaraţia N.CARANDINO, 18 Iulie 1947).

Ca o ilustrare în plus a mentalităţii sale criminale-fasciste, NICOLAE CARANDINO compară pe aeroport plecarea clandestină a grupului de complotişti naţional-ţărănişti, cu evadarea lui MUSSOLINI.

"Dl.CARANDINO a spus că această fugă este cel mai mare eveniment dela răpirea lui MUSSOLINI". (Declaraţia BORCEA DUMITRU din 22 Iulie 1947).

Dovedeşte încă odată că aprecierea şefului său, IULIU MANIU, asupra lui, este perfect întemeiată.

"MANIU mi-a spus că vor pleca MIHALACHE şi CARANDINO, spunând despre ei: aceştia sunt inima şi mintea partidului". (Declaraţie Dr.C.GAFENCU din 15 Iulie 1947).

Din cele arătate mai sus, reiese clar că NICOLAE CARANDINO a participat activ la complotul organizat de P.N.T., făcându-se astfel vinovat de comiterea infracţiunei prevăzute şi pedepsite de art.227 C.P.

<u>ILIE LAZAR,</u> unul dintre intimii lui IULIU MANIU, chiar dela intrarea lui în Partidul Naţional-Ţărănesc, a fost animatorul şi şeful elementelor celor mai huliganice din jurul lui MANIU.

Compromis printr'un trecut"politic", în care afacerismu lui notoriu, decadența lui morală îl caracteriza, ILIE LAZAR trece imediat după 23 August 1944, la îndemnul lui MANIU,la organizarea faimoaselor bande de ucigași,cunoscute sub numele de "Gărzi Iuliu Maniu".

Agitator antidemocrat, șovin, antisemit, antisovietic, el este cel mai potrivit element pentru înființarea și conducerea așa zisei "organizații muncitorești P.N.T.",care a fost "massa de manevră pentru orice împrejurare" (N.PENESCU) a lui IULIU MANIU. Această "massă de manevră",condusă de ILIE LAZAR după indicațiunile lui MANIU, cuprinzând teroriști legionari, scursorile fostelor partide de dreapta, elemente declasate, aventurieri de tot soiul, este folosită, așa cum relatează însuși secretarul general al fostului Partid Național-Țărănesc, N.PENESCU, pentru "îngreunarea închegării unității muncitorești și folosirea acestor elemente contra ei".

"Pentru recrutarea de elemente în organizația muncitorească, se foloseau lipsurile datorate secetei și urmărilor războiului, pe care clasa muncitorească le simțea cea dintâiu", (Declarația N.PENESCU, din 8 August 1947).

Astfel, la instigarea lui ILIE LAZAR, se ajunge la agresiunile sângeroase dela uzinele "Malaxa" din Februarie 1945, bandele lui LAZAR contribuind din plic și la comiterea crimelor din 8 Noembrie 1945.

Mai târziu, ILIE LAZAR devine, cum era dealtfel normal, omul de legătură al lui IULIU MANIU în spre organizațiile subversive teroriste, de genul "Sumanelor Negre",în procesul cărora a fost condamnat.

ILIE LAZAR, înzestrat astfel cu o vastă experiență complotistă, era de așteptat la IULIU MANIU să recurgă și la

-/-

serviciile acestuia, pentru executarea planurilor lor trădătoare, antinaţionale.

Intr'adevăr, în urma cercetărilor efectuate după încercarea de plecare din ţară a grupului prins la Tămădău, reiese clar că ILIE LAZAR se face vinovat de participare la complot, deoarece la instigarea lui IULIU MANIU, a încercat să părăsească ilegal ţara, cu scopul de a participa în străinătate la un guvern de complotişti, dependent de Puterile străine, cu care şeful P.N.T. era în contact. (A se vedea probele invocate mai sus, în acuzarea lui IULIU MANIU sub I, 7, B, a şi d).

Afirmaţia lui ILIE LAZAR că ar fi încercat să plece fără nici un scop de ordin politic, este mincinoasă, deoarece chiar IULIU MANIU vorbeşte despre un atare scop.

"Dl. ILIE LAZAR a venit la sanatoriu, iar eu i-am comunicat că este o ocazie bine venită pentru a pleca în străinătate, unde va avea posibilitatea să studieze la faţa locului "problemele muncitoreşti". (Declaraţia IULIU MANIU din 5 Septembrie 1947).

Asupra faptului încercării de părăsire ilegală a ţării, ILIE LAZAR arată :

"Recunosc faptul că am avut intenţia să fug şi acesta este cazul pentru care aştept cu resemnare pedeapsa". (Declaraţia ILIE LAZAR din 14 Iulie 1947).

Activitatea criminală care urma să fie dusă de ILIE LAZAR şi ceilalţi acuzaţi, prinşi la Tămădău, peste hotare, o denotă între altele şi starea de spirit a acestuia, descrisă de martorul CONSTANTIN STURDZA :

"Dl. ILIE LAZAR mă socotea pesimist şi îmi afirma că neînţelegerile dintre anglo-americani şi ruşi dela diferitele

-/-

conferinţe, duc inevitabil la un războiu între ei, războiu în care anglo-americanii vor fi învingători". (Declaraţia C.R.STURDZA din 26 Iulie 1947).

Urma deci ca şi în străinătate, ILIE LAZAR să folosească toate posibilităţile lui criminale, pentru a lovi din plin în Patria lui, de care nu-l leagă decât afacerile sale murdare, făptuite în timpul fostelor guvernări "istorice".

Din cele de mai sus, rezultă că acuzatul ILIE LAZAR a comis fapte constituind crima de complot, prevăzută şi pedepsită de art.227 C.P.

<u>VASILE SERDICI</u>, a participat la complot, ajutând la îndeplinirea scopului propus, prin aceia că :

1. A transmis unor misiuni străine, informaţii în directă legătură cu complotul şi în legătură cu situaţia militară, economică şi politică din ţară.

2. A contribuit la menţinerea legăturilor dintre complotişti şi cercurile străine.

1. Intr'adevăr, la adăpostul "Biroului Presei Străine al P.N.T.", condus de VASILE SERDICI, şi la adăpostul unui "Buletin Informativ pentru străini", pe care-l scotea Biroul Presei Străine al Partidului, VASILE SERDICI, însărcinat de IULIU MANIU să predea unor misiuni străine "orice informaţii i-ar interesa", a transmis acestor misiuni informaţiuni cu caracter militar şi economic (aceasta în afară de unele ştiri tendenţioase care aveau de scop să arunce o lumină defavorabilă asupra Guvernului român).

"Ştiam dela Domnul MANIU că trebue să predau orice este în legătură cu executarea Armistiţiului şi în general orice poate interesa Misiunile". (Declaraţia din 4 Sept.1947).

-/-

"Tot ce am predat la Misiuni, fie ca studii, fie ca răspuns la informaţiile cerute, fie ca informaţii, nu am predat fără să fi avut aprobarea sau îndrumarea Domnului MANIU". (Declaraţia SERDICI din 16 Septembrie 1947).

"Am făcut aceste servicii în calitate de naţional-ţărănist şi mai ales de însărcinat al Domnului MANIU cu aceste lucruri". (Declaraţia SERDICI din 16 Sept.1947).

Iată unele din informaţiunile predate Misiunilor Străine, după cum declară însuşi V.SERDICI :

a). Producţia curentă a U.D.R.-ului, procurată prin Generalul CASSIAN şi predată de V.SERDICI unui ataşat comercial străin.

"Mi-a adus într'o zi, cred că prin Maiu 1947, un tablou de producţia curentă a Regiţei şi în care se arăta deasemenea că la unele obiecte fabricate la Regiţa, un procent de 58% din producţie era furnizat în contul Armistiţiului".

"Această copie am predat-o Ataşatului comercial al unei Misiuni străine". (Declaraţia SERDICI din 4 Sept.1947).

b). Situaţia colectării cerealelor şi repartizarea lor, date furnizate de D-na CARMEN ANDRONACHE şi prof.TATARU şi predate de V.SERDICI unor diplomaţi străini.

"Situaţia colectărilor şi repartizărilor acestor colectări de cereale, pe ultimele cinci săptămâni....

"Domnul MANIU mi-a spus că sunt foarte interesante şi vor interesa foarte mult Misiunile Străine". (Declaraţie V. SERDICI din 4 Sept.1947).

c). Date asupra felului şi efectelor aplicării Reformei Agrare din 1945 în România, date furnizate de numitul GHITULESCU, Directorul Reformei Agrare din Ministerul Agriculturii şi predate de V.SERDICI unui diplomat străin.

-/-

"Am spus D-lui MANIU că pe diplomatul străin l-ar interesa problema aplicării Reformei Agrare şi efectele ei. Dl. MANIU m'a sfătuit să fac o lucrare cât mai atentă şi să i-o predau cât mai la timp diplomatului străin". (Declaraţia SERDICI din 4 Sept.1947).

d). Date privitoare asupra convenţiei comerciale sovieto-române şi a executării ei, furnizate de GHEORGHE TANCU, din Ministerul Indutstriei şi Comerţului şi predate unui diplomat străin.

"In 1947, scurt timp după încheerea Convenţiei, Dl. TANCU GHEORGHE a venit încă odată şi mi-a adus în acelaş mod Convenţia din 1947 şi în acelaş mod am notat-o. Am făcut două exemplare din fiecare şi am dat unul, unui diplomat străin şi altul Ataşatului comercial pe lângă o Misiune Străină". (Declaraţia SERDICI din 17 Sept.1947).

e). Date cerute de un militar străin, privitoare la extracţia petrolului, a gazului metan şi la agricultură.

"Astfel de lămuriri mi-au fost cerute de militarul străin, relativ la date referitoare la extracţia petrolului, a gazului metan, agricultură. In aceste cazuri, informam în primul rând pe dl.MANIU, care mă îndemna cui să mă adresez pentru a obţine datele cerute". (Declaraţia din 29 August 1947 - V.SERDICI).

Deasemenea, "Planul de organizare al armatei", pe care l-a primit V.SERDICI dela Col.ŞTEFAN STOIKA, a fost predat în Aprilie 1947, unui diplomat străin.

"Planul de organizare al armatei mi-a fost dat de dl. Col.ŞTEFAN STOIKA, care mi-a spus să-l dau D-lui MANIU. D-sa l-a citit şi mi l-a restituit, spunându-mi: "Dă-l diplomatului străin interesat", ceiace am şi făcut a doua sau a treia zi. Aceasta s'a întâmplat cam prin luna Aprilie 1947". (Declaraţia SERDICI 1 Sept.1947).

Acest fapt este confirmat de Col.STOICA ŞTEFAN,care arată că i-a predat lui SERDICI, în afară de acest [...] şi conferinţa "Armata de mâine" şi Statutele C.P.M.

2. VASILE SERDICI a participat cu IULIU MANIU la întrevederile avute la nişte Misiuni străine, cu care ocazie s'au pus următoarele chestiuni :

a). In Octombrie 1946, la întrevederea cu un diplomat străin :

"Dl.MANIU a rugat pe diplomatul străin ca să dea ajutor la formarea unui guvern naţional-ţărănesc în străinătate, care va fi un guvern al rezistenţei,contra Guvernului din ţară". (Declaraţia SERDICI din 17 Septembrie 1947).

b). In Aprilie 1947, la întrevederea cu acelaş diplomat :

"Dl.MANIU a adăugat că nu voeşte să procedeze la violenţă, fără a cunoaşte şi părerea acestor puteri străine. Dl.MANIU a repetat cu această ocazie că el nu luptă numai pentru România, dar şi pentru aceste ţări. La întrebarea D-lui MANIU, de ce nu este ajutată şi România, aşa cum este ajutată Grecia sau Turcia, diplomatul străin a răspuns că România nu formează o problemă de sine stătătoare, la care MANIU a răspuns : "Polonia aţi pierdut-o şi tot astfel şi Bulgaria; Ungaria sunteţi pe cale s'o pierdeţi. Nu mai este decât rezistenţa României şi pe care deasemenea o veţi pierde,dacă amânaţi prea mult". (Declaraţia V.SERDICI din 6 şi 21 Sept.1947).

c). In Aprilie 1947, la întrevederea cu un alt diplomat străin :

"Dl.MANIU a cerut acestui diplomat să-i faciliteze D-lui MIHALACHE, plecarea în străinătate. Dl.MANIU a insistat

-/-

şi a arătat că echipa D-sale din străinătate este slabă şi ca atare plecarea D-lui MIHALACHE se impune."

d). La una din ultimele întrevederi avute cu un diplomat străin :

"Dl.MANIU a rugat pe acest diplomat ca să intervină pe lângă autorităţile străine competente, să înlesnească plecarea D-lui VIŞOIANU din Frankfurt". (Declaraţia SERDICI din 18 Sept.1947).

e). La întrevederea cu un diplomat străin,în Martie 1947 :

"Ca şi în alte cazuri, la sfârşit de audienţă,diplomatul străin a făcut recomandarea pe care o făcuseră înaintea lui, în urma altor întrevederi, alţi diplomaţi străini,între care şi un ofiţer superior, ca Dl.MANIU să nu se descurajeze şi să continue acţiunea pe linia iniţiată". (SERDICI din 6 Sept.1947).

II. SERDICI se mai face vinovat şi de instigare la crima de trădare prin necredinţă, prin aceia că a determinat pe diverşi funcţionari publici să-i transmită şi să-i divulge documente secrete interesând apărarea naţională şi mobilizarea economică.

(A se vedea probele invocate mai sus sub I,a, b, c, şi d).

Din cele arătate mai sus, reiese că acuzatul VASILE SERDICI se face culpabil de participare la crima de complot, prev.şi pedepsită de art.227 C.P.,de instigare la crima de trădare prin necredinţă,prev.şi pedepsită de Art.190 C.P. comb.cu art.120 C.P.,cu aplicaţiunea art.101 şi 103 C.P.

-/-

GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI, principalul element trădător, prin care IULIU MANIU a pus la cale acţiunea criminală a complotului :

I. A participat la complotul din Septembrie 1946.

"In dimineaţa de 18 Septembrie 1946, i-am întâlnit din nou pe agenţii străini împreună cu D-nii GRIGORE N.BUZEŞTI şi I.M.STYRCEA, în locuinţa acestuia din urmă, în Str. Sofia Nr.12.

Convorbirea a decurs în general potrivit consemnării din documentul în limba engleză ce se află anexat la dosar şi care a fost redactat după notele stenografice ale D-nei IOANA BUJOIU, care a fost deasemenea faţă.

Ca urmare a acestor discuţiuni, Dl.GR.N.BUZEŞTI a făgăduit,la cererea expresă a interlocutorilor noştri, să prezinte un memoriu conţinând contra-propuneri concrete.

Ştiu că a avut loc şi o a doua reuniune,în zilele următoare la Palatul ŞTIRBEY, la care dl.BUZEŞTI a prezentat memoriul făgăduit.

Mi s'a spus ulterior că memoriul prezentat de dl.BUZEŞTI nu a convenit agenţilor străini şi că el a fost modificat în forma în care se găseşte la dosar, în limba engleză, sub titlul "Memorandum" şi datat 30 Septembrie 1946". (Declaraţia V.RADULESCU POGONEANU din 11 Sept.1947).

"Intâlnirea dintre agenţii străini, BUZEŞTI şi POGONEANU, a avut loc pe la mijlocul lunei Septembrie, în locuinţa sorei mele, D-na Colonel I.FLORESCU.

Convorbirea a durat apoi conform minutei,datată 18 Septembrie 1946, text în limba engleză, care se află la dosar". (Declaraţie ION de MOCSONY STYRCEA din 12 Sept.1947).

-/-

"După câteva zile, a avut loc o nouă reuniune, de această dată noaptea,- după cum vruseră agenţii străini - la Palatul ŞTIRBEY, la care au participat persoanele dela prima reuniune, în afară de dl.POGONEANU, reţinut de o indispoziţie. Dl.GRIGORE N.BUZEŞTI a prezentat memoriul promis şi anume o largă expunere politică în sensul minutei susamintite. Dl.BUZEŞTI a decharat că este în măsură să prezinte un nou memoriu". (Declaraţia I.MOCSONY STYRCEA din 12 Septembrie 1947).

"La câteva zile după aceasta, Dl.BUZEŞTI a transmis, prin D-na BUJOIU, memoriul definitiv cu care agenţii puterii străine s'au declarat perfect de acord. Memoriul acesta are cuprinsul memoriului aflat la dosar,în limba engleză, intitulat "Memorandum",datat 30 Septembrie 1946". (Declaraţia I.M.STYRCEA din 12 Septembrie 1947).

Prin aceasta, acuzatul GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI se face vinovat de crima de complot prevăzut şi pedepsit de art. 227 C.P.

II. Se mai face vinovat de crima de trădare, prev.şi pedepsită de art.184 C.P.,deoarece a săvârşit fapte cu scopul de a ştirbi independenţa Statului.

Intr'adevăr, la instigarea lui IULIU MANIU, Gr.N.BUZEŞTI a părăsit ţara pentru a constitui în străinătate un guvern de rezistenţă, dependent de Puterile cu ai căror agenţi s'au dus tratativele.

(A se vedea probele invocate mai sus, în acuzarea lui IULIU MANIU, sub I - 7 - B - a, b).

III. Acelaş fapt constitue şi tentativa crimei de surpare a ordinei constituţionale, deoarece acţiunea întreprinsă de BUZEŞTI, după dispoziţiile lui IULIU MANIU, tindea la instigarea împotriva Guvernului, una din puterile constituţio-

-/-

nale ale Statului, fapt prev.și pedepsit de art.207

IV. Deasemeni, Gr.NICULESCU BUZEȘTI se face vinovat și de crima de trădare, prev.de art.186 C.P., întrucât a uneltit și s'a pus în înțelegere cu agenții unui guvern străin, spre a înlesni și a duce ocupație străină".

"Era deci dela sine înțeles că în cazul apropierii de România a frontului european terestru, mișcarea de rezistență românească avea să înlesnească pătrunderea forțelor străine spre U.R.S.S.". (Declarația I.M.STYRCEA din 26 Sept.1947).

Prin comiterea faptelor de mai sus, se stabilește în sarcina acuzatului GR.NICULESCU BUZEȘTI și cumulul material și ideal de infracțiuni, astfel că urmează a se aplica în cauză și dispozițiunile art.101 și 103 C.P.

VICTOR RADULESCU POGONEANU, colaborator intim al lui GRIGORE NICULESCU BUZEȘTI și consilier tehnic al lui IULIU MANIU, este organul principal în organizarea și întreținerea legăturilor dintre conducătorii partidelor reacționare din țară și grupul trădătorilor români de peste hotare, precum și unul dintre cei mai de seamă rezidenți informativi ai unor puteri străine. In această dublă calitate, el a participat la complotul din Septembrie 1946.

I. Participarea lui V.RADULESCU POGONEANU la complot, rezultă din următoarele fapte :

1. VICTOR RADULESCU POGONEANU a luat parte la prima consfătuire cu agenții străini.

"In dimineața de 18 Septembrie 1946, i-am întâlnit din nou pe agenții străini, împreună cu dl.GR.N.BUZEȘTI și ION M.STYRCEA, la locuința acestuia din urmă..."

"Convorbirea a decurs în general potrivit comunicării din documentul, în limba engleză, ce se află vizat de mine la dosar și care a fost redactat după note stenografice ale

D-nei IOANA BUJOIU, care se afla deasemenea de față". (Declarația V.POGONEANU din 11 Sept.1947).

2. Acuzatul a avut cunoștință de conținutul celei de a doua consfătuiri, dela care a lipsit numai din cauză de boală, având cunoștință și de hotărârile luate.

"După câteva zile, a avut loc o nouă reuniune, de această dată noaptea - după cum ceruseră agenții străini - la Palatul ŞTIRBEY, la care au participat persoanele dela prima reuniune, în afară de dl.POGONEANU, reținut de o indispoziție" (Declarație I.M.STYRCEA din 12 Sept.1947).

"Mi s'a spus ulterior, că memoriul prezentat de dl.BUZEŞTI nu a convenit agenților străini și că el a fost modificat în forma în care se găsește la dosar, în limba engleză, sub titlul "Memorandum" și datat 30 Septembrie 1946". (Declarație V.R.POGONEANU din 11 Sept.1947).

3. Acuzatul era propus să participe în organul de conducere intern al organizației subversive :

"In țară ar fi urmat să se constitue un comitet restrâns din care aşi fi făcut parte și eu împreună cu dl.GR.N. BUZEŞTI - dacă s'ar fi decis să nu plece în străinătate". (Declarație V.R.POGONEANU din 11 Sept.1947).

"Acest comitet politic secret va servi pe pământul României ca autoritatea cea mai înaltă a mișcării de rezistență" (Memorandum-ul din 30 Sept.1946).

4. Acuzatul a contribuit efectiv la realizarea hotărârilor luate și consemnate în memorandum.

a) a participat la organizarea plecării lui C.VIŞOIANU.

"Prima oară i-am vizitat" (pe agenții străini) "spre a-i convinge să asigure plecarea din țară a D-lui C.VIŞOIANU". (Declarație V.R.POGONEANU din 17 Sept.1947).

b). A redactat mandatul destinat a-i servi lui GR.NIC. BUZEŞTI, ca reprezentant al reacțiunii române în străinătate,

a îngrijit ca acest mandat să fie semnat de către cei trei şefi ai partidelor reacţionare din opoziţie şi a mijlocit trimiterea acestui mandat în străinătate.

"In ce priveşte mandatul primit de dl.GR.NIC.BUZEŞTI, din partea celor trei şefi ai opoziţiei, el a fost redactat de mine, după indicaţiunile scrise lăsate de D-sa, în urma înţelegerii cu Dl.MANIU". (Decl.V.R.POGONEANU din 30 Aug.947)

c). A asigurat în cadrul Planului complotului, legătura dintre grupul din străinătate şi organizaţia subversivă din ţară.

"Domeniul meu de activitate, în legătură cu chestiunea care face obiectul anchetei, se poate defini ca îmbrăţişând ansamblul raporturilor cu grupul românilor din străinătate". (Decl.V.R.POGONEANU din 30 August 1947).

II. VICTOR RADULESCU POGONEANU a dus în mod continuu o activitate de trădare a intereselor ţării, furnizând documente, texte şi informaţii - toate secrete - unor reprezentanţi străini din România, grupului trădătorilor români din străinătate şi conducerii partidului naţional-ţărănesc.

In acest scop, acuzatul a organizat şi a condus o întreagă reţea de agenţi informatori permanenţi, pe lângă care a folosit şi alţii ocazional.

1. A sustras un număr însemnat de documente din Ministerul Afacerilor Străine, şi le-a depozitat la diferiţi cunoscuţi, la care fie că-i erau mai uşor accesibile, fie că le considera mai în siguranţă.

Unele documente le-a predat unei misiuni străine, altele le-a trimis grupului de trădători din străinătate, altele le-a distrus şi câteva le-a înapoiat la Ministerul Afacerilor Străine. Totuşi, la data arestării, mai avea plasate documente pe la diferiţi prieteni, o parte din ele putând fi găsite de organele Siguranţei.

-/-

Din documentele sustrase a putut fi identificată numai o parte şi anume : arhiva Palatului, arhiva lui MIHAI ANTONESCU, numeroase rapoarte diplomatice dela diferite legaţii româneşti din străinătate şi documentele privind pregătirea diplomatică a actului dela 23 August 1944.

In declaraţiile acuzaţilor, faptele sus amintite sunt arătate precum urmează :

"Materialul din a doua categorie" (chestiunea Dunării) "îl scosesem din Minister în diferite rânduri,în parte chiar după plecarea mea din Minister,în cinci valize de cifru. Aceste valize au fost scoase, la ordinul meu, de către un om de serviciu, sub supravegherea D-lui ROIU FLORIN". (Declaraţie V.R.POGONEANU din 12 August 1947).

"Subsemnata CECILIA RADULESCU POGONEANU declar că am transportat dela Ministerul Afacerilor Străine, patru sau cinci valize diplomatice de culoare neagră, purtând Nr.între 15-20, care conţineau hârtii, care făceau parte din arhiva lui ICA ANTONESCU şi din arhiva Palatului". (Decl.CECILIA RADULESCU POGONEANU din 14 August 1947).

"Valizele care am văzut că erau în număr de cinci,le-am luat dela Direcţiunea Păcii, am coborât pe scara de serviciu şi cu maşina soţului meu, le-am dus acasă la el". (Decl.CECILIA RADULESCU POGONEANU din 30 Aug.1947).

"Recapitulând materialul ridicat dela Minister şi comparându-l cu cel înapoiat, pot declara că există o diferenţă destul de apreciabilă (documentele lui 23 August de pildă), care a rămas la dl.POGONEANU şi despre care am aflat ulterior, dela dl.ROIU, că a fost transportat şi depozitat la o Misiune străină". (Decl.EMIL OPRIŞANU din 6 Sept.1947).

2. VICTOR RADULESCU POGONEANU ajută pe ALEX.CRETZEANU în acţiunea prin care acesta frustează Statul Român cu suma de şase milioane franci elveţieni.

-/-

"El (POGONEANU) a cerut lui OPRIŞANU, Directorul Cifrului, atât personal cât şi prin mine, informaţiuni în legătură cu procesul, desprinse din telegramele cifrate primite pentru descifrare la Direcţia Cifrului". (Decl.Fl.ROIU din 17 August 1947).

"Pentru susţinerea cauzei D-lui CRETZEANU, Dl.POGONEANU a adunat material compus din acte sau copii de acte dela Contenciosul Ministerului Afacerilor Străine, întocmite de aceasta pentru susţinerea intereselor Statului, din copii de legi din Monitorul Oficial, din consultaţiuni juridice, trimiţând toate acestea în străinătate, prin misiuni străine". (Decl. EMIL OPRIŞANU din 27 August 1947).

3. VICTOR RADULESCU POGONEANU îşi procura buletine de ştiri interne ale Ministerului Afacerilor Străine, precum şi informaţiuni şi texte secrete cu caracter economic, pe care le transmitea unor misiuni străine din ţară şi grupului de trădători din străinătate!

"Pe lângă materialul obţinut dela Cifru, am văzut că dl ROIU preda câte odată texte absolut confidenţiale, ca de pildă anexele secrete şi textele integrale ale acordurilor economice româno-sovietice, pe care d-sa le pregătea pentru dl.POGONEANU, în vederea transmiterii lor grupului de rezistenţă din străinătate, iar dl.ROIU le remitea şi unor misiuni străine din ţară". (Decl.E.OPRIŞANU din 28 Aug.1947).

"Tot din cele comunicate de dânsul, (ROIU) "ştiu că d-sa informa unele misiuni asupra evenimentelor şi unor fapte diverse din ţară şi - când avea posibilitatea - le punea la dispoziţie textele actelor confidenţiale ce-şi putuse procura". (Ca de pildă anexele confidenţiale la Convenţiunile relative la constituirea Sovromurilor, convenţiunile economice recent încheiate la Moscova, etc.).

-/-

"Pe de altă parte, D-sa remitea spre a fi transmise în străinătate grupului GAFENCU - CRETZEANU, buletine de ştiri interne întocmite aci, textele confidenţiale ce putuse obţine".

"Unele dintre ele" (diferite hârtii şi acte) "mi-au fost arătate de dl.ROIU înainte de a le expedia în străinătate ; menţionez din acestea : buletinele de ştiri interne (în faza întocmirei), convenţiunile economice şi anexele confidenţiale menţionate mai sus". (Decl.E.OPRIŞAN din 1 Sept.1947).

"Subsemnatul mai adaug că am fost trimis de POGONEANU şi din ordinul acestuia am transmis următoarele documente : "În iarna anului 1946, am dus unor diplomaţi străini,un studiu asupra situaţiei ecohomice şi textul complect al primului acord economic dela Moscova.

"Acordul economic, încheiat la Moscova" (este vorba de acordul din 1947) "împreună cu anexele secrete, au fost predate de subsemnatul unor diplomaţi străini. Acest acord mi-a fost dat de Consulul ŢINCU din Ministerul Afacerilor Străine, pentru POGONEANU, dela care l-am primit pentru cele două Misiuni". (Decl.FL.ROIU din 19 Sept.1947).

4. VICTOR RADULESCU POGONEANU a informat Misiuni străine din ţară şi despre diferite tratative diplomatice duse de guvernul român :

"Am predat D-lui ROIU pentru dl.POGONEANU, următoarele documente :

"Protocolul dintre Guvernul român şi jugoslav încheiat la Belgrad.

"Convenţia dintre Guvernul român şi guvernul bulgar încheiată la Sofia în 1947". (Decl.FLORICA SPIRESCU din 24 Sept.1948).

-/-

"Cam în acelaş timp, am transmis unor diplomaţi străini protocolul încheiat de Delegaţia română la Belgrad". (Declaraţia FL.ROIU din 19 Sept.1947).

5. In general, VICTOR RADULESCU POGONEANU difuza pentru informarea sa şi a patronilor săi, telegramele cifrate primite la Direcţia Cifrului din Ministerul Afacerilor Străine şi de al căror conţinut lua cunoştinţă regulat prin EMIL OPRIŞANU şi FLORIN ROIU :

"Dl.ROIU îmi aducea informaţii dela Minister şi câte odată dela Direcţia Cifrului, anume telegrame descifrate,care erau transmise dela dl.OPRIŞAN". (Decl.CECILIA RADULESCU POGONEANU din 15 August 1947).

"In afară de telegramele comunicate lui, (POGONEANU) "prin mijlocirea mea, ştiu că dl.ROIU transmitea D-lui POGONEANU telegrame obţinute direct dela Cifră, fără ştirea mea, deoarece am văzut uneori la dânsul notiţe conţinând telegrame în rezumat, şi pe care nu le dasem eu". (Decl.E.OPRIŞANU din 28 August 1947).

6. Dacă uneori, în cadrul activităţii relatate mai sus, ROIU, DEMETRESCU sau alţii, apar în legătură directă cu vreuna din Misiunile Străine, nu este mai puţin adevărat că tot VICTOR RADULESCU POGONEANU este responsabilul întregei acestei activităţi. Mărturie stau declaraţiile lui şi ale altor acuzaţi :

"In complectare,ţin să menţionez, că niciuna din transmiterile făcute la o Misiune străină de dl.ROIU şi menţionate de mine în declaraţiunile mele anterioare, nu era făcută fără cunoştinţa D-lui POGONEANU şi fără îndemnul D-sale".

"Dl.ROIU, chiar atunci când a făcut aceasta, ca pe un act de iniţiativă, răspundea unui mandat ce-l avea dela dl.

-/-

POGONEANU, acela de a transmite Misiunei Străine, informaţiunile cerute de aceasta sau oferite de grupul POGONEANU". (Declaraţia E.OPRIŞANU din 11 Sept.1947).

Din faptele înşiruite mai sus, rezultă în mod clar şi de netăgăduit, că VICTOR RADULESCU POGONEANU urmărea prin activitatea sa aţâţarea şi întreţinerea războiului civil în ţară, cu scopul răsturnării regimului democratic, că urmărea provocarea amestecului unor puteri străine în treburile noastre interne şi transformarea României într'o bază a imperialismului mondial, care să servească acestuia drept trambulină pentru deslănţuirea unui războiu tâlhăresc, îndreptat împotriva Uniunii Sovietice.

Responsabilitatea deplină a lui VICTOR RADULESCU POGONEANU, pentru acţiunile sale, este bine stabilită. El nu este un simplu executant, o unealtă lipsită de voinţă şi iniţiativă proprie, ci unul dintre colaboratorii cei mai de seamă ai lui IULIU MANIU, pe care l-a asistat intens şi îndeaproape - timp de trei ani - într'o activitate mai mult decât criminală.

Faptele comise de VICTOR RADULESCU POGONEANU, se încadrează în textele noastre de legi, precum urmează :

a) Uneltind în scopul ştirbirii independenţei Statului acuzatul se face vinovat de crimă de trădare, fapt prev. şi sancţionat de art.184 C.P.

b) Instigând nişte funcţionari publici să transmită şi să divulge documente secrete, interesând mobilizarea economică şi participând la asemenea acţiuni, acuzatul se face vinovat de instigare la crima de trădare prin necredinţă, fapt prev. şi sancţionat de art.190 C.P.comb.cu art.120 C.P.

c) Luând, împreună cu alţii, hotărârea :

-/-

- de a instiga la ridicare împotriva puterii constituţionale ale Statului, fapt ce constitue crimă de surpare a ordinei constituţionale, art.207 C.P. şi

- de a face să se organizeze trupe armate, în scopul de a provoca insurecţiune contra puterii Statului,fapt ce constitue crimă de insurecţiune armată, art.211 C.P.,

acuzatul se face vinovat de crimă de complot, fapt prev.şi sancţionat de art.227 C.P.,urmând a se mai face aplicare a art.101 şi 103 C.P.

<u>RADU NICULESCU BUZEŞTI, Inginer,</u> fratele lui GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI, membru în Partidul Naţional-Ţărănesc,fost candidat pe lista P.N.T. în jud.Caraş, în alegerile parlamentare din 1946, a participat din Septembrie 1946 la complot şi a contribuit prin faptele sale în mod continuu,până la arestarea lui, la realizarea scopurilor complotului.

1. A participat la una din întrevederile pregătitoare ale complotului în luna Septembrie 1946, în casa ŞTIRBEY,în legătură cu care fapt declară :

"Au participat : fratele meu, agenţii străini, dl.ION MOCSONY STYRCEA şi în parte şi eu". (Declaraţie R.NIC.BUZEŞTI din 15 Sept.1946).

"Din cele auzite în cursul acestei întrevederi,pot să-mi dau seama că în documentul intitulat "Minuta convorbirilor", de care am luat cunoştinţă cu prilejul anchetei, partea prezentată sub iniţiala "M", reprezintă opinia fratelui meu". (Decl.R.NIC.BUZEŞTI din 30 August 1947).

2. A fost însărcinat de către GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI înainte de plecarea acestuia din ţară, de a obţine dela IULIU MANIU, mandatul prevăzut în "Memorandum", semnat de şefii celor trei partide din opoziţie (P.N.T.,P.N.L. şi P.S.D.I.)

-/-

şi de a i-l transmite în străinătate prin intermediul agenţilor străini cu care s'au dus tratativele,fapt care l-a executat.

"Cu ocazia despărţirii de fratele meu, acesta a arătat că este în aşteptarea unei scrisori din partea D-lui IULIU MANIU, la care se vor asocia şi şefii celorlalte partide de opoziţie, care îi va servi drept legitimare a calităţii lui politice în străinătate. De îndată ce voiu obţine mesagiul, să îi transmit cât mai repede cu putinţă pe calea ce mi-o va indica". (Decl.R.NIC.BUZEŞTI din 29 August 1947).

"Textul mesagiului a fost compus de dl.POGONEANU,în baza indicaţiilor fratelui meu, care discutase în prealabil cu dl.MANIU chestiunea. Dl.MANIU a depus imediat semnătura sa pe scrisoarea gata alcătuită". (Decl.R.NIC.BUZEŞTI din 29 August 1947).

"Pe textul mai sus arătat, Dl.C.BRATIANU a adăugat "de acord cu dl.MANIU" şi a semnat, iar dl.TITEL PETRESCU a adăugat că roagă pe dl.BUZEŞTI să ia contact cu personalităţile mişcării socialiste din străinătate şi să le lămurească asupra stărilor de lucruri din ţara noastră, în special în ce priveşte poziţia partidului social-democrat independent". (Decl.RADU NICULESSCU BUZEŞTI din 29 Aug.1947).

"Am obţinut personal această scrisoare şi am transmis-o tot personal la adresa indicată de fratele meu". (Decl.R.NIC. BUZEŞTI din 29 August 1947).

3. A mijlocit plecarea clandestină din ţară a lui C.VIŞOIANU, plecare prevăzută în planul complotului.

"M'am decis să mă duc la agentul străin, spre a-l întreba cari sunt posibilităţile de plecare pentru dl.VIŞOIANU, care fusese luat în considerare pentru o plecare promptă,în cursul unei discuţii anterioare cu fratele meu. Am avut surpriza să aud că în cazul că pot face ca dl.VIŞOIANU să se

prezinte în seara aceia în casa din str.X, va putea pleca a doua zi dimineaţa. Am plecat la ora 11.30 - 12, spre a lua pe dl.VIŞOIANU, pe care l-am condus în Str.X, unde l-am lăsat." (Decl.R.NIC.BUZEŞTI din 9 Sept.1947).

"Comitetul secret din străinătate s'ar fi compus din domnii: Gr.N.BUZEŞTI, preşedinte, apoi în ordinea importanţei, D-nii Al.CRETZEANU şi C.VIŞOIANU". (Declaraţie ION de MOCSONY STYRCEA din 13 Sept.1947).

4. A ţinut legătura între complotiştii din ţară şi cei de peste graniţă, prin intermediul agenţilor străini, participanţi la complot, şi a unor Misiuni străine.

"Agentul străin mi-a înmânat un plic deschis în care se găseau două scrisori : una a fratelui meu, alta a D-lui VIŞOIANU, ambele adresate lui POGONEANU, deasemenea o scrisoare adresată mie". (Decl.R.NICULESCU BUZEŞTI din 29 August 1947).

"La începutul lunii Aprilie am primit pe calea unei Misiuni străine, prima comunicare mai amplă din partea fratelui meu. Cu acelaş prilej am primit şi scrisoarea adresată D-lui POGONEANU. Conţinutul mesagiului l-am adus la cunoştinţă D-lui POGONEANU, după care am fost la dl.MANIU, pentru a-i aduce la cunoştinţă materialul primit". (Decl.R.NIC.BUZEŞTI din 29 Aug.1947).

"Dl.MANIU mi-a spus ca eu să exprim părerile mai sus arătate, ca fiind impresiile ce s'au degajat din convorbirea avută şi să le transmit fratelui meu, pentru a le utiliza". (Decl.R.NIC.BUZEŞTI din 18 Aug.1947).

"Scrisorile pe care în două sau trei rânduri le-am primit dela Dl.Maniu, spre a le transmite D-lui GR.BUZEŞTI, în străinătate, mi-au fost trimise prin Dl.RADU BUZEŞTI". (Decl. VICTOR RADULESCU POGONEANU din 30 Aug.1947).

-/-

5. A colaborat intens pe linia realizării scopurilor complotului, cu VICTOR RADULESCU POGONEANU.

"Raporturi cu conţinut politic, am avut cu dl.POGONEANU, începând din momentul în care am luat sarcina de a obţine semnătura D-lui MANIU şi a transmite fratelui meu,scrisoarea comună a şefilor de partid, către acesta. Incepând din acel moment am pus,unul la dispoziţia celuilalt, materialul documentar care ne parvenea din străinătate, sau se trimetea acolo". (Decl.R.NIC.BUZEŞTI din 29 August,1947).

"In primăvara lui 1947, POGONEANU l-a însărcinat pe HILLARD şi RADU BUZEŞTI, să facă o scurtă dare de seamă asupra evenimentelor din ţară, care urma să fie trimisă lui CRETZEANU şi ANASTASIU". (Decl.FL.ROIU din 19 Sept.1947).

Prin cele arătate mai sus, se dovedeşte că acuzatul RADU NICULESCU BUZEŞTI, cu bună ştiinţă, a participat la complotul iniţiat în Septembrie 1946, făcându-se vinovat de comiterea faptelor prev.şi pen.de art.227 C.P.

FLORIN ROIU, funcţionar în exerciţiu (secretar de Legaţiune la Ministerul Afacerilor Străine), a executat în mod fidel şi cu bună ştiinţă, directivele criminale,primite dela GR.NICULESCU BUZEŞTI şi după plecarea acestuia din ţară, dela VICTOR RADULESCU POGONEANU, al căror colaborator intim şi permanent era.

A cunoscut complotul iniţiat de cei în solda cărora se găsea şi a contribuit prin fapte la realizarea scopurilor urmărite de complot. Aceasta reiese cu prisosinţă atât din propriile lui mărturisiri, cât şi din arătările celorlalţi acuzaţi şi a martorilor citaţi.

-/-

Astfel, FLORIN ROIU recunoaşte existenţa "mişcării de rezistenţă", care urmărea, ca un scop final, crearea în ţară şi străinătate a forţei necesare, cu care, la momentul oportun, să se poată răsturna prin violenţă regimul democratic instaurat la 6 Martie 1945.

"In concret, organizaţiile teroriste ce se creiau în ţară de către Partidul Naţional-Tărănesc (formaţiuni muncitoreşti, studenţeşti, militari deblocaţi sau chiar activi), folosind momentul politic favorabil, determinat prin intervenţia în ţară a unor puteri străine, că baza activităţii în străinătate a grupului aflat acolo, trebuia ca la un moment dat să răstoarne prin violenţă ordinea existentă şi să înlocuiască regimul democratic, printr'un guvern al celor trei partide de opoziţie, condus de MANIU. Acest guvern ar fi trebuit să fie format total, sau parţial, în străinătate şi ar fi venit în ţară în momentul isbucnirii insurecţiei". (Decl. FL.ROIU din 29 August 1947).

FLORIN ROIU a fost principalul agent informator al lui POGONEANU, în Ministerul Afacerilor Străine, unde sustrăgea documente importante, cu caracter secret, ducându-le apoi, după ce au fost văzute de POGONEANU, unor misiuni străine, fiind totodată şi principalul agent de legătură al lui POGONEANU cu aceste misiuni.

"In Ministerul Afacerilor Străine, FLORIN ROIU ducea o activitate de convingere şi captare a anumitor persoane pentru mişcarea de rezistenţă din care făcea parte". (Decl. C.ŢINCU din 23 Sept.1947).

"FLORIN ROIU aducea informaţii soţului meu din Minister, cât şi diverse telegrame descifrate, pe care le primea de la OPRIŞAN". (Decl. CECILIA R.POGONEANU din 30 Aug.1947).

-/-

"POGONEANU mi-a dat un plic pe care urma să-l predau unui diplomat străin. Plicul conţinea scrisori pentru CRETZEANU, care trebuiau să fie expediate în America, prin intermediul acestui diplomat străin". (Decl.FL.ROIU din 17 August 1947).

"In afara legăturilor cu unele Puteri străine, arătate de subsemnatul în declaraţiile anterioare, mai adaug că am fost trimis de POGONEANU şi din ordinul acestuia am transmis următoarele documente, unor diplomaţi străini :

- In Septembrie 1946, memoriul lui GAFENCU, prezentat la Conferinţa Păcii ;

- Inaintea începerii Conferinţei dela Paris, o analiză a situaţiei din ţară, făcută de NICULESCU BUZEŞTI, sub aspectul intereselor P.N.T. ;

- Diverse memorii întocmite tot de NICULESCU BUZEŞTI ;

- In iarna anului 1946, un studiu asupra situaţiei economice şi textul complect al primului acord economic dela Moscova ;

- Acordul economic încheiat la Moscova, împreună cu anexele secrete. Acest acord mi-a fost dat de Consulul TINCU, din M.A.S., pentru POGONEANU, dela care l-am primit pentru Misiunile Străine ;

- In primăvara anului 1947, am primit dela POGONEANU un studiu asupra stabilizării, întocmit de ROMNICEANU şi care fusese adus de HILLARD ;

- Cam în acelaş timp, am transmis unor diplomaţi străini, protocolul încheiat de delegaţia română la Belgrad, protocol pe care POGONEANU îl primise dela D-na SPIRESCU". (Declaraţie FLORIN ROIU din 5 Septembrie 1947).

-/-

Din cele mai sus arătate, reiese că acuzatul FLORIN ROIU se face vinovat de participare la complotul organizat pentru răsturnarea prin violenţă a regimului democrat din România, punându-se la dispoziţia conducerii complotiştilor, prin intermediul lui VICTOR RADULESCU POGONEANU, captând pentru activitate subversivă, persoane de care complotiştii aveau nevoie, procurând documente secrete şi transmiţându-se unor puteri străine, fapte prevăzute şi pedepsite de art.227 C.P.

Se mai face vinovat de crima de trădare prin necredinţă, întrucât în calitate de funcţionar de Stat, în exerciţiul funcţiunii, a sustras şi a transmis documente secrete provenind din instituţia în care lucra (M.A.S.) şi din alte instituţii, documente cu caracter secret, privind apărarea naţională şi mobilizarea economică, punându-le la dispoziţia conducerii complotului şi agenţilor unor puteri străine, fapte prev.şi pen.de art.190 C.P.,urmând a se face aplicare şi cu art.101 şi 103 C.P.

EMIL OPRIŞAN, consilier de Legaţiune în Ministerul Afacerilor Străine, folosind calitatea sa oficială de funcţionar de Stat, cu bună ştiinţă a participat la complot şi a comis crima de trădare prin necredinţă,prin aceia că :

1. A ajutat pe VICTOR RADULESCU POGONEANU să sustragă din Ministerul Afacerilor Străine, documente oficiale,pe care acesta le-a folosit în acţiunea sa subterană, o parte din acestea ajungând în mâinile reprezentanţilor unor puteri străine.

"Recunosc că eram obligat să nu permit ducerea lui la locuinţa D-lui POGONEANU, care încetase de a mai avea o ca-

litate oficială în Minister, dându-i prilejul să reţină o parte din material şi să-l depoziteze în loc sigur, respectiv la o Misiune străină". (Decl.E.OPRIŞAN din 20 Aug.1947).

Asupra modului cum s'a făcut sustragerea acestui material, declară :

"Au ridicat cea mai mare parte din acest material,în două valize, într'un sfârşit de după amiază, în toamna anului 1945, coborând cu ascensorul de serviciu la parter şi dus apoi la automobilul D-lui POGONEANU". (Decl.E.OPRIŞAN din 6 Sept.1947).

Acest material, care consta din acte oficiale ale Ministerului Afacerilor Străine, a fost depozitat la o Misiune străină.

"Am aflat ulterior dela dl.ROIU, că a fost transportat şi depozitat la o Misiune străină". (Decl.E.OPRIŞAN din 6 Sept.1947).

Deşi complotiştii afirmă că a fost dus la locuinţa D-lui V.POGONEANU, pentru a fi plasat, de fapt operaţiunea a fost făcută pentru ca aceştia să sustragă din material aceiace le era necesar acţiunii lor subversive".

"Recapitulând materialul ridicat dela Minister şi comparându-l cu cel înapoiat, pot declara că există o diferenţă destul de apreciabilă". (Decl.E.OPRIŞAN din 6 Sept.1947).

2. A transmis lui AL.CRETZEANU, la Ankara, după ce acesta încetase de a mai fi Ministru plenipotenţiar, material oficial, aparţinând Ministerului Afacerilor Străine, documente privitoare la susţinerea punctului de vedere oficial la Conferinţa de Pace, ajutând acţiunea criminală a complotiştilor aflaţi în străinătate, de a contracara acţiunea Delegaţiei Române la Conferinţa de Pace.

"Din proprie iniţiativă, am trimis printr'un coleg ce mergea în post în Turcia (Secretar de Legaţie C.DIMITRIU

un plic în care am pus următoarele : cele cinci memorii întocmite la Comisiunea Păcii. Ţineam să-i fiu de ajutor cu ceva, în acţiunea ce bănuiam că o va întreprinde în urma refuzului D-sale de a se întoarce în ţară". (Decl.E.OPRIŞAN din 27 August 1947).

3. Rolul de seamă pe care l-a avut însă, EMIL OPRIŞAN, în cadrul complotului, a fost acela de a transmite celor din ţară şi din străinătate, textele telegramelor cifrate, primite sau expediate de Ministerul Afacerilor Străine, precum şi informaţiuni ce interesau pe aceştia şi unele Misiuni străine din România.

Recunoscând telegramele şi informaţiunile comunicate lui VICTOR POGONEANU, direct sau prin FLORIN ROIU, EMIL OPRIŞAN arată în declaraţia sa din 29 August 1947, următoarele:

"In ce priveşte telegramele cifrate şi descifrate, al căror conţinut a fost comunicat de mine D-lui POGONEANU şi D-lui ROIU, recunosc că aceasta constitue o divulgare de secret de Stat".

EMIL OPRIŞAN, deşi conştient de gravitatea faptelor sale, anume cunoscând precis că informaţiile pe care le furniza lui FLORIN ROIU, ajungeau în mâinile unor puteri străine, a continuat totuşi, cu perseverenţă, şi în mod voit, acţiunea sa de trădare.

"Ştiu că D-sa informa nişte Misiuni străine şi când avea posibilitatea, le punea la dispoziţie textele actelor confidenţiale ce şi le putea procura". (Decl.E.OPRIŞAN din 1 Sept.1947).

4. Fiind trimis la Paris în misiune oficială, anume ca secretar general al Delegaţiunei Române la Conferinţa de Pace, a luat contact cu grupul GAFENCU-CRETZEANU, prezent la Paris pentru a contracara teza oficială a României la Conferinţa de Pace.

-/-

Prin aceasta complotiştii au avut chiar în sânul Delegaţiei Române, un element de bază, care i-a ajutat în acţiunea subversivă ce au întreprins-o cu acea ocazie.

Modul cum şi-a desfăşurat activitatea şi legăturile ce le-a avut, sunt arătate în declaraţia sa din 28 August 1947 şi următoarele.

Chiar dacă EMIL OPRIŞAN vrea să dea acestor întâlniri, caracterul unor nevinovate luări de contact, faptul că înainte de plecare a văzut atât pe VICTOR RADULESCU POGONEANU, cât şi pe FLORIN ROIU, dela care şi-a luat adresele trădătorilor din străinătate, cât şi faptul că în mod premeditat a stabilit un cod de supra-cifrare, pentru eventualele transmiteri, speciale, pentru POGONEANU, ce ar avea de făcut dela Paris, arată clar misiunea pe care EMIL OPRIŞAN o primise din partea complotiştilor.

"Pentru transmiterile ce eventual aveam să fac dela Paris, în legătură cu grupul GAFENCU-CRETZEANU, am lăsat la plecarea mea din Bucureşti, D-lui LAZARESCU la Cifru, un sistem propriu de supra-cifrare pentru maşină". (Decl. E.OPRIŞAN din 28.August 1947).

5. EMIL OPRIŞAN a fost bine orientat asupra întregei acţiuni de pregătire a complotului, pe care l-a ajutat şi la care a participat în mod direct şi activ.

Din declaraţia sa, rezultă textual :

"Atât cei din ţară, cât şi cei din străinătate, urmăreau acelaş obiectiv : răsturnarea regimului instaurat la 6 Martie 1945, cu ajutorul elementelor din ţară, grupate în jurul Partidului Naţional-Ţărănesc, cât şi a intervenţiei străine". (Decl. EMIL OPRIŞAN din 11 Septembrie 1947).

-/-

Din faptele mai sus arătate, rezultă că acuzatul EMIL OPRIŞAN, în mod voluntar şi cu bună ştiinţă, s'a făcut vinovat de participare la crima de complot, cât şi de trădare prin necredinţă, fapte pedepsite de art.227 şi 190 C.P., urmând a se face aplicare şi a articolelor 101 şi 103 C.p.

EMIL LAZARESCU, consul în Ministerul Afacerilor Străine, se face vinovat de participare la complot, prin aceia că a colaborat cu V.R.POGONEANU, despre a cărui activitate subversivă era în perfectă cunoştinţă.

Om de încredere al lui V.R.POGONEANU, a locuit timp de patru luni în locuinţa acestuia, ajutându-l în acţiunile sale. Faptul că era perfect orientat asupra caracterului subversiv al acţiunii lui V.R.POGONEANU, reiese din următoarele:

"Mi-a explicat (V.R.POGONEANU) că este vorba de o acţiune a opoziţiei, cu scopul de a duce la o schimbare de guvern, care ar putea merge până la forma actului dela 23 August. Mi-a explicat că la această acţiune aşi putea avea riscuri, cu atât mai mult, cu cât, la acea dată, fusese descoperită organizaţia "T" şi nu voiam să fiu amestecat. Am înţeles că într'adevăr, propunerea iniţială de colaborare era pentru o acţiune cu caracter subversiv". (Decl.EM.LAZARESCU din 17 Sept.1947).

După părăsirea locuinţei lui V.R.POGONEANU, EMIL LAZARESCU a continuat să-l ajute pe acesta în activitatea lui subversivă, prin :

"In luna Ianuarie, mi-a cerut să mă ocup de trierea unui material de arhivă, provenit dela Minister". (Decl.EM.LAZARESCU din 16 Sept.1947).

"Am înţeles că toată operaţiunea avusese un caracter ilegal şi urmărise sustragerea unora dintre documentele transportate la D-sa". (Decl.EM.LAZARESCU din 18 Sept.1947).

-/-

EMIL LAZARESCU i-a dat lui VICTOR R.POGONEANU diferite informaţiuni, ţinându-l la curent cu activitatea din Ministerul Afacerilor Străine, unde era cunoscut ca omul de încredere al lui V.R.POGONEANU.

"Asupra serviciilor cerute mie de dl.POGONEANU,în calitatea ce o deţineam la Ministerul de Externe, declar că mi-a cerut săéi dau diferite veşti despre activitatea Ministerului şi informaţii".

"Am fost solicitat în mai multe rânduri de dl.ROIU să-i dau voie să se uite în telegramele dela Cifru, pentru dl.POGONEANU". (Decl.EM.LAZAREŞCU din 16 Sept.1947).

La plecarea lui EMIL OPRIŞANU dela Cifru, EMIL LAZARESCU a fost acela care a continuat acţiunea de informare a complotiştilor.

"Această nevoie de a-mi cere telegrame, formulată de dl.ROIU, s'a petrecut atât înainte cât şi după plecarea dela Direcţia Cifrului, a D-lui OPRIŞAN". (Decl.EM.LAZARESCU din 16 Sept.1947).

EMIL LAZARESCU confirmă că la plecarea lui EMIL OPRIŞAN la Paris, în calitate de secretar al Delegaţiei Române la Conferinţa de Pace, a avut o înţelegere cu acesta, de a putea comunica printr'un sistem special de cifrare,convenit, în afară de cifrul Ministerului, pentru comunicările ce ar avea să facă EMIL OPRIŞAN din partea grupului de trădători de sub conducerea lui GAFENCU şi CRETZEANU, aflat la Paris.

"Declar că-mi amintesc că D-sa mi-a indicat un sistem de supra-cifrare,pentru comunicări speciale". (Decl.EM.LAZARESCU din 16 Sept.1947).

Tot aşa, EMIL LAZARESCU a participat la distrugerea prin ardere a unor documente sustrase din Ministerul Afacerilor Străine.

-/-

"Au fost arse în luna Ianuarie 1946, când mă găseam la D-sa (V.R.POGONEANU), pentru a ajuta la trierea unei părţi din material". (Decl.EM.LAZARESCU din 20 Sept.1947).

Toate cele de mai sus, dovedesc participarea directă a lui EMIL LAZARESCU la acţiunea complotului şi actul de trădare, acesta făcându-se vinovat de infracţiunile prev.şi pedepsite de art.227 C.P. şi 190 C.P., urmând a se face aplicare şi a Art.101 şi 103 C.P.

ION DE MOCSONY STYRCEA, prieten personal al lui GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI şi VICTOR RADULESCU POGONEANU, a avut cunoştinţă de complotul din Septembrie 1946 şi nu l-a denunţat.

"Asupra tratativelor duse de Domnul GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI cu doi agenţi ai unei puteri străine, declar următoarele :

"In dimineaţa de 18 Septembrie 1946, i-am întâlnit din nou pe cei doi agenţi, împreună cu domnii GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI şi ION DE MOCSONY STYRCEA.

"Convorbirea a decurs în general, potrivit consemnării din documentul în limba engleză ce se afla vizat de mine la dosar şi care a fost redactat după notele stenografice ale Doamnei IOANA BUJOIU, care a fost deasemeni de faţă". (Declaraţia VICTOR RADULESCU POGONEANU din 11 Septembrie 1947).

"Asupra împrejurărilor în care a avut loc întrevederea dintre fratele meu şi cei doi agenţi ai unei puteri străine, în Palatul ŞTIRBEY, declar următoarele :

"Au participat la această întrevedere : fratele meu, cei doi agenţi ai puterii străine, ION DE MOCSONY STYRCEA şi în parte şi eu".

(Declaraţia ING.RADU NICULESCU BUZEŞTI din 11 Septembrie 1947).

- "Intâlnirea dintre cei doi agenţi ai unei puteri străine, GRIGORE NICULESCU BUZEŞTI şi VICTOR RADULESCU POGONEANU, a avut loc pe la mijlocul lunei Septembrie, în locuinţa sorei mele, Doamna Colonel S.FLORESCU, din Strada Sofia Nr.12.

Convorbirea a cenitnuat apoi conform Minutei datată 18 Septembrie 1946, text în limbă engleză, care se află la dosar".

(Declaraţia ION DE MOCSONY STYRCEA din 12 Septembrie 1947).

"După câteva zile, a avut loc o nouă reuniune - de această dată noaptea - după cum ceruseră agenţii străini, la Palatul ŞTIRBEY, la care au participat persoanele dela prima reuniune, în afară de dl.POGONEANU, care se afla reţinut de o indispoziţie". (Decl.I.MOCSONY STYRCEA din 12 Sept.1947).

"La câteva zile după aceasta, Domnul BUZEŞTI a transmis prin Doamna BUJOIU memoriul definitiv, cu care agenţii străini s'au declarat perfect de acord". Memoriul acesta avea cuprinsul memoriului aflat la dosar, intitulat "Memorandum", datat 30 Septembrie 194ø". (Decl.I.MOCSONY STYRCEA din 20 Septembrie 1947).

Se dovedeşte astfel că I.de MOCSONY STYRCEA a avut cunoştinţă de existenţa şi toată întinderea complotului şi nedenunţându-l, s'a făcut vinovat de infracţiunea prev.şi pen. de art.228 C.P.

-/-

COLONEL STOICA STEFAN, membru al P.N.T. din toamna anului 1937, a fost numit la conducerea organizaţiei militare P.N.T. în toamna anului 1945 ; a funcţionat în această calitate până în Noembrie 1946, când în urma alegerilor din sânul organizaţiei militare a fost numit prim vice preşedinte însă în realitate Col. Stoica Stefan a rămas şi mai departe adevăratul organizator şi conducător al organizaţiei militare P.N.T. până la desfiinţare.- In declaraţia sa din 12 August 1947, recunoaşte :

" Subsemnatul eram creatorul şi conducătorul de fapt al organizaţiei militare P.N.T.".

Colonel Stoica Stefan a fost omul de încredere al lui Maniu şi Mihalache, căruia i s'a încredinţat misiunea de a pregăti şi organiza pe toţi militarii din cadrul disponibil şi activitate într'un aşa numit "Cerc Profesional Militar", care prin sistemul de organizare, de recrutare a membrilor şi a activităţii practice a devenit instrumentul principal al complotiştilor în scopul insurecţiei şi a răsturnării regumului democrat şi instaurarea unui guvern neofascist.-

Din depoziţiile martorilor cât şi din recunoaşterile inculpatului Col. Stoica Stefan rezultă că a participat cu bună ştiinţă la complotul pus la cale de Maniu şi Mihalache :

" La sfârşitul anului 1946 am schimbat denumirea de secţie militară în acea de Cerc Profesional, deoarece atmosfera era că noi trebue să devenim trupe de şoc şi doream să evităm această atmosferă " (proces verbal de confruntare cu Ion Mihalache din 18 Septembrie 1947).-

Deasemenea arătând că Penescu exercita presiuni asupra sa ca să sporească numărul membrilor din organizaţia militară la 7000, în declaraţia din 16 Septembrie 1947 afirmă :

" Aceste recomandări repetate şi stăruinţă, mai ales după ce alegerile se consumaseră, erau făcute în ideia transformării C.P.M. într'o organizaţie de forţă pentru scopuri ulterioare ".-

Deasemenea la confruntarea cu I. Mihalache declară :

" Mi-am dat seama că suntem împinşi către o acţiune ilegală şi subversivă ".-

Inculpatul Col. Stoica Stefan i s'a dat instrucţiuni de felul cum trebue organizat instrumentul de forţă de însuşi I. Mihalache, cu ocazia unei vizite pe care i-a făcut- Colone-

lul Stoica Stefan în cursul lunei Ianuarie 1947.- Acest lucru reese clar din declarația din 16 Septembrie 1947 a Col.Stoica Stefan :

" Tot în ideia schimbării de activitate și de îndrumare camuflată către scopuri subversive,precizez că în Ianuarie 1947 ducându-mă la Dl.Mihalache,între altele mi-a spus,cu caracter cu totul confidențial că trebue neapărat și urgent să părăsim activitatea statică și să trecem la o activitate vie în teren în rândurile populației civile,cât mai ales în instituțiile și unitățile militare.- Mi-a vorbit de propagandă,de câștigare de aderenți și constituire de nuclee în unități conduse de câte un șef și care să acționeze după directivele date prin circumscripțiile politice ".-

" După ce am vorbit cu Dl.Mihalache acasă la Dsa, n'am mai avut nici un dubiu asupra scopului urmărit,de a deveni o organizație de forță ilegală și subversivă,lucru ce l-am comunicat și biroului,fiind de față președintele,toți vice președinții, Col.Stătescu și Col.Stoenescu .... " N'am avut niciodată impresia că noi singuri să ne transformăm în trupe de șoc,dar că misiunea noastră este să le alcătuim." (pr.v.de confruntare cu I.Mihalache 18.9.1947).-

Colonelul Stoica Stefan arată în declarațiile sale că prin activitatea practică a organizației militare a trecut deja la luptă ilegală și subversivă ; (se referă la conferința lui I.Mihalache ținută în Aprilie 1947 la organizația militară).

" Mi-am dat seama că partidul a trecut deja la metodele de luptă deschise la metodele ilegale și subversive,pregătind acțiunea de forță al cărei scop era răsturnarea regimului democratic și obținerea puterei ".-(decl.Col.Stoica Stefan 12 Sept. 1947).-

Primele măsuri luate de Col.Stoica Stefan au fost în vederea organizării instrumentului de forță atât în Capitală cât și în țară,cu ramificații în fiecare județ și plasă :

" Primul obiectiv după ce am luat conducerea organizației militare a fost de a polariza în acea organizație pe toți militarii înscriși în partid ". (decl.sa din 9 August 1947).-

In declarațiile din 11 și 12 August 1947 Col.Stoica Stefan arată că s'au luat măsuri și s'au dat instrucțiuni și comunicate în ziarul "Dreptatea" referitoare la organizarea pe județe.-

S'au luat măsuri pentru controlul și dinamizarea activității organizațiilor militare județene.- In această privință

martorul general Stoica Grigore arată (decl.14 Septembrie 1947) că s'au luat măsuri " pentru înfiinţare de organizaţii militare în toată ţara ; li s'a dat o organizare militară,căutând să se numească şefii dintre ofiţerii cei mai energici şi devotaţi,care să polarizeze în jurul lor oameni de încredere şi de acţiune cu ajutorul cărora organizaţia militară din întreaga ţară putea fi uşor condusă şi folositşă pentru răsturnarea guvernului".-

Ion Mihalache în declaraţia din 5 Septembrie 1947 arată :

" Activitatea organizaţiilor militare pe ţară era urmărită şi directivată de Col.Stoica.- Instrucţiunile priveau pe Maniu şi erau date de Col.Stoica în numele lui Maniu ".-

Pentru pregătirea instrumentului de forţă în vederea complotului Col.Stoica Stefan a luat măsuri pentru organizarea şi întreţinerea unei acţiuni de propagandă tendenţioasă în instituţiile şi unităţile militare cu scopul de a desagrega coeziunea corpului ofiţeresc şi a întregei oştiri.-

Martorul general Stoica Grigore în declaraţia din 14 Septembrie 1947 afirmă :

" S'au dat dispoziţiuni pentru intensificarea propagandei în unităţile militare,căutând să se discrediteze regimul actual şi să se speculeze nemulţumirile din armată pentru a aţâţa spiritele împotriva regimului.-

Deasemenea martorul Col.Ticuţă Mihăilescu în declaraţia din 10 Septembrie 1947 afirmă :

" Incercarea de polarizare a tuturor militarilor activi şi de rezervă nu se făcea din altruism ci pentru a desagrega coeziunea corpului ofiţeresc activ.- Col.Stoica a afirmat : Soarta ofiţerilor rămaşi în activitate este pecetluită.......nu mai avem armată ",-iar în declaraţia din 3 Septembrie 1947,afirmă : colonel Stoica a spus categoric : atenţie la ofiţerii activi - ei sunt supraveghiaţi ".-

Acest fapt este recunoscut de Col.Stoica Stefan :

" S'a intensificat acţiunea de câştigare de aderenţi printr'o campanie de defăimare a regimului,începută încă din anul 1946,speculându-se anumite nemulţumiri şi făcându-se diferite primisiuni. (decl.din 12 Septembrie 1947).- Pentru recrutarea nouilor membrii se recomandă să se facă propagandă dela om la om şi să se atragă elementele cele mai capabile şi de încredere ; acest rol revenea fiecărui membru militar şi el consta

din luare directă de contact cu factori care îi puteau ajuta în propagandă, fie în circumscripţii fie în instituţiile şi unităţile militare ".-

Din declaraţiile martorilor Col. Ticuţă Mihăilescu, Sublt. Valter, Maistrul Cazan şi alţii rezultă că aceste dispoziţiuni erau date personal de Col. Stoica Stefan.-

Colonel Stoica Stefan a organizat şi întreţinut o acţiune vastă de culegere de informaţiuni din instituţiile şi unităţile militare.- Din depoziţiile martorilor Cazan Teodor şi Albu rezultă clar că Col. Stoica Stefan în şedinţe de comitet sau publice dădea dispoziţiuni referitoare la procurarea de informaţiuni privind organizarea, instruirea şi dotarea unităţilor.- In acest sens recomanda ca membrii militari care merg în unităţi să-şi arunce ochii pe hârtie să-şi procure copii depe diferite ordine secrete făcându-şi prieteni la birourile de adjutantură, la M.St.M., M.A.N. şi S.S.M, Col. Stoica cerea ca aceste informaţiuni să-i fie date în plic închis personal nu în faţa publicului şi trimise prin o şedinţă din luna Septembrie 1946, a văzut când plotonierul Constantinescu a predat Col. Stoica o copie depe nişte instrucţiuni ale M.R. referitoare la cadrul disponibil (decl. din 9 August 1947).

Colonelul Stoica Stefan recunoaşte că a dus o activitate informativă, conspirativă în armată : " în şedinţele comitetului la care participam şi eu ca vice preşedinte s'a discutat chestiunea procurării informaţiilor referitoare la armată.........Conducerea C.P.M. a dat dispoziţiuni pentru culegere de informaţii referitoare la starea de spirite în armată ".- (decl. din 1 Septembrie 1947).-

Odată cu acţiunea informativă se continua şi acţiunea de propagandă prin manifeste organizată şi întreţinută de Col. Stoica.-Aceste manifeste care cuprindeau ideile concretizate de Col. Stoica în şedinţele organizaţiei militare trebuiau răspândite, conform dispoziţiunilor sale, dela om la om sau lăsate prin birouri, prin sertare, etc.- Prin aceste manifeste se urmărea :

- Discreditarea regimului
- Adâncirea neîncrederei militarilor în guvernul actual.-
- Adâncirea şi exploatarea nemulţumirilor din armată
- Nesiguranţa stabilităţii poziţiei ofiţerilor şi subofiţerilor.-

./.

Martorul Subl.Valter Paul în declarația din 5 Septembrie 1947, arată :

........" Colonel Stoica a distribuit manifeste care trebuiau răspândite prin cazărmi, lăsate pe birouri, prin sertare, etc.".

Colonel Stoica recunoaște în parte : " După ședințele C.P.N.se distribuia membrilor manifeste politice în vederea alegerilor spre difuzare " (decl.1 Septembrie 1947).-

Colonel Stoica Stefan a luat măsuri și a dat dispozițiuni pentru constituire de nuclee P.N.T.în instituțiile și unitățile militare pe care urma să le întrebuințeze la acțiunea de răsturnare a regimului.- Martorul Sublt.Valter afirmă : " Ideile de defăimare, instigare și creere de nuclee se făcea dela om la om........directivele în această privință erau date de conducerea partidului prin Col.Stoica (decl.2 Septembrie 1947).-

Martorul Maestrul Cazan afirmă în declarația din 10 Septembrie 1947 că a auzit pe Col.Stoica Stefan dând dispozițiuni ca oamenii pe care se poate conta în unități să fie grupați în orice moment, să se cunoască între ei și să fie gata pentru orice eventualitate ; iar în declarația din 9 August 1947 arată că Col.Stoica afirma că aceste nuclee avea să primească la momentul hotărât, dispozițiuni prin organizațiile politice din localitățile respective.-

Deasemenea martorul Gen.Stoica Grigore afirmă : " Recomandațiile ce mi s'au dat în Comitet de Col.Stoica, ca rezultat al convorbirei sale cu Mihalache era în acelaș sens : să se procedeze și în unitățile militare cum se procedează în fabrici, adică să se creeze nuclee P.N.T.puse sub conducerea unui șef cu misiunea de a se lărgi și acționa la ordin (pr. verbal confruntare Ion Mihalache din 19 Septembrie 1947).-

Colonel Stoica arată că a primit dispozițiuni în acest sens dela Mihalache cu ocazia întrevederei confidențiale din Ianuarie 1947 și că le-a comunicat biroului (comitetului de conducere)vezi proces verbal de confruntare cu Mihalache din 18 Septembrie 1947).-

Membrii organizației militare au trecut în fapt la acțiune pe teren, în special în urma recomandației făcută de Mihalache cu ocazia conferinței ținută la organizația militară în Aprilie 1947 când a îndemnat pe membrii să părăsească activitatea de birou și să treacă la o acțiune efectivă în teren având fiecare pregătit armamentul și echipamentul necesar.-

./.

" Ca urmare majoritatea ofiţerilor s'au înscris, pentru a activa în teren la circumscripţii (decl.din 7 Septembrie 1947 a Col.Stoica Stefan).-

Insuşi Col.Stoica Stefan a dat exemplu delegând pe Col. Stătescu să-l înscrie la circumscripţie.- Activitatea la circumscripţii este explicată de martorul general Stoica Grigore care arată că membrii organizaţiei militare trebuiau să polarizeze în jurul lor bandele de aderenţi P.N.T.pe care să-i ţină în mână, treji, pentru a-i putea întrebuinţa spre a ajunge la putere.-

La începutul lunei Martie 1947, Col.Stoica Stefan a ţinut în planul organizaţiei militare o conferinţă despre armata de mâine în care a susţinut nevoia creerei unei armate camuflate în ţară şi străinătate şi ale cărei efective şi dotare să depăşească cu mult prevederile Convenţiei de Armistiţiu şi Tratatului de Pace şi care trebuiau să formeze instrumentul de forţă în mâna conspiratorilor.-

Textul acestei conferinţe a fost predat de Col.Stoica Generalului Stoica Grigore preşedintele comisiei de organizare, şi a constituit canevasul pe care comisia de organizare a alcătuit planul de organizare al armatei, piesă care încununează şi ilustrează activitatea conspirativă şi trădătoare a conducătorilor organizaţiei militare, Col.Stoica şi Stătescu.-

Planul general de organizare al armatei este caracterizat de Col.Stoica ca fiind un document secret şi conspirativ prin care se urmărea crearea unei armate în ţară şi străinătate şi care prevedea eludarea Tratatului de Pace prin camuflarea efectivelor, dotărei, instrucţiei, etc.- Planul este alcătuit spre a putea fi aplicat imediat.-

Acest plan după cum declară însuşi Colonelul Stoica a fost întocmit de organizaţia militară inspirându-se din conferinţa sa "Armata de Mâine", a fost făcută în baza sugestiilor date de Ion Mihalache.-

In această privinţă Col.Stoica arată precis că planul a fost întocmit conform vederilor partidului : Din legăturile mele cu diferite personalităţi ale partidului eu mă credeam oarecum informat asupra vederilor de ordin general politic ale partidului şi deci de posibilitatea încadrării lucrărilor C.P.M. în aceste vederi (decl.din 9 August 1947).-

./.

Colonelul Stoica Stefan a luat parte efectivă la planul de organizare al armatei fiind prezent în comisia de organizare şi în comitet când s'a discutat şi s'a dat forma definitivă acestui plan.-

Colonelul Stoica Stefan recunoaşte că a predat acest plan scris lui V.Serdici pentru a-l preda reprezentanţilor străini după ce în prealabil va fi văzut de Maniu.- Deasemeni Colonelul Stoica Stefan recunoaşte că a predat lui Serdici, omul de legătură a lui Maniu cu reprezentanţii unor puteri străine şi alte documente şi anume : Textul scris al conferinţei sale "Armata de Mâine" şi statutele organizaţiei militare.

In afară de şedinţele publice sau de comitet Col.Stoica ţine numeroase şedinţe secrete cu un număr restrâns de membrii, în care se puneau la cale măsurile în vederea complotului.-Acest fapt este arătat în mod amănunţit de martorii Gen.Negrei,Sublt. Valter,Maestrul Cazan şi Plot.Albu şi este recunoscut şi însuşi Col.Stoica în declaraţia sa din 11 August 1947.-

In şedinţele publice ale organizaţiei militare Col. Stoica întreţinea o vie atmosferă de ostilitate contra U.R.S.S. prin numirea Col.Dumitrescu C,car sub pretextul expunerei evenimentelor externe,ducea o vehementă campanie de aţâţare a spiritelor contra U.R.S.S.(decl.martorilor Lt.Col.Ticuţă Mihăilescu Subl.Valter,Plot.Albu,Maestrul Cazan).-

Deasemenea martorul Cazan în declaraţiile sale din 7 şi 9 August a.c.,arată că la şedinţele patronate de Col.Stoica se întreţinea în permanenţă o accentuată atmosferă antisemită.-

<u>In conluzie</u> : Col.Stoica,ca om de încredere a lui Maniu şi Mihalache,este organizatorul şi animatorul organizaţiei militare P.N.T.,pe care a pregătit-o în vederea acţiunea complotistă de răsturnare a regimului democrat din România şi pentru lupta împotriva intereselor poporului român.-

Prin comiterea acestor fapte acuzatul Colonel Stoica Stefan,se face vinovat de crima de complot,prev.şi pen.de art. 227 c.p.,crima de răsvrătire prev.şi pen.de art 210 c.p.,crima de insurecţie armată,prev. şi pen.de art.211,precum şi de instigare la crima de trădare prin necredinţă prev. şi pen.de art 190 c.p.comb.cu 120 c.p.-

Lt.Col.IN RETR.STĂTESCU DUMITRU,membru P.N.T. din toamna anului 1945,casier general al C.P.M. pe ţară, făcea parte din Comisia de Organizare a C.P.M.-ului,din Comitetul de Conducere al C.P.M.-ului,fost şeful organizaţiei militare a Sect.II Negru, a participat în mod conştient la complotul având drept scop răsturnarea prin violenţă a regimului democrat din România,participare care se dovedeşte prin propriile sale mărturisiri şi prin declaraţiile date de membrii marcanţi ai Comitetului de Conducere a aşa zisului CERC PROFESIONAL MILITAR P.N.T.-

Dela început Lt.Col.Stătescu arată scopul subversim al acestei organizaţii şi anume :

" Scopul Cercului Profesional Militar era să pregătească legile militare necesare într'o eventuală guvernare şi să ţină la curent starea de spirit în armată în scop de a şti în ce măsură va putea partidul să conteze pe armată în momentul necesar " (decl.Lt.Col.Stătescu din 9 August 1947).-

Momentul acesta îl defineşte prin următoarele :

" Venirea la putere sau momentul necesar era considerat şi sperat prin ajutorul ce ar fi venit din afara ţării ".-

In declaraţia sa din 17 Septembrie 1947 venincu o complectare în sensul celor de mai sus şi astfel mărturiseşte :

" In discuţiunile avute cu camarazii din organizaţia militară rezultă că partidul conta pe sprijin din afară şi pe o anumită conjunctură politică pentru schimbarea guvernului şi venirea la putere.-"

Lt.Col.Stătescu Dumitru arată în continuare tot în declaraţia din 17 Septembrie 1947 că li se cerea de P.N.T. o muncă din ce în ce mai activă pentru răsturnarea guvernului şi astfeş declară :

" Incă din luna Decembrie 1946 organizaţia militară a primit dispoziţiuni să treacă la activitate în teren prima dată dela Generalul Negrei Gabriel şi ulterior dela I.Mihalache,că numai astfel vor putea obţine eventualele recompense în caz de guvernare,în care scop mi s'a încredinţat şefia organizaţiei militare a Sect.II Negru în afară de acaia de casier general.-

Tot în acest sens acuzatul Lt.Col.Stătescu în

./.

declaraţia din 7 Septembrie 1947 arată :

" Menţionez că I.Mihalache la conferinţa pe care a ţinut-o Colonel Stoica Stefan după ce a făcut recomandare ca fiecare cetăţean să aibă arma şi raniţa la sfârşitul conferinţei a recomandat să trecem în teren pentru activitate.-

Această dispoziţiune este comunicată şi redată şi de Col.Stoika Stefan biroului organizării C.P.M.-ului în Ianuarie 1947,în care birou a luat parte şi Col.Stătescu de data aceasta mai accentuat şi cu atribuţiuni categorice,dispoziţiuni ce fusese date de I.Mihalache cu caracter cânfidenţial lui Stoica Stefan,arătând că trebue să se formeze cu anumite elemente nuclee în armată şi instituţii care să activeze la momentul oportun la comanda circumscripţiilor P.N.T.-

(Mărturisirea Col.Stoika Stefan prevăzută în proces Verbal confruntare din 18 Septembrie 1947 cu Ion Mihalache).-

Cum a activat Lt.Col.Stătescu pentru răsturnarea regimului mărturiseşte Sublt.Walter Paul membru C.P.M.în declaraţia sa şi în 21 Septembrie 1947 care arată :

" Lt.Col.retragere Stătescu Dumitru împreună cu alţi ofiţeri din conducerea C.P.M-ului dădea directive de felul cum să se lucreze pentru răsturnarea regimului ".-

Tot Sublt.WALTER PAUL arată că :

" Lt.Col.Stătescu Dumitru a participat împreună cu alţi ofiţeri din C.P.M.la şedinţe restrânse ?

" Ideile de defăimare şi de instigare inclusiv creiarea de nuclee favorabile P.N.T.se făceau dela om la om precum şi prin manifeste imprimate pebascuns de oameni de încredere ce aparţineau tineretului militar sub conducerea lui Mituş Ionescu care primea directive dela Penescu ".

" Directivele erau date în această privinţă de către conducerea partidului prin Col.Stoica Stefan,General Zorzor,general Barbu,Gen.Stoika Grigore,Col.Stătescu şi Gen. Negrei Gabriel.-

Lt.Col.Stătescu în declaraţie din 17 Septembrie 1947,vine să afirme că din ce în ce era mai conştient de activitatea subversivă a C.P.M.-ului şi de scopul urmărit de aceasta astfel declarând :

" La început nu mi-am dat seama că prin activitatea în teren se urmăreşte organizarea maselor pentru acţiune

.//.

de forţă însă în urma conferinţei Col.Stoika Stefan urmată de aceia a dlui I.Mihalache,din 1947,am înţeles în special din îndemnul lui Mihalache,care se referea la armă şi raniţă în casa fiecărui om,că se urmărea acest lucru la momentul oportun".-

Acuzatului în misiunea ce i se dă ulterior ca şef al organizaţiei militare a sectorului II Negru,trece mai departe la activitate,astfel ; în declaraţia sa din 17 Septembrie 1947,după ce se arată că atât I.Mihalache cât şi Generalul Negrei le cerea activitate în teren arătându-le că numai astfel se vor putea recompense spune :

" Mie personal mi s'a încredinţat şefia organizaţiei militare a sectorului II Negru în afară de acea de casier general.-Am dat curs acestei dispoziţiuni şi m'am prezentat D-lui Cezar Simionescu şeful poliţiei al sectorului, întrucât în această privinţă organizaţia militară activa în teren sub conducerea şefului politic.".-

" Am luat parte la 4 şedinţe,ultima fiind aproximativ la o săptămână după Paşte 1947 şi în discuţiile avute cu Cezar Simionescu rezultă precis că P.N.T. urmărea o verificare şi regrupare a forţelor politice pe circumscripţii.- De aceia s'a hotărât încadrarea circumscripţiilor şi cu ofiţerii respectivi care trebuiau să activeze în sensul de a câştiga noui aderenţi printre cunoscuţi şi camarazi.-

Lt.Col.în retragere STATESCU DUMITRU arată tot în această declaraţie felul cum se făcea propaganda şi din ce anume elemente se recrutau membrii astfel citâm :

" Propaganda se făcea dela om la om iar mijloacele erau acelea obişnuite de partid şi promisiuni făcute tuturor elementelor nemulţumite.-

Caracterul subversiv şi activitatea subversivă ce se ducea de aşa zisul Cerc Profesional acuzatul continuă să o mărturisească în declaraţiile sale şi anume :

In declaraţia din 4 Septembrie 1947.

" Conferinţa Col.Stoika Stefan conţinea cam următoarele puncte :

1/. Efectivul de recruţi fiind mai mare decât efectivul fixat prin Tratatul de Pace,trebuia instruit în întregime şi arătat modalităţile cum se poate obţine acest lucru.

2 . Trecerea ofiţerilor şi subofiţerilor necombatan-

şi la Ministerul Finanţelor (intendanţii), la Ministerul Sănătăţii (medicii) şi cei de Grăniceri şi Jandarmi la Ministerul de Interne.-

3/. Modalităţile de recrutare ale ofiţerilor şi subofiţerilor.-

4/. Notarea şi înaintarea în grad a lor.-

Lt.Col.retragere STATESCU DUMITRU a luat parte la elaborarea planului de organizare al armatei în care se eludau condiţiunile de armistiţiu, creere de armată pe teritoriu străin, etc. ; în acest sens numitul mărturiseşte în declaraţia sa din 20 Septembrie 1947 astfel :

" Stiu că planul de organizare al armatei a fost adus şi citit în Comisia de Organizare de Generalul Stoica Grigore.- Nu-mi amintesc cine a mai fost, dar eram şi eu de faţă".-

Că a luat parte la elaborarea acestui plan afirmă şi Col.Stoica Stefan în declaraţia sa din 24 Septembrie 1947 şi anume :

" Lt.Col.Stătescu Dumitru a făcut parte din Comisia de Organizare a C.P.M.-ului prezidată de Gen.Stoika Grigore şi care a elaborat planul general de organizare al armatei în iarna 1946-1847.-

Că avea un rol important şi se bucura de încrederea fruntaşilor P.N.T.Iuliu Maniu, Ion Mihalache şi Generalul Negrei Gabriel al cărui aghiotant a fost în armată, dela care primeau directive şi ordine confidenţiale de activitate, reese din declaraţiile următoare :

" In declaraţia din 9 August 1947 arată :

" Am cunoscut pe Dl.Maniu şi Mihalache în casa D-lui Serdici în ziua de 19 Noembrie 1946, cu ocazia alegerilor, când am făcut parte dintr'un grup de ofiţeri chemaţi în casa D-lui Serdici, urmând ca o parte dintre noi să însoţească pe Dl.Maniu la secţia de votare."

Maiorul Petecău Ioan în declaraţia din 24 Septembrie 1947 arată :

" Colonel Stătescu şi Comandorul Marin au fost delegaţi din partea Cercului Profesional Militar ca oameni de legătură pentru sectorul politic din Capitală unde locuia spre a colabora cu militarii în acel sector.-

Căpitanul Zaharia Marin declară :

" Col.Stătescu împreună cu Col.Stoika Stefan, gen. Stoika Grigore, Gen.Zorzor, Gen.Barbu şi Gen.Negrei ţineau ge-

dinţe restrânse C.P.M. la domiciliul ultimului şi la care şedinţe nu se ştia ce se discuta.-

In acest sens chiar Ion Mihalache vine şi afirmă că Lt.Col.Stătescu împreună cu alţi militari superiori din C.P.M. s'au văzut în casa D-lui Nestor Badea unde domicilia şi Mihalache.-

Astfel sunt probe evidente că Lt.Col.Stătescu Dumitru a participat în mod conştient la complotul având ca scop răsturnarea regimului democrat din România.-

Astfel acuzatul Lt.Col.în retragere STATESCU DUMITRU se face vinovat de crimă de complot, prev. şi penat de art.227 c.p., crimă de răsvrătire prev.şi pen.de art.210 c.p., crimă de insurecţie armată, prev.şi pen.de art.211 c.p.-

PENTRU ACESTE MOTIVE,

Având în vedere şi dispoziţiunile articolelor 177 pct.E. şi 216 din Codul Justiţiei Militare,

D I S P U N E M :

Trimiterea în judecată a Tribunalului Militar a Regiunii II-a Bucureşti a acuzaţilor :

1/. IULIU MANIU, român de ani 75, de profesiune agricultor necăsătorit, domiciliat în Bucureşti Str.Sfinţilor Nr.10, arestat pentru crimele prevăzute şi pedepsite de art.227 cod penal, 184 c.p. de art.210 c.p. de art.211 c.p., art.186 c.p., de instigare la crima prevăzută de art.190 c.p. cu aplicaţiunea art.120 c.p. şi de tentativă a crimei prevăzute de art.207 cu aplic. art.96 ; cu aplicaţiunea pentru toate infracţiunile a art.101 şi 103 c.p.-

2/. ION MIHALACHE, român, de ani 65, de profesiune agricultor, căsătorit, domiciliat în Com.Dobreşti-Argeş în prezent arestat pentru crimele prevăzute şi pedepsite de art 227, combinat cu art.184, 186, 190, 210 şi 211 c.p., de art.207, 210 şi 211 c.p. toate cu aplicaţiunea art.101 şi 103 c.p.-

./.

11/. EMIL OPRIŞAN, român, de ani 41, de profesiune funcţionar public, căsătorit, domiciliat în Bucureşti Str. Argentina Nr. 38, în prezent arestat, pentru faptele prevăzute şi pedepsite de art. 227 comb. cu 186, 207, 210 şi 211 c.p. şi de art. 190 c.p. cu aplic. 101 c.p.-

12/. EMIL LAZARESCU, român, de ani 34, de profesiune funcţionar public, căsătorit, domiciliat în Bucureşti Str. V.A. Ureche Nr. 5, în prezent arestat pentru faptele prevăzute şi pedepsite de art. 227 comb. cu art. 186, 207, 210 şi 211 şi de art. 190 c.p., cu aplic. 101 c.p.-

13/. ION DE MOCSONYI-STYRCEA, român, de ani 38, de profesiune industriaş, căsătorit, domiciliat în Com. Balci Jud. Severin, în prezent arestat, pentru faptul prevăzut şi pedepsit de art. 228 c.p.-

14/. STOIKA STEFAN, român de ani de profesiune pensionar militar, căsătorit, domiciliat în Bucureşti Str. Cornul Caprii Nr. 69, în prezent arestat, pentru faptele prevăzute şi pedepsite de art. 227 comb. cu art. 186, 207, 210 şi 211 c.p., şi de art. 190 c.p. comb. 120, c.p. şi cu aplic. pentru ambele infracţiuni a art. 101 c.p.-

15/. STATESCU DUMITRU, român, de ani 51, de profesie pensionar militar, căsătorit, domiciliat în Bucureşti Str. Moise Nicoară Nr. 37, în prezent arestat pentru faptul prevăzut şi pedepsit de art. 227 comb. cu art. 186, 207, 210 şi 211 c.p.-

=====

3/. NICOLAE PENESCU, român de ani 52, căsătorit, de profesiune avocat, domiciliat în Bucureşti Str. Andrei Mureşan 16, în prezent arestat, pentru faptul prevăzut şi pedepsit de art.227 c.p. combinat cu articolele 186,207,210 şi 211 c.p.-

4/. NICOLAE CARANDINO, român, de ani 42, de profesiune ziarist, căsătorit, domiciliat în Bucureşti Str. Spiru Haret Nr.16, în prezent arestat, pentru faptul prevăzut şi pedepsit de art.227 c.p. comb. cu art.186,207,210 şi 211 c.p.

5/. ILIE LAZAR, român, de ani 52, de profesiune avocat, căsătorit, domiciliat în Bucureşti Str. Poştei Nr.2, în prezent arestat, pentru faptul prevăzut şi pedepsit de art.227 c.p. combinat cu 186,210,207, şi 211 c.p.-

6/. VASILE SERDICI, român, de ani 58, de profesiune inginer, căsătorit, domiciliat în Bucureşti Str. General Cristian Tell Nr.10, în prezent arestat, pentru faptele prevăzute şi pedepsite de art.227 cod penal comb. cu art.186,207,210 şi 211 c.p., şi de art.190 c.p. comb. cu art.120 c.p., cu aplicaţiunea pentru ambele infracţiuni a art.101 şi 103 c.p.-

7/. GRIGORE NICULESCU-BUZESTI, român, major, fără profesiune, cu ultimul domiciliu în Bucureşti Calea Victoriei Nr. 107, - văduv, în prezent dispărut, pentru faptele prevăzute şi pedepsite de art.227 comb, cu art.186,207,210 şi 211 c.p., de art.184 c.p., de art.207 c.p. şi de art.186 c.p. cu aplic. art 101 şi 103 c.p.-

8/. VICTOR RADULESCU POGONEANU, român, de ani 37, fără profesie, căsătorit, domiciliat în Bucureşti Str. Arhitect Louis Blank Nr.19 A. în prezent arestat, pentru faptele prevăzute şi pedepsite de art.227 c.p. comb. cu 186,207,210 şi 211 c.p., de art.184 c.p., de 190 c.p. comb. cu 120 c.p. şi cu aplic. pentru toate infracţiunile a art.101 şi 103 c.p.-

9/. RADU NICULESCU-BUZESTI, român, de ani 36, de profesiune inginer, necăsătorit, domiciliat în Bucureşti Str. Sft. Constantin Nr.24, în prezent arestat pentru faptul prevăzut şi pedepsit de art.227 c.p. comb. 186,207,210 şi 211 c.p.

10/. FLORIN ROIU, român, de ani 33, de profesiune funcţionar public, necăsătorit, domiciliat în Bucureşti Intrarea V. Păun Nr.3, în prezent arestat, pentru faptele prevăzute şi pedepsite de art.227 comb. cu 186,207,210 şi 211 c.p. şi de art.190 c.p., cu aplic. art.101 c.p.-

.//.

109

~~00106~~

I. MANIU

3/ vezi vol. 3. f 2, 5

1 110

15 Iulie 1947

~~09107~~

D E C L A R A T I E

IULIU MANIU, președintele Partidului Național=Țărănesc, domiciliat în str. Sfinților nr. 10, etaj V, apart. 11, internat în Sanatoriu Dr. JOVIN, din Bd. Dacia nr. 19, în declarația sa arată:

In legătură cu încercarea de a pleca în străinătate a dlor: ION MIHALACHE, NICOLAE PENESCU, ILIE LAZAR, CARANDINO NICOLAE cu soția, dna. PENESCU, ing. GHEORGHE POPESCU, Dr. GAFENCU, C-TIN. DUMITRU BORCEA și EUGEN BORCEA, împreună cu cei doi aviatori PREDA și LUSTIG delcar următoarele:

- Inainte de a răspunde la întrebări, țin să protextez cu toată hotărârea contra felului de procedeu pus în aplicare față de mine.

- Un domn cu numele de BOTEZ, funcționar la Stat s'a prezentat eri 14 Iulie a.c., arătându-mi că are misiunea de a mă opri să părăsesc acest apartament din locatari, fiindu-mi-se impus un domiciliu forțat.

Intrebându-l eu dacă are în privința aceasta vre'un mandat înscris sau hotărâre care mă privește pe mine, fie dela Guvern, fie dela Instanțe Jud, sau dela Siguranță de Stat, fie dela Forul Competent. Am primit răspuns negativ, ceiace m'a îndemnat și îndreptățit să protestez imediat în modul cel mai energic, ceiace fac și acum, ulterior acestei ocazii.

- In legătură cu afirmativa încercare de plecare, a unor colegi de ai mei, țiu să constată, că am fost totdeauna și consecvent de părerea că poporul român, trebue să țină cel mai strâns contact politic și cultural cu lumea din afară și imperial cu Națiunile Unite.

Aceasta pentru a face cunoscută România și situația și misiunile sale.

Astfel, oricare, priten al meu m'a întrebat dacă sunt de acord să plece în străinătate, am răspuns categoric că sunt de acord.

./.

Felul şi modul de executare în contact,nu mă interesa şi nu cădea în competenţa mea.

Duminică,spre seară l-am chemat pe dl.I.MIHALACHE dela Dobreşti,la Bucureşti,pentru a pregăti şedinţa Delegaţiei Permanente pentru Sâmbăta viitoare şi între altele am constatat că este o posibilitate de plecare în străinătate,cu avionul,fiind de acord,în totdeauna,să plece.Dl.I.MIHALACHE,mi-a comunicat că există această ocazie de plecare cu avionul,şi am fost de acord.

In ce priveşte organizarea plecării,n'am avut nici o parte activă -totul rămâne în sarcina celor ce urmau să plece.

Dl.NICOLAE PENESCU,aflând că este o ocazie de a pleca în străinătate,mi-a comunicat că doreşte să plece şi D-sa, iar eu am fost de acord.

Dl.N.CARANDINO,mi-a comunicat,tot în seara de 13 Iulie,că are o ocazie de plecare în străinătate şi că doreşte să plece,la care eu am fost de acord.

Prin dl.N.CARANDINO,am transmis,acordul meu pentru plecarea ~~dlui.~~ILIE LAZAR.

In legătură cu acestă ~~proectată~~ plecare,îmi amintesc de un oarecare POPESCU,despre care mi s'a vorbit,numai în ajunul plecării,adică 13 Iulie a.c. şi care ar avea un oarecar rol în această plecare, fără a şti ce anume.

La fel a fost amintit în aceia seară şi numele unui Dr.GAFENCU.

ss.Iuliu Maniu.

copie vezi vol. 3. f 6 — 9

2 112 ~~00109~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul IULIU **MANIU**, declar următoarele:

Pe VLAD HATIEGANU, îl cunosc de mic copil, fiind fiul prietenului meu **EMIL HATIEGANU**. VLAD HATIEGANU venea însă mai rar in locuinţa mea.-

In săptămâna, inainte de 14 Iulie a.c. VLAD HATIEGANU, chemat de mine, deoarece nu mă simţeam tocmai bine, el fiind medic, m'a vizitat de câteva ori.-

Inainte cu 2-3 zile de 14 Iulie 947, fiind la mine mi-a comunicat că el cunoaşte o ocazie de a pleca cu avionul in străinătate, cu care ocazie ar putea pleca 3-4 persoane, că dacă doresc pot profita de acestă ocazie şi să-i trimit. I-am răspuns că, dacă pleacărea este serioasă, aş fi de acord să plece MIHALACHE şi incă 2- 3 persoane.-

Am comunicat aceasta posibilitate de plecare lui MIHALACHE vineri seara sau sâmbătă inainte de a pleca la Dobreşti.-

I-am spus Dlui ION MIHALACHE, că dacă dintr'un motiv oarecare n'ar putea pleca, voi pleca eu. Dl ION MIHALACHE vedea şi Dsa necesitatea absolută a plecării unuia dintre noi şi până la urmă s'a hotărât să plece Dsa.-

Dacă plecarea lui ION MIHALACHE se impunea categoric, plecarea lui NICULAE PENESCU, deşi importantă, nu se impunea cu aceiaş insistenţă categorică.-

Ocazia de a pleca in străinătate cu avionul impreună cu ION MIHALACHE i-am comunicat-o lui NICULAE PENESCU sâmbătă sau Duminică.-

Intrucât cu mai mult timp inainte de 14 Iulie 1947, am discutat cu personalităţi importante din partid, necesitatea de a pleca peste hotare, singur că şi cu Dl N. PENESCU, dată fiind capacitatea şi talentul său, am discutat de mai multe ori cu mult timp inainte, importanţa pentru partid şi pentru ţară de a pleca in străinătate.-

./.

La fel am discutat cu mai mult timp inainte de data plecări şi cu Dl CARANDINO, despre plecarea Dsale in străinătate.-

Lui ILIE LAZAR, eu i-am transmis vorbă că are ocazie să plece, şi cred că era bine să plece.-

Am trimis in străinătate acesti colaboratori ai mei cu scopul de a informa celelante ţări si pentru a creia o atmosferă favorabilă răsturnări actualului regim din ţară, prin mijloace legale şi o face posibil ca noţiunea şi Suveranul Tării să-şi exercite liber drepturile.-

19 Iulie 1947.- (ss) Iuliu Maniu

copie vezi vol. 3 f 10-13.

00111

114

D E C L A R A T I E

Subsemnatul IULIU MANIU, domiciliat in str. Sfinţilor nr. lo Bucuresti, declar următoarele :

Acordul de la Moscova, care a fost determinat in bună parte de intervenţia mea făcută Guvernelor din Moscova, America şi Anglia, arătând că Guvernul român nu satisface acordurile dela Yalta şi Postdam.

Dnii CLARK KER şi HARIMAN mi-au cerut să accept acordul dela Moscova şi să colaborez la punerea lui in aplicare.-

Hotărârile dela Moscova nu mă satisfac şi nu accept personal acest acord. Voui da un răspuns după convocarea delegaţi permanente a Partidului.

Delegaţia permanentă a hotărât să acceptăm hotărârile dela Moscova.

Dnii CLARK KER şi HARIMAN m'au intrebat dece nu accept hotărârile dela Moscova .Le-am răspuns că n'am incredere in aplicarea acordului, care nu contine esenţialele mele dorinţi :

- schimbarea guvernului şi
- alegeri noi :
- precum şici garanţiile necesare pentru aplicarea stipulaţiunilor care imi convin.

Ei au răspuns că nu este nevoe de garanţii, intrucât garantează Marile Puteri.

Delegaţia permanentă a partidului, acceptând aplicarea acordului dela Moscova, a hotărât delegarea Dlui EMIL HATEGANU ca ministru in guvernul Dr.P.GROZA pentru a supraveghea punerea in aplicare a convenţiei dela Moscova şi colaboarea numai in pregătirea procedurii electorale.

Dl HATEGANU a fost chemat de mine, la Dl DINU BRATIANU, -unde mă găseam,- pentru a examina decla-

./.

ratia concepută de mine, pe care Dsa a cetit-o apoi in Consiliul de Minoştri.

Declaratia concepută de mine a fost acceptată 'si de Dl BRATIANU, iar atitudinea ministrului liberal din guvern a fost identică, cu a ministrului national-ţărănist.

Despre intentiunea Dlui NICULESCU BUZESTI de a pleca in străinătate stiam.

In privinta activităţii politice a prietenilor din străinătate am dat ordin tuturor să se inţeleagă şi să conlucreze. In scrisoarea către Dl NICULESCU BUZESTI am spus să lucreze solidar pentru apărarea intereselor noastre nationale, iar când nu se vor intelege să facă apel la CORNEL BIANU, care are intenţiuni din partea mea şi să asculte de el.

Dl BUZESTI este omul nostru de incredere şi reprezintă politica noastră.

Aceasta este declaratia pe care o dau vorbind.

1.VIII.947 Bucuresti

Semnez cu observaţia că fiind urmărit doresc să am apărători, numesc pe Dnii EMIL OTTULESCU Dl VENIAMIN, MIHAIL RAUTU şi ION HUDITA.

/ss/ IULIU MANIU

Dată in fata noastreă

Dir. Pol. de Sig.

ss/ N Popescu,

4-116

copii vezi vol. 3. f 14, 15.

~~00113~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul IULIU MANIU,domiciliat in strada Sfintilor nr. lo declar următoarele ;

Am avut o actiune foarte asiduă şi sârguincioasa in ceace priveste legăturile cu străinătatea .

Recunosc că am avut schimb de scrisori cu Dl GAFENCU,CRETEANU,BUZESTI,CITTA DAVILLA.

Nu-mi amintesc persoanele prin care am trimis şi primit corespondenţa amintit mai sus.-

Dela Dl CITTA DAVILLA sau CRETEANU am primit o scrisoare in care era si un apel al Dlui MACEK in legătură cu organizarea partidelor agrariene din sud-estul Europei si Polonia.

In scrisorile primite a fost pomenit si numele Dlui RAUTU,care scria articole in gazeta"Roumanie Independentey".

Printre prietenii din Italia mai apropiat imi este Dl AUGUSTIN POPA, membru al P.N.T.

Actiunea intreprinsă cu plecarea in străinătate a Dlui MIHALACHE,PENESCU,ILIE LAZAR şi CARANDINO era foarte importantă şi cu tot regretul pentru nereuşita ei,prefer si astăzi că a fost făcută ,decât să nu fi fost iniţiată si pentru care imi iau toată răspunderea morală si politică.

Aceasta este declaratie pe care o dau nesilit si o semnez de bună voe.-

/ss/ IULIU MANIU

5 August 1947.-

copie vezi vol. 3. f 16-19. ~~00114~~ 117

5

D E C L A R A T I E

Sunsemantul IULIU MANIU, din Bucuresti str. Sfintiilor nr. lo in continuare declar :

Toate problemele si actiunile pe care le considera necesare d e urmat de către partidul nostru a fost dicutate in forurile statutare si anume biroul politic sau d elegatia permanentă si numai după ce erau adoptate de aceste foruri deveneau obligatori formând linia politică a partidului.-

Tin să mentionez că dela aceasto normă făcea exceptie anumite probleme in legătură cu politicea esternă pe care le considerau mai discrete, si nu le supuneam discutiei plenului forurilor statutare ci le discutam numai cu Dnii ION MIHALACHE MIHAI POPOVIC NICOLAE PENESCU, cu fiecare in parte sau cu toti in sedintă. Ia

Iar unele probleme de importantă deosebită le discutam personal cu Dnii DINU BRATIANU si TITEL PETRESCU.

In general linia politică a partidului a fost fixată de forurile statutare după discuti acelor prezenti si in special după 23 Augsut 1944. Această lini politică a fost adoptată de un unanimitatea membrilor forurrilor statutare.

Linia politică a partidului era transmisă organizatilor fie prin presă, circulări sau verbal către sefi organizatiilor.

In afară de organizatiile teritoriale , partisul avea organizatii profesionale, de tinenret feme-nină si muncitorească.

Dintre aceste orgnizatiuni c ele maiactive erau organizatia muncitorească care era foarte bine pusă la punct organizatie tineretului iar d intre cele profesionale mă preocupa organizatia militară.-

./.

Am infintat organizatia muncitorească si am dat importantă deosebită după 23 August 1944, deoarece consideram necesar să avem si această importantă fortă la andemâna partidului pentru a o putea folosi asa cum ne convenea nouă după confectiunea noastră politică.-

Incadrarea organizatiei muncitoresti am fpcut-o cu acele elemente, intelectuale sau din rândul clasei muncitoare care manifestau atitudinea lor anti.comunistă si duceam actiuni in conformitate cu linia politică a partidului national tărănesc pentru a sustrage această importantă fortă, clasei muncitoare de sub influenta partidului comunist.-

Astefl organizată si incadrată cu astfel de element organizatia muncitorească a P.N.T. trebuia să i-a parte la toate actiunile politicăe ale partidului nostru.-

Această organizatie muncitorească era condusă direct de presedintele partidului prin presedibtele sau colaboratorii săi cei mai apropiati si eram informat in linii mari de activitatea acesti organizatii.-

Incă din timpul Imperiului Austro-Ungar mă peocupa problema muncitorilor români din acea tară si aveam legături cu Flueras, JUMANCA, s.a., urmărind ca muncitorii români să nu se incadreze in organizatii comune cu unguri sau alti muncitori străini.

11 August 1947 /ss/ IULIU MANIU

119

~~00116~~

copie vezi vol. 3 - f 20 - 23.

DECLARATIE

Subsemnatul IULIU MANIU, în etate de 75 ani, ocupaţiune agricultor, Bădăcini, locuinţa în Str. Sfinţilor Nr. 10, Bucureşti, necăsătorit, declar următoarele:

Intre alte multe organizatiuni profesionale din partidul naţional-ţărănesc, existau două organizaţiuni profesionale militare, ale foştilor militari care aparţinea partidului nostru.

Ambele organizatiuni militare, era statutare şi se ocupa cu probelemele specific de profesiunei lor.

Organizatia militară profesională, militară pe ţară era subordonată direct şefului organizatiei Capitalei - Dl. ION MIHALACHE.

Orientarea lor politică se conforma orientării generale politice a partidului, programului şi tacticei lui.

Despre activitatea acestor organizatii mi se raporta fie în şedinţe de partid, fie in convorbiri particulare la club sau în socetate.

Nu toţi militarii inscrişi în partid actionau in cadrul organizatiunilor profesionale,

Il cunosc pe Comandorul MOCANU care se ocupa la ziarul "DREPTATEA" cu rublica externă.

Cu D-sa mă intâlneam in relaţii obişnuite ale partidului şi când aveam ceva anume să-mi comunice venea la mine.-

In misiunea la ziar lucra în competenţa necesară, cunoscând bine idiologia partidului.

Cunosc deasemenea pe Lt. cdor. CIOROIU MIRCEA, care mi se prezenta ca un ofiter bine pregătit atât profesional cât şi în privinţa pregătirii generale.

Pe G-ralul BARBU VASILE, il cunosc de multă vreme încă de pe când era locotenent.- Il ştiu ca pe un om bine pregătit profesional specialist în problemele de or

./.

ganizare a jandarmeriei si mi-a făcut bune servicii pe timpul guvernării.

Cu D-sa eram in contact mai des decât cu ceilalti ofiteri din partid, mai ales după trecerea in rezervă.

Pe Col. STOIKA STEFAN, il cunosc înainte de a fi fost secretar general la Ministerul Inzestrării. Mi-a dat asentimentul penzru postul de secretar general administrativ, fiindcă il stiam bine pregătit din punct de vedere militar. Am luat la cunoştinţă cu plăcere aceasta avansare.-

L-am numit in postul de preşedinte al organizaţiei profesionale militare, fiindcă pe deoparte stiam că ofiterii pe care erau să-i conducă erau de acord cu aceasta numire, iar pe dealtă parte pentrucă consideram capabil pentru aceasta funcţie.

Intâlnirile intre mine si Lt.Col. STOIKA STEFAN nu aveau ca subiect decât activitatea cercului profesional militar şi de natură amicală între oameni care se respectă reciproc.

Aceasta declaratie in două pagini o recunosc de a fi a mea.-

ss/Iuliu Maniu.

13 August 1947.

II

copie vezi vol. 3. f 24-30, 7 ~~00118~~

121

D E C L A R A T I E
= = = = = = = = = = = = = =

Subsemnatul IULIU MANIU de profesiune agricultor,domiciliat în Bucuresti,Str.Sfinților Nr.10,declar următoarele:

L-am cunoscut pe Dl.NICULESCU BUZESTI în toamna anului 1940 la locuința lui BARBU STIRBEY,când am discutat și hotărât cu el inaugurarea acțiunei politice care să scoată România din legăturile cu Germania și să treacă de partea Națiunilor - Unite.-

Acțiunea a fost începută imediat atât în țară cât și în străinătate bine înțeles cu aprobarea conducerii centrale a P.N.T.-

Plecarea din țară a lui NICULESCU BUZESTI s'a făcut din interese familiare,deoarece soția sa se găsea grav bolnavă în Elveția,unde chiar a și decedat.

Cu ocazia acestei plecări despre care am știut,i-am pregătit o scrisoare prin care am constatat că este membru al Partidului nostru și că este un influent prieten politic al nostru.-

Scopul pentru care am dat aceasta scrisoare a fost ca cei în drept adică ceilalți prieteni politici ai mei și care se găseau în străinătate să fie încredințați că NICULESCU BUZESTI este persoana agreată și de încredere a mea.

Dl.BUZESTI mi-a spus că va cere o similară declarație și dela Dl.BRATIANU și TITEL PETRESCU pentru a dovedi față de prieteni acestora că posedă și încrederea acestor șefi de partide,cu care eu m'am declarat de acord.

Scopul pentru care Dl.NICULESCU BUZESTI cât și prietenii mei din străinătate duceau acțiunea lor era întâi: asigurarea suveranității Țării Românești și recâștigarea integrală a Transilvaniei,precum și asigurarea tuturor intereselor României care ar putea veni în discuție ,în cercurile din străinătate.

Plecarea în străinătate a D-lui NICULESCU BUZESTI s'a făcut cu puțin timp înainte de alegerile din 19 Noembrie 1946.

In corespondența ținută cu prietenii mei din străinăt

./.

te,nu am avut curieri speciali ci am folosit diferite ocaziuni de persoane care voiajiau,evitând persoane oficiale.

Pe Dl.POGONEANU l-am cunoscut pe la sfârşitul anului 1945, sau începutul anului 1946,în legătură mai sistematică cu el nu am fost,fiindcă atât eu cât şi funcţionarii din Ministerexx ne evitam pentru a nu da loc la interpretări greşite.- In legătură cu materialul statistic,i-am cerut unele informaţii în legătură cu lumea apuseană,adică Germania,Franţa,Austria şi Anglia pe care Dl.POGONEANU,mi le-a dat,acest material statistic era de natură economică.- Prin Dl.POGONEANU nu am expediat nici un fel de corespondenţă în străinătate şi nici nu am primit.-

Aceasta este declaraţia pe care o semnez propriu.

ss/.I.MANIU

In continuarea declaraţiei că Dl.POGONEANU nu mi-a dat nici un fel de material de natură politicădecât celx amintit mai sus adică un material statistic de natură economică.

Menţionez că dela Dl.NICULESCU BUZESTI am primit numai o singură scrisoare din Elveţia în care îmi schiţa încurcăturile dela Conferinţa de Pace care dealtfel erau cunoscute şi din ziare.

Pe Dl.VASILE SERDICI îl cunosc dela data intrării sale în partidul nostru în timpul când s'a făcut fuziunea cu partidul Dl.Dr.LUPU.

Cu Dl.SERDICI eram în raporturi amicale permanente,l-am apreciat pentru atitudinele sale în materie economică şi în general pentru că era un om deştept şi corect şi se bucura de încrederea mea.- Raporturile între mine şi Dl.SERDICI,au devenit mai strânse odată cu confirmarea lui ca preşedinte al organizaţiei din Jud.Târnava Mare a partidului nostru.Incepând din luna August 1946 aproximativ şi până după alegeri am locuit la Dl.V.SERDICI,unde aveam o cameră închiriată.- Dela începutul anului 1945 l-am întrebuinţat pe Dl.SERDICI ca interpret pentru limba engleză la Misiunea Engleză şi Americană.- Dela 23 August 1944,şi până în anul 1946 raporturile cu Misiunile Americană şi Engleză erau mai strânse,iar în anul 1947,raporturile erau mult mai rare.- Discutiile purtate atât cu Dl.BERRY,cât şi cu Dl.HOLMAN şi SKAUYLER era de natură in-

./.

formativă şi de protest pentru nerespectarea convenţiunilor internaţionale şi a înţelegerilor făcute cu partidul nostru, că se va respecta viaţa constituţională şi libertăţile politice şi cetăţeneşti care care erau mereu călcate.

Susţin şi semnez.

ss/ I.MANIU.

Pe Dl.NICU CARANDINO, nu-mi amintesc decând îl cunosc şi nici nu eram în raporturi de prietenie personală cu dânsul dat fiind deosebirea de vârstă. L-am apreciat foarte mult ca scriitor si ca om de luptă politică .

Insărcinările date de mine lui CARANDINO, se refereau numai la atitudinea gazetei partidului nostru "Dreptatea" In general întâlnirile mele cu Dl.CARANDINO erau destul de rare fiind ambii foarte ocupaţi.- Pe Dl.CARANDINO îl cunosc şi l-am apreciat pentru caracterul său cinstit şi deschis.

Pe Dl.GHITA POP, îl cunosc din tinereţe decând era student, este un om de o erudiţie excepţională, de o profundă judecată şi un temperament calm.

Este cel mai bun cunoscător al problemei minorităţilor deaceea l-am trimis în străinătate în anul 1928 în diferite ţări unde se găsesc minorităţi, pentru a studia la faţa locului modul cum este rezolvată problema minorităţilor. Este membru al Delegatiei Permanente şi fost ministru în repetate rânduri. In epoca pregătirii loviturei dela 23 August 1944 Dl. GHITA POP era secretarul general al Partidului nostru, desvoltând o activitate foarte sârguincioasă şi patriotică. Dl.GHITA POP, era membru în comitetul redacţional al "Dreptăţii" Este un om de o încredere desăvârşită pe a cărui cuvânt au puneam multă bază. Ultima intrevedere avută cu Dl.GH.POP a avut loc în primele zile ale lunei August 1947 la locuinţa D-lui BOILA în Str.Barbu Delavrancea, când a fost chemat de mine, precis în ce chestiune nu-mi aduc aminte, consider chemarea D-lui POP, ca ceva firesc deoarece este unul din consilierii mei cei mai apreciaţi, motiv pentru care l-am şi însărcinat şi cu încheerea armistiţiului la Moscova în 1944.-

./.

Pe ILIE LAZAR, îl cunosc de pe vremea când eram student l-am cunoscut totdeauna ca un bun român şi luptător dezinteresat, deschis şi hotărât, este bine pregătit ca, cultură generală.

Era membru al Delegaţiei permanente şi se bucură de încrederea mea ca un om de cuvânt şi ca unul care se bucură de încrederea maselor partidului nostru,- La actul dela 23 August 1944 şi la pregătirea lui Dl. ILIE LAZAR are merite excepţionale.-

Plecarea D-lui ILIE LAZAR, în străinătate era motivată prin împrejurarea că noi nu plănuiam o actiune de mase într'un viitor apropiat în ţară, unde prezenta lui era necesară, în schimb însă el trebuia să cunoască lucrurile din străinătate în legătură cu mişcările şi acţiunile muncitoresti.

Menţionez că Dl. ILIE LAZAR a avut o activitate excepţională în legătură cu realizarea unităţii naţionale în anul 1918.-

ss/ Iuliu Maniu

copie regi vol. 3. f 31-38.

125

~~00122~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul IuliuManiu declar in continuare următoarele:

După eliberarea dlui Iliez Lazăr din inchisoare l'am văzut de două sau trei ori, prima dată l'am v zut eu, apoi mi-a intors vizită, iar a treia oară nu-mi reamintesc.

Nu am disuctat chestiuni in legătură cu rolul Dlui Iliez Lazăr in partid, deoarece poziţia lui in partid era bine definită, el fiind membru de delegaţie permanentă şi in acelaş timp purtătorul de cuvânt al muncitorilor, aparţinând partidului nostru. Nu-mi reamintesc dacă mai era cineva de faţă la această intrevedere.

După 23 August 1944 dl Iliez Lazăr a primit misiunea d de a se ocupa de interesele ardelenilor din din Capitală, precum şi de muncitori. El Ilie Lazăr reprezenta interesele muncitorilor in conflictele dintre patroni şi muncitori pe care le rezolva intotdeauna in favoare muncitorilor. Menţionez că am oferit dlui Ilie Lazăr să intre in guvernul Rădescu, dar acesta a refuzat.

Precizez că nu am dat dlui Ilie Lazăr insărcinarea de a lua contactcu Glul Aldea.

Organizarea secţiilor muncitoreşti s'a desvoltat organic odată cu desvoltarea intregului partid.

O atenţie deosebită am dat personal incepând din 1944 organizaţiilor muncitoreşti ale partidului nostru in vederea loviturii din 23 August 1944, apreciind că pentru reuşia loviturii şi pentru asigurarea rezultatelor ei, era necesar ca muncitorimea din capitală să fie organizată şi gata totdeauna de a acţiona in favoarea acţiunii de indepărtare a nemţilor din ţară. După reuşita loviturii dela 23 August 944, am folosit organizaiile muncitoreşti pentru a susţine curentul popular pentru partidul nostru in Capitală precum şi in toată ţara şi pentru a putea fi informat despre toate doleanţele lor in mod autentic şi a discuta cu ei modalităţile de satisfacere şi in special de a ţine in albia paşnică şi legală manifestările lor, ceiace au şi reuşit, deşi nu era uşor, fiindcă muncitorimea a văzut sinceritatea cu care partidul nostru a susţinut interesele muncitorimii sub puterea dreptăţii sociale, reprezentate de partidul nostru cu multă er

gie.

Intâmpările dela Malxa, nu a fost o acţiune izolată anume organizată ci a fost un incident născut din ocaziunea alegerilor unde ca in multe alte fabrici din Bucureşti, muncitorii aparţinând partidului nostru,,pretindeau săvârşirea alegerilor in mod legal cu vot secret, iar comuniştii insistau la lista lor să fie proclamată prin aclamaţi, ceiace ai noştrii nu voiau. Iar pentru că nu voiau aclamarea, organizaţia comunistă i-a atacat pe ai noştrii, venind cu camionae din alte fabrici. Personal nu am luat parte şi nici nu am fost informat despre pregătirea care le făceau comuniştii.

Noi nu am făcut pregătiri speciale ci am dat numai circulare că muncitorii aparţinând partidului nostru să ia parte la alegeri la toate fabricile. Eu nu ştiu ce rol a avut dl Iliez Lazăr in alegerile dela Malaxa şi nici de celelalte fabrici unde a avut loc alegeri. Eu am luat cunoştinţă numai de rêzultatele din care reieşea că muncitorimea a fost in majoritate cu noi.

In seara zilei de 12 Iulie 1947, l'am chemat pe dl Ilie Lazăr prin dl Boilă Romulus care insă nu cunoştea motivele pentru care il chemam şi care de altfel imi făcea in nenumărate rânduri asemenea servicii. Dl Ilie Lazăr a venit la sanatoriu, iar eu i-am comunicat că este o ocazie bine venită pentru a pleca in străinătate, unde va avea posibilitatea să studieze la faţa locului problemele muncitoreşti şi soluţiile cele mai potrivite care se aplică in ţările din apus.

Cu Dl M.Carandino m'am văzut in ziua de 12 Iulie a.c., la locuinţa dlui Boilă când deasemenea i-am comunicat posibilitatea ce am de al trimite in streinătate. Scopul pentru care dl M.Carandino trebuia să plece era ca de indată ce va ajunge in America, să redateze o gazetă românească, care să reprezinte linia politică a partidului nostru şi in acelaş timp să ţină legătură cu gazetarii streini.

Cu dl Ion Mihalache m'am văzut in ziua de 10 Iulie sau 11 Iulie nu pot preciza exact şi am discutat posibilitatea plecării in streinătate, precizez că i-am comunicat că posibilitatea de a pleca in streinătate a devenit actuală şi că deci dacă este de acord, poate să plece. Scopul pentru care trebuia să plece dl Ion Mihalache, a fost de a comunica cu ambasadorii care au fost in Bucureşti, că promisiunile făcute de dl Groza nu se aduc la indeplinire şi că din această cauză situaţia politică din România a ajuns intolerabilă. Si in special să le

aducă la cunoştiinţă că Guvernul aresteazş cu sutele prieteni noştrii politici şi că mulţi inşi sunt refugiaţi prin păduri pentru a scăpa de persecuţiile la care sunt supuşi.

Pe dl M.Penescu il cunosc de când a intrat in partidul nostru din anul 1923 sau 1924, este un eminent jurist şi de mare folos in partidul nostru, cu cunoştiinţe vaste şi cu o putere excepţională de muncă. Din aceste motive ocupă o poziţie excepţională in partidul nostru fiind numit ministru, iar apoi secretar general al partidului nostru.

A studiat mulţi ani la Paris unde s'a ocupat in special cu mişcările marxiste în care a şi luat parte. Avea un birou avociaţial foarte frecuentat şi are o situaţie materială bună, care il punea la adăpost de grijile materlae. El se bucură de deplina mea incredere. Ultima dată m'am văzut cu dânsul in ziua de 12 Iulie, când i-am comunicat posibilitatea plecării in streinătate, dar că din lipsă de locuri doamna lui nu poate pleca. Scipul plecării era de a informa pe românii din streinătate despre situaţia din România, aceasta cu atât mai mult cu cât era in curent cu toate problemele care preocupau partidul nostru şi pe care le cunoştea in calitatea ce o deţinea de secretar general al partidului nostru.

Dl Cornel Coposul aparţine unei vechi familii din jud. Sălaj şi care se găsea in strânse raporturi cu familia mea. Il cunosc de când era student la Simlău, este foarte bine pregătit şi citit. şi cunoaşte problemele politice temeinic. Este un eminent gazetar care scrie repede şi cu mult succes pentru cititoriigazetei. El a fost şi colaborator intern la ziarul "Dreptatea". In paritd ocupa funcţia de secretar adjunct şi in acelaş timp a făcut şi oficiul de secretar part cular al subsemnatului până in luna Februarie 1947. Dl Coposu cunoştea toate problemele care frământau partidul nostru. Corespondenţa de obicei era scrisă de el şi dictată de mine.

Il apreciez foarte mult şi se bucura de incred rea mea.
Aceasta este declaraţia pe care o semnez propriu.
5 August 1947.

ss. Iuliu Maniu

cIn continuare adaug că am trimis in streinătate oameni distinşi, unii membrii ai biroului, ceiace puteam face, fiindcă am reţinut şi aicea o bună parte din biroul, oameni deasemenea distinşi şi cunoscători ai problemelor. A rămas aci un vice preşedinte, doi secretari adjuncţi, ambii casieri şi fostul secretar general al partidului Dl Ghiţă Pop, impreună cu doi secretari general adjuncţi, toţi aceştia foşti miniştri.

5 Aug. 1947. ss. Iuliu Maniu

copie vezi vol. 3. f 37-39.

~~09125~~ 128

9

DECLARATIE

Subsemnatul IULIU MANIU, declar în continuare următoarele:

Cu Dl.Ilie Lazăr m-am întâlnit ultima dată în seara zilei de 13 Iulie 1947, probabil la locuinţa Dlui Ionescu în Str.Tokio, însoţit fiind de Dl.Boilă, care însă nu a asistat la convorbire şi dealtfel nici nu era în curent cu ceiace se petrecea.

Pe Dl.Colonel Stoica l'am cunoscut la intrarea sa în partidul nostru, data nu mi-o reamintesc, în orice caz înainte de a fi numit Secretar General la Ministerul Inzestrării.-

Col.STOICA era Preşedintele Secţiei Cercului Profesional Militar, pe ţară, în ceiace priveşte organizaţia pe Capitală, nu cunosc cine era Preşedintele deoarece Capitala era sub ordinele Dlui Ion Mihalache.

Cercul Profesional Militar avea ca scop studierea chestiunilor în legătură cu poziţia militarilor pensionari. Dl.Colonel Stoica era subordonat mie, dar nu a primit şi nici nu a cerut instrucţiuni dela mine în legătură cu activitatea acestui cerc profesional.- Cu Col. Stoica mă vedeam foarte rar, iar atunci când mă vedeam cu dânsul discutam generalităţi.- Este un om de caracter, un bun militar, ordonat, şi aveam încredere în el, dat fiind că este un om de caracter şi priceput luam în serios lucrurile care mi le comunica.- Nu am văzut şi nici nu am studiat singur sau cu Dl.Ion Mihalache nici un material prezentat sau întocmit de Col.Stoica sau de alt ofiţer membru al C.P.M., ca lucrare a secţiei Militare. Nu-mi aduc aminte să fi primit vreun material cu caracter militar, dela vre'o persoană militară sau fost militar.

Comandorul Mocanu era colaborator la ziarul „Dreptatea" unde făcea aprecieri în legătură cu problemele

externe. Il vedeam foarte rar, deoarece era ocupat la redacţie ,deşi eram în raporturi destul de bune, apreciindu-l ca un om de caracter şi bun gazetar.In acţiunea dela 23 August 1944 a colaborat cu mine şi Comandorul Mocanu. In acţiunea actuală de doborire a Guvernului,Comandorul Mocanu nu a avut nici un rol definit,în afară de acela de colaborator al gazetei.

Susţin şi semnez.

ss. Iuliu Maniu

6 Septembrie 1947.

copie vezi vol. 3. f 40-42 10

130

00127

DECLARATIE

Subsemnatul Iuliu Maniu, declar în continuare următoarele :.

Rectific şi revin in ceeace priveşte cunoştinţa mea cu Dl. Pogoneanu şi anume : L-am cunoscut pe Dl. Pogoneanu între ani 1941-1942 nu-mi reamintesc precis data, cunoştinţa am făcut-o în locuinţa Dlui Stirbey. Intrevederile mele cu Dl. Pogoneanu au fost repetate, in special in epoca pregătirii actului dela 23 August 1944. După aceasta dată, intâlnirile noastre au fost mai rare şi aveam loc deobicei cu ocazia diverselor dejunuri unde eram invitaţi. In aceste intrevederi discutam cu Dl. Pogoneanu, probleme în legătură cu tratatul de pace şi în special problema Dunăreanu şi problema noţiunei celei mai favorizate. Dl. Pogoneanu în calitate de specialist cunoştea aceste probleme, iar discuţiunile erau purtate în sensul de a mă documenta pe mine.-

In legătură cu problemele de mai sus, am dictat personal Dlui Coposu o scrisoare adresată Dlui Gafencu la Paris, in care arătam punctul meu de vedere in legătură cu problemele internaţionale atunci actuale. Această scrisoare a fost redactată în epoca conferinţei de pacedela Paris, nu-mi reamintesc conţinutul acestei scrisori, in măsura in care să pot reproduce din memorie conţinutul.-

Pe Radu Niculescu Buzeşti l-am cunoscut la intrarea in paritdul nostru, recomandat fiind de ~~fratele~~ fratele său Constantin Niculescu Buzeşti. Radu Buzesti făcea politică in jud. Caraş şi s'a stabilit numai in ultimul timp in Bucuresti. Nu a avut nici-o insărcinare ~~politică~~ specială dela mine sau dela alt organ al partidului.-

/Actiunea propriu zisă politică/ noi aduceam aci acasă, adică partidul nostru/

Acţiunea propriu zis politică, partidul nostru o desvolta in ţară, acţiunea care producea ecourile sale în străinătate, susţinute acolo şi de prieteni noştri.-

Pe Dl. odor Ciorăiu Mircea l-am cunoscut incidental intr'o societate fiind cu mai mulţi prieteni, precizez că,

./.

cunoştinţa am făcut-o la clubul nostru inainte de alegeri.- Cu Dl. Cder Ciorcin mă vedeam destul de rar,nu a avut nicio insărcinare dela mine si nu am cunoştinţă dacă a primit vre'o insărcinare dela altcineva din partidul nostru. Nu-mi reamintesc că Dl. Cder Ciorcin să-mi fi prezentat vre'o lucrare cu caracter militar,sigur este insă că eu nu i-am cerut asemenea lucrare.-

Susţiu şi semnez

8 Septembrie 1947.-

/ss/ Iuliu Maniu.-

copie vezi vol. 3 - f 43-47

132

~~00129~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul IULIU MANIU, declar în continuare următoarele :

Intrebare: Care erau raporturile Dvs.cu Dl. Gafencu şi ce conţineau scrisorile purtate între Dvs. şi el?-

- Raporturile mele cu Dl.Gafencu au fost foarte bune, atât timp cât a fost membru al Guvernului susţinut de noi şi aceste raporturi bune au dăinuit până a părăsit partidul nostru.-

Dl.Gafencu a plecat în străinătate ca făcând parte din corpul diplomatic,fireşte aceste două împrejurări au făcut ca raporturile dintre noi să se răcească foarte mult.-

In două scrisori insista să căutăm a îmbunătăţi raporturile noastre cu U.R.S.S.,aceste scrisori le-am primit din Elveţia,iar apoi să exercităm toată influenţa noastră pentru ca Guvernul român să nu mai continue războiul împotriva U.R.S.S. şi, în urma acestor scrisori am prezentat guvernului român,memorii,cerând sistarea imediată a războiului.- Ociace dealtfel pretindeam mereu Guvernului Antonescu,până când l'am rugat pe Dl.Mihalache să meargă cu un memoriu de al meu la Antonescu pe front, pentru a insista să nu continuie războiul pe pământ sovietic.- Pe cât îmi reamintesc după 23 August 1944 am scris Dlui Gafencu o singură scrisoare în care mă plângeam de guvernarea Dlui Groza caracterizând, ca dictatorială. Şi îl făceam atent de foametea care ameninţă România din cauza indolenţei Guvernului.- In această scrisoare rugam să se folosească în viitor de accente mai grave în ce priveşte situaţia aproape disperată în care se găseşte România. Această scrisoare am trimis-o în timpul conferinţei de pace dela Paris, nu ştiu prin cine a fost trimisă această scrisoare.-

E.F. ..//..

cine a fost trimisă această scrisoare.-

In ceiace priveşte memoriile înaintate de Dl. Gafencu la conferinţă de pace dela Paris, nu au fost prezentate din iniţiativa mea. Al doilea memoriu nu-l cunosc incă. Prezentarea lui insă a fost sugerată de mine, fără a cunoaşte conţinutul. Sugentia in ceace priveşte al doilea memoriu a fost făcută prin scrisoarea des re care am amintit mai sus.-

Toto in scrisoarea amintită mai sus , am comunicat dlui Gafencu că este oddorinţa generală a poporului român, că trupele străine şi prin urmare cele sovietice să fie retrase de România cât de curând, fiindcă războiul cu Germania s'a terminat.-

Deasemeni cêream ca linia de comunicaţie cu Austria să fie menţinut în direcţia cea mai scurtă adică prin Rusia Subcarpatică şi Polonia.-

Nu-mi reamintesc că după 23 August 1944, să fi primit vre-o scrisoare dela Dl.Gafencu. Imi explic faptul de a nu fi primit nici o scrisoare dela Dl.Gafencu,prin faptul că am primit dela Dl. Niculescu-Buzelti, o scrisoare mai lungă şi intrucât ambii lucrau impreună Dl.Gafencu se simţea dispensat de obligaţia de a-mi scri.

Raporturile mele cu Dl Gafencu au fost intotdeauna normale, o răceală s'a produs intre noi când Dsa a intrat intr'un guvern care nu era al nostru. A fost o neinţelegere intre noi numai in chestia Basarabiei, căci el Gafencu era de părere propabil in urma conversaţiilor care avea in Elveţia cu un diplomat rus, să nu insistăm prea mult pe chestia Basarabiei, care după părerea lui numai poate fi salvată.-

Aceasta s'a petrecut in anii 1941,1942,1943. Eu rămânând la punctul meu de vedere, adică că noi trebue să susţinem dreptul nostru la toate provinciile româneşti.

Cu Dl.Tilea am fost in cele mai bune raporturi până în momentul când s'a produs neinţelegerea mea cu ex Regele Carol II.,când Dl.Tilea s'a decis să rămână pe partea fostului Rege, şi prin urmare s'a despărţit de mine.

Dela despărţirea Dlui Tilea de mine, raporturile

..//..

nu au mai fost reluate.

Nu-mi reamintesc să fi trimis în luna Aprilie 1946 sau la altă dată vre-o scrisoare Dlui Greţianu la Ankara, deoarece el nici nu aveam ce să-i comunic, ne-fiind în corespondenţă cu el.

In anul 1946 nu-mi reamintesc exact luna, am insistat ca Dl. Vişoianu să plece în străinătate, insistenţa pe care am depus-o pe lângă toţi românii deştepţi.

Scopul pentru care insistam, ca aceşti români să plece în străinătate, era de a informa lumea diplomatică despre stările insuportabile din România, sub Guvernul dicatatorial al Dlui Groza. Stări, care nu erau în raport cu sacrificiile mari care le adusese România pentru victoria puterilor aliate.

Nu este adevărat şi consider ca exclus chiar, de a fi primit prin Dl.Serdici sau altă persoană, un plan de organizare al Armatei, transmis de Dl.Colonel Stoica sau de altcineva. Nu am citit şi nici nu am văzut un asemenea document. Si în consecinţă nu am trimis Dlui Melbourne sau altui membru al Corpului diplomatic sau Misiune străină.-

Nu am dat nici un interview vre-unui gazetar străin în luna Iulie 1947, şi nu-mi reamintesc de ziaristul Lawrence, dela "Neyork Times"

Nu am arătat Dlui Serdici sau altcuiva vre-o schema de organizare a rezistenţei şi nici nu am cerut cuiva intocmirea unei asemenea scheme sau plan.

Nu-mi reamintesc a fi primit dela Dl.Colonel Stoica prin Dl.Serdici Statutele C.P.M. precum şi conferinţa ţinută de Dl. Colonel Stoica şi intitulată "Armata de Mâine" şi nici nu am citit o asemenea conferinţă scrisă de Dl. Colonel Stoica şi cu anumite completări făcute de Dl. Ion Mihalache.

Susţin şi semnez.

ss. Iuliu Maniu

11 Septembrie 1947.

copie vezi vol. 3. f. 48—52

135

~~00132~~

12

D E C L A R A T I E

Subsemnatul IULIU MANIU, declar în continuare următoarele :

In ceeace priveşte cele afirmate de mine cu ocazia discursului ţinut la Vinţul de Jos în Iulie 1936, nu pot constata dacă cuvintele mele au fost exact reproduse, până când voi avea posibilitatea a le constata, declar că într'adevăr în esenţă şi la Vinţul de Jos, ca întotdeauna am pronunţat părerea mea care era permanent că sunt în contra concepţiei ştiinţifice sociale şi politice comuniste.-Situaţia la acea vreme era precum urmează Comuniştii din Budapesta sub conducerea lui Kuhn Bella au început ofensiva dela Tissa pentru a ocupa Transilvania şi celelalte ţinuturi româneşti.- Au reuşit să pătrundă cu armata lor maghiară până dincolo de Dobriţeni şi ajunseseră până la Simleu şi Bădăcin, unde să găsea mama mea, sora mea Cornelia şi vărul meu Romul Erdely.- I-au luat cu sine toate aceste treipersoane ca ostateci şi i-au dus, căci între timp au fost nevoiţi să se retragă la Budapesta unde au reţinut toate aceste persoane 3 luni şi eu fireşte ca preşedinte al Guvernului de atunci al Transilvaniei, aveam datoria să apăr faţă de guvernul comunist dela Budapesta, hotarele ţării noastre.-

Părinţii lui Kuhn Bella erau în Transilvania, iar eu i-am îngrijit într'un hotel din Făgăraş, în aşa condiţii bune încât, când în urma unei înţelegeri internaţionale la intervenţia Regelui Ferdinand să se facă schimbul, adică Guvernul Comunist din Budapesta să lase să treacă pe mama, sora şi vărul meu din Ungaria în Transilvania, iar eu să las să treacă părinţii lui din Transilvania în Ungaria.-

Familia lui Kuhn Bella însă nu vroiau să părăsească Transilvania unde era perfectă ordine şi libertate şi să plece în Ungaria, unde se temeau de persecuţiile maghiare şi pe urmă totuşi s'au învoit să treacă după asigurarea solemnă din partea mea că ei vor fi lăsaţi să revină în Transilvania când vor voi.- Partea respectivă din discursul meu nu voiu decât să reîmprospăteze în memoria mulţimei amintirea acelor vremuri tragice care dovedeau tocmai simţul meu democratic şi umanitar care pe vremu-

ri a fost şi în presa mondială remarcat.- Totodată şi tăria de convingere care am dovedit-o în orice împrejurări. - acţiunea me nu era îndreptată propriu zis împotriva comunismului ci a fost o acţiune îndreptată în contra Statului Maghiar care voia să pună din nou mâna pe Transilvania,dovadă că tot eu am organizat în anul 1918 revoluţia în contra Guvernului feudal maghiar din Budapesta prezidat de contele Andrasy şi pe urmă Esterhazy,care asemenea voiau să ţină şi mai departe ţinuturol româneşti din fosta monarhie habsburgică sub dominaţia lor de rassă şi clasă.-

Intr'adevăr în 1919 în decursul războiului dintre România şi Ungaria,când guvernul maghiar a început ofensiva în contra României,câteva sute de C.F.R.-işti dela C.F.-Cluj au intrat în grevă voind să oprească circulaţia trenurilor şi să împiedice transportarea trupelor pentru apărarea graniţei , am arestat pe funcţionarii şi muncitorii care au intrat în grevă aceasta asta la ordinul comandantului militar din Bucureşti pentrucă C.F.R.-işti erau mobilizaţi adică că erau sub discipl na militară nu sub cea civilă a cărui cap eram eu.-

Este adevărat că eu totdeauna am cuvântat împotriv comunismului din ţara noastră,dar cu curentele politice şi sociale din Statele vecine nu m'am ocupat şi din contră am protestat împotriva regimului Antonescu care vorbea şi propaga pentru războiul contra sovietelor cu lozinca de a apăra crucea ceeace nu era dreptul nostru şi chemarea noastră fiind vorba d Rusia.-

In legătură cu discursul dela Cluj ţinut la 1 Decembrie 1937 precizez următoarele :

Am fost totdeauna aderentul politicei naţionaliste şi a ideilor naţionaliste pe care însă le-am îmbinat totdeauna cu celelalte două mari principii legate de sufletul meu şi pentru care am luptat,,Democraţie şi Dreptate Socială.-

Mussolini şi Hitler reprezentau ideia naţionalistă şi au reuşit să ridice conştiinţa naţională a popoarelor lor şi să aducă realizări importante pentru popoarele lor.-

Realizarile acestor doi oameni de Stat pe tărâm politic le-am admirat cunoscându-le la faţa locului.-

Aceşti doi oameni de Stat Hitler şi Mussolini puteau să rămână între cei mai mari oameni istorici dacă respect şi cele două principii,democraţia şi dreptatea socială şi dacă nu declanşau al doilea războiu mondial.-

./.

Deci aceasta a fost ideia de bază pe care am desvoltat-o în acel discurs şi pe care o susţin şi astăzi.-

Susţin şi semnez.-

ss/. Iuliu Maniu

16 Septembrie 1947

copie vezi vol. 3. f 53,54.

13

138

00135

D E C L A R A Ţ I E

Subsemnatul IULIU MANIU, declar în continuare următoarele :

Imi amintesc că spre sfârşitul lunei Septembrie, începutul lunei Octombrie 1946 am avut discuţiuni cu Dl. Grigore Niculescu Buzeşti ca dealtfel şi cu alţi colaboratori apropiaţi din conducerea partidului, despre necesitatea intensificării acţiunii de răsturnare a guvernului Dr. Petru Groza.- Si înainte am susţinut necesitatea schimbării regimului din România şi în acest scop intensificarea luptei noastre politice.-

Deoarece consideram că P.N.T. se bucură de atâta popularitate, a-şi fi putut răsturna guvernul oricând prin mijloace de forţă aşa cum a fost la 8 Noembrie 1945, când aşi fi putut scoate Miniştrii din Ministere, dar nu am vrut acest lucru deoarece nu vreau să trec lupta politică pe tărâmul discordiei.-

In legătură cu plecarea lui Niculescu-Buzeşti ştiu că înainte de plecare, ne-am întâlnit la Palatul Stirbey unde am discutat diferite probleme de ale partidului legate şi de sarcinele unui membru de partid aflat în străinătate.-

Nu-mi reamintesc precis dacă cu ocazia acestei întâlniri sau după plecarea D-sale în străinătate, i-am dat sau trimis scrisoarea prin care arătam că este membru al partidului N.T. şi omul meu de încredere, în înţelesul de a interpreta şi prezenta punctul meu de vedere în discuţiile ce s'ar ivi între grupul românilor aflaţi în străinătate.-

Inţelesul semnărei a aceleaşi scrisori de către D-nii C. Brătianu şi Titel Petrescu, este că D-niile lor îi acordă aceiaşi încredere.-

Susţin şi semnez.-

ss/. Iuliu Maniu

16 Septembrie 1947

copii vezi vol. 3 - f 55, 56,

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Iuliu Maniu, declar în continuare următoarele :

Recunosc că răspunsul dat dlui C.Brătianu la cererea sa de a interveni pentru ajutorarea regiunilor înfometate este acela comunicat de mine în scrisoarea din 19 Ianuarie 1947. Menţionez că am făcut imediat intervenţiile necesare pe lângă guvernul american, îndată ce m'au convins dl.Berry, că o intervenţie a mea va avea rezultat, iar ajutorul cerut a şi venit.

In legătură cu cele afirmate de Cretzianu scrisoarea sa din 2 Septemvrie 1946, recunosc că este adevărat că i-am trimis cele menţionate de el în scrisoarea din 1 August.

Cele amintite în scrisoarea din 2 Septemvrie şi care au fost trimise prin dl.Pogoneanu, nu le-am primit pe toate, ci numai cele amintite la punctul 3, adică intervievurile date de dl.Gafencu. Nu am dat lui Cretzianu nici un mandat, ci i-am scris o scrisoare informativă pe care nu ştiu dacă a primit-o.

Recunosc că am primit un proces verbal dela dl.Cretzianu, dar nu-mi reamintesc conţinutul său.

Precizez că scrisoarea din 2 Septemvrie despre care am amintit şi mai sus, este cea primită de mine şi este vizată de Serdici la 12 Septemvrie 1947.

Susţin şi semnez.

ss. Maniu.

17 Septemvrie 1947.

M.C.

copie vezi vol. 3 f. 57–58.

~~00137~~

DECLARATIE

Subsemnatul Iuliu Maniu, declar în continuare următoarele :

Recunosc că am primit scrisorile datate 26 Oct. 1946 şi semnate de dl.Creţianu şi Davila, ambele scrisori au venit în acelaş timp. Vizarea scrisorilor din partea mea, o consider că nu este necesară deoarece sunt vizate de Serdici în a cărui casă s'au găsit.

In legătură cu cele cuprinse în scrisorile de mai sus referitoare la Confederaţia Statelor agrare, precizez că în principiu am găsit şi găsesc şi astăzi că constituirea unui astfel de confederaţie este necesară. Dovadă este că încă înainte cu 20 ani am început o campanie pentru o astfel de confederaţie în bună înţelegere cu Borton Ministrul de Externe al Franţei. Participarea mea la confederaţia amintită era influenţabilă şi de atitudinea Rusiei fără de a cărui învoire o astfel de confederaţie nu era posibilă. Am condiţionat semnarea actului şi de semnătura lui Mikolajczyk..

Susţin şi semnez.

18 Septemvrie 1947. ss. Maniu.

M.C.

copie vezi vol. 3 f 59-61, 141 00138

D E C L A R A T I E

Subsemnatul IULIU MANIU, declar în continuare următoarele:

Este adevărat şi îmi aduc aminte că Legaţia Americană m'a informat despre unele informaţii care le primea dela guvernul American. Intrucât eu în mai multe rânduri am comunicat legatiei americane din Bucureşti, că sunt foarte surprins că Guvernul Groza nu satisface promisiunile sale date reprezentanţilor americani, englezi şi sovietici şi în repetate rânduri am cerut ca legaţia americană din Bucureşti să atragă atenţiunea guvernului său asupra acestui fapt.

Legatia americană mi-a înpărtăşit în mai multe rânduri punctul de vedere al guvernului american în legătură cu obiecţiunile mele.- Si aceste proteste ale mele precum şi informaţiile care le primeam dela legaţie, le comunicam şi D-lui MIHALACHE totdeauna, nu însă şi D-lui PENESCU.

Răspunsurile guvernului american îmi puneau în vedere că vor trimite note diplomatice, protestând în contra nerespectări promisiunilor făcute.

Intradevăr eu am fost şi sunt pentru o acţiune politică mai energică de răsturnare a guvernului Groza.

Acestea le-am discutat cu Dl. MIHALACHE, fie la mine acasă sau la locuinţa D-lui NESTOR BADEA.-

In legătură cu articolul de ziar intitulat "Dl. IULIU MANIU cere ruperea relaţiunilor diplomatice cu România" precizez următoarele:

De Dl. LAVRANCE şi de numele acesta nu-mi aduc aminte, căci tot timpul din urmă m'au cercetat /vizitat/ mulţi gazetari din străinătate. Eu însă principial nu am dat interviewuri la gazetarii din străinătate, cu motivarea că nu pot să controlez ce publică în străinătate.- Aveam obiceiul să conversez cu ei liber, informându-i despre situaţia din ţară

./.

noastră şi aşa s'o fi întâmplat şi cu Dl.LAVRANCE.Ceiace se găseşte în articolul menţionat,sunt într'adevăr părerile mele care le-am comunicat tuturor gazetarilor din străinătate şi în consecinţă le voi fi comunicat şi D-lui LAVRANCE, în afară de chestia afirmativei fortificări a litoralului Mării Negre,despre care eu nu aveam cunoştinţă şi prin urmare nici nu puteam spune.Si peste tot eu nici cu gazetari şi nici cu oameni politici români sau străini,despre chestiuni militare nu am vorbit şi nu vorbesc.-

Susţin şi semnez.

ss/ IULIU MANIU

19 Septembrie 1947

(1)

copie regi vol. 3. f 62-63.

143

00140

D E C L A R A T I E

Subsemnatul IULIU MANIU declar în continuare următoarele :

In legătură cu discursul ţinut de mine la Vinţul de Jos în 1936,ţin să precizez că reproducerea discursului meu nu este exactă,am fost totdeauna în contra războaielor de cucerire şi pentru asta am fost şi în contra Abisiniei cu armele de către Italia.- Intreaga mea atitudine în problemele internaţionale dovedeşte acest lucru şi nu puteam ca să fac excepţia tocmai la Vinţ centrul fiefului meu politic unde am fost ales consecvent şi consecutiv în 13 alegeri generale.- Este la mijloc o neînţelegere din partea corespondentului fiindcă am fost totdeauna pentru ideia unităţii naţionale a Italiei şi el va fi înţeles că şi Abisinia contează pentru provinciile naţionale ale Italiei. Nu am dat la timpul său nici o desminţire în ceeace priveşte afirmaţiunile din discurs referitor la Abisinia,deoarece mi-a scăpat din vedere.-

Cu toate că discursul este reprodus şi în oficiosul partidului nostru - Dreptatea - cu observaţia referitoare la fostele aspiraţiuni ale Italiei în ceeace priveşte Abisinia,totuşi continui a afirma că reproducerea este greşită,inexactă, deoarece niciodată nu am făcut asemenea afirmaţiuni.-

Susţin şi semnez.-

ss/ Iuliu Maniu

20 Septembrie 1947

II.

copie regi vol. 3 f 64-66.

18

144

00141

D E C L A R A T I E

Subsemnatul IULIU MANIU, declar în continuare următoarele:

In principiu şi în fapt sunt pentru desăvârşită liberate a cuvântului şi a scrisului şi nu admit o cenzură preventivă impotriva nimănui, nici pentru fascişti şi nici pentru comunişti, sunt însă pentru urmărirea şi pedepsirea ulterioară a acelor ce calcă legile ţări.- Această atitudine a mea de libertate desăvârşită chiar şi pentru fascişti şi comunişti o menţin şi afirm şi astăzi.-

In legătură cu discuţiile mele particulare cu diferiţi oameni politici (din partid sau din afara partidului) nu pot să declar tot ce am discutat considerându-le ca,chestiuni confidenţiale politice sau particulare.

Deacea şi în discuţiile avute cu Dl. Gr.Niculescu-Buzeşti înainte de a pleca din ţară am atins diferite probleme particulare şi de partid pe care nu se pot (declara) divulga şi nu sunt dator a le divulga nimănui. Tinând seama de consideraţiunea că sunt preşedinte de partid şi deci depozitarul unor chestiuni pe care lumea care vine şi mi le comunică cunoscând firea mea discretă precum şi calitatea mea, mi le încredinţează fără teamă şi rezervă.- Ţin să declar că în conversaţia avută cu Dl.Gr.Niculescu Buzeşti nu am atins nici o altă chestiune care ar fi în legătură cu cazul care este cercetat.

Totuşi afirm,că mi-am manifestat în diferite discuţiuni cu prieteni politici temerea mea că România va fi anexată U.R.S.S. şi consider că Dl. Petre Groza s'a împăcat în sufletul său cu gândul acestei anexiuni.

Şi pentru acest considerent am dus lupta mea de răsturnare a actualului regim cu mijloace politice legale.-

Despre organizaţia militară a partidului nostru, declar că a fost o organizaţie pur profesională,iar conducătorii ei Generalul Negrei, General Stoica, Colonel Stoica şi alţii, ştiu că se ocupau numai cu chestiuni profesionale

E.F.

..//..

Despre documentele prezentate şi anume:
- Minuta întâlnirii din 18 Septembrie 1946 şi Memorandumul din 30 Septembrie 1946 cuprinzând discuţiile întee Dl.Grigore Niculescu-Buzeşti şi alţii deoparte şi cei doi ofiţeri Americani de altă parte, declar că nu am nici o cunoştinţă.-

Aceasta este declaraţia pe care o susţin şi semnez.-

ss. Iuliu Maniu.

21 Septembrie 1947.

copie vezi vol. 3. f 67-73. ~~00143~~ 146

PROCES - VERBAL

de confruntare.

Astăzi 22 Septemvrie 1947.

Noi, N.Dulgheru, Inspector general de Poliţie, asistat fiind de dl.L.Lepădătescu, procedând la confruntarea dintre Dnii Iuliu Maniu şi Ion de Mocsony-Stircea, constatăm următoarele :

IULIU MANIU :

Dl.Grigore Niculescu Buzeşti este un membru al partidului meu, om de încredere şi foarte priceput în chestiuni de politică Externă pe care îl consultam ori de câte ori era cazul. D-sa nu a avut însă din partea mea nici tacit şi nici expres vreun mandat general sau special de a mă reprezenta sau angaja pe mine şi partidul naţional-ţărănesc, în politica externă.

Scrisoarea ce am încredinţat-o pentru dl.Grigore Niculescu Buzeşti în Octomvrie 1946 nu era un mandat de reprezentare ci avea menirea de a certifica că dl.Grigore Niculescu Buzeşti este membru al partidului nostru şi om de încredere al meu. Această scrisoare a fost semnată de mine şi nu ştiu dacă aceeaşi scrisoare a fost semnată şi de Dnii Brătianu şi Titel Petrescu sau aceştia i-au dat o scrisoare separată.

Dl.Grigore Niculescu Buzeşti nu a avut nici odată încredinţarea din partea mea, de a duce tratative cu agenţi americani.

Nici odată direct nu am provocat pe dl.Ion de Mocsony-Stircea de a se înscrie în partidul naţional-ţărănesc cum nu am provocat pe nimeni, s'ar putea ca prieteni comuni să-i fi făcut vreo aluzie la aceasta.

ss.I.Maniu.

./.

M.C.

DL ION DE MOCSONY-STIRCEA:

Declară că a înţeles din convorbirea avută cu dl.Iuliu Maniu că acesta l-a solicitat să intre în partidul naţional ţărănesc şi ca dovadă este că i s'a propus să candideze pe listele naţional ţărăniste din judeţul Severin. Dealtfel Dnii Grigore Niculescu Buzeşti şi A. Leucuţia m'au solicitat direct să intru în partidul naţional ţărănesc. Cunoscând poziţia dlui Gr.Niculescu Buzeşti şi Leucuţia pe lângă dl.Iuliu Maniu, am considerat că solicitarea lor avea asentimentul dlui Iuliu Maniu cu atât mai mult cu cât cu ocazia adoptări mele ca fiu adoptiv al defunctului Mocsony, dl.Maniu mi-a dat să înţeleg că ar vedea cu ochi buni intrarea mea în partidul d-sale.

ss.Ioan de Mocsony Stircea.

DL IULIU MANIU :

Afirmă că cele declarate de dl.Ion Stircea corespund adevărului şi că deşi personal nu i-am făcut propunerea de a intra în partid, invitarea făcută de dnii Gr. Niculescu Buzeşti şi Leucuţia, am socotit-o ca bine făcută

ss. I.Maniu.

ION DE MOCSONY-STIRCEA :

Reafirmă că în opinia sa şi a prietenilor comuni cu ai dlui Gr.Niculescu Buzeşti acesta era reprezentantul partidului naţional ţărănesc în problemele de politică externă. Dl.Grigore Niculescu Buzeşti a făcut în nenumărat rânduri declaraţii în acest sens, arătând chiar că nici o altă persoană din partidul naţional ţărănesc nu avea căderea să vorbească în aceste probleme în numele dlui Maniu şi a partidului naţional ţărănesc. Am avut impresia din convorbirile anterioare cu dl.Maniu în timpul în care funcţionam în Palat că dl.Maniu împărtăşea acest punct de vedere. Ultima dată când dl.Buzeşti a afirmat cu tărie că reprezintă partidul naţional ţărănesc şi pe dl.Maniu a fost în cursul tratativelor duse de d-sa cu ofiţerii americani aşa cum am mai declarat.

ss. Ioan de Mocsony Styrcea.

./.

IULIU MANIU :

Menţine cele declarate mai sus în legătură cu Gr.Niculescu Buzeşti şi adaugă că nici nu crede ca dl. Niculescu Buzeşti să fi afirmat că este reprezentantul Partidului naţional ţărănesc. Dl.Gr.Niculescu Buzeşti a avut însă procură generală verbală de a reprezenta partidul naţional ţărănesc şi pe preşedintele său în relaţiile cu Palatul.

ss.Iuliu Maniu.

ION DE MOCSONY-STIRCEA:

Stăruie în declaraţiile sale şi repetă că în cursul tratativelor dl.Gr.Niculescu Buzeşti a declarat că lucrează în numele partidului, naţional ţărănesc fiind autorizat la aceasta.

Ca dovadă că actele sale emană dela partidul naţional ţărănesc este faptul că primul memoriu prezentat la palatul Styrbei conţinea şi cererea ca guvernul american să trimeată (comisii) observatori la alegerile ce urmau să aibă loc. Dealtfel întreg acest memoriu cuprindea cereri care erau ~~în~~ general cunoscute fiind acelea exprimate oficial de opoziţia din ţară. Deasemeni la arătarea ofiţerilor americani că dacă partidul naţional ţărănesc nu este în măsură să se organizeze în sensul discutat, vor prefera persoane fără de partid sau aventurieri - dl.Gr.Niculescu Buzeşti a răspuns că partidul naţional ţărănesc are cadre suficiente şi este în măsură să realizeze o asemenea organizaţie.

ss. Ioan de Mocsony-Styrcea.

IULIU MANIU :

Repetă că nu are cunoştinţă de cele discutate între dl.Niculescu Buzeşti şi ofiţerii americani, dar că a aflat dela prieteni cu alte prilejuri că ofiţerii americani vorbesc că sunt nemulţumiţi că dl Maniu şi partidul naţional ţărănesc, nu face organizaţi subversive paramilitare. D-sa a afirmat totdeauna că nu înţelege

./.

să facă asemenea organizaţiuni şi că dl.Gr.Niculescu Buzeşti cunoştea perfect acest lucru.

ss. Iuliu Maniu.

Dnii Iuliu Maniu şi Ion Mocsony-Stircea îşi menţin cele declarate mai sus ca şi toate observaţiile anterioare.

ss. Iuliu Maniu.
ss. Ioan de Mocsoni Stircea.

Drept care sa încheiat prezentul proces verbal spre cele legale.

INSPECTOR GENERAL,
ss. M.Dulgheru.

ASISTENT,
ss. M.Lepădătescu.

ss.I.Maniu.

150

copie vezi vol 3 f 74-76.

~~00147~~

PROCES-VERBAL

de confruntare

Astăzi 22 Septembrie 1947.-

Noi, C.Mihalcea Inspector General de Poliţie, asistat fiind de Dl.M.Dulgheru Inspector General de Poliţie, procedând la confruntarea dintre Dnii IULIU MANIU şi VASILE SERDICI, constatăm următoarele:

IULIU MANIU :

Imi amintesc că la una din întrevederile ce am avut cu Dl.Berry, am discutat cele consemnate în nota aid memoir şi pe care o vizez, însă nu-mi amintesc dacă Dl. Serdici sau altcineva a scris-o la maşină.-

Recunosc că eu am făcut corecturile depe această notă întrucât, mi s'a părut că nu s'a notat exact discuţia.- Cu privire la pasagiul relativ la infiinţarea unui guvern de rezistenţă în străinătate, declar că intradevăr în partidul nostru existau fruntaşi care cereau acest lucru şi atunci eu am discutat cu Dl.Berry tangenţial şi nu m'am dus special pentru acest lucru, ci legătura a venit atunci când i-am mulţumit pentru ajutorul dat spre a putea trimite în străinătate câţiva prieteni în străinătate.-

Precizez că prin ajutorul dat înţeleg înlesnirea ce mi s'a făcut spre a trimite şi a ajunge prieteni mei în străinătate.-

ss.Iuliu Maniu.

VASILE SERDICI :

Această intrevedere a Dlui Iuliu Maniu cu Dl. Berry a avut loc la Misiunea Americană în luna Septembrie 1946 imediat după înapoierea Dlui Berry din America, eu serviciul de interpret la discuţii.- Nu am redactat eu nota însă când am citit-o mi-am dat seama că exprimă ideile şi părerile schimbate cu acea ocaziune de Dnii Maniu şi Berry.-

E.F.

..//..

Precizez că pasagiul referitor la înființarea unui guvern de rezistență în străinătate, Dl. Maniu, după ce a mulțumit Dlui Berry pentru ajutorul dat spre a-și trimite prieteni în străinătate i'a spus că ar fi putut constitui un guvern de rezistență în străinătate și că ar putea să-l constitue, întrebându-l dacă Guvernul American ar aproba un astfel de lucru.- Dl.Berry i-a răspuns că se va informa și va răspunde.- Nu cunosc ce răspuns a dat.- Alte detalii cu privire la constituirea acestui Guvern de rezistență nu s'au discutat.-

ss.V.V.Serdici.

Drept care am dresat prezentul Proces-Verbal spre cele legale.-

INSPECTOR GENERAL:
ss. C.Mihalcea
ss. M.Dulgheru, asistent.

ss.Iuliu Maniu
ss.V.V.Serdici.

copie vezi vol. 3 f 77-79 ~~00149~~ 152

P R O C E S - V E R B A L

de confruntare

Astăzi 22 Septembrie 1947.

Noi, C.Mihalcea Inspector General de Poliţie, asisitat, fiind de Dl.M.Dulgheru Inspector General de Poliţie, procedând la confruntarea dintre Dnii Iuliu Maniu şi Vasile Serdici, constatăm următoarele:

IULIU MANIU:

Imi amintesc că am primit un plan de organizare al Armatei dela Col.Stoika printr'o persoană al cărui nu mi-l amintesc şi pe care l'am dat înapoi persoanei care mi l'a înmânat fără să-l studiez. Nu am cunoştinţă că acest plan a fost predat undeva.-

Consideram că planul urma să fi studiat.

ss. Iuliu Maniu.

VASILE SERDICI:

Prin luna Aprilie 1947 Col.Stoika Stefan a venit la mine acasă şi mi-a prezentat un plan de organizare al Armatei cu rugămintea să-l transmit Dlui Maniu.-

Nu l'am citit, l'am predat Dlui Maniu, căruia i-am spus că este lucrarea D-lui Col.Stoica şi după ce l'a citit, am întrat în camera D-sale, mi-a restituit lucrarea şi l'am întrebat dacă pot să-l predau Dlui Melbourne D-sa mi-a răspuns că pot să-l predau, ceiace eu am făcut.

ss. V.V. Serdici.

IULIU MANIU:

Să răspundă Dl.Serdici ce cuprindea planul: un plan pentru viitor sau o critică şi o îndreptare pentru situaţia actuală.-

ss. Iuliu Maniu.

E.F. ..//..

VASILE SERDICI:

Dl.Colonel Stoica după ce mi-a desvoltat conferinţa ţinută la organizaţia militară, mi-a spus că planul se referă la starea armatei şi la îndreptarea situaţiei. Repet că planul nu l'am citit, dar este cel vizat de mine şi de Col.St.Stoica.-

ss. V.Serdici.

Drept care am dresat prezentul proces-verbal spre cele legale.-

INSPECTOR GENERAL,
ss.C.Mihalcea

ASISTENT,
ss.M.Dulgheru

ss. Iuliu Maniu
ss. V.Serdici.

copie vezi vol. 3 f 80-83,

154

~~00151~~

P R O C E S - V E R B A L

de confruntare

Astăzi, 22 Septembrie 1947.

Noi C.Mihalcea Inspector General de Poliţie,asistat fiind de Dnul M.Dulgheru Inspector General de Poliţie, procedând la confruntarea dintre Dnii Iuliu Maniu şi Vasile Serdici, constatăm următoarele:

IULIU MANIU:

Imi amintesc că am avut o convorbire cu un ziarist american anume Lavrance dela ziarul New-York Times. In această convorbire am criticat situaţia internă din ţară noastră şi fără mai repeta amănunte,îmi însuşesc în întregime ideile şi părerile publicate de acesta în ziarul său şi reproduse în ziarul românesc "America" aşa după cum am mai declarat,cu excepţia pasagiului în care gazetarul afirmă că i aşi fi spus despre faptul că Ruşii fortifică malurile Mării Negre din vecinătatea Constanţei şi Dobrogei.- Deşi nu era vorba despre un interviev expres, am dat libertate ziaristului să publice părerile mele. Am folosit ca interpret la această convorbire pe Dl.Vasile Serdici.-

ss. Iuliu Maniu.

VASILE SERDICI:

Recunosc că am fost interpretul Dlui Iuliu Maniu la convorbirea avută de acesta cu ziaristul Lavrance.- Convorbirea a avut loc la locuinţa Dlui Iuliu Maniu (avută la) din casa lui Romulus Boilă.-

Inainte de a citi articolul în cauză,am declarat şi susţin că Dl.Iuliu Maniu a afirmat faţă ziaristul Lavrance că, numai România reprezintă o stâncă de rezistenţă a democraţiei împotriva expansiunei Rusiei întrucât la afirmaţia ziaristului Lavrance că Grecia şi Tur-

E.F. ..//..

cia reprezintă două poziţii puternice câştigate de America cani, Dl. Iuliu Maniu a replicat că toate ţările satelite Rusiei Polonia, Bulgaria, Jugoslavia, etc. sunt pierdute şi că numai România reprezintă acea stâncă de rezistenţă. Ca dovadă este că Ruşi au înţeles acest lucru şi că au început a fortifica malurile Mării Negre la Constanţa şi Varna.

ss. V.V. Serdici

IULIU MANIU:

Este adevărat tot ceiace afirmă Dl. Serdici cu aceiaşi excepţie că eu nici atunci şi nici cu alte ocaziuni nu am discutat chestiuni cu caracter militar.-

ss. Iuliu Maniu

VASILE SERDICI:

Precizez că Dl. Iuliu Maniu argumentând faţă de acel gazetar, i-a spus că dacă şi această stâncă - România - va cădea, atunci Rusia va putea să-i arunce uşor în mare din poziţiile lor din Grecia şi Turcia.-

ss. V.V. Serdici

IULIU MANIU:

Recunosc că această afirmaţiune făcea parte din ansamblul discuţiei avută cu ziaristul Lavrance.-

ss. Iuliu Maniu

Drept care am dresat prezentul Proces-Verbal, spre cele legale.-

INSPECTOR GENERAL,
ss. C. Mihalcea

ASISTENT,
ss. M. Dulgheru

II

copie vezi vol. 3 f 84, 85,

~~00153~~ 156

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Iuliu Maniu, declar în continuare următoarele :

Prezentându-mi-se manuscrisul unui cifru care începe cu literile alfabetului numerotate şi având legătură cu un text german, declar că nu am nici o cunoştinţă de un asemenea cifru şi nu am nici o parte în compunerea lui, deasemenea nu ştiu cu cine trebuia să se comunice prin el.

Consider afirmaţiile dlor Ghiţă Pop şi V. Serdici în legătură cu acest cifru ca neadevărate, întrucât repet nu am nici un fel de cunoştinţă în privinţa acestui cifru. Dealtfel afirm că pentru scrisorile mele nu putea fi găsit un asemenea cifru.

Susţin şi semnez.

ss. Iuliu Maniu.

26 Sept. 1947.

11

157

29 Iulie 1947
00155

DECLARATIE

Subsemnatul IULIU MANIU, domiciliat în Str. Sfinţilor Nr. 10 Bucuresti, declar următoarele:

Membrii activi ai P.N.T., cunosc pe Dl. NICULESCU BUZESTI, Dl. AUGUSTINI POPA şi CORNEL BIANU; iar din foştii membrii se găsesc tot în străinătate între alţii D-nii GRIGORE GAFENCU, VIOREL TILEA, CITTA DAVILA şi Dl. VISOIANU care n'a fost niciodată membru al Partidului N.T., Cunosc deasemenea pe Dl. CRETEANU, care n'a fost membru al Partidului.-

Dintre acestia am avut contact mai strâns cu Dl. CORNEL BIANU, iar cu Dl. GAFENCU şi ceilalti mai rar. Acest contact era materializat prin scrisori, transmise prin ocaziuni.-

Cu Dl. GAFENCU, am avut un schimb de câteva scrisori. Astfel, in ajunul Conferintei dela Paris, am primit o scrisoare in care îmi expunea situatia României in străinătate. Printre altele menţiona problema Basarabiei arătând că este cazul să fim mai concesivi. La aceasta i-am arătat punctul meu de vedere, care era că trebue să sustinem până in sfârsit teza noastră că Basarabia este pământ Românesc dar trebue câstigată pe cale diplomatică.

Dl. GAFENCU a exprimat punctul meu de vedere numai in anumite probleme.

Mentionez că activitatea sa a fost potrivită intereselor tării si ale partidului.

Tot in scrisoarea despre care am vorbit, printre altele am spus:

- Să protesteze contra datei inceperii Armistitiului: 12 Septembrie in loc de 23 August 1944; şi

- Să arate incapacitatea Guvernului actual de a face fată situatiei economice.

Aceasta este declaratia pe care o semnez.

ss/Iuliu Maniu

Dată in fata noastră N. I. Popescu.

Declarație,

Subsemnatul Iuliu Maniu, domiciliat în str. Sfinților No 10 București, declar următoarele:

Membrii activi ai P.N.T cunosc pe D-nul Niculescu-Buzești, D-l Augustin Popa și Cornel Bianu; iar din foștii membri se găsesc tot în străinătate între alții D-nii: Grigore Gafencu, Viorel Tilea, Citta Davila și D-l Vișoianu care n'a fost niciodată membru al partidului N.T. Cunosc deasemenea pe D-l Crețeanu, care n'a fost membru al partidului.

Dintre aceștia am avut contact mai strâns cu D-l Cornel Bianu, iar cu D-l Gafencu și ceilalți mai rar. Acest contact era materializat prin scrisori, transmise prin ocaziuni.

Cu D-l Gafencu am avut un schimb de câteva scrisori. Astfel, în ajunul conferinței de la Paris am primit o scrisoare în care îmi expunea situația României în străinătate. Printre altele menționa problema Basarabiei, arătând că este cazul să fim mai concesivi. La aceste i-am arătat punctul meu de vedere care era că trebue să susținem până în sfârșit teza noastră că Basarabia este

x.

pământ românesc, dar trebue câştigată pe cale diplomatică.

Dl Gafencu a exprimat punctul meu de vedere numai în anumite probleme. Menţionez că activitatea sa a fost potrivită intereselor ţării şi ale partidului.

Tot în scrisoarea despre care am vorbit, printre altele am spus:

- Să protesteze contra datei începerii armistiţiului: 12 Sept. în loc de 23 August 1944; şi
- Să arate incapacitatea Guvernului actual de a face faţă situaţiei economice.

Aceasta este declaraţia pe care o semnez. Iuliu Maniu

29. Iulie 1947.

Bucureşti

Dată în faţa noastră

N. D. Popescu

159

~~09158~~

VII

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Iuliu Maniu, de profesie agricultor, domiciliat in Bucureşti, str. Sfinţilor Nr. 1c, declar următoarele:

Cazul care formează obiectul cercetărilor de faţă, are două aspecte: primul cel spiritual iar al doilea cel de punere in aplicare a hotărârei ce au luat de a trimite in streinătate prieteni in scopul urmăririi de mine, care va fi expus in cele ce urmează:

Intr'adevăr in ceiace priveşte decizia spirituală, adică de a fi conceput planul trimiterii de prieteni in streinătate, răspunderea morală şi politică este a mea.

Am hotărât acest lucru având in vedere intreaga evoluţie a politicei Statului Român in ultimii doi-trei ani.

Armistiţiul din 1944 l'am iniţiat şi pregătit personal şi la săvârşirea lui am contribuit şi conlucrat in mod hotărâtor tot eu. Era deci oarecum datoria mea ca, consecinţele lui să fie favorabil pentru ţară şi mulţumitoare pentru naţiune.

In acest scop s'a format Guvernul din 1944 la care am participat şi eu alături de cele patru partide şi anume cel naţional ţărănesc, naţional liberal, social democrat şi comunist. ~~Partide care au luat~~ partide care au luat parte la lovitura dela 23 August 1944.

Acest Guvern prezidat de dl General Sănătescu nu a fost dăinuitor, după mai multe crize succesive, s'a ajuns la demisia Guvernului din 1945, luna Ianuarie. Atunci s'a ajuns la ideia susţinută de dl Ministru al Rusiei Visinsky de a se forma un guvern sub preşidenţia Dlui Petre Groza, pe care eu şi partidul nostru nu am găsit-o potrivită, intereselor ţării şi opiniei publice.

Am fost chemat la Palat şi intrebat de M.S., am dat imediat răspunsul categoric că partidul nostru, nu este de acord cu o astfel de soluţie a crizeşi şi propune formarea unui guvern similar celui format la 23 August 1944. Majestatea Sa insă având in vedere insistenţele Dlui Ministru Visinsky nu a acceptat propunerea mea, iar a doua zi a numit in calitate de Prim Ministru pe Dl Petre Groza.

/

Dl Petre Groza s'a prezentat ulterior la mine,cerându-mi să particip eu şi partidul naţional ţărănesc la formarea guvernului său.Am răspuns că inainte de a-mi da avizul este necesar să cunosc programul de guvernământ şi compunerea guvernului.Dl Groza a răspuns că este aştetat la o adunare şi nu are timp să -mi expună programul său,ceiace nici nu are importanţă,iar in ceiace priveşte compunerea guvernului,imi spunea că se va face fără participarea partidului liberal al Dlui Brătianu,dar cu participarea partidului Dlui Tătărescu la Ministerul de Externe.La aceste propuneri,am răspuns imediat că fără a cunoaşte programul şi cu eliminarea partidului liberal al Dlui Brătianu,dar cu participarea Dlui Tătărescu partidul nostru nu consimte să intre in guvernul Dsale. La această intrunire a mai fost de faţă şi dl Ion Mihalache ✓vice preşedintele partidului.

Dela această dată,partidul nostru a inaugurat o nouă politică de opoziţie faţă de guvernul Groza.

In urma faptului că nu am putut aproba felul cum dl Groza in mod recunoscut plănuia să-şi formeze Guvernul şi nu putea sau nu voia să precizeze scopurile şi mijloacele guvernării sale,a trebuit numai decât să ia partidul o atitudine net opoziţională pe care a observat-o şi până in ziua de astăzi.

Motivul pentru care această atitudine opoziţională a devenit pe zi ce trece mai categorică,a fost faptul că ceiace prevăzusem la formarea guvernului Groza,pe zi ce trecea, se adeverea prin toate măsurile pe care le lua dl Groza.

Poporul român şi opinia publică românească nu simpatizează cu ideia comunistă şi nu aprobă o politică,care ar tinde sau ar realiza un regim politic social sau economic comunist,or ştiam dela inceput că scopul Dlui Groza,care era comunist,este să introducă prin puterea statului in mentalitatea românească şi in instituţiile statului spiritul, gândirea şi oamenii partidului comunist.

Partidul comunist care era mult prea slab ca să poată spera să facă acest lucru prin propriile sale puteri.

Intr'adevăr la inceputul guvernării sale s'a grăbit să umple cadrele instituţiilor de stat cu elemente de gândire comunistă,să propage prin toate organele de stat şi prin presă gândirea şi tendinţele comuniste şi a pune piedici pro

pagandei naţionaliste şi democratice propriei partidului nostru şi oopiniei publice românești;

Evident că această atitudine a guvernului a provocat imense nemulţumiri in opinia publică şi in consecinţă partidul nostru ca partid de opinie publică a trebuit să ia poziţie contra acestei directive de guvernământ.

In urma acestei imprejurări,partidul nostru şi presa noastră,au fost cruntz persecutate,ceiace fireşte a provocat din partea noastră o contra acţiune pretinsă de opinia publică românească.

Intre mijloacele de apărare a partidului nostru faţă de ofensiva guvernului Groza,a fost diferitele memorii,apeluri proteste adresate guvernului C.A.C,Majestăţii Sale Regelui şi pe urmă opiniei publice civilizate mondiale,care s'a sesizat de situaţia politică din România,ceiace pe urmă a avut ca rezultat hotărârile conferinţelor, internaţionale ţinute la Jalta şi la Postdamm.

Hotărârile acestor conferinţe internaţionale pretindeau ca in statele foste satelite intre care deobicei se număra de altfel greşit şi România,iar România nu merita acest epitet- să se introducă un regim constituţional şi să se instituiască guverne democratice şi reprezentative.

In baza acestor hotărâri,partidul nostru a inceput o nouă acţiune politică pentru a arăta că guvernul Dlui Groza nu este nici democratic nici reprezentativ.

In urma acestei acţiuni a noastre care a arătat că Guvernul Dlui Groza este un guvern dictatorial,că suprimă voit şi consecvent toate libertăţile publice.

Preşedintele Statelor Unite din America sub presiunea opiniei publice mondiale a trimis pe dl Edterig ca expert pentru a constata la faţa locului care este starea adevărată din România.

Dl Edterig a venit in România şi după o şedere de mai multe zile aci,a raportat Preşedintelui Statelor Unite că intr'adevăr Guvernul Dlui Groza nu este nici democratic nici reprezentativ şi că guvernează in mod dictatorial.

In urma acestui raport şi in urma repetatelor noastre reclamaţiuni,Ministrii de Externe ai marilor puteri s'au intrunit intr'o conferinţă la Moscova in luna Ianuarie 1946

şi au hotărât ca in România trebuie să introducă o viaţă de stat constituţională,să se instăpânească un regim democratic şi reprezentativ.

Sim in acest scop să se facă in cel mai scur t timp alegeri parlamentare şi să se respecte cele patru libertăţi democratice.

Reprezentaţii marilor puteri au decis,ca pentru normalizarea vieţii politice din Român a să deplaseze in România ambasadori anglici şi americi impreună cu reprezentantul Uniunii Sovietice,care aceştia să convingă pe Regele României şi Guvernul Român şi xxxxx partidele de opoziţie ca sş accepte aceastş soluţie ca satisfăcătoare şi să colaboreze la punerea ei in aplicare.

Cei trimişi s'a deplasat in România şi Dnii Ambasadori am Americii Hariman şi al Angliei Klark Kerr,s'au prezentat la mine,mi-au arătat comunicatul oficial despre conferinţă şi mi-au cerut să accept hotărârea şi să colaborez la punerea ei in aplicare.

Eu cunoscând imprejurările şi oamenii dela noi,am declarat imediat că in ce mă priveşte hotărârea adusă la Moscova, n'o găsesc satisfăcătoare şi nici aducătoare la scop,şi in consecinţă nu pot să accept din două motive;1. Pentrucă in fond nu satisface pentru ca ar trebui sş conţină instituirea imediată a unui nou guvern sau cel puţin a unui Ministru de Interne complect neutru,iar al doilea pentrucă nu conţine nici o garanţie sau asigurare obiectivă,că hotărârea dela Moscova va fi respectată şi serios pusă in aplicare de Guvernul Groza.

Dar fiindcă partidul nostru este un partid democratic, eu nu pot ca dela mine putere să accept sau să resping o hotărâre atât de importantă,ci voi convoca imediat forul statutar suprem al partidului,delegaţia permanentă,care până intr'o zi va hotăriţ

Ambasadorii au acceptat această amânare şi m'au rugat s comunic delegaţiei permanente,că hotărârea dela Moscova,este definitivă şi nu mai poate fi complectată sau adăugată cu noi dispoziţii,dar in ce priveşte respectarea hotărârilor din partea guvernului român garantează Marile Puteri şi in special ei,ambasadorii personal se obligă şi promit că intr'adevăr marile puteri şi in special Sovietele,vor obliga guvernul român al Dlui Groza să pună in aplica

re hotărârile dela Moscova.

In baza acestor promisiuni solemne delegaţia permanentă a acceptat hotărârile dela Moscova şi a delegat din partea sa x in Guvernul Groza pe dl Ministru Haţieganu pentru a controla şi colabora la punerea in aplicare a hotărârilor dela Moscova.

Dnii ambasadori mi-au şi predat o declaraţie in scris a Dlui Groza prin care se obliga să respecte conştiincios hotărârile dela Moscova,am preluat această declaraţie a Dlui Groza cu observaţia că ea totuşi nu va fi respectată numai sub promisiunea marilor puteri şi in special a Sovietelor,ceiace ambasadorii mi-au promis solemn câ se va intâmpla.

Ambasadorii au plecat,iar aci in România după cum am prevâzut,lucrurile au continuat aşa cum au fost.

Dl Groza nu a satisfăcut niciuna din acele obligaţiuni, afară de respectarea libertăţii religioase.Alegerile care trebuiau efectuate incă in primăvară nu au fost pregătite şi s'a fixat termenul pentru ţinerea lor abia pentru ziua de 19 Noemvrie.

In urma acestei atitudini a Guvernului direct revoltătoa e,am adresa diferite reclamaţii şi proteste Majestăţii Sale Regelui Guvernului şi C.A.C,precum şi opiniei publice mondiale,dar toate fără niciun rezultat.

Guvernul nu a respectat (cele patru) libertăţile promise nici in decursul campaniei electorale.A săvârşit cele mai revoltătoare abuzuri electorale pe care l e-a constatat şi gazetarii veniţi anume din streinătate in număr mare,a falsifică rezultatele alegerilor,a măsluit voturile şi a proclamat rezultatul cu totul altul decât celcare a fost realmente la alegeri.

Partidele de opoziţie au obţinut majoritatea dar parlamentul a fost constituit cu majorităţi intenţionat ticluită in favoarea Guvernului.

Partidul Naţional Tărănescu s'a refugiat din nou la mijlocul protestelor şi a memorandelor,care au avut rezultatul că guvernul englez şi american au dat note diplomatice in care au constatat abuzurile făcute in alegeri şi irealitatea reprezentanţei naţionale,aşa cum a fost proclamată.Iar guvernul s'a mulţumit să declare de astă dată că notele trimise formează o imixtiune in treburile interne ale României şi deci nu le poate lua in seamă.

./.

Guvernul a continuat şi continuă mai departe guvernarea sa dictatorilaă iar opinia publică ajunsă la supremul grad de exasperare continuă să protesteze in contra abuzurilor fără sfârşit care urmau din nerespectarea hotărârilor dela Moscova.

Protestele se exprimau prin manifestele partidelor N.T., N.L. şi S.D. Titel Petrescu.

In fața nemulțumirei generale a țării, guvernul s'a refugiat la mijloace de persecuție şi de teroare, a inaugurat o adevărată goană in contra conducerii şi a membrilor partidelor de opoziție, in special in contra partidului N.T, fără nici o acuzare concretă, fără nici o cercetare premergătoare a arestat aproape 1oo de intelectuali pe simplu motiv că sunt membrii ai P.N.T.-ului şi in general al opoziției incarcerat absolut fără temei, legal, ținându-i intr'un tratament şi intr'un regim de plângere şi de inaniție intr'un mod cu totul revoltător.

Nu s'a admis nici măcar alimentarea ordonată din partea familiilor şi din partea prietenilor, situație care contrazicea nu numai hotărârile dela Jalta, Postdam şi Moscova, care sunt şi azi in vigoare, ci şi celor mai elementare reguli umanităţi şi civilizației.

In aceste imprejurări conducerea partidului cât şi eu personal am ajuns intr'o situație cât se poate de critică, pentrucă pe baza promisiunilor categorice a ambasadorilor americani şi englezi, noi am garantat (conducerea supremă a partidului) delegației permanente că, condițiile stabilite la Moscova vor fi respectate, ori s'a dovedit că garantarea noastră este cu totul iluzorie, fiindcă promisiunile ambasadorilor, nu se realizează şi intervențiile Americei şi Angliei rămân fără rezultat şi că in consecință România a devenit un târâm de manevră a tuturor fărădelegilor ş persecuțiilor politice, aruncată pradă propagandei şi influenței comuniste exercitată de guvernul țării.

Trebuia in interesul inişteі in țară şi pentru păstrarea reputației conducerii de partid, ca aceasta să săvârşească un act prin care să se manifeste solidarizarea lui cu suferințele masei mari a partidului şi cu populația țării atât de mult neindreptățită.

Partidul nostru respibgând orice mijloc de violentță, a trebuit eu să mă hotăresc la un alt pas indrăzneț, adică la acela de a recurge in streinătate personal şi direct la aceia

care mi-au dat asigurările comunicate la timpul său delegaţiei permanente.

Din acest motiv mă hotărâsem să plec eu in streinătate pentru a mă pune in contact cu ambasadorii Hariman, Klark Ker şi cu vreun reprezentant autorizat al sovietelor pentru a pune la punct această problemă atât de importantă pentru ţar noastră.

Pe urmă eu imbolnăvindu-mă, l'am rugat pe dl Mihalache c să se deplaseze el in streinătate pentru a face el această intervenţie şi a lumina opinia publică mondială despre ceiace se petrece in România, contrar hotărârilor istorice internaţionale şi contrar stipulaţiunilor tratatului de pace.

Astfel desvoltându-se evenimentele, s'a ajuns la intâmplarea incercării plecării din ţară a Dlor Mihalache şi a tovarăşilor său, care dă prilej la al doilea aspect al cazulu care ne interesează şi care face obiectul cercetărilor de faţă.

Această intâmplare dela Tămădău a fost o inscenare pusă la cale de agenţii provocatori, lucrurile s'au petrecut in modul următor: Inainte cu o zi sau două de data fatală, am fo vizitat de dl dr Vlad Haţieganu, pe care il cunosc de multă vreme şi care aparţine unei familii distnse din Ardeal, foart apropiată mie şi familiei mele şi mi-a comunicat că se vorbe te in oraş că eu aş voi să trimit câţiva prieteni in streinătate in mod clandestin, pentru a intra in contact cu persoane de valoare din streinătate.

Comunicându-mi că este informat că in câteva zile pleadă doi aviatori in streinătate cu două avioane cu mai multe persoane şi că ar mai exista libere incă trei patru locuri pe care le oferă persoanelor care le voi desena eu. Eu am luat la cunoştiinţă această ofertă şi am răspuns imediat că imi convine acest prilej, dar că eu nu dispun nici de bani ca să plătesc, nici de benzina necesară, vreau să ştiu prin urmare care sunt condiţiile de plecare A doua sau a treia zi, s'a reintors dl dr Haţiegan şi mi-a spus că a comunicat aviatorilor răspunsul meu şi că faptul că eu nu dispun de bani şi benzină, nu-i impiedică a-mi sta la dispoziţie, fiindc ei nu doresc altceva decât să călătorească cu ei o persoană

influentă şi cu autoritate in streinătate pentru a le garanta trei lucruri şi anume: că se vor putea intoarce cu aparatele, că nu vor fi arestaţi că dacă va fi ca ei să rămână in streinătate, acolo vor primi angajamente cu plată pentru a putea trăi.

Eu am acceptat aceste condiţiuni, care mi se păreau foarte naturale şi corecte şi am fixat data plecării.

Eu fiind convins de bună credinţă şi sinceritatea lui Vlad Haţieganu, după ce l'am intrebat dacă cunoaşte bine pe aviatori, iar răspunsul a fost afirmativ, nu mi-am dat seama că mai poate fi vorba de o cursă şi că aviatorii pot să fie agenţi provocatori şi tot planul de călătorie poate să fie o inscenare seducătoare precum ulterior m'am convins că a fost.

Dl Ion Mihalache nu a avut nici un contact cu cei care au organizat călătoria deci nici cu aviatori, precum n'am avut nici eu, decât prin intermediul dlui Vlad Haţieganu.

Situaţia de drept adică a Dlui Mihalache, este foarte simplă, fiindcă in toate legislaţiile este un principiu bine stabilit că o incercare de delict nereuşit dacă s'a săvârşit ca inscenare in urma unor operaţiuni de agenţi provocatori, nu constituie un fapt de pedepsit.

Precizez că toate memoriile inaintate de partidul nostru la C.A.C, precum şi la Naţiunile Unite, erau făcute la iniţiativa mea proprie şi cele mai multe dictate de mine.

30 ~~August~~ August 1947

ss. Iuliu Maniu

167

~~00166~~

Declarație

Subsemnatul Iuliu Maniu, de profesiune agricultor domiciliat în București str. Spătarilor Nr. 10, declar următoarele:

Cazul care formează obiectul cercetărilor de față, are două aspecte; primul cel spiritual iar al doilea cel al punerii în aplicare a hotărârii ce am luat de a trimete în străinătate prieteni, în scopul urmărit de mine care va fi expus în cele ce urmează:

Intradevăr în ceiace privește decizia spirituală adică de a fi conceput planul trimiterii de prieteni în străinătate, răspunderea morală și politică este a mea.-

Am hotărât acest lucru având în vedere întreaga evoluție a politicii Statului Român în ultimii 2-3 ani.-

Armistițiul din 1944, l-am inițiat și pregătit personal și la încheierea lui am contribuit și condus în mod hotărâtor tot eu.- Era deci oarecum datoria mea ca, consecințele lui să fie favorabile pentru Țară și mulțumitoare pentru Națiune.-

In acest scop, s-a format Guvernul din 1944, la care am participat și eu alături de cele patru partide și anume cel Național Țărănesc, Național-Liberal, Social-Democrat și Comunist. Partidele care au luat parte la lovitura dela 23 aug. 1944.

Acest guvern prezidat de Dl Gral. Sănătescu nu a fost durabil, după mai multe crize

Iuliu Maniu

succesive, s-a ajuns la demisia guvernului din 1945 luna Ianuarie. — Atunci s-a ajuns la ivirea insistențelor ale D-lui Ministru al Rusiei Vâşinsky de a se forma un guvern sub președinția D-lui Petru Groza, pe care eu și Partidul nostru nu am găsit-o potrivită intereselor Țării și opiniei publice. —

Am fost chemat la Palat și întrebat de M.S., am dat imediat răspunsul categoric că partidul nostru, nu este de acord cu o astfel de soluție a crizei și propune formarea unui guvern similar celui format la 23. Aug. 1944. Majestatea Sa însă având în vedere insistențele D-lui Ministru Vâşinsky nu a acceptat propunerea mea iar a dorit și a numit în calitate de Prim Ministru pe D-l Petru Groza. —

D-l Petru Groza s-a prezentat ulterior la mine cerându-mi să particip eu și partidul Național Țărănesc la formarea guvernului său. — Am răspuns că înainte de a-mi da acordul este necesar să cunosc programul de guvernământ și compunerea guvernului. — D-l Groza a răspuns că este așteptat la o adunare și nu are timp să-mi expună programul său, ceeace nici nu e important, iar în ceeace privește compunerea guvernului îmi spunea că se va face fără participarea partidului Liberal al D-lui Brătianu, dar cu participarea partidului D-lui Tătărescu la Ministerul de Externe. — La aceste propuneri, am răspuns imediat, că

Iuliu Maniu

fără a cunoaște programul și cu eliminarea partidului Liberal al dlui Brătianu dar cu participarea dlui ~~Tătărescu~~ 167, partidul nostru n-a consimțit să intre în guvernul Groza. La această întâlnire a mai fost de față și Dl. Ion Mihalache vice președintele partidului.—

Dela această dată, partidul nostru a inaugurat o nouă politică de opoziție față de guvernul Groza.—

In urma faptului că nu am putut aproba felul cum Dl. Groza i s-a recunoscut plenitudinea să-și formeze guvernul și nu putea sau nu voia să precizeze scopurile și mijloacele guvernării sale, a trebuit numaidecât să ia partidul o atitudine net opoziționistă pe care a observat-o și până în ziua de astăzi.—

Motivul pentru care această atitudine opoziționistă a devenit pe zi ce trece mai categorică, a fost faptul că cei ce participau la formarea guvernului Groza, pe zi ce trece se dovedeau prin toate măsurile pe care le lua Dl. Groza.—

Poporul Român și opinia publică românească nu simpatizează cu ideia comunistă și nu aprobă o politică care ar tinde sau ar realiza un regim politic social sau economic comunist, or știam dela început că scopul dlui Groza care era comunist, este să introducă prin puterea statului în mentalitatea românească și în instituțiile statului spiritul, gândirea și oamenii partidului comunist.—

Iuliu Maniu

Partidul comunist care era mult prea slab ca să poată spera să facă acest lucru prin propriile sale puteri.-

Intr'adevăr la începutul guvernării sale s'a grăbit să umple cadrele instituțiilor de Stat cu elemente de gândire comunistă; să propage prin toate organele de stat și prin presă gândirea și tendințele comuniste și a pune piedici propagandei naționaliste și democratice proprie partidului nostru și opiniei publice românești.-

Evident că această atitudine a guvernului a provocat imense nemulțumiri în opinia publică și în consecință partidul nostru ca partid de opinie publică a trebuit să ia poziție în contra acestei directive de guvernământ.-

In urma acestei împrejurări partidul nostru și presa noastră, au fost cumplit persecutate ceiace firește a provocat din partea noastră o contra acțiune firească de opinia publică românească.-

Intre mijloacele de apărare a partidului nostru față de opresiunea guvernului Groza, a fost, diferitele memorii, apeluri și proteste adresate guvernului, C.A.C., Majestății Sale Regelui și pe urmă opiniei publice civilizate mondiale, care s'a sesizat de situația politică din România, ceiace pe urmă a avut ca rezultat hotărârile conferințelor

Iuliu Maniu

internaţionale ţinute la Jalta şi la Potsdamm.—

Hotărârile acestor conferinţe internaţionale prevedeau, ca în statele foste satelite între care deabiacei se numără deasemenea greşit şi România, iar România nu merita acest epitet — să se introducă un regim constituţional şi să se instituiască guverne democratice şi reprezentative.—

In baza acestor hotărâri, partidul nostru a început o nouă acţiune politică pentru a arăta că guvernul dlui Groza nu este nici democratic nici reprezentativ.—

In urma acestei acţiuni a noastre care a arătat că guvernul dlui Groza este un guvern dictatorial, că suprimă voit şi consecvent toate libertăţile publice,

Preşedintele Statelor Unite din America sub presiunea opiniei publice mondiale a trimis pe dl. Etheridge ca expert pentru a constata la faţa locului care este starea adevărată din România.—

Dl. Etheridge a venit în România şi după o şedere de mai multe zile aci, a raportat Preşedintelui Statelor Unite că într'adevăr guvernul dlui Groza nu este nici democratic nici reprezentativ şi că guvernează în mod dictatorial.—

In urma acestui raport şi în urma repetatelor noastre reclamaţiuni, Miniştrii de Externe ai marilor puteri, s'au întrunit într'o conferinţă la Moscova în luna Ianuarie 1946 şi au hotărât ca în România trebuie să introducă o viaţă de stat constituţională, să se instituiască un regim democratic şi reprezentativ.—

[signature]

Și în acest scop să se facă în cel mai scurt timp alegeri parlamentare și să se respecte cele patru libertăți democratice.-

Reprezentanții marilor puteri au decis, ca pentru normalizarea vieții politice din România să se deplaseze în România ambasadorii Angliei și Americii împreună cu reprezentantul Rusiei sovietice, ca aceștia să convingă pe Regele României, pe guvernul român și partidele de opoziție ca să accepte această soluție ca satisfăcătoare și să colaboreze la punerea ei în aplicare.-

Cei trimiși s'au deplasat în România și Dnii ambasadori ai Americii Harriman și al Angliei Klark Kerr, s'au prezentat la mine, mi-au arătat comunicatul oficial despre conferință și mi-au cerut să accept hotărârea și să colaborez la punerea ei în aplicare.-

Eu cunoscând împrejurările și oamenii dela noi, am declarat imediat că în ce mă privește, hotărârea adusă la Moscova nu o găsesc satisfăcătoare și nici aducătoare la scop și în consecință nu pot s'o accept din două motive: 1) Pentru că în fond nu satisface, pentru că ar trebui să conțină instituirea imediată a unui nou guvern sau cel puțin a unui Ministru de Interne complet neutru iar al doilea pentru că nu conține nici o garanție sau asigurare obiectivă că hotărârea dela Moscova va fi respectată și serios pusă în aplicare de guvernul Groza.—

Maniu

Dar fiindcă partidul nostru este un partid democratic, eu nu pot dela mine putere să accept sau să resping o hotărâre atât de importantă, ci voi convoca imediat forul statutar suprem al partidului, delegația permanentă care până într'o zi va hotărî.—

Ambasadorii au acceptat această amânare și mi-au rugat să comunic delegației permanente că, hotărârea dela Moscova este definitivă și nu mai poate fi completată sau adăugată cu noi dispoziții, dar în ce privește respectarea hotărârilor din partea guvernului Român, o garantează marile puteri și în special ei, ambasadorii personal să obligă și promit că într'adevăr, marile puteri și în special Sovietele, vor obliga guvernul Român al Dlui Groza să pună în aplicare hotărârile dela Moscova."

În baza acestor promisiuni solemne delegația permanentă a acceptat hotărârile dela Moscova și a delegat din partea sa în guvernul Groza pe D. Ministru Hațieganu pentru a controla și colabora la punerea în aplicare a hotărârilor dela Moscova.—

Dnii ambasadori mi-au și predat o declarație în scris a Dlui Groza prin care se obligă să respecte conștiincios hotărârile dela Moscova, am primit această declarație a Dlui Groza, cu observația că ea totuși nu va fi respectată numai sub presiunea marilor puteri și în special a sovietelor ceeace ambasadorii mi-au promis solemn că se va întâmpla.—

Ambasadorii au plecat iar aci în România după cum am prevăzut, lucrurile au [illegible] mare—

continuat aşa cum au fost.-

D-l Groza nu a satisfăcut nici una din acele obligaţiuni, afară de respectarea libertăţii religioase.- Alegerile care trebuiau efectuate încă în primăvară nu au fost pregătite şi s'a fixat termenul pentru ţinerea lor abia pentru ziua de 19 Noembrie.-

In urma acestei atitudini a guvernului dictat arbitrare, am adresat diferite reclamaţii şi proteste Majestăţii Sale Regelui, Guvernului şi C.A.C. precum şi opiniei publice mondiale, dar toate fără nici un rezultat.-

Guvernul nu a respectat (cele patru) libertăţile promise, nici în decursul campaniei electorale. A săvârşit cele mai arbitrare abuzuri electorale pe care le-a constatat şi gazetari veniţi anume din străinătate în număr mare, a falsificat rezultatele alegerilor, a măsluit voturile şi a proclamat rezultatul cu totul altul decât cel care a fost realmente la alegeri.-

Partidele de opoziţie au obţinut majoritatea dar parlamentul a fost constituit cu majorităţi intenţionat trucate în favoarea guvernului.-

x Partidul Naţional Ţărănesc s'a refugiat din nou la mijlocul protestelor şi a memoriilor care au avut rezultatul că guvernul Englez şi American au dat note diplomatice prin care au constatat abuzurile făcute în alegeri şi ilegalitatea reprezentanţei naţionale, aşa cum a fost proclamată.-

Dar guvernele şi-au mulţumit să declare

[illegible]

de astă dată că notele trimise afirmează o imixtiune în treburile interne ale României și deci nu le poate lua în seamă.—

Guvernul a continuat și continuă mai departe guvernarea sa dictatorială, iar opinia publică ajunsă la supremul grad de exasperare continua să protesteze în contra abuzurilor și a opresiunii care urmau din nerespectarea hotărîrilor dela Moscova.—

Protestele se exprimau prin manifestele partidelor N.Ţ, N.L și SD. Titel Petrescu.—

In fața nemulțumirii generale a țării, guvernul s'a refugiat la mijloace de persecuție și de teroare, a inaugurat o adevărată goană în contra conducerii și membrilor partidelor de opoziție și în special în contra partidului N.Ţ., fără nici o acuzare concretă, fără nici o cercetare premergătoare a arestat aproape 1000 de intelectuali pe simplu motiv că sunt membri ai P.N.Ţ și în general de opoziție, i-a închis absolut fără temei legal trimițându-i într'un tratament și într'un regim de flămânzire și de mizerie într'un mod cu totul revoltător.—

Nu s'a admis nici măcar o alimentare ordonată din partea familiilor și din partea prietenilor, situație care contrazicea nu numai hotărîrile dela Yalta, Potsdam și Moscova care sunt și azi în vigoare ci și celor mai elementare reguli ale umanității și civilizației.—

In aceste împrejurări conducerea partidului cât și eu personal, am ajuns într'o situație cât se poate de critică față de promisiunile categorice a ambasadorilor American și Englez, noi am garantat (conducerea supremă a partidului) delegației

Iuliu Maniu

permanentă că condițiile stabilite la Moscova
[illegible] respectate, ori s-a [illegible] sovieticii că garantarea noastră
[illegible] cu totul iluzorie fiindcă promisiunile
ambasadorilor nu se realizează și intervențiile
Americii și Angliei rămân fără rezultat și
în consecință România a devenit un
teren de manevre a tuturor fărădelegilor
și persecuțiilor politice, aruncată pradă propagandei
și influenței comuniste exercitată de guvernul
țării. Trebuia în interesul liniștei în țară
și pentru păstrarea reputației conducerii ale
partid, ca acesta să săvârșească un act
prin care să se manifeste ~~prin~~ solidaritatea
lui cu suferințele masei mari a partidului
și cu populația țării atât de mult nedreptățită.–

Partidul nostru respingând orice mijloc
de violență a trebuit eu să mă hotărăsc
la un act mai îndrăzneț, adică, la acela
de a recurge în străinătate personal și
direct la aceia care mi-au dat asigurările
comunicate la timpul său delegației permanente.–

Din acest motiv mă hotărâsem să plec
eu în străinătate pentru a mă pune în contact
cu ambasadorii Harriman, Clark Kerr și cu
vreun reprezentant autorizat al sovietelor
pentru a pune la punct această problemă
atât de importantă pentru țara noastră.–

Ca urmare a îmbolnăvirii mele l-am
rugat pe Dl. Mihalache ca să se deplaseze
el în străinătate pentru a face el această
intervenție și a lumina opinia publică

Iuliu Maniu

mondiale despre ceeace se petrece în România, contrar hotărîrilor istorice internaționale și contrar stipulațiunilor Tratatului de pace.-

Astfel dezvoltîndu-se evenimentele se ajunse la întîmplarea încercării plecării din țară a d-lor Mihalache și a tovarășilor săi, care dă prilej la al doilea aspect al cazului care ne interesează și care face obiectul cercetărilor de față.-

Această întîmplare dela Tămădău a fost o înscenare pusă la cale de agenți provocatori, lucrurile s-au petrecut în modul următor:

Înainte cu o zi sau două de data fatală, am fost vizitat de D-l Dr. Vlad Hațiegan pe care îl cunosc de multă vreme și care aparține unei familii distinse din Ardeal, foarte apropiată mie și familiei mele și mi-a comunicat că se vorbește în oraș că eu a-și voi să trimit cîțiva prieteni în străinătate în mod clandestin, pentru a intra în contact cu persoane de valoare din străinătate..

Comunicîndu-mi că este informat că în cîteva zile pleacă doi aviatori în străinătate cu două avioane cu mai multe persoane și că ei mai există libere încă 3-4 locuri pe care le oferă persoanelor care le voi desemna eu.- Eu am luat la cunoștință această ofertă și am răspuns imediat că îmi convine acest prilej, dar că eu nu dispun nici de bani ca să-i plătesc și nici de benzina necesară, vreau să știu prin urmare care sunt condițiile de plecare.. A doua sau a treia zi s-a reîntors D-l Dr. Hațiegan și mi-a spus că a comunicat aviatorilor răspunsul meu și că faptul că eu nu dispun de bani și benzină, nu-i împiedică ~~să~~ a-mi sta

Mihalache

la dispoziţie, fiindcă ei nu doresc altceva decât să călătorească cu ei o persoană influentă şi cu autoritate în străinătate pentru a le garanta trei lucruri şi anume: că se vor putea întoarce cu aparatele, că nu vor fi arestaţi şi că dacă ar fi ca ei să rămână în străinătate, vor primi angajamente cu plată pentru a putea trăi.- Eu am acceptat aceste condiţiuni care mi se păreau foarte naturale şi corecte şi am fixat data plecării.-

Eu fiind convins de buna credinţă şi sinceritatea lui Vlad Haţieganu, după ce l-am întrebat dacă cunoaşte bine pe aviatori, iar răspunsul a fost afirmativ, nu mi-am dat seama că nu poate fi vorba de o cursă şi că aviatorii pot să fie agenţi provocatori şi tot planul de călătorie poate să fie o înscenare seducătoare precum ulterior m-am convins că a fost.-

D-l Ion Mihalache nu a avut nici un contact cu cei care au organizat călătoria, deci nici cu aviatorii precum n-am avut nici eu, decât prin intermediul d-lui Dr. Vlad Haţieganu.-

Situaţia de drept a d-lui Mihalache este foarte simplă, fiindcă în toate legislaţiile este un principiu bine stabilit că o încercare de delict nereuşit dacă s-a săvârşit ca înscenare în urma unei operaţiuni de agenţi provocatori nu constituie un fapt de pedepsit.-

Precizez că toate memoriile înaintate de partidul nostru la C.A.C precum şi la Naţiunile Unite, erau făcute la iniţiativa mea proprie şi cele mai multe dictate de mine.- Iuliu Maniu

30. august 1947.

C H E S T I O N A R

privind pe Iuliu Maniu

1/.De ce aţi ascuns adevărul asupra organizării în străinătate a grupului Ion Mihalache (vă contraziceţi cu toţi acei din grup şi cu declaraţiile Dvs.posterioare din 19 Iulie din care rezultă contrariul) ?

Ce misiuni le-aţi încredinţat ? Amănunte pentru fiecare (decl.din 15 Iulie 1947).-

2/.De ce afirmaţi că plecarea lui Ion Mihalache se impunea categoric (legătura cu grupul agrarian şi guvernul de rezistenţă conform discuţiei cu Berry) ?(decl.din 19 Iulie 1947)

3/.In ce scop aţi trimis în străinătate delegaţi (Niculescu Buzeşti şi alţii şi prin cine anume)şi aţi încercat să trimiteţi grupul Ion Mihalache. ? (decl.1 August şi 17 Septembrie 1947)

Vă asumaţi toată răspunderea acţiunii lor (decl.din 11 August 1947 şi decl.din 18 Septembrie 1947)

4/.Niculescu-Buzeşti avea mandat verbal sau scris să reprezinte politica externă a P.N.T. ? Când şi prin cine i l-aţi dat ? Dece aţi înţeles ca mandatul să fie semnat şi de Dinu Brătianu şi Titel Petrescu. Dvs.i-aţi determinat ?

5/.Cum aţi păstrat legătura cu grupul Gafencu - Cretzianu - Buzeşti prin cine şi dece ?

Cum primeaţi stirile şi scrisorile dela aceştia. Ce va scris Cretzianu despre Macek şi grupul agrarian ?

6/.Problemele de politică externă erau discutate în biroul politic,sau delegaţia permanentă ? (care anume erau discutate cu un grup restrâns de partizani şi care,cu Dinu Brătianu şi Titel Petrescu) ?

7/. Ce organizaţii profesionale existau în partid,cine le conducea şi în ce scop au fost înfiinţate şi folosite (11 August

8/. Orientarea politică şi activitatea organizaţiilor profesionale o cunoşteaţi şi o îndrumaţi prin conducătorii lor ?

- Amănunte asupra organizaţiei muncitoreşti.-
- Idem asupra organizaţiei militare (decl.13 August 1947).-

9/. Prin cine aţi trimis în străinătate pe Dl.Niculescu Buzeşti,ce scrisoare i-aţi dat şi în ce scop ?

- Raporturile cu Pogoneanu - ce lucrări a primit dela el şi cum l-a folosit pentru a face legătura cu străinătatea (vezi şi declaraţia din 8 Septembrie).-
- V. Serdici : poziţia lui în partid,raporturile cu el şi cum l-a folosit (ca interpret)
- Raporturile cu misiunile ango-americane şi diferitele memorii - protest -. Toate intervenţiil erau făcute în unire cu D-nii Brătianu şi Titel Petrescu ? (1 Sept.1947).

10/.Prin trimiterea grupului Mihalache în străinătate nu se slăbeau cadrele de conducere şi lupta ale partidului ? Pe cine vă mai bazaţi (5 Septembrie 1947).-

11/.Ce plan de organizare a armatei aţi primit dela Col.Stoica prin Serdici,ce cuprindea şi ce destinaţie i-aţi dat (Melbourne) ?

Aveţi încredere în Col.Stoica (decl.6 Septembrie)

12/.Nota aide-memoire privind discuţia avută cu Berry relativă la înfiinţarea unui guvern de rezistenţă (vezi actul de confruntare cu Serdici).-

13/.Raporturile cu Gafencu şi instrucţiunile ce i-au dat pentru conferinţa de pace.- Cum păstra legătura cu el ? Ce cuprindea acele instrucţiuni ?

14/.Raporturile cu Cretzianu - Ce scrisori i-a trimis şi a primit dela el.- Ce cuprindeau şi prin cine a ţinut legătura cu el ?

(decl.11 Septemb.vezi contradicţiile dintre acesta şi actele de confruntare din 22 Septembrie privind planul de organizare al armatei,interwiew-ul cu Lawrence şi guvernul de rezistenţă) ?-

./.

15/. Cum aţi privit şi tratat problema comunistă ? Ce măsuri aţi luat împotriva militanţilor comunişti în calitatea Dvs.oficială.-

- Cum aţi apreciat mişcările de extrema dreaptă (naţional Socialistă,Hitler,Fascism,Mussolini) (decl.16 Sept.)

16/. Când şi dece aţi intensificat campania de răsturnare a guvernului.- Mijloacele folosite pe plan intern şi extern.- Apreciaţi turburările dela 8 Noembrie ca o verificare a posibilităţilor P.N.T. de a răsturna guvernul prin forţă (16 Sept.)

17/. Recunoaşteţi că prin scrisoarea Dvs. către D-nii Brătianu v'aţi opus să se facă intervenţii pentru ajutorarea regiunilor înfometate ? - Cum explicaţi această atitudine ? (decl.17 Sept.).-

18/. Ce cuprindeau protestele Dvs.predate la anglo-americani,ce răspunsuri aţi primit şi cu le împărţeaţi.-

V'aţi manifestat pentru o acţiune mai energică pentru răsturnarea guvernului (forţa Acheson).- (decl.19 Sept. vezi şi interviewul Lawrence şi actul de confruntare).-

19/. Ce atitudine aţi avut în cazul cuceririi Abisiniei de către Mussolini (discursul dela Vinţul de Jos 1936) (decl. 20 Septembrie 1947).-

20/. De ce nu daţi precizări cu privire la discuţiile avute cu Niculescu-Buzeşti şi dece nu aţi recunoscut minuta şi Memorandum-ul care sunt rezultate din discuţiile şi tratativele avute de Niculescu-Buzeşti,Styrcea şi Radu Niculescu-Buzeşti deoparte,şi Hamilton şi Hall de altă parte ? (Niculescu-Buzeşti era delegatul P.N.T.pentru politica externă şi nu putea discuta decât în această calitate) (proces verbal de confruntare 22 Septembrie 1947).-

21/. Cari fruntaşi din ţară cereau un guvern de rezistenţă în străinătate şi ce urmare aţi dat dorinţei lor (vezi proces verbal confruntare 22 Septembrie 1947).-

Discuţiile cu Berry şi promisiunea acestuia ?

22/. Intrebări amănunţite cu privire la chestiunile stabilite în confruntarea din 22 Septembrie 1947.-

Se va insista asupra poziţiei anglo-americanilor faţă de Turcia - Grecia şi ţările din Europa Centrală şi Balcani (interwiew-ul Lawrence).-

23/. Ce ştiţi despre Cifru şi cum consideraţi declaraţiile lui Ghiţă Popp şi V.Serdici ?.-

====

177

~~001176~~

C H E S T I O N A R

privind pe Iuliu Maniu

1/.De ce aţi ascuns adevărul asupra organizării în străinătate a grupului Ion Mihalache (vă contraziceţi cu toţi acei din grup şi cu declaraţiile Dvs.posterioare din 19 Iulie din care rezultă contrariul) ?

Ce misiuni le-aţi încredinţat ? Amănunte pentru fiecare (decl.din 15 Iulie 1947).-

2/.De ce afirmaţi că plecarea lui Ion Mihalache se impunea categoric (legătura cu grupul agrarian şi guvernul de rezistenţă conform discuţiei cu Berry) ?(decl.din 19 Iulie 1947)

3/.In ce scop aţi trimis în străinătate delegaţi (Niculescu Buzeşti şi alţii şi prin cine anume)şi aţi încercat să trimiteţi grupul Ion Mihalache. ? (decl.1 August şi 17 Septembrie 1947)

Vă asumaţi toată răspunderea acţiunii lor (decl.din 11 August 1947 şi decl.din 18 Septembrie 1947)

4/.Niculescu-Buzeşti avea mandat verbal sau scris să reprezinte politica externă a P.N.T. ? Când şi prin cine i l-aţi dat ? Dece aţi înţeles ca mandatul să fie semnat şi de Dinu Brătianu şi Titel Petrescu. Dvs.i-aţi determinat ?

5/.Cum aţi păstrat legătura cu grupul Gafencu - Cretzianu - Buzeşti prin cine şi dece ?

Cum primeaţi stirile şi scrisorile dela aceştia. Ce va scris Cretzianu despre Macek şi grupul agrarian ?

6/.Problemele de politică externă erau discutate în biroul politic,sau delegaţia permanentă ? (care anume erau discutate cu un grup restrâns de partizani şi care,cu Dinu Brătianu şi Titel Petrescu) ?

7/. Ce organizaţii profesionale existau în partid,cine le conducea şi în ce scop au fost înfiinţate şi folosite (11 August)
)

178

8/. Orientarea politică şi activitatea organizaţiilor profesionale o cunoşteaţi şi o îndrumaţi prin conducătorii lor ?

- Amănunte asupra organizaţiei muncitoreşti.-
- Idem asupra organizaţiei militare (decl.13 August 1947).-

9/. Prin cine aţi trimis în străinătate pe Dl.Niculescu Buzeşti,ce scrisoare i-aţi dat şi în ce scop ?

- Raporturile cu Pogoneanu - ce lucrări a primit dela el şi cum l-a folosit pentru a face legătura cu străinătatra (vezi şi declaraţia din 8 Septembrie).-
- V. Serdici : poziţia lui în partid,raporturile cu e şi cum l-a folosit (ca interpret)
- Raporturile cu misiunile ango-americane şi diferitele memorii - protest -. Toate intervenţiil erau făcute în unire cu D-nii Brătianu şi Titel Petrescu ? (1 Sept.1947).

10/.Prin trimiterea grupului Mihalache în străinătate nu se slăbeau cadrele de conducere şi luptă ale partidului ? Pe cine vă mai bazaţi (5 Septembrie 1947).-

11/.Ce plan de organizare a armatei aţi primit dela Col.Stoica prin Serdici,ce cuprindea şi ce destinaţie i-aţi dat (Melbourne) ?

Aveţi încredere în Col.Stoica (decl.6 Septembrie)

12/.Nota aide-memoire privind discuţia avută cu Berry relativă la înfiinţarea unui guvern de rezistenţă (vezi actul de confruntare cu Serdici).-

13/.Raporturile cu Gafencu şi instrucţiunile ce i-au d pentru conferinţa de pace.- Cum păstra legătura cu el ? Ce cuprindea acele instrucţiuni ?

14/.Raporturile cu Cretzianu - Ce scrisori i-a trimis a primit dela el.- Ce cuprindeau şi prin cine a ţinut legătur cu el ?

(decl.11 Septemb.vezi contradicţiile dintre acesta şi actele de confruntare din 22 Septembrie privind planul de organizare al armatei,interwiew-ul cu Lawrence şi guvernul de rezistenţă) ?-

./.

15/. Cum aţi privit şi tratat problema comunistă ? Ce măsuri aţi luat împotriva militanţilor comunişti în calitatea Dvs.oficială.-

- Cum aţi apreciat mişcările de extrema dreaptă (naţional Socialistă,Hitler,Fascism,Mussolini) (decl.16 Sept.)

16/. Când şi dece aţi intensificat campania de răsturnar a guvernului.- Mijloacele folosite pe plan intern şi extern.- Apreciaţi turburările dela 8 Noembrie ca o verificare a posibilităţilor P.N.T. de a răsturna guvernul prin forţă (16 Sept.)

17/. Recunoaşteţi că prin scrisoarea Dvs. către D-nii Brătianu v'aţi opus să se facă intervenţii pentru ajutorarea regiunilor înfometate ? - Cum explicaţi această atitudine ? (decl.17 Sept.).-

18/. Ce cuprindeau protestele Dvs.predate la anglo-americani,ce răspunsuri aţi primit şi cu le împărţeaţi.-

V'aţi manifestat pentru o acţiune mai energică pentru răsturnarea guvernului (forţa Acheson).- (decl.19 Sept. vezi şi interviewul Lawrence şi actul de confruntare).-

19/. Ce atitudine aţi avut în cazul cuceririi Abisiniei de către Mussolini (discursul dela Vinţul de Jos 1936) (decl. 20 Septembrie 1947).-

20/. De ce nu daţi precizări cu privire la discuţiile avute cu Niculescu-Buzeşti şi dece nu aţi recunoscut minuta şi Memorandum-ul care sunt rezultate din discuţiile şi tratativele avute de Niculescu-Buzeşti,Styrcea şi Radu Niculescu-Buzeşti deoparte,şi Hamilton şi Hall de altă parte ? (Niculescu-Buzeşti era delegatul P.N.T.pentru politica externă şi nu putea discuta decât în această calitate) (proces verbal de confruntare 22 Septembrie 1947).-

21/. Cari fruntaşi din ţară cereau un guvern de rezistenţă în străinătate şi ce urmare aţi dat dorinţei lor (vezi proces verbal confruntare 22 Septembrie 1947).-

Discuţiile cu Berry şi promisiunea acestuia ?

22/. Intrebări amănunţite cu privire la chestiunile stabilite în confruntarea din 22 Septembrie 1947.-

Se va insista asupra poziţiei anglo-americanilor faţă de Turcia - Grecia şi ţările din Europa Centrală şi Balcani (interwiew-ul Lawrence).-

23/. Ce ştiţi despre Cifru şi cum consideraţi declaraţi le lui Ghiţă Popp şi V.Serdici ?.-

====

181

~~00180~~

R E F E R A T

Din declaraţiile numitului IULIU MANIU aflate la dosar, rezultă următoarele :

Numitul IULIU MANIU recunoaşte că a fost de acrod cu plecarea lui MIHALACHE,PENESCU,LAZAR,CARANDINO etc. in străinătate. In acest scop a dus discuţiuni cu VLAD HATIEGANU stabilind condiţiunile plecării.-

A trimis în străinătate aceşti colaboratori ai săi cu scopul de a informa străinătatea şi a creia o atmosferă favorabilă răsturnări: actualului regim din ţară însă prin mijloace legale,în continuare arată scopul pentru care aceştia urmau să plece astfel:

- ION MIHALACHE urma să informeze pe ambasadorii care au fost în Bucureşti că,cele stabilite la Moscova nu se aplică de către Guvernul Groza.

- NICOLAE PENESCU pe care-l apreciază foarte mult şi care se bucura de deplina sa încredere urma să informeze pe românii din străinătate asupra stărilor din România.-

- ILIE LAZAR avea sarcina de a se documenta în legătură cu mişcările şi acţiunile muncitoreşti din străinătate.-

Tot referitor la plecarea lui ILIE LAZAR în străinătate IULIU MANIU declară: Plecarea lui Ilie Lazăr în străinătate era motivată prin împrejurarea că noi nu plănuiam o acţiune de masse într'un viitor apropiat în ţară unde prezenţa lui era necesară.

- NICOLAE CARANDINO avea sarcina de a înfinţa o gazetăîn America care să reprezinte linia politică a P.N.T. şi în acelaş timp să ţină legătura cu gazetarii străini.

In concluzie ILIU MANIU îşi asumă întreaga răspundere morală şi politică pentru planul conceput de a-şi trimite prietenii în străinătate / Tămădău/

Atribuie hotărârea sa însă evoluţiei politice a statului român din ultimi 2-3 ani invinuind guvernul Dr. Petru Groza de nerespectarea obligaţiunilor luate.-

Acţiunea criminală întreprinsă de conducerea P.N.T.

./.

în frunte cu IULIU MANIU este arătată de IULIU MANIU foarte nevinovat precum urmează :

1. Peplan intern activitate legală pentru înlăturarea guvernului dictatorial prin întruniri, manifeste, memorii adresate platatului, Comisiei Aliate de Control şi Guvernului.

2. Peplan extern acţiune de lămurire a cercurilor din străinătate asupra situaţiei insuportabile din România precum şi intervenţii la cercurile americane şi engleze cerându-le să protesteze pe lângă guvernul român pentru nerespectarea celor stabilite la conferinţa dela Moscova.

In continuare face o serie de aprecieri referitoare la colaboratorii săi cei mai apropiaţi, astfel:

- Pe GHITA POPP îl consideră un om de mare valoare şi îl arată ca pe unul din consilierii săi cei mai apropiaţi.

- CORNELIU COPOSU, era secretarul său şi scria în general toată corespondenţa pe care el (Iuliu Maniu) o redacta, cunoştea toate problemele care frământau partidul şi se bucura de toată încrederea sa.-

- Pe VICTOR RADULESCU POGONEANU îl apreciază foarte mult, a colaborat cu el la actul dela 23 August 1944, după această dată însă îl vedea foarte rar.- Nu a primit şi nici nu a expediat corespondenţă prin el.- A primit o singură dată un material statistic de natură economică.-

- Pe Comandor CIOROIU l-a cunoscut în mod incidental la Club, se vedeau foarte rar şi nu i-a dat nici o însărcinare.- Nu-şi reaminteşte să fi primit dela acesta vre-un material cu caracter militar şi complectează " sigur este însă că eu nu i-am cerut o asemenea lucrare ".-

- Pe Comandorul MOCANU îl aprecia fiind cu el ~~faxxx~~ în raporturi destul de bune, a participat la actul dela 23 August 1944, afirmă însă că la acţiunea actuală de doborâre a Guvernului Comandorul Mocanu nu a avut nici un rol definit.-

- Pe Colonelul STOICA îl aprecia mult, considerându-l un om de caracter şi priceput pentru care motiv lua în serios comunicaţiile făcute de acesta.- Deşi îi era subordonat nu i-a dat şi nici acesta nu a cerut instrucţiuni în legătură cu C.P.M.- Nu a cerut acestuia sau altui militar sau fost militar vre-o lucrare cu caracter militar şi nici nu a văzut vre-o asemenea lucrare.-

- Cu VASILE SERDICI este în raporturi amicale, îl consideră om deştept om corect acordându-i toată încrederea.- Il folosea ca interpret la Misiunea Americană şi Engleză unde se

ducea din când în când.- Discuţiile purtate cu Berry, Holman şi Skeyler erau de natură informativă şi de protest împotriva nerespectării libertăţilor politice şi cetăţeneşti.-

- Pe NICOLAE PENESCU îl aprecia, considerându-l un mare jurist şi de mare folos pentru partid, afirmă că acesta ocupa o poziţie excepţională în partid fiind în curent cu toate problemele care preocupau partidul.-

I In legătură cu corespondenţa întreţinută cu grupul din străinătate afirmă că a primit dela Gr. GAFENCU numai două scrisori şi aceasta înainte de 23 August 1944, iar după 23 August nu-şi reaminteşte să fi primit vre-o scrisoare.- Pe cât îşi reaminteşte a scris lui Gafencu după 23 August o scrisoare în care se plângea de guvernarea D-lui Dr. GROZA caracterizând-o ca dictatorială.- Tot în această scrisoare comunica lui Gafencu că dorinţa generală a poporului român este ca trupele sovietice să fie retrase cât de curând din România, iar linia de comunicaţie cu Austria să se facă prin Rusia Subcarpatică şi Polonia.-

Dela NICULESCU BUZESTI a primit o singură scrisoare din Elveţia în care acesta schiţa diferite încurcături dela Conferinţa de Pace.-

Nu-şi reaminteşte a fi trimis în luna Aprilie 1946 sau la altă dată vre-o scrisoare lui Cretzianu la Ankara.-

Recunoaşte că în anul 1946 nu-şi reaminteşte exact luna a insistat ca Vişoianu să plece în străinătate insistenţă pe care a depus-o pe lângă toţi românii deştepţi.- Scopul pentru care insista ca aceşti români să plece peste hotare era de a informa lumea diplomatică despre stările insuportabile din România.-

Nu recunoaşte că ar fi primit un plan de organizare al Armatei, nu a citit şi nici nu a văzut un asemenea document.-

Nu recunoaşte a fi arătat lui Serdici o schemă de organizare a rezistenţei şi nici că ar fi cerut cuiva întocmirea unei asemenea scheme.-

Nu-şi reaminteşte a fi primit dela colonelul Stoika prin Serdici statutele C.P.M. precum şi conferinţa ţinută de Col. Stoika şi intitulată " Armata de Mâine ".-

Nu-şi reaminteşte de ziaristul Lawrence dela New-York Times şi că a dat un interwiew acestuia în Iulie 1947.-

Având în vedere atitudinea adoptată de Maniu de a nega şi ~~şi~~ de a nu-şi reaminti o serie de fapte evidente şi recunoscute de colaboratorii săi propunem trecerea la confruntări.-

A N C H E T A T O R,

IULIU MANIU

A avut o actiune foarte asiduă si sârguincioasă in ceace priveste legăturile cu străinătatea

A avut schimb de scrisori cu GAFENCU, CRETEANU, BUZESTI, DAVILLA,

Dela DAVILLA a primit o scrisoare cu un apel a lui MACEK in legătură cu organizarea partidelor agrariene din sud- estul european si Poloniei.

Actiunea intreprinsă cu plecarea in străinătatea a lui MIHALACHE, PENESCU, ILIE LAZAR si CARANDINO era foarte importantă si desi regretă că nu a reusit preferă si azi că a fost făcută.

Amai avut contact, din străinătate, prin scrisorii cu CORNEL BIANU.

Activitatea lui GAFENCU potrivită intereselor si tării si partidului.

La o scrisoare a lui GAFENCU, cu ocazia conferintei de Pace, i-a răspuns că teza manistă e că Basarabia e pământ românesc dar trebuie câstigată pe cale diplomatică.-

Declaratia citită de HATIEGANU, după acordul dela Moscova a fost conceputã de MANIU.-

NICULESCU BUZESTI este omul de incredere manist si reprezintă punctul de vedere a lui MANIU, iar CORNEL BIANU are instructiuni dela MANIU.-

A comunicat posibiliatea de plecare cu avionul Lui MIHALACHE, PENESCU, CARANDINO si ILIE LAZAR, dându - le aprobarea.

A trimis echipa in străinătate pentru a creia o admosferă favorabilă răsturnării actualului regim.

Afirmă că toate hotărârile partidui au fost discutate si adoptate in unanimitate de forurile statutare ale partidului-birou sau delegatia permanentă.

Făceau exceptie anumite probleme de politică internă pe care le discuta numai cu MIHALACHE. POPOVICI si PENESCU.

Alte probleme de importantă deosebită le discuta personal cu DINU BRATIANU so TITEL PETRESCU.-

Linia partidului era transmisă organizatiilor fie prin presă, circulări sau verbal sefilor de organizatie.

Partidul mai avea organizatiuni muncitoresti, de tineret si militară care il preocupa.

A infintat organizatia muncitorească spre a o putea folosi asa cum îi convenea si era condusă direct de presedintele partidului.-

A avut legături cu FLUERAS si JUMANCA, incă sub impreriul austro-ungar spre a face ca muncitorii români să nu se incadreze in organizatii române cu ungurii sau alti muncitori străină.-

------

186

~~00185~~

IULIU MANIU

Sef al partidului national tărănesc si-a propus mentinerea puterii politice in mâna partidelor istorice si impiedicarea elementelor democrate a pătrunde in aparatul de stat.

Pentru aceasta, până la 6 Martie 1945 a sustinut politica reactionară a lui RADESCU sabotând reformele democratice, in special reforma agrarăsi impiedocând orice colaborare a ministrilor partidelor istorice cu reprezentantii partidelor muncitoresti.

Pe aceias linie, la 8 Ianuarie 1946 a conceput declaratia citită de EMIL HATIEGANU in consiliul de ministri, declaratie care elimina orice bază de colaborare a ministrilor partidelor istorice cu guvernul Dr. PETRE GROZA.-

Dela 6 Martie 1945, a incercat toate mijloacele pentru a răsturna guvernul democrat.

- A provocat numeroase interventii diplomatice anglo-americane prin memorii adresate acestor puterii memorii la care si-a asociat toate fortele reactionare.
- A determinat criza constitutională din vara anului 1945.
- A imprimat intregei propagande a partidului o accentuată linie anti-democratică creind pe lângă programul afisat, un al doilea program subversiv corespunzător scopurilor reale ale partidului.-
- A conceput si organizat in tară si străinătate o actiune de răsturnare prin fortă a guvernului.

Pentru aceasta a infintat si condus personal prin contact direct, organizatiile muncitoresti de tineret si militari, a mentinut o strânsă legătură cu elementele trădătoare din străinătate a căror activitate o dirija si în fine, a organizat plecarea grupului MIHALACHE pentru a intări actiunea din exterior.

./.

Toate acestea se dovedesc in deosebi cu declaratiile lui N PENESCU, N CARANDINO, C COPOSU, gral NEGREI GABRIEL, Lt. col. STOIKA STEFAN, VASILE BERCARU si FLORIN ROIU.

Personal recunoaste că :

A conceput declaratia citită de EMIL HATIEGANU, după 8 Ianuarie 1946 in Consiliul de Ministri / declaratia din 1 August 1947 /.

A făcut interventi pe lângă guvernele anglo-americane / declaratia din 1 August 1947/.-

A obtinut adeziunile lui DINU BRATIANU si TITEL PETRESCU la actiunile sale / declaratia din 1 August 1947/

A infintat organizatia muncitorească pentru a o folosi asa cum îi convenea,incadrând-o cu elementele ce manifestau atitudine anti- comunistă / declaratia din 11 August 1947/.

Era informat de activitatea organizatiilor militare de oarce îi se raporta fie in sedintede partid fie in convorbiri particulare/declaratie din 13 August 1947 /

Se intâlnea cu diferite elemente activé din organizatiile militare si ~~xxxxxx~~ a numit pe Lt. col. STOIKA STEFAN ca presedinte al unei organizatii militare / declaratia din 13 August 1947/.

A un mentinut un strâns contact cu elementele din străinătate,cărora le da ordine / declaratia din 29 Iulie, 1 si 5 August 1947.-

A organizat trimiterea in străinătate a grupului MIHALACHE pentru a creia o atmosferă favorabilă răsturnării actualului regim / declaratia din 19 Iulie 1947.

Conducerea partidului - birou si delegatia permanentă sunt responsabile de linia politică a partidului, deoarece numai după incuvintarea lor aceasta devenea obligatorie.-/ declaratie din 1AUGUST 1947 .-/

188

12 August 1947

N O T A

Starea generală a deţinutului Maniu s'a prezentat până în ziua de 11 August a.c. excelentă.

In această zi, în urma ingerării unei cantităţi prea mari de carne, un pui de peşte 1 kg. şi unui pepene de 1 ½ kg., dată fiind şi vârsta înaintată, a prezentat o uşoară fastro-enterită, însoţită de diaree.

La contra vizită, la ora 18 seara, nu mai prezenta durere în regiunea abdominală şi numai avusese scaun dela ora 11 dimineaţa, temperatura uşor subfebrilă -37°

In afară de aceasta mai prezenta dureri în regiunea coapsei drepte, rezultat al sciaticei, afecţiune de care suferă de foarte mulţi ani şi care s'a manifestat prin atrofierea muşchilor membrului inferior respectiv. Acestor lucruri îi se mai adaugă şi o stare nervoasă naturală stării de detenţiune.

S'au luat măsurile impuse de caz : dietă hidrică, iaurt şi fermenţi lactici (Biolactil).

Brig. Koncetrii
Urmărește evoluția boalei!

14 August 1947
Dr. Consilier Lepadatescu
Epidemie

Al Vorvulescu

~~04188~~ 189

D.S.S.
14 Julie 1947.

N o t ă
= ======

In ziua de 12 Julie a.c.,SERDICI i-a spus lui MIHALACHE,că vrea să-l vadă intr'o chestiune ce-l va interesa foarte mult, fiind actuală şi de extremă seriozitate, chestiune despre care ştie şi MANIU şi asupra căreia trebue să se ia o hotărâre Luni sau Marţi.-

A rămas să se vadă în ziua de Luni.

sursa s erioasă
X.

~~09189~~ 190

N O T A

1) Maniu spune dece-l ancheteazā poliţia şi nu justiţia. A vociferat.
2) S'a primit o scrisoare dela un individ prin sentinela din post adică agentul Telniceanu, care se trimete acum.
No. 14 şi 19 nu vrea să mânânce şi ei vor să aibe regim că sunt bolnavi.
No. 14 spune că legea dă dreptul deţinutului politic să-i vină pachet şi schimburi de 2 ori pe lună de acasă.

ss) Niţache

14 Iulie 1947

Domiciliu fortat la sanatoriul Dr, Jovin in B-dul Dacia Nr.19.

IULIU MANIU ,presedintele Partidului National Taranesc.

In declaratia data,arată in general:

Că intodeauna a fost de acord cu plecarea in strainătate a unor membri din partidul sau,in scopul de a tinea contact strâns politic şi cultural cu lumea din afară si in special cu Natiunile Unite,prin a face cunoscută situatia României si a nazuintelor ei. fost de acord

In acest sens,a confirmat că a dat dezlegare dlor.ION MIHALACHE, N.PENESCU,N.CARANDINO şi ILIE LAZAR,pentru a pleca înnstrăinătate.

In ce priveşte modalitatea de plecare,a sustinut că aceasta privea pe fiecare în parte.

In amănunt,în declaraţia dată,arată:

Că dl.MIHALACHE i-a comunicat că este o ocazie de plecare cu avionul,pentru care a fost de acord.

Că dl.PENESCU NICOLAE i-a comunicat că doreşte să plece,acum că este o ocazie şi a fost de acord.

Că dl.N.CARANDINO,i-a comunicat tot în seara de 13 Iulie a.c. că are o ocazie de plecare în străinătate şi că doreşte să plece, la care a consimţit.

Deasemenea,prin N.CARANDINO a transmis acordul său pentru plecarea lui ILIE LAZAR.

Işi aminteşte că numai în ajunul plecării,adică la 13 Iulie a.c. i s'a vorbit de un oarecare POPESCU,care avea un oarecare rol în această plecare,fără a şti ce anume.

La fel îşi aminteşte că în acea seară a fost vorba şi de Drul. GAFENCU.

Este arătat de:

- ION MIHALACHE, că în ziua de 13 Iulie a.c. a fost chemat de dl.MANIU la locuinţa drului.JOVIN şi întrebat dacă mai persistă în gândul de a pleca.Acesta i-a răspuns că da,dacă e lucru serios.Atunci dl.MANIU a spus că la ora 11 seara va veni la D-sa dnii.GAFENCU şi un inginer,care au gata aranjamentul cu un avion şi contează pe GAFENCU că e serios.

Tot dl.MANIU a spus că este vorba să meargă şi dnii.CARANDINO, ILIE LAZAR,şi eventual PENESCU.

A întrebat pe dl.MANIU că ce are să facă în Turcia,şi D-sa a spus că se încrede în înţelepciunea şi în sentimentele dlui.MIHALACHE.

La spusele dlui.MIHALACHE,că are să meargă în Elveţia şi Franţa,dl.MANIU a adăugat că poate să se ducă şi în Anglia şi în America, pentru a ţine conferinţe,să adune fonduri pentru ajutorarea cu alimente, a celor închişi şi a familiilor celor fugăriţi.

Dl.MANIU a dat dlui.MIHALACHE o schiţă de semn cu locul de întâlnire,şos.Iancului,înainte de Rond.

- ILIE LAZAR,a comunicat dlui.IULIU MANIU prin soţia sa,dorinţa de a pleca în străinătate.

- Prin NICOLAE CARANDINO i s'a comunicat dorinţa dlui.MANIU de a pleca în străinătate.

In după amiaza zilei de 13 Iulie a.c.,s'a întâlnit cu dl. MANIU şi a comunicat că dacă doreşte să plece în noaptea aceasta cu un avion,poate să plece,Şi la întrebarea pusă,dl.MANIU a spus că are să mai plece ION MIHALACHE,PENESCU şi CARANDINO.

MANIU a întebat pe ILIE LAZAR dacă are ceva bani,la aceasta ILIE LAZAR a răspuns că va face rost.Cu acelaş prilej,s'a stabilit ca să se întâlnească acasă la dl.MANIU cu dl.CARANDINO,care urma să se ducă la locul plecării.

- NICULAE PENESCU,arată că în ziua de 13 Iulie a.c.,a fost chemat de dl.MANIU la sanatoriul Drl.JOVIN,care i-a spus că trebue să plece, fiindcă viaţa îi este în primejdie.

A afirmat că odată,MANIU a spus că este bătrân şi că se împacă cu ideea suprimării sale,dar că el şi MIHALACHE sunt viguroşi şi trebue să se salveze,chiar plecând din ţară dacă se poate.

In ziua de 13 Iulie a.c.,la ora 9 seara,de faţă fiind şi dl. MIHALACHE,NICULAE PENESCU a răspuns dlui.MANIU că nu poate să meargă. La întrebarea pusă că cine mai pleacă,dl.MANIU a răspuns că merge ILIE LAZAR şi CARANDINO,care sunt egal de ameninţaţi.

./.

In continuarea declaraţiei sale, PENESCU precizează că prima convorbire relativ la plecare a avut-o la sanatoriul JOVIN. Când a ajuns acolo mai aşteptau în sală dnii. COPOSU, SERBAN GHICA şi ROMULUS BOILA.

Rămas singur cu dl. MANIU, acesta a spus următoarele cuvinte: "Este ultima ocazie când se mai poate pleca din ţară, şti cât ţin eu la D-ta, la integritatea dumitale corporală. Mâine dimineaţă pleacă avionul."

Confirmă deasemenea că înainte de a se despărţi dela locuinţa drului. JOVIN, dl. MANIU a dat dlui. MIHALACHE o notă sau un plan, pe un petic de hârtie de locul unde trebuia să se întâlnească cu celelalte persoane care plecau.

Deasemenea dl. MANIU, a stăruit asupra dlui. PENESCU ca să plece şi prin nepotul său, care i-a comunicat că în avion este loc şi pentru soţia sa.

- NICULAE CARANDINO, susţine deasemenea că în ziua de 13 Iulie a.c., pe la orele 20, a fost chemat de către dl. MANIU, pentru a-i comunica să plece împreună cu dl. ION MIHALACHE, ILIE LAZAR şi N. PENESCU.

La întrebarea pusă dlui. MANIU că ce are să facă în străinătate, acesta i-a răspuns că trebue să lupte pentru democraţie, pentru libertăţile publice şi pentru uşurarea regimului din închisori.

L-a întrebat pe dl. MANIU cum a organizat plecarea, şi atunci a răspuns că foarte bine.

Arată că în ziua de 13 Iulie a.c., la ora 21,30 a mai venit la dl. MANIU şi ing. POPESCU şi GAFENCU, cu acest prilej dl. MANIU le-a ţinut un discurs în care le-a explicat răspunderea pe care o au, transportând persoane atât de însemnate.

Dl. MANIU a dat deasemenea lui CARANDINO o adresă a unor rude şi cunoscuţi ai d-sale din America. (LUCRETIA TARCIA din Cleveland Manor, AURELIA RADU şi părintelui VASILE HATIEGANU, care este preot la Biserica Română din New-York.) Aceste adrese au fost date pentru a putea face legătură prin corespondenţă.

In aceea seară, s'a discutat şi despre complectarea biuroului P.N.T., ca locul dlui. PENESCU să-l ia dl. VENIAMIN, iar ziarul să fie condus de un consiliu de administraţie.

- Subing. GHEORGHE POPESCU, arată că drul. GAFENCU i-a spus că în cursul zilei de Duminică dimineaţa a avut o întrevedere cu dl. IULIU MANIU şi că la ora 23, seara, l-a chemat din nou ca să-i comunice ceva.

.//.

Seara,s'a dus cu drul.GAFENCU la dl.MANIU şi acolo era de faţă dnii.MIHALACHE şi CARANDINO.

Dl.MANIU a întrebat pe GHEORGHE POPESCU ce fel de avioane sunt şi cari sunt aviatorii.

- Dr.GAFENCU N.CONSTANTIN,arată că în ziua de 13.Iulie a.c., pe la orele 9 dim.,a fost condus de dl.HATIEGANU la locuinţa drului. JOVIN,unde l-a prezentat dlui.MANIU,care se afla singur.

Dl.MANIU,presupunând că vizitatorul este din aceeaşi familie cu GRIGORE GAFENCU,l-a întrebat ce mai face fratele GRIGORE,şi în continuare i-a cerut numele piloţilor şi relaţii despre capacitatea lui profesională şi despre gradul de încredere pe care îl merită,precum şi despre calitatea avioanelor şi posibilităţile tehnice de realizare a sborului până la Istambul.

Declarantul arată că a avut impresia că dl.MANIU încearcă să facă o confruntare între relaţiile primite anterior dela VLAD HATIEGANU şi cele spuse de el.

Seara,când a adus şi pe ing.POPESCU la dl.MANIU,a găsit acolo pe ION MIHALACHE,CARANDINO şi V.HATIEGANU.

MANIU a spus atunci că vor pleca MIHALACHE şi CARANDINO, spunând despre ei "aceştia sunt inima şi mintea partidului".

Pe la orele 23,30,după ce MANIU a dat asigurări că MIHALACHE va îngriji ca să fie primiţi bine la Istambul,a urat succes în călătorie,lui CARANDINO şi lui MIHALACHE,adăugând totodată că PENESCU să plece chiar dacă dna. nu va fi găsită.

Menţionează că la îndemnul dlui.MANIU,de a reprezenta cu fermitate interesele româneşti în străinătate,dl.CARANDINO stătea, în poziţie de drepţi şi ţinând mână preşedintelui,răspundea afirmativ, prin gesturi şi cuvinte:"Da,bine dle.preşedinte,nu aveţi nici o grije".

- BORCEA AL.DUMITRU,comerciant,a afirmat că i-a spus POPESCU că MANIU în seara plecării i-a spus :"Sănătos vi-l dau,sănătos să mi-l aduceţi".

- BORCEA EUGEN,funcţionar la C.F.R.,spune că în timp ce aştepta maşinile a auzit discutându-se că dl.MANIU a fost în amănunţime informat de această plecare şi că a urat drum bun celor care pleacă.A mai auzit că s'ar fi dat şi o radiogramă în privinţa aceasta, că va sosi înalte personalităţi politice.A mai auzit că aterizarea urma să se facă în Turcia europeană.

.//.

-Dr.VLAD E.HATIEGANU,inspector general sanitar,a confirmat că Duminică dimineaţa (13 Iulie a.c.) a prezentat pe dr.GAFENCU,dlui. MANIU.

In aceea zi,la orele 23,40,venind la dl.MANIU,a găsit acolo pe ION MIHALACHE,CARANDINO,dr.GAFENCU şi ing.POPESCU.

Sosit acolo,dl.MIHALACHE îi adresa dlui.MANIU,următoarea frază:"Dle.MANIU cred că am plain pouvoir din partea D-tale."

Apoi dl.MANIU a întrebat pe ing.POPESCU,în ce este specializat şi unde lucrează,iar pe GAFENCU,l-a întrebat de profesia lui,şi ce proectează.

La o cerere a dlui.MANIU,afirmă că a dat lui CARANDINO o adresă a unei fini a sale,dela Istambul,care să ajuţe pe cei care plecau.

- COPOSU CORNELIU, a susţinut că în ziua de 13 Iulie a.c., a vizitat pe dl.MANIU la sanatoriul drului.JOVIN şi acolo dl.MANIU, primise câteva vizite ,între care şi a dlui.PENESCU.

După plecarea lui PENESCU,declarantul s'a dus la Snagov la cabana lui EMIL GHILEZAN şi acolo a mai fost dl.MANIU,GHILEZAN,şi NERVA ELEKES.

Acolo au stat până la orele 18,10,când a plecat cu maşina spre Bucureşti şi în drum spre sanatoriul drului.JOVIN,auntrecut şi pe la locuinţa ing.ROMULUS BOILA,de unde l-a luat pe acesta.Pe drum, ROMULUS BOILA a spus lui MANIU că NICULAE CARANDINO,doreşte să fie primit de dl.MANIU.

- GHEORGHE POPP,ziarist,a arătat că a văzut ultima dată pe dl. IULIU MANIU în ziua de Duminică 13 Iulie 1947,la orele 10,la locuinţa prof.dr.JOVIN,cu care a discutat chestiuni generale politice.

194

~~00193~~

19 Iulie 1947

IULIU MANIU, Presedintele Partidului National Tărănesc.

Cunoaşte pe VLAD HATIEGANU de mic copil ca fiind fiul prietenului său EMIL HATIEGANU.

VLAD HATIEGANU venea rar la locuinţa Dlui MANIU iar in săptămâna inaite de 14 Iulie VLAD HATIEGANU a fost chemat de dl MANIU să-l vizitese ca medic fiind suferind.

Inainte cu 2-3 zile de 14 Iulie 1947 ia comunicat Dlui MANIU că, VLAD HATIEGANU, cunoaste o ocazie de a pleca cu avionul în străinătate şi poate ar pleca 3-4 persoane şi dacă Dl MANIU doreste să profite de acestă ocazie.-

Dl MANIU, a răspuns că dacă plecarea este serioasă poate să plece Dl ION MIHALACHE şi alte 2-3 persoane.

Comunică această posibiliate de plecare lui ION MIHALACHE vineri sau sâmbătă, inainte de plecarea acestui la Dobresti.

I-a spus Dlui MIHALACHE că dacă dintr'un motiv oarecare nu poate pleca va pleca Dl MANIU insă Dl MIHALACHE vedea si Dsa. necesitatea plecării intru cât s'a hotărât să plece. Mai arată că plecarea lui ION MIHALACHE se impunea categoric şi nu mai era nevoie să se insiste asupra plecării lui PENESCU.

Această hotărâre a comunicat-o şi lui N PENESCU Inainte de 14 Iulie 1947, a discutat cu mai multe personalităţi politice din partid necesitatea plecării in străinătate, la fel a discutat despre această plecare şi cu Dl CARANDINO, precum şi cu ILIE LAZAR.

Scopul pentru care a trimis pe acesti colaboratori in străinătate era de a informa celelante ţări pentru a crea o atmosferă favorabilă restaurări actualuşui regim din ţară prin mijloace legale şi a face posibil ca naţiunea şi Suveranul Tării să-şi exercite liber drepturile.

DIRECTIA POLITIEI DE SIGURANTA
- Brigada Mobilă -

24 Iulie 1947.

195

~~09194~~

La dosar.

RAPORT

Am onoare a depune alăturatul Referat, din care se constată că în ziua de 23 Iulie 1947, în urma dispoziţiilor primite, Domnul Doctor CARATZALI, Medicul D.G.P., a consultat pe reţinutul IULIU MANIU, ce se găseşte cu domiciliul obligatoriu în Str. Barbu Delavrancea Nr. 57.

ŞEFUL BRIGAZII MOBILE
Comisar Şef

196

~~09195~~

R E F E R A T

Impreună cu Domnul Chestor Curelea, am vizitat azi 23 Iulie 1947, ora 23,15 pe deţinutul IULIU MANIU, deoarece durerile siatice a avut o esarcerbare.-

Acesta mi-a propus să cer să i se permită ca de 2 ori pe săptămână să vie o masseusă dela sanatoriul JOVIN, spre a-i face masaj pe tot corpul, clismă şi a-l ajuta să facă bae.- Propun să-i fie trimis agentului sanitar RUSU VASILE spre a-i face clismă.-

Astăzi, deţinutul IULIU MANIU s'a arătat mai puţin calm decât rândul trcut. In special mi-a spus, după ce m'a intrebat de 3 ori ce conţin antinevragicele pe care i le-am lăsat, că el nu are nici un gând să se omoare, dar că guvernul ar putea să-l omoare.-

Dr. Caraţali,

197

~~00196~~

Referat.

Împreună cu D-l Oreste Curelea, am vizitat azi, 23 Iulie 1947, ora 23.15 pe deținutul Iuliu Maniu, deoarece durerile sciatice au avut o exacerbare.

Acesta mi-a propus să cer să i se permită ca de 2 ori pe săptămână să vie o masseusă dela sanat. Jovin, spre a-i face masaj pe tot corpul, clismă și a-l ajuta să facă bae. Propun să-i fie trimis agentul sanitar Rusu Vasile spre a-i face clismă.

Astăzi, deținutul Iuliu Maniu s'a arătat mai puțin calm decât rândul trecut. In special

mi-a spus, după ce m'a întrebat de 3 ori ce conțin antinevralgicele pe cari i le-am lăsat, că el nu are nici un gând să se omoare, dar că guvernul ar putea să-l omoare.

A. Caragiali

29. VII. 1947
Brig. Cercetări
11 au luat mașini. A fost uzitat.

B.E.
24 VII 947
La dosar

Sunt grav suferind. Din această cauză am intrat în sanatoriu unde mi s'a făcut domiciliu forțat fără nici o încunoștiințare și fără vreo formă legală. Am protestat în scris. Acum sunt ridicat de aici fără nici o formă de drept cu forța. Cedez forței dar protestez cu toată hotărârea. Nu știu unde sunt dus. Cedez forței.

Bucureşti 18/VII

Iuliu Maniu

Referat.

Am onoare a refera:

In ziua de 22 Iulie 1952 ora 16, însoțit de Dr. Aurel Ciurelea, am vizitat din punct de vedere medical pe deținutul Maniu Iuliu.

Acesta se plânge de dureri în membrele inferioare, în special în cel drept, dureri cari au caracterul de sciatică.

Obiectiv am constatat:
- O atrofie ușoară, dar netă, a ambelor membre inferioare
- Reflexe tendinoase slabe, dar existente
- Cord normal
- O stare generală excelen-

lă.
Din spusele pacientului — deoarece nu m'a lăsat să-i iau tensiunea — are o tensiune arterială de 13,5/14 — 8-9.
Din faptul că pacientul prezintă atrofii musculare ale membrelor inferioare, din faptul că de câtăva vreme pacientul a început să acuse şi unele tulburări ale membrelor superioare sunt de părere să fie chemat în consult un medic neurolog. Recomand pe Domnul doctor A. Kreindler, ca pe un excelent specialist.

A. Caragiali

R A P O R T

De supravegherea lui I.M., in ziua de 24. Iulie 1947.

La orele 10.30, telefonează cineva dela Club si intreabă de ROMICA BOILA. I s'a răspuns că nu este acasă.-

La orele 12., vine Comisarul Sef DINGA dela P.P.C., aducând o bucătăreasă şi un fecior în casă pentru I.M.-

In timpul zilei a sunat telefonul de mai multe ori chemând pe ROMICA BOILA.

I.M., m'a întrebat de LEUCUTIA si GHILEZAN, dacă ştiu unde se găsesc. Am răspuns că nu ştiu.

A cerut un dicţionar Român-Francez.

In cursul zilei a venit proprietarul /SGURIADESCU/, care a făcut inventarierea lucrurilor ce se găsesc în casă impreună cu Lt. Comandantul Gărzii şi Comisarul de Serviciu.

La orele 22, vine Comisarul Sef NICULESCU STEFAN, cu un mandant de arestarea lui I.M., după recunoaştere a fost introdus înăuntru.

La orele 22.40 I.M., a fost ridicat.

201

INSPECTORATUL DE SIGURANTA BUCURESTI
SERVICTUL II

16 Iulie 1947

16.VII.947.

Se va înainta Dlui Dir. N. I. Pop... pt a aprecia ...

Brig. Cercetări

R E F E R A T
****

Am onoare a referi că IULIU MANIU internat în spital, se află sub îngrijirea directă a d-nei Dr. Maria Mureşanu, văduva dr-ului Victor Mureşanu, decedat din anul 1922, numita neavând niciun fel de rudă în Capitală.

Susnumita este în serviciul spitalului de 16 ani, făcând serviciul de radiologie şi radium inclusiv anexele acestora.

Din rapoartele verbale ale echipei de poliţişti în frunte cu comisarul ajutor Mănescu Petre din acest Inspectorat, Brigada I-a Siguranţă, care face de serviciu la spital din ziua de 14 Iulie a.c., ora 14, rezultă că pacientul n'a luat contact cu nici-o persoană străină, în afară de d-na Dr. Mureşanu Maria şi de personalul de serviciu al spitalului, care-i serveşte masa.

Din acest personal de serviciu, face parte numitul CAMPEANU ANANIA, originar din Comuna Băcliţa, Jud. Cluj, care este în serviciu la acest spital de 9 ani, cu mai multe întreruperi, iar în ultimii doi ani funcţionând în mod permanent.

Din informaţiuni neconfirmate până în prezent, rezultă că numitul CAMPEANU ANANIA ar fi şi în slujba Misiunii Americane sau în orice caz, ar avea legături cu acea Misiune.

In timpul inspecţiei noastre, am constatat că IULIU MANIU citea gazetele curente şi am interzis nouei echipe de poliţişti ce-l supraveghează, de a mai permite să i se ducă ziare.

PRIM CHESTOR,
Nisipeanu Constantin

Brigada ... 19.VII.947
Se va ... la dosar

202

0201

22 Iulie 1947.
Găsit la mine
Lt.Comandor Aviator MIRCEA CIOROIU

IULIU MANIU.

Patriarhul politico-eroic,cetăţean al României şi al libertăţilor româneşti,strănepot al stegarului SIMION BARNUTIU,semănătorul credinţelor naţionale de pe Câmpia Libertăţii La vârsta sa actuală este,în splendida semnificatie a expresiei "un încercat si chibzuit sfetnit al Ţării şi al Coroanei"Reprezintă numai în parte o jumătate de secol de prezenţă activă în miezul evenimentelor politice.

Inflecsibul în credinţele sale.Intolerant cu necredinţa altora.

Semenii săi au calitatea încă de a fi fost "de toate" în viaţă.IULIU MANIU şi-a consumat toate puterile fiinţei sale pentru a putea fi numai atât: un şef,un petagog şi un creeator.

A inspirat şi a condus lupta milioanelor de cetăţeni care luptau pentru libertate şi unitate.

Aceasta nu a fost o luptă de clasă pentru a realiza o dictatură.A fost o luptă naţională pentru a realiza o ţară.

N'a fost o operaţiune care să polarizeze în jurul ei nemulţumiri locale şi învrăjbiri trecătoare.A fost o actiune naţională,în jurul căreia se concentrau aspiraţiile generale. Nu despre o clasă socială era vorba,ci despre o lume.

Nu se aprindea un rug;se înălţa atunci un altar.

IULIU MANIU,a adus numai acest capital în actiunea sa politică: voinţă,caracter,credinţă şi suferinţă. Acestea au fost elementele cu care a făcut educatia contemporanilor săi. Pentrucă respingând formula prin care "politica este un joc de aparenţe",IULIU MANIU a militat pentru credinţa că politica este o actiune socială de educatie şi creiaţie.

IULIU MANIU a suferit lanţurile inchisorilor luptând pentru Patrie,aşa cum Partidul Nationad-Tărănist şi odată cu el toţi aceia cari i se alătură,sufere lanturile tiraniei,luptând pentru biruinţa neamului.

./.

Astăzi IULIU MANIU, nu mai aparţine niciunui partid. Este al Ţării.

Mulţimile au - în clipele de mare primejdie pentru tradiţiile, idealurile şi formele lor de viaţă - aceasta ireductibilă capacitate de a distinge pe omul care să le reprezinte în lupte de apărare şi salvare.

Este cea mai nobilă şi strălucită investitură care se poate da unui om: unanimitatea dragostei şi încrederei contemporanilor săi. Act natural şi prin aceasta ireductibil.

Contra asaltului furios al fronturilor conjuraţilor cari luptă pentru distrugerea tradiţiilor de proprietate, libertate şi unitate, în faţa mulţimilor merge IULIU MANIU.

Ca o supremă sfidare în faţa furiei acestor "descoperitori de bogăţii", a acestor exploratori ai miliardelor de lei din lăzile Statului, se ridică IULIU MANIU, efectiv cel mai bogat om al Ţării, pentru că este singurul care a capitalizat lângă altarul jertfei şi luptei sale, dragostea a 17 milioane de suflete româneşti.

Istoric, politic şi social, IULIU MANIU, se situiază deasupra acelora cari, suferind pentru un partid, afirmă că Gloria Patriei li se cuvine. Şi tot astfel, Partidul Naţional Ţărănesc Român distint deasupra celorlalte partide, întrucât el stă numai în cadrul în care se grupează luptătorii naţionali şi eroii luptei pentru neam. Nu este o asociaţie care apără interesele unei clase sau a unor interese speciale.

Ţara este a ţăranilor, a celor mulţi -şi toate aceste mulţimi sunt prin filiaţiune istorică, efectiv naţională.

ROMÂNIA

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
POLITIEI DE SIGURANTA

DIRECȚIUNEA GENERALĂ A POLIȚIEI

DIRECȚIUNEA

Nr.
2 August 1947
PARCHETUL MILITAR REG.2 MIL.

Se aprobă.
Prim Procuror MILITAR
Col.Mag.

Nr.17053
2 August 1947

C ă t r e

PARCHETUL MILITAR AL
REGIUNII II MILITARE

Avem onoare a vă ruga să binèvoiţi a aproba şi dispune să se emită mandat de deţinere, pe timp de 30 (treizeci) zile, cu începere dela 29 Iulie 1947, numitului IULIU MANIU, din Bucureşti, care se face vinovat de acţiuni ce interesează ordinea şi siguranţa Statului.

D I R E C T O R

INSPECTOR G-RAL DE POLITIE

DIRECTIUNEA POLITIEI DE SIGURANTA
Brigada Mobilă
Nr. 18874
29 Iulie 1947

c ă t r e

PREFECTURA POLITIEI CAPITALEI
Serviciul Circulației

Avem onoare a va ruga sa binevoiti a cerceta si a ne comunica de urgenta urmatoarele:

Să se identifice soferul care a condus auto taxi Nr.12572 B.in ziua de 13 Iulie 1947 si sa fie inaintat la aceasta Directiune Generală-Brigada Mobilă.-

La fel se va identifica si soferul care a condus masina taxi Nr.12051 B.tot in ziua de 13 Iulie 1947 si ne va fi inaintat.-

SEFUL BRIGAZII MOBILE

R A P O R T

De supravegherea lui I.M., în ziua de 12 Iulie 1947.

La ora 7, vine ROMICA BOILA în Bd.Dacia Nr.19.
La ora 7.35 pleacă ROMICA BOILA.
La ora 8.2o vine LOVEANU.
La ora 9.oo vine MIHALACHE.
La ora 9.15 vine COPOSU cu maşina 9567 B.
La ora 9.17 vine Ing.GHICA cu maşina 28o B.
La ora 9.45 pleacă COPOSU şi MIHALACHE cu maşina 9567 B.
La ora 9.5o pleacă Ing.GHICA cu maşina 28o B.
La ora 1o.5o vine COPOSU cu maşina 9567 B.
La ora 11.1o vine PENESCU.
La ora 11.15 vine Ing.GHICA cu maşina 28o B.
La ora 11.25 pleacă COPOSU si GHICA cu maşina9567 B.
La ora 12.oo pleacă PENESCU.
La ora 12.o5 vine GHICA şi COPOSU cu maşina 9567 B.
La ora 12.15 iese I.M., însoţit de COPOSU si GHICA şi merge cu maşina 9567 B., la Ing. SERDICI în Str.Cristian Tell 1o. de aci ia pe ROMICA BOILA şi merge în Str.Sfinţilor Nr.1o.

La ora 12.45 pleacă ROMICA BOILA.
La ora 13.15 iese I.M., insotit de COPOSU si GHICA şi merge cu maşina 9567 B., in Bd.Dacia Nr.19.
La ora 13.4o pleacă COPOSU si GHICA cu maşina 9567 B.
La ora 14.25 vine ROMICA BOILA.
La ora 14.4o pleacă ROMICA BOILA.
La ora 17.oo vine COPOSU cu maşina 9567 B.
La ora 17.o5 pleacă COPOSU cu maşina 9567 B.
La ora 17.4o vine COPOSU inapoi cu maşina 9567 B.
La ora 18.o5 vine Ing.GHICA cu maşina 28o B.

./.

La ora 18.25 pleacă COPOSU cu maşina 9567 B. şi inginerul GHICA cu maşina 28o B.

La ora 19.15 vine cu masina 19o6 Bv.,POPOVICI, ROMICA BOILA si un individ cu haine albe,pantaloni gris,in etate de 35-38 ani,statură mijlocie,cu ochelari pălărie de pai.

La ora 19.17,vine inginer GHICA cu maşina 28o B.

La ora 19.4o pleacă COPOSU si individul cu care a venit.cu maşina 19o6 Bv.

La ora 19.5o pleacă ROMICA BOILA si GHICA cu maşina 28o B.

La ora 2o.35 vine ROMICA BOILA si GHICA cu Tx.26223

La ora 2o.5o pleacă GHICA

La ora 21.2o pleacă ROMICA BOILA.

La ora 21.4o vine ROMICA BOILA.

La ora 22.35 vine GHICA.

La ora 23.15 pleacă ROMICA BOILA si GHICA.

<u>13 Iulie 1947.</u>

La ora 8.1o vine LIVEANU în Bd.Dacia Nr.19.

La ora 8.4o vine ROMICA BOILA.

La ora 9.00 vine COPOSU.cu maşina 9567 B.

La ora 9.o5 vine Ing.GHICA.

La ora 9.35 pleacă LIVEANU. şi in acelaşi timp vine ERECHES cu maşina 13489 B.

La ora 9.45 vine GHITA POP.

La ora 1o.o5 vine Dr.SERDICI si pleacă după 5 minute cu inginerul GHICA cu maşina 9567 B.

La ora 1o.1o vine aGHILEZAN cu masina 74o4 B.

La ora 1o.15 vine Ing.GHICA cu maşina 9567 B.

La ora 1o.3o pleacă ERECHES si GHILEZAN cu maşina 13489 B.

La ora 1o.35 pleacă GHITA POP.

La ora 1o.45 vine PENESCU cu Tx.12921 B.

La ora 11.o5 pleacă PENESCU.

./.

207

La ora 11.3o iese I.M., însoţit de Ing.GHICA şi COPOSU şi merge cu masina 74o4 B., la locuinţa lui Ing.GHICA unde el rămâne, apoi merg pe Şos.Jianu Nr.72 la COPOSU, stau 1o minute şi apoi merg la Snagov unde s'a găsit GHILEZAN şi ERECHES.

La ora 18.oo iese I.M., si pleacă cu COPOSU cu directia Bucuresti. la locuinţa D-rului JOVIN din Bd.Dacia Nr.19.

La ora 19.4o vine MIHALACHE.

La ora 2o.3o vine PENESCU.

La ora 2o.45 pleacă ROMICA BOILA.

La ora 2o.55 pleacă MIHALACHE si PENESCU.

La ora 21.15 vine ROMICA BOILA.

La ora 21.25 iese I.M., si ROMICA BOILA si pleacă cu Tx. 12572 B. din informatii la Ing.GHICA.

La ora 22.35 vine I.M. si ROMICA BOILA cu Tx.12o51 B.in Bd.Dacia Nr.19.

La ora 22.5o pleacă ROMICA BOILA.

? Ce a făcut la Snagov. ?

? Unde a fost între 21.25 - 22.35 ?

Stimate Domnule Director,

Azi se împlinesc treizeci zile decând mi s'a comunicat mandatul de arestare şi decând am fost reţinut aici.

Contrar dorinţei mele repetat exprimate tuturor autorităţilor cu cari am ajuns în contact nu s'a fixat încă termen pentru desbaterea infirmării mandatului de arestare în contra căreia la timpul său am protestat nici mi s'a făcut posibil să iau contact cu vreunul dintre apărătorii pe care i-am anunţat.

Vă rog respectuos Domnule Director să binevoiţi a face ca dorinţele mele de mai sus să ajungă la cunoştinţa autorităţilor în drept, ca ele să poată primi o soluţie favorabilă

Vă rog să primiţi asigurarea osebitei mele stime ce Vă păstrez.

Al Dvoastră

devotat

Bucureşti 21 August 1947 ss) Iuliu Maniu

Stimate Domnule Director,

Azi se împlinesc treizeci zile decând mi s'a comunicat mandatul de arestare şi decând am fost reţinut aici. Contrar dorinţei mele repetat exprimate tuturor autorităţilor cu cari am ajuns în contact, mi s'a fixat aici ~~[illegible]~~ şi mandatului de arestare [illegible] în contra căreia la timpul său am protestat, nici mi s'a făcut posibil să iau contact cu vreunul dintre apărătorii pe cari i-am anunţat.

Vă rog respectuos Domnule Director să binevoiţi a face ca dorinţele mele de mai sus să ajungă la cunoştinţa autorităţilor în drept, ca ele să poată primi o soluţie favorabilă.

Vă rog să primiţi asigurarea osebitei mele stime ce vă păstrez.

M Orzatu

Bucureşti 21 August 1947

Deţinut Iuliu Maniu

210

00209

MULT STIMATE DOMNULE DIRECTOR,

Sunt 10 săptămani decând am fost transportat aici în institutul condus de Dvoastră. Sunt foarte suferind [redacted], am avut nevoie de îngrijire specială şi de un regim osebit ca locuinţă şi alimentare. Constat cu sincere gratitudine, că Dvoastră ţinând seamă de etatea şi starea mea sanitară - aţi făcut ca plasarea mea în celulă şi serviciul trebuincios să fie efectuite în condiţii cu totul mulţumitoare, iar alimentarea mea să ţină cont de prescrierile medicale întrucât posibilităţile pieţii permit.-

Grijă ce puneţi pe menţinerea curăţeniei şi liniştei în institut mă fac se Vă aduc sincere recunoştinţe şi se Vă aduc la cunoştinţă, că întrucât starea sănătăţii mele nu se va înrăutăţi nu doresc să fiu transportat într'un sanatoriu şi cu atât mai puţin sub alt institut, ci prefer să fiu reţinut aici.

Vă rog Domnule Director să primiţi asigurarea sincerei mele gratitudini şi a osebitei stime ce Vă păstrez.

ss. Iuliu Maniu.

Bucureşti, 23.IX.1947.

Mult Stimate Domnule Director,

Sunt 10 săptămâni de când am fost transportat aici în institutul condus de D-voastră. Fiind foarte suferind ■■■■■■■■ ■■■■■■■■, am avut nevoie de îngrijire specială și de un regim deosebit ca locuință și alimentare. Constat cu sinceră gratitudine că D-voastră ținând seamă de vârsta și starea mea sanitară a-ți făcut ca plasarea mea în celulă și serviciul trebuincios să fie efectuate în condiții cu totul mulțumitoare iar alimentarea mea și ținută conform prescrierile medicale întru cât posibilitățile puteau permite.

Grija ce depuneți pe menținerea curățeniei și liniștei în institut mă face să Vă aduc sincere recunoștințe și să Vă aduc la cunoștință, că întrucât starea sănătății încă nu se va îmbunătăți nu doresc să fiu transportat într-un sanatoriu și cu atât mai puțin într-un alt institut, ci prefer să fiu reținut aici.

Vă rog domnule director, primiți asigurarea sincerei mele gratitudini și a deosebitei stime ce Vă păstrez.

Iuliu Maniu

București 27/XI 1947

TRIBUNALUL MILITAR ~~CORPUL II ARMATA~~ al Regiunei 2 Militare

— Parchetul Militar —

~~49211~~ 212

MANDAT DE DEŢINERE Nr. ______

In virtutea Legii şi în numele M. S. Regelui Mihai I.

Noi GENERAL DE DIV. Septimiu PRETORIAN, Procuror Militar, Special ~~pe~~ lângă Parchetul Tribunalului Militar al ~~Corpului II Armată~~. Regiunei 2 Militare

In baza art. 143 din C. J. M., având în vedere că în contra lui Iuliu Maniu — — — din Bucureşti — — Str. — — — Nr. — sunt indicii de vinovăţie pentru fapta de ce interesează ordinea şi sig. Statului — — — — — — —

prev. şi pen. de art. — — — — — — — — — —

Având în vedere că în interesul cercetărilor cu care s'a delegat organele Direcţiunei Generale a Poliţiei este nevoe de deţinerea invinuitului pe timp de 30 (treizeci) zile.

Având în vedere art. 159, 160, 162 şi 165 C. J. M.

Cerem tuturor agenţilor forţei publice să reţină şi să conducă la arestul Ministerului Afacerilor Internelor din Bucureşti Strada Academiei Nr. 36 pe susnumitul.

Cerem şefului arestului să-l primească şi să-l reţină pe timp de 30 zile cu începere dela 29 Iulie 1947 — — —

Dat în Bucureşti astăzi 2 August — — — /947.

Procuror Militar, Special

General de div.

Pretorian

(PRETORIAN)

Am luat cunoştinţă învinuit

____

213

~~00212~~

I. MIHALACHE

214

~~00213~~

copie vezi vol. 3. f 91–96.

DECLARATIE - IN CONTINUARE.

La întrebarea Domnului Secretar General Bunaciu răspund :

Intenţiunea de a pleca din ţară o comunicasem numai Domnului Maniu.

Ocaziunea plecării rămăsese să o caut şi eu, dacă mi se va ivi şi Domnul Maniu.

In Dumineca trecută, chemat fiind dela ţară, m'am întâlnit cu D-sa, care tocmai se întorcea dela Snagov, în jurul orei 7, mi-a spus că ocaziunea plecării s'a ivit - să viu acasă la 9 la D-sa în casele D-lui Dr. Jovin ca să cunosc pe cei cu care plec; am sosit la ora 9, când mi-a comunicat:

Că vor veni la ora 11.

Că e vorba să mai meargă D-nii Carandino, Ilie Lazăr şi Penescu.

Treptat au sosit şi aceştia (nu-mi amintesc dacă a sosit şi Ilie Lazăr sau m'am întâlnit cu D-sa la locul de plecare).

Nu ştiam până atunci că fiecare din cei de mai sus sunt hotărâţi şi ei să plece.

Am întrebat pe dl. Maniu : pe cine dintre cei cu care este vorba să plecăm, te rezemi D-ta ca om de încredere ?

Mi-a răspuns : pe Gafencu, Director la Argus (unde era Gafencu fost Ministru).

- Il cunoşti bine ?

- Da. Şi o să-l vezi şi D-ta.

Pe la ora 11 au sosit şi cei doi "Inginer Popescu" (care spunea dânsul, a inventat bomba de beton armat în locul

celei de metal, când aceasta nu se mai găsea) şi "Dr.Gafencu".

Ambii nu mi-au făcut impresia să reprezinte încredere.

Am plecat separat, ca să ne întâlnim la ora 1.

Adaug şi precizez că Duminecă am fost chemat telefonic dela Dobreşti de dl.Maniu, după ce Sâmbătă la plecare,i-am spus că merg pentru 2-3 zile, nu mi-a spus motivul chemării, ci numai : să viu imediat. Bănuiam că mă cheamă să mergem 2-3 zile la Sibiu, cum fusese vorba la despărţire.

Nu ştiu,intervalul cât am stat cu dl.Maniu,care s'a scuzat caleidoscopic - cât timp am rămas singur cu dl.Maniu şi dacă discuţia despre programul meu în afară - eram singuri sau mai erau Domnii : Carandino, Penescu, faţă de care nu mai făceam secrete.

L-am întrebat pe dl.Maniu ce crede D-sa că pot face şi trebue să fac, după ce mă descurc în Turcia. D-sa mi-a spus că are toată încrederea în înţelepciunea şi în sentimentele mele. Eu atunci i-am spus că dacă depinde de mine, ca posibilităţi de mişcare, aşi dori să merg în Elveţia şi Franţa,să iau contact cu românii noştri de acolo - eventual şi cu altă lume politică - ca să am orizont cât mai complect al împrejurărilor politice.

D-sa a adăugat : dacă pot şi în Anglia şi să caut să ajung şi la Românii din Aşerica, pentru ca prin conferinţe să adun fonduri pwntru ajutorarea cu alimente a celor închişi şi a familiilor lor şi celor fugăriţi.

- In legătură cu plecarea D-lui Penescu :

In ultima săptămână, în vreo două rânduri ne-am verificat informaţiile despre apropiata noastră arestare. Nici eu, nici dânsul, nu ne-am comunicat intenţia de a pleca dacă s'ar ivi ocazia, ci numai despre necesitatea de a ne pregăti locur de ascundere. Eu însă am făcut o sondare, întrebându-l : dacă

ţi s'ar ivi ocazia să pleci, ai pleca ? El mi-a răspuns : nu ştiu ce aşi face, că nu aşi putea pleca decât cu soţia.

- La afirmarea D-lui Penescu că nu ar putea pleca decât cu soţia, sau nu-mi amintesc la ce alte ezitări - Dl.Maniu a spus că după informaţiunile D-sale, e ultima ocazie de plecare cu avionul.

- Soţiei mele nu i-am spus că plec în străinătate. Când am plecat de acasă la chemarea D-lui Maniu, i-am spus că cred că plecăm spre Sibiu pentru 2-3 zile. I-am spus însă că mă aştept la arestare şi mă gândesc să mă ascund.

- In frânturi de conversaţii,în adevăr am auzit pe Dl.Maniu spunând că se aşteaptă şi la aceasta ca D-sa să fie suprimat - şi nu exclude ca să se recurgă la acest lucru şi în ceiace mă priveşte; nu l-am auzit însă spunând acest lucru şi privitor pe dl.Penescu.

In ce mă priveşte, am exclus din discuţie o astfel de perspectivă, aşa că dl.Manih n'a stăruit în afirmaţie.

Când am spus mai sus că dacă împrejurările vor îngădui mă gândesc să iau contact şi cu altă lume politică în afară de românii noştri aflaţi în străinătate, am înţeles că această lume ar putea fi : parlamentari, gazetari, oameni politici din diferite ţări.

In legătură cu acţiunea mea personală çe aşi putea avea în străinătate, am întrebat pe dl.Mahiu dacă pot lucra şi în numele său eventual, mi-a spus : "toată încrederea"; nu s'a pronunţat cuvântul "plain pouvoir", dar sensul aşa l-am interpretat.

Dl.Maniu mi-a arătat o schiţă (desemn) cu locul de întâlnire, Şoseaua Iancului,înainte de rond.

(ss) Ion Mihalache.

copie regi vol. 3. f 98-99.

217

~~00216~~

D E C L A R A T I E

Nu găsisem timp să discut cu dl.Maniu un program de acţiune în străinătate, de aceea în ultimul moment am rezumat cele ce credeam eu : după ce pot pleca din Turcia (unde se spusese că plecăm), aşi dori să pot merge în Elveţia, Franţa - poate şi în Anglia - şi după ce iau contact cu prietenii de aci, o să am un orizont mai clar al împrejurărilor politice, să procedez "văzând şi făcând" după posibilităţi.

Nu încape îndoială că preocupările mele principale erau să arăt că regimul din România nu este cel dorit de ţară, că e un regim abuziv şi că ţara îşi cere regimul ei liber voit.

In ce priveşte prietenii cu cari aşi fi voit să iau contact, numesc pe Domnii Viişoianu, Gafencu, eventual Creţeanu, Caranfil, eventual chiar Tillea,etc.

Pe liniile mari ale politicei interne şi externe,stabilite de formele partidului, am fost de acord cu Dl.Maniu.

(ss) Ion Mihalache.

16 Iulie 1947.

copie regi vol. 3 f 98-99.

D E C L A R A T I E

Nu găsisem timp să discut cu dl.Maniu un program de acţiune în străinătate, de aceea în ultimul moment am rezumat cele ce credeam eu : după ce pót pleca din Turcia (unde se spusese că plecăm), aşi dori să pot merge în Elveţia, Franţa - poate şi în Anglia - şi după ce iau contact cu prietenii de aci, o să am un orizont mai clar al împrejurărilor politice, să procedez "văzând şi făcând" după posibilităţi.

Nu încape îndoială că preocupările mele principale erau să arăt că regimul din România nu este cel dorit de ţară, că e un regim abuziv şi că ţara îşi cere regimul ei liber voit.

In ce priveşte prietenii cu cari aşi fi voit să iau contact, numesc pe Domnii Viişoianu, Gafencu, eventual Creţeanu, Caranfil, eventual chiar Tillea,etc.

Pe liniile mari ale politicei interne şi externe,stabilite de formele partidului, am fost de acord cu Dl.Maniu.

(ss) Ion Mihalache.

16 Iulie 1947.

copie vezi vol. 3. f 100-103

219

~~218~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul ION MIHALACHE, născut în anul 1882, luna Februarie 18, în comuna Topoloveni (Goleşti-Badii) jud. Muscel, fiul lui Iancu Mihalache şi al Anei I. Mihalache, căsătorit, de profesie agricultor, de religie ortodox, naţionalitate română, cu serviciul militar satisfăcut în Reg. 30 Muscel Dorobanţi, cu gradul de maior; nu am suferit nici o condamnare, ultimul domiciliu Dobreşti-Muscel.

Situaţia politică: Vice preşedinte aă partidului Naţional-Tărănesc, fost deputat în 10 legislaturi în şir, după 1919, declar următoarele:

Acum 5-6 săptămâni primele zile după 1 Iunie 1947, am luat hotărârea de a pleca în străinătate.

In acest scop am luat următoarele măsuri pregătitoare:

=Mi-am mutat locuinţa provizorie din Bucureşti, dela NESTOR BADEA din str. Berna nr. 3, la familia POPESCU MEHEDINTI, din str. Filaret nr. 33, pentru a rupe contactul cu BANEA N., pe care nu vreau să-l implic în vre'un fel de activitate a mea. In acest scop mi-am luat toate bagajele dela el.

- Mi-ampregătit bagajele pentru străinătate pe care le-am dus la o gazdă din Bucureşti, unde fusesem ascuns sub legionari, şi căreia i-am spus că este posibil să mă găzduiască din nou în aceleaşi condiţiuni.

- In ce priveşte orezăria dela Mătăsari am procurat posibilitatea de fonduri de exploatare: O vânzare anticipată de orez, dispoziţii pentru vânzarea produselor grădinăriei şi rechitei ce posed, etc.

Am pregătit pe administrator cu ideea că ar putea administra singur, deasemeni şi pe administratorul tehnic.

- In ce priveşte bani pentru străinătate,aveam deja pregătiţi un fond de 100 (una sută) napoleoni plus şi o sută medalii destinaţi pentru continuare de procurare de material pentru Scoala de Culturi irigaţie ce am început la Mătăsari,încă de doi ani.Special,în vederea plecării,am transformat cele 100 (o sută) medalii aur,în 1100 (o mie o sută) dolari.

- Hotărârea aceasta am comunicat-o dlui .IULIU MANIU,care a fost în totul de acord,cu plecarea mea în străinătate,urmând ca D-sa, să se ocupe de găsirea avionului şi aviatorului (lucru ce pentru mine era dela sine înţeles),după îndemnările din când în când repetate pe care mi le făcuse dl.MANIU de a pleca în străinătate.

Pentru mine îmi rezervasem dreptul să caut însuşi locul de plecare şi să menţin la momentul oportum pe aviatori.

Auzisem că pe linia Bucureşti-Constanţa,sunt mai multe aeroporturi rămase dela germani.Reţinusem două nume: Mărculeşti şi Jegălia.Cercetând o hartă mă fixasem mai mult asupra Jegăliei,întrucât îndeplinirea condiţiilor ce credeam că pot mai bine asigura plecarea.Mai departe de Bucureşti,mai aproape de Constanţa,fără sate în apropiere,etc.

Pentru recunoaşterea pe teren,vroiam să folosesc o invitaţie a proprietarului Culturilor de Seminţărie din Pârieţi (Ialomiţa), de unde intenţionam să mergem mai departe şi să vizitez şi herghelia satului dela Jegălia şi să observ Aeroportul.

Aşi fi vizitat şi Măculeştii dacă îmi erau în drum.

- N'am putut pune în aplicare acest plan,pentrucă proprietarul m'a amânat, iar dl.MANIU, a specificat plecarea în condiţiuni cunoscute.

Dl.MANIU m'a întrebat în răstimp de câteva ori şi cum stau cu pregătirea,iar eu am răspuns,încă nu sunt gata,având însă convingerea că în momentul în care îi voi spune că sunt gata,îmi va prezenta pe aviatorii pentru a-l identifica şi a mă convinge despre seriozitatea lui.

Drept pentru care dau prezenta declaraţie şi semnez.

ss.Ion Mihalache.

21 Iulie 1947.

copie vezi vol.3. f 104, 105

221

D E C L A R A T I E

Subsemnatul ION MIHALACHE, la întrebările ce mi se pun, răspund :

- Ajungând în Turcia, mă gândeam să recomand autorităţilor a cere referinţe despre mine dela Domnii SEFKATI şi TANRIOER, foşti miniştri (ambasadori) ai Turciei în România.

In Turcia nu aveam de gând să stau decât atât până puteam să plec mai departe, spre Franţa sau Elveţia, după împrejurări.

Pentru uşurarea plecării cu paşaport sau autorizaţie legală, mă gândeam să solicit protecţia celor doi foşti ambasadori de mai sus.

- Desigur că plecând de aici cu dl.PENESCU, preferam să plecăm tot împreună.

- Repet afirmaţia că unul din scopurile mele era ca odată ajuns în străinătate să caut, după posibilitate, să informez opinia publică mondială asupra abuzurilor regimului politic român cu cei din închisori - închişi abuziv şi trataţi inuman.

Şi desigur că asta se poate chema a lupta împotriva regimului.

17 Iulie 1947.

(ss) Ion Mihalache.

5

copii vezi vol. 3 f 106-111

0022

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I MIHALACHE, incontinuare declaraţiilor mele anterioare şi răspunzând intrebărilor puse adaug cele de mai jos :

Intrebare Cunoaşteti continutul scrisori din 2o Oct. 1946, trimisă de Dl. Gr. GAFENCU, dlui IULIU MANIU ?.

Raspuns Ascultând lectura scrisori n'o cunosc .

Intrebare Cunoasteti continutul altor scrisori primite de Dl. IULIU MANIU dela românii care se găsesc in străinătate ?

Răspuns Cunosc că Dl. IULIU MANIU, a primitde mai multe ori scrisori dela românii din străinătate şi p unele mi le da să le citesc.

Mai importante imi amintesc de una primită dela Dl. GAFENCU, care arăta impresiile sale din convorbirile cu diferiţi oamenii politici la Conferinta dela Paris. Reţin satisfactia Dlui GAFENCU, că a găsit pe Dl. CHURCHIL partizan al ideii Statelor Unite ale Europei ; scrisoarea fusese trimisă Dlui MANIU in toamna 1946.-

O a doua scrisoare importantă a primit Dl. MANIU dela Dl. CITTA DAVILA, din America scrisă in timpul când se vorbea despre o viitoare conferinţă la Moscova ca urmare a celei dela New-York.-

Dl. CITTA DAVILLA, comunica o propunere sau proect din partea Dlui MACEK., ca să se constituie un birou compus din reprezentanţii partidelor tărănesti/Agrariene aflati in străinătate, câte unul pentru: Iugoslavia, Bulgaria, România, Unagria, Polonia.-

Menirea acestui Birou ear să studieze elementele de bază ale ideologiei tărănăşti, dat fiind că partidele tărănesti au luat fiinţă şi desvoltare similară in toate ţările cu structură socială tărănească de bază-fără să fi avut vre'un contact ideologic.-

In fapt se obsearvă câteva idei similare fundamentale. Si imi amintesc că se cita ; ideia de proprietatețărănească individuală, ideia de cooperație liberă ideia de morală religioasă, ideia de familie la temelia socetății; C.am acestea. Si se propunea adâncirea acestor idei şi formularea unei doctrine a agrarianismului /tărănismului /.-

Se mai spunea că acest birou s'ar compune din Dni MACEK,/ Iugoslavia/? DIMITROV / Bulagaria,probabil TUBOR ACKARD / unagaria/: se cerea Dlui MANIU, să-şi dea avizul Dsa şi cu subsemnatul- asupra propunerii; şi dacă suntem de acord. Dl MANIU, să desemneze persoana ; se adaugă că astfel de comunicare se făcuse, sau urma să se facă si Dlui MIKOLAICIK.-

Dl. DAVILLA, comunicând propunerea de mai sus adăuga opinia D-sale; anume că dacă propunerea are un caracter pur ideologic care nu angajează latura politică totuş date fiind susceptibilitățile sovietice, s'ar putea interpreta ca o actiune anti-sovietică şi nu crede util ca să se dea o interpretare de aşa natură in ce priveste România.-

Deci,sugera o oabtinere sau rezervă. Cu atât mai mult că ne găseam in preajma Conferintei dela Moscova/care s'a ținut in primăvara acestui an./

Si Dl. MANIU si subsemnatul am găsit intemeiată observerea Dlui DAVILLA şi Dl. MANIU, n'a trimis consimtământul şi n'a desemnat nici- o persoană.-

Imi mai amintesc de o scrisoare dela Dr. NICULESCU BUZESTI, al cărei conținut nu mi-l amintesc.-

Intrebare Care dintre persoanele: GAFENCU, TILEA CRETEANU,CORNEL BIANU, CITTA DAVILLA,NICULESCU BUZESTI, VISOIANU sunt membri ai Partidului National Tărănesc şi dacă intretineam legături de corespondentă sau serviciu cu conducerea partidului.-

Răspuns Membrii formal ai partidului; Dl NICULESCU BUZESTI, CORNEL BIANU.-

Au făcut parte din Partidul National Tărănesc până la trecerea in F.R.N. Dnii GAFENCU si TILEA. Cu această Dl. MANIU nu mai avea nici un raportş cul Dl. GAFENCU da,fără al mai socoti membru ~~oficial~~ formal.-

./.

Dl.CITTA DAVILLA, fusese şi s'a considerat mai departe membru al partidului,arătându-şi dorinţa de a candida la alegeri când fuse vorba întâia oară prin 1945 /în 1946 nu şi-a mai arătat dorinţa pe cât ştiu/.

Dl.CRETEANU este socotit simpatizant.Dl.VISOIANU foarte apreciat deşi nu a primit să se înscrie.

Unii dintre cei de mai sus,ţineau corespondenţa cu dl.MANIU, informându-l despre cele ce se petrec în străintate în legătură cu interesele ţării.româneşti- şi am considerat cu toţii că astfel de informaţii sunt necesare pentru un partid de răspunderile partidului Naţional-Tărănesc.

Intrebare: La percheziţia făcută la D-sa acasă s'a găsit o copie după ordinul nr.323 din 28.VI-a, 1947,a Legiunei de Jandarmi Prahova către Secotarele de Jand. din judeţul respectiv; de unde aveţi această copie ?

Răspuns: Astfel de acte,din diferite judeţe,îmi soseau şi mie,din când în când,în plicuri închise, pe care le găseam: uneori pe biurou,alteori în cutia poştală,uneori cu adresa mea pe ele, alte ori în plicuri fără adresă.Pe unele /mai importante/, le predam la secretariat,scriind "găsit la mine",etc.,pe altele le rupeam ; despre cele mai însemnate, informam şi pe preşedintele partidului.

Copia de mai sus,am găsit-o pe biuroul meu şi intenţionam să o predau secretarului general.

ss.I.Mihalache.

24 Iulie 1947.

copie vezi vol. 3 f 112 – 114. 6

~~00224~~ 225

D E C L A R A T I E

Continuare. 25.7.1947

Intrebare- Prin cine se păstra legătura între P.N.T.,şi Grupul de fruntaşi politici români care alcătuiau rezistenţa peste hotare?

Răspuns: Nu ştiu.

Nu cred că era o legătură organizată; cred mai degrabă:ocazională; şi nu cunosc "grup de rezistenţă naţională",ci mai debragă persoane ce se întâlneau dela caz la caz.

Intrebare: Pe ce cale v'aţi procurat devizele necesare plecării ?

Răspuns: Medaliile şi napoleonii i-am procurat în cea mai mare parte în 1945, cu prilejul vânzării recoltelor de orez (când cursul era în jurul sumei de douăsute de mii napoleonul sau medalia); şi când,pe cât ştiu,era liberă vânzarea medaliei (cel puţin) o parte mai mică în 1946.

Transformarea a o sută medalii în o mie o sută dolari,am făcut-o în cursul lunei Iunie 1947, dela un particular ardelean (ardelenii posedând -mulţi din ei- dolari trimişi dela rudele lor din America.)

Intrebare: Credea-ţi suficiente pentru îndeplinirea misiunei?

Evident, asta depinde a de timpul cât rămân în afară.Nu-mi făceam iluzii că vor ajunge oricât de modest sunt obişnuit să trăesc.Dar altă posibilitate aici nu aveam;iar în străinătate socoteam că prietenii mă vor putea ajuta să ajung la românii din America,unde speram să adun fonduri prin adunări şi colecte pentru susţinea celor închişi din partid,în ţara- şi evident şi pentru existenţa mea.

Intrebare- Pe ce prieteni din Europa contaţi că vă vor ajuta băneşte ?

Răspuns: Nu mă fixasem asupra cutăria sau cutăria.Auzisem

./.

însă că GAFENCU, stă foarte bine prin reuşita vânzărei a cărţilor sale, asemena şi TILEA.

Si apoi când se hotărăşte cineva la aşa ceva, nu-şi face socotelile gospodăreşte şi minuţios, aşa cum dealtfel eu obişnuesc să mi le fac când e vorba de gospodăria personală şi proprie.

Elementul risc joacă şi el un rol important în astfel de împrejurări.

Intrebare: Va dat dl.MANIU indicaţiuni precise asupra misiunei încredinţate ?

Răspuns- Nu.

Intrebare: Cum vă explicaţi acest fapt?

Răspuns: Probabil că dl.MANIU, având încredere în noi era convins că după consfătuirea cu alţi fruntaşi români din străinătate, vom găsi calea cea pozitivă pentru a servi interesele ţării noastre.

ss. I. Mihalache.

25.7.1947.

copie vezi vol. 3 f. 115-117

D E C L A R A T I E

Continuare.

Intrebare: Ce fel de memoriu şi proteste şi la ce date a remis conducerea P.N.T., la misiunile streine?

Răspuns- Aceasta întrebare priveşte pe preşedinte şi secretariat, nu pe un membru al biuroului în imposibilitate de a cunoaşte şi reţine în memorie aceste date.

Ceiace ştiu este grija permanentă de a se trimite memoriile sau protestele la toate trei sau patru misiuni aliate.

Intrebare: Ce conţinut aveau?

Răspuns- Nu ştiu.

Intrebare: Ce scop se urmărea prin ele ?

Răspuns: Informarea justă a aliaţilor asupra abuzurilor săvârşite împotriva P.N.T., contrar acordurilor sau angajamentelor semnate ; cum şi asupra stărilor reale din ţară -eventual arătarea punctului de vedere al partidului asupra evenimentelor importante privind ţara noastră.

Intrebare ? In colaborare cu ce partide au fost întocmite aceste memorii şi proteste ?

Răspuns: Cu partidul Liberal şi Social-Democrat, TITEL PETRESCU, unele comune, altele paralele.

Intrebare: Ce rezultat au avut ele, respectiv care a fost atitudinea destinatarilor faţă de ele ?

Răspuns: Nu pot da un răspuns în cunoştinţă de cauză.

Intrebare: Prin cine a menţinut P.N.T., legătura cu Misiunea Engleză şi cu Misiunea Americană.

Răspuns : Răspunsul priveşte pe preşedintele partidului.

Personal, după alegerile din 1946, am avut însărcinarea să informez Misiunea Americană (Dl.BERRY) în ce a constat procesul meu de lipsirea dreptului de vot; şi de felul cum s'au desvoltat alegerile.

ss.I.Mihalache.

26.VII.1947

228

0629

copie vezi vol. 3 f 118-127

D E C L A R A T I E

Continuare 26.VII.1947

Intrebare: Care este scopul final al acţiunei Dvs. în străinătate?

Răspuns: Scopul iniţial fusese clar în mintea : salvarea libertăţii şi persoanei mele şi încercarea de apel şi campania faţă de opinia publică intern,în favoarea miilor de arestaţi şi fugari din ţară.

Scopul final,nu-mi fusese tot aşa de clar;fireşte că dacă vedem posibil (după cercetarea situaţiei şi datelor problemelor) încercam o acţiune de răsturare a regimului din România.

Intrebare: Acţiunea Dvs.,urma să se ducă independent ori în legătură cu românii aflaţi în străinătate?

Răspuns: Evident că o astfel de acţiune nu s'ar fi putut întreprinde decât în înţelegere cu dânşii.

Intrebare: Când credeaţi să utilizaţi în străinătate Grupul cu care aţi încercat să plecaţi ?

Răspuns: Am luat cunoştinţă de persoanele cu care plec,abia cu câteva ore înainte.Nu putusem deci gândi la nici un program de cooperare.I-am cerut dlui.MANIU în acele momente ale întâlnirii noastre prime laolalte.Pe la ceasurile 9-10 seara plecarea urma să fie la 1 noaptea.D-sa a spus că are încredere în înţelegerea noastră.

Cel mult deci,aşi putea fi întrebat: ce cred acum,în privinţa utilizării fiecăruia.

Acum,cred,că ILIE LAZAR ar fi fost indicat pentru adunările cu românii din America,CARANDINO pentru contact cu presa & PENESCU pentru contact permanent cu subsemnatul.

Evident,însă,că utilizarea reală a fiecăruia ar fi fost determinată de împrejurările de fapt constatate pe unde mergeam. ./.

Intrebare : In acţiunea Dvs.urma să vă adresaţi şi unor guverne străine ?

Răspuns: Ne plecând cu un program,nu era fixat asupra acestui lucru.Insă,evident că dacă considerăm că acest lucru este necesar pentru ţara noastră,o făceam.

ss.Ion Mihalache.

26.VII.1947.

copie vezi Dx. vol. 3 - f. 122 - 123.

230

DECLARATIE

Din conversaţiunile mele cu Dl SEFCATI imi amintesc că am făcut remarca aceasta :

Turcia a făcut bine că n'a intrat in război, o ţară mică nu trebue să se amestece in neintelegerile dintre ţările mari.

Dl SEFCATI. i-a plăcut această remarcă.-

Privitor la instrucţiunile trimise in străinătate. In calitatea mea de membru al Biroului nu m'a interesat executiva ; ştiu că mi s'a cerut să-i dau avizul asupra unui memoriu privitor la Problema Dunării şi l-am găsit destul de bun ca să mai fac vreo propunere. Nu fusese scris de un membru al partidului national tătănesc . L aceste memorii colaborau şi delegati ai partidelor liberal şi social democrat (Titel Petrescu)

Am văzut la VISOIANU memoriul care fusese depus de GAFENCU la Conferinţă ; l-am avut avut in mână vreo orămi-am aruncat ochii şi dintr'o sumară cetire mi-a plăcute cum s'a pus chestiunile.

Deobicei Dl MANIU aducea in discutia biroului partidului demersurile intetiona să le facă sau le făcea la Misiunile aliate.(Odată si la O.N.U.), cerând si avizul biroului.

Cred că toate demersurile inportante a urmat această cale.

Referitor la pasajul II depe prima pagină, mentionez că e voarba de Instructiunile privioare la Conferinta de Pace dela Paris. Nu stiu cui erau trimise. Cred că Dlui Gafencu, sau poate altcuiva pentru a fi inmânate Dlui GAFENCU.

Acesta imi este declaratia.-

/ss/ Mihalache I.

" August ora 2,3o noaptea. Adaug că sustin in tocmai declaratia de mai sus si o semnez propriu. I Mihalache

copie vezi vol. 3. f. 124 – 125.

4 August 1947.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul ION MIHALACHE, fiind interogat declar următoarele:

In străinătate intenţionam să mă întâlnesc, mai întâi în Elveţia, cu persoanele cu care aveam legături politice în ţară: GAFENCU, VISOIANU, DAVILLA, NICULESCU BUZESTI, poate în Franţa cu CARAMFIL /care nu a fost membru al partidului/ şi eventual în Anglia cu CORNEL BIANU, şi chiar TILEA /deşi acesta nu mai era membru în partid/.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez propriu.

ss. I. Mihalache.

232

~~00231~~

copie vezi vol. 3 f. 126, 127

XIII.

D E C L A R A T I E

Urmare Declaratiilor anterioare, precizez :

De propunerea MACEK" am luat cunostintă în modul următor :

Dl MANIU mi-a dat să citesc o scrisoare în limba română a Dlui CITTA DAVILLA, la care era anexată o propunere scrisă și în frantuzeste, emanând dela Dl MACEK.

Le-am citit în prezenta Dlui MANIU și i-l-am restituit îndată.-

Aceasta propunere n'a fost discutată nicodată în Biroul Partidului cel putin în prezenta mea, sau cu ştiinţa mea .-

/ ss/ ION MIHALACHE,

4 aug. 1947

copie vezi vol. 3 f. 128-136 233

0232

D E C L A R A T I E

Privitor la gărzile tărănesti care au functionat la alegerile partiale din 1936 in Mehedinti declar:

Erau in luptă doi candidati : OCTAVIAN GOGA din partea partidului GOGA cuzist, sustinut de guvernul TATARASCU care nu-i pusese contra candidat- si Dl NICOLAE LUPU condidat al partidului national tărănesc.

Candidatul sustinut de guvern /GOGA/ adusese formatiunile cuziste din cele mai multe judete ale tării, care erau protejate in propaganda lor agresivă de politia şi jandarmeria pusă la dispozitie de guvern.

Cenducâd impreună cu Dl LUPU Campania Electorală a P.N.T., am cerut prin diverse telegrame si convprbiri cu Inspectoratul General al Jandarmeriei. Venit la fata locului alungarea elementelor străine din judet, am imaginat si organizat asa numitele gări tărănesti, chemând echipe de luptători mai curajosi dela organizatiile noastre din tară in special dela judetele apropiate.

Lupta a fost făcută după câteva zile sau săptămâni. Ca să putem circula prin sate, foloseam metode apropiate de cle din Campanie :

Automobil de avantgardă, ~~xxxxxxxxxx~~ camion de elemente de asa zisele gărzi, fruntasii partidului care vorbeam in adunării etc.

Evident, controlate de jandarmi in fiecare sat elementele noastre erau neinarmate.

Rezultatul a fost atins. Guvernul a dispus evacuarea judetului de toate elementele străine de judet şi cu mici incidente ca exceptie, alegerile au decurs in relativă liniste, candidatul P.N.T. câstigând in alegeri.-

- Despre gărzile IULIU MANIU. Când am auzit de cele făptuite in Ardeal de "GARZILE ASA NUMITE IULIU MANIU le-am intrebat pe dl IULIU MANIU, ce este cu aceste gărzi si dacă au vre'o legătură cu partidul.

Dsa mi.a comunicat că nu numai cu Partidul nu au nici o legătură, ci nici cu Dsa personal -in afară de aceea că i-am imprumutat numele fără să-i ceară

./.

consimtământul. Am inteles că si Dsa desavcciază faptele ce li s'au atribuit.

Am fost satisfăcut cu această explicare.-

Partidul national tărănesc,ca partid de opinie publică,duce lupta la lumina zilei. Formatiile de soc sunt apanajul partidelor care se bazează nu pe opinia publică ci pe lovituri date de minorităţi inarmate,indrăznete si anume instruite.

A se abate dela linia lui firească de desvoltare si unde se simte tare,ar insemna să părărească terenul ce i e propriu si să primească lupta pe un teren ce nu-i este firesc. De aceia,nu a pututconcepe să se transforme in partid de luptă cu formatii para-militare.

" GARZILE de apărare a urnelor" care functionează numai in timpul alegerilor numai in centrele unde unele sunt amenintate de frandă oficială,şi fără arme-şi in scop de apărare contra furtului sau falsului - nu sunt "detasamente de soc ".-

ASUPRA CAZULUI DELA 8 NOEMBRIE.

Cred că justitia care s'a ocupat de această chestiune,a făcut lumini.

Respect hotărârea justitie.

Personal,după stiinta mea,la 8 Noembrie a fost o manifestaţie spontană a populatiei' Capitalei pentru M.S. Regele MIHAI care-si serba onomastica. Elemente din organizatia national tărănistă din Capitală s'au adăugat ca făcând parte din această populatie insufletite de astfel de sentimentele pentru Suveran.

Dacă individual se vor fi găsit elemente care să se abată dela manifestatia pasnică,ele au fost déferite justitiei si justitia s'a pronuntat.

6 August 1947 Continuare /ora 2 noaptea/

ASUPRA CAZULUI INTAMPLAT LA MEDIAS

Nu am cunostintă personal de cele intâmplate.

Stiu că am făcut obiectul justitiei si respect hotărârea justitie.

In legătură cu atitudinea noastră fată de cei condamnati de justitie,membri a-i partidului nostru.

./.

235

Personal cred că si vor lămuri forurile partidului asupra vinei constatate; si forurile partidului vor decide dela caz la caz dacă condamnările sunt discalificative or nu pentru a păstra calitatea de membru.

X

X X.

Este ora 2 noaptea cel putin fac apel să fiu amânat mâine.Sunt in 24 zi ,in care noptile mă scol din ½ oră in ½ oră,suferind de lomboscietică pe un pat de ciment ,de saltea suptire.-

<u>Intrebare</u> Ce stiti despre organizatia Sectiei militare P.N.T. si ce cunostinte aveti despre proectul de organizare intocmit de generalul GHIORGHIESI.

Răspuns . <u>Sectia militară</u> este o <u>sectie</u> profesională <u>făcând parte</u> din organizatia Capitalei P.N.T.

/Sectiile profesionale functionează in baza unui Regulament al org. Capitalei,urmarind ca prin adunarea celor din aceiasi specialitate profesională,să desbată ,prin prizma programului partidului ,problemele cu caracter de specialitate,sau profesional interesând mai de aproape categoriile respective./

Sectia profesională militară cuprinzând pensionari sau deabea câti fosti militari este condusă de G-ralul NEGREI.

G-ralul NGREI fusese la inceput insarcinat cu un comitet /de conducere departid centrală/ să se ocupe de organizări de sectii militare in diferite judete cu centre orăsienesti mai importante./unde deci ar putea functiona o astfel de sectie militară similară celei din Capitală.

Păstrând ambele insărcinări eram oarecare concluzii si nemultumiri in conducerea sectiei militară din Capitală.

Pentru inlăturarea acestor concluzii,G-ralul GHEORGHIES mi-a scris o scrisoare,urmărea să intâlnească pe cei doi generali pentru a discuta impreună si a găsi o cale mai limpede de lucrare in sectia profesională.

N'am dat insă urmare negăsind timp liber.

Scrisoarea trimisă mie pe cât imi amintesc nu cuprindea altceva decât chestiunea de mai sus.-

./.

INTREBARE :

Ce cunostinte aveti despre proectul de organizare militară a sectiei de partid intocmit de G-ralul BARBU.

RASPUNS: Imi amintesc că G-ralul BARBU mi-a trimis un proect de lege de organizare a Jandermeriei /dacă nu mă insel si a Politiei/ ce urma să fie discutat in cercul de studii, la inceput in sectia militară ca să afle si părerea mea. Nu am avut timp să-l citesc.

INTREBARE: Ce legaturi ati avut cu Dl.G-ral ANTON?

RASPUNS: Corespondenta de 2 sau 3 scrisori. Una privind o reclamatie impotriva unui sef de post.

Alta / sau alte 2 / privind descoperirea unui dosar dispărut in cercetările jandarmeriei Dâmbovita, privitor la omorârea unui tăran / BIRCEANU/ din Rancăciov Muscel, de un camion in comuna Bădulesti.

Dosarul s'a descoperit in urma reclamatiunei văduvei/ELISABETA BIRCEANU/ insotită de scrisorile / sau scrisoarea mea trimisă Dlui general ANTONsă forma obiect de jud. Trib. Târg.

Personal o singură dată l-am cunoscut si am schimbat un cuvânt nu-mi aduc aminte in ce imprejurare.

INTREBARE : Cine supraveghea activ organizatia profesională din Capitală si provincie.-

RASPUNS ; Subsemnatul in Capitală in calitate de presedinte al organizatie national tărăniste din capitală secondat de ing. POPESCU BOTOSANI in calitate de secretar adjunct in capitală cât priveste prvincia , exeistau comitete de indrumare/ depinzând de organizatiăa centrală/ numai pentru câteva profesiuni militare.

6 August Continuare

Inginerii, doctor / aceias situatie ca la militari adică deocamdată acelas comitet pentru capitală si provincie, şi muncitori.

Intrebare Cine tinea legătura permanentă intre sectia militară si conducerea permanentă.-

Răspuns Secretarul sectiei militare/colonelul STOICA / si secretarul adjunt. Inginerul POPESCU BOTOSANI.

Aceasta imi este declaratia pe care o sustin.

/ I MIHALACHE

copie vezi vol 3. f 137-138 ~~00236~~ 237

XV

D E C L R R A T I E

Subsemnatul I.MIHALACHE,declar în continuare următoarele:

Intrebare: Cine ştiţi Dvs. că ar fi autorul memoriului,privind problema Dunării,memoriu menţionat întruna din declaraţiile Dvs. anterioare ?

Răspuns: Nu pot spune numele,mai ales că nu sunt sigur care din două persoane (nici una,membră a P.N.T.).

Intrebare: Ce considerente vă determină aă nu divulgaţi numele celor două persoane.

Răspuns: Două consideraţiuni : a/ nu pot pronunţa nume de care nu sunt sigur, b/ autoritatea anchetatoare era desigur mijloace de a afla şi pe altă cale.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez propriu.

6 August 1947. ss.I.Mihalache.

copie vezi vol. 3. f 139.140. ~~00237~~ 238

XVII.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I MIHALACHE declar in continuare următoarele :

Intrebare Vă este cunoscut dacă MITUS IONESCU, in calitatea sa de auxiliar al secretariatului clubului P.N.T. are vreo atributie in legătură cu sectia militară ?

Răspuns Nu . MITUS IONESCU in calitatea sa de mai sus era obligat să aibă contact cu secretariatele tuturor sectilor profesionale si atuturor celorlante formati politice din capitală.-

Sectoarele de culori,de circunscriptie; Deasemenea : secretariatul general cercuri de studii, tineret etc. , in vederea aranjării sedintelor pe camere si ore libere.

Nimic special si in plus pentru sectia militară.

Declar sustin si semnez .

/ss/ I MIHALACHE

6 August 1947.-

copie vezi vol. 3 f 141 – 144

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I.MIHALACHE, în continuare declar:

Intrebare: Conform statutelor, pe ce cale urmează să fie înaintate partidului, lucrări emanând dela membrii ai partidului ?

Răspuns: Statutul nu precizează, deci lasă deschise mai multe căi.

- Si trimite directă secretariatului "Centrului de documentare şi studii" (organ auxiliar al centrului).
- Si prin organizaţiile judeţene (inclusiv a Capitalei)
- Si prin secţiile sau cercurile profesionale care iau dese ori caractere de cerc de studii, pentru probleme de specialitate.
- De când acestea funcţionează, astfel de memorii sunt luate în discuţie deobiceiu întâi în aceste cercuri profesionale.

Intrebare: In ce cazuri membrii partidului pot înainta lucrări direct forurilor de conducere ?

Răspuns: Statutul nu arată astfel de cazuri lăsând la aprecierea fie a persoanelor care redactează , fie a organizaţiilor politice de care depind direct acele persoane, Sau când sunt cerute direct de centru (fie centrul de documentare şi studii, fie conducerea centrală sau la dorinţa sau rugămintea personală din partea elementelor din conducerea de partid.

Intrebare: Aţi primit lucrarea din partea C-dorului. CIOROIU pe care v'am înaintat-o personal ?

Răspuns : Da, precum am arătat, privind reorganizarea de viitor a aviaţiei române.

Intrebare: A fost înaintată această lucrare de c-dorul. CIOROIU şi pe una din căile arătate în răspunsul la întrebarea nr.1 ?

Răspuns: Nu ştiu.Mie mi-a spus că va înaintat-o şi în secţia militară (pe cât îmi amintesc).

Intrebare: Cum vă explicaţi că dl .cdor.CIOROIU va înainta Dvs.personal lucrarea susmenţionată.

Răspuns: Nu e caz unic.Posed un dosar deasemenea memorii. Autorii mă puneau la curent cu invenţiile lor fie din condescendentă personală,fie pentru faptul că ştiau că mă ocupasem c cândva cu problemele programatice.Cei mai mulţi mă rugau să le citesc şi le spun observaţiile mele,spre a ţine seamă de ele în redactarea ultimă,înainte de prezentare (oficială) ca să zică aşa.

Când aveam timp o făceam cu plăcere.

Inteleg prin probleme programatice probleme de organizare de stat,de instituţii economice,tehnice,etc., despre care programul nu dă amănunte.

Intrebare: Vă amintiţi să-i fi cerut cdorului.CIOROIU lucrarea prin aviaţia-susmenţionată ?

Răspuns: Nu am cerutăo.Mi-a fost prezentată din proprie iniţiativă.

Intrebare: Vă amintiţi să fi cerut sau să mai fi primit lucrări cu caracter militar,fie dela membrii ai partidului, fie dela alte persoane ?

Răspuns: Nu-mi amintesc să fi mai primit sau să fie cerut lucrări cu astfel de caracter după epoca de studiere a programului general din 1935 /în afară de cea cu reorganizarea jandarmeriei şi a poliţiei, a generalului BARBU/.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin.

ss.I.Mihalache.

6 August 1947.

copie vezi vol. 3. f 145–148 ~~149/240~~ 241

XVIII.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I MIHALACHE declar in continuare următoarele :

Intrebare Dece mijloace propagandistice se folose sectia militară in afara partidului ?

Răspuns Mijloacele obijnuite a altor sectii : Program,manifeste,conferinte,legături personale / dela om la om/ răspândirea gazetei partidului.

Intrebare Ce ofiterii membrii ai P.N.T. ati intâlnit la Dl MANIU.

Răsăspuns Imi amintesc de Dnii Gral NEGREI Gral BARBU,Col. STOICA,Cdor MOCANU şi CIOROIU.

Intrebare In afară de gral PAUL TEODORESCU ce alti ofiterii superiorii mai cunosteti.

Răspuns Repet nedumerirea mea in ce priveste intrebarea cu continut asa vag. Desigur că cunosc foarte multi ofiterii superiorii si dacă as avea un tablou as preciza multe nume. Ca să răspund la intrebare totus cu ceace imi pică imediat in memorie mă execut gral IOSIF TEODORESCU din Muscel cu care am făcur războiul in 1916-18 .

Gral OPRIS,idem

Gral magistrat CONSTANDINESCU I fost prefect la Muscel după 23 Augsut 1944 .

Gral CARBUREANU M.cu care am făcur războiul in 1916-18.

Gral MIHAESCU / fratele inginerului MIHAESCU STEFAN.

Gral SICHITIU care fusese câtva membru/chiar candidat al P.N.T.

Gral STOENESCU inainte de a fi ministru

Gral ANTON pe care l-am văzut odată,si multi altii care nu-mi vin in memorie.Nici unul din cei de mai sus nu estemembru ai partidului national tărănesc. / repet Gral SICHITIU fusese până la disolvarea partidului si inscrierea in F.R.N.

Intrebare Vă amintiti să fi primit din partea cdorului CIOROIU o scrisoare prin care vă instința că a adus la bun sfârsit majoritatea insărcinărilor primite in care pomenea de un general T?

Răspuns Nu-mi amintesc.

Intrebare Vă amintiti să fi văzut sau să fi luat cunostintă despre un memoriu intocmit de generalul STEFĂNESCU destinat generalului PAUL TEODORESCU ?

Răspuns Nu-mi amintesc

Intrebare Vă amintiti de un memoriu emanând dela gralul STEFANESCU,memoriu incredintat Dlui GHITA POPP spre a fi predat Dlui IULIU MANIU.

Răspuns Revin prin prezentul răspuns si asupra răspunsului dat la intrebare nr. 5 Dacă este vorba de graul PETRE STEFANESCU,care imi revine in memorie stiu că mia prezentat cândva un memoriu privitor la reorganizarea armatei- si o serie de articole care apoi au fost publicate de Dsa. la Dreptatea .

Nu am cunostintă de un memoriu incredintat de Gralul P Stefănescu spre a fi predat Dlui MANIU prin Dl GHITA POPP.

Nu stiu dacă generalul P STEFANESCU mai este membru al P.N.T.

La sectia militară,la sedintele la care am participat nu l-am văzut.

Declar,sustin semnez.

6 August 1947 /ss/ I MIHALACHE

copie regi vol. 3 f 149 – 152,

~~00212~~ 243

XIX.

DECLARATIE

Subsemnatul ION MIHALACHE, interogat fiind, ,declar in continuarea următoarele :

- Intrebare Ce ofiteri activi sau sau fosti in cadrele armatei cunoasteti ?

Răspuns Este imosibil să spun din memorie numele tuturor unor astfel de ofiteri- Dacă as avea un tabel in fata as spune pe care dintre dânsi îi cunosc.

Imi sunt in momerie aceia cu care in ultimul timp am venit in contact in cercul profesional al militarilor (rezervisti sau deblocați)din partid:Gr.Negrei,gr.Stoica,gr.Gheorghieş,colonel Stoica,Comandor Mocanu,Comandor Cioroiu,General Barbu,General Zorzor şi alții care nu-mi vin imediat in memorie.

Am cunoscut cândva si pe generalul PAUL TEODORESCU despre care nu-mi amintesc să-l fi văzut mai de curând ca cel putin 2-3 ani.

Intrebare Ce material scris ati primit dela general GHEORGHIES EMIL in afară de scrisoarea privind problema disjungerii conducerii sectiei militare din Capitală si pe tară.-

Răspuns Mai de mult am primit niste articole pentru gazetă cu caracter doctrinar.-

Subiectul fiind : "Tăranii" au partidul lor firesc P.N.T ".

Câtva timp nu am stiut de unde sunt /este posibil să fi ~~xxxxxxx~~ uitat numele celui ce mi le lăsase/ Mai pe urmă am identificat autorul, Dsa spunând că mie-a lăsat la gazddă / sau mi le-a incuvințat, nu-mi amintesc.

Le-am cetit in parte,cu unele observări restituindu-le pentru revederea si tipărire eventuală de borsură.-

Intrebare De câte ori a venit Comandorul CIOROIU la Dvs acasă ?

Răspuns Pe cât imi amintesc ,in 3 rânduri

./.

Intrebare: Cu ce ocazii v'a vizitat CIOROIU ?

Răspuns Odată când s'a prezentat, odată când mi-a predat un proect de studiu de reorganizare a aviatiei in viitor ; / a aviatiei românesti/ ; si odată ca să-mi prezinte pe generalul aviator / nu-mi amintesc numele /: GHERGHIAN ?/ Fost subsecretar de stat / sau ministru al aerului/care nu făcea si nu face parte din partidul national tărănesc.

Intrevederea cu aceste general a avut loc cel putin cu 5-6 luni in urmă.

Intrebare La-ţi mai văzut pe comandorul CIOROIU in afar vizitelor mentionate ? şi unde anume ?

Răspuns Imi amintesc odată intâmplător la Dl MANIU/ locuinta LEUCUTIA str Schitu Măgureanu/ şi la o sedintă a cercului militarilor la care am luat parte.

Intrebare Ce contact avea Dl MANIU cu sectia militară.

Răspuns Cu sectia militară din Capitală nu avea contact functional direct aceasta depinsând de subsemnatul / ca presedinte al organizatiei din capitală/.

Dl General NEGREI insă, nu fusese insă inlocuit dela conducerea comitetului de organizare de cercuri militare in alte judete din tară.- Ca atare păstrând incă si această calitate era obligat să tină contact si direct cu presedintele partidului, In ce a constat acest, contact nu ma interesat.

Intrebare Care dintre ofiterii mentionati la răspunsul intrebării nr. 1 sunt membri ai P.N.T.

Răspuns Generalul NEGREI, generalul STOICA Gral GHIORGHIES, colonel STOICA Cdor. MOCANU, Cdor CIOROIU Gral BARBU, general ZORZOR.

Aceasta imi este declaratia pe care o sustin si semnez propriu.

I MIHALACHE,

copie vezi vol 3. f 153-154.

~~00244~~ 245

XXII

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I MIHALACHE, in continuare declar:

Intrebare Când a-ti primit dela generalul BARBU proectul de organizare al jandarmeriei si politiei.-- şi care este in esentă curpinsul acestui proect.-

Raspuns Cel putin 5-6 luni in urmă.-

Nu l-am citit, neavând timp. Deaceia repet, nici nu-mi amintesc dacă privea si politia sau numai jandarmeria.-

Am multe astfel de memorii? destinate Cercului de Studii, pe care nu am avut timp să le citesc, date fiind imprejurărilepolitice din ultimul an.-

Imi amintesc că odată cu acest memoriu, generalul BARBU mi-a dat si un tabel / listă/ de lucrările de specialitate ce a tipărit sau publicat pe când avea rolul, de conducere la Jandarmerie.-

Inrebare Ce material a-ţi primit dela generalul Gherghies Alexandru?

Răspuns Precum am mai răspuns decâteva ori?

a.- o scrisoare privind functionarea comitetului din capitală / divergente cu Dl. gral NEGREI/

b.- niste artciole sau material pentru articole a căror texă era că, tărani au partidul lor firesc, partidul national tărănesc.-

L-eam văzut in parte, i le-am restituit pentru a le mai revedea inainte de publicare. Nu stiu dacă a publicat ceva ori nu din ele.-

Intrebare Dacă aţti studiat memoriul si studiul asupra avietiei primite dela Cdor CIOROIU.?

Rapuns Nu le-am studiat mi-am aruncat ochi si pe cât stiu Cdorul CIOROIU si-a luat inpoi ceeee mi-a prezentat.-

Intrebare Dacă un partid politic are cădere de a se ocupa de elaborare de planuri si studi militare.-

./.

Rapuns Aci, in memorile de organizare militare care au format obiectul intrebărilor nu se vorbea de planuri militare concrete ce apartin forurilor pur milutare.

De organizarea armatei ca şi de organizarea Institutiei de Stat; un paritid politic care a mai guvernat si care se crede in măsura a mai guverne, este dator, nu numai are cădere să se ocupe pentru a solutiona la timp îndmai de aporape cunoştintele in cauză.-

Acaasta imi este decalartia pe care o sustin si subscris.-

/ss/ I Mihalache.

copie regi vol 3-f 155-158 8 August 1947

247

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I.MIHALACHE in continuare declar:

- "Centrul de Documentare si Studii", organ statutar functionând pe lângă conducerea centrală, era împărțită pe secții sau specialități conduse de către un referent.

Problemele de partid erau indicate de conducerea partidului sau conducerea centrului: /Presedinte si Vicepresedinte 1 secretari 4 referenți/ sau își făcea fiecare sectie un program al ei pe care il făcea cunoscut si forurilor superioare; acest program era referitor la problemele importante aduse de împrejurări in discutie publică.

- "Sectiile profesionale", făcând parte din org. Capitalei - tin si ele conferinte cu caracter de specialitate interesând pe membrii lor. Sectia militară poate tine pentru membrii săi conferinte privind reorganizarea armatei etc.

Am participat la una din sedintele sectiei militare a organizatiei Capitalei, la care a vorbit G-ralul NEGREI nu sunt sigur dacă si Col. STOICA de care imi amintesc că era prezent ca secretar -precum si subsemnatul precizând notiunile: Centrul de Documentare si Studii, Sectie profesională, Conferinte ale Sectiei profesionale si rostul lor.

G-ralul NEGREI a făcut la inceput o expunere a activității Sectiei Profesionale Militare până in acel moment.

In sectia militară, erau cel putin câteva zeci de membrii dintre care multi ofiteri superiori /Generali, Colonei etc./, cu decoratii, cu prestigiul dobândit in armată etc.

Un program de conferinte intocmit de un comitet compus din astfel de elemente, inspira destulă incredere de seriozitate, casă poată fi inceput in executare.

./.

248

Conducerea org,Capitalei,ocupată cu punerea în funcţie treptată a celorlalte secţii profesionale şi cu desăvârşirea "Organizaţiilor de Cadre" /culori,circumscripţii/,nu a socotit indispensabil să verifice acest program de conferinţe începătoare - sigură fiind că ele sunt competibile cu interesul general de Stat.

- Dl.G-ral GHEORGHIES,din contactul,de altfel limitat avut cu xxx mine,mi-a făcut foarte bună impresie.

- Despre conferinţa D-lui Col.STOICA,eu nu-mi amintesc nu contez cele ce afirmă Dl.G-ral GHEORGHIES,dar,repet,eu nu-mi amintesc o astfel de conferinţă; poate după plecarea mea din şedinţă.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin.

ss/I.Mihalache

copie r ezi vol. 3 - f 163 - 167.

XXI

249

~~00247~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I. MIHALACHE, declar in continuare:

INTREBARE: Care este modul de organizare si func tionare al sectiei militare P.N.T.?

RASPUNS: Acela despre care am mai dat referinte de câteva ori si anume:

1/. In cadrul organizatiei Capitalei, functionează paralel cu organizatiile fixe de cadre /adică: organizatie de culoare si organizatie de circumscriptie/, asa zisele organizatii sau Sectii profesionale /profesori si institutori/, medici, ingineri, preoţi etc. etc.. Intre acestia si sectia militară. Nimic nu prevede Regulamentul sau vre'o dispozitie a organizatiei politice conducătoare, ceva deose bit, in plus sau in minus, pentru sectia militară.

In sectia militară, intră membrii de partid fosti militari activi si anume: ofiteri trecuti in rezervă /cei mai multi/ sau deblocaţi /mai puţini/. După noile reglemen tări oficiale de stat, ar putea intra şi ofiteri activi / având drepturi politice egale cu toţi ceilalti cetăteni şi liberi fiind a se inscrie in partidele politice/, dar nu cunosc să avem membrii dintre ofiterii activi.

Membrii unei sectii profesionale sunt, fireste, membrii si ai partidului si ca atare trebuie să fie inscri şi si la circumscriptia unde domiciliază.

Ei isi aleg un comitet din sânul lor care condu ce functionarea.

Functionarea constă din aranjarea unei serrtii de şedinte in care se desbat probleme ce interesează spe cialitatea corpului respectiv, atât in ce priveste interese le profesionake cât si specialitatea respectivei /la medici probleme de organizare sanitară, la militari: probleme de reorganizare militară etc.

./.

Concluziile sau propunerile se aduc /cele mai importante/ la cunostința forurilor partidului sub formă de propuneri sau deziderate.

Acesta este stagiul organizațiilor sau secțiilor profesionale până azi /organizarea lor fiind în curs/.

Ar urma ca forurile superioare de partid /biroul și conducerea Capitalei/ sau să și le însușească și supune forurilor centrale direct sau să le propună studiului mai amănunțit al organului de specialitate al organizației centrale:centrul de documentare și studii, ale căror concluzii vor forma temelia proectelor /sau antiproectelor/ de legi, când partidul va fi în măsură să le legifereze.

Astfel secția profesională devine un auxiliar al centrului de documentare și studii.

Secțiile profesionale au născut din necesitatea contactului mai intim între membrii de aceiași profesie, pentru ca prin convorbiri, conferințe, memorii etc. să-și examineze nevoile și problemele de specialitate prin idiologia și programul partidului și astfel a utiliza mai cu folos timpul petrecut împreună.

II.-Formal /mai mult decât efectiv/ a funcționat și pe lângă organizația centrală câte un comitet profesional menit a pune în funcție astfel de organizații profesionale în județele cu suficiente elemente care să facă viabile astfel de secții; dar nu pentru toate felurile de profesiuni care funcționează la Capitală.

Astfel au funcționat: Comitet pentru medici, pentru ingineri, pentru muncitori, pentru militari.

Sarcina acestora era ca împreună cu conducătorii organizațiilor județene să inițieze funcționarea secțiilor profesionale acolo unde sunt suficiente elemente ca să-și aleagă comitet să aibă câteva zeci de membrii /cel puțin/ etc.

Preocupat cu organizația Capitalei, nu știu în câte județe din provincie au putut lua naștere și dacă funcționarea a fost reală sau pe hârtie.

In fapt, în restul țării, în ultimul an activitatea partidului s'a concentrat mai mult în organizarea cadrelor în vederea susținerii bătăliei electorale, iar după alegeri în activitate de eliberare și ajutorare a victimelor alegerilor, precum și celor închiși ulterior /în Aprilie, Mai și Iunie/.

./.

251

III.-In timpul campaniei electorale sectiile profesionale din Capitală n'au mai avut o activitate specială, ci membrii lor au luptat în cadrul organizatiilor de circumscriptii.

In ziua de alegeri comitetul sectiei militare a desemnat o gardă specială pe lângă Dl. IULIU MANIU, care candida în fruntea listei din Capitală.

Toate cele de mai sus au mai fost scrise în cursul interogatoriilor luate. Ele constituie aplicarea unui regulament de organizare al Capitalei alcătuit conform Statutelor, lucrări cu caracter oficial si public.

ss/I. Mihalache.

7 August 1947 ora 4,3o

copie reg. vol. 3 f. 168-169.

252

~~00250~~

D E C L A R A T I E

Rectificare

Ieri, in interogatorul luat de Dl Prim comisar sef RADESCU, am făcut o regretabilă confuzie/ datorită oboselii de atentie si memoriei, din pricina nedormitului noapte, regimului de ziua etc. Nu este vorba de generalul PETRE STEFANESCU, de care nu-mi amintesc să-l fi cunoscut, ci de generalul PETRE VASILESCU pe care l-am cunoscut. Acesta este generalul, care, cu peste un an in urmă mi-a adus niste articole ce au apărut apoi in "DREPTATEA" in mai multe ~~xxxxxx~~ numere. Nu cred că mai face parte din P.N.T. De peste un ani nu l-am văzut nici la club, nici la sectia militară, nici in altă parte.

/ss/ I MIHALACHE,

II copie v. şi vol. 3 f 170-177

30 August 1947

253

~~00251~~

D E C L A R A Ţ I E (Continuare)

Subsemnatul I.MIHALACHE, în continuare declar :

Intre 23 August 1944 şi 1 Ianuarie 1946, nu am avut o însărcinare cu responsabilitate personală în partid ; am fost membru al Biuroului Partidului Naţional Ţărănesc (în calitate de Preşedinte); al Delegaţiei Permanente şi al Comitetului Central.- In acest timp Dl.Iuliu Maniu avea depline puteri.-

In timpul guvernării Gl.Rădescu, am avut o singură întrevedere, fiind chemat de dânsul cu privire la proectul de Reformă Agrară lucrat de Comisia P.N.Ţ.-

Am luat cunoştinţă de acţiunile principale duse de Dl.Iuliu Maniu, cu care am fost de acord.-

Dela 1 Ianuarie 1946, - după plecarea D-lui Lupu - am primit, în locul său, conducerea organizaţiilor judeţene din Vechiul Regat şi conducerea organizaţiei Capitalei.-

Incă înainte de alegerile din Noembrie 1946, am început organizarea profesională în Capitală (alături de organizaţiile de cadre) pe baza noului Regulament ce am alcătuit.-

Organizaţiile profesionale pe Ţară reveneau Conducerii Centrale (Dl.Iuliu Maniu) în care scop erau numite nişte " Comitete provizorii " menite ca împreună cu conducerile judeţene respective să organizeze în centrele cu structură socială mai complecte astfel de organizaţii profesionale locale.-

Astfel de Comitete pe Ţară funcţionau :

Militari (General Negrei)

Ingineri (Ing.St.Mihăescu)

Medici (Dr.Lucian Stănculescu)

Muncitori (Prof.Veniamin - la început Ilie Lazăr)

La Capitală, în noua reorganizare din Capitală, s'au pus în funcţiune conform noului Regulament, o parte din Secţii între care şi cea Militară având Preşedinte pe Gl.Negrei şi Secretar pe Col.Stoica.-

Organizaţia militară ţinea şedinţe mai dese decât celelalte organizaţii profesionale.- In şedinţele acestea se discutau probleme privind interesele acestei categorii precum şi cele de specialitate.-

./.

Am asistat şi eu la o şedinţă a secţiei militare unde a vorbit : Dl. General Negrei, Dl. Colonel Stoica şi subsemnatul care a plecat înainte de terminarea şedinţei.- Am asistat când au vorbit D-nii General Negrei şi Dl. Colonel Stoica.- Nu-mi amintesc dacă Dl. Colonel Stoica a ţinut o conferinţă care a completat Darea de Seamă a D-lui General Negrei.-

Evident că ne aşteptam ca aceşti membrii (militari) să simtă obligaţia morală de a propaga ideile partidului în mediul lor militar, ceeace îngădue noile leguiri.-

- Gărzile de apărare a urnelor au funcţionat în timpul alegerilor numai, unde s'au putut, şi unde a fost necesar.-

- Despre urne aprinse de gărzile de apărare cunosc cazuri precise : una în Muscel (Bădeşti) şi alta în Dâmboviţa (Isvoare).-

- In ceeace priveşte activitatea mea politică de după alegerile din Noembrie 1946, m'am ocupat cu :

  - reorganizarea cadrelor pe circumscripţii (congrese de circumscripţii)
  - organizarea secţiilor profesionale.-
  - organizarea Comitetului de asistenţă pentru aprovizionarea cu alimente a celor închişi în lagăre.-

- In calitate de membru al Delegaţiei Permanente şi al " Biroului " partidului participam la şedinţele respective, unde se discutau probleme de politică internă şi externă pe care le propuneau Preşedintele şi Secretarul General.-

- Cred că preşedintele partidului mă consulta în problemele importante.- N'aş putea garanta că în toate.-

- Niculescu Buzeşti a devenit membru al P.N.T. - cred pe la începutul lui 1946.- Era consultat în problemele de politică externă - şi a fost invitat şi la o şedinţă a Delegaţiei Permanente.- Cu Vişoianu eram prieten personal încă din 1933, când la Guvern, era colaboratorul apropiat al lui N. Titulescu.-

Deşi nu era membru al P.N.T., a fost şi el consultat uneori, de Dl. Maniu, în probleme de politică externă.-

- Cu Gafencu am avut întâlnire în Bucureşti în 1941, după înapoierea dela Moscova şi înainte de a pleca în Elveţia.-

- Pe Cretzeanu l-am cunoscut prin 1943 înainte de a fi ministru la Ankara.- Am avut cu dânsul două întâlniri (nu cu caracter personal), şi dela plecarea ca Ministru la Ankara nu l-am mai întâlnit.-

- Pe Citta Davilla l-am cunoscut mai bine - fiind şi membru al P.N.T..-

Nu l-am văzut decând a plecat în America.- Am auzit

că în prezent s'ar afla în Elveţia sau Franţa.-

- Stiu că Dl. Maniu a primit corespondenţă dela D-nii Davilla, Creţeanu, Nafencu, Niculescu Buzeşti.-

- Viorel Tilea fusese membru al Partidului şi a plecat la Londra ca Ministru Plenipotenţiar, unde a şi rămas.-

- Am auzit că Tilea ar fi căutat să facă acţiune comună cu cei arătaţi mai sus în străinătate.-

- In ceeace priveşte persoanele din străinătate şi legăturile lor cu P.N.T. am dat declaraţii separate.-

- Aici în Bucureşti, pe Dl. Rădulescu Pogoneanu, funcţionar la Ministerul de Externe)l-am cunoscut; în casă la Dl. Mihai Popovici, l-am văzut la Dl. Vişoianu şi l-am mai văzut încă odată (nu-mi amintesc la Barbu Stirbei sau Dl. Maniu).-

Despre întâlnirea dela Dl. M. Popovici, am omis a aminti în declaraţia anterioară.-

Intâlnirea dela Mihai Popovici a avut loc - pe cât îmi amintesc - pela începutul lui 1946.- Au fost de faţă circa 20-30 persoane, cei mai mulţi din Delegaţia Permanentă.- Nu-mi amintesc dacă a participat şi Dl. Maniu.- Această şedinţă a fost convocată de Dl. Mihai Popovici care a îndemnat pe cei prezenţi să se grupeze pe specialitate pentru a studia anume probleme, şi de politică exterioară.- Cred că era de faţă şi Niculescu-Buzeşti.- Din informaţii Pogoneanu este o personalitate deosebită, cu pregătire solidă.-

- Intrevederea cu Pogoneanu la Dl. Maniu sau în casa Barbu Stirbey a avut loc în 1946.-

- Pe Camil Demetrescu l-am întâlnit tot în casa Stirbey - erau de faţă Niculescu Buzeşti şi Vişoianu, nu erau alte persoane.-

- Nu-mi amintesc precis dacă pe Pogoneanu l-am văzut în casa D-lui Maniu, dar sunt informat că avenit pe acolo.- Am întâlnit în casă la Dl. Maniu şi pe Dl. Radu Niculescu-Buzeşti.-

La Dl. Maniu am întâlnit odată şi pe Dl. Barton Berry înainte de alegeri ; n'am vorbit cu D-sa atunci.-

Ca deobicei mai era lume în anti-cameră, dar nu-mi amintesc cine.-

Cu Dl. B. Berry personal, am avut două întâlniri.-

Una după alegeri şi alta după plecarea D-sale.-

Despre aceste întâlniri, am mai făcut o declaraţie.

In prima întâlnire am fost chemat de Dl. Barton Berry, cari la a doua, când mi-a comunicat că ~~xxxxxxxx~~ din

./.

poziţia pe care o are va susţine şi mai bine cauza ţării

Cu Dl.Holman m'am întâlnit înainte de alegeri la Dna.Jovin.-

Am mai avut întrevederi la Misiunile respective cu D-nii Archibald Klark şi Harriman la începutul anului 1946 privitor la proectata intrare în guvern a subsemnatului.-

De asemenea cu Senatorul Peeper şi gazetarii Ethridge şi Markham.- Aceştia s'au informat despre situaţia din ţară.-

Afară de contactul personal între Preşedintele Partidului sau Secretarul General şi Misiuni - precum şi al subsemnatului,ocazional - misiunile mai erau informate şi prin memorii adresate tuturor : misiunea sovietică,americană, engleză,şi franceză.-

Dl. Serdici conducea un " Birou de Informaţii " care funcţiona sporadic (paralel cu Biroul de Presă şi informaţii' de pe lângă ziarul " Dreptatea).-In această calitate primea însărcinări dela Dl.Maniu de a ţine contact cu Misiunile Străine.-

===

In legătură cu întrebarea ce mi se face"privitoare la unele fonduri de care dispun,ceeace se află în străinătate (Creţeanu,Gafencu etc)răspund :

Vişoianu mi-a comunicat că Creţeanu e acuzat că a ridicat în Elveţia dintr'un fond de propagandă al Ministerului de Externe o sumă de bani pe numele său personal,pentru care este făcut el (Vişoianu)responsabil şi este făcut responsabil el personal cerându-i-se o declaraţie pe care a dat-o dar nu în forma în care i se dictase.-

Nu ştiu despre ce sumă era vorba : nu mi-a comunicat.-

Declar că proectata xx plecare a mea în străinătate nu avea nici o legătură cu fondurile mai sus arătate.-

Nu am avut instrucţiuni speciale cu privire la un program de activitate,urmând a-l stabili pe teren după orientare şi contact cu cei aflaţi în străinătate.-

Nu ştiu dacă ajungând în America aş fi luat contact cu Macec pentru a discuta propunerile sale.-

ss/.I.MIHALACHE

copie vezi vol. 3 - f 178-191.

D E C L A R A T I E

Continuare la declarația din 30/31 August 1947.

Subsemnatul I.MIHALACHE declar:

OCTAVIAN NEAMTU, a fost la mine acasă /în Buc./ odată sau de două ori în 1945 sau 46.

Pe ROIU, și pe OPRISANU nu i-am cunoscut.

Nu știu dacă au fost la Dl.MANIU.

Pe IONEL STYRCEA, l-am cunoscut, dar nu-i amintesc în ce împrejurări.-

Cu privirile la problemele de politică externă eu nu am avut vre'un mandat dela conducerea partidului Asupra problemelor mai de seamă eram ținut în curent de Dl.MANIU. In timpul când funcționau comisii sau delegații pentru problemele discutate în Conferința dela Paris, eu avusesem însărcinarea să fiu pentru cei ce se ocupau de probelemele Dunării,.Asupra referatului prezentat nul de Dl.VISOIANU în această chestie nu am avut nimic de obiectat.

Acest referat ara menit să fie trimis Domnului GAFENCU.-

Este adevărat că într'una din vizitele D-lui MANIU la Dobresti prin 1946 D-sa a venut cu un protest de memoriu al D-lui PENESCU spre al discuta împreună.Dar nu-mi amintesc ce anume cuprindea acel memoriu.

Plecarea mea în străinătate nu a fost pregătită pentru vre'o misiune specială de politică externă.

La întrebarea ce mi se pune: Cum se explică faptul că au fost aleși să plece în străinătate, împreună cu Dl. Secretar General al Partidului cel care se preocupa de politica externă împreună cu președintele partidului N.CARANDINO directorul oficiosului partidului și ILIE LAZAR, omul de încredere al Domnului IULIU MANIU și membrii marcanți ai

./.

partidului, dacă nu a-ţi fi primit o misiune importantă în străinătate, de luare de contact cu personele politice române refugiate în străinătate şi cu guvernele anglo-americane care se arptau dispuse de a venit în ajutorul partidului Naţional Tărănescu răspund:

Aceasta intrebare priveste pe Dl. IULIU MANIU, singur în măsură a da răspunsul. Personal, eu insumi am fost surprins găsindu-mă împreună cu ceilalţi trei după a căror plecare nu avusesem nici o cunoştinţă până în aceia seară; şi am intrebat in faţa lor pe Dl. MANIU.

Cum plecăm noi Domnule MANIU aceşti patru ? Cu ce program ? La care Dl. Maniu a răspuns: Am incredere in intelepciunea Dvs, şi sentimentele Dvs. româneşti.

Pentru plecarea mea mai departe in Turcia, imi propusesem să cer interventia foştilor miniştrii Turci la Legatia din Bucuresti: SEFKATI si TWRIOER care mă cunoştiam. D-lui CARANDINO Dl. MANIU i-a indicat adresa la un profesor din Constantinopol al cărui nume nu-l reţin.

Pentru cheltuelile noastre necesare în străinătate n'am primit dela partid nici o sumă.

Urma deci ca fiecare să se descurce cum poate.

ss/ I, Mihalache,

31 August 1947.

D E C L A R A T I E

Continuare la declaratia din 30/31 August 1947.

Subsemnatul I.MIHALACHE declar:

OCTAVIAN NEAMTU, a fost la mine acasă /în Buc./ odată sau de două ori în 1945 sau 46.

Pe ROIU, şi pe OPRISANU nu i-am cunoscut.

Nu ştiu dacă au fost la Dl.MANIU.

Pe IONEL STYRCEA, l-am cunoscut, dar nu-i amintesc în ce împrejurări.-

Cu privirile la problemele de politică externă eu nu am avut vre'un mandat dela conducerea partidului Asupra problemelor mai de seamă eram ţinut în curent de Dl.MANIU. In timpul când functionau comisii sau delegaţii pentru problemele discutate in Conferinţa dela Paris, eu avusesem însărcinarea să fiu pentru cei ce se ocupau de probelemele Dunării, .Asupra referatului prezentat nul de Dl.VISOIANU în aceasta chestie nu am avut nimic de obiectat.

Acest referat era menit să fie trimis Domnului GAFENCU.-

Este adevărat că într'una din vizitele D-lui MANIU la Dobresti prin 1946 D-sa a venut cu un protest de memoriu al D-lui PENESCU spre al discuta împreună. Dar nu-mi amintesc ce anume cuprindea acel memoriu.

Plecarea mea în străinătate nu a fost pregătită pentru vre'o misiune specială de politică externă.

La intrebarea ce mi se pune: Cum se explică faptul că au fost aleşi să plece în străinătate, împreună cu Dl. Secretar General al Partidului cel care se preocupa de politica externă impreună cu preşedintele partidului N.CARANDINO directorul oficiosului partidului şi ILIE LAZAR, omul de încredere al Domnului IULIU MANIU şi membrii marcanţi ai

./.

partidului, dacă nu a-ţi fi primit o misiune importantă în străinătate, de luare de contact cu persoanele politice române refugiate în străinătate şi cu guvernele anglo-americane care se arptau dispuse de a venit în ajutorul partidului Naţional Tărănescu răspund:

Aceasta intrebare priveste pe Dl. IULIU MANIU, singur în măsură a da răspunsul. Personal, eu însumi am fost surprins găsindu-mă împreună cu ceilalţi trei după a căror plecare nu avusesem nici o cunoştinţă până în aceia seară; şi am intrebat în faţa lor pe Dl. MANIU.

Cum plecăm noi Domnule MANIU aceştia patru ? Cu ce program ? La care Dl. Maniu a răspuns: Am incredere in intelepciunea Dvs, şi sentimentele Dvs. româneşti.

Pentru plecarea mea mai departe in Turcia, îmi propusesem să cer interventia foştilor miniştrii Turci la Legatia din Bucuresti: SEFKATI si TWRICER care mă cunoştiam. D-lui CARANDINO Dl. MANIU i-a indicat adresa la un profesor din Constantinopol al cărui nume nu-l reţin.

Pentru cheltuelile noastre necesare în străinătate n'am primit dela partid nici o sumă.

Urma deci ca fiecare să se descurce cum poate.

ss/ I, Mihalache,

31 August 1947.

261

copie v. ṣi vol. 3 f 182, 183, ~~00259~~

D E C L A R A T I E

Continuare.

Cu privire la memorandum-ul depus le Dl. Gafencu la Conferinta dela Paris, ştiu că el a fost depus in asentimentul P.N.T.

Am cunoscut cuprinsul acesteimemorandum, fiindu-mi prezentat de Dl. Visoianu, după ce a fost depus la Conferinţă.-

/ss/ I Mihalache.-

31 August 1947.-

II) copii vezi vol. 3 - f 184, 185.

2 Septemvrie 1944

DECLARATIE

Cu mareşalul Antonescu, îmi amintesc de următoarele întâlniri :

Prima: Pela începutul lui Oct.1940.

Apoi: In 1941: odată primăvara, chemat de Mihai Antonescu la gen.Antonescu în Predeal ; şi alta prin Iunie 1941.

In 1942 nu-mi amintesc dacă am fost.

In 1943 am fost chemat de mai multe ori; odată şi cu dl.Maniu.

In 1944 de 2 - 3 ori, ultima dată fiind în seara zilei de 22 spre 23 August.

Cu Mihai Antonescu, am avut cu mult mai multe întâlniri, la Preşedinţie totdeauna chemat de dânşii.

In timpul guvernării Antonescu, am fost prezent în loja oficială (reţinut de Dr.Lupu, când mergeam spre baza ofiţerilor cu "Mihai Viteazul") la o paradă de 10 Maiu, probabil în 1942.

La întoarcere nu-mi amintesc că am venit cu Eugen Cristescu ; se poate. Stiu că Eugen Cristescu m'a luat odată cu maşina să mă ducă la Mihai Antonescu.

Eugen Cristescu şi general Tobescu au trecut prin Dobreşti dela Saslăneşti (Masar) spre Bucureşti oprindu-se la mine circa 1/2 oră când au fost serviţi cu dulceaţă.

ss.I.Mihalache.

II, copie vezi vol. 3 f 186 – 193.

263

~~00261~~

DECLARAȚIE

Subsemnatul I.MIHALACHE, în continuare declar:

Colonelul Stoica nu mi-a prezentat nici odată un plan de organizare al Armatei și nici nu știu să fi făcut un asemenea plan.

Comandorul Cioroiu mi-a prezentat un plan de organizare al aviației; mi-am aruncat ochii sumar asupra lui și i l-am restituit atrăgându-i atenția că mi se pare superficial și îi recomand să-l studieze din nou înainte de a-l prezenta la conferința.-

Cred că în secția militară li se dedeau conferințe (lucrări) pe specialitate.

Nu-mi reamintesc de Vice Amiralul Georgescu, dar pe Comandorul Mocanu (dela Marină) l-am cunoscut ca membru al "Biuroului de Presă și Informațiuni" care scotea un buletin de informații zilnic cu extrase din presa română și străină de probleme interne și externe.-

Paralel cu acest Buletin, aparea din când în când un alt Buletin de inform. cu extrase și rezumate din Presa străină și din Buletinele Misiunilor streine. Nu știu dacă Misiunea Sovietică dedea astfel de Buletine, dar știu că dela Americani se primea.-

Acest Buletin era scos de Dl.Serdici. Primul Buletin de trimitea în puține exemplare conducatorilor Partidului.-

Eu îl primiam și pe al doilea, dar nu știu cui se mai trimitea.-

Mocanu inspira încredere conducerii Partidului.-

Generalul Barbu mi-a prezentat un studiu de reorganizare al Jandarmeriei (numai capitolele - pe care le-am găsit potrivite); nu-mi amintesc dacă privia și reorganizarea poliției.

Precizez că nu-mi reamintesc figura Vice-Amiral Georgescu, dar am auzit că exista în Secția Militară.-

La ședința secției Militare, la care am vorbit eu, pe cât îmi amintesc, a fost prezent și Dl.Penescu; Dl.Maniu nu a fost.

..//..

In ceeace priveşte organizaţia profesională muncitorească: originea ei este o organizare aşa zisă a ardelenilor din Capitala - condusă de Ilie Lazăr, şi în care au întrat treptat muncitori din Capitală în special cei daţi afară din intreprinderi (Malaxa etc. nu pot să precizez dacă era după incidentele grave ce au avut loc acolo).

In vremea aceea se ţineau conferinţe la sediul secţiei, în Str.Clemenceau vis-a-vis de Clubul P.N.T.

Am ţinut şi eu acolo o conferinţa la îndemnul lui Ilie Lazăr.-

Treptat, această secţie s'a pretins " secţie muncitorească pe Ţară" - şi aşa s'a comportat până la venirea mea ca Preşedinte al Org.Capitalei.

Intrând un conflict între membrii Comitetului, a fost soluţionat de Dl.Maniu prin desemnare unei Comisii interimare în frunte cu Profesorul Veniamin.

Nu ştiu dacă în Ţară a mai existat o secţie muncitorească în organizaţiile locale; am auzit că ar fi existat ceva la Galaţi.-

Tineretul era organizat ca " formatiune auxiliară a Partidului" sub supravegherea directă a Preşedintelui Partidului,printr'un "Secretar General" numit de Preşedinte.

Dl.Maniu,în loc de un secretar general, a numit un Comitet de trei sub prezidenţia Dlui Vişa (nu-mi amintesc cine erau ceilalţi doi).

Inăuntrul organizaţiei Tineretului (in genere) "Tineretul Universitar" avea organizaţie proprie.-

Studenţii membri,era organizaţi: mai întâi pe facultăţi (cu Comitet condus de un secretar general) apoi pe centre universitare. (Bucureşti,Iaşi,Cluj,Timişoara); şi Centrele universitare îşi avea câte un Comitet şi un secretar general. Iar la Centru, era o delegaţie permanentă compusă din reprezentanţi ai Comitetelor de Centre Universitare Tartia, care a fost arestat la 8 Noemvrie (?) fusese Secretar general al Tineretului Universitar pe Ţară.

La un moment dat am fost informat că parte din studenţi, în loc să ţie conferinţe pe facultăţi - cum era reglementar - ţin pe grupuri mai restrânse, sub supravegherea Dlui Ing.Veţeleanu (fost legionar).

Am chemat pe Dl.Veţeleanu p. a mă informa. Dsa nu a negat,ci a explicat că aceasta o face pentru a participa

..//..

toţi cei prezenţi la discuţia subiectului.-

L-am intrebat dacă a pus în cunoştinţă de acest lucru pe Dl. Preşedinte sau Secretar General Penescu. Mi-a spus că nu i-a pus formal în cunoştinţă, dar că la deschiderea conferinţelor luase parte şi Dl.Penescu.

Intrebându-l pe Dl.Penescu, mi-a spus că a participat la deschiderea conferinţelor, dar a conferinţelor pe facultăţi, şi că nu admite conferinţe cu grupuri restranse. Mi-a comunicat că va lua măsuri să le oprească.

Toate conferinţele din Capitală se ţineau la Clubul P.N.T. din Clemanceau.-

In organizaţiunea Tineretului putea intra orice tânăr în vârstă de 18-25 de ani (deci şi militari şi elevi)

Personal am ţinut mai multe conferinţe (discursuri) tineretului universitar (Tineretului Universitar în general la 9 Iulie 1946; Tineretului univ.Muscelean; Tineretului univ.Secţia ştiinţe.-)

In ceeace priveşte problemele externe, fireşte că mă interesau.-

La întâlnirea intâmplătoare decad Vişoianu, cu V. Pogoneanu, n'am discutat asrfel de probleme,deşi ştiam că Pogoneanu este funcţionar superior în Ministerul de Externe şi deşi Vişoianu mi-l prezenta ca prieten şi bine pregătit.

In nici una din cele trei intâlniri n'am discutat cu Pogoneanu probleme de politică externă.-

Târziu după alegeri am aflat - şi dela Dl.Maniu - că Niculescu Buzeşti a plecat din Ţară cu un avion (românesc sau american, nu era sigur), dar nu mi-a spus că l-a văzut înainte de plecare şi că i-ar fi dat vr'o însărcinare.

Plecarea Dlui Buzeşti a avut loc în timpul campaniei electorale,ştiind că de aici a plecat la Arad unde fusese vorba să candideze.

Nu cunosc legăturile Partidului cu "Grupul dela Externe" (Pogoneanu,Camil Demetrescu etc.), neavând în partid răspunderea problemelor extrene.

- In ceeace priveşte legăturile între Dl.Maniu şi cei din străinătate,nu ştiu că a existat un contact permanent - ci ocazional. Aceasta e o deducţie a mea,Dl.Maniu

..//..

necomunicându-mi nimic asupra acestui subiect.-

- Nici odată nu mi-a comunicat prin cine a trimis s sau primit vr'un mesaj.-

- Cu reprezentanţii legăturilor Anglo-Americane, oridecâte ori am luat contact, nu am discutat probleme de politică externă, ci aspecte ale politicii interne.

- Nu-mi amintesc că în Delegaţia Permanentă Dl. Maniu, când a adus la cunoştinţă demersurile facute de Anglia şi America la Guvernul român, să fi spus că acesta se datoresc D-sale; am observat, totuş, că a avut o satisfacţie de aceste demersuri.

- Nu pot preciza dacă a făcut una sau mai multe astfel de comunicări în legătură cu demersurile făcute în mai multe rânduri de guvernele A-Americane către Guvernul român în Delegaţia Permanentă.-

In afară de personalităţile engleze şi americane de care am mai vorbit în declaraţiile anterioare, am mai cunoscut şi pe Căpitanul Key, întâia oară la un restaurant şi a doua oară probabil la Dl. Penescu. Stiu că acest ofiţer vorbia limba română, nu am avut vr'o conversaţie cu dânsul.

Pe maiorul Hall l-am întâlnit în casă la Dr.Jovin (la o masă) curând după alegeri; am vorbit în general despre alegeri cu dânsul şi ceilalţi.-

- In ceeace priveşte fondurile partidului; în ceeace priveşte ~~efectuar~~ cheltuelile curente, acestea se acoper din cotizaţii şi contribuţii benevole dela membri partidului, pentru alegeri şi asistenţă, se primesc şi donaţii, cea mai mare parte rămânând necunoscute.

Nu am primit nici un fel de donaţii sau contestaţii dela sau prin legaţiile anglo-americane.

- Eu nu ştiu să se fi trimis vr'o sumă de bani celor plecaţi in străinătate. Nici Dl.Maniu, nici Secr.Gen.-nici casierul nu mi-au spus acest lucru.-

ss. I.Mihalache.

1 Septembrie 1947.

copie regi vol. 3. f 194, 195,

267

~~00265~~

DECLARATIE

Subsemnatul I. MIHALACHE, în continuarea declaraţiilor de până aci, declar:

Am fost de trei ori în casele Barbu Stirbei. Imi amintesc că ultima dată a fost cu câtva timp înainte de moartea sa.-

La prima întâlnire Stirbei ne-a făcut o expunere cu privire la semnarea armistiţiului fiind de faţa, pe cât îmi amintesc Dl.Maniu. şi Dl.Niculescu-Buzeşti.

Nu ştiu pe Pogoneanu şi Camil Demetrescu i-am întâlnit la penultima sau ultima întâlnire şi dacă i-am văzut pe amândoi odată sau unul la o întâlnire şi altul la alta.-

Nu-mi amintesc să mai fi avut altă întâlnire în casele Stirbei.

La ultima şi penultima întâlnire a fost şi Vişoianu.

In aceste ultime întâlniri s'au purtat conversaţii despre problemele de politică internă şi externă la ordinea zilei. Pe cât îmi amintesc pe Pogoneanu l-am întâlnit prima oară în casele Stirbei; pe Camil Demetrescu nu ştiu dacă l-am întâlnit pentru prima oară la Stirbei sau la Vişoianu.

In altă parte nu l-am întâlnit pe Camil Demetrescu.

Nu-mi amintesc dacă a fost şi Ionel Stârcea la întâlnirile de mai sus.

Imi amintesc că l-am văzut odată, nu ştiu în ce loc.

La prezidenţie, în timpul Guvernării de după 23 August 1944, nu am fost; dar am fost odată la Preşedintele Consiliului ,General Rădescu, chemat p.proectul de Reforma Agrară; şi l-am mai văzut odată după plecarea din Guvern la Dl.Maniu.

ss. I. Mihalache.

copie vezi vol. 3. f 196, 197.

268

~~00266~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul, I. MIHALACHE, în continuare, declar:

- Stiu că Dl. Iuliu Maniu a avut mai multe audienţe la Palat, şi înainte de 23 August 1945 şi după.-

Nu reţin cele ce mi-a comunicat în legătură cu audienţele de dinainte de 23 August 1945, ca şi cu privire la cele avute după.

Cred că s'au depus şi M.S. Regelui copii după memoriile depuse la Misiunile Aliate.

ss. I. Mihalache.

2 Septembrie 1947.

(II)

copie vezi vol. 3 - f 198 - 201.

269

~~00267~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I.Mihalache,in continuare declar:

Colonelul Stoica e vechiu membru al partidului şi se bucură de incredere şi onoare.Afirmaţiunile colonelului Stoica pot fi luate cu toatî seriozitatea. Deduc din faptul că generalul Antonescu i-a incredinţat un post de mare răspundere că era o capacitate tehnică.

Nu mi-a incredinţat vreun proect de orgnizare sau plan de organizare al armatei.

Explic aceasta prin faptul că am asistat la conferinţî,dacă este adevărat că am asistat la o astfel de conferinţă,ceeace eu nu-mi amintesc.

Dl Maniu nu mi-a spus că ar fi primit un asemenea plan.Nici Dl Serdici nu mi-a comunicat.

Nu ştiu nici dacă a fost inmânat Dlui Melbourne; nu mi-a comunicat acest lucru.

Il cunosc pe dl Melbourne dela Leg.Americană; am schimbat câteva cuvinte de curtoazie când mă duceam să-l văd pe dl Berry.

In lipsa Dlui Berry dl Maniu discuta cu dl Melbourne.

Nu mi-a comunicat ce vorbea cu dl Melbourne.Nu reţin ce mi-a comunicat din c nvorbirile sale cu dl Berry in afară de faptul că i-a incredinţat diferite memorii personal sau prin Penescu.

N'am văzut venind vreodată la club reprezentanţii anglo-americani;feneau la dl Maniu acasă sau mergea dl Maniu la Legaţii.

In legătură cu afirmaţiunea de mai sus:"Nu mi-a incredinţat vreun proect de organizare sau plan de org. al armatei"declar că nu-mi amintesc absolut că mi-a fi incredinţat un astfel de plan.

Stiu că comitetul secţiei militare al Capitalei, trebuia să aibe legături cu provincia,in calitatea pe care şi-o păstrase incă de a se prezenta pe lângă Centru şi ca comitet pe ţară,lucru pe care eu eram tocmai in curs

./.

de a le despărţi.

Legătura cu provincia se făcea prin corespondenţă de către comitetul militar ca şi la celelalte comitete profesionale pe ţară.

Nu-mi amintesc dacă am cetit vreo astfel de corespondenţă.

Comitetele profesionale pe ţară-militar,etc.- au inceput să ia fiinţă in cursul anului 1946.In Capitală, după alegeri,iar după Regulament (comitete alese de adunările generale respective)-in 1947.

Inscrieri de ofiţer deblocate ca membrii ai partidului,s'au făcut după deblocare.

2 Septemvrie 1947

ss.I.Mihalache

I

copie vezi vol. 3. f 202, 203.

271

~~00269~~

DECLARATIE

Subsemnatul I.MIHALACHE,in continuarea declar;

Probabil că prima intâlnire in casele Dlui Stirbei la care a participat şi Dl Maniu,să fi fost inainte de 23 August 1945.Nu-mi amintesc să fi fost şi Titel Petrescu.Imi amintesc că erau Dnii ;Maniu,Vişoianu,probabil şi Niculescu Buzeşti.

2 Septemvrie 1947.

ss.I.Mihalache

cojie vezi vol. 3. f 204-205

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I.MIHALACHE,din proprie iniţiativă revin la complectarea declaraţiunilor de până aci,cu următoarele :

1/.Pe Colonelul STATESCU mi-am reamintit că l-am cunoscut, întâi la mine acasă după repetate stăruinţe telefonice şi apoi am fost la el acasă cu prilejul unei serbări de familie unde am rămas ca ½ oră.- Ulterior când l-am mai întâlnit cu ocazia Conferinţei dela Secţia Militară la care am asistat şi am vorbit şi eu.-

\+

\+ +

Cu privire la întrebarea care mi se pune că " după conferinţa ţinută de Colonelul Stoica asupra unui plan de organizare al Armatei,am luat cuvântul mulţumind conferenţiarului pentru interesanta sa conferinţă îndemnând pe toţi să fie pregătiţi cu arme şi raniţe pentru a răspunde la chemare " declar :

a/. In ce priveşte memoria mea, nu am nimic de adăogat cu privire la ceeace am declarat anterior,în mai multe rânduri.-

b/. Ca să fac dovadă că nu ascund ceva,cu voinţă, declar că dacă mai mulţi oameni de onoare (ca Colonel Stoica) îmi atribue cuvinte ca cele de mai sus,care ar veni în conflict cu legile Statului,mi le voiu însuşi,pentru a nu lăsa impresia că aşi fugi de răspundere.-

ss/.I. Mihalache

3 Septembrie 1947

(11) copie vezi vol. 3 f 206-211.

273

~~00271~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I.MIHALACHE,în continuare declar :

In 1928 am fost ministru al agriculturei,dela venirea P.N.T. la putere (10 N-brie 1928)până în 1930.-

Am fost Ministru de Interne în Guvernul Mironescu din 1930 până în 1931,deasemenea din August 932 - 7 Ianuarie 933 în Guvernele Vaida şi Maniu.-

Confirm că în Decembrie 932 am primit un raport dela Eugen Cristescu prin General Stângaciu.-

Am pus rezoluţia : 16,12,32 cu Dl.Prim Ministru şi Ministru de Finanţe : Conferinţă " şi 20.12.932 : Comunicat şi aprobat D-lui Prim Ministru propunerea de a se mări subvenţia lunară ".- Nu ştiu dacă s'a ţinut conferinţa deoarece la 22 Decembrie am plecat în concediu la Atena,iar când m'am înapoiat am demisionat (7 Ian.)tocmai în urma conflictului cu Gabriel Marinescu care conducea efectiv poliţia.- In Ianuarie am plecat la Geneva (Conferinţa desarmării)nu pot preciza ziua.-

De actele Guvernului P.N.T.nu mă pot desolidariza,când am devenit Preşedinte al Partidului prin 1934,am eliminat din Partid pe Dl.Vaida Voevod pentru actele personale.-

Nu ştiu când s'au disolvat " Sindicatele Unitare " sub Guvernul P.N.T.-

Despre represiunea dela Griviţa am aflat la Geneva.- Nu ştiu cât a fost de sângeroasă.-

- Nici azi ?

- Nici azi nu ştiu cât a fost de sângeroasă.-

Nu ştiu ce tratament anume se aplica deţinuţilor politici pe timpul cât eram Ministru de Interne ; dar şi acesta a fost una din motivele conflictului cu Gavril Marinescu.-

- Când m'am întors din străinătate,era încă la cârma Ţării Guvernul Vaida.-N'am urmărit"procesul dela Griviţa" - am aflat însă că a fost acest proces,când m'am întors în Ţară.-

- Aţi avut vr'o manifestare publică cu privire la cest proces ?

- Nua am avut manifestare publică specială cu privire la acest proces, odată ce era în faţa jutiţiei.-

Insă între motivele care m'au determinat la excluderea D-lui Vaida, când am devenit Preşedintele P.N.T., a contat şi acesta.-

- Nu ştiu că sub Ministeriatul meu au avut loc excese antisemite.-Mi s'a trimis prin Direcţia Generală a Poliţiei un raport cu un articol " Copii de internate " de I. Feighin adresat " agenţiei telegrafice internaţionale " din Londra în care se vorbeşte de excese antisemite în România în general şi în special la Brăila.-

A răspuns Ministrul Educaţiei Naţionale Costăchescu în Parlament.-

- In 1934 am fost în Italia unde am vorbit şi cu Mussolini.- La întoarcerea în ţară, întrebat de gazetari, am făcut nişte declaraţii.-

- In Aprilie 1933, oprindu-mă în Berlin 4 zile, am văzut la o recepţie pe Hitler şi Göbels.- Cu Göbels am schimbat câteva cuvinte, a doua zi la Ministerul de Externe, unde am însoţit pe Ministrul român Petrescu Comnen.-

- Am primit dela N. Smochină, din Paris în 1934, o scrisoare cu o revistă Nr.1 " Pour l'independence " cerând să interviu la vre'un Minister pentru ajutoare cu care să se tipărească teza sa de doctorat " La Republique Moldave des Soviets ".-

Nu l'am ajutat deoarece nu aveam raporturi cu Guvernul.-

- In alegerile din Mehedinţi, gărzile ţărăneşti, care luaseră naştere, mai dinainte (934) izolat, cu prilejul alegerilor din opoziţie - au fost prezente mai masiv, organizate şi conduse de mine.-

- In 1937 a fost ales preşedinte al P.N.T. Dl. Iuliu Maniu.-

Nu cunosc întrevederile D-lui Iuliu Maniu cu Zelea Codreanu, nu am participat la ele ; am auzit ulterior.- Dl. Maniu mi-a comunicat că a mai avut o întrevedere cu Codreanu şi după încheerea "acordului " electoral din 1937.-

- Recunosc că scrisoarea semnată de " Dr. Vasile Marin" a fost găsită la mine.- Fusese şef de Cabinet al D-lui Maniu.-

- Cu generalul Cantacuzino Grănicerul am fost prieten ; l-am cunoscut ca membru al ordinului " Mihai Viteazul"

- In 1940 am fost Consilier Regal două luni, după

./.

care am demisionat motivând.-

- In 1939 am vorbit cu Clodius în Topoloveni unde venise să viziteze satul.-Tot în 1939 - sau 1940 - am fost vizitat de Ministrul German la Bucureşti Fabricius.-

Am asistat şi la o conferinţă a D-lui Schacht la Bucureşti,care ulterior ne-a vizitat la Călineşti Muscel via mea şi a D-lui Răducanu cu care era cunoscuţi.-

- Pe timpul când eram Consilier Regal,am primit vizita " satului model " Topoloveni a unei delegaţii de reprezentante din"Ministerul Alimentării " a Reichului.-

Am primit scrisoare de mulţumiri şi felicitări semnate de conducătoarea Laselotte Kressner Gerhard, căreia i-am confirmat primirea printr'o scrisoare.-

- Am primit vizita inopinată de câteva minute a unei Doamne " Edith von Keller " (care spunea că e în trecere prin Argeş)şi care ulterior mi-a trimis nişte broşuri ale Ministerului de Agricultură germană însoţite de o carte de vizită cu felicitări de Paşti.- Ulterior am aflat că e spioană germană.-

- Nu l'am cunoscut pe Killinger.- Mi-a fost arătat odată în hall la Preşedinţie (Mihai Antonescu).-

Cu Ritter am schimbat câteva cuvinte la Preşedinţie,când mi-a fost prezentat.-

- Din Partid,ştiu că Virgil Madgearu a luat contact cu Neubacher pe care îl cunoscuse la Viena.-

Dl. Maniu nu mi-a comunicat că ar fi făcut vr'o vizită lui Killinger.-

- In 1943 am cerut să mi se repartizeze la proprietatea soţiei mele un prizonier rus - cât avea drept.- Am primit pe Zucov Simeon.- Acesta a muncit la Dobreşti până la intrarea armatelor sovietice care l'au cerut prin autorităţile româneşti

- In ceeace priveşte " Lt.Col.German Borovitz " ; am primit o scrisoare de mulţumire pentru cartiruirea sa de către autorităţi în casa din Dobreşti cât timp a staţionat un batalion german în Podgoria.-

- Din membrii Guvernului Antonescu am vizitat pe Generalul Popescu.- Am fost vizitat de Generalul Sichitiu fost membru al P.N.T.-

Am fost vizitat deasemenea de 2-3 ori de Eugen Cristescu trimis de Mihai Antonescu.-

ss/. I. Mihalache

4 Septembrie 1947

276

~~00274~~

copie vezi vol. 3. f 212-213.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I. Mihalache, in continuare declar:

Pentru plecarea mea in străinătate, îmi făcusem inainte un plan provizoiu /[illegible]/ de activitate. Imi propusesem, după plecarea mea să iau contact cât mai curând cu românii aflaţi in străinătate. Mă gândeam să mă duc in Elveţia sau la Paris / după o cauză/ pentru a mă întâlni cu : Gafencu, Niculescu Buzesti, Vişoianu, Citta Davilla, eventual cu Tilea, Cornel Bianu. Nu exclud că aş fi incercat o acţiune comună cu ei şi o cooperare a lor.-

Stiu că din comisia de studii a Problemei Dunării din care făceam parte si eu, făcea parte şi Dl. Pogoneanu. Nu ştiu dacă Pogoneanu a mai făcut parte din vre'o comisie care se ocupa de problemele, de specialităţi ce au fost stimate şi trimise Dlui Gafencu la Conferinta dela Paris.-

Pogoneanu a fost desemnat in casa lui M Popovici ca tehnician specialist in acea comisie.-

/ss/ Ion Mihalache

4 Septembrie 1947.-

copie regi vol. 3 f 214-275

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I. Mihalache, in continuare declar:

Nu ştiu că m'aş fi intâlnit cu Titel Petrescu inainte şi in legătură cu Congresul Social Democrat, nu-mi amintesc că Dl. Maniu mi-ar fi comunicat că ar fi avut dânsul o astfel de întâlnire; nu-mi amintesc nici că Dl. Penescu mi-ar fi comunicat că ar fi avut o astfel de intâlnire.-

Inainte de Congres, ca si după ne-am intâlnit de mai multe ori la Dl. Maniu sau Dl. Brătianu, odată l-am văzut acasă la dânsul şi o dată m'a văzut dânsul acasă la mine. Nu-mi amintesc precis că Penescu a fost la vre'una din sedinţele comune la Dl. Maniu, cred c a fost. Stiu precis insă că la Dl. Dinu Brătianu, a luat parte la o sedinţă.-

Odată Titel Petrescu a venit insoţit de Adrian Dimitriu.-

In aceaste sedinte sau discutat si probleme de plotică externă. S'a stabilit ca în aceste probleme să se ducă o acţiune comună sau paralelă cu prealabilă consultare reciprocă.-

/ss/ I Mihalache.-

4 Septembrie 1947.-

copie vezi vol. 3. f 216-217.

~~00276~~ 278

DECLARATIE

Subsemnatul, I. MIHALACHE, în continuare declar :

"Gărzile ţărăneşti", în timpul alegerilor din 1946, au funcţionat sporadic, adică acolo unde a fost nevoie şi unde s'a putut.-

Despre excese antisemite în timpul alegerilor, făcute de membrii P.N.T., n'am auzit că ar fi existat.

Am auzit că în ajunul lui 8 Noembrie, Dl. Iuliu Maniu a convocat pe şefii de sectoare (şi de circ.?) pentru a le da instrucţiuni cu privire la manifestarea de a doua zi.

Eram la Bucureşti în ajun şi la 8 Noembrie, dar nu ştiu cum a decurs manifestaţia decât din auzite.

Evident că P.N.T. n'a mai organizat manifestaţii de felul celei din 1945 - în ce priveşte membri săi - înainte de acest a - din pricina evenimentelor.

Preşedintele Partidului a socotit util ca membrii organizaţiilor Capitalei să manifesteze şi cu prilejul zilei de Noembrie în rândurile populaţiei Capitalei, făcând parte din ea - în grupuri pe proporţia numerică a acestor organizaţii P.N.T., din Capitală; aceasta este informaţia ce am primit ulterior; n'am ştiut nimic din ajun cu privire la instrucţiunile de mai sus, am ştiut din ajun că va fi o manifestaţie şi a membrilor partidului.-

Am auzit cu prilejul proceselor respective de arestarea unor membrii a P.N.T. că aveau legături cu unele organizaţii subversive.

ss. I. Mihalache.

4 Sept. 1947.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I.Mihalache în continuare declar:

Dl.Colonel St.Stoica avea o dublă calitate:

Secretar al Comit.Secţiei prof.militare din Capitală; şi Secretar al Comitetului de organizaţii profesionale militare (secţii) în diferite judeţe cu oraşe mari din ţară.

Cea dintâi depindea de organizaţia P.N.T. Capitală (Preşedinte subsemnatul).

Cea de a doua: de organizaţia Centrală (Dl. Iuliu Maniu).

La şedinţa din Aprilie 1947 am conferenţiat şi subsemnatul despre rostul secţiilor profesionale în Capitală, legătura cu Comitetul pe ţară şi cu Centrul de documentare şi studii. Urmăream despărţirea celor două Comitete pentru stabilirea de responsabilitate în ce priveşte activitatea şi conducerea.

Activitatea pe ţară era urmărită directivată şi raportată direct Dlui Maniu de dl.Gen.Negrei şi Col. Stoica. Instrucţiunile pentru activitatea secţiilor militare în organizaţiile judeţene priveau Centrul (dl. Maniu) şi erau date de Gen.Negrei şi Col.Stoica St. în numele Preşedintelui Partidului.

La început, înainte de a se fi întreprins organizarea secţiei militare în Capitală şi funcţiona aceeaşi singură secţie militară şi pentru ţară şi pentru Capitală, dl.Colonel Stoica se consulta - în ce priveşte rostul, organizarea şi activitatea secţiilor militare - mai ales cu mine, deşi nu aveam calitate şi răspundere oficială - ca unul care introdusesem în statut principiul secţiilor profesionale.

./.

M.C.

Nu-mi amintesc că cu prilejul acelei conferinţe, am făcut recomandaţiuni să se activeze pe teren. Insă nu contest că le-aş fi putut face; întrucât astfel de îndemn îl dau ori cui pretinde demnitate în partid. In Aprilie 1947 era cazul să se activeze pe teren pentru era în curs reorganizarea partidului în Capitală prin alegeri noui la circumscripţii.

Membrii C.P.M. erau obligaţi să ia parte la această activitate pe teren, ca membrii pe circumscripţii obligatorii.

Subsemnatul dădeam directive pentru activ. secţiei prof.militare în Capitală în 1947.

Aceste directive constau în aplicarea dispoziţiunilor Reg.de org. al Capitalei.

ss.I.Mihalache.

5 Septemvrie 1947.

Copie vezi vol. 3. f 222–230. ~~000279~~ 281

II

D E C L A R A Ţ I E

Subsemnatul ION MIHALACHE in continuare declar:

Campania electorală a inceput după Ianuarie 1946 prin : revizuirea organizaţiilor judetene şi reorganizarea celor care nu funcţionau prin intruniri, presă, răspândire de manifeste : nu-mi amintesc de manifestaţii.-

Manifestele se tipăreau de obicei la tipografia " IMPRIMERIA" pentru toată ţara ; in mod exceptional se tipăreau /cele locale/ şi in Capitală şi la tipografii din provincie. Fiind persecutate de autorităţile locale, care nu permiteau tipărirea-se găsea tipografi şi in provincie care să aibă curajul a tipării şi in localitate. S'au tipărit astfel de manifeste si in Bucuresti. Toate cenzurate.

Stiu eu că ce s'a tipărit / manifeste ale partidului / trecuseră la cenzură.-

Stiu aceasta, că nu mi s'a spus de manifeste necenzurate.

- Cine vă informa de modul cum se cenzura manifestele si de unde stiaţi.-

- Pentru tipografia " IMPRIMERIA" mă informa ~~[illegible]~~ administratorul / membru in consiliul de administratie/ I. POPESCU MEHEDINTI si ŢEZAR SPINEANU insărcinat cu supravegherea tipăririi manifestelor aci. pentru provincie ,acolo unde ştiu ca s'a tipărit / Roman, Bacău/ sefii locali de organizaţii.-

Nu cunosc proces intentat vre'unui conducător politici P.N.T. pentru publicare de manifeste netrecute la cenzură.-

- Pentru redacterea manifestelor Centrului era o comisie din care făceau parte: subsemnatul, CEZAR SPINEANU, Dr. AUREL DOBRESCU. Forma definitivă o avea Dl. Presedinte IULIU MANIU; subsemn ; p. Capitalei.-

- Aceste manifeste se difuzau astfel.-

Se incredinţa sefului organizaţiei respective

./.

numărul comandat / sau cota respectivă/ şi aceasta le distribuia în cuprinsul organizaţiei prin membrii partidului si prin afisaj după sistemul obicinuit.-

In general manifestele pe ţară tipărite la " Imprimeria" îmi sunt cunoscute.-

Manifestele pentru studenti se difuzau prin formaţia auxiliară T.N.T.M. despre care am data lămuriri intr'o declaraţie anterioară.-

S'au făcut şi manifeste pe categorii speciale / profesionale/. La militari, ca si la celelate profesiun: organizate,se răspândeau prin sectiile respective.-

Nu stiu ce anume persoane se ocupau cu răspândirea manifestelor- aceasta căzând in sarcina Comitetelor profesionale respective.-

Numărul manifestelor depindea de forţa organizaţiei respetive si de fondurile de care putea dispune aceastå.mxgxxixxţix

Organizaţiile profesionale îşi procurau singure fondurile cu care contribuiam la plata manifestelor respective.-

Nu ştiu că pentru secţia militară MITUS IONESCU era insărcinat cu primirea si distribuirea acestor manifeste.-

In ceace priveste adunările şi intrunirile publice in ţară.-

Subsemnatul : Am avut intruniri publice in Muscel / Câmpulung,Domnesti/ Topoloveni/ am participat la Congresle sau comitetele judetene pregătitoare congresului : R. Sărat / comitete/ Bacău / comitet local/ Roman / Comitet local/ Focsani / Comitet local/ Fălticeni / consfătuire locală/ Suceava/ congres judeţean/ şi Rădăuţi / congres judetean.-

Dl. N. PENESCU secretarul general a vizitat alte organizaţii judetene din Moldova in acelaş scop. Dl. HATEGANU,ministru,la Congresul organizatiei judetene Iasi terminat cu întrunire publică.-

Vor fi fost si alte intruniri publice in vechiul regat de care acum nu-mi amintesc.-

Stiu că au fost şi in Ardeal astfel de intruniri publice cu prilejul congresului judetean.-

./.

In capitală personal am participat :

La adunarea membrilor comitetelor de circunscripţii din culoarea Roşu/ la casa de sfat din Griviţa/,idem galbe / casa de sfat din Piaţa Amzei/,idem negru si Albastru,la clubul P.N.T. din Clemenceau.-

Intruniri publice s'au ţinut pe circunscripţii la casele de sfat sau in localuri publice.- La acestea personal nu am participat.- Stiu că la unele au participat fruntasi ardeleni .-

Nu stiunde nici un mijloc sau metodă de luptă ilegală decare sar fi servit P.N.T. in Campania electorală şi in alegeri.-

Gărzile ţărăneşti ca mijloc de apărare a voluntarilor şi a urnelor nu sunt mijloace ilegale, deasmenea a liniştei şi ordinei in adunării.-

Nu cunosc nici un caz in care astfel de gărzi să se fi dedat la agresiuni sau atacuri pentru a provoca pe adversari ,cazurilece ~~ts~~ vor fi fost desigur- au fost pentrucă adversarii au provocat incercând tulburarea adversarilor,furt de voturi sau urne.-

/ss/ Ion Mihalache,

5 Septembrie 1947.-

Nu exita un organ special de conducerea campaniei electorale pe ţară / in afar de comisia de propagandă care se ocupa cu manifestele / aceasta revenind d drept forurilor permanente ale partidului din care si subsemnatul făceam parte.-

Cu mersul campaniei electorale pe vechiul regat se ocupa comitetul regional al vechiului regat/ al cărui prsedinte era subsemnatul- şi secretar provizoriu Gh. MACARASCU,lucrând in realitate cu Dl. PENESCU/ iar pebtru Ardeal,comitetul regional al Ardealului, al Banatului, al cărui preşedinte era MIHAI POPOVICI si secretar general ILIE LAZAR.

Presedintele comisiei de propagandă pentru vechiul regat era CEZAR SPINEANU si pentru Ardeal Dr. AUREL DOBRESCU.-

./.

In ceace priveste " Instructiile pentru alegeri" semnate presedinte CEZAR SPINEANU, aflate in "Volumul I din alegerile din 1946" pagina 2 şi pag- 3 ce mi-au fost citite in intregime / 13 puncte/ declar că nu am avut cunostintă de ele; dacă mi-ar fi fost prezentate, le-aş fi acceptat şi subscris in genere- in afară de punctele 10 : oblig " cu forţa" a presedintelui Sectiei de Votare; şi ultimile trei rânduri care nu avea rost şi anume " privitoare la " Incunostintarea membrilor nosti că românii dela Paris au protestat vehement că ţara a fost slab reprezentată la Conferinţa Păcii".

Făceam parte din comisia de propagandă; asa cum am arătat mai sus.

Este exact că pentru campania electorală s'a pus un preţ deosebit pe tineret.-

In ceace priveste intrunirile ce se tineau in Capitală n'am dat directive speciale cu privire la ţinerea discursurilor si nu am primit rapoarte asupra acestor discursuri, desi eram presedintele organizaţiei capitalei, nu era obiceiul; le urmăream după gazeta Dreptatea.

Nu am fost informat că" la intrunirea dela Barcelona unii vorbitorii ca: Barcaru, Ion Lazăru, profesor Anghelescu si Petre LUNGU......... Etc. au incitat asistenţa impotriva comunistilor si a evreilor"

Este adevărat că in discursurile Dvs., cu prilejul campaniei electorale aţi căutat să insuflaţi ţăranilor teama că guvernul GOZA va infiinţa colhozuri care îi va priva de orice drepturi asupra proprietăţii si averi lor?

Sub această formă, nu-i adevărat. Am vorbit, la câteva intruniri, despre colhozuri : in ce constau, şi progresul din punct de vederehtehnic ; şi i-am intrebat după acea dacă ei le aprobă.

- In ceace priveşte " echipele de şoc militare " formate din Tineretul militar condus " de MITUS IONESCU "- nu ştiu că a existat şi cum s'au organizat. Nedepinzând de Capitală, intrebarea poate fi adresată Dlui MANIU şi PENESCU.-

Pe mine nici Dl. MANIU nici Dl. PENESCU nu m!au informat de existenţa şi rostul acestor echipe.-

Nu mi s!au adus la cunoştinţă " acte de terorism şi huliganism" comise de echipele de şoc şi de " gărzile ţărăneşti".-

Nu-mi amintesc dacă la întoarcerea mea din Muscel unde în lunile Septembrie şi Octombrie 1946 am fost reţinut

./.

mai mult timp cu ocazia procesului meu de lipsire de drepturi cetăţeneşti- mi s'au comunicat " acte de terorism" din ţară.-

In timpul lipsei mele din Capitală mi-a ţinut locul Vice-Preşedintele org. Capitalei Prof. Universitar G.K. Constantinescu.-

Nici ulterior nu-mi amintesc că mi s'au raportat, voi fi luat cunoştinţă de cele intâmplate prin presă sau prin prieteni.-

286

copie vezi vol. 3 f. 231, 232, ~~284~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I.Mihalache, în continuare declar:

- In legătură cu evenimentele dela 23 August 1945, nu-mi amintesc să fi avut o consfătuire în casele Stirbey.

- Am aflat sau ştiut că Suveranul nu s'a prezentat la serbările dela 23 August 1945.

- După 6 Martie 1945 vechiul acord al "Blocului celor patru partide", a rămas automat "acord al celor trei partide". Aceste trei partide au ţinut să informeze Suveranul despre punctul lor de vedere asupra actelor Guvernului şi să ceară schimbarea Guvernului în raport cu curentele de opinie publică.

ss.I.Mihalache.

Informarea în audienţe la Suveran am făcut-o verbal. Ocazional, am predat şi memorii din ţară.

Cred că s'au predat Suveranului şi copii depe memorii adresate Misiunilor aliate.

Am fost în audienţă separat de dl.Maniu.

ss.I.Mihalache.

5 Septemvrie 1947.

M.C.

copie regi vol. 3 f. 233, 234, 285

D E C L A R A T I E

Subsemnatul, I.MIHALACHE, în continuare declar :

Din "Buletinul de informaţii" al "Biuroului de Informaţii" al P.N.T. (depe lângă gazeta Dreptatea) am aflat că la Paris există un grup Români care scoteau gazeta de frondă contra Guvernului român "La Roumanie independence". Dintre cei aflaţi în acel "grup" îmi amintesc de numele Răutu şi Florescu.

De alte grupuri de români, organizaţi în străinătate (Elveţia) nu am ştiut.

Eu în Elveţia urma să iau contact, după plecarea mea cu Gafencu, Buzeşti, Vişoianu şi eventual cu Creţeanu, Davilla, Tilea, Bianu, în Elvaţia sau în altă parte.

Desigur că între altele m'aş fi informat şi despre " grupurile de români din străinătate" dacă există.-

ss. I.Mihalache

6 Septembrie 1947.

Copie vezi vol. 3 - f 235, 236.

288

000286

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I.MIHALACHE, în continuare declar:

Dl. Maniu s'a consultat cu mine decâte ori s'a pus în discuţiune chestiunea eventualei schimbări de tactică sau metodă de lupta a partidului.

Dl.Maniu avea "depline puteri" date de Comitetul Central de dinainte de dizolvarea partidelor, până la şedinţa Comitetului Central ce a avut loc după alegerile din 1946.

Dl.Maniu, pe cât ştiu, nu a luat vr'o hotărâre importantă fără a se fi consultat cu mine.

Evident socotesc foarte importantă schimbarea de metodă de lupta sau tactică a unui partid, cum este al nostru.

Socotesc importante demersurile făcute de un partid politic unor puteri străine.

Socotesc importante înfiinţarea şi sprijinirea unor "grupări politice de rezistenţă în afara graniţelor ţării".

Legăturile creeate de Dl.Maniu cu diferite persoane din Ministere pentru informaţii nu era obligat să mi le comunice mie; nici chiar atunci "când erau în legătura cu orientarea în politica externă a Partidului".

Stiu că Dl.Maniu nu s'a gândit la schimbarea politic externe a partidului.-

Stiu aceasta, pentru că dacă s'ar fi gândit mi-ar fi spus, tocmai fiindcă aceasta ar fi fost o problemă prea importantă.-

Sigur că era important să-mi comunice "orce înfiinţare de organizaţii de luptă subversivă ale partidului".

ss.I.Mihalache

6 Septembrie 1947.

copie vezi vol. 3 f 237 - 240. 289

II

00287

DECLARATIE

Subsemnatul I.MIHALACHE, în continuare, declar:

Dl.Penescu în calitate de Secretar General era obligat să cunoască "Instrucţiunile redactate de Comitetele (două) de propagandă" p.alegeri.

Manifestele Centrului, lucrate de cele 2 comisii de propagandă, erau văzute de mine pentru V.Regat, de Dl.Mihaiu Popovici pentru Ardeal şi Banat şi ulterior prezentate Dlui Maniu spre aprobare.

Din comisia de propagandă p.Vechiul Regat făcea parte şi subsemnatul.

Primul concept de manifest p.militari l-am întocmit eu predându-l Dlui Maniu, la Dobreşti când a fost în vizita la mine, prin Oct.1946 - pentru a discuta chestiuni în legătură cu campania electorală, subsemnatul fiind ocupat pe acea vreme cu procesul la Câmpulung (al subsemnatului - cel electoral).

Dl.Maniu nu se deplasa deseori la Dobreşti, ci la câteva luni când avea chestiuni importante şi nevoie de repaos.-

Dl.Maniu pentru probleme importante pe care avea nevoie să le discute în linişte, venia, uneori, la Dobreşti.

Nu-mi aduc aminte ce anume probleme am discutat la Dobreşti cu acel prilej, de sigur chestiuni în legătură cu campania electorală şi mersul procesului meu electoral.-

- "De aceea a venit Dl.Maniu la Dobreşti ca să cunoască mersul procesului Dv. electoral ?"

- De sigur că nu; ci pentru alte probleme mai importante şi pentru repaus de câteva zile.

- In ziua de alegeri a existat un Biurou Central de Coordonare pentru Capitală sub conducerea mea, în casa Serdici. Acesta era Biuroul Capitalei: Subsemnatul, Dl.Prof G.K.Constantinescu, Secretarul Gl.Al.Bunescu, Secr.adjunct Ing. Popescu Botoşani şi şefii de sectoare, aceşti 4 şefi de sectoare lucrând în sectoare şi venind din când în când la sediu (Serdici).

..//..

Legătura cu Provincia o ţinea Penescu,care şi organizase biurou propriu.-

- Am auzit că în timpul alegerilor s'au făcut fotografii de către fotografi anglo-americani.

- Legătura între Biuroul de Coordonare şi periferia se făcea prin : agenţi de legătura între sediu (Serdici) şi şefii de sectoare; acestia îşi organizau însăşi legături proprii cu secţiile de votare.

ss. I. Mihalache.

6 Sept.1947.

copie vezi vol. 3. f 241-244

291

~~288~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I.MIHALACHE,în continuare declar :

- Am locuit în Bucureşti la Nestor Badea,în timpul anului 1947 până pe la începutul lui Iunie.-

- Aci am primit mai multe vizite ale D-lui Iuliu Maniu şi am ţinut şi câteva şedinţe ale " Biroului " Partidului. Imi amintesc că la una din întâlniri cu Dl.Maniu mi-a arătat un mesagiu venit dela Acheson în care arăta mulţumire că Partidul naţional ţărănesc,nu întreprinde agitaţii de răsturnare a guvernului.-

- Nu ştiu că Niculescu-Buzeşti a primit un mandat de reprezentare din partea celor trei partide din opoziţie.-

- Am citit o scrisoare primită de Dl.Maniu dela Niculescu Buzeşti care începea cu nenorocirea ce l-a lovit şi care-l cufundase într'o stare de deprimare şi disperare şi care termina cu un postscriptum în care mă asigura de devotamentul lui.- Scrisoarea fiindu-mi cetită am recunoscut conţinutul ei.-

Recomandarea lui Niculescu Buzeşti corespunde cu cele cuprinse în mesajul Acheson.-

Mi-amintesc că la Badea Nestor m'au vizitat gazetarii anglo-americani,; nu-mi amintesc să fi venit cineva dela " Misiunile Anglo-Americane ".-

Mesajul Aacheson îmi amintesc că mi l-a citit mai întâi mie singur,şi a doua oară fiind faţă încă cineva,probabil Penescu.-

Din gazetarii veniţi în ţară ce m'au vizitat,îmi amintesc numele : Markham, D-ra Theyler / americani/.-

Cât timp am stat la Badea am primit vizitele unor militari de grad superior din C.P.M. şi îmi amintesc de : General Aviator Deculescu care mi-a prezentat o lucrare /carte/, General Negrei,General Gheorghieş,Col.Stoica,Col.Stătescu,Col. Dumitrescu /azi general ; nu ştiu dacă mai este în partid/, Comandor Cioroiu,C-dor Mocanu şi alţi militari al căror nume

./.

nu-mi vine în memorie.-

Au mai fost şi alţi ofiţeri superiori neînscrişi în partid : Generalul Gheorghiu, General Teodorescu Iosif, Gen. Magistrat Constantinescu şi alţii.-

Am primit corespondenţă dela Lt.Colonelul Secretar al Organizaţiei Braşov /domiciliind în Codlea /.-

Nu-mi amintesc dacă şi dela alţi foşti militari.-

ss/. I. Mihalache

copie vezi rol. 3. f 245 - 246 ~~f. 299~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I.MIHALACHE,în continuare declar :

Pentru a putea studia problemele ce se puneau Conferinţei din Paris,s'a ţinut la Mihai Popovici o primă consfătuire cu membri ai Partidului / din Delegaţia Permanentă,sau specialişti/ cu technicieni din alte partide sau fără partid.-

S'a discutat necesitatea de a se urmări aceste probleme şi s'au schiţat Comisiile de specialişti care să le studieze.-

Au mai fost şi alţi technicieni,în afară de partide,dar nu-mi amintesc numele lor - în afară de Pogoneanu.-

Preşedintele şi Secretarul General al Partidului s'au ocupat mai departe cu formarea definitivă a fiecărei chestiuni.-

Buzeşti şi Vişoianu erau şi ei de faţă.-

Nu ştiu " cum şi de unde se procura materialul documentar necesar pentru redactarea rapoartelor pe probleme ".-

Cu întocmirea definitivă a acestor memorii se ocupau Preşedintele şi Secretarul General ; eu nu am urmărit astfel de lucrări ;

Stiu că aceste memorii pe probleme,au fost trimise lui Gafencu la cererea acestuia.- Nu ştiu prin cine.-

Nu ştiu prin ce mijloace se primea şi se trimitea corespondenţa în străinătate.-

Cred că memoriile erau importante şi nu trebuiau să cadă în orice mână,deduc deci că curierul trebuia să fie persoană de încredere.-

- Cum vă explicaţi că din corespondenţa primită din străinătate,o scrisoare cu data de 3 Aprilie 1947,expediată de Niculescu Buzeşti,s'a găsit în copie la Pogoneanu ?

- Probabil că Dl.Maniu i-a dat-o s'o citească şi el a copiat-o.-

- Desigur că se deduce, că Dl.Pogoneanu se bucura de încrederea D-lui Maniu.-

ss/. I. Mihalache

8 Septembrie 1947

copie vezi vol. 3. f 247, 248.

299

~~00291~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I. MIHALACHE, în continuare declar :

N'am comunicat soţiei mele plecarea în străinătate, deci nici obiectivul ei ; şi nici nu i-am vorbit la ultima plecare, că voiu lua contact cu grupul Vişoianu, Buzeşti, Creteanu, Davilla, Tilea, Bianu, Gafencu.-

" Dorinţa mea ar fi fost ca dacă ajungem în America să iau contact informativ cu Macek şi ceilalţi agrarieni străini" / ai altor state /.-

ss/. I. Mihalache

8 Septembrie 1947

copie vol. 3. f 249,250.

295

~~00292~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I.MIHALACHE, în continuare declar :

Generalul Aviator Gheorghiu a venit la mine cu Comandor Cioroiu când locuiam la Nestor Badea, aproximativ 5-6 luni în urmă.- Nu era în aceeaş vizită când mi-a prezentat Cioroiu proectul de organizare a aviaţiei.- A fost o vizită de informaţie politică despre partid.- Nu-mi aduc aminte că i-am spus " că partidul are nevoie de elemente combative de teren, iar nu de demnitari ".-

Cioroiu nu mi-a spus că şi " Generalul Gheorghiu a fost solicitat să colaboreze la proectul de reorganizare al aviaţiei ".-

De Colonelul Pancu nu-mi amintesc.-

Nu exclud, dar nu-mi amintesc că am declarat la conferinţa org.militare că " regimul actual va avea soarta regimului legionar şi a lui Carol II "

In ceeace priveşte legăturile şi corespondenţa org. militare pe Tară, cu organizaţiile militare / C.P.M. /din Provincie, priveşte pe Colonelul Stoica în calitate de Secretar al acelui Comitet, lucrând pe lângă d-l Maniu Preşed. Partidului.-

Ocazional mă informa Generalul Negrei - nu-mi amintesc azi ce anume informaţii.-

ss/. I. Mihalache

8 Septembrie 1947

copie vezi vol. 3 f 251—254. ~~0293~~ 296

D E C L A R A T I E

Subsemnatul, I. MIHALACHE, în continuare, declar:

- Odată cu numirea mea de Preşedinte al organizaţiei Capitalei, am fost obligat să locuiesc în Bucureşti mai mult decât înainte - şi aproximativ : 2 săptămâni în Bucureşti, 2 săptămâni la ţară; în cazuri importante: şi 3 săptămâni. In acest timp am locuit la Nestor Badea.-

In fapt, pregătirea campaniei electorale a început spre sfârşitul lui Ianuarie prin revizuirea organizaţiilor judeţene (în capitală: de circumscripţii).

Partidul a dat în chip firesc o importanţa deosebită acelor alegeri.-

- "Aţi considerat că aceste alegeri avea o importanţă epocală, că prin câştigarea sau pierderea acestor alegeri se hotăra asupra regumului ce avea să guverneze ţara"?

- Da.

- "Atunci când rezultatul acestor alegeri, hotărâ pe pentru multă vreme de soarta Partidului naţional-ţărănesc, este normal ca metodele obişnuite de lupta în alegeri să fi fost schimbate găsindu-se metode corespunzătoare"?

- Lupta dându-se în condiţiile legilor existente ale Ţării şi partidul netemându-se de rezultatul alegerilor nu s'a gândit la schimbarea metodei de lupta.

- Precizez că întrebuinţarea gărzilor ţărăneşti (vezi declaraţiile anterioare) nu constitue o metodă nouă, ele funcţionând şi în alegerile de sub guvernările liberale şi Goga - Cuziste.

- In instrucţiunile pentru conducerea alegerilor la secţiile de votare se dedeau, instrucţiuni şi pentru funcţionarea gărzilor ţărăneşti (acolo unde se simţea nevoie).

- "Instrucţiuni" pentru gărzile ţărăneşti, erau locale. Nu-mi amintesc acum vr'un exemplar de astfel de "Instrucţiuni".

..//..

E.F.

Eu răspundeam de conducerea campaniei electorale (incl.gărzi) pentru Vechiul Regat. Nu ştiu dacă Dnii Ghiţa Popp şi Ilie Lazar aveau o sarcină speciala "Controlul şi organizarea gărzilor ţărăneşti" în Ardeal şi Banat.

- Pe Ghiţa Pop îl cunosc de când îl cunosc şi pe Dl.Maniu. A fost deputat şi Ministru; Secretar General al Partidului dela asasinarea lui Madgearu până la numirea lui Penescu.

Il cunosc ca om capabil, cult şi devotat Partidului.

A rămas în Delegaţia Permanantă a Partidului până azi.

Nu i-am urmărit vr'o activitate specială în afară de aceea din Delegaţia Permananta.-

Cred c'a făcut parte din vr'una din comisiile ce se ocupau cu memoriile pentru Conferinţa de Pace.-

In timpul campaniei electorale a participat la redactarea manifestului general al Partidului; cred că de asemenea, la manifeste pentru Ardeal.

Nu ştiu dacă Ghiţa Pop a avut vr'o însărcinare de a ţine contact cu cei refugiaţi şi de a-i ajuta; delegat la Comitetul de asistenţa în acest scop fiind Serdici.-

Pentru cei fugiţi ("refugiaţi) în munţi, păduri sau oraşe, ţinea legătura cu Comitetul de Asistenţa (pentru cei închişi (Dl.Serdici.)

In calitate de Preşedinte al organizaţiei Capitalei, am făcut parte din Comitetul de asistenţă.

Acest Comitet îşi procura fonduri prin colecte. Si Penescu participa la unele şedinţe ale Comitetului.-

ss. I. Mihalache

8 Septembrie 1947.

copie rozi vol. 3 f 255 - 256.

298

~~110295~~

II

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I. MIHALACHE, în continuare declar:

Avocatul Horef a fost secretarul meu de 3-4 ani, Il întrebuinţam pentru corespondenţe; nu participa la discuţiuni şi şedinţe.

In Iunie 1947 am luat prezidenţia Comitetului de asistenţă reorganizat.

Inainte de 1947, am ajutat 3 - 4 fugiţi.

Nu-mi amintesc să fi dat bilete pentru ajutarea fugiţilor prin Horef.

Din Comitet făcea parte de drept (ca Secr.Gen.) şi Dl. Penescu.

D-na Teodoru era secretară a Comitetului.

Pela sfârşitul lui Iunie 1947 (sau începutul lui Iulie) am încasat dela 5 persoane care n'au voit să-şi dea numele (trimise prin 2 cunoscuţi) suma de 110.000.000 (o sutazecemilioane) pentru Fondul de asistenţă - pe care i-am vărsat imediat, contra semnătura, Inginerului Mihăescu.

Cred că am trimis la Serdici persoane fugite, sau pentru cei fugiţi - în calitatea lui (din Iunie) de delegat pentru fugiţi, în Comitetul de asistenţa.-

ss. I.Mihalache

8 Septembrie 1947.

copie vezi vol. 3. f 257, 258

299

~~00296~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul ION MIHALACHE, în continuare declar :

Complectez declaraţia din 8 Septembrie 1947, privitor la încunoştiinţarea soţiei mele despre plecarea în străinătate, cu următoarele :

Imi însuşesc declaraţia soţiei mele din 22 Iulie 1947, cu precizarea că nu am înştiinţat-o despre ultima plecare.-

Am vizat acea declaraţie la care mă refer în prezent.-

ss/. Ion Mihalache

9 Septembrie 1947

Copie vezi vol. 3. f 259 - 260. ~~00297~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I. MIHALACHE, în continuare declar :

Intrebare : Este adevărat că în luna Aprilie 1947 în casă la Nestor Badea, de faţă fiind şi Penescu, Dl. Maniu v'a comunicat că a informat misiunile aliate că este nevoit să înceapă onacţiune de răsturnare a guvernului din cauza prigoanei împotriva naţional-ţărăniştilor şi din cauza situaţiei grave din Ţară ?

- Nu răspund nici da nici nu ; aceasta înseamnă că nu-mi amintesc.-

Intrebare : Era această comunicare de mare însemnătate pentru partid ?

Răspuns : Da.-

Intrebare : Era de faţă şi Dl. Penescu ?

Răspuns : Da.-

Intrebare : Va cetit Dl. Maniu un text bătut la maşină ce reprezenta răspunsul D-lui Dean Aacheson transmis prin Legaţia Americană ?

Răspuns : Da.- Dl. Maniu ne-a citit un text scris la maşină ce reprezenta un răspuns al D-lui Dean Aacheson - care interesa pe Dl. Maniu.-

Intrebare : Recunoaşteţi că ideia ce cuprindea acest text în general că nu este momentul nici unei agitaţii pentru răsturnarea Guvernului ?

Răspuns : Nu recunosc această idee că : nu este momentul nici unei agitaţii. . . . .etc.-

Intrebare : Vă amintiţi că în acest text se făcea o recomandare de a nu se întreprinde nici o agitaţie din partea P.N.T. ?

Răspuns : Nu-mi amintesc.- Acest răspuns e o complectare a răspunsului /Declaraţiei/ din 7 Septembrie a.c.-

ss/. I. Mihalache

9 Septembrie 1947

copie vezi vol. 3. f 261-266. 00298

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Ion Mihalache in continuare declar:

Intrebare Ati făcut cu prijelul conferintei dela Cercul Militar, ţinută in Aprilie 1947 ,o exemplificare în care aţi arătat că Elveţieni,datorită educaţiei sportive şi spirituale,au nevoie de foarte puţin timp / câteva săptămâni/ pentru pregătirea lor tehnică militară ?

RăspunsNu-mi amintesc cu prilejul acelei conferinţe am spus cele de mai sus. Dar ştiu că în alte diferite prilejuri,am afirmat fondul celor de mai sus. Nu exclud deci că aşi fi putut spune şi atunci.

Cunosc pe generalul STOIKA GRIGORE. Stiu că era în comitetul organizaţiei militare. Când locuiam la Badea îmi amintesc că a venit la mine acasă,nu singur. Am aflat că militarii discutau problema reorganizării armatei; dar mie nu mi-au prezentat nu plan de organizare al armatei.

Nu-mi amintesc să-mi fi prezentat un asemenea plan.

Nu ştiu că generalul STOIKA făcea parte din comitetul de organizare pe ţară- din comitetul militar-

Cred că generalul STOIKA estemembru de partid de cel puţin 2 ani.

Pela începutul anului 1947- prin primăvara- când generalul BARBU mi-a prezentat un " proect de reorganizare" al jandarmeriei " / poate şi al poliţiei/ cuprinzând numai capitolele din proect, rămăsese vorba,ca,cu prilejul altei întâlniri să-mi facăo expunere a economiei proectului.-

Pe comandorul CIOROIU nu l-am cunoscut deaproape.Nu ştiu dacă era membru în comitetul organizaţiei militare. Nu avea în organizaţia de partid a capitalei nici-o situaţie / demnitate/.In partid era venit înainte de alegeri.

In timpul Campaniei Electorale,eu presedinte al capitalei,nu i-am dat vre'o insărcinare specială.-

./.

Comandorul MOÇANU ma vizitat de mai multe ori; şi în primăvara lui 1947. Cu ocazia acestor ~~xxxxxx~~ vizite şi îmi aducea unele informaţii . Nu-mi amintesc ce anume informaţii. Colabora mai întâi cu Dl. Maniu . Intră un timp " biroul presei" lucra in casele LEUCUTIA / str. Schitu Măgureanu/, unde locuia si Dl Maniu înainte de alegeri.

Intrebare Fiind în contact mai strâns cu Dl. Maniu avea posibilitatea să aibă informaţii mai complecte?

Răspuns Este normal.

Comandorul MOCANU era bine apreciat de mine ; cred si de Dl. MANIU.

In calitatea lui de membru al " biroului presei", găsesc normal că era indicat să i-a printre cei din tâi contact cu gazetarii străini.

Sunt sigur că cunoştea pe Dnii POGONEANU, CAMIL DEMETRESCU / poate si alţii/ dela Ministerul de Externe, în calitatea ce avea.

Cred că MOCANU se ducea şi la Legaţiile Engleze şi Americane în calitatea ce avea.

Nu-mi amintesc de un col. PLEZNILA ,in afară de col. PLEZNILA pe care l-am cunoscut ca director de cabinet al generalului D. POPESCU, Ministrul de Interne sub Antonescu. In această calitate i-am telefonat şi mi-a telefonat de câteva ori pentru intâlniri cu generalul D. POPESCU.

Nu-mi amintesc dacă mi-a mai telefonat după căderea lui Antonescu. Nu ştiu că col. PLEZNILA a fost vre'o dată membru al partidului national ţărănesc.

Generalul GHEORGHIES mi-a făcut impresia că este un om cult şi documentat prin lecturi proprii in cele politice ; asemenea inteligent.

Cred că generalul GHEORGHIES a intrat in partid in 1946.-

Am primit vizita generalului GHEORGHIES de vre'o tre ori .

Odată cu scrisoarea în care vorbea de necesitatea despărţiri celor două comitete deo organizaţie profesională militară capitală şi ţară- nu mi-a lăsat şi un " Plan de Organizare separată a acestor două organizaţiuni.

Sunt convins că Dl. general GHEORGHIES este o persoană onorabilă. Generalul GHEORGHIES, ca orice membru

./.

/ şi militari / era obligat ca în campania electorală şi în ziua de alegeri să meargă la sectoare şi circumscripţi.

Era obligat să i-a parte la campania electorală.-

După alegeri era obligat şi ceilalţi, să i-a parte la reorganizare/în curs /a circunsporipţilor din capitală şi alegerile noi comitete.

In noua reorganizare / la sectoare si circunscripţii/ urmăream ca în noile comitete să intre şi elemente noi / inclusiv militari/ provenite prin organizaţiile profesionale. Aş fi fost bucuros ca printre aceste elemente aăese să fie si generalul GHEOEGHIES.-

Ofiterii deblocaţi ca şi cei de rezervă avea obligaţia, ~~xxxxxxxxx~~ statutară să facă propagandă în mediile lor/inclusiv militare /.-

/ss/ I Mihalache.-

Copie vezi vol. 3. f 267-278.   ~~00301~~ 304

PROCES-VERBAL

Anul 1947 luna Septembrie ziua 11.

Noi, Prim Chestor S.Davidescu, asistat de Chestor Victor Dumitrescu şi comisar şef Stoiculescu Ilie:

Am procedat la confruntarea reţinutului Ion Mihalache cu reţinutul Mircea Cioroiu, Lt.Comandor, cu următorul rezultat:

COMANDOR CIOROIU: În ziua de 19.XI. însoţind pe Comandorul Mocanu la Serdici, m'am prezentat lui Dl. Mihalache.

I.MIHALACHE: Este exact.

COMANDOR CIOROIU: Dl.Mihalache a fost foarte amabil, m'au întrebat dacă fac parte din partid sau din organizaţia militară, i-am răspuns că nu, am spus că specialitatea mea este aviaţia fiind singurul domeniu pe care-l cunosc.-

Acum Dl.Mihalache m'a întrebat dece nu vreau să activez în domeniul acesta la care am răspuns că pot să lucrez în domeniul acesta şi m'a rugat să fac un studiu în acest domeniu.-

I.MIHALACHE : Nu-mi amintesc, posibil.

COMANDOR CIOROIU: Am mai avut după această convorbire, 1-2 convorbiri telefonice prin care ceream să mi se fixeze cand să dau studiu, am vorbit cu Dl. Mihalache la una din aceste convorbiri.

D-sa s'a scuzat că este ocupat şi trebue să plece şi m'a rugat să las lucrarea la Dl.Nistor Badea.

Am dus lucrarea personal şi am lăsat-o Dlui Nistor Badea, în ziua de 6.II. cu o scrisoare.

I.MIHALACHE : Este exact.

COMANDOR CIOROIU: După aceia am însoţit pe Dl.Gl.Gheorghiu la Dl.Mihalache.

Dl.Mihalache aflându-se în ziua de 19.XI. a

E.F.

..//..

spus că dacă alţi camarazi ai mei pot lucra în acest domeniu, am vorbit la telefon cu Dsa cu care ocazie am fixat o zi de audienţă pentru Dl. General Gheorghiu.

Dl.Mihalache ne-a făcut cunoscut că nu e străin,Dl.Gl.Gheorghiu,cûnoscându-l dela înmormântarea generalului Rujinschi,fapt pe care l-a confirmat Dl. Mihalache şi când s'a întâlnit cu Dl.Gl.Audienţa a fost fixată către sfârşitul primei jumătăţi a lunei Februarie

<u>ION MIHALACHE:</u> Exact, cu precizarea că nu i-am sugerat eu persoana Dlui General Gheorghiu.

<u>COMANDOR CIOROIU:</u> In seara când a fixat Dl. Mihalache,l-am însoţit pe Dl.Gl.Gheorghiu la locuinţa Dlui Nistor Badea. Am asistat la conversaţie,stând înapoia Dlui Mihalache în hool, uşa fiind deschisă însă între hool şi antreu.-

<u>ION MIHALACHE:</u> Este exact că Dl.Comandar Cioroiu a asistat la domiciliu la discuţii între mine şi Dl.Gl.Gheorghiu.

<u>COMANDOR CIOROIU:</u> Iniţial,schimb de politeţă şi-a amintit de cunoştinţe mai vechi: Dl.General a precizat Dlui Mihalache că face o vizită de informaţii.

Dl.Mihalache a răspuns asupra situaţiei generale şi nu se poate lucra decât văzând şi făcând.

In această formulă se înţelege şi politica internă şi externă.

<u>ION MIHALACHE:</u> Nu-mi amintesc, nu este exclus.-

<u>COMANDOR CIOROIU :</u> Dl.Mihalache a făcut precizarea că de şi există această situaţie P.N.T. are o linie bine stabilită şi anume: aşa cum sub dictatura Regelui Carol II printr'o atitudine potrivnică şi o luptă continuă şi hotărâtă s'a reuşit a se doborî regimul tot astfel în prezent printr'o luptă dârză şi hotărâtă se va reuşi a se salva ţara doborându-se regimul de impilaţie.-

<u>ION MIHALACHE:</u> Nu-mi amintesc ideia, posibil Ideia este a mea.-

..//..

COMANDOR CIOROIU: Dl.Mihalache face elogii omului de acţiune,a omului de luptă şi de baricadă, arătând că interesează în aceste momente mai puţin omul de prestigiu sau de elaboraţie intelectuală,făcând unele specificaţii,prefer şi răsplătesc un om care a riscat alături de mine, chiar dacă din punct de vedere intelectual nu corespunde,decât să răsplătesc oameni pasivi care ar corespunde postului.-

ION MIHALACHE: Nu-mi amintesc cuvintele,posibil. Recunosc ideia mea.-

COMANDOR CIOROIU: Precizez că Dl.Mihalache a spus că are nevoie de baricade,oameni de linia I-a. Aceasta în legătură cu recompensele,pe care le-am arătat în răspunsul de mai sus.-

ION MIHALACHE: Nu-mi amintesc.

COMANDOR CIOROIU: Concluzia aceasta era categorică,că regimul trebuia îndepărtat şi că Dl.Mihalache ajunsese la concluzia că aceasta nu se putea face decât prin colaborare de oameni de risc şi de linia I-a,adică prin forţă.

ION MIHALACHE: Concluzia a tras-o D-lor.

COMANDOR CIOROIU: A încheiat spunând că în spiritul celor expuse de D-sa ne aşteaptă colaborarea.

ION MIHALACHE: Nu este exact că am solicitat colaborarea,ci am lăsat-o la aprecierea D-lor.

COMANDOR CIOROIU: Am plecat însoţit de Dl.Gl. Gheorghiu.

Am mai vorbit ulterior cu Dl.Horezu şi pe urmă cu Dl.Mihalache care mi-a fixat o zi specificând că nu poate decât câteva minute în scopul de a discuta lucrarea ce i fusese lăsată la domiciliu la 6.II.şi care se găsea la D-sa.

ION MIHALACHE: Sigur că este exact.

COMANDOR CIOROIU: L'am văzut pe Dl.Mihalache, mi-a arătat studiul,mi-a specificat că l-a citit cu atenţie şi l-a adnotat,am remarcat personal că textul purta pe margine o serie de adnotări în creion şi mi-a preci-

zat că fiind extrem de ocupat cu problema de partid, păstrează lucrarea şi-mi va comunica telefonic cât mai curând posibil ziua când ne putem vedea pentru a discuta pe îndelete lucrarea.

-Inainte de a ne despărţi de D-sa mi-a reamintit din nou necesitatea de a se complecta în cadrul secţiei milutare cu existenţa unei secţii de aviaţie, pomenindu-mi că la aviaţie există un Dl.Gl.Diculescu, din câte ştie D-sa,iar la Marină se ocupă Comandorul Mocanu şi Amiral Georgescu,aşa că orice colaborare pe care o voi aduce în acest domeniu personal sau prin camarazi sau cunoscuţi de ai mei,este valutată cu bucurie de D-sa şi va da tot sprijinul.-

Cu aceste cuvinte m'am despărţit de Dl.Mihalache. Telefon nu am mai primit şi nici eu nu l-am mai căutat a-l mai intreba. Lucrarea nu mi-a mai fost restizuită,am recunoscut-o mai târziu în dosarul de percheziţie.-

<u>ION MIHALACHE:</u> Fondul este exact nu-mi amintesc amănuntele. Contest amănuntele cu amiralul Georgescu.-

<u>COMANDOR CIOROIU:</u> La prima intrevedere la 19.XI. precum şi la ultima intrevedere,Dl.Mihalache mi-a arătat dar dorinţa D-sale de a aduce colaboratori dintre camarazii mei în cadrul partidului.-

<u>ION MIHALACHE:</u> Posibil.

<u>COMANDOR CIOROIU:</u> Primul studiu pe care l-am lăsat,era un studiu principial,deci de generalităţi şi atunci când Dl.Mihalache mi-a spus că le-a adnotat şi u urmează a-l discuta, am înţeles că nu am satisfăcut necesităţile informative ale Dsale în mod complect, fapt care m'a determinat să reiau impreună cu Dl.Gl. Gheorghiu un studiu precis cu date mai complecte,interesând organizarea şi funcţionarea Ministerului Aerului şi Marinei.-

Acest studiu nu i l-am dat Dlui Mihalache pentrucă nu l-am revăzut.

Precizez că primul studiu purta titlul: "Studiul rezumativ interesând politica aeriană şi valoa-

..//..

rea factorului aerian"

Al doilea studiu poartă titlul "Necesitatea înfiinţării Ministerului Aerului şi Marinei şi a celor două subsecretariate Aer şi Marină"

De acest studiu l-am informat pe Dl.Mihalache,arătându-i că pentru chestiuni de marină îl voi consulta pe Comandorul Mocanu,iar Dl.Mihalache mi-a răspuns :"Daţi drumurl".

ION MIHALACHE: Este exact,nu-mi-aduc aminte dacă aşi fi spes de al II-a studiu, daţii drumul,dar nu-i exclus.-

COMANDOR CIOROIU: Pentru cel de al doilea studiu asupra căruia noi mai reflectasem si-l informasem pe Dl.Mihalache asupra planului, am primir asentimentul şi impulsul D-sale pentru a-l lucra.-

Acest lucru ne-a determinat să trecem la acţiune şi să-l lucrez. Ne mai primind nici un telefon dela Dl.Mihalache, am renunţat de a-i da acest studiu Dlui Mihalache.-

ION MIHALACHE: Am spus că este necesar refacerea studiului,dar nu am dat nici o indicaţie.

COMANDOR CIOROIU: A acceptat întocmai planul pe care l-am spus eu.-

ION MIHALACHE: Este exact,dar nu mi-a expus noul plan.

COMANDOR CIOROIU: Ideia care ne-a călăuzit la redactarea celui de al 2-lea studiu,a fost:

- Prin tratatul de pace a fost limitat prin restricţii precise aviaţia militară,fiind însă lăsată liberă desvoltarea aviaţiei civile,unde nu există nici un fel de restricţie.

Pe această idea de bază ne-am brodat convingerile noastre care în speţă erau:

a.- Respectarea cu stricteţe a cifrelor militare.

b.- Desvoltarea la maximum în domeniul aviaţiei civile în scopul de a :

- Recupera şi plasa aci, personalul specia-

..//..

lizat care depăşea efectivul aviaţiei militare şi era deci licenţiat.

- Transformarea acestui departament într'o mare unitate de beneficii sociale (bani, câştig de timp, ameliorarea reţelei de comunicaţie care era distrusă de război).

Precizez că studiul acesta dădea posibilitatea de a se depăşi efectivele de oameni şi material printr'o desvoltare mai intensivă a aviaţiei civile.

Acest lucru ne-am dat seama după ce am luat contactul cu Dl. Mihalache, căci atunci l-am lucrat, fapt care rezultă şi din împrejurarea că am lucrat conspirativ şi numai în exemplare reduse (şease).

ION MIHALACHE: N'am primit acest studiu nici dela Dl. Comandor Cioroiu sau altă persoană şi nici dela Dl. Iuliu Maniu care nu m'a informat de existenţa şi conţinutul acestui studiu.

COMANDOR CIOROIU: Stiam că există organizaţie militară în P.N.T., dar n'am participat la nici o şedinţă.

Comandorul Mocanu, m'a informat că se ţin niste conferinţe, făcând rezerve şi chiar ironii asupra capacităţii celor care pregătesc aceste conferinţe, de ex. Slt. Lăzărescu care după memoria mea semna convocările pentru şedinţele organizaţiei militare, Acest Slt. Lăzărescu căruia i-am transmis opinia lui Mocanu, m'a informat că lucrurile s'au schimbat (Martie 1947) în sensul că s'au organizat această organizaţie, două compartimente: cadrul disponibil şi ofiţeri de rezervă.

Despre secţia militară, însine atâta ştiam.

Am căpătat convingerea că se tindea cu toată insistenţa, constant şi continuu să se copteze cât mai numeroşi ofiţeri din cadrul disponibil, prin org. militare sau prin propagandă, prin agenţi anumiţi.

Prin modul cum am luat cunoştinţă direct sau indirect, am ajuns la convingerea că P.N.T. se organiza pentruca element de putere făcând legatură normală între concepţia emisă asupra sistemului de lucru şi

ceace se vedea în realitate că se lucra.-

ION MIHALACHE: Organizare pe cadrul disponibil şi ofiţeri de rezervă este o chestiune de organizare internă a organizaţiei militare respectivă.

ION MIHALACHE: Nu mi-a comunicat Penescu nici odată că ar fi luat contact cu vr'o persoană militară pentru a ne pregăti plecarea în străinătate.

COMANDOR CIOROIU: Reţin expresia D-lui Mihalache de : "Oameni de baricade", în discuţia ce a avut-o cu Dl.Cl.Gheorghiu.-

ION MIHALACHE: NU-mi amintesc această expresie, dar poate fi posibilă.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal.-

ss. Lt.Cdor M.Cioroiu
ss. Mihalache

Prim Chestor: ss.S.Davidescu

Asistenţi: ss. Chestor Dumitrescu
ss.Comisar şef, Stoiculescu

PROCES-VERBAL

Anul 1947, luna Septembrie ziua 11-a

Noi, Prim Chestor S.Davidescu, asistat de Chestor V. Dumitrescu şi Comisar Sef Stoiculescu Ilie :

Am procedat la confruntarea reţinutului Ion Mihalache cu reţinutul Gral Gheorghiu Ermil, cu următorul rezultat.-

General GHEORGHIU ERMIL : L-am zărit pe Dl.Ion Mihalache la mesele comune ale Cavalerilor Ordinului : " Mihai Viteazul " şi la înmormântarea Generalului Gh.Rujinschi, fără a vorbi cu D-sa.-

ION MIHALACHE : Exact.-

GENERAL GHEORGHIU ERMIL: N'am avut contact cu Dl. Mihalache până la vizita care i-am făcut-o la începutul lunei Februarie 1947.-Comandorul Cioroiu mi-a făcut sugestia să-l vizitez şi pe Dl.Mihalache, pentru a mă informa, vizita fiind aranjată de Dl.Comandor Cioroiu.- Am fost însoţit de Dl.Comandor Cioroiu, care a asistat la discuţie.-

In esenţă Dl.Mihalache mi-a făcut o expunere în linii generale asupra atitudinei în care se păstrează partidul în acţiunea pe care o duce, această atitudine fiind similară celei din trecut când a avut curajul să sfătuiască pe Regele Carol II să nu rămână intransigent pe poziţia, care şi-a ales-o Dl.Mihalache, în continuare asupra situaţiei actuale pe plan internaţional, mi-a arătat că este o situaţie confuză şi că trebue acţionat : "Văzând şi făcând ".- In ceeace priveşte situaţia internă din punct de vedere politic, partidul are nevoe de acţiune, de oameni de acţiune, de oameni pe care D-sa i-a denumit " luptători de linia I-a ", iar cu posibilităţi de conducere, nu îl interesează pentru moment._

Relativ la oamenii din linia I-a, partidul se va gândi să-i recompenseze în primul rând.-

A arătat că partidul se găseşte într'o luptă cu actualul regim din care va eşi învingător având asentimentul masselor.-

Am tras concluzia în discuţie, că era vorba de organizarea unei lupte prin forţă.-

ION MIHALACHE : Recunosc fondul discuţiei expusă de Dl.General Gheorghiu,nu-mi amintesc expresiile,concluzia îi aparţine.-

GENERAL GHEORGHIU ERMIL : Studiul înfiinţărei Ministerului Aerului şi Marinei cu cele 2 (două)Subsecretariate de Stat aer şi marină a fost redactat ulterior vizitei pe care am făcut-o D-lui Mihalache.-Redactarea s'a făcut de către subsemnatul în colaborare cu Dl.Comandor Cioroiu M.-

ION MIHALACHE : Nu cunosc acest studiu,şi nu am vre-o ştiinţă despre el.-

Drept care am încheiat prezentul proces verbal.-

ss/. Gl.Gheorghiu
ss/.I.Mihalache

Prim Chestor : ss.S.DAVIDESCU
Asistent : Chestor
ss/.V.Dumitrescu

313

~~00310~~

copie vezi vol. 3. f 282, 283.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I. MIHALACHE, în continuare, declar:

Recunosc că studiul "Problemele de soluţionat în legătură cu Poliţia şi Jandarmeria" s'a găsit la mine.

Sunt sigur că este studiul pe care mi l-a prezentat Generalul Barbu din Secţia prof. Militară din Org. Capitalei.-

Sublinierile din text îmi aparţin.

Scrisoarea semnata Gl. Anton din 8 Octombrie 1945 s'a găsit la mine.-

ss. I. Mihalache.

11 Septembrie 1947.

E.F.

"/

copie vezi vol. 3. f 284, 285

D E C L A R A T I E

Subsemnatul, I. MIHALACHE, in continuare, declar :

Scrisorile care mi s'au prezentat şi anume:

1.- Scrisoarea G.P. Suţa cu data de 8 Mai 1947 pe care am vizitat-o ;

2.- Scrisoarea semnată PETRE POPESCU ce mi-a fost adresată mie şi pe care am pus nota " cu D. SERDICI" ?

3.- Si scrisoarea DEMEA din 3o Mai 1947 pe care deasemenea am vizita-o-

Toate aceste scrisori mi-au fost cetite şi le-am recunoscut conţinutul.-

/ ss/ I MIHALACHE

15 Septembrie 1947.-

N. a.

copie vezi vol. 3 f 286-288. 00312 315

D E C L A R A T I E

Subsemnatul, I.Mihalache, în continuare declar:

Pe vremea când locuiam la Nestor Badea, am cunoscut pe Nicolae Cârje care mi-a fost prezentat la locuinţa mea de dl.Xenti. Mi-au propus să adune material informativ de ordin politic. Dl.Cârje s'a oferit să redacteze un buletin de sinteză a situaţiei politice.

N'am întrebat pe dl.Cârje dacă are legături cu americanii şi nu i-am spus că ar fi bine să facă legături cu misiunea americană.

Precizez că împreună cu Senti şi Cârje au fost încă 3 - 4 persoane care formau echipa lui Cârje.

Printre aceştia îmi amintesc de un domn Bălărescu.

Cârje sau Senti mi-a spus că în echipa lor sunt vreo 20 de persoane.

Peste vreo săptămână au venit Cârje şi Bălărescu cu note informative şi cu un buletin de sinteză a situaţiei internaţionale săptămânale.

Am frunzărit materialul prezentat şi le-am mulţumit pentru el.

Mi-au propus să-mi facă o gardă personală, şi am refuzat.

E adevărat că Cârje urma să mă cheme la telefon pe nume de "Ardeleanu".

Mi-aduc aminte că printre aceştia era şi un oarecare "Dorobanţu".

In momentul în care am simţit că vor să fie recompensaţi cu bani - după a treia întâlnire - am rupt contactul cu ei.

Cu Senti voi fi discutat (nu-mi amintesc) că vor fi repuşi în locurile lor cu câştigarea drepturilor din urmă.

./.

M.C.

Dl.Senti mi s'a prezentat ca inspector la Siguranţă detaşat la Marele St.Major.

Pe ceilalţi mi i-a prezentat ca foşti funcţionari la Siguranţă.

ss. I.Mihalache.

16 Septemvrie 1947.

PROCES - VERBAL
======================
de confruntare

Astăzi, anul Una mie nouă sute patru zeci şi şapte, luna Septembrie ziua şaptesprezece.

Noi, C.MIHALCEA, Inspector General de Poliţie, asistat de D-nii : S.Davidescu, Prim Chestor P.P.C. şi V.ALEXANDRU, procedând la confruntarea dintre : reţinuţii G-ral, în rezervă GHEORGHIES ALEXANDRU şi ION MIHALACHE, cu privire la activitatea susnumiţilor din organizaţiile militare ale fostului partid naţional - ţărănesc, constatăm următoarele :

1/. General Gheorghies : M'am înscris în P.N.T. în primăvara anului 1945, înmânând cererea de înscriere D-lui Iuliu Maniu la el acasă în Str.Sfinţilor, pentru a-mi căuta un plasament în viitor.-

Pe Dl.Mihalache l-am cunoscut personal după înscrierea mea în partid, abia în primăvara anuluu 1947, când i-am făcut o vizită în urma recomandării D-lui Iuliu Maniu, pentru a primi informaţii asupra punctului de vedere al D-lui Mihalache în legătură cu sarcinile ce le-aş putea primi din partea P.N.T.- Am fost singur la Dl.Mihalache.- Dl.Mihalache m'a primit şi am avut o dscuţiune între patru ochi.-Am discutat cu Dl.Mihalache problema organizaţiilor militare din P.N.T. pe ţară şi necesitatea înfiinţării unei conduceri centrale pe ţară.-Dl. Mihalache mi-a spus să-i prezint un plan de organizare şi că are nevoie în primul rând de oameni de acţiune, de teren şi combativi şi nu de oameni de conducere, precizând că în privinţa viitoarelor recompense se va ţine seamă de activitatea practică în teren.-Plângându-mă D-lui Ion Mihalache de lipsa de activitate timp de doi ani, D-sa mi-a răspuns că toate elementele trebuesc verificate.- Dl.Mihalache a subliniat că vor fi recompensaţi acei care vor fi în linia întâia.- Toată disculia a avut un caracter confidenţial.-

./.

Dl.Ion Mihalache :

Recunosc că Dl.General Gheorghieş m'a vizitat la domiciliul meu dela Nestor Badea la începutul anului 1947,f fără să-mi amintesc dacă mi-a spus că este îndrumat de Dl. Iuliu Maniu.-Accept în totul cele declarate de Dl.General Gheorghieş că au avut loc,cu deosebirea că eu am înţeles că este vorba de separarea comitetului pe ţară de cel pe Capitală

General Gheorghieş : C

Când am avut prima întâlnire cu Dl.Mihalache,eram informat că funcţionau două organizaţii militare,una pe ţară şi una pe Capitală,ambele organizaţii conduse de acelaş comitet sub preşedinţia D-lui General Negrei.-Peste toate organizaţiile militare (Capitală,ţară şi judeţe) propuneam un grup militar de conducere sub preşedinţia mea.-

Ion Mihalache :

Nu-mi amintesc că aceasta ar fi fost sensul propunerii în legătură cu organizaţiile militare.-

Generalul Gheorghieş :

Al doilea scop al întrevederii cu Dl.Mihalache a fost acela de a-l întreba dacă partidul când va veni la guvern are pregătită problema conducerii Ministerului de Război şi M.St.M.şi a organizării armatei,făcându-i o expunere sumară şi asupra acestei probleme,pe care am tratat-o amănunţit în planul înmânat ulterior.-

Ion Mihalache :

Accept cele susţinute de Dl.General Gheorghieş,mai ales că această problemă mi-au mai pus-o şi alţi generali.-

General Gheorghieş :

Am efectuat planul cerut de Dl.Mihalache şi peste câteva zile m'am interesat la telefon dacă D-sa este acasă şi răspunzându-mi-se negativ am scris şi o scrisoare anexată planului prin care dădeam lămuriri complimentare şi pe care le-am predat D-lui avocat Horezu,secretarul D-lui Mihalache .- La înapoierea D-lui Mihalache în Bucureşti,Dl.Mihalache mi-a dat o oră când m'am prezentat la D-sa acasă şi am discutat din nou acest plan,având-l în faţa noastră după care D-sa mi-a spus că după ce va studia mai bine planul îmi va da un răspuns.-

ION Mihalache :

Recunosc.

General GHEORGHIES

Planul dat de mine a fost luat în considerare,

./.

însă un răspuns categoric nu mi s'a dat cu privire la numirea mea sau a altuia.-

Ion Mihalache :

Nu i-am dat nici o urmare.-

General Gheorghieş :

A treia vizită la Dl.Ion Mihalache a avut loc cu circa 3-4 săptămâni înainte de tentativa D-sale de plecare în străinătate, în urma unui telefon în care îmi comunica să mă prezint urgent la D-sa.- Deşi aveam musafiri în casă,faţă de chemarea urgentă a D-lui Mihalache, am plecat imediat.-Dl.Mihalache m'a primit imediat şi mi-a spus că la căutat şi nu l-a găsit pe Dl.General Negrei şi atunci să-i comunic de urgenţă Generalului Negrei să ia măsuri să ascundă arhiva organizaţiei militare.-.Intrebându-l ce s'a întâmplat D-sa mi-a răsouns că se teme de arestări.-

Ion Mihalache :

Este exact.-

General Gheorghieş :

l-am căutat pe Negrei la telefon chiar în seara aceleaşi zile, dar nu l-am găsit.- L-am găsit a doua zi la telefon cerându-i să ne întâlnim în Str.Regală la cercul nostru având a-i face o comunicare urgentă şi foarte importantă.-

Ne-am întâlnit la A.O.R.unde i-am comunicat dispoziţia D-lui Mihalache.- El a scos un carnet şi a scris numele câtorva ofiţeri,dintre cari îmi amintesc de Col.Spiridoneanu şi Stătescu,care erau în capul listei,rugându-mă să le comunic eu acestora măsurile ordonate de Dl.Mihalache.- I-am răspuns că aceasta este însărcinarea D-sale, şi ofiţerii sunt în curte, după care am plecat şi am raportat prin telefon D-lui Horezu, (Dl.Mihalache nefiind acasă) să-i comunice D-lui Mihalache că am executat misiunea încredinţată.-Precizez că atunci când Dl.Mihalache mi-a dat dispoziţiunea de mai sus eram numai noi doi.-

Ion Mihalache :

Nu-mi amintesc dacă Horezu mi-a comunicat dacă Dl. General Gheorghieş şi-a îndeplinit misiunea încredinţată.-

General Gheorghieş :

L-am mai vizitat pe Dl.Mihalache cu circa o săptămână înainte de tentativa sa de plecare din ţară pe când locuia la Dl.Popescu-Mehedinţi, unde m'am dus cu un scop personal şi cu unul informativ.- Scopul personal era acela de a cere avizul D-lui Mihalache ce răspuns să dau fiului meu,Locot.Radu Gheorghieş din Reg,3 Artilerie Gardă,cu privire la înscrierea sa în

./.

partidul comunist.-

Ion Mihalache :

Răspunsul meu a fost să lase băiatul să se înscrie ne având nici un fel de reflex asupra poziţiei D-sale în partid.-

Generalul Gheorghieş :

Dl.Mihalache mi-a spus că-mi va după masă un telefon după ce se va consulta cu Dl.Maniu şi că în ceeace-l priveşte personal poate să se înscrie deoarece D-sa a dat libertate tuturor să se înscrie unde vor.-

Scopul informativ era acela de a afla ce s'a întâmplat cu arhiva şi dacă s'a petrecut ceva.- Am aşteptat ca Dl. Mihalache să mă informeze,dar nu m'a informat,eu neîntrebându-l

General Gheorghieş :

Am asistat la o conferinţă la care a vorbit Col.Stoi ca şi Dl.Mihalache.- Colonelul Stoica a repetat în întregime conferinţa privitoare la armata de mâine.- După Conferinţa ţinută de Col.Stoica,Zorzor,etc.a luat cuvântul Dl.Mihalache care a vorbit despre ţelurile imediate ale P.N.T. făcând,apel la acţiune şi la trecere pe teren,cu care ocazie a dat exemplu armata elveţiană unde se face instrúcţie mai sumară,fiecare elveţian având arme în raniţă permanent asupra lui.- Conferinţa a avut loc puţin înainte de paşte 1947 şi a fost a doua conferinţă la care am participat.-

Ion Mihalache :

Este exact că am asistat la conferinţa D-lui Stoica care era expusă în rezumat.- Am vorbit după.Col.Stoica făcând obişnuitul apel ca lumea să treacă pe teren în circumscripţii. Imi amintesc de o exemplificare făcută de mine şi cu alte ocazii dar contest că aşi fi spus că fiecare să aibe arma şi raniţa la el acasă.-

General Gheorghieş :

Credinţa mea după conferinţa Col.Stoica şi cuvântare Dlui Mihalache a fost că se tindea la o acţiune subversivă şi ilegală sub conducerea D-lui I.Mihalache.- Această credinţă a devenit convingere atunci când Dl.Mihalache mi-a dat dispoziţia ca să comunic să se ascundă arhiva organizaţiei militare. Imprejurarea că nu mi-a comunicat nimic ce s'a întâmplat cu arhiva când L-am vizitat ultima dată,mi-a întărit convingerea şi mi-a dat siguranţa că în roganizaţia militară se lucrează subversiv şi ilega.- Am constata că această convingere a mea

./.

era corespunzătoare realităţii mai els în momentul când am aflat de încercarea D-lui Mihalache de a pleca din ţară şi când am luat contact cu D-nii ofiţeri în închisoare.-

Declaraţiile mele date în anchetă sunt făcute liber şi din convingerea mea.-

Ion Mihalache :

Sunt surprins că Dl.General a putut să-şi facă această impresie şi totuşi nu mi-a comunicat nimic, dimpotrivă mi-a cerut sprijin.-

General Gheorghieş :

Eu nu am participat la nici o acţiune dar m'am străduit să aduc în P.N.T.militari cunoscuţi mie.- Eu doream să aflu dacă este ceva la mijloc în legătură cu arhiva secretă, dar m'am jenat să întreb, nevroind să risc eu personal ceva.-

ss.Gl.Gheorghieş
ss.I.Mihalache

Drept care am dresat prezentul proces verbal, spre cele legale.-

INSPECTOR GENERAL,
ss/, Mihalcea

ASISTENŢI,
ss/. Davidescu
ss/.Alexandru.-

VI

urgent

copie vezi vol. 3 f 301-308.

P R O C E S - V E R B A L

de confruntare.

Astăzi, anul una mie nouă sute patru zeci şi şapte, luna Septemvrie, ziua optsprezece .

Noi, D.Diaconescu, referent special, asistat de dl.S.Davidescu, prim-chestor, procedând la confruntarea dintre reţinuţii Mihalache Ioan şi Penescu Niculae, cu privire la ancheta în curs, constatăm următoarele :

NICULAE PENESCU :

Este adevărat că am avut o convorbire cu comandorul Cioroiu privitoare la plecarea în străinătate. Eu am chemat prin comandorul Mocanu pe comandorul Cioroiu, dela care eram informat că a avut un rol important în aviaţie. Contest că eu am chemat urgent pe comandorul Cioroiu pentru a vorbi cu dânsul despre plecarea în străinătate. Nu este adevărat că eu am dat dispoziţie telefonistei, ca atunci, când sunt chemat de un domn comandor Cioroiu, să-mi dea imediat legătura, nici că i-am reproşat la telefon că mi-a telefonat prea târziu, pentrucă nu aşteptam telefonul său în ziua aceea şi pentru o anumită oră. Recunosc că mi-a telefonat dl.Cioroiu probabil la societatea de chibrituri şi că i-am dat, dar nu ştiu dacă în aceeaşi zi, un rendez-vous la mine acasă, cred că la ora 4, dar nu ştiu precis.

Mi-amintesc numai ziua în care a venit la mine, nu-mi-amintesc dacă mi-a telefonat în aceeaşi zi sau cu o zi înainte. Precizez că l-am primit pe dl.Cioroiu în după amiaza zilei de 9 sau 10 Iulie. Nu i-am indicat nici telefonul meu, nici adresa, fiindcă-l avea el avea o rudă vis - avis de mine.

Pe comandorul Cioroiu l-am cunoscut fiindu-mi prezentat de comandorul Mocanu la Biroul Presei, unde venea des, la sfârşitul lui 1946 sau începutul 1947.

./.

M.C.

I-am acordat încredere comandorului Cioroiu, fiindcă mi-a fost călduros recomandat de comandorul Mocanu care m'a rugat să-l angajez la Biroul Presei, şi pentrucă l-am văzut de mai multe ori la dl.Maniu, fiind primit de dl.Maniu. Pentrucă dl.Maniu i-a acordat încredere, i-am acordat-o şi eu. Cei cari vin des la dl.Maniu, se bucură de încrederea dlui Maniu. Când a venit dl.Cioroiu la mine, l-am intrebat pentru a intra în discuţie, ceva în legătură cu organizarea biroului de presă. L-am întrebat dacă ar fi posibil să se găsească o combinaţie în sensul de a se cumpăra locurile şi prin complicitatea polotului a unui avion de călători "Tars", care în loc să meargă la Arad, să meargă pe coasta Turciei. Comandorul Cioroiu mi-a spus că această plecare este de domeniul fanteziei, şi că nu capătă avionul benzina până la Arad ci numai până la o escală, adăugând că el fiind cineva în aviaţie, şi-a rezervat o ultimă posibilitate de plecare, că această posibilitate nu trebue să fie epuizată, decât pentru personagii importante.

Pentru a-i da impresiunea că este un lucru practic serios i-am afirmat că este vorba de două personagii importante. Am comunicat convorbirea avută cu Cioroiu dlor Maniu şi Mihalache acasă la dl.Romulus Boilă.

ss.N.Penescu.

<u>ION MIHALACHE</u> :

Sunt foarte surprins, nu ştiu nimic.

ss. I.Mihalache.

<u>NICOLAE PENESCU</u> :

Nu am avut dispoziţii să iau contact cu Cioroiu, dela nimeni, ci am făcut-o din proprie iniţiativă. Când i-am comunicat dlui Maniu în prezenţa dlui Mihalache că Cioroiu a spus că această plecare costă 6000 dolari, pentrucă trebue să dea bani piloţilor care trebue să lase bani familiilor şi să aibă şi ei viaţa asigurată pe un an, câte 200 dolari pe lună. Dl.Maniu mi-a răspuns că partidul nu are această sumă. Inainte cu câteva zile de

a vorbi cu Cioroiu, tot la dl.Romulus Boilă acasă, unde se găseau dl.Maniu şi Mihalache, i-am comunicat dlui Maniu că circulă zvonul în legătură cu arestarea mea iminentă. De arestarea mea am fost informat prin dl.Maniu, Mihalache şi Mihai Popovici, care la rândul său a cerut informaţii prin cumnatul dlui Ministru Teohari Georgescu, dl.Samuilă. Eu nu i-am comunicat dlui Maniu hotărîrea de a pleca în străinătate ci numai o informaţiă.

In ziua de 12 Iulie am fost la dl.Mihalache acasă la Popescu Mehedinţi, unde am stat vreo oră şi i-am amintit printre alte discuţiuni de discuţia avută cu Cioroiu privitor la plecare, discuţiune pe care i-o relatasem când am fost la dl.Romulus Boilă. Dl Mihalache mi-a răspuns că i-ar fi dat dlui Cioroiu să facă un proect sau lucrare pe care a făcut-o bine fiind inteligent, dar i se pare a fi superficial (neserios) nu-mi aduc aminte calificativul dat. Dl.Mihalache mi-a spus că se întoarce dela Dobreşti Luni, să-l însoţesc acolo pentru a fi adăpostit. Eu n'am ştiut de plecarea mea înainte de Duminecă 13 Iulie, când mi-a fost propusă de dl. Maniu. Eu nu m'am gândit a pleca decât eu cu nevastă mea, nu cu dl.Mihalache.

ss. N.Penescu.

<u>ION MIHALACHE</u> :

Nici acuma nu ştiu că dl.Penescu mi-a comunicat convorbirea cu Cioroiu. Mi-amintesc că am vorbit despre Cioroiu ca de un om neserios, dar nu în legătură cu plecarea. N'am ştiut că dl.Penescu vrea să plece şi nici eu nu i-am spus dlui Penescu că vreau să plec, m'am găsit prima oară în legătură cu plecarea la dl.Dr.Jovin acasă, la 13 Iulie, la ora 9 seara.

ss. I.Mihalache.

<u>NICULAE PENESCU</u> :

In seara de 13 Iulie când am venit la dl.Maniu acasă pe la orele 9, am găsit numai pe dl.Maniu cu dl. Mihalache singuri. Nici dl.Maniu, nici dl.Mihalache

./.

nu mi-au comunicat obiectivul plecării în sensul politic, ci pentru a ne pune la adăpost.

La dl.Mihalache mă duceam, cât era în Bucureşti, foarte des, dacă nu mă duceam zilnic, mă duceam la două zile, pentrucă dl.Mihalache se interesa întâi de organizare şi pe urmă de viaţa de partid. Odată am văzut eşind dela dl.Mihalache un ofiţer american însoţit de o doamnă blondă. Doamna aceea mi-a spus că dl.ofiţer o fi fost maior vine să facă o vizită dlui Mihalache şi că doreşte să-mi facă şi mie o vizită. Pe doamna aceasta am cunoscut-o la dl.Mihalache acasă, fiindu-mi prezentată de dna Negruzzi. Această doamnă vorbea numai franţuzeşte. -

In luna Aprilie, fiind în casă la dl.Nestor Badea şi fiind de faţă şi dnul Mihalache, dl.Maniu ne-a comunicat că a informat misiunile aliate, că faţă de prigoana pornită de guvern în contra P.N.T. prin arestări şi faţă de situaţia gravă din ţară, este nevoit să înceapă o acţiune pentru răsturnarea guvernului; că la această comunicare a primit prin Legaţia Americană un răspuns adresat Legaţiei pentru dl.Maniu (corespondenţa era între dl. Acheson şi Legaţie) pentru a-l sfătui să nu facă agitaţiuni în acest sens. In acest scop ne-a citit şi un text de pe o foaie de hârtie.

ss.N.Penescu.

ION MIHALACHE :

Intreabă pe dl.Penescu dacă atunci când a fost dânsul la dl.Maniu, n'a fost şi dl.Carandino.

ss. I.Mihalache.

NICULAE PENESCU :

Până când am plecat de acolo cu dl.Mihalache nu l-am văzut pe dl.Carandino.

ION MIHALACHE :

Dacă era dl.Penescu de faţă când l-am întrebat pe dl.Maniu cu ce program plecăm şi pe ce pivot se sprijină în această combinaţie.

ss.I.Mihalache.

./.

NICULAE PENESCU :

Nu. ss.N.Penescu.

ION MIHALACHE :

Dl.Penescu când a venit, m'a găsit pe mine citindu-mi nota Acheson.

ss. I.Mihalache.

NICOLAE PENESCU :

Nu ştiu, dar poate să fie exact.

ss.N.Penescu.

ION MIHALACHE :

Nu mi-amintesc că dl.Maniu ne-a dat explicaţia că a comunicat misiunilor aliate că faţă de prigoana împotriva P.N.T., este dispus să pornească o campanie de răsturnare a guvernului şi că Acheson constată cu mulţumire că P.N.T. nu întreprinde agitaţii în ţară.

In legătură cu ofiţerul american, nu mi-aduc aminte.

ss.I.Mihalache.

Cele trei rânduri şterse mai sus, sunt şterse de mine, spuse de mine dar necorespunzând ideii mele.

ss.I.Mihalache.

Drept care am încheiat prezentul proces verbal, spre cele legale.

REFERENT SPECIAL,
ss. D.Diaconescu.

PRIM - CHESTOR,
ss. S.Davidescu.

copie vezi vol. 3 f 309-322,

P R O C E S - V E R B A L

de confruntare.

Astăzi, una mie nouă sute patru zeci şi şapte, luna Septemvrie, ziua optsprezece.

Noi, C.Mihalcea, inspector general de poliţie, asistat de d-nii :

S.Davidescu, prim chestor P.P.C., şi

V.Alexandru, procedând la confruntarea dintre reţinuţii: Colonel Stefan Stoika şi Ion Mihalache, cu privire la activitatea susnumiţilor din organizaţiile militare ale fostului partid naţional ţărănesc, constatând următoarele :

COLONEL STOIKA STEFAN :

Sunt membru în P.N.T. din anul 1937 înscriindu-mă în partid direct la dl.Iuliu Maniu. Pe dl.Ion Mihalache îl cunosc dela acea dată, însă colaborare directă cu el nu am avut până în anul 1946, când eu aveam conducerea organizaţiei militare provizorie în partid, din Ianuarie 1946. Mi s'a trimis confirmarea noastră în scris prin Al. Popescu-Botoşani. In timpul campaniei electorale am primit manifeste dela Secretariatul partidului care se înmânau ofiţerilor după şedinţele care le aveau la club. Tot atunci mi s'au cerut să deleg cât mai mulţi ofiţeri la secţiile de votare ceeace am şi făcut.

Sedinţele plenare se ţineau odată pe săptămână la început Lunea, mai târziu Vinerea. In afară de aceste şedinţe se ţineau şedinţe pe comisiuni şi şedinţe de comitet.

ss. Col.St.Stoika.

ION MIHALACHE :

Confirm tot ce a spus în legătură cu persoana mea, cu precizarea că acea confirmare privea comitetul în func-

./.

M.C.

ţiune care avea menirea să pregătească şi să puie în funcţiune secţia militară a Capitalei. Prin secretariat am dat dispoziţiuni ca să se delege la secţiile de votare şi ofiţeri.

ss. I.Mihalache.

COLONEL STOIKA STEFAN :

In timpul campaniei electorale s'au distribuit prin ofiţeri manifeste şi la unităţi.

La sfârşitul anului 1946 am păşit la alegerea de comitete definitive cerând secretariatului general al partidului un delegat care să asiste la aceste alegeri.

A fost delegat dl.Coposu şi au fost afişate pe afişierul dela sediu. Inainte de alegere am procedat la trierea celor prezenţi, rezultând un număr de 87 înscrişi în partid care puteau participa la alegeri.

Precizez că la şedinţe asistau şi ofiţeri neînscrişi în partid care veneau acolo pentru a se informa dacă se înscrie sau nu în partid.

S'a ales un comitet de unsprezece inşi. Acest comitet şi-a ales preşedinte pe dl.general Negrei, subsemnatul fiind prim-vice-preşedinte şi încă trei vice preşedinţi: G-ral Zorzor, G-ral Stoika Grigore şi G-ral Barbu. Acest comitet a fost ales pe tot partidul. Dl General Negrei ne-a împărţit astfel : subsemnatul pe Capitală, g-ral Zorzor pe vechiu regat şi g-ral Barbu pe Ardeal şi Banat. Generalul Stoika Grigore a rămas să facă legătura între noi şi cercul de studii ca referent : comisiunile înfiinţate la începutul anului 1946 şi anume : comisia juridică, comisia de organizare şi comisia de documentare, au rămas în fiinţă. Comisia juridică a funcţionat dela început până la dizolvare în mod continuu, sub preşedinţia generalului Zorzor, secretar fiind : col.Pancu. Comisia de organizare a luat fiinţă ceva mai târziu şi a funcţionat până la dizolvare sub conducerea g-ral Stoika Grigore şi secretar maior Dristorian.

ss.Col.St.Stoika.

./.

ION MIHALACHE :

Am luat cunoştinţă de alegerea acestui comitet, care s'a socotit şi pe ţară şi pe Capitală. Atunci am chemat pe preşedinte şi pe dl.Col.Stoika, cerându-le să aleagă : ori rămân comitet ales pentru Capitală şi atunci voi cere dlui Maniu să numească alt comitet pentru ţară. Sau, dacă preferă să rămâie pentru ţară, voi alege alt comitet pe Capitală. Comisiile care funcţionau nu priveau Capitala. Dl general Negrei nu mi-a dat răspuns precis, rămânând să reflecteze. In realitate a funcţionat acelaş comitet pe Capitală şi pe ţară până la desfiinţare, fiind mereu deschisă problema separării lor.

ss. I.Mihalache.

COLONEL STOIKA STEFAN :

Pe la sfârşitul lui Ianuarie 1947, am fost la dl. Mihalache acasă, care locuia pe atunci la dl Nestor Badea, determinat de faptul că existau nemulţumiri că nu a fost candidat nici un menbru al organizaţiei militare şi ca să-l conving să rămână organizaţia pe ţară. Cu această ocazie dl Mihalache mi-a spus să lăsăm chestiunea statică de cercuri profesionale deoparte, că ci n'au răsplata decât vârfurile, restul ofiţerilor să meargă pe teren la circumscripţii pentru câştigare de aderenţi pe teritoriul circumscripţiei şi în instituţiile militare, în care membri C.P.M. aveau relaţiuni. Era vorba să se creeze nuclee în instituţii şi unităţile militare. Am comunicat biroului nostru că nu ne admite fuziunea şi am redat discuţia avută cu dl.Mihalache.

ss.Col.St.Stoika.

ION MIHALACHE :

Imi amintesc discuţia. Nu-mi amintesc exact cuvintele. Este verosimil tot ce spune dl Stoika, pentru că acesta era răspunsul pe care-l dam oricui se interesa cum poate pătrunde în ierarhia partidului, prin organizaţiile partidului; conform noului regulament al Capitalei, un număr din comitetul organizaţiilor profesionale puteau face parte de drept din comitetul Capitalei. Acest comitet

./.

pe organizaţiile profesionale n'a fost pus în funcţiune. Nu mi-a stat mie în minte nici un moment de nuclee în unităţi militare.

ss. I.Mihalache.

COLONEL STOIKA STEFAN :

Intrebat fiind de dl.Mihalache prin noi să precizeze dacă era vorba de nuclee militare în unităţi militare care să activeze prin directivele date prin circumscripţiile politice pe teritoriul cărora se aflau instituţiile şi unităţile militare, răspunde : Aceasta era ideia pe care am reţinut-o din discuţia cu dl.Mihalache, pe care am comunicat-o la biroul C.P.M.

ss.Col.St.Stoika.

ION MIHALACHE :

Menţin cele ce am spus. Aveam interesul de a spori numărul militarilor. Nu avea rost cuvântul nucleu într'o circumscripţie.

ss. I.Mihalache.

COLONEL STOIKA STEFAN :

La începutul lunei Martie 1947, am ţinut o conferinţă la sediul organizaţiei, având subiectul "Armata de mâine". In acea vreme, venind în mijlocul organizaţiei militare un număr apreciabil de ofiţeri şi reangajaţi noui, în special din cadrul disponibil, au cerut prin generalul Diculescu să li se expună doctrina partidului. Dl General Negrei a invitat pe generalul Zorzor însă ofiţerii asistenţi au cerut să vină cineva din conducerea partidului şi atunci dl.general Negrei şi-a luat angajamentul să vorbească şi să determine pe dl.Mihalache să vină să le expună doctrina partidului. Ulterior în preziua Paştilor la o şedinţă plenară care s'a ţinut la organizaţia militară a venit şi dl Mihalache. Dl general Negrei a ţinut un cuvânt introductiv, după care a vorbit subsemnatul repetând conferinţa ţinută în Martie în toate punctele principale, după care a vorbit dl.Mihalache. Dl.Mihalache a început prin a cenzura pe dl general Negrei, spunând că

./.

D-sa este maior în armată, dar în partid este general şi în această calitate a hotărît că noi suntem numai pe Capitală. După aceasta a definit doctrina şi poziţia partidului în raport cu celelalte partide şi a trecut apoi la misiunea organizaţiilor militare. A insistat asupra ţelurilor politice ale organizaţiilor militare. A cerut insistent celor prezenţi să treacă pe teren la circumscripţii, aici, numai vârfurile.

In expunerea mea am explicat între altele că faţă de limitările impuse prin convenţia de armistiţiu contingentul anual de recruţi cifrat la circa 160.000 oameni (unu la sută din populaţie) nu putea fi instruit, preconizam fie instruirea lor făcută mai sumar într'un termen scurt sub un an, fie instruirea lor după sistemul elveţian, asemănător sistemului companiilor teritoriale, sistem aplicat la noi pe vremuri. Cu privire la sistemul elveţian, care-i total teritorial, precizasem că locuitorii posedă la locuinţa lor arme şi echipament militar, fiind instruiţi sărbătorile în locuri anume destinate. In cuvântarea sa dl.Mihalache a făcut recomandaţiunea ca toată lumea să-şi aibă echipamentul şi armamentul acasă, după sistemul elveţian.

Această recomandare s'a făcut asistenţei.

ss. Col.St.Stoika.

<u>ION MIHALACHE</u> :

Am luat parte la şedinţa plenară a organizaţiei militare unde, după cuvântarea ţinută de generalul Negrei, în care expunea activitatea organizaţiei tinzând la menţinerea unui comitet unic şi după repetarea conferinţei de către dl.colonel Stoika, cu privire la organizarea armatei, am luat cuvântul şi am spus următoarele idei :

1). Cu privire la cele spuse de general Negrei i-am răspuns că nu este de admis menţinerea unui comitet unic.

2). Cu privire la conferinţa dlui Stoika, am precizat comparaţia cu Elveţia, relativ la educaţia cetăţenească generală (intelectuală, fizică, civilă) iar timpul instrucţiunii militare să fie limitat şi rezervat exclusiv instrucţiunii tehnice militare. Nu-mi amintesc, dar nu

exclud că în atmosfera conferinţei şi comparaţiei cu Elveţia, să fi spus de raniţe şi armă, ca simplă metaforă, dar exclud că am recomandat ca fiecare să aibă raniţă şi arma la el acasă. După aceea am trecut la fondul conferinţei expunând ţelurile şi poziţia doctrinară a partidului; apoi ce sunt secţiile profesionale ale Capitalei, ~~secţiile profesionale~~ centrului, etc. La sfârşit am atras atenţia, că fiind campania de reconstruire a comitetelor pe circumscripţii, fiecare să meargă pe teren la circumscripţia în care este membru.

ss.I.Mihalache.

COLONEL STOIKA STEFAN :

In momentul în care am devenit din secţie militară, cerc profesional, atmosfera era că noi trebuia să devenim trupe de şoc. Deoarece am acceptat propunerea lui Zorzor de a ne numi în loc de secţie militară, cerc profesional. Aceasta a avut loc la sfârşitul anului 1946 şi începutul lui 1947 (Răspuns la întrebarea dlui Mihalache "când a avut loc această atmosferă generală"). Această impresie mă ducea spre convingere atunci când dl.Penescu ne-a chemat pe câţiva, între care şi colonelul Stoenescu secretarul secţiei şi ne-a reproşat de ce nu suntem 7000 sau cel puţin 2 - 3000. Această observaţie a dlui Penescu a avut loc prima oară după alegeri la Club, şi a doua oară tot la Club, în plenul comisiei de organizare. Imi amintesc că mai erau de faţă printre alţii general Grigore Stoika, general intendant Vasilescu Gheorghe şi colonelul Stătescu. Mi-am dat seama că suntem împinşi către o acţiune ilegală şi subversivă, care nu corespundea cu concepţia mea. După ce am vorbit cu dl.Mihalache acasă la Dsa,n'am mai avut nici un dubiu asupra scopului urmărit de a deveni o organizaţie de forţă, ilegală şi subversivă, lucru ce l'am comunicat şi biroului (erau de faţă toţi vice preşedinţii şi preşedintele, casierul, colonel Stătescu şi secretarul colonel Stoenescu.

In discuţiile ce au avut loc după vizitele ce s'au făcut şi de alţi ofiţeri din CPM şi dinafara partidului

la dl Mihalache/acasă, cerându-se unora planuri de organizare a organizaţiilor militare pe partid şi planuri de organizare ale aviaţiei (comandor Cioroiu) au fost toţi contrariaţi de activitatea spre care au fost îndrumaţi şi că se trece peste noi în ceeace priveşte organizaţia noastră militară (nouă ni se spunea să fim pe Capitală, iar pe de altă parte dl Mihalache primea planuri de organizare pe ţară.) Aceasta era impresia pe care o aveam toţi. Rezultatul acestor vizite, al atmosferei generale şi în special al conferinţei ţinută de dl.Mihalache au dus pe membri comisiei de organizare-care nu mai lucraseră nimic de mult - să alcătuiască planul general de organizare al armatei. Planul general de organizare al armatei a avut un caracter secret şi confidenţial, din care cauză n'a fost citit în planul comitetului,şi numai într'un comitet rewtrâns. Cu atât mai puţin se poate pune chestiunea că ar fi putut fi citit într'o şedinţă plenară. Acest plan l'am predat dlui Vasile Serdici spre a fi predat dlui Maniu. Planul s'a făcut în ultimul moment în preajma Paştelui şi profitând că dl.Serdici era la Club şi pleca la dl.Maniu l'am predat acestuia să-l predea dlui Maniu.

Toată activitatea dlui Mihalache în legătură cu organizaţiile militare. Intrevederile separate cu ofiţeri superiori din partid şi dinafara partidului la D-sa acasă; îndemnul continuu de a se câştiga noui aderenţi militari; îndemnuri de a se merge pe teren la circumscripţii în scopul de a se înfiinţa nuclee în instituţiile şi unităţile militar cererea de planuri militare (planuri de organizare a organizaţiilor militare, planul de organizare al aviaţiei, planul de organizare al poliţiei şi jandarmeriei, etc.), îndemnurile precise din conferinţa ţinută de dl.Mihalache atunci când a vorbit despre "armata de mâine", tindeau la organizarea unei acţiuni de forţă cu scopul de a răsturna regimul actual. Pentru acest motiv nu m'am dus să mă înscriu la circumscripţie.

ss.Col.St.Stoika.

./.

ION MIHALACHE :

Sunt absolut strein de cele spuse de dl.col.Stoika,.

ss.I.Mihalache.

COLONEL STOIKA STEFAN :

La întrebarea dlui Mihalache, de ce nu i-am comunicat impresiile de mai sus, la întrevederea avută acasă, nici cu prilejul conferinței, nici după, răspund : Nu i-am comunicat pentru că atunci când l-am vizitat era prematur, iar după conferință a plecat din Bucureşti.

ss.Col.St.Stoika.

ION MIHALACHE :

Constat că nu mi-a comunicat.

ss.Ion Mihalache.

COLONEL STOIKA STEFAN :

Planul eu nu l-am predat dlui Mihalache ci dlui Maniu prin Serdici.

ss.Col.St.Stoika.

ION MIHALACHE :

Relevez contradicţia între impresia dlui col.Stoika, că prin conferinţa mea le-am cerut să se transforme din organizaţie statică în organizaţie militară de şoc şi în acel timp mi se imputa că i-am trimis individual pe teren la circumscripţii.

ss.Ion Mihalache.

COLONEL STOIKA STEFAN :

N'am avut niciodată impresia că noi singuri să ne transformă în trupe de şoc, dar că misiunea noastră este să ne alcătuim.

ss.Col.St.Stoika,.

ss.Ion Mihalache.

Drept care am încheiat prezentul proces verbal de confruntare, spre cele legale.

INSPECTOR GENERAL,
ss.C.Mihalcea.

ss.S.Davidescu
ss.V.Alexandru.

C O P I E Vezi vol. 3 f ~~332~~, 323—329. ~~00332~~

335

PROCES - VERBAL

de confruntare.

Astăzi, anul una mie nouă sute patru zeci şi şapte, luna Septemvrie, ziua noăsprezece.

Noi, C. Mihalcea, inspector general de poliţie, asistat de Dnii:

S. Davidescu, prim chestor P.P.C. şi V. Alexandru procedând la confruntarea dintre reţinuţii: Ion Mihalache şi General Grigore Stoika.

General Grigore Stoika:

Sunt membru al partidului naţional ţărănesc de când am eşit din armată, adică din anul 1937.

Am participat ca membru al secţiei militare dela înfiinţarea (to mna 1945 începutul anului 1946 ca membru în secţia militară.

Pe Dl. Ion Mihalache l-am cunoscut personal la secţia militară. Am avut rolul de preşedinte al Comisiei de organizare înfiinţată împreună cu Comisia informativă şi Comisia juridică încă dela începutul anului 1946. Până în anul 1947 Comisia de organizare n'a depus o activitate mai importantă, deoarece nu se stabiliseră componenţa ei şi se ţineu numai discuţiuni. Secţia Militară a fost împărţită în comisiuni după modelul Statelor Majore ale Comandamentelor Militare.

Inainte de alegeri a venit Dl. Mihalache la Secţia Militară şi s'a interesat de Comitetul provizoriu al Secţiei Militare precum şi de toţi membri Secţiei cerând un tabel cu numele, domiciliul şi numărul de telefon al tuturor membrilor secţiei militare. Cu acea ocazie ni-a vorbit şi de sanşele noastre de alegeri. Confirmarea comitetului provizoriu al Secţiei Militare ni s'a trimis în scris prin Dl. Alexandru Popescu Botoşani.

In timpul campaniei electorale am primit manifeste dela Secretariatul partidului. Aceste manifeste se înmânau ofiţerilor la şedinţele care le aveam la club. S'au cerut mai târziu mai mulţi ofiţeri la secţiile de votare, ca delegaţi

sau asistenţi. In ziua alegerilor am stat ca delegat împreună cu alţi ofiţeri la locuinţa dlui Serdici unde se găsea dl. Maniu şi unde era biroul electoral central al organizaţiei Capitalei. Sedinţele plenare la Secţia Militară se ţineu odată pe săptămână la început Lunea şi mai târziu Vinerea. In afară de aceste şedinţe se ţineau şi şedinţe de comitet şi şedinţele comisiilor. Sedinţele de comitet se ţineau rar.

ION MIHALACHE :

Cele spuse de dl. General Stoika privesc organizaţia centrală, cu excepţia dispoziţiunilor date pentru alegeri care privesc conducerea Capitalei. Deasemenea comitetul militar de pe lângă organizaţia centrală a primit însărcinarea de a pune în funcţie secţia militară a Capitalei.

GENERAL STOIKA GRIGORE :

In timpul campaniei electorale s'au distribuit manifeste prin ofiţerii secţiei militare şi în special prin cei din cadrul disponibil, în instituţiile şi unităţile militare. După alegerile din 19 Noemvrie 1946, s'a păşit la alegerea de comitete definitve, cerând conducerii partidului să trimită un delegat care să asiste la aceste alegeri. Conducerea partidului a delegat pe dl. Coposu. La alegeri au votat numai militarii înscrişi în partid. In afară de militarii înscrişi în partid mai veneau la şedinţe şi simpatizanţi în număr destul de mare. S'a ales un comitet din 11 persoane. Acest comitet şi-a ales ca preşedinte, intr'o altă şedinţă, pe dl. General Negrei, prim vice preşedinte col. St.Stoika şi trei vice preşedinţi: Gl. Zorzor, gl.Stoika Gr. şi Gl. Barbu.

Acest comitet a fost ales pe tot partidul, inclusiv Capitala. Pe Capitală a fost ales dl. Col. Stoika St., pe Vechiul Regat Gl. Zorzor, pe Ardeal şi Banat, gl. Barbu, subsemantul a rămas să fac legătura între noi şi cercul de studii ca refent.

Comisiile de care am vorbit mai sus, au fost înfiinţate la începutul anului 1946 şi anume: comisia de organizare comisia juridică şi comisia de documentare sau informativă. Comisia juridică a funcţionat dela început până la disolvare

./.

incontinuu; comisia de organizare a luat fiinţă ceva mai târziu şi a funcţionat până la dizolvare, iar comisia informativă n'a funcţionat şi nici n'a luat fiinţă.

ION MIHALACHE :

Am luat cunoştinţă de alegerea comitetului, mai târziu şi am fost nemulţumit că nu a fost anunţată şi Capitala să trimită delegat la alegerea comitwtului,- Nu şi-au îndeplinit misiuneaa de a organiza separat comitetul profesional militar pe Capitală (secţia militară), alegând un comitet pe ţară ca şi mai înainte. In realitate a funcţionat acelaş comitet, pe Capitală şi pe ţară până la desfiinţarea. N'amavut cunoştinţă de existenţa comisiilor, aceasta privind organizaţia pe ţară.

GENERAL STOICA GRIGORE :

După alegerile din Noemvrie 1946, organizaţia militară care îşi luase numele de cerc profesional militar se transformamm dintr'o organizaţie militară cu caracter static (de studii) treptat, treptat într'o organizaţiune politică cu tendinţă de pregătire de acţiuni de forţă, cu scopul evident de a răsturna Guvernul şi a ajunge la conducerex partidul. Aceasta reeşea din măsuxxrile care se ordona şi din activitatea care se desfăşura în organizaţia militară astfeş: măsuri în vederea înfiinţării de organizaţii militare în toată ţara (şi în judeţe în care nu existau), trimiţându-se adrese în acest scop şefilor organizaţiilor judeţene de a înfiinţa organizaţii militare în judeţele respective;dl. General Negrei căuta să numeasca personal şefii de organizaţii militare judeţene dintre ofiţerii pe care îi cunoştea dânsul cei mai energici şi devotaţi, care să polarizeze în jurul lor oameni de încredere şi de axţiune cu ajutorul cărora organizaţia militară din întreaga ţară putea fi uşor condusă şi folosită pentru executarea răsturnării guvernului prin forţă; măsuri în vederea câştigării de noui aderenţi, în num r cât mai mare din rândurile militarilor activi deblocaţi şi de rezervă. Deasemenea s'au dat dispoziţiuni pentru intensificarea propagandei în unităţile militare, căutând să se descrediteze regimul actual şi să se speculeze nemulţumirle din armată, făcându-se promisiuni de rectificări şi îndreptate a tuturor nedreptăţilor.

./.

La întrunirile săptămânale dl.gl.Negrei invita câţi mai mulţi ofiţeri dela A.O.R. şi chiar din cei care nu era membri, invitându-i să asiste la şedinţe numai ca simpatizanţi. Deasemenea erau încurajaţi ca să vină şi subofiţerii activi care începuseră să frecventeze şedinţele.

Diferite figuri proeminente din partid ca: Dnii Ing. Bunescu,dl. Popescu Botoşani, dl. G.K. Constantinescuau ţinut la organizaţia militară diferite conferinţe în numele Dlui . Mihalache diferite conferinţe cu care ocazie ne-axxxxxxx îndemnat la o activitate intensă în teren, să mai lăsam studiile, activitate care trebuia făcută dela om la om.- Dl. Inginer Bunescu cu ocazia explicării statutului pe Capitală, a îndemnat să se procedeze şi în unităţile militare aşa cum se procedează în fabrici, adică, creere de nuclee P.N.T., puse sub conducerea unui şef cu misiunea de a se lărgi şi a ţine legătură cu centrul pentru a acţiona la ordine.

In acelaş sens au vorbit şi ceilalţi conducători ai organizaţiei Capitalei : Ing.Al.Popescu - Botoşani şi G.K. Constantinescu.- Recomandaţiile ce mi s'au dat în comitet de Col. Stoika , ca rezultat al convorbirilor sale cu Dl. Mihalache, erau în acelaş sens.-

Activitatea pe teren şi formarea de nuclee naţional-ţărăniste în instituţii şi unităţii militare avea caracter subversiv şi conspirativ, în scopul de a pregăti o acţiune de forţă pentru răsturnarea regimului actual .

ION MIHALACHE :

Am delgat pe D-nii Prof. Constantinescu,Ing.Bunescu şi Popescu Botoşani încă del sfârşitul anului 1946 să explice regulamentul şi să determine comitetul organiz.militare să pună în funcţiune secţia separată a organizaţiei Capitalei. In ceeace priveşte îndemnurile făcute de cei de mai sus membrilor organizaţiei militare de a activa în teren îmi asum răspunderea întrucât ulterior eu am făcut acelaş lucru.

Nu-mi însuşesc interpretarea dată acestor dispoziţiuni de dl. General Grigore Stoika.

GENERAL STOIKA GRIGORE :

Dl Mihalache cu ocazia conferinţei ţinută la organi-

zaţia militară în Aprilie 1947, a arătat scopurile politice urmărite de P.N.T., prin organizaţia militară, insistând să se ducă toţi la activitate în teren şi numai vârfurile să rămână să lucreze în birou; Deasemenea D-Sa a îndemnat ca toţi membrii org. militare să-şi aibe, după modelul elveţian, pregătit echipamentul şi armamentul necesar, pentru a putea răspunde la chemare. Dl. Mihalache atunci când a făcut îndemnul ca fiecare să avem arma şi raniţa asupra noastră s'a referit aşa cum am înţeles cu toţii nu numai la noi ci şi la toţi aderenţii din circumscripţii şi unităţile militare.

DL. ION MIHALACHE :

Nu exclud că în conferinţa mea, în atmosfera salii şi atunci, când i-am îndemnat să treacă la activitate pe teren să fi întrebuinţat ca metaforă afirmaţia D-lui Col. Stoika că în Elveţia fiecare are arma şi raniţa asupra sa. Scopul şi fondul conferinţei a fost de a fixa poziţia programatică şi doctrinară a partidului şi rostul secţiilor militare pe Capitală şi Ţară şi raportul lor cu Centrul de Documentare şi Stud

GENERAL STOIKA GRIGORE:

In vederea constituirii organismului militar de forţă, ştiu că dl. Mihalache a avut discuţii separate la domiciliu său cu diferiţi ofiţeri calificaţi, din care ştiu precis pe Generalul Ghiorghieş căruia dl. Mihalache i-a cerut şi acesta i-a înaintat un plan de organizare centralizat pe ţară a tuturor organizaţilor militare.

Tot ca urmare a îndemnurilor date de dl. Mihalache precum şi de fruntaşii P.N.T.-işti care au conferenţiat la C.P.N. precum şi datorită comunicăriloe făcute de Col. Stoica în urma convorbirei avută cu dl. Mihalache la D-Sa acasă, subsemnatul am alcătuit planul general de organizare al armatei, plan pe care l-am predat dlui Maniu prin Serdici. Planul de organizare al armatei întocmit de subsemnatul are un caracter subversiv şi a fost întocmit în vederile P.N.T. după sugestiil dlui Mihalache date nouă prin cuvântarea D-Sale şi a x delegaţilor săi, precum şi prin comunicarea făcută de col. Stoika Stefan în urma discuţiei avută cu dl. Mihalache. Planul urmăr eludarea tratatului de pace şi camuflarea efectivelor, instruc ţiei şi dotărei armatei; - El a fost cerut pentru a putea fi aplicat imediat chiar în timpul prezentei trupelor ruse în

aplicat imediat chiar în timpul prezenţi trupelor ruse în ţară

Acţiunea de răsturnare a guvernului trebuia să fie pregătită şi gata în orice moment ; ea trebia pusă de acord cu o ~~atixxxx~~ acţiune din afară întrucât se conta foarte mult pe concursul anglo-american~~ixx~~ în toate domeniile chiar şi în ~~xx~~ acel armat. Subsemnatul mi-am dat seama de această conspiraţie naţional-ţărănistă dirijată de dl. Maniu şi Mihalache întrucât din toate măsurile şi manifestările lor ree ea scopul subversiv urmărit. Eu am desaprobat această politică şi mi-am întărit convingerea că nu am ce căuta în această activitate, ca urmare nu am activat deloc în teren şi nici planul de organizate al armatei nu l-am întocmit conform intenţiunilor de mai sus. Cred că în cazul când s'ar fi trecut la acţiune conducerea organizaţiei militare P.N.T. ar fi revenit sau dlui General Negrei sau Generalului Gheorghieş şi probabil în multe compartimente ar fi fost întrebuinţaţi ofiţeri din fara organizaţiei militare.

DL. I. MIHALACHE:

Sunt absolut strein de planul de care vorbeşte dl. General Stoika. Aci am aflat pentru prima dată despre existenţa acestui plan, sau că ar exista.

GENERAL STOIKA GRIGORE:

La întrebarea dlui Ion Mihalache dacă cele de mai sus declarate de mine sunt adevărate şi au ca bază convingerea mea răspund că"DA" sunt adevărate şi au ca bază convingerea mea formată prin faptele enumerate mai sus. Adaug că sunt arestat de puţine zile şi că în tot timpul am fost tratat legal şi nu am a mă plânge de tratament sau de modul cum a decurs ancheta. Dovadă despre toate acestea este că eu am plecat din P.N.T. şi m'am înscris în partidul ţărănesc democrat încă din luna Iunie 1947.

Drept care am dresat prezentul proces verbal de confruntare spre cele legale.

PROCES VERBAL DE CONFRUNTARE

Astăzi anul 1947 luna Septembrie ziua 19, noi S.Davidescu Inspector de Poliţie, asistat de Dl.Pârvu Mihai, procedăm la confruntarea dintre reţinuţii N.CARJE şi ION MIHALACHE, constatăm următoarele:

NICOLAE CARJE :

L-am cunoscut pe Dl.I.Mihalache în iarna anului 1945-46 prin Dl.Senti.- Am fost prezentat D-lui Mihalache la domiciliul acestuia din Str.Berna Nr.3, unde am fost împreună cu Dl.Senti şi mai multe persoane pentru a creia un organ informativ cerut de Dl.Mihalache în urma convorbirii avute în prealabil cu Dl. Senti.-

ss.N.Cârje

Dl.ION MIHALACHE :

Este adevărat, cu deosebirea că n'am cerut eu să se înfiinţeze un organ informativ la dispoziţia, mea, ci mi s'a oferit de Dl.Senti.- L-am cunoscut pe Dl.Senti la Farmacia Dr.Uleia din Str.Maica Domnului, unde D-na Farmacistă după ce îmi vorbise de mai multe ori la telefon, mi l-a prezentat ca pe o persoană care poate să-mi dea informaţii foarte preţioase. El mi s'a prezentat ca Inspector la Siguranţa detaşat la Marele Stat Major I-am fixat dlui Senti o întâlnire la mine acasă pentru a sta de vorbă cu el in ruma dorinţei sale. Mi-a spus la farmacie că atât el cât şi mai mulţi prieteni de ai lui îmi poartă un interes deosebit.-

ss.I.Mihalache.

NICOLAE CARJE :

Când am fost prima oară la Dl.Mihalache acasă mi-a comunicat Dl.Senti atât mie cât şi celorlalţi că suntem aşteptaţi de Dl.Mihalache, în urma înţelegerii avute cu Dl.Mihalache de a i se forma un organ informativ.-

La Dl.Mihalache am fost in afară de Senti şi cu următoarele persoane: Bălănescu Stelian, fost comisar şef la Siguranţă şi epurat, Dorobanţu Stefan, fost la Siguranţa şi la Siguranţa Marelui Stat Major şi epurat, Elefterescu, fost la S.S.I. şi Si-

..//..

guranţă şi epurat,Drăgănescu, fost la S.S.I. şi Siguranţă şi Năstase Nicolae fost la S.S.I. şi epurat,precum şi Ciobanu şi încă 2-3 persoane. Când am sosit la Dl.Mihalache,Dl.Senti ne-a prezentat pe fiecare în parte spunând că am fost în organele de Siguranţa ale Statului şi astăzi suntem epuraţi.-

ss.N.Cârje.

Dl.ION MIHALACHE :

Este adevărat în general.- Dl.Senti a intrat la început cu 2-3.- Imi amintesc numai de Cârje, Bălănescu şi Dorobanţu. Când au venit la mine au intrat numai 2-3 cu Senti,cred că printre ei era şi Dl.Cârje dela început; ceilalţi rămăseseră afară la uşe.- Este adevărat că băieţii mi-au cerut în schimbul serviciului să fie repuşi in drepturile lor prin Senti,dar erau de faţă şi ceilalţi.-

ss.I.Mihalache.

Dl.NICOLAE CARJE :

Noi nu am intrat toţi împreună pentru a nu da de bănuit că intrăm prea mulţi la Dl.Mihalache acasă,la discuţiuni însă au fost toţi de faţă.- După ce am fost prezentaţi Dlui Mihalache Dl.Senti i-a arătat Dlui Mihalache că îi va pune la dispoziţie un organ informativ de procurarea informaţiunilor politice,economice şi militare, la care vor colabora toţi cei prezenţi. Dlui Senti, in calitatea pe care o avea de Inspector de Siguranţă, detaşat la Marele Stat Major, îi revenea sarcina de a procura informaţiile militare, de a centraliza apoi tot materialul dat de noi; mie îmi revenea sarcina de a redacta un buletin de sinteză a situaţiei politice internaţionale săptămânale, iar celorlalţi să adune informaţiuni economice, politice şi militare de ordin intern. Dl. Mihalache a primit cu multă satisfacţie propunerea noastră şi era chiar incântat şi ne-a mulţumit de atenţia pe care i-o arătam.- Dl.Senti i-a mai făcut cunoscut că fiind născut în America cunosc la perfecţie limba engleză la care Dl.Mihalache m'a întrebat dacă am relaţiuni la Legaţia Americană.-Eu i-am răspuns că nu am legături şi atunci Dl.Mihalache m-a făcut să înţeleg că este bine să am legături la Legaţia Americană.- La plecare Dl.Senti,pe care Dl.Mihalache îl numea Stefănescu,împreună cu Dl.Bălănescu,i-au propus D-lui Mihalache

..//..

să-i organizeze o gardă personală.- Dl. Mihalache a răspuns că aceasta rămâne la aprecierea D-lor şi că are nimic împotrivă.- La plecare am stabilit să-i procurăm materialul informativ de care am vorbit mai sus şi dacă avem să-i comunicăm ceva urgent la telefon, să-i comunicăm prin nume conspirativ şi anume: "Alexandrescu 1, Alexandrescu 2, Alexandrescu 3, etc.,iar fiindcă eu eram Ardelean urma să-i telefonez cu numele conspirativ de "Ardeleanu".-

ss. N.Cârje.

Dl.ION MIHALACHE :

Senti mi se prezentase cu numele de Stefănescu-Senti iar eu îl numeam Stefănescu.- Dela început s'au oferit să-mi facă un serviciu de informaţii şi o gardă personală.- Am refuzat garda personală, dar am acceptat să-mi scoată un buletin informativ de probă şi am convenit că dacă au ceva important să-mi comunice, să se prezinte Dl.Cârje sub numele de Ardeleanu. Mie nu mi-a dat prin gând să am legături cu ceilalţi prin numere conspirative.- Eu nu i-am făcut D-lui Cârje recomandaţii să aibe legături cu Legaţia Americană nici sugestii.

ss.I.Mihalache

Dl.NICOLAE CARJE :

La vre-o săptămână dela prima întâlnire în casă la Dl. Mihalache, ne-am prezentat din nou la Dl.Mihalache,după ce Dl. Senti ne-a anunţat, cu care ocazie Dl. Senti i-a înmânat D-lui Mihalache un plic cu următorul cuprins: Un buletin de sinteză a situaţiei politice internaţionale redactat de mine; diferite piese şi documente dela Statul Major (o hartă militară germană memoriul Generalului Steflea şi alte piese) precum şi diferite note informative cu caracter politic, economic şi militar redactate de ceilalţi.- Dl. Mihalache a frunzărit tot materialul prezentat şi i-a mulţumit pentru el.- Am plecat, rămânând începută.-

ss.N.Cârje.

Dl. ION MIHALACHE :

Nu-mi amintesc dacă a fost şi Dl.Senti atunci când mi s'a adus materialul.- Mi-au adus un buletin de sinteză a situaţiei internaţionale şi note informative din diferite domenii Am frunzărit materialul prezentat şi i-am mulţumit pentru el de politeţă.-

ss.I.Mihalache.

Dl.NICOLAE CARJE :

Am mai fost a treia oară la Dl. Mihalache fără Dl.Senti care s'a scuzat că este bolnav.- Si de data aceasta am adus material informativ şi buletinul de sinteză a situaţiei internaţionale săptămânale la care au colaborat în afară de mine şi Senti şi ceilalţi dintre noi.- A treia oară am fost primiţi cu rezervă.- Materialul l-a primit şi la frunzărit fără a-l citi cu atenţie.-

ss. N.Cârje.

Dl.ION MIHALACHE :

Nu-mi aduc aminte dacă i-am primit a treia oară.-

ss. I.Mihalache.

Dl.NICOLAE CARJE :

Am mai fost încă în vre-o două rânduri singur numai cu buletinul de sinteză a situaţiei internaţionale şi l-am întrebat pe Dl.Mihalache dacă interesează acest buletin.- D-sa mi-a răspuns că redactarea acestui buletin implică muncă care trebue să fie răsplătită,deoarece este un buletin bun şi util, şi mi-a dat recomandaţia să mp duc la Dl.Serdici ca să aranjeze să lucrez acolo şi să fiu răsplătit.-

ss. N.Cârje.

Dl.ION MIHALACHE :

Prin trimiterea la Serdici,eu am vrut să mă dispensez de serviciile sale.-

ss. I.Mihalache.

NICOLAE CARJE :

Dl.Mihalache mi-a spus că a luat contact cu Dl.Serdici la Club sau prin telefon şi m'a îndreptat să merg acolo.-

ss. N.Cârje

ION MIHALACHE :

Se poate că am vorbit.-

ss. N.Cârje
ss. I.Mihalache

Drept care am încheiat prezentul proces verbal de confruntare în termen legal.-

ss.Sache Davidescu
Inspector de Poliţie.

ss.Mihai Pârvu.

copie regi vol. 3. f 334, 335, ~~343~~ 345

D E C L A R A T I E

Intrebat de dl. Secretar general dacă pe dl. Antonescu îl cred trădător de ţară - am răspuns :

Nu-l cred trădător de ţară, în înţelesul obişnuit al cuvântului, ci îl socot un megalom care crezând în victoria germană a dus ţara la dezastru ; şi indiferent de ce a crezut, cine duce ţara la dezastru, trage toate consecinţele - aşa cum le-a tras.

In legătură cu activitatea P.N.T. pe timpul generalului Antonescu, declar următoarele :

Prin luna Octomvrie 1940, generalul Antonescu m'a chemat(prin amiralul Dor Zaharia) şi între altele mi-a făcut o comunicare în felul următor :

A recunoscut - mai dinainte - faţă de dnii Maniu şi Brătianu abuzul dizolvării partidelor politice de către Regele Carol; şi s'ar simte deci obligat să revină asupra decretului de dizolvare.

Aceasta n'o poate face încă, dat fiind că legionarii ar întreprinde mari agitaţii, pe care nu e în legătură să le stăpânească cu poliţia oficială, ei (legionarii) fiind populari în ţară (după aprecierea sa).

Insă lasă liberă activitatea comitetelor partidelor redusă la şedinţe de comitet şi întruniri personale;,nu însă la adunări publice şi manifestări.

La care eu am obiectat :

1). Ce fel de libertate de şedinţe va fi - dacă intră poliţia legionară peste ele şi le împiedică, precum se întâmplase la Sighişoara ;

2). Se de ce nu ne lasă să ţinem adunări pentrucs să constate neexistenţa popularităţii legionare.

La care Antonescu a răspuns, că are nevoie de linişte şi de aceea nu poate admite întruniri publice.

ss.I.Mihalache.

19 Sept.1947.

M.C.

copie vezi vol. 3. f 337, 338.

~~00343~~ 346

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I MIHALACHE, cu privire la vizita făcută de ofiţerul americam arătat de dl. N. PENESCU în confruntare că ar fi fost la mine însoţit de o doamnă precizez că e vorba de maiorul americam TOM HALL.-

L-am mai întâlnit odată pe T. HALL la Dr. JOVIN.-

/ss/. I MIHALACHE

20 Septembrie 1947.-

II

347

copie vezi vol. 3. f 339-342, ~~00344~~

D E C L A R A T I E

La întrebarea ce mi se face răspund :

Intre memoriile trimise dlui Gafencu pe timpul conferinţei dela Paris, era şi unul privitor la Basarabia.

Am fost informat ulterior, de dl.Maniu, că nu s'a folosit acest memoriu.

- Este adevărat că la 2 zile după declararea răsboiului de către general Antonescu, am dat o telegramă cerând schimbare de destinaţie dela M.S.M. la o unitate de front, că la 26 Iulie când chemat telegrafic de M.S.M. am sosit la Iaşi de acasă, am dat o nouă telegramă, - gen. Antonescu - (prin M.C.Iaşi) cerând să fiu deconcentrat întrucât trupele au trecut Nistru. Din prima telegramă - către M.S.M. - precizasem că înţeleg să lupt numai până la Nistru.

- In timpul guvernării Gl Antonescu am încercat să plec din ţară în trei rânduri :

a(. Când eram urmărit de legionari (iarna 1940/41) spre a-mi salva viaţa,

b). Mai târziu, pentru încercare de legături cu aliaţii - urma să plec sau eu sau dl.Maniu dacă găsiam posibilitate tehnică. Nu am discutat un program precis. Urmau să fie discutate probleme de felul celor ce se puneau prin staţiunea de emisiune ce funcţiona în casele Stirbeiu condusă de dl.Maniu.

N'am găsit posibilitate tehnică de plecare.

c). In primăvara 1944 am propus dlui Mihai Antonescu ca să plec şi eu cu Barbu Stirbeiu. Spunând că e o imposibilitate, am propus pe Vişoianu.

<u>Intrebarea</u>. La a doua încercare de a pleca în străinătate de a lua contact cu aliaţii, aţi avut mandatul de a duce o acţiune de răsturnare a regimului Antonescu ?

./.

M.C.

Răspuns : Nu am discutat un program amănunţit de acţiune. Declar, că dacă ar fi stat în puterea noastră acest lucru şi am fi căzut de acord cu aliaţii, o făceam.

ss. I.Mihalache.

22 Septemvrie 1947.

349

~~00346~~

copie vezi vol. 3 f. 343-344.

DECLARATIE

Dl. VISOIANU era în ţară când m'am hotărât să plec astă toamnă.-

Soţiei mele i-am comunicat astă toamnă intenţia de plecare îndată după ce luasem hotărârea .-

Explicări i-am dat mai târziu.-

/ss/ I MIHALACHE

23 Septembrie 1947.-

copie regi vol 3 f 345-351.

PROCES - VERBAL

de confruntare.

Astăzi, anul unamie nouă sute patru zeci şi şapte, luna Septemvrie, ziua douăzeci şi patru.

Noi, S.Davidescu Prim chestor de poliţie, asistat de dl.Pârvu Mihai, procedăm la confruntarea dintre reţinuţii Ioan Senti şi Ion Mihalache constatând următoarele :

IOAN SENTI :

L-am cunoscut pe dl.Mihalache în casă la dna farmacistă Uleia. Am comunicat dinainte dnei Uleia că doresc să-l cunosc pe dl.Mihalache având a-i face propuneri pentru nişte informaţii preţioase şi a-i vorbi de situaţia unor funcţionari dela Ministerul de Interne epuraţi.

D-na Uleia m'a anunţat la telefon că Dl.Mihalache ~~se află~~ va veni în aceia zi între orele 4 - 5 p.m. la dumneaei acasă. Eu am venit întâi, iar după zece minute a venit şi dl.Mihalache. Intrebându-mă dl. Mihalache " ce vreau dela D-sa " i-am comunicat - după ce-mi făcusem prezentarea prin evocarea amintirii unui fost colaborator al d-sale şi rudă de a mea - i-am răspuns că sunt în măsură ca împreună cu mai mulţi foşti funcţionari epuraţi dela Siguranţă şi dela S.S.I., să-i furnizez material informativ, economic, politic, social şi militar.

Dl Mihalache s'a arătat foarte mulţumit şi mi-a răspuns că tocmai de un asemenea material informativ are nevoie partidul. Am stabilit cu dl.Mihalache ca să-i prezint la o nouă întâlnire materialul informativ, de care am vorbit mai sus, şi la întrebarea mea "dacă să-i prezint şi pe ceilalţi prieteni," s'a arătat foarte dispus de a-i cunoaşte.

Discuţia s'a purtat între noi fără prezenţa nimănui. Intrând în cameră d-na Uleia, am ieşit în altă

./.

M.C.

cameră alăturată unde am rămas singur circa 20 minute cât a durat convorbirea între dl.Mihalache şi D-na Uleia. La ieşirea din cameră a dlui Mihalache, după ce avusese convorbirea cu Dna Uleia mi-a spus să-l însoţesc, d-sa având maşina la poartă cu care mă poate conduce şi pe mine până unde am treabă. M'am urcat în maşină împreună cu dl.Mihalache, în care se mai aflau încă doi domni. Eu am luat loc lângă dl.Mihalache. In maşină s'au purtat discuţiuni cu privire la Guvern, pe care dl.Mihalache îl considera ca o nenorocire pentru ţara românească şi s'au făcut anumite critici cu privire la modul în care ruşii respectă convenţia de armistiţiu, spunându-se de dl.Mihalache că ruşii fac prăpăd în ţară. Eu am coborît din maşină în dreptul Str.Sft.Spiridon. La plecare dl. Mihalache m'a întrebat, dacă ştiu unde şade D-sa. La răspunsul meu negativ, D-sa mi-a dat un număr de telefon pe care în grabă mi l'am notat pe un carton de ţigări.

ION MIHALACHE :

In adevăr l'am întâlnit pe dl.Sente la D-na Uleia după ce aranjasem această întâlnire la repetatele cereri ale Dnei Uleia. Este adevărat că prezentarea s'a făcut prin evocarea amintirei lui Zamfirolu fostul meu colaborator în Ministerul de Domenii.

La Dna Uleia nu mi-a vorbit de un serviciu de informaţii şi nici de foşti funcţionari epuraţi. Am luat cunoştinţă că i se spune şi Stefănescu şi am convenit ca ân convorbirile ce le va avea înviitor cu mine să se prezinte sub numele de Stefănescu-Uleia. Mi-a spus că este inspector la Siguranţă, detaşat la M.St.M. La plecarea l'am invitat să meargă în maşină cu mine, fiind în drumul nostru. Probabil că i-am dat numărul de telefon la plecare. De discuţiile din maşină răspund că sunt inventate.

ION SENTI :

Am telefonat după 2 - 3 zile la telefonul pe care mi-l dăduse dl.Mihalache în maşină. Precizez că nu-

mărul de telefon dat de dl.Mihalache nu era trecut în cartea de telefon pe numele D-sale, aşa că am căutat cartonul de ţigări prin buzunarul hainei pentru a-i putea da telefon. Dl.Mihalache a răspuns la telefon şi mi-a comunicat că nu mă poate primi în aceea zi, deoarece aşteaptă vizita D-nei avocat Ella Negrutzzi, preşedinta organizaţiei femenine din capitală. Mi-a fixat o întâlnire pentru a doua zi la orele 20 ½ cu rugămintea de a nu întârzia, pentru că D-sa mai are şi altă întâlnire. La telefon când am vorbit cu dl.Mihalache, i-am comunicat că voi veni la D-sa împreună cu o parte din băieţii despre care i-am vorbit la Dna Uleia. A doua seară la orele 20 însoţit fiind de cinci inşi m'am dus la dl.Mihalache. Am lăsat însoţitorii mei la colţul străzii, iar eu am sunat la uşa vestibulului, poarta casei fiind lăsată deschisă. Mi-a deschis dl.Mihalache personal şi m'a întrebat imediat unde sunt ceilalţi. I-am spus că i-am lăsat la colţ. Mi-a spus să-i chem ; i-am chemat şi am intrat înăuntru dl.Mihalache aşteptând cu uşa întredeschisă a vestibulului până am venit toţi. Am intrat în birou unde dl.Mihalache mi-a oferit scaun, d-sa luând loc în faţa biroului.

Dl.Mihalache a întrebat pe fiecare la rând cum se numeşte, ce funcţie a avut, după care am trecut la discuţii. S'a discutat asupra informaţiilor ce urmează a i se furniza dlui Mihalache şi anume : un buletin informativ asupra situaţiei economico, politice şi militare din ţară, precum şi note informative cu caracter economic, politic şi militar. Dl.Cârjă urma să facă o sinteză asupra situaţiei internaţionale săptămânale. Când s'a prezentat dl.Cârje dlui Mihalache şi i-a comunicat că este născut în America dl.Mihalache a cerut amănunte cu privire la situaţia economică şi socială din America. Cred că a făcut aceasta pentru a-şi da seama de seriozitatea şi puterea de gândire a lui Cârje. L-a mai întrebat pe Cârje dacă are legături cu America şi cu Legaţia Americană; la răspunsul negativ a acestuia dl.Mihalache l-a îndemnat să-şi facă legături. Atunci unul dintre băeţi al cărui nume nu-l reţin s'a oferit

să-i facă împreună cu ceilalţi o gardă personală dlui Mihalache. Dl.Mihalache a răspuns că este mulţumit şi că un asemenea buletin este foarte bun şi preţios pentru noi, înţelegând eu că este pentru partid.

Cu privire la garda personală, D-sa a răspuns că va mai reflecta. Domnul Mihalache a dat celor prezenţi numărul de telefon, acelaş care mi-l dăduse şi mie, şi i-a numit pe fiecare cu numele de Alexandrescu 1, 2, 3, - nume conspirative prin care aceştia urmau să facă legătura cu D-sa. Lui Cârje i-a dat numele conspirativ de Ardeleanu. Fiind ora mesei dl.Mihalache ne-a mulţumit foarte frumos, s'a arătat încântat şi interesat de aranjamentul stabilit între noi. La plecare am rămas surprins că dl.Mihalache datorită bunei dispoziţii pe care o avea s'a oferit să ţină paltonul lui Bălănescu. La plecare ne-a spus să-l anunţăm la telefon pentru o viitoare întâlnire.

ION MIHALACHE :

Faptele nu se prezintă aşa cum a declarat dl. Senti ci cu totul altfel. Am fost surprins că n'a venit singur precum fusese vorba ca să-mi comunice informaţii preţioase cu privire la persoana mea. La uşă s'a prezentat cu 2 - 3 persoane şi mi-a spus că mai sunt la poartă încă 2 - 3. Am spus să-i invite şi pe aceia fiindcă au venit. I-am invitat în birou şi dl.Senti mi-a spus că sunt vreo 20 în total foşti funcţionari la Ministerul de Interne epuraţi. S'au oferit să-mi facă un buletin informativ ~~xix~~ general şi o gardă personală. Am acceptat să mi se facă un buletin pentru probă iar pentru gardă am refuzat. Mi-au spus că nu cer nimic decât să fie reintegraţi în posturile pe cari le-au avut. Le-am promis ca în cadrul general al partidului care avea ca obiectiv ca cei epuraţi să fie revizuiţi, să fie soluţionată şi chestia lor.

De nume conspirative n'a fost vorba decât în legătură cu Cârje care urma să-mi telefoneze pe numele de Ardeleanu dacă are ceva important de comunicat.

./.

ION SENTI :

A doua oară am fost peste câteva zile la dl. Mihalache împreună cu Cârje, Bălănescu, Dăscălescu. I-am predat următorul material informativ :

1). Informaţii privitoare la lucrările de tranşee şi fortificaţii ale trupelor sovietice pe malul Mării Negre, Malul Dunării şi Dobrocea - precum şi despre depozitele de muniţiuni dela Popeşti-Leordeni ale Sovietelor, chestiuni pe care le aflasem dela colonelul Ichim.

2). O notă de ofiţeri deblocaţi din M.St.M.: colonel Gh.Zamfirescu, locot.col.Ctin Beca, col.Ivănescu, Lt.col.magistrat Atanasiu Ion, maior N.Ulic dela Cdtul II Teritorial. Despre ofiţerii deblocaţi am scris că s'au lansat ordine de chemare - informaţie obţinută dela Georgescu care avea cumnat un căpitan dela Cercul II Bucureşti.

3). Informaţii cu deblocările se datoresc N.C.V. D. dela căpitanul Ivănescu, pe care l-am cunoscut întâmplător.

4). Informaţii privitoare la cazarea trupelor sovietice în jurul Bucureştilor.

5). Memoriul generalului Steflea partea III-a deoarece partea I-a o predasem servitorului dlui Mihalache, iar partea doua am predat-o cîn am fost împreună prima oară cu băeţii.

6). O hartă germană a Europei cu diferite semne importante pe harta ţării şi haşurat Ardealul cedat.

7). Deasemenea o sinteză a situaţiei internaţionale întocmită săptămânal, întocmită de Nicolae Cârje.

Precizez că dl.Mihalache personal la vizita ce am făcut-o prima oară acasă la Dsa mi-a cerut să-i predau informaţii cu privire la cazarea trupelor sovietice şi la lucrările de fortificaţii şi de tranşee precum şi să-i procur un tabel de toţi ofiţerii deblocaţi. Pentru informaţii militare m'am oferit să le fac; dar în ceeace priveşte tabelul ofiţerilor deblocaţi ce mi s'a cerut i-am răspuns că nu pot să-i procur decât deblocările dela M.St.M. şi aceasta numai în parte. In

ceeace priveşte tabelul integral al deblocărilor i-am spus că aceasta se poate lua dela Dir.Pers.din M.de Răsboi care nu se publicase încă în ziarul armatei.

Dl.Mihalache s'a uitat prin material dar nu l'a citit în întregime ci numai la frunzărit. A mulţumit şi le-a pus sub mapa biroului urmând ca să ne dea răspuns după ce le va citi cu atenţie, dacă să continuăm a face informaţii în continuare pentru D-sa. Eu am avut impresia că acest material are destinaţie pentru Legaţia Americană deoarece dl.Mihalache în discuţia avută cu Cârje s'a interesat îndeaproape de o legătură directă la americani. Am reţinut din cele discutate că dl.Mihalache intenţionează să aibe un om de încredere înăuntrul Legaţiei Americane. Când am văzut ce îmi cere dl.Mihalache şi materialul pecare îl cerea dela mine şi dela ceilalţi, precum şi interesul său deosebit pentru informaţii cu caracter militar, mi-am dat seama de ce urmăreşte D-sa şi am refuzat să mai continuu a da informaţii.M'am despărţit şi de ceilalţi pentru a evita orice contact în legătură cu aceste informaţii. Eu nu am intenţionat să furnizez dlui Mihalache asemenea informaţiuni ci numai să pot să obţin dela D-sa în legătură în vederea unei întrebuinţări a celor epuraţi din serviciu.

ION MIHALACHE :

Nu-mi amintesc dacă a fost şi dl.Senti atunci când mi s'a adus materialul de dl.Cârje. Mi-au adus un buletin de sinteză a situaţiei internaţionale şi note informative din diferite domenii.Am frunzărit materialul prezentat şi i-am mulţumit pentru el din politeţă. Ce spune dl.Senti cu privire la materialul (sovietе, stat major, etc) sunt înafara realităţii.

IONA SENTI :

Repet că am fost personal la dl.Mihalache când i-am predat materialul de care am vorbit mai sus. Printre notele informative "din diferite domenii" de

./.

care vorbeşte dl.Mihalache, erau şi informaţiile pe care le-am arătat la pct. 1 - 6.

Drept care am încheiat prezentul proces verbal de confruntare, spre cele legale.

copie regi vol. 3 f 352-353.

357

~~00334~~

D E C L A R A T I E

Despre plecarea în străinătate a Dlui NICULESCU BUZESTI, am aflat dela Dl. IULIU MANIU în timpul campaniei electorale, cam cu 1e-2e zile înainte de ziua alegerii.-

Tot atunci am aflat şi de plecarea Dlui VISOIANU.-

/ss/ I. MIHALACHE

24 Septembrie 1947.-

64

358

~~000335~~

copie vezi vol. 3 f 354-355

D E C L A R A T I E

Subsemnatul, cu privire la Declarațiile făcute până azi, cu privire la secția militară, adaug:

Dela preluarea conducerii Capitalei de către mine până în ajunul alegerilor generale după intocmirea Regulamentului organizației Capitalei, am luat în primul contact cu Comitetul Cercului Partidului militar care lucra pe lângă conducerea centrală a Partidului.-

~~xxxx~~ Anume le-am vorbit despre campania electorală și le-am cerut să dea un tablou de fruntașii din organizația militară pentru delegați și asistenți la secțiile de votare.-

Manifeste s'au distribuit și prin membri dela secția militară ca prin orice membru dà partidului.-

Si militari, ca orice membri, au avut datoria de a face propagandă în mediul lor / militar și social/.-

Problema secției militare pe capitală s'a pus după alegeri.-

/ss/ I Mihalache.-

24 Septembrie 1947.-

copie vezi vol. 3. f 356, 357,

359

00356

D E C L A R A T I E

Mi s'a citit azi memorandum-ul din 30 Septemvrie 1946 ".

Sunt absolut străin de textul lui ; pentru prima dată am auzit de el.

Tot azi am luat cunoştinţă şi de textul "Planului general de organizare al armatei", elaborat de generalul Stoika Gr. care mi s'a citit în întregime.

Din acest plan am văzut că partea cu "camuflarea" instrucţiei seamănă cu partea respectivă din conferinţa col. Stoika "Armata de mâine".

ss. I.Mihalache.

25 Septemvrie 1947.

M.C.

360

~~11437~~

Copie vezi vol. 3. f 358-366.

E X T R A S E

din declaraţiile date de Ion Mihalache în cursul anchetei.

ANTECEDENTE POLITICE

" In 1928 am fost ministru al Agriculturii dela venirea P.N.T. la putere (10 Noembrie 1928) până în 1930.-

Am fost ministru de Interne în guvernul Mironescu din 1930 până în 1931, deasemenea din August 1932-7 Ianuarie 1933 în guvernele Vaida şi Maniu.

Confirm că în Decemvrie 1932 am primit un raport dela Eugen Cristescu prin general Stângaciu.

Am pus rezoluţia : 16,12,32 cu dl.prim ministru şi ministru de Finanţe : Conferinţă " şi 20.12.932: Comunicat şi aprobat dlui Prim Ministru propunerea de a se mări subvenţia lunară ". Nu ştiu dacă s'a ţinut conferinţa deoarece la 22 Decemvrie am plecat în concediu la Atena, iar când m'am înapoiat am demisionat (7 Ian.) tocmai în urma conflictului cu Gabriel Marinescu care conducea efectiv poliţia. In Ianuarie am plecat la Geneva (conferinţa dezarmării) nu pot preciza ziua.

De actele guvernului P.N.T. nu mă pot desolidariza. Când am devenit preşedinte al Partidului prin 1934, am eliminat din Partid pe dl.Vaida Voevod pentru actele personale.

Nu ştiu când s'au disolvat "Sindicatele Unitare" sub guvernul P.N.T.

Despre represiunea dela Griviţa am aflat la Geneva. Nu ştiu cât a fost de sângeroasă.

- Nici azi ?

- Nici azi nu ştiu cât a fost de sângeroasă. Nu ştiu ce tratament anume se aplica deţinu-

./.

M.C.

ţilor politici pe timpul cât eram ministru de Interne; dar şi acesta a fost unul din motivele conflictului cu Gabriel Marinescu."

-"Când m'am întors din străinătate, era încă la cârma ţării guvernul Vaida. N'am urmărit"procesul dela Griviţa" - am aflat însă că a fost acest proces, când m'am întors în ţară."

Aţi avut vreo manifestare publică cu privire la acest proces ?

" Nu am avut manifestare publică specială cu privire la acest proces, odată ce era în faţa justiţiei".

" Insă între motivele care m'au determinat la excluderea dlui Vaida, când am devenit preşedinte P.N.T. a contat şi acesta ".

" Nu ştiu că sub ministeriatul meu a avut loc excese antisemite. Mi s'a trimis prin Direcţia Generală a Poliţiei un raport cu un articol "Copii de internate" de I.Feighin adresat "agenţiei telegrafice internaţionale" din Londra în care se vorbeşte de excese antisemite în România în general şi în special la Brăila".

"A răspuns ministrul Educaţiei Naţionale Costăchescu în Parlament. "

- "In 1934 am fost în Italia unde am vorbit şi cu Musolini. La întoarcerea în ţară, întrebat de gazetari, am făcut nişte declaraţii".

" In Aprilie 1933, oprindu-mă în Berlin 4 zile, am văzut la o recepţie pe Hitler şi Göbels. Cu Göbels am schimbat câteva cuvinte, a doua zi la Ministerul de Externe, unde am însoţit pe ministru român Petrescu Comnen."

" Am primit dela N.Smochină, din Paris în 1934, o scrisoare cu o revistă Nr.1 " Pour l'independence" cerând să intervin la vreun minister pentru ajutoare cu care să se tipărească teza sa de doctorat " La Republique Moldave des Soviets".-

" Nu l'am ajutat deoarece nu aveam raporturi cu guvernul."

./.

" In alegerile din Mehedinţi, gărzile ţărăneşti care luaseră naştere, mai dinainte (934) izolat, cu prilejul alegerilor din opoziţie - au fost prezente mai masiv, organizate şi conduse de mine ".

" In 1937 a fost ales preşedinte al P.N.T. dl.Iuliu Maniu."

Nu cunosc întrevederile dlui Iuliu Maniu cu Zelea Codreanu, nu am participat la ele ; am auzit ulterior. Dl.Maniu mi-a comunicat că a mai avut o întrevedere cu Codreanu şi după încheerea "acordului" electoral din 1937 ".

" Recunosc că scrisoarea semnată de "Dr.Vasile Marin" a fost găsită la mine. Fusese şef de cabinet al dlui Maniu."

" Cu generalul Cantacuzino Grănicerul am fost prieten; l-am cunoscut ca membru al ordinului "Mihai Viteazu".

" In 1940 am fost consilier regal 2 luni,după care am demisionat motivând ."

" In 1939 am vorbit cu Clodius în Topoloveni unde venise să viziteze satul. Tot în 1939 - sau 1940 - am fost vizitat de ministrul german la Bucureşti Fabricius."

" Am asistat şi la o conferinţă a dlui Schacht la Bucureşti, care ulterior ne-a vizitat la Călineşti Muscel via mea şi a dlui Răducanu cu care era cunoscut".

" Pe timpul când eram consilier regal, am primit vizita "satului model" Topoloveni a unei delegaţii de reprezentare din "Ministerul Alimentării" a Reichului."

" Am primit scrisoare de mulţumiri şi felicitări semnate de conducătoarea Liselotte Kressner Gerhard, căreia i-am confirmat primirea printr'o scrisoare

" Am primit vizita inopinată de câteva minute a unei doamne "Edith von Koller" (care spunea că e în trecere prin Argeş) şi care ulterior mi-a trimis nişte broşuri ale Ministerului de Agricultură germană înso-

./.

ţite de o carte de vizită cu felicitări de Paşti. Ulterior am aflat că e spioană germană."

" Nu l'am cunoscut pe Killinger. Mi-a fost arătat odată în hall la Preşedinţie (Mihai Antonescu)."

" Cu Ritter am schimbat câteva cuvinte la Preşedinţie, 'când mi-a fost prezentat."

" Din partid ştiu că Virgil Madgearu a luat contact cu Neubacher pe care îl cunoscuse la Viena".

" Dl.Maniu nu mi-a comunicat că ar fi făcut vreo vizită lui Killinger".

" In 1934 am cerut să mi se repartizeze la proprietatea soţiei mele un prizonier rus - cât avea drept. Am primit pe Zucov Simeon. Acesta a muncit la Dobreşti până la intrarea armatelor sovietice care l'au cerut prin autorităţile româneşti".

" In ceeace priveşte " Lt.Col.german Borovitz" am primit o scrisoare de mulţumire pentru cartiruirea sa de către autorităţi în casa din Dobreşti cât timp a staţionat un batalion german în Podgoria".

" Din membri guvernului Antonescu am vizitat pe generalul Popescu. Am fost vizitat de generalul Sichitiu fost membru al P.N.T.".

"Am fost vizitat deasemenea de 2 - 3 ori de Eugen Cristescu trimis de Mihai Antonescu ".

(Declaraţia Ion Mihalache din 4 Sept.1947, pag.243.).

" Cu mareşalul Antonescu îmi amintesc de următoarele întâlniri :

" Prima: Pe la începutul lui Octomvrie 1940".

" Apoi: în 1941 : odată primăvara, chemat de Mihai Antonescu la gen.Antonescu în Predeal ; şi alta prin Iunie 1941 ".

" In 1942 nu-mi amintesc dacă am fost ".

" In 1943 am fost chemat de mai multe ori; odată şi cu dl.Maniu".

" In 1944 de 2 - 3 ori, ultima dată fiind în seara zilei de 22 spre 23 August".

./.

" Cu Mihai Antonescu, am avut cu mult mai multe întâlniri la Preşedinţie tot deauna chemat de dânşii".

" In timpul guvernării Antonescu am fost prezent în loja oficială (reţinut de dr.Lupu, când mergeam spre loja ofiţerilor cu "Mihai Viteazu") la o paradă de zece Mai probabil în 1942." La întoarcere nu-mi amintesc că am venit cu Eugen Cristescu; se poate. Stiu că Eugen Cristescu m'a luat odată cu maşina să mă ducă la Mihai Antonescu. Eugen Cristescu şi Tobescu au trecu prin Dobreşti dela Suslăneşti (Muscel) spre Bucureşti, oprindu-se la mine 1 ½ oră când au fost serviţi cu dulceaţă". (Declaraţia din 2 Septemvrie 1947, pag.215).

"Este adevărat că la 2 zile după declararea răsboiului de către general Antonescu, am dat o telegramă cerând schimbare de destinaţie dela M.St.M. la o unitate de front ; că la 26 Iulie, când chemat telegrafic de M.St.M., am sosit la Iaşi acasă, am dat o nouă telegramă - generalului Antonescu - (prin M.C.Iaşi), cerând să fiu desconcentrat întrucât trupele au trecut Nistru. Din prima telegramă - către M.St.M. - precizasem că înţeleg să lupt numai până la Nistru. ".

" - In timpul guvernării general Antonescu am încercat să plec din ţară în trei rânduri :

a). Când eram urmărit de legionari (iarna 1940-1941) spre a-mi salva viaţa.

b). Mai târziu, pentru încercare de legături cu aliaţii - urma să plec sau eu sau dl.Maniu dacă găseam posibilitate tehnică. Nu am discutat un program precis. Urmau să fie discutate probleme de felul celor ce se puneau prin staţiunea de emisiune ce funcţiona în casele Stirbey, condusă de dl.Maniu. N'am găsit posibilitate tehnică de plecare.

c). In primăvara 1944 am propus dlui Mihai Antonescu ca să plec şi eu cu Barbu Stirbey. Spunând că e o imposibilitate, am propus pe Vişoianu".

" Nu am discutat un program amănunţit de acţiune. Declar că dacă ar fi stat în puterea noastră acest lucru şi am fi căzut de acord cu aliaţii o făceam. (la a doua încercare de a pleca în străinătate de a lua contact cu aliaţii, aţi avut mandatul de a duce o acţiune de răsturnare a regimului Antonescu ?) Declaraţia din 22 Sept.1947.)

./.

CALITATEA AVUTA IN PARTID DELA 23
AUGUST 1944 PANA LA ARESTARE.

" Intre 23 August 1944 - 1 Ianuarie 1946, n'am avut o însărcinare cu responsabilitate personală în partid; am fost membru al Biroului P.N.T. (în calitate de preşedinte); al Delegaţiei permanente şi al Comitetului central. In acest timp dl.Maniu avea depline puteri. Am luat cunoştinţă de acţiunile principale duse de dl.I.Maniu cu care am fost de acord."

"Dela 1 Ianuarie 1946, - după plecarea dlui Lupu - am primit, în locul său, conducerea organizaţiilor judeţene din Vechiul Regat şi conducerea organizaţiei Capotalei. (Declaraţia din 30 August 1947 pag.26).

" In 1937 fiind ales preşedinte a doua oară, dl.Iuliu Maniu, situaţia mea statutară a devenit : membru prim al Biroului permanent al partidului în calitate de fost preşedinte. In fapt,atrăbutele sunt ca de vice preşedinte al partidului (declaraţia din 25 Iulie 1947 pag. 89).

" Situaţia politică : vice preşedinte al partidului naţional ţărănesc, fost deputat în zece legislaturi în şir după 1919 " (Declaraţia din 21 Iulie 1947,pag.118).

" Dl.Maniu s'a consultat cu mine de câte ori s'a pus în discuţiune chestiunea eventualei schimbări de tactică sau metodă de luptă a partidului."

" Dl.Maniu avea "depline puteri" date de Comitetul central de dinainte de dizolvarea partidului, până laşedinţa Comitetului central ce a avut loc după alegerile din 1946."

" Dl.Maniu, pe cât ştiu nu a luat vreo hotărîre importantă fără a se fi consultat cu mine."

" Evident socotesc foarte importantă schimbarea de metodă de luptă sau tactica unui partid, cum este al nostru."

" Socotesc importante demersurile făcute de un partid politic unor puteri streine."

./.

" Socotesc importantă înființarea și sprijinirea unor "grupări politice de rezistență în afara granițelor țării".

Legăturile create de dl. Maniu cu diferite persoane din ministere pentru informații nu era obligat să mi le comunice mie; nici chiar atunci "când erau în legătură cu orientarea în politica externă a Partidului".

Stiu că dl. Maniu nu s'a gândit la schimbarea politicii externe a partidului.

Stiu aceasta, pentru că dacă s'ar fi gândit mi-ar fi spus, tocmai fiindcă aceasta ar fi fost o problemă prea importantă.

Sigur că era important să-mi comunice " orice înființare de organizații de luptă subversivă ale partidului ". (Declarația din 6 Sept.1947, pag.272).

" Cu privire la problemele de politică externă, eu nu am avut vreun mandat dela partid. Asupra problemelor mai de seamă, eram ținut în curent de dl. Maniu. (Declarația din 31 August 1947, pag.210).

23 AUGUST 1944 - 1 IANUARIE 1946.

"La Președinția în timpul guvernării de după 23 August 1944, nu am fost, dar am fost odată la președintele consiliului general Rădescu, chemat pentru proectul de reformă agrară; și l'am mai văzut odată după plecarea din guvern la dl. Maniu." (Declarația din 2 Sept.947, pag. 226). "

" Nu știu că m'aș fi întâlnit cu Titel Petrescu înainte și în legătură cu congresul social democrat; nu-mi amintesc că dl. Maniu mi-ar fi comunicat c'ar fi avut dânsul o astfel de întâlnire ; nu-mi amintesc nici că dl. Penescu mi-ar fi comunicat că ar fi avut o astfel de întâlnire."

" Inainte de congres, ca și după ne-am întâlnit de mai multe ori la Iuliu Maniu sau la dl. Brătianu, odată l'am văzut acasă la dânsul și odată m'a văzut dânsul acasă la mine". Nu-mi amintesc precis că Penescu a fost

la vreuna din şedinţele comune la dl.Maniu; cred că a fost. Stiu precis însă că la dl.Dinu Brătianu a luat parte la o şedinţă. Odată Titel Petrescu a venit însoţit de Adrian Dimiriu."

" In aceste şedinţe s'au discutat şi probleme de politică externă. S'a stabilit ca în aceste probleme să se ducă o acţiune comună sau paralelă cu prealabilă consultare reciprocă. " (Declaraţia din 4 Sept.1947, pag.246).

" Probabil că prima întâlnire în casele dlui Stirbey la care a partidipat şi dl.Maniu să fi fost înainte de 23 August 1945. Nu-mi amintesc să fi fost şi Titel Petrescu. Mi-amintesc că erau dnii Maniu, Vişoianu, probabil şi Niculescu Buzeşti". (Declaraţia din 2 Sept.947, pag. 234).

" Stiu că dl.Iuliu Maniu a avut mai multe audienţe la palat şi înainte de 23 August 1945 şi după. Nu reţin cele ce mi-a comunicat în legătură cu audienţele de dinainte de 23 August 1945, ca şi cu privire la cele avute după." (declaraţia din 2 Sept.947, pag.229).

" In legătură cu evenimentele dela 23 August 1945 nu-mi amintesc să fi avut o consfătuire în casele Stirbey.

" Am aflat sau ştiut că Suveranul nu s'a prezentat la serbările din 23 August 1945."

" După 6 Martie 1945 vechiul acord al "Blocului celor patru partide", a rămas automat "acord al celor trei partide" . Aceste trei partide au ţinut să informeze Suveranul despre punctul lor de vedere asupra actelor guvernului şi să ceară schimbarea guvernului în raport cu curentele de opinie publică".

"Informarea în audienţe la Suveran am făcut-o verbal. Ocazional am predat şi memorii din ţară". Cred că s'au predat Suveranului şi copii de pe memorii adresate Misiunilor Aliate. Am fost în audienţă separat de dl.Maniu (Declaraţia din 5 Sept.1947, pag.267).

---.---

"Am auzit că în ajunul lui 8 Noemvrie, dl.Maniu a convocat pe şefii de sectoare (şi de circumscripţii ?)

./.

pentru a le da instrucţiuni cu privire la manifestarea de a doua zi. Eram în Bucureşti în ajun şi la 8 Noemvrie, dar nu ştiu cum a decurs manifestaţia decât din auzite. Evident că P.N.T. n'a mai organizat manifestaţiuni de felul celor din 1945 - în ce priveşte membri săi - înainte de acest an - din pricina evenimentelor. Preşedintele partidului a socotit util ca membri organizaţiilor Capitalei să manifesteze şi cu prilejul zilei de 8 Noemvrie în rândurile populaţiei Capitalei, făcând parte din ea - în grupuri de proporţia numerică a acestor organizaţii P.N.T. din Capitală ; aceasta este informaţia ce-am primit-o ulterior ; n'am ştiut nimic în ajun cu privire la instrucţiunile de mai sus ; am ştiut din ajun că va fi o manifestaţie şi a membrilor partidului. (Declaraţia din 4 Sept. 1947, pag.231).

"Tarţia, care a fost arestat la 8 Noemvrie (?) fusese secretar general al tineretului universitar pe ţară. (Declaraţia din 1 Sept.1947, pag.218).

---.---

" Am auzit cu prilejul proceselor respective de arestarea unor membri a P.N.T., ca având legături cu unele organizaţii subversive". (Declaraţia din 4 Sept.947,pag. 252).

DELA 1 IANUARIE 1946 - 19 NOEMVRIE 1946.

" Dela 1 Ianuarie 1946 - după plecarea dlui Lupu am primit în locul său conducerea organizaţiilor judeţene din Vechiul Regat şi conducerea organizaţiei Capitalei."
(declaraţia ...)

A. Pe plan intern :
- Alegerile
- Organizaţiile profesionale
- Reorganizarea organizaţiilor din Capitală şi a organizaţiilor judeţene din Vechiul Regat.

B. Pe plan extern :
- Legătura cu misiunile streine.
- Legătura cu românii din străinătate.
- Legătura cu grupul dela Externe.

./.

copie vezi vol. 3 f 367-405.

A L E G E R I L E

. " Campania electorală a început după Ianuarie 1946 prin : revizuirea organizaţiilor judeţene şi reorganizarea celor ce nu funcţionau ; prin întruniri, presă răspândire de manifeste : nu-mi amintesc de "manifestaţii". (Declaraţia din 5 Sept.1947, pag.261). Nu exista un organ special de conducerea campaniei electorale pe ţară (în afară de"comisia de propagandă" care se ocupa cu manifestele) aceasta revenind de drept forurilor permanente ale partidului din care şi subsemnatul făceam parte. Cu mersul campaniei electorale pe Vechiul Regat se ocupa Comitetul regional al Vechiului Regat (a cărui preşedinte era subsemnatul - şi secretar provizoriu Gh.Măcărăscu, lucrând în realitate cu dl.Penescu) iar pentru Ardeal Comitetul regional al Ardealului, al Banatului a cărui preşedinte era Mihai Popovici şi secretar general Ilie Lazăr".

" Preşedintele comisiei de propagandă pentru Vechiu Regat era Cezar Spineanu, şi pentru Ardeal dr. Aurel Dobrescu".

" In ceeace priveşte "instrucţiunile pentru alegeri" semnate preşedinte Cezar Spineanu, aflate în vol.I din alegerile din 1946" pag.2 şi pag.3, ce mi-au fost citite în întregime (13 puncte) declar că nu am avut cunoştinţă de ele; dacă mi-ar fi fost prezentate, le-aş fi acceptat şi subscris în genere - în afară de pctele 10:aoblig "cu forţa" a preşedintelui secţiei de votare; şi ultimele trei rânduri care nu aveau rost şi anume privitoare la "încunoştiinţarea membrilor noştri că românii dela Paris au protestat vehement că ţara a fost slab reprezentată la conferinţa păcii". Făceam parte din comisia de propagandă aşa cum am arătat mai sus.

./.

Manifestele se tipăreau de obicei la tipografia "Imprimeria"pentru toată ţara; în mod excepţional se tipăreau (cele locale) şi în Capitală şi la tipografii din provincie. Fiind persecutate de autorităţile locale, care nu permiteau tipărirea - se găsea tipografi şi în provincie care să aibă curajul a tipări şi în localitate. S'au tipărit astfel de manifeste şi în Bucureşti. Toate cenzurate.

" Stiu eu că ce s'a tipărit (manifeste ale partidului) trecuseră la cenzură."

" Stiu aceasta, că nu mi s'a spus de manifeste necenzurate".

" Pentru tipografia "Imprimeria" mă informa administratorul (membru în consiliul de administraţie) I.Popescu Mehedinţi şi Cezar Spineanu însărcinat cu supravegherea tipăririi manifestelor ; pentru provincie, acolo unde ştiu că s'a tipărit (Roman, Bacău) şefii locali de organizaţii.

"Nu cunosc proces intentat vre unui conducător politic P.N.T. pentru publicarea de manifeste netrecute la cenzură. "

" Pentru redactarea manifestelor Centrului era o comisie din care făceau parte : subsemnatul, Cezar Spineanu, Dr.Aurel Dobrescu. Forma definitivă o avea dl. preşedinte Iuliu Maniu ; subsemnatul pe Capitală.

" Aceste manifeste se difuzau astfel .

" Se încredinţa şefului organizaţiei respective numărul comandat (sau cota respectivă) şi acesta le distribuia în cuprinsul organizaţiei prin membri partidului şi prin afişaj după sistemul obişnuit. "

" In general manifestele pe ţară tipărite la "Imprimeria" îmi sunt cunoscute ".

"Manifestele pentru studenţi se difuzau prin formaţia auxiliară T.N.T.M. despre care am dat lămuriri într'o declaraţie anterioară ".

" S'au făcut şi manifeste pe categorii speciale (profesionale). La militari, ca şi la celelalte profesiuni organizate, se răspândeau prin secţiile respective."

(Declaraţia din 5 Sept.1947, pag.260).

"Primul concept de manifest pentru militari l-am

./.

întocmit eu predându-l dlui Maniu, la Dobreşti când a fost în vizită la mine, prin Octomvrie 1946 - pentru a discuta chestiuni în legătură cu campania electorală, subsemnatul fiind ocupat pe acea vreme cu procesul la Câmpulung (al subsemnatului) - cel electoral." (Declaraţia din 6 Sept.1947, pag.276).

" In ceeace priveşte adunările şi întrunirile publice în ţară.

" Subsemnatul : am avut întruniri publice în Muscel (Câmpulung, Domneşti), Topoloveni), am participat la congresele sau comitetele judeţene pregătitoare congresului : R.Sărat (comitete) Bacău (comitet local) Roman (comitet local) Focşani (comitet local) Fălticeni (consfătuire locală) Suceava (congres judeţean) şi Rădăuţi (congres judeţean)."

" Dl.N.Penescu secretarul general a vizitat alte organizaţii judeţene din Moldova în acelaş scop. Dl.Haţieganu, ministru, la congresul organizaţiei judeţene Iaşi terminat cu întrunire publică."

"Vor fi fost şi alte întruniri publice în vechiul regat de care acum nu-mi amintesc."

"Stiu că au fost şi în Ardeal astfel de întruniri publice cu prilejul congresului judeţean."

" ... Am vorbit la câteva întruniri, despre colhozuri : în ce constau, şi progresul din punct de vedere tehnic ; şi i-am întrebat după aceia dacă ei le aprobă".

". In ceeace priveşte întrunirile ce se ţineau în Capitală n'am dat directive speciale cu privire la ţinerea discursurilor şi nu am primit rapoarte asupra acestor discursuri, deşi eram preşedintele organizaţiei capitalei, nu era obiceiul ; le urmăream după gazeta "Dreptatea".

" Nu am fost informat că "la întrunirea dela Barcelona unii vorbitori ca : Berceru, Ion Lambru, profesor Anghelescu şi Petre Lungu, etc. au incitat asistenţa împotriva comuniştilor şi a evreilor".

" In Capitală personal am participat :

" La adunarea membrilor comitetelor de circumscripţii din culoarea roşu (la casa de sfat din Griviţa), idem galben (casa de sfat din Piaţa Amzei), idem negru şi albastru, la clubul P.N.T. din Clemanceau".

./.

" Intruniri publice s'au ţinut pe circumscripţii la casele de sfat sau în localuri publice. La acestea personal nu am participat. Stiu că la unele au participat fruntaşi ardeleni."

" Nu mi s'au adus la cunoştinţă "acte de terorism şi huliganism comise de echipele de şoc şi de gărzile ţărăneşti".

" Nu-mi amintesc dacă la întoarcerea mea din Muscel unde în lunile Septemvrie şi Octomvrie 1946 am fost reţinut mai mult timp cu ocazia procesului meu de lipsire de drepturi cetăţeneşti - mi s'au comunicat "acte de terorism"din ţară."

"In timpul lipsei mele din Capitală,mi-a ţinut locul, vice preşedintele organizaţiei Capitalei profesor universitar Gh.C.Constantinescu. Nici ulterior nu-mi amintesc că mi s'au raportat. Voi fi luat cunoştinţă de cele întâmplate prin presă sau prin prieteni".

" Nu ştiu de nici un mijloc sau metodă de luptă ilegală de care s'ar fi servit P.N.T. în campania electorală şi în alegeri. Gărzile ţărăneşti ca mijloc de apărarea voturilor şi a urnelor nu sunt mijloace ilegale; deasemenea : a liniştei şi ordinei în adunări. Nu cunosc nici un caz în care astfel de gărzi să se fi dedat la agresiuni sau atacuri pentru a provoca pe adversari; cazurile ce vor fi fost desigur - aufost pentru că adversarii au provocat încercând turburarea adunărilor, furt de voturi sau urne." (Declaraţia din 5 Sept.1947, pag. 258-261).

" Gărzile de apărare a urnelor au funcţionat, în timpul alegerilor, numai unde s'au putut şi unde au fost necesar. Despre urne aprinse de gărzile de apărare, cunosc cazuri precise, una în Muscel (Bădeşti) şi alta în Dâmboviţa (Isvoare)." (Declaraţia din 30 August 1947, pag.201).

" In fapt, pregătirea campaniei electorale a început spre sfârşitul lui Ianuarie prin revizuirea organizaţiilor judeţene (în Capitală: de circumscrpţii).

./.

" Partidul a dat în chip firesc o importanţă deosebită acelor ~~lucrari~~. alegeri.

" Lupta dându-se în condiţiile legilor existente ale ţării şi partidul netemându-se de rezultatul alegerilor, nu s'a gândit la schimbarea metodei de lucru."

" Precizez că întrebuinţarea gărzilor ţărăneşti (vezi declaraţiile anterioare) nu constitue o metodă nouă ele funcţionând şi în alegerile de sub guvernările liberale şi Gogu Cuziştе."

" In instrucţiunile pentru conducerea alegerilor la secţiile de votare se dădeau, instrucţiuni şi pentru funcţionarea gărzilor ţărăneşti (acolo unde se simţea nevoia). "Instrucţiuni" pentru gărzile ţărăneşti, erau locale. Nu-mi amintesc acum vreun exemplar de astfel de "instrucţiuni". Eu răspundeam de conducerea campaniei electorale (inclusiv gărzi) pentru Vechiul Regat." (Declaraţia din 8 Sept.1947, pag.289-290.)

" Este exact că pentru campania electorală s'a pus un preţ deosebit pe tineret."

" In ceeace priveşte echipele de şoc militare formate din tineretul militar condus de Nituş Ionescu" nu ştiu că au existat şi cum s'au organizat. Nedepinzând de Capitală întrebarea poate fi adresată dlui Maniu şi Penescu". (Declaraţia din 5 Sept.1947, pag.258).

Organizaţiile profesionale.

" Incă înainte de alegerile din Noemvrie 1946, am început organizarea profesională în Capitală (alături de organizaţiile de cadre) pe baza noului regulament ce am alcătuit ".

" Organizaţiile profesionale pe ţară reveneau conducerii centrale (dl.Iuliu Maniu) în care scop erau numite nişte " Comitete provizorii " menite ca împreună cu conducerile judeţene respective să organizeze în centrele cu structură specială mai complectă astfel de organizaţii profesionale locale. Astfel de comitete pe ţară funcţionau :

Militari (general Negrei), ingineri (ing.St. Mihăescu, medici (dr.Lucian Stănculescu), muncitori (prof.Veniamin - Ilie Lazăr),."

La Capitală, în noua organizare din Capitală

s'au pus în funcţiune conform noului regulament, o parte din secţii între care şi cea militară având preşedinte pe general Negrei şi secretar pe colonel Stoika."

" Organizaţia profesională muncitorească.

" In ceeace priveşte "organizaţia profesională muncitorească : originea ei este organizarea aşa zisă a ardelenilor din Capitală - condusă de Ilie Lazăr, şi în care au intrat treptat muncitorii din Capitală în special cei daţi afară din întreprinderi (Malaxa etc., nu pot să precizez dacă era după incidentele grave ce au avut loc acolo). In vremea aceea se ţineau conferinţe la sediul secţiei în Str.Clemenceau vis-avis de clubul P.N.T. Am ţinut şi eu acolo o conferinţă la îndemnul lui Ilie Lazăr. Treptat, această secţie s'a pretins "secţie muncitorească pe ţară" - şi aşa s'a comportat până la venirea mea ca preşedinte al organizaţiei Capitalei. Intrând în conflict între membri comitetului, a fost soluţionat de dl.Maniu prin desemnarea unei comisii interimare în frunte cu prof.Veniamin. Nu ştiu dacă în ţară a mai existat o secţie muncitorească în organizaţiile locale; am auzit că ar fi existat ceva la Galaţi". (Declaraţia din 1 Sept.1947, pag.218).

Tineretul

"Tineretul era organizat "ca formaţie auxiliară a partidului" sub supravegherea directă a preşedintelui partidului, printr'un secretar general, numit de preşedinte. Dl.Maniu în loc de un secretar general, a numit un comitet de trei sub preşedinţia dlui Viţa (nu-mi amintesc cine erau ceilalţi doi). Inlăuntrul organizaţiei tineretului (în general) "tineretul universitar aveau organizaţie proprie. Studenţii membri erau organizaţi: mai întâi pe facultăţi (cu comitet condus de un secretar general) apoi pe centre universitare (Bucureşti, Iaşi, Cluj, Timişoara); şi centrele universitare îşi aveau câte un comitet şi un secretar general. Iar la centru era o delegaţie permanentă compusă din reprezentanţi ai comitetelor de centre universitare."

" La un moment dat am fost informat că parte din studenţi, în loc să ţie conferinţe pe facultăţi -

./.

cum era reglementar - ţin pe grupuri mai restrânse, sub supravegherea dlui Ing.Veţeleanu(fost legionar)"

" Personal am ţinut mai multe conferinţe (discursuri) tineretului universitar (tineretul universitar în general la 9 Iulie 1946); tineretul universitar muscelean ; tineretul universitar secţia ştiinţe) Declaraţia din 1 Sept.1947, pag.217-218).

Organizaţia militară

" Dela preluarea conducerii comitetului de către mine până în ajunul alegerilor generale, după întocmirea regulamentului organizaţiei Capitalei, am luat un prim contact cu Comutetul Cercului profesional militar care lucra pe lângă conducerea centrală a partidului."

" Anume le-am vorbit despre campania electorală şi le-am cerut să dea un tablou de fruntaşii din organizaţia militară pentru delegaţi şi asistenţi la secţiile de votare."

" Manifeste s'au distribuit şi prin membri dela secţia militară ca prin orice membru al partidului"

" Si militarii, ca orice membri, au avut datoria de a face propagandă în mediul lor militar şi social"

" Problema secţiei militare pe Capitală s'a pus după alegeri." (Declaraţia din 24 Sept.1947,).

" La început, înainte dea se fi întreprins organizarea secţiei militare în Capitală şi funcţiona aceeaşi singură secţie militară şi pentru ţară şi pentru Capitală, dl.colonel Stoika se consulta - în ce priveşte rostul, organizarea şi activitatea secţiilor militare - mai ales cu mine, deşi nu aveam calitate şi răspundere oficială - ca unul care introdusesem în Statut principiul secţiilor profesionale ". (Declaraţia din 5 Sept. 1947, pag.255).

Pe plan extern :

" In ceeace priveşte problemele externe fireşte că mă interesau". (Declaraţia din 1 Sept.1947, pag.217).

./.

Legătura cu misiunile străine.

" Cu dl.Hollman m'am.întâlnit înainte de alegeri la masă la dr.Jovin. Am mai avut întrevederi la Misiunile respective cu dnii Archibald Kerr şi Harriman la începutul anului 1946 privitor la proectata intrare în Guvern a subsemnatului. Deasemenea cu senatorul Pepper şi gazetarii Etheridge şi Marcham. Aceştia s'au informat despre situaţia din ţară. In afară de contactul personal între preşedintele partidului sau secretarul general şi misiuni - precum şi al subsemnatului ocazional - misiunile mai erau informate şi prin memorii adresate tuturor: Misiunea Sovietică, Americană, Engleză şi Franceză."

" Dl.Serdici conducea un "birou de informaţii" care funcţiona sporadic (paralel cu biroul de presă şi informaţii de pe lângă ziarul Dreptatea). In această calitate primea însărcinări dela dl.Maniu de a ţine contact cu misiunile streine. " (Declaraţia din 30 Aug.947, pag.199-200).

" In afară de personalităţile engleze şi americane de care am vorbit în declaraţiile anterioare am mai cunoscut şi pe căpitanul Key, întâia oară la un restaurant şi a doua oară probabil la dl.Penescu. Stiu că acest ofiţer vorbea limba română, nu am avut vreo conversaţie cu dânsul. Pe maiorul Hall l'am întâlnit la dr.Jovin (la o masă) curând după alegeri. Am vorbit în general despre alegeri cu dânsul şi ceilalţi. (Declaraţia din 1 Sept.1947, pag.216).

" Subsemnatul I.Mihalache, cu privire la vizita făcută de ofiţerul american arătat de dl.N.Penescu în confruntare că ar fi fost la mine însoţit de o doamnă precizez că e vorba de maiorul american Tom Hall. L'am mai întâlnit odată pe T.Hall la dr.Jovin." (Declaraţia din 20 Sept.1947, pag.).

" Il cunosc pe dl.Melbourne dela Legaţia Americană; am schimbat câteva cuvinte de curtoazie când mă duceam să-l văd pe dl.Berry. In lipsa dlui Berry dl.Maniu discuta cu dl.Melbourne. Nu mi-a comunicat ce vorbea cu dl.Melbourne. Nu reţin ce mi-a comunicat

./.

din convorbirile sale cu dl. Berry în afară de faptul că i-a încredinţat diferite memorii personal sau prin Penescu. N'am văzut venind vreodată la club reprezentanţi anglo-americani. Venea la dl. Maniu acasă sau mergea dl. Maniu la Legaţie." (Declaraţia din 2 Sept.1947, pag. 231).

(Ce fel de memorii şi proteste şi la ce date a remis conducerea P.N.T. la misiunile streine ?).

" Această întrebare priveşte pe preşedinte şi secretariat, nu pe un membru al biroului în imposibilitate de a cunoaşte şi reţine în memorie aceste date. Ceeace ştiu este grija permanentă de a se trimite memoriile sau protestele la toate trei sau patru misiuni aliate."

(Ce conţinut aveau ?)

" Nu ştiu ".

(Declaraţia din 26 Iulie 1947, pag.138).

" Este adevărat că într'una din vizitele dlui Maniu la Dobreşti prin 1946 d-sa a venit cu un proect de memoriu al dlui Penescu spre a-l discută împreună. Dar nu-mi amintesc ce anume cuprindea acel memoriu". (Declaraţia din 31 Aug.1947, pag.28).

" Nu-mi amintesc că în delegaţia permanentă dl. Maniu când a adus la cunoştinţă demersurile făcute în mai multe rânduri făcute de Anglia şi America la Guvernul Român, să fi spus că acestea se datoresc d-sale; am observat totuşi că a avut o satisfacţie de aceste demersuri. Nu pot preciza dacă a făcut una sau mai multe astfel de comunicări în legătură cu demersurile făcute în mai multe rânduri de guvernele anglo-americane către Guvernul român în delegaţia permanentă". (Declaraţia din 1 Sept.1947, pag.215).

<u>Legătura cu românii din străinătate:</u>

" Niculescu Buzeşti a devenit membru al P.N.T. - cred - pe la începutul lui 1946. Era consultat în pro-

blemele de politică externă şi a fost invitat şi la o şedinţă a delegaţiei permanente."

" Cu Vişoianu eram prieten personal încă din 1933, când, la Geneva, era colaboratorul apropiat a lui N.Titulescu. Deşi nu era membru al P.N.T., a fost şi el consultat uneori, de dl.Maniu, în probleme de politică externă."

" Cu Gafencu am avut întâlnire în Bucureşti în 1941, după înapoierea dela Moscova şi înainte de a pleca în Elveţia."

" Pe Cretzianu l'am cunoscut în 1943 înainte de a fi ministru la Ankara". Am avut cu dânsul două întâlniri (nu cu caracter personal) şi dela plecarea ca ministru la Ankara nu l'am mai întâlnit".

" Pe Citta Davilla l'am cunoscut, mai bine - fiind şi membru al P.N.T. Nu l'am văzut decând a plecat în America. Am auzit că în prezent s'ar afla în Elveţia sau Franţa ".

" Stiu că dl.Maniu a primit corespondenţă dela domnii : Davilla, Cretzianu, Gafencu, Niculescu Buzeşti.

" Viorel Tilea fusese membru al partidului şi a plecat la Londra ca ministru plenipotenţiar, unde a şi rămas. Am auzit că Tilea ar fi căutat să facă acţiune comună cu cei arătaţi mai sus în străinătate." (Declaraţia din 30 Aug.1947, pag.201).

" In ceeace priveşte legăturile între dl.Maniu şi cei din străinătate, nu ştiu că a existat un contact permanent - ci ocazional. Aceasta este o deducţie a mea, dl. Maniu necomunicându-mi nimic asupra acestui subiect. Niciodată nu mi-a comunicat prin cine a trimis sau primit vreun mesaj". (Declaraţia din 1 Sept.1947, pag.215).

" Cunosc că dl.Maniu a primit mai de multe ori scrisori dela românii din străinătate şi pe unele mi le da să le citesc. Mai importante îmi amintesc de una primită dela dl.Gafencu care arăta impresiile sale din convorbirile cu diferiţi oameni politici la

./.

conferința dela Paris. Rețin satisfacția dlui Gafencu că s găsit pe d.Churchill partizan al ideii Statelor Unite ale Europei, ale întregii Europi. Scrisoarea a fost trimisă dlui Maniu în toamna anului 1946. A doua scrisoare importantă a primit dl. Maniu dela dl.Cita Davilla din America scrisă în timpul când se vorbea despre o viitoare conferință la Moscova ca urmare a celei dela New York. Dl.Cita Davila comunica o propunere sau proect din partea dlui Matcek, ca să se constitue un birou compus din reprezentanții partidelor țărănești (agrariene) aflați în străinătate, câte unul pentru : Jugoslavia Bulgaria, România, Ungaria, Polonia. Menirea acestui birou era să studieze elementele de bază ale ideologiei țărănești, dat fiind că partidele țărănești au luat ființă și desvoltare similară în toate țările cu structură socială țărănească de bază - fără să fi avut vreun contact ideologic. In fapt, se observă câteva idei fundamentale similare. Si îmi amintesc că se cita : ideia de proprietate țărănească individuală, ideia de cooperație liberă, ideia de morală religioasă, ideia de familie la temelia societății; cam acestea, și se propunea adâncirea acestor idei și formularea unei doctrine a agrarianismului (țărănismului). Se mai spunea că acest birou s'ar compune din dnii : Matcek (Jugoslavia), Dimitrof (Bulgaria) probabil Tibor Echard (Ungaria); se cerea dlui Maniu să-și dea avizul D-sa și eu subsemnatul - asupra propunerii ; și dacă suntem de acord, dl.Maniu să desemneze persoanele; se adăoga că astfel de comunicare se făcuse sau urma să se facă și dlui Nicolaicio. Dl.Davilla, comunicând propunerea de mai sus, adăuga opinia d-sale ; anume : că deși propunerea are un caracter pur ideologic care nu angajează latura politică, totuși dată fiind susceptibilitatea sovietică, ar putea interpreta ca o acțiune anti sovietică și nu crede util ca să se dea o interpretare de așa natură în ce privește România. Deci, sugera o abținere sau rezervă. Cu atât mai mult că ne găseam în preajma conferinței dela Moscova (care s'a ținut în primăvara acestui an). Să dl.Maniu și subsemnatul am găsit întemeiată observarea dlui Davilla; și dl.Maniu n'a trimis consimțământ

./.

şi n'a desemnat nici o persoană".

" Membri formali ai partidului : dl. Niculescu Buzeşti, Cornel Bianu. Au făcut parte din partidul naţional ţărănesc până la trecerea în F.R.N.: dnii Gafencu şi Tilea. Cu aceşta dl. Maniu nu mai avea nici un raport, cu dl.Gafencu da fără a-l mai socoti membru formal. Dl.Citta Davilla fusese şi s'a considerat mai departe membru al partidului, arătându-şi dorinţa de a candida la alegeri, când fuse vorba întâia oară prin 1945 (în 1946 nu şi-a mai arătat dorinţa pe cât ştiu). Dl.Cretzianu este socotit simpatizant. Dnul Vişoianu foarte apropiat deşi nu a primit să se înscrie. Unii dintre cei de mai sus, ţineau corespondenţă cu dr.Maniu informându-l despre cele ce se petrec în străinătate, în legătură cu interesele ţării româneşti - şi am considerat cu toţii că astfel de informaţii sunt necesare pentru un partid de răspunderâle partidului naţional ţărănesc.(24 Iulie 1947) pag.121-123.

" Dl.Maniu mi-a dat să citesc o scrisoare în limba română a dlui Citta Daville, la care era anexată o propunere scrisă în franţuzeşte, emanând dela dl. Macek. Le-am citit în prezenţa dlui Maniu şi i le-am restituit îndată. Această propunere n'a fost discutată niciodată în biroul partidului - cel puţin în prezenţa mea sau cu ştiinţa mea". (Declaraţia din 4 Aug.1947, pag.147).

" Privitor la instrucţiunile trimise în străinătate : în calitatea mea de membru al biroului nu m'a interesat executiva; ştiu că mi s'a cerut să-mi dau avizul asupra unui memoriu privitor la problema Dunării - şi l'am găsit destul de bun ca să mai fac vreo propunere. Nu fusese scris de un membru al partidului naţional ţărănist. La aceste memorii colaborau şi delegaţi ai partidului liberal şi social democrat(T.Petrescu). Am văzut la Vişoianu memoriul care fusese depus de Gafencu la conferinţă ; l'am avut în mână vreo oră, mi-am aruncat ochii şi din sumară cetire, mi-a plăcut

./.

cum s'au pus chestiile."

Referitor la pasajul 2 de pe prima pagină menţionez că e vorba de instrucţiunile privitoare la Conferinţa de pace dela Paris. Nu ştiu cui erau trimise; cred că dlui Gafencu,- sau poate altcuiva pentru a fi înmânate dlui Gafencu." (Declaraţia din 2 August 1947, pag.135).

Legătura cu grupul dela Externe.

" Nu cunosc legăturile partidului cu "grupul dela Externe" (Pogoneanu, Camil Demetrescu etc.) - neavând în partid răspunderea problemelor externe. La întâlnirea întâmplătoare dela dl.Vişoianu cu dl.Pogoneanu, n'am discutat astfel de probleme, deşi ştiam că Pogoneanu este funcţionar superior în Ministerul de Externe deşi Vişoianu mi-l prezentase ca prieten şi bine pregătit."

"In nici una din cele trei întâlniri n'am discutat cu Pogoneanu probleme de politică externă". (Declaraţia din 1 Sept.1947, pag.217).

" Am fost de trei ori în casele Barbu Stirbey. Imi amintesc că ultima dată a fost cu câtva timp înainte de moartea sa. La prima întâlnire Stirbey ne-a făcut o expunere cu privire la semnarea armistiţiului, fiind de faţă pe cât îmi amintesc dl.Maniu şi dl.Niculescu Buzeşti".

" Nu ştiu dacă pe Pogoneanu şi Camil Demetrescu i-am întâlnit la penultima sau ultima întâlnire şi dacă i-am văzut pe amândoi odată sau unul la o întâlnire şi altul la alta - în casa Stirbey."

"Nu-mi amintesc să mai fi avut altă întâlnire în casele Stirbei."

"La ultima sau penultima întâlnire a fost şi Vişoianu."

" In aceste ultime întâlniri s'au purtat conversaţii despre problemele de politică internă şi externă la ordinea zilei."

" Pe cât îmi amintesc pe Pogoneanu l'am întâlnit prima oară în casele Stirbei; pe Camil Demetrescu

./.

nu ştiu dacă l'am întâlnit pentru prima oară la Stirbey sau la Vişoianu. In altă parte nu l'am întâlnit pe Camil Demetrescu."

" Nu-mi amintesc dacă a fost şi Ionel Stârcea la întâlnirile de mai sus. Imi amintesc că l'am văzut odată, nu ştiu în ce loc."

" Precizez că pe Pogoneanu l'am întâlnit în casele Stirbey, cam în primăvara 1946."
(Declaraţia din 2 Sept.1947, pag.225).

" Aici în Bucureşti pe dl.Rădulescu Pogoneanu (funcţionar la Ministerul de Externe) l'am cunoscut : în casă la dl.Mihai Popovici, l'am văzut la dl.Vişoianu şi l'am mai văzut încă odată (nu-mi amintesc la Barbu Stirbey sau dl.Maniu). Despre întâlnirea dela dl. M. Popovici am omis a aminti în declaraţia anterioară. Intâlnirea dela Mihai Popovici a avut loc - pe cât îmi amintesc - pela începutul lui 1946.Au fost de faţă circa 20 - 30 persoane, cei mai mulţă din delegaţia permanentă. Nu-mi amintesc dacă a participat şi dl. Maniu. Această şedinţă a fost convocată de dl.Mihai Popovici care a îndemnat pe cei prezenţi să se grupeze pe specialitate pentru a studia unele probleme şi de politică exterioară. Cred că era de faţă şi Niculescu Buzeşti. Din informaţii Pogoneanu este o personalitate deosebită, cu pregătire solidă."

"Intrevederea cu Pogoneanu la dl.Maniu sau în casa Barbu Stirbey a avut loc în 1946. Pe Camil Demetrescu l'am întâlnit tot în casa Stirbey - erau de faţă Niculescu Buzeşti şi Vişoianu, nu erau alte persoane."

Nu-mi amintesc precis dacă pe Pogoneanu l'am văzut în casa dlui Maniu, dar sunt informat că a venit pe acolo. Am întâlnit în casă la dl.Maniu şi pe dl. Radu Niculescu Buzeşti". (Declaraţia din 30 August 1947, pag.200).

" Nu pot spune numele mai ales că nu sunt sigur care din două persoane"aici una membră a P.N.T." (răspuns la întrebarea dacă ştie cine e autorul memoriului privind problema Dunării).

./.

"Stiu că din comisia de studiu a problemei Dunării, din care făceam şi eu parte, făcea parte şi dl.Pogoneanu".

Nu ştiu dacă Pogoneanu a mai făcut parte din vreo comisie care se ocupa de problemele pe specialităţi ce au fost studiate şi trimise dlui Gafencu la conferinţa din Paris (Declaraţia din 4 Sept.1947, pag.244).

" Probabil că dl.Maniu i-a dat-o s'o citească şi el a copiat-o. (Scrisoarea expediată de Niculescu Buzeşti şi găsită în copie la Pogoneanu). Desigur că se deduce că dl.Pogoneanu se bucura de încrederea dlui Maniu". (Declaraţia din 8 Sept.1947, pag.283).

" Octavian Neamţă a fost la mine acasă la Bucureşti odată sau de două ori, în 1945 sau 1946."

" Pe Roiu şi pe Oprişan nu i-am cunoscut,. Nu ştiu dacă au fost la dl.Maniu. Pe Ionel Stârcea l'am cunoscut, dar nu-mi amintesc în ce împrejurări". (Declaraţia din 31 Aug.1947, pag.208).

Participarea la lucrările memoriilor depuse de Gafencu la Conferinţa de Pace.

" Pentru a putea studia problemele ce se puneau Conferinţei din Paris,. s'a ţinut la Mihai Popovici o primă consfătuire cu membri ai partidului (din delegaţia permanentă, sau specialişti) cu tehnicieni din alte partide sau fără partid. S'a discutat necesitatea de a se urmări aceste probleme şi s'au schiţat comisiile de specialişti care să le studieze. Au mai fost şi alţi tehnicieni, în afară de partide, dar nu-mi amintesc numele lor - în afară de Pogoneanu."

" Preşedintele şi secretarul general al partidului s'au ocupat mai departe cu formarea definitivă a fiecărei comisiuni. Buzeşti şi Vişoianu erau şi ei de faţă. Nu ştiu " când şi de unde se procura material documentar necesar pentru redactarea rapoartelor pe probleme".

" Cu întocmirea definitivă a acestor memorii se ocupa preşedintele şi secretarul general; eu nu am urmărit astfel de lucrări "

" Stiu că aceste memorii pe probleme au fost trimise lui Gafencu la cererea acestuia".

./.

" Nu ştiu ce mijloace se primea şi se trimetea corespondenţa în străinătate ".

" Cred că memoriile erau importante şi nu trebuiau să cadă în orice mână, deduc deci că,curierul trebuia să fie persoană de încredere ". (Declaraţia din 8 Sept.1947, pag.283)!

" Stiu că din comisia de studiu a problemei Dunării din care făceam şi eu parte, făcea parte şi dl.Pogoneanu". (Declaraţia din 4 Sept.1947, pag.244).

" Intre memoriile trimise dlui Gafencu pe timpul conferinţei dela Paris, era şi unul privitor la Basarabia! (Declaraţia din 22 Sept.1947,).

" Cu privire la memodandum-ul depus de dl.Gafencu la Conferinţa dela Paris, ştiu că el a fost depus în asentimentul P.N.T. "

" Am cunoscut cuprinsul acestui memorandum, fiindu-mi prezentat de dl.Vişoianu, după ce a fost depus la Conferinţă". (Declaraţia din 31 Aug.1947, pag.212).

" In timpul când funcţionau comisii sau delegaţi pentru problemele discutate în conferinţa dela Paris,eu avusesem însărcinarea să fiu printre cei ce se ocupau de problema Dunării. Asupra referatului prezentat mie de dl.Vişoianu în această chestie nu am avut nimic de obiectat. Acest referat era menit să fie trimis dlui Gafencu". (Declaraţia din 31 Aug.1947, pag.208).

DELA 19 NOEMVRIE 1946 - 14 IULIE 1947.

A. **Pe plan intern.**

- Reorganizarea cadrelor partidului pe circumscripţii (judeţe).
- Reorganizarea secţiei militare.
- Organizarea comitetului de asistenţă pentru cei închişi şi cei ascunşi (fugiţi).

B. **Pe plan extern.**

- Legăturile cu misiunile streine.
- Legăturile cu românii din streinătate.
- Tentativa de plecare în străinătate.

./.

Reorganizarea cadrelor partidului pe circumscripţiuni (judeţe).

" In ceeace priveşte activitatea mea politică de după alegerile din Noemvrie 1946, m'am ocupat cu :

- Reorganizarea cadrelor pe circumscripţii (congrese pe circumscripţii).
- Organizarea secţiilor militare.
- Organizarea comitetului de asistenţă pentru aprovizionarea cu alimente a celor închişi în lagăre". (Declaraţia din 30 August 1947, pag.201).

" In noua organizare (la sectoare şi circumscripţii) urmăream ca în noile comitete să intre şi elementele noui (inclusiv militari) provenite din organizaţiile profesionale". (Declaraţia din 10 Sept.1947,pag.)

Reorganizarea secţiei militare.

" La început, înainte de a se fi întreprins organizaţia secţiei militare în Capitală şi funcţiona aceeaşi singură secţie militară şi pentru ţară şi pentru Capitală, dl.col.Stoika se consulta-în ce priveşte rostul, organizarea şi activitatea secţiilor militare-mai ales cu mine,deşi nu aveam calitate şi răspundere oficială - ca unul care introdusesem în Statut principiul secţiilor profesionale".

" Subsemnatul dădeam directive pentru activitatea secţiei militare în Capitală în 1947,.Activitatea pe ţară era urmărită, directivată şi raportată direct dlui Maniu de dl.general Negrei şi col.Stoika. Instrucţiunile pentru activitatea secţiilor militare în organizaţiile judeţene priveau centrul (dl.Maniu) şi erau date de general Negrei şi col.Stoika St. în numele preşedintelui partidului".(Declaraţia din 5 Sept.1947,pag.255).

" General Negrei fusese la început însărcinat cu un comitet (de conducerea de partid centrală) să se ocupe de organizări de secţii militare în diferite judeţe cu centre orăşeneşti mai importante (unde deci ar putea funcţiona o astfel de "secţie militară" similară celei din Capitală)". (Declaraţia din 6 Aug.1947, pag.151).

./.

" In ceeace priveşte legăturile şi corespondenţa organizaţiei militare pe ţară, cu organizaţiile militare (C.P.N.) din provincie, priveşte pe col.Stoika în calitate de secretar al acelui comitet, lucrând pe lângă dl.Maniu preşedintele partidului. Ocazional mă informa generalul Negrei - nu-mi amintesc azi ce anume informaţii (Declaraţia din 8 Sept.1947, pag.287).

" Legătura cu provincia se făcea prin corespondenţă de către comitetul militar ca şi la celelalte comitete pe ţară. "

" Nu-mi amintesc dacă am citit o astfel de corespondenţă (Declaraţia din 2 Sept.1947, pag.231.)

" Stiu că comitetul secţiei militare al Capitale trebuia să aibe legături cu provincia, în calitatea pe care şi-o păstrase încă de a se prezenta pe lângă centru şi ca comitet pe ţară, lucru pe care eu eram tocmai în curs de a le despărţi. Legătura cu provincia se făcea prin corespondenţă de către comitetul militar ca şi celelalte comitete profesionale peţară. "

" Nu-mi amintesc dacă am citit vreo astfel de corespondenţă."

Comitetele profesionale pe ţară - militar etc.- au început să ia fiinţă în cursul anului 1946 în Capitală după alegeri, iar după regulament (comitete alese de adunările generale respective) în 1947." (Declaraţia din 2 Sept.1947, pag.230).

" Centrul de documentare şi studii, organ statutar, funcţiona pe lângă conducerea centrală, era împărţit pe secţii sau specialităţi, condus de către un referent".

" Problemele de studiat erau indicate de conducerea partidului sau conducerea centrului (preşedinte plus vice preşedinte, plus secretar, plus referenţi) sau îşi făcea fiecare secţie un program al ei pe care-l făcea cunoscut şi forurilor superioare; acest program era referitor la probleme importante aduse de împrejurări în discuţie publică. Secţiile profesionale - făcând parte din organizaţia Capitalei - ţin şi ele conferinţe cu caracter de specialitate interesând pe membri lor. Secţia militară

./.

poate ţine pentru membri săi conferinţe privind reorganizarea armatei etc." (Declaraţia din 8 Aug.1947, pag.186).

" In secţia militară erau cel puţin câteva zeci de membri dintre care mulţi ofiţeri superiori (generali, colonei, etc.) cu decoraţii, cu prestigiul dobândit în armată etc. "

" Un program de conferinţe întocmit de un comitet compus din astfel de elemente inspira destulă încredere de seriozitate, ca să poată fi început în executare".

" Conducerea organizaţiei Capitalei, ocupată cu punerea în funcţiune treptată a celorlalte secţii profesionale şi cu desăvârşirea "organizaţiilor de cadre" (culori, circumscripţii) nu a socotit indispensabil să verifice acest program de conferinţe începătoare - sigură fiind că ele sunt compatibile cu interesul general de Stat."(Declaraţia 8 Aug.1947, pag. 185-186).

" Organizaţia militară ţinea şedinţe mai dese decât celelalte organizaţii profesionale. In şedinţele acestea se discutau probleme privind interesele acestei categorii precum şi cele de specialitate". (Declaraţia din 30 Aug.1947, pag.202).

" Colonelul Stoika e vechi membru al partidului şi se bucură de încredere şi onoare ".

" Afirmaţiunile col.Stoika pot fi luate cu toată seriozitatea".

" Deduc din faptul că generalul Antonescu i-a încredinţat un post de mare răspundere, că era o capacitate tehnică." (Declaraţia din 2 Sept.1947, pag.231).

" Am luat cunoştinţă de alegerea acestui comitet care s'a socotit şi pe ţară şi pe Capitală. Atunci am chemat pe preşedinte şi pe dl.Col.Stoika, cerându-le să aleagă : or rămân comitet ales pentru Capitală şi atunci voi cere dlui Maniu să numească alt comitet pentru ţară. Sau dacă preferă să rămâie pentru ţară, voi alege alt comitet pe Capitală. Comisiile care funcţionau nu priveau Capitala. Dl.general Negrei nu mi-a dat răspuns precis, rămânând să reflecteze. In realitate a funcţionat acelaş comitet pe Capitală şi pe ţară până la desfiinţare, fiind mereu deschisă problema separării lor". (Confruntarea col.Stoika - I.Mihalache).

./.

" Cât timp am stat la Badea am primit vizitele unor militari de grad superior din C.P.M. şi mi-amintesc de: general av.Deculescu (care mi-a prezentat o lucrare) general Negrei, general Gheorghieş, col.Stoika, col.Stătescu, col.Dumitrescu (azi general, nu ştiu dacă mai este în partid), comandor Ciorciu, cdor Mocanu, şi alţi militari al căror nume nu-mi vine în memorie. Au mai fost şi alţi ofiţeri superiori neînscrişi în partid:gral Gheorghiu, gral Teodorescu Iosif, gral magistrat Constantinescu şi alţii. Am primit corespondenţă dela lt.col.secretar al organizaţiei Braşov (domiciliind în Codlea) nu-mi amintesc dacă şi dela alţi foşti militari ". (Declaraţia din 7 Sept.1947, pag.278).

" Imi amintesc discuţia. Nu-mi amintesc exact cuvintele. Este verosimil tot ce spune Stoika, pentru că acesta era răspunsul pe care-l dam oricui se interesa cum poate pătrunde în ierarhia partidului, prin organizaţiile partidului".

" Nu mi-a stat mie în minte nici un moment de nuclee militare (confruntarea col.Stoika - I.Mihalache). Discuţia avută prin luna ianuarie 1947 cu colonel Stoika la Nestor Badea când Mihalache i-a spus "să lăsăm chestiunea statică de cercuri profesionale deoparte, că aci n'au răsplată decât vârfurile, restul ofiţerilor să meargă pentru la circumscripţii pentru câştigare de aderenţi pe teritoriul circumscripţiei şi în instituţiile militare, în care membrii C.P.M. aveau relaţiuni. Era vorba să se creeze nuclee în instituţiuni şi unităţile militare.

" Menţin cele ce am spus. Aveam interesul de a spori numărul militarilor. Nu avea rost cuvântul nucleu într'o circumscripţie". (Confruntare Ion Mihalache - col. Stoika).

" Recunosc că dl.gral Gheorghie m'a vizitat la domiciliul meu dela Nestor Badea la începutul anului, 1947, fără să-mi amintesc dacă mi-a spus că este îndrumat de dl.Iuliu Maniu. Accept în totul cele declarate de dl.general Gheorghieş că au avut loc cu deosebirea că eu am înţeles că este vorba de separarea comitetului pe ţară de cel de Capitală". (Confruntarea gral Gheorghieş - I.Mihalache. Discuţia avută la Nestor Badea

./.

aceasă: "dl.Mihalache m'a primit şi am avut o discuţie între patru ochi. Am discutat cu dl.Mihalache problema organizaţiilor militare P.N.T. pe ţară şi necesitatea înfiinţării unei conduceri centrale pe ţară. Dl.Mihalache mi-a spus să-i prezint un plan de organizare şi că are nevoie în primul rând de oameni de acţiune, de teren şi combativi şi nu de oameni de conducere, precizând că în privinţa viitoarelor recompense se va ţine seama de activitatea practică în teren. Plângându-mă dlui Mihalache de lipsă de activitate timp de doi ani, d-sa mi-a spus că toate elementele trebuesc verificate. Dl. Mihalache a sublinfat că vor fi compensaţi acei care vor fi în linia întâia. Toată discuţia a avut un caracter confidenţial".)

" Nu-mi amintesc ideia, posibil. Ideia este a mea." (Confruntare Cdor Cioroiu - I.Mihalache) la vizita ce a făcut-o la Nestor Badea pentru a prezenta pe generalul Ermil Gheorghiu în Februarie 1947 : "dl.Mihalache a făcut precizarea că deşi există această situaţie, P.N.T. are o linie bine stabilită şi anume : aşa cum sub dictatura Regelui Carol II, printr'o atitudine potrivnică şi o luptă continuă şi hotărîtă s'a reuşit a se doborî regimul, tot astfel în prezent printr'o luptă dârză şi hotărîtă se va reuşi a se salva ţara, doborându-se regimul de impilaţie ".)

" Nu-mi amintesc cuvintele, posibil, recunosc ideia mea." (

(Confruntarea lui I.Mihalache - CDor Cioroiu: " Dl.Mihalache face elogii omului de acţiune, a omului de luptă şi de baricadă, arătând că interesează în aceste momente mai puţin omul de prestigiu sau de elaboraţii intelectuale, făcând unele specificaţii, prefer şi răsplătesc un om care a răbdat alături de mine, chiar dacă din punct de vedere intelectual nu corespunde decât să răsplătesc oameni pasivi care ar corespunde postului").

" Recunosc fondul discuţiei expusă de dl. general Gheorghiu, nu-mi amintesc expresia, concluzia îi aparţine. (Confruntarea general Gheorghiu - I.Mihalache. Discuţia avută în Februarie 1947 la Nestor Badea:

./.

Dl.Mihalache în continuare asupra situaţiei actuale pe plan internaţional mi-a arătat că este o situaţie confuză şi că trebue acţionat : văzând şi făcând. In ceeace priveşte situaţia internă din punct de vedere politic, partidul are nevoie de acţiune, de oameni de acţiune, de oameni pe care d-sa i-a denumit : "luptători de linia întâia", iar cu posibilităţi de conducere nu interesează pentru moment. A arătat că partidul se găseşte într'o luptă cu actualul regim, din care va ieşi învingător având asentimentul maselor. Am tras concluzia din discuţie, că era vorba de organizarea unei lupte prin forţe.")

" Nu-mi amintesc că aceasta ar fi fost sensul propunerii în legătură cu organizaţiile militare.(Confruntarea Ion Mihalache - Gral Gheorghieş. Discuţia avută la Nestor Badea :

> " Când am avut prima întâlnire cu dl. Mihalache eram informat că funcţionau două organizaţii militare, una pe ţară şi una pe Capitală, ambele organizaţii conduse de un acelaş comitet sub preşedinţia dlui general Negrei. Peste toate organizaţiile militare(Capitală, ţară şi judeţe) propuneam un grup militar de conducere sub preşedinţia mea."

" Recunosc."(Confruntare Gheorghieş :

> " Am efectuat planul cerut de dl.Mihalache, şi peste câteva zile m'am interesat la telefon dacă d-sa este acasă şi răspunzându-mi-se negativ am scris o scrisoare anexată planului prin care dădeam lămuriri complimentare şi pe care le-am predat dlui avocat Horezu secretarul dlui Mihalache. La înapoierea dlui Mihalache în Bucureşti, dl.Mihalache mi-a dat o oră când m'am prezentat la d-sa acasă şi am discutat din nou acest plan, avându-l în faţa noastră, după care d-sa mi-a spus că după ce va studia mai bine planul îmi va da un răspuns".

" Pentru înlăturarea acestor confuziuni, generalul Gheorghieş mi-a scris o scrisoare, urmărea să întâlnească pe cei doi generali pentru a discuta împreună şi a găsi o cale mai limpede de lucrare în secţia profesională." (Declaraţia din 6 August 1947, pag.153).

./.

" Revin prin prezentul răspuns şi asupra răspunsului dat la întrebarea Nr.5. Dacă este vorba de general Petre Ştefănescu care-mi revine în memorie ştiu că mi-a prezentat cândva un memoriu privitor la reorganizarea armatei". (Declaraţia din 6 Aug.1947, pag.166).

" Imi amintesc că generalul Barbu mi-a trimis un proect de lege de organizarea jandarmeriei" (dacă nu mă înşel şi a poliţiei) ce urma să fie discutat în cercul de studii, la început în secţia militară ca să afle şi părerea mea. Nu am avut timp să-l citesc." (Declaraţia din 6 August, 1947, pag.150).

" Recunosc că studiul "problemele de soluţionat în legătură cu poliţia şi jandarmeria" s'a găsit la mine. Sunt sigur că este studiu pe care mi l'a prezentat generalul Barbu din secţia profesională militară din organizaţia Capitalei. Sublinierile din text îmi aparţin". (Declaraţia din 11 Sept.1947,)

" Da, precum am arătat privind reorganizarea de viitor a aviaţiei române ".(Declaraţia din 6 Aug.947, pag.161, răspuns la întrebarea dacă a primit lucrarea din partea Cdorului Cioroiu).

" Pe cât îmi amintesc în trei rânduri (vizitele comandorului Cioroiu), odată când s'a prezentat, odată când mi-a predat un proect de studiu de reorganizare a aviaţiei în viitor; (a aviaţiei româneşti); şi odată ca să-mi prezinte pe generalul aviator ... (nu-mi amintesc numele : Gheorghian ?) fost subsecretar de Stat (sau ministru al aerului) care nu făcea şi nu face parte din P.N.T. Intrevederea cu acest general a avut loc cel puţin cu 5 - 6 luni în urmă.

" Imi amintesc odată întâmplător la dl.Maniu (locuinţa Leucuţia Str.Schitu Măgureanu) şi la o şedinţă a cercului militarilor la care am luat parte ". (Răspuns la întrebarea dacă l'a mai văzut pe cdorul Cioroiu în afară de vizitele menţionate). (Declaraţia din 6 Aug.947 pag.170).

" Comandorul Cioroiu mi-a prezentat un plan de organizare al aviaţiei; mi-am aruncat ochii sumar

asupra lui şi i l'am restituit atrăgându-i atenţia că mi se pare superficial şi-i recomand să-l studieze din nou înainte de a-l prezenta ca, conferinţă". (Declaraţia din 1 Sept.1947, pag.219).

" Este exact"(confruntarea Ciorciu - Mihalache

"Am dus lucrarea personal şi am lăsat-o dlui Nestor Badea în ziua de 6 Februarie cu o scrisoare."

" Este exact, nu-mi aduc aminte dacă aşi fi spus de al doilea studiu, daţi-i drumul dar nu-i exclus". (Confruntarea Cioroiu - Mihalache).

" Primul studiu pe care l'am lăsat era un studiu principial, deci de generalităţi şi atunci când dl.Mihalache mi-a spus că l-a adnotat şi urmează a-l discuta, am înţeles că nu am satisfăcut necesităţile informative ale d-sale în mod complect, fapt care m'a determinat să reiau împreună cu dl.general Gheorghiu un studiu precis cu date mai complecte,interesând organizarea şi funcţionarea Ministerului Aerului şi Marinei,. Acest studiu nu i l'am dat dlui Mihalache, pentrucă nu l'am revăzut. Precizez că primul studiu purta titlul :"studiu rezumativ interesând politica aeriană"şi"valoarea factorului aerian" Al doilea studiu poartă titlul "Necesitatea înfiinţării Ministerului Aerului şi Marinei şi a celor două Subsecretariate Aer şi Marină". De acest studiu l'am informat pe dl.Mihalache, arătându-i că pentru chestiuni de marină îl voi consulta pe c-dorul Mocanu, iar dl.Mihalache mi-a răspuns:" daţi-i drumul".

" N'am primit acest studiu nici dela dl.Comandor Cioroiu sau altă persoană şi nici dela dl.Iuliu Maniu care nu m'a informat de existenţa şi conţinutul acestui studiu." (Confruntare Cioroiu - Mihalache :

"Precizez că studiul acesta dădea posibilitatea de a se depăşi efectivele de oameni şi material printr'o desvoltare mai intensivă a aviaţiei de mâine.

De acest lucru mi-am dat seama după ce am luat contactul cu dl.Mihalache, căci atunci l'am lucrat, fapt care rezultă şi din împrejurarea că am lucrat conspirativ şi numai în exemplare reduse (6).

./.

" Sunt absolut străin de planul de care vorbește Dl.General Stoika.- Aici am aflat pentru prima dată despre existența acestui plan sau că ar exista (confruntare General Stoica - I.Mihalache :

" Tot ca urmare a îndemnurilor date de Dl. Mihalache precum și de fruntașii P.N.T. care au conferențiat la C.P.M.precum și datorită comunicărilor făcute de Col. Stoica în urma convorbirii avută cu Dl. Mihalache la D-saacasă,subsemnatul am alcătuit planul general de organizare al Armatei,plan pe care l-am predat Col. Stoica Stefan,iar acesta l-a predat D-lui Maniu prin Serdici.-Planul de organizare al armatei întocmit de subsemnatul are un caracter subversiv și a fost întocmit în vederile P.N.T. după sugestiile D-lui Mihalache date nouă prin cuvântarea D-sale și a delegaților săi, precum și prin comunicarea făcută de Col.Stoica Stefan în urma discuției avute cu Dl.Mihalache.-
Planul urmărea eludarea tratatului de pace și camuflarea efectivelor,inscripției și dotărei armatei.- El a fost cerut pentru a putea fi aplicat imediat chiar în timpul prezenței trupelor ruse în țară) ".-

" Rezultatul acestor vizite,al atmosferei generale și în special al conferinței ținută de Dl.Mihalache au dus pe membrii Comisiei de Organizare - care nu mai lucraseră nimic de mult -să alcătuiască planul general de organizare al armatei. Planul general de organizare al Armatei a avut un caracter secret și confidențial din care cauză n'a fost citit în plenul comitetului,ci numai într'un comitet restrâns.- Cu atât mai puțin se poate pune chestiunea că ar fi putut fi citit într'o ședință plenară.-Acest plan l-am predat D-lui Vasile Serdici spre a fi predat D-lui Maniu.-Planul s'a făcut în ultimul moment în preajma Paștelui și profitând că Dl.Serdici era la Club și pleca la Dl.Maniu,l-a predat acestuia să-l prădea D-lui Maniu (confruntare I.Mihalache - Col.Stefan Stoica).-

Tot azi am luat cunoștință și de textul"Planului General al Armatei " elaborat de Generalul Stoica Grigore care mi s-a citit în întregime.- Din acest plan

am văzut că partea cu " Camuflarea " instrucţiei seamănă cu partea respectivă din conferinţa Colonel Stoica " Armata de Mâine " (Declaraţie I.Mihalache din 25 Septembrie 1947).-

" Am delegat pe D-nii Prof.Constantinescu,Ing. Bunescu şi Popescu Botoşani încă dela sfârşitul anului 1946 să explice regulamentul şi să determine Comitetul Organizaţiei Militare să pună în funcţiune Secţia separată a Organizaţiei Capitalei.- In ceeace priveşte îndemnurile făcute de cei de mai sus membrilor organizaţiei militare de a activa în teren,îmi asum răspunderea întrucât ălteri-or eu am făcut acelaş lucru.-Nu-mi însuşesc interpretarea dată a acelor dispoziţiuni de Dl.General Gr.Stoica.-(Confruntarea Ion Mihalache - Grigore Stoica).-

" La întrunirile săptămânale Dl.General Negrei invita cât mai mulţi ofiţeri dela A.G.R.şi chiar din cei care nu erau membrii,invitându-i să asiste la şedinţe numai ca simpatizanţi.- Deasemenea erau încurajaţi ca să vină şi subofiţerii activi care începuseră să frecventeze şedinţele.- Diferite figuri proeminente din partdi ca : Dl.Ing.Bunescu, Dl.Popescu-Botoşani,Dl.G.K.Constantinescu au ţinut la organizaţia militară diferite conferinţe în numele D-lui Mihalache cu care ocazie ne-a îndemnat la o activitate intensă în teren,să mai lăsăm studiile,activitate care trebuia să ducă dela om la om.- Dl.Ing. Bunescu cu ocazia explicării Statutului pe Capitală,a îndemnat să se procedeze şi în unităţile militare aşa cum se procedează în fabrici,adică,creere de nuclee P.N.T.,puse sub conducerea unui şef cu misiunea de a se lărgi şi a ţine legătura cu centrul pentru a acţiona la ordine.- In acelaş sens au vorbit şi ceilalţi conducători ai organizaţiei Capitalei : Ing.Al.Popescu Botoşani şi G.K. Constantinescu.- Recomandaţiile ce ni s'au dat în Comitet de Col.Stoica,ca rezultat al convorbirilor sale cu Dl.Mihalache,erau în acelaş sens.-

Activitatea pe teren şi formarea de nuclee naţional ţărăniste în instituţii şi unităţi militare avea caracter subversiv şi conspirativ în scopul de a pregăti o acţiune de forţă pentru răsturnarea regimului actual (

" Am asistat şi eu la o şedinţă a secţiei militare unde a vorbit Dl.General Negrei,Dl.Colonel Stoica şi subsemnatul care a plecat înainte de terminarea şedinţei.- Am asistat când au vorbit Dl.General Negrei

./.

şi Dl.Col.Stoica ".U NU-mi amintesc dacă Dl.Col.Stoica a ţinut o conferinţă sau a complectat darea de seamă a D-lui General Negrei .- (decl.30 August 1947 pag.202).-

" Cu privire la întrebarea care mi se pune că " după conferinţa ţinută de Col.Stoica asupra unui plan de organizare al armatei,am luat cuvântul mulţumind conferenţiarului pentru interesanta sa conferinţă,îndemnând pe toţi să fie pregătiţi cu arme şi raniţe pentru a răspunde la chemare " declar :

a/. In ce priveşte memoria mea,nu am nimic de adăgat cu privire la ceeace am declarat anterior în mai multe rânduri.-

b/. Ca să fac dovada că nu ascund ceva,cu voinţă, declar că dacă mai mulţi oameni de-oncare (ca Col.Stoica) îmi atribue cuvinte ca cele de mai sus,care ar veni în conflict cu legile Statului,mi le voiu însuşi pentru a nu lăsa impresia că aşi fugi de răspundere,- " (decl.din 3 Septembrie pag.236).-

" Nu-mi aduc aminte că la conferinţa despre organizarea armatei ţinută de Col.Stoica (ase vedea şi declaraţiile precedente să mă fi exprimat către vecini " iată ceva secret care nu are nici un rost să fie expus în public ; nu exclud însă să fi spus aceste cuvinte dacă voiu fi remarcat ceva care nu trebuia spus în public.- (decl.din 4 Septembrie pag.248)

" La şedinţa din Aprilie 1947, am conferenţiat şi subsemnatul despre rostul secţiilor profesionale în Capitală,legătura cu Comitetul pe Ţară şi cu Centrul de Documentare şi Studii.- Urmăream despărţirea celor două comitete pentru stabilire de responsabilităţi în ce priveşte activitatea şi conducerea.- Nu-mi amintesc că cu prilejul acelei conferinţe am făcut recomandaţiuni să se activeze pe teren.- Insă nu contest că le-aşi fi putut face ; întrucât astfel de îndemn[?]l dau oricui pretinde demnitate în partid.- In Aprilie 1947 era cazul să se activeze pe teren pentrucă era în curs reorganizarea partidului în Capitală,prin alegeri noui la circumscripţii.- Membrii C.P.N.erau obligaţi să ia parte la această activitate pe teren ca membrii pe circumscripţii obligatoriu.-

.//.

" Subsemnatul dădeam directive pentru activitate secţiei profesionale militare în Capitală în 1947.- Aceste directive constau în aplicarea dispoziţiunilor regulamentului de Organizare a Capitalei"(decl.din 5 Septembrie pag. 255.-)

" Nu exclud că în conferinţa mea în atmosfera sălei şi atunci,când i-am îndemnat să treacă la activitate pe teren,să fi întrebuinţat ca metaforă afirmaţia D-lui Col.Stoica că în Elveţia fiecare are arma şi raniţa asupra sa.- Scopul şi fondul conferinţei a fost de a fixa poziţia programatică şi doctrinară a partidului şi rostul secţiilor militare pe Capitală şi ţară şi raportul lor cu Centrul de Documentare şi Studii.- (confruntarea Gen.Grigore Stoica - I.Mihalache. :

> " Dl. Mihalache cu ocazia conferinţei ţinută la organizaţia militară în Aprilie 1947,a arătat scopurile politice urmărite de P.N.T. în organizaţia militară,insistând să se ducă toţi la activitate în teren şi numai vârfurile să rămână să lucreze în birou ; deasemenea D-sa a îndemnat ca toţi membrii organizaţiei militare să-şi aibe, după modelul Elveţian,pregătit echipamentul şi armamentul necesar,pentru a putea răspunde la chemare.- Dl.Mihalache atunci când a făcut îndemnul ca fiecare să avem arma şi raniţa asupra noastră s'a referit aşa cum am înţeles cu toţii nu numai la noi ci şi la toţi aderenţii din circumscripţii şi unităţile militare) ".-

" Am luat parte la şedinţa plenară a organizaţiei Militare unde,după cuvântarea ţinută de Generalul Negrei în care expunea activitatea organizaţiei,tinzând la menţinerea unui Comitet Unic şi după repetarea conferinţei ţinută de către Col.Stoica Stefan, cu privire la organizarea armatei, am luat cuvântul şi am spus următoarele idei :

1/. Cu privire la cele spuse de Generalul Negrei, i-am răspuns că nu este de admis menţinerea unui Comitet Unic.-

2/. Cu privire la conferinţa D-lui Colonel Stoica, am precizat comparaţia cu Elveţia,relativ la educaţia cetăţenească generală (intelectuală,fizică,civică),iar timpul instrucţiei militare să fie limitat şi rezervat exclusiv instrucţiei technice militare.- Nu-mi amintesc,dar nu exclud că în atmosfera conferinţei şi în comparaţie cu Elveţia să-mi fi spus de raniţă şi de armă,ca simplă metaforă,dar exclud

./.

că am recomandat ca fiecare să aibe ranița și arma la el acasă.- După aceia am trecut la fondul conferinței, expunând țelurile și poziția doctrinară a partidului ; apoi ce sunt secțiile profesionale ale Capitalei, Secțiile Profesionale ale Centrului etc.- La sfârșit am atras atenția, că fiind campanie de reconstituire a comitetelor pe circumscripții, fiecare să meargă pe teren la circumscripția în care este membru.- (confruntarea Col. Stefan - Stoica I. Mihalache :

" La începutul lunei Martie 1947, am ținut o conferință la sediul organizației, având subiectul " Armata de Mâine ".- In acea vreme, venind în mijlocul organizației militare un număr apreciabil de ofițeri și reangajați noui în special din cadrul disponibil, au cerut prin Generalul Diculescu să li se expună doctrina partidului.- Dl. General Negrei a indicat pe G-ral Zorzor, însă ofițerii asistenți au cerut să vină cineva din conducerea partidului și atunci Dl. General Negrei și-a luat angajamentul să vorbească și să determine pe Dl. Mihalache să vină și să le expună doctrina partidului.- Ulterior în preziua Paștelui la o ședință plenară care s'a ținut la organizația militară a venit și Dl. Mihalache.- Dl. General Negrei a ținut un cuvânt introductiv, după care a vorbit subsemnatul, repetând conferința ținută în Martie în toate punctele principale, după care a vorbit Dl. Mihalache.- Dl. Mihalache a început prin a cenzura pe Dl. General Negrei, spunând că D-sa este maior în armată, dar în partid este general și în această calitate a hotărât că noi suntem numai pe Capitală.- După aceasta a definit doctrina și poziția partidului în raport cu celelalte partide și a trecut apoi la misiunea organizațiilor militare.- A insistat asupra țelurilor politice ale organizațiilor militare.- A cerut insistent celor prezenți să treacă pe teren la circumscripții, aici numai vârfurile.-

In expunerea mea am explicat între altele că față de limitările impuse prin convenția de armistițiu contingentul anual de recruți cifrat la circa 160.000 mii oameni (1% din populație) nu putea fi instruit, preconizam fie instruirea lor făcută mai sumar într'un termen scurt sub un an, fie instruirea lor după sistemul elvețian, asemănător sistemului Companiilor Teritoriale, sistem aplicat la noi pe vremuri.- Cu privire la sistemul elvețian, care-i total teritorial, precizasem că locuitorii posedă la locuința lor arme și echipament militar,

./.

fiind instruiţi sărbătorile în locuri anume destinate.- In cuvântarea sa Dl.Mihalache a făcut recomandaţiunea ca toată lumea să-şi aibă echipamentul şi armamentul acasă după sistemul elveţian.- Această recomandaţie s'a făcut asistenţei ?)

" Este exact.- (confruntarea General Gheorghieş - Ion Mihalache :

" A treia vizită la Dl.Ion Mihalache a avut loc cu circa 3 - 4 săptămâni înainte de tentativa D-sale de plecare în străinătate, în urma unui telefon în care-mi comunica să mă prezint urgent la Domnia sa.- Deşi avea musafiri în casă,faţă de chemarea urgentă a D-lui Mihalache,am plecat imediat. Dl. Mihalache m'a primit imediat şi mi-a spus că l-a căutat şi nu l-a găsit pe Dl. General Negrei şi atunci să-i comunic de urgenţă generalului Negrei să ia măsuri să ascundă arhiva organizaţiei militare.- Intrebându-l ce s'a întâmplat D-sa mi-a răspuns că se teme de arestări.-).-

ORGANIZAREA COMITETULUI DE ASISTENTA PENTRU CEI INCHISI SI CEI ASCUNSI (FUGITI)

" Nu ştiu dacă Ghiţă Popp a avut vre-o însărcinare de aţine contact cu cei însărcinaţi şi de a-i ajuta; delegat la Comitetul de Asistenţă în acest scop fiind Serdici.-Pentru cei fugiţi (refugiaţi în munţi,păduri sau oraşe,ţinea legătura cu Comitetul de Asistenţă pentru cei închişi Dl.Serdici.- In calitate de preşedinte al Organizaţiei Capitalei am făcut parte din Comitetul de Asistenţă. Acest comitet îşi procura fonduri prin colecte.Şi Penescu participa la unele şedinţe ale Comitetului.- (decl.8 Septembrie 1947 pag.289).-

In Iunie 1947 am luat preşedinţia Comitetului de Asistenţă reorganizat.- Inainte de 1947 am ajutat 3-4 fugiţi.- Nu-mi amintesc să fi dat bilete pentru ajutorarea fugiţilor prin Horez.- Din Comitet făcea parte de drept (ca secretar general) şi Dl.Penescu.- D-na Teodoru era secretara a Comitetului.- Pe la sfârşitul lui Iunie 1947 (sau începutul lui Iulie) am încasat dela cinci persoane care n'au voit să-şi dea numele (trimise prin doi cunoscuţi)suma de 110 milioane lei pentru fondul de asistenţă -

./.

pe care i-am vărsat imediat,contra semnătură, Ing.Mihăescu.

Cred că am trimis la Serdici persoane fugite, sau pentru cei fugiţi - în calitatea lui(din Iunie) de delegat pentru fugiţi în Comitetul de Asistenţă (decl.din 8 Septembrie pag.293).-

" Scrisorile care mi s'au prezentat şi anume :

1/. Scrisoarea G.P.Suţa cu data de 8 Mai 1947 pe care am vizat-o.-

2/. " Scrisoarea semnată Petre Popescu ce mi-a fost adresată mie şi pe care am pus nota " Dl.Serdici "

3/. Si scrioarea Demea din 30 Mai 1947 pe care deasemeni am vizat-o.-

Toate aceste scrisori mi-au fost citite şi le-am recunoscut conţinutul (decl.din 15 Septembrie 1947) (în scrisoarea lui Petre Popescu se găseşte următorul pasaj : " Eu,cel puţin sunt hotărât să-mi instalez acasă şi să-mi organizez pe întreg satul o mişcare de rezistenţă pentru orice eventualitate.-Aşteptăm din partea Domniei Voastre ceva instrucţiuni -un comunicat - directive "

B/. <u>PE PLAN EXTERN</u>

<u>Legăturile cu misiunile străine</u> :

Cu Dl.Berry personal,am avut două întâlniri.- Una după alegeri şi alta după plecarea D-sale.- Despre aceste întâlniri am mai făcut o declaraţie.- In prima întâlnire am fost chemat de Dl.Berry ; ca şi la a doua când mi-a comunicat că din poziţia pe care o are va susţine şi mai bine cauza ţării (decl.din 30 August 1947 pag.200).-

Din gazetarii veniţi/în ţară ce m'au vizitat îmi amintesc numele : Marcham,D-ra Theyler (americani) (decl. din 7 Septembrie 1947 pag.280).-

Am locuit în Bucureşti la Nestor Badea, în timpul anului 1947 până la începutul lui Iunie.- Aci am primit mai multe vizite ale D-lui Iuliu Maniu şi am ţinut şi câteva şedinţe " Biroului Partidului ".- Imi amintesc că la una din întâlniri cu Dl.Maniu mi-a arătat un mesagiu venit dela Acheson în care arăta mulţumire că partidul naţional ţărănesc nu întreprinde agitaţii de răsturnare a guvernului

" Mesajul Ascheson îmi amintesc că mi-l-a citit mie singur şi a doua oară fiind faţă încă cineva probabil Penescu.-

" Nu răspund nici da nici nu ; aceasta înseamnă o nu-mi amintesc (este adevărat că în Aprilie 1947 în casă la la Nestor Badea,de faţă fiind şi Penescu, Dl.Maniu va comunicat că a informat misiunile aliate că este nevoit să înceapă o acţiune de răsturnare a guvernului din cauza prigoanei împotriva naţional ţărăniştilor şi din cauza situaţiei grave din ţară ?)

DA.-

(era această comunicare de mare însemnătate pentru partid ?)

DA.-

(era de faţă şi Dl.Penescu ?)

DA.- Dl. Maniu mi-a citit un text scris la maşină ce reprezenta un răspuns al D-lui Dean Acheson - care interesa pe Dl.Maniu.-

Nu recunosc această ideie că : nu este momentul nici unei agitaţii........etc.-

Nu-mi amintesc. Acest răspuns e o complectare a răsounsului (declaraţie din 7 Septembrie a.c.) (

(Vă amintiţi că în acest text se găsea o recomandare de a nu se întreprinde nici o agitaţie din partea P.N.T. ?)
(decl.din 9 Septembrie 1947 pag.297)

Nu-mi amintesc că Dl.Maniu ne-a dat explicaţia că a comunicat misiunilor aliate că faţă de prigoana împotriva P.N.T.este dispus să pornească o campanie de răsturnare a guvernului.-(în nota Acheson se arată că s'a luat cunoştinţă de informaţia dată de Dl.Maniu,pardon nu este aşa)ci că Acheson constată cu mulţumire că P.N.T. nu întreprinde agitaţii în ţară.-

Cele trei rânduri şterse mai sus sunt şterse de mine,spuse de mine dar necoresounzând ideii mele (este vorba de rândurile puse în paranteză : în nota Acheson se arată ....) (confruntare Nicolae Penescu - I.Mihalache)

" In luna Aprilie,fiind în casă la Dl. Badea Nestor şi fiind de faţă şi Dl.Mihalache, Dl.Maniu mi-a comunicat că a informat misiunile aliate,că faţă de prigoana pornită de guvern în contra P.N.T.prin arestări şi faţă de situaţia gravă din ţară,este

./.

" nevoit să înceapă o acţiune pentru răsturnarea guvernului ; că la această comunicare a primit prin Legaţia Americană un răspuns adresat legaţiei pentru Dl.Maniu (coresp. era între Dl.Acheson şi Legaţie)pentru a-l sfătui să nu facă agitaţiuni în acest sens.- In acest scop mi-a citit şi un text de pe o foaie de hârtie ").-

LEGATURILE CU ROMANII DIN STRINATATE

" Despre plecarea în străinătate a D-lui Niculescu-Buzeşti am aflat dela Dl.Iuliu Maniu în timpul campaniei electorale,c'am cu 10 - 20 zile înaintea alegerilor.-

Tot atunci am flat şi de plecarea D-lui Vişoianu. (decl.24 Septembrie 1947).-

Nu ştiu că Niculescu Buzeşti a primit un mandat din partea celor trei partide de opoziţie.-

Am citit o scrisoare primită de Dl.Maniu dela Niculescu-buzeşti care începea cu nenorocirea ce l-a lovit şi care-l cufundase într'o stare de deprimare şi disperare şi care termina cu un post -scriptum în care mă asigura de devotamentul lui.- Scrisoarea fiindu-mi citită am recunoscut conţinutul ei.-

Recomandarea lui Niculescu Buzeşti corespunde cu cele cuprinse în mesajul Acheson.- (decl. din 7 Septembrie pag.280) "

TENTATIVA DE PLECARE IN STRAINATATE

" Intenţiunea de a pleca din ţară o comunicasem numai D-lui Maniu.- Ocaziunea plecării rămăsese să o caut şi eu - dacă mi se va ivi - şi Dl.Maniu.- Adaog şi precizez că Duminică am fost chemat telefonic dela Dobreşti de Dl. Maniu,după ce Sâmbătă la plecare,i-am spus că merg pentru 2-3 zile.- Nu mi-a spus motivul chemării ci numai să viu imediat.- Bănuiam că mă cheamă să mergem 2-3 zile la Sibiu, cum fusese vorba la despărţire.- Nu ştiu,în intervalul cât am stat cu Dl.Maniu,care s'a scurs caleidoscopic,cât timp am rămas singur cu Dl.Maniu şi dacă la discuţia despre programul meu în afară eram singur sau mai erau Dl.Carandino şi Penescu,faţă de care,dezigur, nu mai făceam secret.-

./.

" L-am întrebat pe Dl.Maniu : ce crede D-sa că pot face şi trebue să fac după ce mă descurc în Turcia.- D-sa mi-a spus că are toată încrederea în înţelepciunea şi sentimentele mele.- Eu atunci am spus că dacă depinde de mine ca posibilităţi de mişcare, aşi dori să mergem în Elveţia şi Franţa să iau contact cu Românii noştrii de pe acolo - eventual - şi cu altă lume politică - ca să am un orizont cât mai complect al împrejurărilor politice.- D-sa a adăogat : dacă pot,şi în Anglia ; şi să caut să ajung şi la Românii din America pentru ca prin conferinţe să adun fonduri pentru ajutorarea cu alimente a celor închişi şi a familiilor lor şi celor fugăriţi.-

- In legătură cu plecarea lui Penescu :

In ultima săptămână,în vre-o două rânduri ne-am verificat informaţiile despre apropiata noastră arestare. Nici eu,nici dânsul,nu ne-am comunicat intenţia de a pleca dacă s'ar ivi ocazia şi numai despre necesitatea de a ne pregăti locul de ascundere.- Eu însă am făcut o sondare întrebându-l"dacă ţi s'ar ivi ocazia să pleci ai pleca ? El mi-a spus : Nu ştiu ce aş face că n'aş pleca decât cu soţia.-

- Soţiei mele nu i-am spus că plec în străinătate. Când am plecat de acasă la chemarea D-lui Maniu,i-am spus că cred că plecăm spre Sibiu pentru 2-3 zile.- I-am spus însă că mă aştept la arestare şi mă gândesc să mă ascund.-

In legătură cu acţiunea mea personală ce aşi putea avea în străinătate,am întrebat pe Dl.Maniu dacă pot lucra şi în numele său,eventual,mi-a spus : " Toată încrederea " Nu s'a pronunţat cuvântul " Plein pouvoir ", dar sensul aşa l-am interpretat (decl.15 Iulie 1947 pag.107)

Acum 5-6 săptămâni primele zile după 1 Iunie 1947 am luat hotărârea de a pleca în străinătate.- In acest scop am luat următoarele măsuri pregătitoare :

- Mi-am mutat locuinţa provizorie din Bucureşti dela Nestor Badea din Str. Londra Nr.3 la familia Popescu Mehedinţi din Str. Filaret Nr.33,pentru a rupe contactul cu Badea N.,pe care nu vreau să-l implic în vre-un fel cu activitatea mea.- In acest scop mi-am luat toate bagajele dela el.- Mi-am pregătit bagajele pentru străinătate pe care le-am dus la o gazdă din Bucureşti unde fusesem ascuns

./.

sub legionari,şi căreia i-am spus că este posibil să mă găzduiască din nou în acelaş condiţiuni.-

- In ce priveşte orezăria dela Mătăsaru am procurat posibilitatea de fonduri de exploatare : o vânzare anticipată de orez,dispoziţii pentru vânzarea produselor grădinăriei şi răchitei ce posed etc.- Am pregătit pe Administrator cu ideia că ar putea administra singur deasemeni şi pe administratorul technic.-

- In ce priveşte bani pentru străinătate,aveam deja pregătit un fond de 100 napoleoni plus şi 100 medalii destinaţi pentru continuare de procurare de material pentru şcoala de culturi irigate ce am început la Mătăsari încă de doi ani.- Special,în vederea plecării, am transformat cele 100 medalii aur în 1100 dolari.-

- Hotărârea aceasta am comunicat-o D-lui Iuliu Maniu,care a fost în totul de acord, cu plecarea mea în străinătate,urmând ca D-sa,să se ocupe de găsirea avionului şi a aviatorului (lucru ce pentru mine era dela sine înţeles),după îndemnurile din când în când repetate pe care mi le făcuse Dl.Maniu de a pleca în străinătate.-

- Pentru mine îmi rezervasem să caut însu-mi locul de plecare şi să verific la momentul oportun pe aviatori.- (decl.din 21 Iulie 1947 pag.118).-

N'am comunicat soţiei mele plecarea în străinătate deci nici obiectivul ei şi nici nu i-am vorbit la ultima plecare că voiu lua contact cu Grupul Vişoianu, Buzeşti,Cretzeanu,Davilla,Tillea,Bianu,Gafencu.- (decl. 8 Septembrie 1947 pag.285).-

Complectez declaraţia din 8 Septembrie 1947 privitoare la încunoştiinţarea soţiei mele despre plecarea în străinătate cu următoarele : Imi însuşesc declaraţia soţiei mele din 22 Iulie 1947,cu precizarea că nu am înştiinţat-o despre ultima plecare,am vizat acea declaraţie la care mă refer în prezent.-(decl.9 Septembrie pag.295.-

> " Cu privire la tentativa de plecare în străinătate în mod clandestin a soţului meu şi a celorlaţi,declar următoarele :
> Stiu că soţul meu nefiind mulţumit de activitatea românilor din străinătate şi anume : C.Vişoianu,Cretzeanu,Gafencu,Niculescu-Buzeşt Tillea şi alţii a avut intenţia să plece în străinătate pentru a lua legătură cu aceşti

./.

" români şi cu alţii,precum şi cu persoane din ţările aliate pentru a pune la punct unele chestiuni spre binele ţării pentru care a lucrat din tot sufletul toată viaţa lui.- In ceeace priveşte acţiunea pe care trebuia să o ducă acolo,cred că avea instrucţiuni amănunţite,eu personal nu cunosc aceste detalii.- (decl.din 22 Iulie 1947).- "

" Dl. Vişoianu era în ţară când m'am hotărât să plec astă toamnă.- Soţiei mele i-am comunicat astă toamnă intenţiunea de plecare îndată după ce luasem hotărârea.-Explicări i-am dat mai târziu.- (decl.din 23 Septembrie 1947)

" Nici acuma nu ştiu că Dl.Penescu mi-a comunicat convorbirea cu Cioroiu.- Imi amintesc că am vorbit despre Cioroiu ca de un om neserios, dar nu în legătură cu plecarea.- N'am ştiut că Dl.Penescu vrea să plece şi nici eu nu i-am spus D-lui Penescu că vreau să plec,m'am găsit prima oară în legătură cu plecarea la Dr.Jovin acasă la 13 Iulie la ora 9 seara.- (confruntare N.Penescu - I.Mihalache :

" Nu am avut dispoziţii să iau contact cu Cioroiu dela nimeni,ci am făcut-o din proprie iniţiativă.-Când i-am comunicat D-lui Maniu în prezenţa D-lui Mihalache că Cioroiu a spus că această plecare costă 6000 dolari, Dl.Maniu i-a răspuns că partidul nu are această sumă.- In ziua de 12 Iulie am fost la Dl. Mihalache acasă la Popescu-Mehedinţi,unde am stat vre-o oră şi i-am amintit printre alte discuţiuni de discuţia avută cu Cioroiu privitor la plecare,discuţiune pe care i-o relatasem când am fost la Dl.Romulus Boilă.-

Scopul <u>iniţial</u> fusese clar în mintea mea : Salvarea libertăţii şi persoanei mele,încercare de apel şi campanie faţă de opinia publică internaţională în favoarea miilor de arestaţi şi fugari din ţară.-

Scopul <u>final</u> nu-mi fusese tot aşa de clar ; fireşte că dacă vedeam posibil (după cercetatea situaţiei şi datelor problemei) încercam o acţiune de răsturnare a regimului din România.-

Evident că o astfel de acţiune nu s'ar fi putut întreprinde decât în înţelegere cu dânşii (românii din străinătate).-

Neplecând cu un program,nu eram fixat asupra acestui lucru,însă evident că dacă consideram că acest lucru este necesar pentru ţara noastră,o făceam (în acţiunea Dvs.urma

.//.

să vă adresați și unor guverne străine ?).- (decl.din 26 Iulie 1947 pag.142).-

" In străinătate intenționam să mă întâlnesc mai intâi în Elveția,cu persoanele cu care aveam legături politice în țară : Gafencu,Vișoianu,Davilla,Niculescu-Buzești ; poate în Franța cu Caranfil (care nu a fost membru al partidului) și eventual în Anglia cu Cornel Bianu și chiar Tilleaj (deci și acesta nu mai era membru al partidului) (decl.din 4 August pag.145)

Pentru plecarea mea în străinătate, îmi făcusem înainte un plan provizoriu (primar de activitate.- Imi propuneam,după plecarea mea să iau contact cât mai curând cu românii aflați în străinătate.- Mă gândeam să mă duc în Elveția sau la Paris.- (După ocazie) .- Pentru a mă întâlni cu : Gafencu,Niculescu-Buzești,Vișoianu,Citta Davilla,eventual cu Tillea și Cornel Bianu.- Nu exclud că aș fi încercat o acțiune comună cu ei și o cooperare a lor.- (decl. din 4 Septembrie 1947 pag.244)

Dorința mea ar fi fost că dacă ajungeam în America să iau contact informativ cu Macek și ceilalți agrarieni străini.- (ai altor state).- (decl.8 Septembrie 1947 pag.285).-

Pentru plecarea mea mai departe din Turcia,îmi propusesem să cer intervenția foștilor miniștrii Turci la Legația din București : Sefcati și Tanrioer care mă cunoșteau.-

D-lui Carandino,Dl.Maniu i-a indicat adresă la un profesor din Constantinopol al cărui nume nu-l rețin.-

Pentru cheltuelile noastre necesare în străinătate n'am primit dela partid nici o sumă.- Urma deci ca fiecare să se descurce cum o putea .- (decl.din.31 August 1947 pag.207).-

Vișoianu mi-a comunicat că Cretzeanu e acuzat că a ridicat în Elveția dintr'un fond de propagandă al Ministerului de Externe o sumă de bani pe numele său personal,pentru care este făcut el (Vișoianu)responsabil,cerându-i-se o declarație pe care a dat-o dar nu în forma în care i se dictase.- Nu știu despre ce sumă era vorba,nu ne-a comunicat.-

Declar că proectata plecare a mea în străinătate nu avea nici o legătură cu fondurile mai sus arătate.-

.//.

(decl.din 31 August pag.199).-

a/.In timpul guvernării general Antonescu am încercat să plec din ţară în trei rânduri : când eram urmărit de legionari spre a-mi salva viaţa.-

b/.Mai târziu pentru încercarea de legături cu aliaţii - urma să plec sau eu sau Dl.Maniu dacă găseam posibilitate technică.- Nu am discutat un program precis.- Urmau să fie discutate probleme de felul celor ce se primeau prin staţiunea de emisiune ce funcţiona în casele Stirbey conduse de Dl.Maniu.- N'am găsit posibilitate technică de plecare.-

c/.In primăvara 1944 am propus D-lui Mihai Antonescu ca să plec şi eu cu Barbu Stirbey.- Spunând că e o imposibilitate,am propus pe Vişoianu.-

Nu am discutat un program amănunţit de acţiune.- Desigur,că dacă ar fi stat în puterea noastră acest lucru şi am fi căzut de acord cu aliaţii,o făceam :

> " La a doua încercare de a pleca în străinătate de a lua contact cu aliaţii,aţi avut mandatul de a duce o acţiune de răsturnare a regimului Antonescu"(decl.din 22 Septembrie 1947).-

COMPLECTARI.

" Nu-mi amintesc dacă a fost şi Dl.Senti atunci când mi s'a adus materialul de Dl.Cârje.- Mi-au adus un buletin de sinteză a situaţiei internaţionale şi note informative din diferite domenii.- Am frunzărit materialul prezentat şi-mi-am mulţumit pentru el din politeţe.- Ce spune Dl.Senti cu privire la materialul (soviete-Stat-Major) sunt în afara realităţii (confruntare Ion Senti - I Mihalache :

> A doua oară am fost peste câteva zile la Dl. Mihalache împreună cu Cârje,Bălănescu,Dăscălescu.- I-am predat următorul material informativ :
>
> 1/. Informaţii privitoare la lucrările de tranşee şi fortificaţii ale trupelor sovietice pe malul Mării Negri,Malul Dunării şi Dobrogea - precum şi despre depozitele de muniţiuni dela Popeşti-Leordeni ale sovietelor, chestiuni pe care le aflasem dela Col.Ichim.-
>
> 2/. O notă de ofiţeri deblocaţi din M.St.M.-
>
> 3/. Informaţii privitoare la cazarea trupelor sovietice în jurul Bucureştiului.-

.//.

" 4/. Memoriul Generalului Steflea.-
5/. o hartă germană a Europei cu diferite semne importante pe harta ţării şi haşurat Ardealul cedat.-
6/. Deasemenea o sinteză a situaţiei internaţionale întocmită săptămânal de Nicolae Cârje,-
Precizez că Dl.Mihalache personal la vizita ce am făcut-o prima oară acasă la D-sa mi-a cerut să-i predau informaţii cu privire la cazarea trupelor sovietice şi la lucrările de fortificaţii şi de tranşee precum şi să-i procur un tabel de toţi ofiţerii deblocaţi.- "

"Nu-mi amintesc dacă a fost şi Senti atunci când mi s'a adus materialul.- Mi-au adus un buletin de sinteză a situaţiei internaţionale şi note informative din diferite domenii.- Am frunzărit materialul prezentat şi i-am mulţumit pentru el de politeţă (confruntarea Nicolae Cârje Ion Mihalache.- "

+

+ +

Nu-l cred trădător de ţară,în înţelesul obişnuit al cuvântului ci îl socot un megaloman care crezând în victoria germană a dus ţara la dezastru ; şi indiferent de cea crezut,cine duce ţara la dezastru trage toate consecinţele - aşa cum le-a tras (întrebat fiind dacă îl crede pe Antonescu trădător de ţară.- (Decl. din 19.IX.947).

===oOo===

Copie vezi vol. 3. f 405, verso.

DECLARATIE

Am luat cunoştinţă de lucrarea recapitulativă cu extrase pe capitole din declaraţiile mele de până azi.

Recunosc extrasele ca fiind din declaraţiile mele - redate exact .

Aceste declaraţii însă, formează un tot, începând dela 15 Iulie şi până în prezent. Si ele îmi agnajează răspunderea, în totalul lor.

ss. I. Mihalache.

27 Septemvrie 1947.

copie vezi vol. 3 f 408 – 411 ... 405 408

D E C L A R A T I E

Subsemnatul, I. MIHALACHE, în legătură cu românii aflați în străinătate, declar următoarele:

Cu privire la I. CRETEANU, știu:

– Că atunci când a plecat la Ankara ca Ministru Plenipotențiar, trimis de MIHAI ANTONESCU, a primit – CRETEANU în mod personal – și agrementul D-lui MANIU.–

Cred că acest agrement nu a mai fost reînoit, dar a rămas și după plecarea din Ankara a D-lui CRETEANU – în Elveția și apoi în America.–

Cred că a cooperat cu GAFENCU în timpul Conferinței dela Paris.–

Știu că apoi a plecat în America /Statele Unite/ de unde cred că i-a scris D-lui MANIU o scrisoare al cărui text nu-l cunosc.–

Mai știu că atunci când era la Ankara a scris o scrisoare după conversația ce avusese la Constantinopol cu SARACIOGLU, după Conferința dela Yalta.–

Despre GAFENCU :

Știu că a plecat în Elveția prin Iulie 1941 imediat după înapoierea dela Moscova.

Nu a avut dela Dl. MANIU vre'un fel de împuternicire /sau agrement/ și nici nu mai era membru al P.N.T.– totuș se bucura de considerație din partea D-lui MANIU și a noastră a celorlalți conducători. Din străinătate trimetea scrisori informative D-lui MANIU.

Până la Conferința de Pace, GAFENCU trimetea D-lui MANIU asttfel de scrisori informative.

Cu privire la memorandum-ul depus de Dl. GAFENCU la Con-

./.

ferința dela Paris știu că el a fost depus în asentimentul partidului, întrucât el se baza și pe memoriile P.N.T., am luat cunoștință de conținutul acestui memorandum, ulterior, prin Dl. VISOIANU.-

Inainte de Conferința dela Paris, a făcut o călătorie la Londra și a scris o scrisoare D-lui MANIU, în care se arăta satisfăcut de conversațiile avute cu domnii CHURCHIL și alte personalități cu care veneau la Conferință mai pe urmă.-

După Conf. dela Paris a revenit în Elveția nu știu dacă a mai scris după aceea, eu nu am mai citit vre'o scrisoare.-

Cu privire la VISOIANU:

De plecarea lui VISOIANU din Țară, am aflat dela Dl. MANIU în acelaș timp când mi-a comunicat și de plecarea D-lui NICULESCU BUZESTI - cam cu 10 zile înainte de alegeri /după depunerea listelor/. In acelaș timp am aflat și din izvor public.-

Din informatii ulterioare, reeșia că VISOIANU a plecat întâi în Germania și deaci în Elvetia unde a luat contact cu BUZESTI s.c.l.

Cât timp a fost in țară Visoianu deși nu era membru al partidului, se bucura de increderea conducerii și era invitat uneori la consfătuiri ce priveau politica externă.

Cu privire la Niculescu Buzesti :

Am spus mai sus, când am aflat de plecarea lui.

Dânsul era membru al Partidului Național-Tărănesc, candidând pe lua a partidului, în Capitală. Nu făcea parte din Delegatia Permanentă, dar ca și VISOIANU lua parte la confătuirile privitoare la politica externă.-

Când era în țară, Dl. MANIU se consfătuia in special cu Buzesti în chestiile de politică externă.-

După ce a eșit in Elvetia, a scris D-lui Maniu câteva scrisori, am citit si eu una din ele - despre care am dat lămuriri in o declaratie.-

Nu stiu ca Dl. Maniu să-i fi dat vre'o împuternicire.

ss/I. Mihalache

8 Oct. 1947.

14 Iulie 1947

Dată în fața noastră
comisar Șef [illegible]

~~409~~ 410

[illegible]

Declarație

Subsemnatul, Ion Mihalache, născut în anul 1882, Feb., 18 stil vechi, fiul lui Ioan și al Anei, de meserie agricultor, născut în Topoloveni, Muscel, domiciliat în Dobrești-Muscel, interogat fiind declar următoarele:

Am suferit în cursul zilei de astăzi 14 Iulie 1947, 3 perchiziții.

Prima a fost făcută pe câmpul Tămădău. La aceasta am predat o valiză mai mare din piele cu fermoar, o valiză mai mică de piele neagră cu broaște, precum și obiecte aflate în buzunare:

În buzunare:
- 1 ceas buz. de aur, 3 capace, cu lanț de aur, marca Longines, (cu monogramă).
- 1 revolver marca Browning, cal. 6,35 cu circa 5-6 cartușe.
- 1 pălărie
- 1 toc de revolver
- 1 stilo dublu
- 1 creion argint
- 1 portfeuille
- 1 perie de cap
- 1 pieptene
- 1 perie de haine
- 1 ploscă de păr
- Lei 275.000.- (dovezile explicației [illegible])
- 1 [illegible]
- $ 1101.- (dolari)
- una tinctură de [illegible]
- 100 napoleoni
- alte obiecte mărunte pe care nu mi le amintesc.

Valiza mare cuprindea:
- câteva rânduri de haine (cel puțin 3-4 rânduri)
- mai multe cămăși
- chiloți, batiste, ciorapi, gulere
- una pereche pantofi.

Valiza mică cuprindea:
- obiecte corporale mai mărunte (servete, gulere, cămașă de noapte, săpunuri, batiste).

Ambele valize au fost pecetluite la Malmaison pt. a inventaria ulterior.

La cea de a 2-a percheziție efectuată la Malmaison mi s-au ridicat:

- una cravată
- una curea de pantalon
- jartierele
- ochelarii cu toc (ochelari pt. citit)
- una batistă
- șireturile dela pantofi.

La cea de a treia percheziție efectuată la Dir. Gen. a Pol. nu mi s-a mai ridicat nimica.

Adaog că la prima percheziție s'a mai găsit în buzunar corespondență primită în ultimul timp, poate necitită chiar, extrasul meu de naștere.

Nu îmi amintesc sigur dacă între hainele din geamantan se găsea vechiul meu pașaport, pe care-l țineam deobicei în geamantanul cu haine civile.

Aceasta declar, susțin și semnez propriu.

Mihalache

411

D E C L A R A T I E

Hotărârea de a pleca din ţară până de definitiva incheere a păcii ratificate complect şi care să readucă mersul normal al treburilor politice in ţară-am luat-o din propreu iniţiativă.-

O mai avuzesem sub guvernarea ANTONESCU şi legionari şi nu mi s'a oferit prilejul.Sub actualul regim,prima hotărâre am luat-o in toamna trecută când am fost deposedat abuziv de drepturile de cetăţean român după ce făsesem ales zece legislaturi inşir (toate de după războiul 1916-1918) Nu mi s'a oferit prilejul.-

Recent -acum din Iunie-m'am decis din nou s să folosesc o primă ocazie.-

Cauza determinată a fost că din mai multe părti am primit informaţii că se urmăreşte arestarea mea,in continuarea arestarilor celorlalti fruntaşi ai partidului care zac şi azi in inchisorii fără nici o motivare,fără mandat de arestare este şi'n conditi fizice şi morale care au făcut obiectul schimburilor de note intre o parte din guverneel aliate şi guvernul român., si care au fost confirmate şi prin memoriul Dlui TATARASCU vice Presedintele Consilului de Ministri adresat sefilor de Grupări şi Partide din Bloc.-

Teama de a nu fi inchis şi tratat in aceleas condiţiuni şi fără nici o vină ca şi confraţii mei din partid ,m'a determinat să folosesc primul prilej pentru a pleca din ţară, or unde este mai uşor; sau,in cazul că nu este posibil,să caut locuri de ascuns ca atâtea alte mii de alţi confraţi de luptă care de luni de zile sunt fugiţi de acasă.-

Neoferindu-se ocazii şi aflând că după ultima plecare a unui avion cu militari şi civili de pe lângă Urziceni nici nu mai este de reflectat la avion, mă fixasem la locuri de ascunzătoare indată după sedinţa Consilului Central convocat pentru 19 Iulie,atent fiind că in răstimp să nu fiu arestat

./.

prin surprindere.-

Aflasem in ultimul timp,că va fi un lot de arestaţi,care va culmina cu arestarea dacă nu a Domnului MANIU ce puţin al subsemnatului şi a Dlui N. PENESCU.-

O Audiţie la radio românesc in ultima Duminică răspunsul Guvernului român la nota engleză privitoare la arestaţi-care afirmă că situaţia celor arestaţi sau pe care-se va inăspri in măsura in care guvernele aliate englez si american se va mai ocupa de ei(asa ma retinut) m'a intărit si mai mult in această credinţă o verificare de informaţii şi de impresi cu Dnii MANIU şi PENESCU in ultimele zile ale săptămânei precedente,ne-a intărit pe câtee trei in această convinegere.

Am plecat la Dobreşti,sâmbăta trecută cu gândul să inspţesc pe Dl MANIU in Ardeal imediat ce pleacă,cu scop să văd şi pe acolo de refigiu(ca unul ce nu mai aveam speranţă să mai plec dinaţră).-

Dar Duminică am fost chemat la Bucuresti de Dl. MANIU. Sosind seara m'a intrebat dacă.oferindu-se ocazia,mai perşist in gândul de a pleca. Iam răspuns că da, dacă e lucrul serios. Dsa mi-a spus că la ora 11 seara viu la Dl JOVIN, Dnii GAFENCU şi cu un inginer care au gata aranjamnetul cu un avion,şi contează pe Gafencu că e serios. Mi-a mai spus deasemenea că mai e vorba să meargă şi Dnii CARANDINO,ILIE LAZAR, şi eventual PENESCU. Treptat au sosit şi acestia şi s'au arătat decisi Dl PENESCU rezervându-şi să vadă dacă a sosit domana dela ţară,că ar dori,dacă se decide să meragă ,cu sânsa. Apoi,au plecat si au sosit doi domni " GAFENCU"-care ar fi o rudă de a Dlui GRIGORE GAFENCU fost ministru"inginer Popescu" care au spus că e totul aranjat,arătând şi programul,cu plecare din soseau Iancului la 1,sosire la Tămădău la 2½ s'au 3 sau 4 ,avioanele (două),urmând să soseascā la 6 pentru a ateriza pe islazul Tămădău,unde unde vor pleca spre Constantinopol..-

Desi nu mi-au făcut imoresia de oameni in totoul serioaşi,sinceri,totuş,trebuind să ne decidem repede,am acceptat programul,ne-am data intâlnire la 1 am plecat impreună,am ajuns la 3,am stat până la 7 acolo,am inţeles indată farsa,dar era prea târziu.

./.

Avioanele au sosit,au aterizat,am incercat să ne urcăm cu bagajele,poliţia care aranjaze totoul,a apărut cu armele: Si s'a intâmplat ce s'a intâmplat.-

In rezumat hotărârea îmi aparţine cauza principală a fost teama fizică de arestare.-

Trebue să mai: adaug insă şi starea sufeltească de disperare caredomneste in partid şi'n ţară,că abuzul cu arestările nu mai are frâu,că cei din inchisori sunt literalmente condamnaţi la moarte prin infometare şi mizerie morală,că cer partidului (şi ei,şi familiele şi cei fugăriţi) să facă tot ce e posibil ca să fie eliberaţi,sau să fie trataţi omeneşte-urmărite să inceteze,familile să fie ajutate. Iar toate demersurile partidului au rămas fără rezultat. Singura nădejdie a rămas un sprijin al opinei publice de dinafară,cel puţin din motive următoare:

Personal mă simţeam in neputinţă de a mai rezista la asalturile famililor celor arestaţi sau prigoniţi şi la ţara de aici.-

Poate că şi acestă atmosferă politică,cu coloraul ei pisologic,adougat la dorinţa de a-mi asigura libertatea fizică cât timp mai durează situaţia de azi, m'a făcut să nu observ cursa ce cu abilitate s'a intins.-

/ss/ I Mihalache,

131/ 8/ 25.7.

~~00413~~ 414

DECLARATIE

Intrebare: Care a fost atitudinea conducerii Partidului National-Tărănesc după 23 August 1944, faţă de situaţia politică din ţară.?

Răspuns: Propriuzis nu se poate vorbi de atitudinea forului Statutar conducător al Partidului National-Tărnesc /Comitetul Central Deleg.Perm.etc./ care nu funcţionau fiind dizolvate. Conducerea o avea Presedintele Partidului Dl. IULIU MANIU, căruia Comitetul Central înainte de dizolvare îi dăduse formal depline puterii - pe care le-a păstrat până la o şedinţă a Comitetului Central din 1945 sau 1946 /nu-mi amintesc data/.

Dl. MANIU obişnuia să se consulte totuşi în imprejurări importante cu cei mai apropiaţi, şi mă consulta şi pe mine.

In momentele creeate, imediat după 23 August - care se desfăşurase cu emoţiile nesiguranţei reuşitei loviturii, militare, atitudinea adoptată a fost aceea a unui guvern cu caracter militar /având misiunea de a desăvârşi şi asigura lovitura militară până la sosirea armatelor aliate/; dublat însă cu reprezentanţii sefi ai partidelor politice care cooperaseră la lovitura din 23 August, pentru ca Tara să se simtă astfel solidară cu opera infăptuită.

Intrebare: Care era atitudinea Partidului faţă de situaţia externă.?

După acele momente şi anume în timpul pregătirii alcătuirii si trimiterii la Moscova a Comisiunii de Armistiţiu, ştiu că Dl. MANIU, pregătea o scrisoare de omagiere D-lui STALIN, ca răspuns la cuvintele pe care i le comuni-

./.

case Dl.BENES în iarna precedentă după întâlnirea acestuia cu Dl.STALIN la Moscova,şi în urma succesului trupelor Sovetice.

Am fost informat - Dl.MANIU nu mi-a desminţit - că o astfel de scrisoare ar fi fost trimisă prin Dl.GHITA POP.

In cercurile apropiate D-lui MANIU se vorbea cu căldură despre luarea de raporturi directe şi amicale -şi se aştepta ca după asta să urmeze o vizită a D-lui MANIU la Moscova.-

Aceasta era admosfera până la întoarcerea Comisiei dela Moscova când s'a comentat cu tristeţă recea primire la Moscova,a reprezentanţilor Partidului Naţional-Ţărănesc.

După 23 August Partidul National-Ţărănesc a făcut tot ce a putut să ia şi să cultive relaţii directe;nu i s'a întins însă mâna la mâna întinsă de Partidul Naţional-Ţărănesc,observând peste tot cel puţin o răceală faţă de partid.

Partidul a continuat totuşi linia lui din trecut de încercare de apropriere,ţinându-se de cele stabilite prin Conventia de Armistiţiu şi acordurile internaţionale.-

Aceasta este părerea mea care am făcut şi încercări personale pentru lămurirea acestor raporturi,cu consinţământul şi îndemnul Presedintelui Partidului Dl.IULIU MANIU.

In ce priveşte celelalte puteri aliate -linia noastră de conduită a fost de a ţine contact informativ - cu câte trele puterile aliate plecând dela ipoteza să fac aceiaşi politică în ce priveşte Statele satelite;deci ţinându-ne de regulele cunoscute şi semnate de câte trele prin acordurile internaţionale.In momentele când am socotit că se comite o abatere dela aceste acorduri / o nedreptăţire a noastră/: <u>guvern voit de ţară,alegeri libere,libertăţi cetăţeneşti</u> etc,am recurs /Partidul,de astădată având fiinţă legal/la memorii la câte trele puterile aliate rămânând ca ele între ele să se pună de acord.Nu ştiu să se fi adresat astfel de memorii ,numai uneia ci nu la câte trele,câteodată şi la câte patru /Franţa/ marice puteri aliate.

<u>Intrebare:</u> Care era scopul urmărit prin aceste atitudini.?

<u>Răspuns:</u> Foarte simplu: traducerea în fapt a angajamentelor de astădată luate şi formal de Guvernul care

./.

s'a constituit pe baza aşa zisei "Platforme",la inceput, "program" mai apoi "al Front B.P.D." :

- libertăţile cetăţenesti respectate,
- o Românie liberă şi independentă,
- alegeri libere,
- democraţie,etc.

A se vedea programele amintite cum şi campania electorală prin presă şi afişaj.

Guvernul isi luase şi obligaţii formale în urma inţelegerii cu cei trei ambasadori ai marilor puteri veniţi dela Moscova la Bucuresti in Ianuarie 1946.

Nu ceream decât respectul acestor angajamente.

ss/I.Mihalache.

25 Iulie 1947.

128

00416 417

Declaratie.

Intrebare.

Care a fost atitudinea conducerii Partidului Nat. Țărănesc după 23 Aug 1944 față de situația politică din Țară.

Răspuns.

Propriu zis nu se poate vorbi de atitudinea forurilor statutare conducătoare ale Partidului Nat. Țărănesc (Comitet Central, Deleg. Perm. etc.) care nu funcționau fiind dizolvate. Conducerea o avea Președintele Partidului d-l Iuliu Maniu, căruia Comitetul Central înainte de dizolvare, îi dăduse formal depline puteri – pe care le-a păstrat până la o ședință a Com. C-l din 1945 sau 1946 (nu-mi amintesc data.).

D-l Maniu obicinuia să se consulte totuși, în împrejurări importante, cu cei mai apropiați; și mă consulta și pe mine.

In momentele create imediat după 23 August – care se desfășurau de cu emoțiile nesiguranței loviturii militare, atitudinea adoptată a fost aceea a unui guvern cu caracter militar (având misiunea de a desăvârși și asigura lovitura militară până la sosirea armatelor aliate); dublat însă cu reprezentanți șefi ai Partidelor politice care coop.

Mihalache

narea la lovitura din 23 August pentru ca Țara să se simtă astfel solidară cu opera înfăptuită.

Intrebare
Care era atitudinea partidului față de situația externă?

După acele momente și anume în timpul pregătirii alcătuirii și trimiterii la Moscova a Comisiunii de armistițiu, știu că domnul Maniu pregătise o scrisoare de omagiere domnului Stalin, ca răspuns la cuvintele pe care i le comunicase domnul Beneș în iarna precedentă după întâlnirea acestuia cu d. Stalin la Moscova, și în urma succeselor trupelor Sovietice. Am fost informat – d. Maniu nu mi-a desmințit – că o astfel de scrisoare a și fost trimisă prin d. Ghiță Pop. În cercurile apropiate domnului Maniu se vorbia cu căldură despre viitoarele raporturi strânse și amicale – și se aștepta ca după asta să urmeze o vizită a dlui Maniu la Moscova.
Aceasta era atmosfera până la întoarcerea Comisiei dela Moscova când s'a comentat cu tristeță neprimirea la Moscova a reprezentantului Partidului Nat. țărănesc

Mihalache

127

318

După 23 August Partidul Naț. Țărănesc a făcut tot ce a putut, să ia și să continue relații directe; nu i s'a întins însă mâna în mâna întinsă de Partidul Naț. Țărănesc, observând peste tot cel puțin o răceală față de Partid.

Partidul a continuat totuși linia lui din trecut de încercare de apropiere, ținându-se de cele stabilite prin convenția de armistițiu și acordurile internaționale.

Aceasta este părerea mea care am făcut și încercări personale pentru lămurirea acestor raporturi cu consimțământul și îndemnul Președintelui Partidului, D. Iuliu Maniu.

În ce privește celelalte puteri aliate — linia noastră de conduită a fost de a ține contact informativ — cu câte trele puterile aliate plecând dela ipoteza că fac aceeași politică în ce privește statele satelite, deci ținându-se de regulele cunoscute și semnate de câte trele prin acordurile internaționale. În momentele când am constatat că se comite o abatere ([illegible] a noastră) dela aceste acorduri: Guvern voit de țară, alegeri libere, libertăți cetățenești etc., am

I. Mihalache

reau (Partidul, de astă dată avand fiinţă legală) cu memorii la câte trele puterile aliate rămânând ca ele între ele să se pună de acord. Nu ştiu să se fi adresat astfel de memorii, nu mai numai ci nu la câte trele câteodată şi la cate patru (Franţa) marile puteri aliate.

Intrebare:

Care era scopul urmărit prin aceste atitudini?

Răspuns:

Foarte simplu: traducerea în fapt a angajamentelor de astă dată, luate şi formal ~~prin~~ de Guvernul care s'a constituit pe baza aşa zisei platforme la început, şi programului apoi al Frontului P.D.:

libertăţile cetăţeneşti respectate

o Românie liberă şi independentă,

alegeri libere,

democratice etc.

A se vedea programele anunţate cu ocazia campaniei electorale prin presă şi afişaj.

Guvernul îşi luase şi obligaţii formale în urma înţelegerii cu cei trei ambasadori ai marilor puteri veniţi dela Moscova la Bucureşti în Ianuarie 1946.

Nu ceream decât respectarea acestor angajamente.

I. Mihalache

25 Iulie 1947.

194 g. 8 00418 419

26

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I MIHALACHE, in continuare declar :

Intrebare De când cunoasteti pe Dl Colonel STOICA ?

Răspuns De dinainte de Regimul Antonescu, ca fiind membru al P.N.T.

Stiu că a fost secretar general la Ministerul Inzestrării Armatei, cu consimtământul Dlui IULIU MANIU ca tehnician.

Am avut in acel timp, la Minister, contact in două rânduri, prezentându-i una sau două cereri spre aprobare. Nu-mi amintesc ce anume cereri / au fost făcute in scris/ Este probabil ca a doua oară să fi fost după rezultat. / nu-mi amintesc/

Intrebare Dacă ati oprit pe generalul NEGREI de a se ocupa cu organizatia militară/sectii prof./ pe tară si dacă ati desemnat pentru această insărcinare pe generalul GHEORGHIES.-

Răspuns Am pus in vedere Dlui general NEGREI că s'a stabilit o intelegere pentru clarificare de raporturi precise, ca să aleagă intre cele două.

Si l-am rugat să reflecteze si sămi comunice.-

Intelesesem că se decide pentru Capitală nu am propus pe Dl general GHEORGHIES pentru Tară. aceasta depinzând de Presedintele Partidului.-

Intentionam să intâlnesc pe Dl general NEGREI, cu Dl GHEORGHIES, spre a discuta continutul scrisorii acestuia privitoare la functionarea celor două sectii.-

Declar si sustin.-

/ss/ I MIHALACHE.-

193   ~~00419~~ 420

Declaratie

9 August.

Subsemnatul I. Mihalache, în continuare, declar:

Intrebare. De când cunoasteti pe D. Colonel Stoica?

Răspuns. De dinainte de Regimul Antonescu, ca fiind membru al P.N.T. Stiu că a fost secretar general la Ministerul Infestrării Armatei cu consimtimântul d-lui Iuliu Maniu – ca tehnician.

Am avut în acel timp, la Minister, contact în două rânduri, prezentându-mi una sau două cereri spre aprobare. Nu-mi amintesc ce anume cereri (au fost făcute în scris). Este posibil ca a doua oară să fi fost după rezultat. (Nu-mi amintesc).

Intrebare. Dacă ati aprit pe generalul Negrei de a se ocupa cu organizatia militară (sectii prof.) pe tară și dacă ati desemnat pentru aceasta însărcinare pe Generalul Gheorghiu.

Răspuns. Am pus în vedere d-lui General Negrei că s'a stabilit o întelegere,

I. Mihalache

pentru ~~stabilirile~~ clarificare de raporturi și răspunderi precise, ca să aleagă între cele două. Și l-am rugat să reflecteze și să-mi comunice.

Înțelesesem că să decide pentru Capitală. Îmi am propus pe d-l General Gheor-ghiu pentru Țară — aceasta desființând de Președintele Partidului.

Intenționam să întâlnesc pe d. Gl. Negrei cu d-l Gl. Gheorghiu sau a discuta conținutul scrisorii acestuia privitoare la funcționarea celor două secții.

Declar și susțin.

I. Mihalache

9. 8

192

421

~~00420~~

25

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I MIHALACHE, in continuare declar :

Intrebare Ce ati discutat cu Dl GAFENCU inainte de a primi MINISTERIATUL de Externe dela Regele Carol ?

Răspuns Insoţise pe Regele Carol in călătoria făcută in străinătate / Franta Anglia etc./ in calitatea de director de gazetă / Argus/

Mi-a spus că fusese dorinta Regelui Carol să meargă si el intre alti directori si că in cursul călătoriei nu au stat de vorbă.

- " Dar a adăugat - sunt in drept să presupun că ar intentiona să-mi propună Ministerul de Externe .

Dacă acest lucru s'ar intâmpla sunt datpr să vă previn - si pe Dl MANIU si pe Dl,- că nu as putea refuza pentru două motive :

a.- Eu mi-am făcut o preocupare specială din probleme de politică externă si dacă Regele mi-ar cere concursul, nu l-as putea refuza ;

Cred că as fi util Tării cu cunostintele mele ; mai ales in vremuri ca astăzi : si

b.- Situatia mea materială depindea de situatia la ARGUS ;, un conflict cu Regele Carol , m'ar indepărta de acolo .

Am dat in semnul citării cuvintele de mai sus, intrucât ele sunt foarte aproape de adevăr, si că idee intocmai / Le-am mai reprodus si in alte imprejurări /.-

Intrebare Dacă activitatea Dlui GAFENCU in străinătate a fost dirijată de către Partidul Naţional Tărănesc din tară si dacă a primit instructiuni in acest scop.

Răspuns Sunt incredintat că activitatea Dlui GAFENCU, după plecarea din tară a fost personală ; De altfel in primi ani, pe cât stiu, ea s'a concentrat in scrierea a două cărti si articole de gazetă./ Si că si activitatea din timpul tratativei dela Paris / in vederea incheierii Păci/ a fost initială tot personală concentrându-se probabil si cu elemente românesti mai de seamă ce avea la indemână.

./.

/ de av. I CRETEANU/ Mai pe urmă încă, simțind nevoia unei documentării mai complecte, a cerut date suplimentare dela partidele politice din țară ; și conducerea , partidului național țărănist/ Președintele/ i-a trimis diferite memorii lucrate de specialiști / memorii ce nu au trecut din forurile partidului - de altfel Președintele având în seamă aceea depline puteri dela Com. Cl încă dinainte de " Regimul Antonescu "/

Aceasta îmi este declarația ce susțin și semnez,-

9 August 1947.- /ss/ I. MIHALACHE

M. 190

423

9 Aug 947.

~~110422~~

Declaratie.

Subsemnatul I. Mihalache, în con-
tinuare, declar:

Intrebare. Ce-ați discutat cu d-l Gafencu
înainte de a primi Ministerul
de Externe dela Regele Carol.

Răspuns. Invitase pe Regele Carol în
Calatoria făcută în Străinătate (Franța
Anglia etc.) în calitate de Director
de Gazetă. (Argus)
Mi-a spus că fusese dorința
Regelui Carol să meargă și el între
alți Directori și că în cursul călă-
toriei nu au stat de vorbă.
„Dar - a adăugat - sunt în drept
„să presupun că ar intenționa
„să-mi propună Ministerul de Externe.
„Dacă acest lucru s'ar întâmpla,
„sunt dator să'l previn - și pe
„d-l Maniu și pe d-ta - că nu aș putea
„refuza pentru două motive:
„a/ eu mi-am făcut o pregătire
„specială din problemele de politică
„externă; și dacă Regele mi-ar cere
„concursul, nu l-aș putea refuza,
„cred că aș fi util Țării cu
„cunoștințele mele, mai ales
„în vremuri ca acestea; și

I. Mihalache

b/ Situația mea materială depinde de situația la Argus; un conflict cu Regele Carol, m'ar îndepărta de acolo.

Am dat în scurt numele căsnicii cuvintele de mai sus, întrucât ele sunt foarte aproape de adevăr, și ca idee întocmai. (Le-am mai reprodus și în alte împrejurări).

2. Întreb. Dacă activitatea d-lui Gafencu în străinătate a fost dirijată de către Partidul Naț. Țărănesc din țară și dacă a primit instrucțiuni în acest scop.

Răspuns. Sunt încredințat că activitatea d-lui Gafencu, după plecarea din țară, a fost personală; (de altfel, în primii ani, pe cât știu, el s'a concentrat în scrierea a două cărți, și articole la gazetă); și că și activitatea din timpul tratativelor dela Paris (Conferința Păcii), a fost tot personală, concertându-se probabil și cu elemente românești mai de seamă ce avea la îndemână (de ex. d. Cretzianu). Mai pe urmă însă, simțind nevoia unei documentări mai complecte, a cerut date suplimentare dela partidele politice din țară; și conducerea Par-

Mihalache

189

424

dului nat. ţărănesc (Preşedintele/ şi-a trimis diferite memorii lucrate de specialişti (memorii ce nu au trecut prin forurile partidului – de altfel Preşed. [illegible] avand în vremea aceea depline puteri dela Com. ct. Tucă documente de „Refugiu autonomiştian"/.

Aceasta îmi e declaraţia ce susţin şi semnez. I. Mihalache 8 Aug. 47

100 14 Iulie. 1 425 ~~00424~~

Declaratie.

Hotararea de a pleca din țară până la definitiva încheerea păcii ratificate complect și care să readucă mersul normal al treburilor politice în țară — am luat-o din proprie inițiativă.

Și mai avusesem sub guvernarea Antonescu și legionari și nu mi s'a oferit prilejul.

Sub actualul regim, prima hotarare am luat-o în toamna trecută când am fost deposedat abuziv de drepturile de cetatean roman după ce fusesem ales zece legislaturi în șir (toate de după războiul 1916-918). Nu mi s'a oferit prilejul.

Recent — acum în Iunie — m'am decis din nou să folosesc o primă ocazie.

Cauza determinantă a fost că din mai multe părți am primit informații că se urmărește arestarea mea, în continuarea arestarilor celorlalți fruntași ai partidului care zac și azi în închisori fară vină

I. Mihalache

o urmărire, fără mandat ~~cete~~ de arestare și în condiții fizice și morale care au făcut obiectul schimburilor de note între o parte din Guvernele aliate și Guvernul român și care au fost confirmate și prin memoriile d-lui Tătărăscu vice Președintele Consiliului de Miniștri adresat șefilor de grupări și Partide din Bloc.

Teama de a nu fi închis și tratat în aceleaș condițiuni și fără nici o vină, cați confrați mei din partid, m'a determinat să folosesc primul prilej pentru a pleca din țară, or unde este mai ușor; sau, în cazul că nu este posibil, să caut locuri de ascundere ca atâtea alte mii de alți confrați de luptă care de luni de zile sunt fugiți de acasă.

Neoferindu-se ocazii și aflând că după ultima plecare a unui avion cu militari ~~dep~~ și civili depelângă

I. Mihalache

99

~~00425~~ 426

Urgicenii nici nu mai era de reflectat la avion, mă fixasem la locuri de ascunzătoare îndată după ședința Comitetului Central convocat pentru 19 Iulie, atent fiind ca în răstimp să nu fiu arestat prin surprindere.

Aflasem în ultimul timp că va fi un nou lot de arestați, care va culmina cu arestarea dacă nu a Domnului Maniu, cel puțin a subsemnatului și a d-lui N. Penescu.

O auzisem la Radio românesc în ultima duminică – răspunsul Guvernului român la nota engleză privitoare la arestați – care afirma că situația celor arestați sau pe cale – se va înăspri în măsura în care guvernele aliate englez și american se vor mai ocupa de ei (așa am reținut) mă întărit și mai mult în această credință.

O verificare de informații și de impresii cu d-nii Maniu și Penescu în ultimele zile ale săptămânii precedente, ne-a întărit pe câte trei în această convingere.

Am plecat la Dobruja, Sâmbătă trecută,

I. Mihalache

cu gând să instalez pe D. Marin în Ardeal imediat ce pleacă, ~~[illegible]~~ cu scop să vadă și pe acolo loc de refugiu (ca unul ce nu aveam speranță să mai pot pleca din țară.) Dar duminică am fost chemat la București de D. Marin, sâmbătă seara, m-a întrebat dacă, apărându-se ocazia, mai persist în gândul de a pleca. I-am răspuns că da, dacă e lucru serios. Să mi-a spus că la ora 11 seara vin la D. Iosif prin Gafencu și cu un inginer care are gata aranjamentul cu un avion, și cunosc pe Gafencu că e serios. Mi-e mai spus deasemenea că mai vin eventual să meargă și prin Carandino, Ilie Lazăr și eventual Penescu. Treptat au sosit și aceștia – și s-au arătat decisi – D. Penescu refu[illegible] nându-și să vadă dacă a sosit [illegible] dela tare, că ar dori dacă se decide să meargă cu dânsa. Apoi au plecat și a sosit d-l „Gafencu" – care ar fi o rudă de a d-lui Dr. Gafencu f. ministru. și „Inginer Popescu", care au spus că e totul aranjat, arătând și programul, cu plecare din seara sâmbetei la 1, ~~seara~~ la Tămădău la 2½ sau 3 sau 4 – avioanele (două), urmând să decoleze la 6, pentru

Mihalache

98

II

~~00426~~ 427

a [illegible] pe [illegible] Faradai, de unde vor pleca spre Constantinopol.

Deși nu mi-au făcut impresie de oameni în totul serioși sinceri, totuș, trebuind să ne decidem repede, am acceptat programul, ne-am dat întâlnire la 1, am plecat împreună, am ajuns pela 3, am stat până la 7. Acolo am înțeles imediată farsa, dar era prea târziu. Avioanele au sosit, au aterizat, am încercat să ne urcam cu bagajele, poliția care aranjase totul, a apărut cu armele. Și s'a întâmplat ce s'a întâmplat.

In rezumat: hotărârea mi aparține – cauza principală a fost teama fizică de arestare.

Trebue să mai adaug că și starea sufletească de disperare care domneste în partid și în țară, că abuzurile cu arestările nu mai au frâu, că cei din închisori sunt literalmente condamnați la moarte prin înfometare și mizerie morală, că cei partidului (și ei, și familiile și cei fugariți) să

I. Mihalache

facă ~~tot~~ ce e posibil ca să fie eliberați, sau să fie tratați omenește — urmă-rile să înceteze, familiile să fie ajutate. Dar toate demersurile partidului au rămas fără rezultat. Singura nădejde a rămas un sprijin al opiniei publice de dinafară, cel puțin din motive umanitare.

Personal mă simt am în neputință de a mai rezista la apelurile familiilor celor arestați sau prigoniți; ~~și~~ la ~~Dară~~ și aici

Poate că și această atmosferă politică, cu corolarul ei psihologic, adaogate la dorința de a-mi asigura libertatea fizică cât timp mai du-rează ~~starea~~ starea de azi, m'a făcut să nu observ cursa ce cu abilitate s'a întins.

14.7.947 I. Mihalache

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I.MIHALACHE,in continuare,declar:

INTREBARE : Care au fost mitivele neintelegerii dintre domnii: Generali NEGREI si GHEORGHIES?

RASPUNS : Pe cât ştiu,din convorbiri cu dânsii si o scrisoare dela Dl.G-ral Gheorghieş,aceste neintelegeri priveau functionarea ~~sectiei~~ comitetului sectiei profesionale.-

Cerusem D-lui G-ral NEGREI să despartă comitetul XXX.pr. Sectia Capitalei,de comitetul XXX.pr.restul,tării,si D-sa să aleagă prezidarea uneia din cele două.Dl.G-ral NEGREI se decidea mai greu.

Dl.G-ral GHEORGHIES mi-a scris o scrisoare in ~~termenul~~ sensul dorit de mine si care era acel reglementar.-

Rămăsese să-i intâlnesc ca să aranjem intâlnirea n'a mai avut loc evenimentele precepitându-se.

In sedinta la care subsemnatul am luat parte si la care Dl.Col.STOICA a vorbit ceva,dar nu-mi amintesc ce anume - se tranşase teoretic despărtirea intre sectia profesională militară a Capitalei,si cea din restul tării,in fapt insă nici azi nu s'a despărtit prin două comitete deosebite.Tocmai aceasta era chestiunea ce-mi propusesem să rezolv cu cei doi domni generali .Eu l-am considerat ca al Capitalei si am lucrat cu el ca atare --

INTREBARE : In ce calitate aveati să rezolvati problema de mai sus ?

RASPUNS : In calitatea de Presedinte al Organizatiei National-Tărăniste din Capitală,care aplicam noul regulament de organizare al Capitalei,atât in ce priveste organozatiile zise "de cadre" /adică de culori si circumscriptii/,cât si a sectiilor profesionale din Capitală.

Sectia profesională militară avea legătură indirectă cu centrul de studii si documentare intrucât concluziile conferintelor mai importante,urmau să fie supuse examinării centrlui de documentare si studii.-

./.

00429

Atât centrul de documentare si studii cât si sectiile profesionale lucrau in cadrul ideologiei programului partidului.

In ultimul an -inainte si după alegeri- datorită imprejurărilor, Centrul de Documentare si Studii n'a mai putut avea o activitate intensă. Urma ca să examineze activitatea sectiilor profesionale in ce priveste conferintele avute si concluziile ce ar fi propus.

INTREBARE: Ati cunoscut pe comandorii MOCANU si CIOROIU si cu care din ei ati avut relatii mai strânse?

RASPUNS : I-am cunoscut pe amândoi. Relatii strânse n'am avut cu nici unul, dar de mai multe ori le-am văzut pe Dl. Comand MOCANU, in calitatea acestuia de membru al "Biroului Presei partidului" ce functiona pe lângă gazeta "Dreptatea".-

INTREBARE : Ce anume lucrare va prezentat Comandorul CIOROIU ?

RASPUNS: Un proect de organizare a aviatiei.

INTREBARE: Ce anume activutate in partid avea generalul BARBU ?

RASPUNS : Nu stiu dacă avea si ce anume -activitate in partid . L-am văzut de mai multe ori la Dl. MANIU, la Club ,si a venit si la mine, mi-a prezentat o listă /tablou/ de lucrările D-sale /publicate/ decând era comandant al Jandarmeriei si un studiu de organizare al Jandarmeriei /mi se pare, cuprindea numa titlul de capitale/, nu-mi amintesc dacă era privitor si la politie sau numai Jandarmerie.-

INTREBARE: Ce alti ofiteri va mai prezentat lucrări ?

RASPUNS : Dl. G-ral ACHILE DICULESCU: o carte, adresată aviatorilor /mai veche/

Dl. G ral GHEORGHIES niste articole cu subiect "Tăranii au partidul lor fiecare" :P.N.T."

Dl. G-ral PETRE VASILESCU, articole care au apărut in "Dreptatea" prop.p.P.N.T.

De altii nu.mi amintesc acum. Nu stiu dacă aceste lucrări erau prezentate ori nu si D-lui MANIU-

ss/ I.Mi[illegible]akacge.

12 August 1947.

Declaraţie. 12 Aug. 947.

Subsemnatul, I. Mihalache, în continuare, declar:

Intrebare. Care au fost motivele neînţelegerii dintre D-nii Generali: Negrei şi Gheorghiu?

Răspuns. Pe cât ştiu, din convorbiri cu dânşii şi o scrisoare dela D-l G-l Gheorghiu, aceste neînţelegeri priviau funcţionarea Comitetului Secţiei [?] [illegible].

Cereau D-nii General Negrei să despartă Comitetul pt. Secţia Capitalei, de Comitetul pt. restul Ţării; şi D-sa să aleagă preşedinţia uneia din cele două. D. G. Negrei se decidea mai greu.

D-l General Gheorghiu mi-a scris o scrisoare în sensul [illegible] de mine şi care era mai [illegible]. Rămăsese să ne întâlnim ca să aranjăm. Intâlnirea n'a mai avut loc, evenimentele precipitându-se.

I. Mihalache

In ședința la care subsemnatul am luat parte – și la care d-l Colonel Stoica a vorbit ceva, dar nu-mi amintesc ce anume – se trancase teoretic despărțirea între secț. prof. militară a Capitalei, și cea din restul Țării; în fapt însă, nici azi nu s'a despărțit aici, date fiind complet deconspirate. Tocmai aceasta chestiune ce nu frapase rezolvată în Cei doi în generali. Eu l-am considerat ca al Capitalei și am lucrat cu el ca atare.

Întrebare. În ce calitate aveați să rezolvați problema de mai sus?

Răspuns. În calitatea de Președinte al org. naț. țărăn. din Capitală, care aplicam noul Regulament de organizare al Capitalei, atât în ce privește organizațiile zise „de Cadre" (adică de culori și „circumscripții") cât și a secțiilor profesionale din Capitală.

I. Mihalache

195

Secția profesională militară avea legătură indirectă cu Centrul de studii și documentare atunci când concluziile conferințelor mai importante, urmau să fie supuse examinării Centrului de documentare și studii.

Atât Centrul de documentare și studii cât și secțiile profesionale lucrau în cadrul ideologiei și programului partidului.

În ultimul an – înainte și după alegeri – datorită împrejurărilor, Centrul de documentare și studii n'a mai putut avea o activitate intensă. Urma ca să examineze activitatea secțiilor profesionale în ce privește conferințele avute și concluziile ce ar fi propus.

<u>Întrebare.</u> Ați cunoscut pe Comandorii Mocanu și Cioroiu? Și cu care din ei ați avut relații mai strânse?

<u>Răspuns.</u> I-am cunoscut pe amândoi. Relații strânse n'am avut cu niciunul, dar de mai multe ori l-am văzut pe d-l Comandor Mocanu în calitatea acestuia de membru al „Biroului Presei Partidului" ce funcționa pe lângă ziarul „Dreptatea".

I. Mihalache

00432

D E C L A R A T I E

Subsemnatul , ION MIHALACHE,in continuare declar:

Generalul GHEORGHIES, mi-a inmânat o scrisoare cu privire la despărţirea comitetelor militare pe Capitală şi pe Ţară.-

In toamna anului 1945,/ ?/ a luat fiinţă un Comitet profes. militar pentru organizarea profesională militară in org. judeţene.-

Dela Infintarea acestui comitet şi până in toamna 1946,sectia militară a fost sub conducerea Colonelului STOICA care primea instrucţiuni de lucru dela MANIU. După acea dată, s'a scindat in Cercul Profesional pe Capitală şi Cercul Profesional militar pe Ţară.-

Nu am avut cunoştinţă de creerea unei "sectii a Tineretului militar P.N.T." care s'a creiat si a funcţionat sub conducerea avocatului MITUS IONESCU.-

L-am cunoscut pe MITUS IONESCU in calitate de secreter al clubului şi auxiliar al Dlui N. PENESCU,şi îl vedeam de câte ori veniam la club.-

L-am cunoscut pe Lt. SAVA PAUL si l-am văzut la secţia militară. Nu ştiu să fi fost ajutoul lui MITUS IONESCU.-

Secţia profesională militară a Capitalei era tot sub presedintia generalului NEGREY si ca Presedinte al organozatiei militare a Capitalei depindea de mine.-

Nu stiu dacă in toamna anului 1945,secţia militară P.N.T. pe Ţară s'a reorganizat şi a inceput activitatea sub forma următoare :

" Un organ central cu un Presedinte si un referent.-

" Trei comisiuni şi anume : Comisia de "informaţii Comisia de organizare şi Comisia judiciară "

" un secretariat "

Pe vremea aceia eram membru al Biroului si al Delegatiei Parmenente şi veniam la Bucuresti si la club

./.

când eram chemat la sedinţele acestora sau de Presedintele Partidului. Nu eram la curent cu destliile organizaţiei de Partid ce priveau pe presedinte; nu-mi amintesc să mă fi pus la curent cu această " reorganizare a sectiei militare".-

Pe generalul SROIKA GREGORE l-am cunoscut.

Darea de seamă făcută de secţia militară.de care mi se vorbieste,nu mi s'a comunicat.-

Nu cunosc că " Comisia de reorganizare de sub presidentia General. STOIKA GRIGORE a elaborat Statutul C.P.M. al P.N.T. precum si un referat către Comitetul de conducere al C.P.M., al P.N.T.-continuând trei capitole principale : organizarea C.P.M.-

" Organizarea armatei,instructia si educaţie si 3 org. tehnică a armatei armament si material "

Intr'o sedinţă plenară a C.P.M. secţia Capitalei am expus si delimitat atribuţiunile C.P.M. in cadrul organizaţiei Capitalei şi în raport cu Centrul de documentare şi studii al Partidului.-

Nu-mi aduc aminte că la conferinta despre organizarea armatei " ţinută de Cl. STOICA/ a se vedea si declaratiile precedinte/ să mă fi exprimat către vecinii:" iată ceva secret care nu are nici un rost să fie expus in public" nu exclud insă să fie spus aceste cuvinte dacă voiu fi remarcat ceva care nu trebuia spus in public.-

Pe generalul ACHILE DECULESCU l-am recomandat si eu la inscrierea in partid.-

- " credeti că este un om de onoare si de incredere ?"

- Răspuns : " asa cred"-

/ss/ I MIHALACHE.-

249

4 Sept. 1947.

10434

Declaratie.

Subsemnatul, I. Mihalache, în continuare, declar:

Generalul Gheorghiu mi-a înmânat o scrisoare cu privire la despărțirea Comitetelor militare pe Capitală și pe Țară.

In toamna anului 1945 (?) a luat ființă un Comitet profes. militar pentru organizare profesională militară în org. județene din țară – sub cond. Col. Stoica.

Dela înf. acestui Comitet și până în toamna 1946 secția militară a fost sub cond. Col. Stoica care primia instrucții de lucru dela d-l Maniu. După acea dată, s'a scindat în Cerc prof. pe Capitală și Cerc. prof. militar pe Țară.

Nu am avut cunoștință de crearea unei "secții a Tineretului militar P.N.T." "care s'a creiat și a funcționat sub conducerea "avocatului Mitus Ionescu".

L-am cunoscut pe Mitus Ionescu, în calitate de secretar al clubului și auxiliar al d-lui V. Penescu, și îl vedeam de câteori veniam la club.

L-am cunoscut pe Lt. Sava Paul și l-am văzut la Secția militară. Nu știu să fi fost apropiat lui Mitus Ionescu.

I. Mihalache

Secția profesională militară a Capitalei
era tot sub președinția gen. Negrei și la Pred.
al org. militare a Capitalei depindea de mine

Nu știu dacă în toamna anului 1945,
secția militară P.N.T pe Țară, s'a reorga-
nizat și a început activitatea sub
forma următoare:
" un organ central cu un Președinte și un
" referent.
" Trei comisiuni și anume: Comisia de
" informații, Comisia de organizare și Comisia
" juridică."
" Un Secretariat".

Pe vremea aceea eram membru al Biroului
și al Del. Permanente și veneam la
București, și la club când eram chemat
la ședințele acestora sau de Președinte
Partidului. Nu eram la curent cu
detaliile organizației de Partid ce
priveau pe Președinte; nu-mi amintesc
să mă fi pus la curent cu această
" reorganizare a secției militare.

Pe generalul Stoica Grigore l-am cunoscut.
~~Darea de seamă~~ făcută de secția militară,
de care mi se vorbește, ~~[illegible]~~
nu mi s'a comunicat.

Nu cunosc " ~~Referatul~~ că " Comisia
" de reorganizare de sub președinția
" Gen. Stoica Gr. a elaborat Statutul
" C.P.M. al P.N.T precum și un Referat
" către Comitetul de conducere al C.P.M.
" al P.N.T – conținând trei capitole prin-

ss. I. Mihalache

„cipale: 1. organizarea C.P.M.,
„2 organizarea armatei, instrucție și edu-
„cație și 3 org. tehnicii a armatei, ar-
„mament și material».

— Într'o ședință plenară a C.P.M. secția
Capitală am expus și delimitat atri-
butiile C.P.M. în cadrul organizației Capi-
talei și în raport cu Centrul de documen-
tare și studii al Partidului.

Nu-mi aduc aminte că la conferința despre orga-
„nizarea armatei» ținută de Col. Stoica,
(a se vedea și declarațiile precedente) să mă
fi exprimat către cineva «e ceva secret
care nu are nici un rost să fie expus în
public», nu exclud însă să fi spus a-
ceste cuvinte dacă voiu fi remarcat ceva
care nu trebuia spus în public

— Pe Gener. Achile Deculescu l-am recunoscut
și eu la încercarea în Partid.

— „Credeți că este un om de onoare și de în-
credere?

— Răspuns: Așa cred.

G. Mihalache

274/III

00436

D E C L A R A Ţ I E

Subsemnatul I. MIHALACHE, în continuare declar: Dl. Niculescu Buzeşti primea însărcinări nu dela Partid, (Birou, Deleg. Perm.,) ci dela Dl. Maniu. Nu ştiu ce însărcinări anume a primit. Până la Noembrie 1946 Dl. Maniu, lucrând cu depline puteri, angaja Partidul. (după alegeri).

Nu cunosc "tratative duse de Niculescu Buzeşti cu reprezentanţii americani pentru sprijinirea unor acţiuni a Partidului în lupta politică internă"

ss. I. Mihalache

6 Sept. 1947.

273

6 Sept. 1947

00437

Declarație.

Subsemnatul I. Mihalache, în conse-
cință declar: D. Niculescu Buzești
primia însărcinări nu dela Partid,
(Birou, Deleg. Perm., etc.), ci dela
D. Maniu. Nu știu ce însărcinări
anume a primit. Până la Noemvrie
1946 D. Maniu, lucrând cu deplină
putere, angaja Partidul. (după alegeri).
Nu cunosc „tratative duse de
„Niculescu Buzești cu reprezentanții
„americani pentru sprijinirea
„unor acțiuni a Partidului în
„lupta politică internă".

I. Mihalache

EXTRAS DIN SCRISOAREA LUI I.MANIU
ADRESATA IN 14 SEPT.1946,PRESEDINTELUI BENES.

...,,A fost clar că ceiace plănuiau cele două partide muncitoreşti unite,nu aveau drept scop colaborarea rătnică ci sfărâmarea coaliţiei şi acapararea exclusivă a puterii.Aceasta s'a realizat după patru luni, la 6 Martie 1945,sub presiunea maselor muncitoreşti din Capitală mobilizate cu sila,împotriva voinţei lor şi în special cu colaborarea rusească .- Dl.VASINSCHI , care a venit în mod neaşteptat cu avionul dela Moscova, a cerut dela Rege,cu o violenţă fără dubiu,imediata concediere a Guvernului RADESCU. Toate unităţile noastre de armată,care se aflau la Bucureşti,printre ele şi Garda Regală,a fost dezarmate şi înlăturate din oraş pe când trupele ruseşti cutreerau ameninţător cu baioneta pusă,cu fanfare şi zgomot de tancuri,de dimineaţa şi până seara străzile,şi bombardierele ruseşti zburau la înălţime mică peste Capitală,răpind locuitorilor somnul;în sfârşit toate clădirile ministerelor au fost pur şi simplu ocupate de armata rusească şi liberate de abia după instaurarea noului Guvern.- Regele a fost silit să-şi exercite prerogativele sale,în sensul dorinţelor D-lui VASINSCHI.- Astfel instaurarea Guvernului Dr.PETRU GROZA s'a produs din punct de vedere juridic formal pe cale constituţională,însă semnătura Regelui pe Decretul de numire,a fost fără îndoială luată cu sila".-

---

...,,Trebue să dau expresie dorinţei ţării noastre de a se reconstitui graniţa comună între Cehoslovacia şi România.-Aceasta cerere a fost făcută de-acu do

./.

ani la Moscova de către delegatul meu în delegaţia română, cu ocazia negocierilor asupra Armistiţiului, însă din păcate respinsă.

. Dl. FIERLINGER, care reprezenta pe atunci guvernul Dvs., la Moscova, ne-a liniştit prin aceasta că deşi deocamdată respinsă chestiunea a fost aranjată cu Guvernul Sovietic, ceiace din păcate nu s'a adeverit mai târziu".

CHESTIONAR

A se răspunde detailat şi cu preciziune.

1. Date de stare civilă şi socială.

2. Ce studii are şi unde le-a urmat (la ce şcoală, liceu, Facultate, etc.).

3. Dacă în timpul cursurilor a fost în străinătate (unde, când, pentru ce, ce legături de prietenie a avut în acele ţări ; a se arăta numele persoanelor).

4. După terminarea studiilor, aţi mai fost în străinătate ? Cu ce ocazie, când (data precisă), ce legături de prietenie aţi făcut în străinătate cu această ocazie. A se arăta numele şi adresa exactă a persoanelor şi calitatea lor, situaţia politică şi socială.

5. Când aţi intrat în viaţa politică : în ce partid v'aţi înscris, cine v'a recomandat, ce calitate aţi avut la început, situaţia prezentă în partid.

6. Aţi fost în străinătate în interesul partidului ? Unde anume, când, singur sau însoţit de altcineva, scopul şi rezultatul avut cu ocazia acestor călătorii.

7. Cu cine aţi luat contact în străinătate: numele şi adresa exactă, precum şi situaţia socială şi politică a acelora.

8. Dacă organizaţia politică din care faceţi parte, a fost subvenţionată de vreo putere străină ? De cine ? Cu ce şi prin cine ?

9. Ce activitate politică aţi avut din anul 1939 până la 23 August 1944 ? Ce legături aţi avut cu străinătatea în această perioadă. Dacă aţi avut, de ce natură au fost aceste legături ? Care a fost atitudinea Dvs. din punct de vedere politic intern.?

10. Ce activitate politică aţi avut dela 23 August 1944 şi până în prezent ? Activitate politică internă în general şi în special activitate politică externă. Ce legături aţi avut, cu cine, prin cine aţi creiat aceste legături, în ce scop şi rezultatul lor.

11. Ce ocupaţie aveţi în prezent ? Unde anume ?

12. Ce venituri aveţi ?

13. Ce avere posedaţi ? Dacă această avere este moştenire, dela cine, în ce constă (imobile, inventar viu,) şi unde se află ?

14. Dacă aveţi depozite de valori sau bijuterii în străinătate unde, ce valoare şi când aţi făcut aceste depuneri ?

15. Din ce venituri sau speculaţiuni aţi realizat această avere ? In ce timp ? Singur sau cu ajutorul cuiva ? Aţi fost ajutat de cercurile financiare din ţară şi străinătate ? De cine anume, când, prin cine şi cu cât ?

16. Dacă aţi mai fost vreodată cercetat, arestat în legătură cu activitatea politică sau delicte de drept comun ? Când, care a fost rezultatul ?

17. Situaţia Dvs.militară. Ce campanii aţi făcut, cu ce unitate, pe ce front, când aţi fost eventual mobilizat ? Cu ce grad ? Dacă în timpul campaniei aţi comandat vreo unitate ? La ce lupte aţi luat parte ? Dacă aţi fost decorat, cu ce decoraţie, cu ce ocazie, pentru ce fapte (decoraţiile străine şi româneşti).

18. Cum vedeţi situaţia politică din România în prezent ? (Detailat).
- Care este atitudinea Dvs.faţă de actualul regim din România ?
- Cum vedeţi legăturile ~~xxxxxxxxxx~~ României cu Puterile Aliate şi
- Care sunt vederile Dvs.Politice de viitor, din punct de vedere intern şi extern ?

N.B. In răspunsurile pe care le veţi da, la prezentul chestionar, nu se admit ştersături sau adăugiri; în cazul când greşiţi, greşeala o veţi închide între paranteze şi veţi continua mai departe cu scrisul.
Se va scrie pe cât posibil mai citeţ şi în special numele proprii le veţi scri caligrafic şi le veţi sublinia.
Răspunsurile Dvs.la fiecare întrebare să fie pe cât posibil mai detailate şi precise.
Fiecare pagină scrisă de Dvs.o veţi semna.
Veţi scrie pe ambele părţi ale hârtiei.

94

25.7.947

"0441" 1

Răspunsuri la „Chestionar" – I. Mihalache

1. Născut în 1882 Febr. 18 în Topoloveni (Golești-Badii) Jud. Muscel, fiu al sătéanului Ianca Mihalache și al Anei.
Căsătorit cu Mioalina I. Mihalache (fostă Dumitrăchescu). Fără copii.
Agricultor; pensionar.

2. Studii școlare: Școala normală de învățători din Câmpulung Muscel.

3. În timpul studiilor nu am fost în străinătate.

4. Pe urmă am fost:
a) În 1931 în Elveția și Franța, călătorie de informații politice (cu Virgil Madgearu)
b) În 1933, la Geneva ca membru al Conferinței de dezarmare; apoi la Londra ca membru al Conferinței Economice și financiare (am asistat, dar n'am acceptat numire oficială)
c) La înapoiere: prin Italia, oprit în Iugoslavia pentru informații mai ales cooperative.
d) În 1934, în Italia o lună pentru documentare în special în problemele de irigații, asanări, canalizări etc. – și culturi irigate (orezării etc.)
e) În 1936 în Cehoslovacia (unde mai fusesem în 1928 ca asistent la

un congres al Partidului agrarian Cehoslovac) pentru informatii politice și cunoașterea organizării partidului agrarian, a Cooperației cehe și a Ministerului agric. ca organizare și în special ferme și Institut de cercetări.

b./ Am mai fost de asemenea în Franța prin 1931 pentru îngrijirea sănătății, dar m'am înapoiat în Țara curând (pentru operație de apendicită, oprindu-mă la Viena câteva zile pentru informare,

Iar cu prilejul unei înapoieri dela Paris, m'am oprit și în Berlin 2 zile pentru scurtă informare.
Asemenea, la Budapesta, la un Congres intern. agric. (în 1937)
In continuare.

In aceste călătorii, am făcut cunoștință cu personalități politice marcante din epoca respectivă, mai ales prin intermediul regretatului Titulescu care mă introducea și cu care eram prieten personal.

Astfel, la Geneva, (Conf. dezarmării) cu D-nii: Makdonald (Prim Min. englez) Litvinof (Min. de ext. sovietic) Benes (Min. de Ext. cehoslovac) Boncour (Delegatul Franței) Motta (Presed. Rep. Elvețiene) Nansen (Norvegia) Politis (Grecia) Michelès (Italia); cum și cu Miniștrii de agric. și economie din Elveția.

92

La Paris am cunoscut pe Sr. Tardieu (Prim-Min.) Flandin (Min. de Finanțe) Blum [illegible] și de Monzie și alte personalități al căror nume îmi scapă. Tot la Paris am cunoscut pe Francesco Nitti fost Prim Ministru în Italia, refugiat ca urmărit de Mussolini. El mi-a dat indicații în problema irigațiilor (în special) recomandându-mi să vizitez Italia și Sardinia în regiuni asemănătoare celor din România (apa provenind din ploi nu din ghețari).

In Italia am cunoscut pe Mussolini într'o audiență acordată după cele 30 de zile de umblări în diferite regiuni. Am vorbit mai mult cu asquini Acerbo (agricultură) (Ministrul corporațiilor) Tassinari.

In Jugoslavia am fost în audiență (Angerata) la Regele Alexandru (care mă cunoscuse la Sinaia). Am cunoscut de asemenea pe Ministrul agriculturii și Cooperației de atunci (Georgevici?) iar cu cel de Finanțe și cu alți oameni de finanțe am discutat cum s'a făcut stabilizarea dinarului. (cont. financiare)

La Londra am cunoscut mai multe personalități financiare străine (pe Schacht îl cunoscusem la o Conferință la București.)

La Berlin am fost luat într'o seară (fiind prin luna Aprile 1933) la o conferință ținută, presei din

Provinciei", de Hitler și Göbels, "care invitaseră, să asiste, și pe Miniștrii (ambasadorii) legațiilor ~~străine~~, între care și Ministrul României Petrescu Comnen care mi-a procurat carte de intrare. Cu acel prilej, la prezentări, am fost prezentat și lui celor doi de mai sus, care, firește, nu m-au reținut. Cu Göbels am schimbat câteva cuvinte a doua și cu ocazia unei vizite cu Comnen, fost primit în audiență ~~In~~ Cehoslovacia am ~~vizitat~~ în două ședințe de Dl. Benes care de asemenea (1938) era Președintele Republicii.

la Ministerul de Externe

Dintre toate personalitățile mai sus arătate, numai cu Dnii Titti am avut întâlniri repetate (de 2 ori, la Paris), Boncour (la Geneva, Paris și București) și cu Dl. Benes: convorbiri aproape zilnice la Geneva, de două ori în Cehoslovacia și odată la București când a vizitat România.

De asemenea am mai văzut a doua oară pe Dl. De Monzie, când a vizitat România.

P.S. Am trecut cu vederea o excursie la Constantinopole, în 1912, cu un vapor de excursioniști învățători — când se instalase "Regimul Junilor Turci" (Pe atunci nu făceam politică militantă).

90

5. Am intrat în viața politică:

– Prin studii și articole de presă și mai ales în Revista învățătorească "Vremea Nouă" [illegible] (unde am fost și director) – prin anii 1910 și 1912.

– Am candidat ca independent (în numele unui grup țărănesc local) în 1916 la colegiul III contra Guvernului liberal, obținând 316 voturi contra vreo 600 ale guvernului (deci: căzând).

– După demobilizare, în 1918 decemvrie, am pus temelia Partidului țărănesc din Vechiul Regat care a luat rapidă desvoltare (cu toată imensa popularitate cu care se întorcea din război Generalul Averescu.–

In toamna lui 1919 am candidat la alegeri cu Partidul țărănesc contra Guvernului Văitoianu obținând peste 70 de mandate. La alegeri ne prezentasem paralel (fără a ne combate) cu Partidul Național din Ardeal, Partidul Naționalist democrat Iorga și Partidul țărănesc basarabean.

~~Aceste~~ Aceste partide au constituit astfel Federația Național-țărănească democrată care, potrivit rezultatelor alegerilor a preluat Guvernul ce a durat din Dec. 1919 până la 13 Mart 1920, când a fost răsturnat și înlocuit cu Guvernul General Averescu.

În 1926 Federația naț. democ. țărănească s'a fusionat. În realitate s'a fusionat în acel moment Partidul Național Ardelean (care absorbise fracțiunea Iorga) cu Partidul Țărănesc (în care se contopiseră partidele țărănești din V. Regat, Basarabia și fracțiuni din Ardeal, Banat și Bucovina); asemenea și gruparea Dr. Lupu și Iunian.

Până la fuziunea din 1926, făceam parte, – în prima fază când Partidul țărănesc contopit nu avea Președinte, – din Delegația Permanentă conducătoare, compusă din 9 membri, în faza II, premergătoare fuziunii, am fost ales Președinte al Partidului țărănesc.

Prin fuziune, am devenit Vice Președinte al Partidului Național Țărănesc.

În 1933 am fost ales Președinte pe patru ani, conf. Statutelor. Președinte

În 1937 fiind ales (a doua oară) Dl. Iuliu Maniu, situația mea statutară a devenit: Membru prim al Biroului Permanent al Partidului, în calitate de Fost Președinte. În fapt, atribuțiile sunt ca de Vice Președinte al Partidului.

6. A se vedea răspunsul, în acela dat la p. 4.

7. Idem.

88

8. Intrebarea este ofensătoare!! Răspunsul e de prisos; totuși, fiindcă se cere: Categoric nu.

9. Partidul fiind legalmente desființat de Regele Carol, forurile statutare nu au mai putut funcționa. Totuși, Partidul a trăit viu în masele largi ale Țării - prin repulsia față de Regimul autocrat al Regelui Carol; față de apucăturile teroriste hitleriste ale regimului legionar; față de dictatura militaristă a Generalului megaloman Antonescu și de politica hitleristă a acestuia; și având deplină încredere în capii partidului N.Ț.

Contactul între conducătorii Partidului era un contact personal cu Președintele Iuliu Maniu; și un contact tacit din ce în ce mai puternic între mase și conducătorii partidului, care dacă nu se manifesta în cele de adunări și presă (interzisă) se întreținea însă prin corespondență, serbări ocazionale etc.

Personal eram socotit de Președintele Partidului printre prietenii lui sfetnici cei având răspundere activă [?] partidului de atunci. Locuiam la Dobrești [?] și de câteori simțea nevoie, mă chema.

Privitor la legăturile cu străinătatea, a se vedea răspunsul complect la p. 4.
(Vezi verso.)

10. Dela 23 Aug 1944 și până în prezent.
Partidul N.Ț. lucrându-și activitatea legală
- Am luat parte la toate ședințele forurilor statutare în calitatea mai sus arătată (Membru al Biroului etc).
- La adunările publice, începând cu cea din Sala Aro (Oct. 1944).
- am reorganizat organiz. județeană N.Ț. din Muscel unde eram Președinte.
- am dat îndrumări de organizare în județele Gorj și R. Sărat unde țin loc de Președinte.
- am ajutat la reînvierea organizațiilor județene din Moldova și Bucovina care în timpul retragerii trupelor fuseseră lipsite de conducători siliți să se refugieze;
- am participat la conducerea campaniei electorale pregătitoare a alegerilor.
- Fiind desemnat Președinte provizoriu al organizației din Capitală – după plecarea Doctorului Lupu – m'am ocupat de aproape de organizarea Sectoarelor (Culorilor) și a Circumscripțiilor. Și potrivit unui nou Regulament ce alcătuisem (în baza Statutelor, art ..) mă ocupam de organizarea Secțiilor profesionale în Capitală, ca auxiliare ale org. de circumscripții – unde problemele și interesele profesionale adunau pe respectivii membri pentru cercetare și examinare prin prisma ideologică și programatică a partidului servind și ca completare practică a Cercului de documentare și Studii al Partidului. Și intenționa-

87/ 8

nare a pune temei şi marei cercple, studii ale organizaţiei Capitalei pentru problemele de urbanistică şi municipalitate.
Asemenea, mă preocupare să găsesc mai mult timp pentru educarea tineretului în special universitar în spiritul ideologiei şi programului partidului.
Aceasta ca politică internă.
In ce priveşte politica externă nu aveam altă preocupare decât aceea de a ne ţine cu partidul pe linia fixată prin program şi prin actele publice („comunicate", „manifeste" etc.) etc. adică:
O strânsă, leală şi sinceră cooperare cu cei trei mari aliaţi,
conform acordurilor făcute între aceştia,
cu dorinţa de apropiere şi cooperare în special cu marea noastră vecină URSS cât şi cu ceilalţi vecini.
Ne durea şi ne doare că nu ni se acordă credit în această direcţie, în care apropierea depinde totuşi de cel mare şi puternic; cel mic a încercat de mai multe ori să întindă mâna şi a avut totdeauna impresia că i s'a respins.

11. Ţăran, domiciliat în Dobreşti-Muscel şi ocupaţia mea profesională este agricultura.
12. În afară de pensia de fost institutor (combinată cu fost ministru) de 5.500.000 lunar în prezent; şi în afară de veniturile proprietăţii soţiei mele în Dobreşti (23 ha. pădure în vârstă de 1-15 ani; şi 22 ha. cultivabile majoritate fânaţe şi pomi) veniturile mele constau

din recolta viilor și pomilor din Călinești și Inuri-Tapalaveni și a orezăriei depe lotul Mihaiu Viteazul.
Aceste venituri sunt în funcție de climatul și starea de precipitații anuale (ploi) și de situația valutară a monedei. Ce era acum câteva zeci sute de mii de lei, prin deprecierea monedei a putut deveni milioane și miliarde

13. Avere personală:
a/ La Tapalaveni Muscel: vie $1\frac{1}{2}$ ha; pomi $1\frac{1}{2}$ ha; pădure $1\frac{1}{2}$ ha.
Proveniență: terenul cumpărat din moșia boerească în 1920 prin Cooperativa locală Înfrățirea. Plantat treptat cu sprijinul socrilor (Pr. I. Dumitrăchescu).
b/ În Călinești Muscel: Vie 3 ha, pomi circa 3 ha, pădure (recent tăiată) circa $4\frac{1}{2}$ ha.
Cumpărată în 1923, indiviz, dela I. Răducanu (care o cumpărase prin licitație publică dela Eforia Spit. civile). Plătită în rate, cu bani din vânzarea altei vii a mea din Petroasa-Glâmbocel Muscel (5 pog. vie și 4-5 pădure). Pe aceasta o aveam de prin 1914, cumpărată prin Restul Cooperativa Glâmbocel și plantată înainte de războiul din 1916 cu ajutor dela socri.
c/ Orezăria depe Lotul „Mihaiu Viteazu" (25 ha) dat din Mătăsaru Dâmbovița - lot dat de stat pentru acte de bravură în războiul 1916-1918, proprietar rămânând statul iar subsemnatul fiind uzufructuar.
La această orezărie am început din 1944 să construesc imobile în cadrul unui program de școli de cultură irigate

86

00449

Mentionând și fac aci ~~aceea~~ pentru absolventii cursului primar din regiune, ceeace am făcut la Topoloveni, din gospodăria mea avută acolo, pentru absolventele cursului primar din comună (Școală gospodărească de fete).

Astfel, la Mătăsaru, am construit: magazie-siloz (model), remiză de mașini, remiză de tractor, un început de grajd, camere de servitori, camere de adăpost, etc.

Și începusem în vara trecută să adun materii pentru continuare: cărămizi etc.

Dar m'am oprit din pricina lipsei de alimente (porumb) fără care nu am găsit nici cărămidari, nici chirigii pentru transport de material lemnos, tinichea var etc.

În program era continuarea: local pentru școala propriu zisă, local pentru maestru, completare de grajduri și accesorii pentru animale, pătule etc.

La via ~~Călinești~~ Topoloveni dinnii posed o cramă cu podul amenajat în mansardă de locuit; la Călinești: o cramă și o pivniță în indiviziune cu fr. I. Răducanu dela care am cumpărat.

14. Nu am nici un depozit de bijuterii sau valori în străinătate, nici în țară.

15. A se vedea răspunsul complect la p. 13.

16. Nu am mai fost nici odată arestat.

Am fost însă urmărit de legionari, care mă condamnaseră la moarte și trăsese și echipa la sorti.

Încă de sub Guvernul Tătărescu (Ministru de Interne fiind Inculeț) aveam gardă de pază la domiciliul meu (pe atunci în Str. A. Mureșianu 1), iar în 1940 am stat două luni ascuns fiind condamnat să fiu asasinat după Madgearu.

17. În prezent, situația militară: Maior în retragere Am fost mobilizat în 1913 („campania" din Bulgaria) ca soldat.
Am făcut școala de ofițeri de rezervă în 1914.
Mobilizat din nou în 1916. Intrat în război cu gradul de sublocot. (15 Aug 1916). Luat parte la luptele din Dobrogea (alături de armatele ruse) apoi în 1917 în Munții Vrancii. Avansat Locotenent și în primăvara 1917 Capitan.
Decorat cu Coroana României cu spade și cu Mihai Viteazul" obținute în război.
Decorații străine:
Franceză: Legiunea de onoare (după atacul respins pe muntele Răchitașu.
Rusă: Sfânta Ana (după luptele din Dobrogea)
La începutul războiului, comandam un pluton de infanterie din Comp. II Reg 70 Muscel.
La sfârșitul campaniei comandam o Companie de mitralieră a Reg. 62/70.
- Am mai fost concentrat în 1939 câteva săptămâni (Comandant al Comp. mitraliere divizionară)
- În 1941, mobilizat la Marele Cartier, trimis imediat la Generalul Antonescu (pe front) decorat a doua zi după prefacere în urma unei explicații cu aceste, de natură politică.

18. Atitudinea mea față de actualul regim din România, este aceeaș ca a Partidului: atitudine de opoziție.

– Legăturile României cu Puterile Aliate le văd așa precum sunt stipulate în Acordul, Convenția de Armistițiu și Proectul de Tratat de Pace.

– Vederile mele politice de viitor, din punct de vedere intern: respectul liberei voinți populare în ce privește alcătuirea parlamentului (puterea legiuitoare) și a rânduirii și alcătuirii Guvernului – suveranul arbitrând conform Constituției; iar din punct de vedere extern: respectul Tratatului de pace ce s'a încheiat în mod formal și cultivare de raporturi de amiciție cu vecinii – în special cu URSS de care ne leagă situația geografică; precum a repetat programul oficial al Partidului încă după războiul din 916-918; cultivare de relații amicale și cu puterile apusene care au sprijinit România și în trecut; și ocuparea locului cuvenit României și în O.N.U.

Y. Mihalache

00451

R E F E R A T

Asupra anchetei ION MIHALACHE, până la 15 Septembrie 1947.

La 14 Iulie 1947, sunt arestaţi pe terenul de aterizare dela Tămădău, 4 fruntaşi ai partidului naţional-ţărănesc, printre cari şi I.Mihalache, în momentul în care se pregăteau să părăsească fraudolos ţara.-

In urma cercetărilor intreprinse, s'a putut stabili, că partidul naţional-ţărănesc a organizat un vast complot în potriva siguranţei Statului, cu scopul de a răsturna prin forţă şi intervenţie străină regimul democratic din România.-

La lumina acestor constatări mobilul fugii dela Tămădău se lămureşte, elementele alese, fiind cele mai de suprafaţă din partid.naţional-ţărănesc.

In ceea ce priveşte rolul lui Ion Mihalache avut în pregătirea şi organizarea complotului,din cercetările intreprinse până în prezent rezultă următoarele:

I. Prin poziţia ce o deţinea în partid şi prin colaborarea strânsă cu Iuliu Maniu, investit cu depline puteri, participa efectiv la toate hotărârile importante ce se luau de partid, fiind ţinut la curent de modul în care ele erau puse în executare.-

Colaborarea strânsă a lui I.Maniu cu Mihalache rezultă pe de o parte, din evenimentele petrecute, iar pe de altă parte din declaraţiile lui Mihalache, care arată că Iuliu Maniu îl ţinea la curent cu toate problemele importante ce interesau partidul şi că a fost vizitat de acesta în mai multe rânduri la Dobreşti şi la domiciliul său din Bucureşti. (Nestor Badea).

II. In vederea realizării planului întocmit, a pregătit şi organizat cadrele partidului şi elementele militare.

III. A participat activ în vederea pregătirii intervenţiilor străine, a ţinut contact permanent direct sau prin Maniu cu grupul persoanelor politice române din străinătate (Creţianu, Davila, Gafencu şi apoi Niculescu-Buzeşti, Vişoianu) ; cu grupul celor dela extreme (Pogoneanu, C.Demetrescu, etc..); cu misiunile anglo-americane şi personalităţi engleze şi americane şi gazetari în trecere prin ţară.

IV. A fost însărcinat de partid (Maniu) să plece în străinătate pentru a pune la punct momentul în care urma să se producă acţiunile de forţă împotriva regimului actual.

V. A organizat asistenţa celor ascunşi pentru rezistenţa.

La dosar nu se găseşte vre'o recunoaştere sau mărturisire a lui I.Mihalache cu privire la rolul avut în pregătirea şi organizarea complotului; însă din interpretarea declaraţiilor sale la lumina faptelor întâmplate, precum şi din coroborarea acestor declaraţii cu actele şi documentele anchetei, rolul lui Mihalache apare clar şi precis ca factor esenţial în conceperea, pregătirea şi organizarea complotului.

Ion Mihalache fiind conştient de gravitatea faptelor săvârşite, caută să fugă de răspundere, refugiindu-se în contrazieceri, negaţii, în neadevăruri, confuziuni şi încercând a bagateliza activitatea sa şi a partidului precum şi a bagateliza rolul politic avut în conducerea partidului (simplu membru de partid). Pentru acelaş motive încearcă se apară ca democrat autentic, ca duşman al dictaturii minorităţilor - cu care declară că ar fi luptat în trecut - şi ca prieten al U.R.S.S., mistificând istoria.

Este necesar - socotim - ca Ion Mihalache să fie prezentat, aşa cum se conturează personalitatea sa politică din propriile-i declaraţii coroborate cu

actele şi documentele aflate la dosar.

In cariera sa politică Ion Mihalache a avut o linie de conduită neschimbată şi anume de a sluji interesele reacţiunii interne şi internaţionale.

Intre 1928-1930 ca Ministru al Agriculturii prin legea circulaţiei bunurilor agricole înlesneşte refacerea marilor proprietăţi rurale.

In 1930/31 şi 1932/33, ca Ministru de Interne al guvernelor Mironescu şi Vaida, umple închisorile cu muncitori şi democraţi, întăreşte măsurile poliţiste şi pregăteşte represiunea sângeroasă dela Grivița prin gâtuirea ori căror libertăţi a clasei muncitoare, care alături de ţărănime suporta tot greul crizei economice.

In acelaş timp se produc în toată ţară excese antisemite, ca metodă de diversiune, ceace determină protestul populaţiei evreieşti în străinătate şi o interpelare în parlament. Tot in acest timp întreţine legături de prietenie cu Generalul Cantacuzino grănicerul şi primeşte corespondenţă dela şeful Gărzii de Fier, Dr. Vsile Marin.

In iarna 1933 pleacă în străinătate unde vizitează pe Musolini şi alţi fruntaşi fascişti şi pe Adolf Hitler şi Goebels. Inapoiat în ţară face declaraţii presei exprimându-şi admiraţia sa pentru noua ordine. Susţine pe N.Smochină la Paris, care edita o revistă antisovietică de propagandă pentru o Transnistrie Românească.

Devenit preşedinte al P.N.T. în anul 1934, reorganizează partidul pe baze noui, cu ideologia imprumutată din Italia şi Germania. Apar gărzile ţărăneşti - echipe de şoc - cu caracter paramilitar, cu marş propriu constituind mândria lui Ion Mihalache. Pe plan ideologic apare „Statul ţărănesc" (Stat Coorporatist) şi organizaţiile profesionale (Bresle). In discursul ţinut la Topoloveni in anul 1936 defineşte poziţia partidului naţional-ţărănesc; antisemit, şovin, antisovietic, şi exprimă admiraţia sa pentru Hitler.

In 1937 aprobă pactul electoral cu legionarii şi este ţinut la curent de noul preşedinte al partidului

..//..

asupra intrevederilor ce le-avut cu C.Codreanu.

In 1939 expansiunea imperialistă a Germaniei hitleriste in România, prin faimoasa convenţie economică, care avea să ducă la ocupaţia militară,este aprobată de Mihalache care are intrevederi cu von Klodius,cu Fabricius şi apoi cu Schacht, care-l vizitează la Topoloveni. Ion Mihalache se complace în societatea emisarilor Reichului, primind vizita unor personalităţi din Reich, printre care şi a spioanei Edith von Koller la Topoloveni pe vremea când era consilier regal în dictatura personală a lui Carol al II-lea. Duşman neîmpăcat şi ireductibil al comunismului şi al U.R.S.S., sprijină impreună cu Maniu pe Generalul Antonescu, prin aşa zişii technicieni pe care-i pune la dispoziţie. Printre aceştia figurează şi Colonelul St.Stoika, viitorul secretar al organizaţiilor militare. In presa oficioasă a partidului apar apeluri adresate muncitorilor pentru a munci în disciplină şi incordare în vederea susţinerii războiului antisovietic. Mareşalului Antonescu i se adresează scrisori de omagiere şi de aprobare de Maniu şi Popovici, iar I.Mihalache cere se plece voluntar pe front. Intrebuinţează munca prizionerilor sovietici pe moşia sa dela Dobreşti. Cu Mareşalul Antonescu are intrevederi regulate tot timpul războiului,iar cu M.Antonescu se vede foarte des,fiind in raporturi de prietenie şi preţuire reciprocă. La parada de 10 Mai 1942 i-a loc în loja oficială de unde admiră defilarea în pas de gâscă a armatelor hitleriste cotropitoare. In noaptea de 22 spre 23 August 1944 face o ultima încercare pentru a salva pe Mareşalul Antonescu, ceace a ameninţat reuşita actului dela 23 August 1944. (Dosar pag.41-43 şi 215).

Dela 23 August 1944 până la disolvarea sa din Iulie 1947,partidul naţional-ţărănesc a încercat să preia conducerea ţării,întrebuinţând toate mijloacele posibile,dela violenţă şi intervenţie străină până la organizarea unui complot vast. - In tot acest interval de timp, partidul naţional-ţărănesc s'a folosit de sprijinul activ,direct sau indirect acordat de Statele Unite ale Americii şi de Anglia. In fruntea tuturor acţiunilor se găseşte nedespărţiţi Iuliu Maniu şi Ion Mihalache.

../..

Acţiuni de violenţă: Gărzile Iuliu Maniu (Gavril Olteanu) agresiunea dela Malaxa, 24 Februarie 1945, 8 Noembrie 1945, amestecul in organizaţiile subversive (Gavril Olteanu, General Aldea) Sumanele negre, M.N.R., Haiducii lui Avram Iancu, Valurile Dunării etc., campania electorală din 1946. Toate acestea dovedesc în mod limpede metodele de luptă violentă şi subversivă după modelul legionar, pe cari partidul Naţional-ţărănesc le inaugurează în viaţa politică a României de după 23 August 1944.

In acelaş timp se intreţine prin discursuri şi manifeste o atmosferă de invrăjbire intre naţionalităţile conlocuitoare, care au dus atat inainte cât şi în timpul alegerilor la excese antisemite şi şovine.

In acelaş timp se organizează o colaborare din cele mai strânse cu misiunile anglo-americane, pentru sprijinirea acţiunilor de răsturnare a regimului democratic din România. Demersurile diplomatice ale Angliei şi Americei la Guvernul Român, sunt urmate de intervenţii directe şi secrete în pregătirea şi organizarea complotului.

Grupul oamenilor politici aflat în străinătate este întărit în acelaş scop prin trimiterea lui Grigore Niculescu-Buzeşti, care primeşte mandat de reprezentare din partea partidului naţional-ţărănesc, liberal şi titelist, - şi Vişoianu.-

In acelaş timp se leagă o strânsă colaborare cu grupul de rezistenţa dela externe, în frunte cu Pogoneanu

Declaraţiile lui Ion Mihalache consemnate la dosar, analizate prin prizma activităţii partidului naţional ţărănesc dela 23 August 1944 până la arestare, se leagă logi de aceasta activitate.-

23 August 1944 - 6 Martie 1945 .

Viziteează pe Generalul Rădescu, căruia îi înmânează un proiect de reformă agrară şi îl intâlneşte după plecarea din Guvern al acestuia la Iuliu Maniu. Tine un discurs aţâţător la Aro, care se termină cu o manifestaţie huliganică.

6 Martie 1945 - 1 Ianuarie 1946.

Are intrevederi singur şi împreună cu Maniu şi Penescu, cu Titel Petrescu, înainte de ţinerea Congresului partidului social-democrat, cu scopul nemărturisit, dar

vădit, de a sparge unitatea de luptă a clasei muncitoare.- Una din întrevederi a avut loc la Dinu Brătianu (Pag.244).-

După eşirea lui Titel Petrescu din Partidul Social Democrat se ţin consfătuiri între Partidul Naţional Tărănesc, Liberal şi Titel Petrescu pentru acţiune comună de răsturnare a Guvernului.- Inainte de 23 August 1945 participă în casele Stirbey la o consfătuire, la care nu-şi aminteşte dacă a participat şi Titel Petrescu.- Tot înainte de 23 August 1945 este primit atât el, cât şi Maniu, în audienţe separate la Palat, cu care ocazie informează factorul constituţional asupra situaţiei din ţară şi cer schimbarea Guvernului în raport cu curentele de opinie publică (pag.229,235,268).-

In ajunul zilei de 8 Noembrie 1945 a avut cunoştinţă că se pregătea o manifestaţie a membrilor organizaţiei Capitalei şi că Iuliu Maniu a convocat şefii de sectoare pentru a le da instrucţiuni.- (Pag.253).-

Cu prilejul proceselor respective a auzit de arestarea unor membrii ai P.N.T., ca având legături cu unele organizaţii subversive (pag.253).-

In acest interval de timp are întrevederi cu aproape toţi gazetarii englezi sau americani veniţi în Tară (Ethridge, Markham, etc.), precum şi cu personalităţile engleze sau americane cu răspundere politică.-

<u>Dela 1 Ianuarie 1946 - 19 Noembrie 1946</u>

La 1 Ianuarie 1946, Ion Mihalache preia conducerea organizaţiilor judeţene din Vechiul Regat şi conducerea organizaţiei Capitalei (pag.206).- In acelaş timp a început şi campania electorală (pag.266).-

Paralel cu pregătirea şi mersul campaniei electorale în Vechiul Regat, alcătueşte un regulament de funcţionarea organizaţiilor profesionale, dându-i o importanţă specială organizaţiei militare," care ţinea şedinţe mai dese decât celelalte organizaţiuni profesionale"(pag.206).- Se revizuesc organizaţiile judeţene şi se reorganizează cele ce nu funcţionau (pag.266).-

Cu toate că încearcă să argumenteze în declaraţia dată că metodele de luptă în alegeri au fost legale, recunoaşte totuşi

a/. existenţa manifestelor electorale locale în judeţe şi în Capitală, netipărite la Tipografia Partidului " IMPRIMERIA ", cu adaosul că ştie el că erau cenzurate, aceasta ca

./.

o deducţie că n'a cunoscut proces intentat vre-unui conducător politic Naţional Ţărănist pentru publicare de manifeste netrecute la cenzură (subversive).-

b/. existenţa gărzilor ţărăneşti pe care însă nu le consideră mijloace ilegale (pag.264) (a se vedea discursul dela Topoloveni 1936 privitor la gărzile ţărăneşti).-

A auzit despre urne aprinse de gărzile ţărăneşti în două cazuri precise (pag.205).In instrucţiunile pentru conducerea alegerilor la secţiile de votare,s'au dat şi instrucţiuni pentru funcţionarea gărzilor ţărăneşti (pag.292).-

A făcut parte din Comitetul de Propagandă împreună cu Cezar Spineanu,preşedinte pentru Vechiul Regat şi Dr. Aurel Dobrescu pentru Ardeal şi Banat.-

Nu recunoaşte că a avut cunoştinţă de " instrucţiunile pentru alegeri ",semnate de Cezar Spineanu,dar adaogă că dacă i-ar fi fost prezentate le-ar fi subscris,afară de punctul 10,în care se vorbeşte " de a obliga pe preşedintele secţiei de votare cu forţa " şi punctul 13 ultimele rânduri privitoare la " încunoştiinţarea membrilor P.N.T.că ţara a fost slab reprezentată la Conferinţa dela Paris ".- Reaua credinţă permanentă a lui I.Mihalache apare evidentă aci,deoarece mai jos declară că făcea parte din Comitetul de Propagandă (pag. 263) şi nu era posibil să nu fi cunoscut - dacă nu colaborat la redactare - " instrucţiunile pentru alegeri ".-

In afară de manifestul program şi manifeste cu caracter general,s'au tipărit manifeste pe profesiuni.- Primul manifest militar l-a redactat personal,după care l-a predat lui Maniu la Dobreşti (pag.276).-

Intrebat dacă militarii din partid au participat în campania electorală prin propagandă în unităţi şi prin răspândire de manifeste,declară " evident că ne aşteptam ca aceşti membri (militari) să simtă obligaţia morală de a propaga ideie partidului în mediul lor militar,ceeace îngădue noile legiuiri" (pag.205).-

Dealtfel rezultă din faptul că a redactat primul manifest militar,interesul special ce-l acorda militarilor în timpul campaniei electorale.-

Campania electorală,aşa cum a fost pregătită şi îndrumată,poartă pecetea violenţei şi a aţâţării la ură în contra naţiunilor conlocuitoare.-

./.

Ion Mihalache arată că partidul punea mare preţ pe tineret.- Acest tineret era întrebuinţat în alegeri fiind instigat la ură de rassă prin manifeste subversive şi aţâţătoare şi prin discursuri.-(A se vedea discursul ţinut la 9 Iulie 1946 în faţa tineretului universitar; discursul adresat studenţilor muşceleni, ţinute de Ion Mihalache).- El se aduna şi ţinea şedinţe în grupuri restrânse sub controlul Ing.Veţeleanu,fost legionar (pag.222).-

Discursurile aveau caracter instigator în contra regimului democratic şi aţâţau la ură.-(A se vedea discursurile ţinute în Capitală în Sala Barcelona,la Craiova şi în oraşele mari ardelene precum şi discursul cu privire la colhozuri ţinut de Mihalache la Dobreşti)(pag.263).-

Partidul Naţional Ţărănesc a dat o importanţă deosebită alegerilor dela 19 Noembrie 1946,considerându-le de o importanţă epocală (pag.292),fără însă ca Mihalache să recunoască schimbarea metodelor de luptă în alegeri.-

In ziua alegerilor s'a instituit o gardă militară pe lângă Iuliu Maniu care locuia la Serdici,unde în timpul alegerilor a funcţionat un Birou Central de Coordonare pentru Capitală sub controlul direct al lui Mihalache.- Acest birou compus din Secretarul General,Secretarul Adjunct şi Vice Preşedintele Capitalei şi cei patru şefi de sectoare ţinea legătura cu secţiile de votare prin agenţi de legătură (pag.275,276).-

Legătura cu provincia o ţinea Penescu care-şi organizase un birou propriu în acest scop.-

Intrebat dacă are cunoştinţă de acte de terorism şi huliganism,comise de echipele de şoc şi de gărzile ţărăneşti, declară că nu i s'a adus la cunoştinţă şi că nu-şi aminteşte, dacă la întoarcerea sa din Muscel - unde a fost reţinut mai mult timp în lunile Septembrie şi Octombrie 1946 cu ocazia procesului său de lipsire de drepturi cetăţeneşti - i s'au comunicat acte de terorism din ţară.- In lipsa sa i-a ţinut locul Prof.G.C.Constantinescu şi nu-şi aminteşte dacă i s'au raportat ulterior,declarând că va fi luat cunoştinţă de cele întâmplate prin presă sau prin prieteni.-(pag.262 -263).-

Activitatea depusă de Ion Mihalache dela 1 Ianuarie 1946 - 19 Noembrie 1946,este foarte laborioasă.-

A/. Participă la consfătuiri în casele Stirbey unde se discută probleme de politică internă şi externă la care au participat pe lângă I.Maniu şi Grigore Niculescu Buzeşti şi Vişo-

./.

ianu.- De prezenţa altor persoane nu-şi aduce aminte.- La una din consfătuirile din casele Stirbey declară că l-a cunoscut pe Pogoneanu (pag.226).-

A mai participat şi la o consfătuire dela Mihai Popovici, unde s'au discutat probleme de politică externă şi s'au studiat toate problemele ce se puneau Conferinţei din Paris.- Pe lângă cele 20-30 de persoane din partid - majoritatea din Delegaţia Permanentă - au mai participat şi technicieni din alte partide sau fără partid.-Nu-şi aminteşte dintre technicienii în afară de partide decât numai pe Pogoneanu (pag.284).-

Mihalache se fereşte să recunoască că a avut o însărcinare în comisiile ce lucrau memoriul destinat Conferinţei din Paris şi se fereşte să recunoască că l'a cunoscut pe Pogoneanu şi rostul acestuia în legătură cu Partidul Naţional Tărănesc.- Din această cauză Mihalache se contrazice la tot pasul.- Astfel într'o declaraţie afirmă că l'a întâlnit numai de trei ori pe Pogoneanu şi că l'a cunoscut la Mihai Popovici (pag.204), pentru ca în alte declaraţii să afirme că l'a cunoscut în casele Stirbey (pag.226) şi că a colaborat în Comisia de Studiu a problemei Dunării cu Pogoneanu (pag.224).- Stie totuşi că Pogoneanu a venit în casă la Maniu după informaţiile ce i s'au dat (pag.204).- In declaraţia dela pag.210 arată că a avut însărcinarea să fie printre cei ce se ocupau cu problema Dunării, deşi a declarat că n'a urmărit lucrările ce se întocmeau de Comisiunile pe probleme (pag.204).-In declaraţia dela pag.136 Mihalache afirmă că i s'a cerut <u>numai avizul</u> asupra unui memoriu privitor la problema Dunării şi l-a găsit destul de bun ca să mai facă vre-o propunere, arătând că nu fusese scris de un membru al partidului.-Intrebat asupra numelui persoanei care a întocmit memoriul, privind problema Dunării, refuză a-l spune (pag.159) pentru ca în declaraţia dela pag.244 să recunoască că a colaborat cu Pogoneanu în Comisie.- De aci rezultă că l-a cunoscut pe Pogoneanu şi că a lucrat împreună, ceeace contrazice declaraţia că n'a discutat cu Pogoneanu în cele trei întâlniri problemele de politică externă (pag.221).-

Memoriile pe probleme, lucrate de Comisiile stabilite la Mihai Popovici, au fost trimise lui Gafencu, dar nu ştie prin cine, deşi adaogă că ele erau importante şi că nu trebuia să cadă în orice mână (pag.284).- Ele au fost depuse de Gafencu la Conferinţa dela Paris în asentimentul Partidului Naţional

./.

Tărănesc.- De conţinutul acestui memoriu afirmă într'o declaraţie că a luat cunoştonţă prin Vişoianu după ce a fost depus la Conferinţă (pag.213) ; afirmaţie neserioasă care contrazice declaraţia dela pag.210 în care spune textual " asupra referatului prezentat mie de Dl.Vişoianu în această chestie,n'am avut nimic de obiectat.- Acest referat era menit să fie trimis lui Gafencu." (deci după ce îl prezentase Vişoianu).-

In afară de Pogoneanu l-a cunoscut pe Camil Demetrescu cu care s'a întâlnit odată în casele Stirbey,fiind de faţă Niculescu - Buzeşti şi Vişoianu,precizând că nu erau alte persoane (pag.204); pe Octavian Neamţu,care l-a vizitat odată sau de 2 ori în 1945- 1946 (pag.210).- Pe Ionel Stârcea îl cunoaşte dar nu-şi aminteşte dacă l-a întâlnit prin casele Stirbey (pag.226); pe Radu Niculescu Buzeşti l-a întâlnit odată la Maniu.-

Intrebat fiind dacă cunoaşte legăturile partidului cu grupul dela Externe(Pogoneanu,Camil Demetrescu,etc.,) răspunde că nu-l cunoaşte neavând în partid ~~xxxxxxxxxx~~ răspunderea problemelor externe (pag.221).-

B/. Cu privire la legăturile partidului cu grupul din străinătate,nu ştie dacă a existat un contact permanent,ci ocazional (pag.221) şi de plecarea lui Niculescu-Buzeşti a aflat târziu după alegeri dela Maniu.- Stie că Dl.Maniu a primit corespondenţă dela Gafencu,Cretzeanu,Davilla şi Buzeşti (pag.204) şi cunoaşte conţinutul unei scrisori a lui Gafencu,în care comunică impresiile sale din convorbirile cu diferiţi oameni politici în Conferinţa dela Paris şi satisfacţia că a găsit pe Dl.Churchil partizan al ideii Statelor Unite ale Europei.- Nu a cunoscut o altă scrisoare a lui Gafencu şi n'a cunoscut conţinutul unei scrisori cu data de 20 Oct.1946 trimisă de Gafencu lui Maniu deşi i s'a citit conţinutul.-(pag.126).- Mai cunoaşte conţinutul unei scrisori a lui Davilla,care comunica propunerea lui Macek de a se constitui un Birou compus din reprezentanţii partidelor ţărăneşti(agrarieni)aflaţi în străinătate, câte unul pentru Jugoslavia,Bulgaria,România,Ungaria şi Polonia,pentru a studia elementele de bază ale ideologiei ţărăneşti.(pag.124).- De scrisoarea lui Niculescu - Buzeşti cu data de 3 Aprilie 1947 ne vom ocupa mai târziu.-

C/. Cu privire la legăturile P.N.T. cu Misiunile anglo-americane,Ion Mihalache declară că în afară de contactul Preşedintelui şi Secretarului General al Partidului-precum şi al său ocazional - Misiunile mai erau informate prin memorii adre-

sate tuturor Misiunilor.- Vasile Serdici primea însărcinări dela Maniu de a ţine contactul cu Misiunile străine(pag.203).- Memoriile adresate Misiunilor au fost redactate de comun acord cu reprezentanţii P.N.L. şi P.S.D.-Titel Petrescu,unele comune, altele paralele (pag.140).- Nu recunoaşte că s'au depus memorii confidenţiale.- Intrebat asupra conţinutului lor,declară că nu ştie ce conţinut aveau (pag.140)deşi într'o altă declaraţie afirmă că într'una din vizitele ce i-a făcut Maniu la Dobreşti a discutat împreună un Proect de Memoriu a lui Penescu(pag.210) Recunoaşte a fi avut două întrevederi cu Burton Berry la Legaţie şi cu Holman în casa Dr.Jovin ; a cunoscut alte persoanlităţi din Misiunile respective,cu care n'a discutat probleme de politică externă ci aspecte ale politicei internă (pag.226).- A mai luat contact şi cu alte personalităţi englèze sau americane în trecere prin ţară în special cu gazetari.- N'a văzut venind vre-odată la Club reprezentanţi anglo-americami,veneau la Maniu acasă sau mergea Maniu la Legaţie (pag.233):-Odată l-a întâlnit pe Burton Berry eşind dela Dl.Maniu.- Demersurile diplomatice făcute de Anglia şi America la Guvernul Român au fost aduse la cunoştinţa Delegaţiei permanente de Maniu ; nu-şi aminteşte dacă Maniu a spus că i se datoresc lui,dar a observat o satisfacţie de aceste demersuri (pag.220).-

b/. Organizaţia militară, care funcţiona pe Ţară a fost supraveghiată de Mihalache şi îndrumată de a face propagandă în tot timpul cât a durat campania electorală.-

<u>19 Noembrie 1946 - 14 Iulie 1947</u>

Intrebat ce activitate politică a depus după alegeri,I. Mihalache arată că a păşit la :

- reorganizarea cadrelor partidului pe circumscripţii -(judeţe) prin alegerea de noi comitete de conducere
- organizarea secţiilorprofesionale
- organizarea Comitetului de Asistenţă pentru cei închişi.-

In urma înfrângerii în alegeri, pentru a putea pune în aplicare, planul, ce avea de scop răsturnarea prin forţă a regimului democratic, partidul naţional ţărănesc trece la :

a). Pregătirea cadrelor prin noui alegeri de circumscripţii şi de comitete, de conducere, mai sigure mai combative, care să poată fi uşor ţinute în mână.

b). O reorganizare a organizaţiei militare, dându-se o desvoltare corespunzătoare şi o atenţie deosebită prin :

- despărţirea în două organizaţii ; una pe ţară şi alta pe Capitală, rămânând însă sub aceeaşi conducere centrală.
- câştigarea de noui aderenţi în special din cadrul disponibil al armatei.
- pregătirea de planuri şi lucrări militare de aplicare imediată.
- înfiinţarea de subsecţii pe arme.
- ţinerea de conferinţe asupra problemelor ce interesau pregătirea militarilor în vederea nouilor sarcini.
- organizarea de comisii (informativă, organizatorică şi juridică) care aveau de scop să disciplineze şi controle[ze] activitatea membrilor din organizaţiile militare, precum şi să dea directive de lucru.

c). Organizarea unui comitet de asistenţă pentru închişi şi refugiaţi (ascunşi).

d). Intensificarea activităţii pe plan extern şi pregătirea plecării în străinătate a fruntaşilor partidului

In toate aceste activităţi I. Mihalache are un rol de primă importanţă. Preocuparea cea mai însemnată a fost privitoare la reorganizarea organizaţiei militare. Pentru a prezenta organizaţiile militare ca simple cercuri sau comitete profesionale pentru studierea unor probleme de specialitate, probleme ce erau indicate de cercul de studii şi documentare, Ion Mihalache are grija să elaboreze un regulament de funcţionare al acestor organizaţii pe care le înglobează în organizaţiile profesionale în general. La adăpostul acestui regulament, la adăpostul titulaturii de "Cer

./.

sau"Comitet" , la adăpostul cercului de studii şi documentare, se ducea în realitate o activitate subversivă foarte intensă pe linie militară.

a). <u>Organizaţia militară</u> s'a despărţit după alegeri în organizaţie militară pe ţară şi organizaţie militară pe Capitală, rămânând sub aceeaşi conducere, preşedinte general Negrei şi secretar colonel Stefan Stoika. In ceeace priveşte rostul şi activitatea secţiilor militare Mihalache declară că "la început înainte de a se fi întreprins organizarea secţiei militare în Capitală şi funcţiona aceeaşi singură secţie militară şi pentru ţară şi pentru Capitală, dl.colonel Stoika se consulta - în ceeace priveşte rostul, organizarea şi activitatea secţiilor militare - mai ales cu mine, deşi nu aveam calitate şi răspundere oficială - ca unul care introdusesem în statut principiul secţiilor profesionale (pag. 257). După despărţirea secţiei militare pe ţară şi pe Capitală, activitatea pe ţară era urmărită, directivată şi raportată direct dlui Maniu de general Negrei şi colonel Stoika, care dădeau instrucţiuni în numele preşedintelui partidului pentru activitatea secţiilor militare în organizaţiile judeţene; activitatea secţiei militare pe Capitală primeau directive dela Ion Mihalache în 1947".

Intrebat dacă ştie că secţia militară pe ţară avea trei comisiuni declară că nu era la Bucureşti şi la curent cu detaliile organizaţiei de partid şi că nu-şi aminteşte să-l fi pus la curent cu această reorganizare a secţiei militare preşedintele partidului (pag.250). Această declaraţi contrazice afirmaţiile de mai sus că era consultat de colonelul Stoika asupra rostului, a organizării şi activităţii secţiilor militare, pe vremea când exista o singură secţie militară la centru.

In ceeace priveşte legăturile şi corespondenţa organizaţiei militare pe ţară cu organizaţiile militare din provincie, declară că ele priveau pe colonelul Stoika în calitate de secretar, lucrând pe lângă dl.Maniu preşedintele partidului. Stie că se primeau corespondenţe şi ocazional îl informa generalul Negrei - nu-şi aminteşte azi ce anume informaţii, (pag.288).

./.

Organizaţia militară ţine conferinţe, elaborează planuri militare, studii pe arme şi depune o activitate de teren în circumscripţii şi în mediile militare, pentru obţinere de informaţii, câştigare de aderenţi şi organizarea eventualelor centre de rezistenţă.

Planul de organizare al armatei, lucrat de generalul Grigore Stoika nu i-a fost prezentat nici odată (pag. 219), în schimb declară că i-a fost prezentat cândva un memoriu privitor la reorganizarea armatei de generalul Petre Vasilescu (pag.168, 175).

Recunoaşte că a primit un studiu de organizare al poliţiei şi jandarmeriei, declarând că sublinierile cu creionul roşu din acest studiu, care i s'a prezentat, sunt făcute de D-sa. Acest studiu a fost lucrat de generalul Barbu.

Recunoaşte că a primit o scrisoare cu privire la despărţirea organizaţiei militare pe ţară de organizaţia militară pe Capitală din partea generalului Gheorghieş, dar nu recunoaşte să fi primit şi un plan privitor la această nouă organizare.

Recunoaşte a fi primit dela comandorul Cioroiu, privitor la reorganizarea în viitor a aviaţiei române, un plan, pe care găsindu-l superficial, i l'a restituit cu recomandarea să-l studieze din nou înainte de a-l prezenta ca conferinţă. (pag.219).

La confruntarea cu comandorul Cioroiu, acesta arată că i-a lăsat lui Mihalache un studiu rezumativ, interesând politica aeriană şi valoarea factorului aerian - studiu principial, de generalităţi - pe care Mihalache l-a adnotat. Considerând că nu l-a satisfăcut pe Ion Mihalache, comandorul Cioroiu, cu asentimentul şi impulsul acestuia a lucrat împreună cu dl.general Ermil Gheorghiu un al doilea studiu "Necesitatea înfiinţării Ministerului Aerului şi Marinei şi a celor două subsecretariate, Aer şi Marină". Expunând planul lui Mihalache, acesta l-a aprobat. Aceasta, a doua lucrare, nu i-a fost trimisă lui Mihalache, care contestă că i-a fost expus planul şi că ar fi avut vreo cunoştinţă de existenţa şi conţinutul noului studiu. Cioroiu declară că din cele 6 exemplare ale studiului, două a trimis lui

Iuliu Maniu. Mihalache nici de data aceasta nu spune adevărul, deoarece la pag.163 confirmă primirea unui studiu a lui Cioroiu privind reorganizarea în viitor a aviaţiei române. De aci se deduce că nu poate fi vorba că a cunoscut numai primul studiu, - de principiu, de generalităţi - ci că a cunoscut expunerea planului pentru cel de al doilea studiu, ce i-a făcut-o comandorul Cioroiu.

Cu privire la cel de al doilea studiu Comandorul Cioroiu arată că prin înfiinţarea Ministerului Aerului şi Marinei se dădea posibilitatea de a se depăşi efectivele de oameni şi material ale aviaţiei militare, printr'o desvoltare mai intensivă a aviaţiei civile. De acest lucru şi-a dat seama şi el şi generalul Gheorghiu, după ce au luat contactul cu Mihalache, căci după aceea l-au lucrat, fapt care rezultă şi din împrejurarea că au lucrat conspirativ şi numai în şase exemplare. Se explică deci dece Ion Mihalache contestă a avea cunoştinţă de conţinutul acestui studiu, al cărui inspirator a fost chiar el.

In ceeace priveşte conferinţele, ce s'au ţinut la organizaţia militară, Mihalache declară că n'a participat decât la o singură conferinţă, când a vorbit generalul Negrei şi colonelul Stoika (pag.205). Această afirmaţiune este inexactă, întrucât este arătat de generalul Gheorghieş că l-a însoţit la două conferinţe,iar în declaraţia dela pag. 168 declară textual "la secţia militară la şedinţele la care am participat nu l'am văzut pe generalul P.Stefănescu".

Sedinţa la care pretinde că a participat a avut loc în Aprilie 1947, când a vorbit el,generalul Negrei şi colonelul Stoica, dar nu-şi aminteşte dacă colonelul Stoika a ţinut o conferinţă care a complectat darea de seamă a generalului Negrei (pag.205). Nu-şi aminteşte dacă a luat cuvântul după colonel Stoika, mulţumind conferenţiarului pentru interesanta conferinţă şi îndemnând pe cei prezenţi să fie pregătiţi cu arma şi raniţa, dar adaugă într'o altă declaraţie, că dacă mai mulţi oameni de onoare (ca colonelul Stoika) îi atribue cuvinte care ar veni în conflict cu legile Statului, şi le va însuşi, pentru a nu lăsa impresia că fuge de răspundere. (pag.237).

./.

Nu-şi aminteşte să fi făcut o exemplificare cu prilejul acelei conferinţe, că elveţienii, datorită educaţiei lor sportive şi spirituale au nevoie de foarte puţin timp (câteva săptămâni) pentru pregătirea lor tehnică militară, dar ştie că în diferite prilejuri a afirmat fondul de mai sus, deci nu exclude că ar fi putut spune şi atunci (declaraţia din 10 Sept.1947).

In şedinţa din Aprilie 1947, de care ne-am ocupat mai sus, a făcut recomandaţiuni să se activeze pe teren, întrucât acest îndemn îl dă oricui, pretinde demnitate în partid; mai ales că în Aprilie era cazul să se activeze pe teren cu ocazia alegerilor noui la circumscripţii. Membrii C.P.M. erau obligaţi să ia parte la această activitate pe teren (pag.256).

Activitatea lui Ion Mihalache în legătură cu organizaţia militară, reflectă scopul final urmărit. Astfel, în anul 1947, prin lunile Ianuarie şi Februarie, pe când locuia la Nestor Badea, are întrevederi separate cu numeroşi ofiţeri de grad superior din C.P.M., dinafara partidului deblocaţi şi activi. Printre cei de care-şi aduce aminte, că l-au vizitat la Nestor Badea citează pe general aviator A.Diculescu, care i-a prezentat o lucrare despre aviaţie, pe generalul Negrei, Gheorghieş, Stoika Grigore, pe colonel St.Stoika, colonel Stătescu, colonel Demetrescu, comandor Mocanu etc. Dintre ofiţeri din cadrul disponibil pe comandor Cioroiu, general Gheorghiu, general Teodorescu etc. Dintre ofiţeri activi pe magistrat general Constantinescu (pag.282).

Generalul Gheorghiu, a fost adus la Mihalache de cdorul Cioroiu, ca urmare la cererea lui Ion Mihalache de a-găsi colaboratori printre camarazi sau cunoscuţi, în dorinţa de a complecta organizaţia militară cu o secţie de aviaţie. Această preocupare de a se câştiga noui aderenţi este arătată permanent de Mihalache, atunci când declară că ofiţerii deblocaţi şi cei de rezervă au obligaţia statutară să facă propagandă în mediile lor inclusiv cele militare. Intrebat de ce mijloace propagandistice se folosea secţia militară în afara partidului, răspunde "mijloacele obişnuite şi altor secţii; program, manifeste, conferinţe, legături personale dela om la om şi răspândirea gazetei " (pag.169).

./.

Generalului Gheorghiu îi comunică, că partidul are nevoie de luptători de linia întâia, deoarece se găseşte într'o luptă cu actualul regim în care va ieşi învingător, având asentimentul masselor. Din discuţia avută cu Mihalache, generalul Gheorghiu a tras concluzia că era vorba de organizarea unei lupte prin forţă. Mihalache recunoaşte fondul discuţiei, cu observaţia că concluzia aparţine generalului Gheorghiu.(confruntarea de la 11 Sept.1947).

Comandorul Cioroiu, care a asistat la această discuţie, confirmă că Mihalache a vorbit de oameni de linia întâia reţinând expresia "de oameni de baricade", pe care Mihalache deşi nu şi-o aminteşte, o crede posibilă. Si comandorul Cioroiu trage aceeaşi concluzie caşi generalul Gheorghiu. Cu aceeaşi ocazie comandorul Cioroiu mai adaugă că se tindea cu toată insistenţa, constant şi continuu să se capteze cât mai numeroşi ofiţeri din cadrul disponibil (confruntarea din 11 Septemvrie 1947). Acest lucru îl declară şi Mihalache la pag.232 când vorbeşte de înscrierile ofiţerilor deblocaţi ca membri ai partidului după deblocare.

Intrebat dacă cunoaşte că a existat sau că există tineret militar, condus de avocatul Mituş Ionescu declară că nu ştie.

Desvoltarea organizaţiei militare, prin câştigarea de noui membri şi colaboratori, pregătirea de planuri şi studii militare cu aplicaţie imediată, discuţii conspirative cu fiecare ofiţer superior din partid şi dinafara partidului conferinţele ţinute la U.P.M. şi activizarea militarilor dovedeşte cu prisosinţă scopul urmărit de Mihalache.

B.- <u>Organizarea unui comitet de asistenţă pentru cei închişi</u>.

Comitetul de asistenţă şi-a început funcţionarea înainte de Iunie 1947; dată când Mihalache a luat preşedinţia comitetului după ce a fost reorganizat. Din acest comitet făcea parte şi Penescu. După Iunie 1947 comitetului de asistenţă pentru cei închişi i se adaugă V.Serdici, care ţine legătura cu ~~xxxxx~~ comitetul pentru ajutorarea celor fugiţi (refugiaţi) în munţi, păduri sau oraşe. Inainte de Iunie 947

Mihalache declară că a ajutat trei - patru fugiţi. La Serdici crede a fi trimis persoane fugite sau pentru cei fugiţi după Iunie 1947. Pentru acest comitet se primeau ajutoare băneşti. Mihalache declară că a încasat dela cinci persoane necunoscute suma de 150 milioane lei în acest scop . Prezentându-i o scrisoare semnată Petre Popescu, în care vorbeşte de organizarea unei mişcări de rezistenţă pentru orice eventualitate, recunoaşte că a primit-o şi că a pus pe dânsa nota "cu dl.Serdici". De aci rezultă că cei fugiţi erau îndrumaţi de Mihalache la Serdici pentru ajutoare.

C.- Activitatea lui Mihalache pe plan extern.

In intervalul dela 19 Ianuarie 1946 până la arestarea lui Ion Mihalache nu se stabileşte vreo activitate precisă a acestuia, în afară de faptul că era vizitat de mai multe ori de Maniu la Nestor Badea unde aveau consfătuiri şi unde s'au ţinut şedinţe ale biroului partidului (pag.280), deducând că Maniu cu ocazia acestor vizite îl ţinea la curent şi îl consulta cu privire la chestiunile de politică externă importante în curs.

In luna Aprilie 1947, cu ocazia unei întrevederi cu Maniu la Nestor Badea, acesta i-a citit un text bătut la maşină reprezentând un răspuns transmis prin legaţia americană de subsecretarul de Stat al Afacerilor Externe americane, Dean Acheson. Nu-şi aminteşte dacă Maniu i-a comunicat că a informat misiunile aliate că este nevoit să înceapă o acţiune de răsturnare a Guvernului din cauza prigoanei împotriva naţional ţărăniştilor şi din cauza situaţiei grave din ţară. Nu-şi aminteşte că prin răspunsul lui Acheson se făcea o recomandare că nu este momentul unei agitaţii pentru răsturnarea Guvernului (pag.298), ci că în mesajul lui Acheson se arăta mulţumire că partidul naţional ţărănesc nu întreprinde agitaţii de răsturnare a Guvernului.(pag.288).

Citindu-i-se scrisoarea primită de Maniu dela Niculescu Bizeşti din 3 Aprilie 1947, îi recunoaşte conţinutul şi afirmă că recomandarea lui Niculescu Buzeşti corespunde cu cele cuprinse în mesajul Acheson.

Intrebat dacă cunoaşte tratativele duse de Niculescu Buzeşti, care a primit un mandat de reprezentare din par-

./.

tea P.N.T., P.N.L. şi T.Petrescu, cu reprezentanţii americani pentru sprijinirea unor acţiuni a partidului în lupta de politică internă, declară că nu ştie de mandat şi n'are nici o cunoştinţă de aceste tratative.

La întrevederea cu Maniu când i s'a citit mesajul Acheston a fost de faţă şi Penescu.

D.- Tentativa de plecare în străinătate.

In toate declaraţiile ce le-a dat până în prezent, I.Mihalache nu recunoaşte că plecarea sa a fost pregătită dinainte şi că a avut de îndeplinit o sarcină importantă în străinătate. Precizează că ideia plecării i-a venit în timpul campaniei electorale, dorind să plece pentru a-şi salva viaţa. Acest gând l-a împărtăşit şi lui Maniu atunci şi mai târziu prin luna Mai 1947. Plecarea însă a fost fixată de Maniu prin surprindere. Maniu i-a acordat toată încrederea ce nu s'a pronunţat cu cuvântul pleine pouvoir dar sensul aşa l-a interpretat (pag.108).

Intrebat dacă a comunicat soţiei sale plecarea în străinătate şi obiectivul ei, declară că nu, (pag.286). Pus în faţa declaraţiei soţiei, şi-o însuşeşte dar precizează că nu a încunoştiinţat-o despre "ultima plecare" (pag.295). In declaraţia soţiei se arată că Mihalache i-a comunicat că fiind nemulţumit de cei din străinătate, printre care citează şi pe Vişoianu, a hotărît să plece în străinătate. Nu poate fi vorba deci că n'a înştiinţat pe soţia sa despre ultima plecare, deoarece când a hotărît să plece prima oară în Octomvrie 1946 Vişoianu mai se afla în ţară. De altfel Penescu între 9 şi 10 Iulie a vorbit cu comandorul Cioroiu despre hotărîrea de plecare în străinătate a sa şi a altor fruntaşi din partid. Ion Mihalache nu spune nici de astă dată adevărul. Din declaraţiile aflate la dosar rezultă în general următoarele : pentru plecarea sa în străinătate îşi făcuse dinainte un plan primar de activitate. Işi propusese să ia contact cât mai curând cu românii aflaţi în străinătate. Nu excluse că ar fi încercat o acţiune comună cu ei şi o cooperare a lor (pag.245).

Scopul final nu-i fusese tot aşa de clar; fireşte că dacă vedea posibilitatea - după cercetarea situaţiei şi

./.

a datelor problemelor, încerca o acţiune de răsturnare a regimului din România. O astfel de acţiune evident că nu s'ar fi putut întreprinde decât în înţelegere cu românii aflaţi în străinătate. Intrebat dacă în această acţiune urma să se adreseze şi unor guverne străine declară că dacă considera că este necesar pentru ţara noastră evident că o făcea (pag.144). In legătură cu planul Macek declară că dacă ajungea în America ar fi avut dorinţa să ia contact cu Macek şi cu ceilalţi agrarieni ai altor State (pag.286).

Ion Mihalache ştia dinainte că va pleca în străinătate şi era informat precis asupra însărcinării sale.

Incercarea de a contesta acest fapt, îl expune la numeroase afirmaţiuni neadevărate şi la contraziceri.

\+

\+ \+

In concluzie, din expunerea de mai sus, rezultă că Ion Mihalache şi Iuliu Maniu sunt inspiratorii şi autorii principali ai acţiunii de răsturnare a regimului actual, prin forţă, prin organizarea unui vast complot. Incercarea de a nega rolul său, se explică prin încercarea de a scăpa de răspunderea ce-l apasă, ~~pe Ion Mihalache~~.

---ooOoo---

Mihalache despre alţii:

Comandor Mocanu inspira încredere conducerii partidului, colabora mai întâi cu dl.Maniu în calitate de membru al biroului presei. A colaborat mai strâns când biroul presei lucra în casele Leucuţia unde locuia Maniu înainte de alegeri. Este sigur că cunoştea pe Pogoneanu, Camil Demetrescu, poate şi pe alţii dela Ministerul de Externe în calitatea ce avea. Crede că se ducea şi la Legaţiile engheze şi americane în calitatea ce avea.

General Gheorghieş i-a făcut impresia că este un om cult şi documentat prin lecturi proprii în cele politice; asemenea inteligent. Este convins că este o persoană onorabilă. Generalul Gheorghieş ca orice membru de partid era obligat în ziua alegerilor să meargă la sectoare şi circumscripţii. După alegeri era obligat ca şi ceilalţi să ia

./.

parte la reorganizarea în curs a circumscripţiilor din Capitală şi la alegerile de noui comitete.

Colonel Stefan Stoika vechiu membru al partidului se bucură de încredere şi onoare. Afirmaţiile sale pot fi luate cu toată seriozitatea. Faptul că a fost secretar la Ministerul Inzestrării sub Antonescu dovedeşte că are o pregătire tehnică din cele mai bune. Avea o dublă calitate: secretar al C.P.M.Capitală şi al comitetului de organizaţii profesionale militare în diferite judeţe cu oraşe mai mari din ţară. A ţinut o conferinţă în Aprilie 1947 la care a participat şi Mihalache. Dădea instrucţiuni pentru activitatea secţiilor militare în organizaţiile judeţene împreună cu generalul Negrei în numele preşedintelui partidului. Când era o singură secţie militară se consulta cu Mihalache în ce priveşte rostul,organizarea şi activitatea secţiilor militare. Nu i-a prezentat lui Mihalache vreun plan de organizare al armatei.

Penescu secretar general al partidului, se ocupa împreună cu Maniu de problemele externe. In timpul alegerilor a vizitat organizaţii judeţene din Moldova iar în ziua alegerilor a aranjat un birou pentru a ţine legătura cu provincia. A lucrat cu Mihalache pentru bunul mers al campaniei electorale pentru vechiul regat. In calitatea ce o avea a cunoscut "instrucţiunile redactate de comitetele de propagandă pentru alegeri". Redacta memorii pe care după ce le revizuia Maniu le prezenta la Legaţie el personal sau Maniu. Se ocupa de tineret. A fost de faţă la Nestor Badea când s'a primit mesajul Acheson.

Ghiţă Pop. Om capabil, cult, devotat partidului, membru în delegaţia permanentă, crede Mihalache că a făcut parte din vreuna din comisiile ce se ocupau cu memoriile pentru conferinţa de pace. A participat la redactarea manifestului general al partidului; crede că deasemenea a participat la redactarea manifestelor pentru Ardeal. Nu ştie dacă a avut vreo însărcinare de a ţine contact cu cei refugiaţi şi de a-i ajuta.

./.

<u>Pogoneanu</u>. Din informaţii este o personalitate deosebită cu pregătire solidă. A lucrat ca tehnician la memoriile pe probleme ce s'au trimis la conferinţa de Pace la Paris. Se bucura de încrederea lui Maniu.

<u>Avocatul Orezu</u> secretarul lui Mihalache de 3 - 4 ani, era întrebuinţat de acesta pentru corespondenţă.

70

00473

DARE DE SEAMA ASUPRA ANCHETEI ION MIHALACHE.

Dela 14 Iulie 1947 - data arestării - şi până la 9 August 1947, anchetatului i s'au luat un număr de 24 declaraţii.

Ancheta a fost făcută de fapt în două etape :

- Prima, condusă de dl.Director BONDRESCU,în care s'a insistat asupra proectului şi organizării plecării din ţară şi

- A doua, condusă în comun de Domnii Director PETRESCU, Insp.G-ral MAZURU, Referent DIACONESCU şi Comisar Şef RADESCU, în care s'a insistat asupra scopului plecării, a legăturilor cu misiunile străine şi cu străinătatea, asupra activităţii subversive şi în cadrul acesteia în deosebi asupra activităţii Secţiei Militare.

Rezultatul de până în prezent al anchetei :

1. Anchetatul arată în cadrul declaraţiile scrise luate că :

a). In legătură cu plecarea :

A luat hotărârea să plece - sub actualul regim - în toamna anului 1946 şi nu a plecat doar fiindcă nu i s'a oferit prilejul.

Şi-a reînoit hotărârea de a pleca prin luna Iunie 1947, luând în acest scop următoarele măsuri pregătitoare :

- A comunicat intenţia sa lui IULIU MANIU, care a fost de acord, urmând ca amândoi să se ocupe de găsirea unei ocazii pentru plecare.

- S'a mutat dela NESTOR BADEA la familia POPESCU-MEHEDINTI, pentru a nu-i cauza neplăceri primului.

- şi-a făcut din timp bagajele.

- A făcut o vânzare anticipată de orez pentru a-şi procura fonduri.

- A pregătit administratorul orezăriei cu gândul că poate conduce singur orezăria.

- A căutat pe hartă un aerodrom potrivit pentru plecare, stabilind două care să-i convină pe linia Bucureşti-Constanţa.

Maniu i-a comunicat posibilitatea de plecare oferită de Doctorul CONSTANTIN GAFENCU. Deasemenea, Maniu i-a comunicat că vor mai pleca ILIE LAZAR, CARANDINO, şi eventual PENESCU.

Recunoaşte că banii luaţi cu el nu i-ar fi ajuns mult timp şi că intenţiona să-şi procure fonduri prin colecte dela Românii din America.

Intenţiona să se întâlnească în străinătate cu Grigore GAFENCU, VIIŞOIANU, ŞITTA DAVILLA, NICULESCU-BUZEŞTI şi eventual cu CARANFIL, CORNEL BIANU şi TILLEA.

Declară că în Turcia urma să fie recunoscut de SEFKATI ISTINELI.

Nu recunoaşte că ar fi primit instrucţiuni precise dela Maniu cu privire la activitatea pe care urma să o desfăşoare în străinătate, şi că urma să acţioneze "văzând şi făcând", după ce ar fi luat legătură cu prietenii săi din străinătate, care l-ar fi pus în curent cu situaţia politică.

Declară textual : "Acum, cred, că Ilie Lazăr ar fi fost indicat pentru adunările cu românii din America, Carandino pentru contact cu Presa, Penescu pentru contact permanent cu subsemnatul".

-/-

Declară că dacă ar fi socotit important, ar fi lu contact cu Guvernele străine.

Declară că ar fi încercat în străinătate să răstoarne regimul actual din România.

b). Privitor la legăturile cu Misiunile Străine şi cu străinătatea :

Declară că a văzut instrucţiuni redactate de dl.Maniu pentru străinătate, despre care crede că erau destinate D-lui Gafencu.

Declară că i s'a cerut avizul asupra unui memoriu privitor la problema Dunării, redactat de o persoană din afara Partidului, memoriu pe care l-a găsit bun. Arată că la redactarea acestui memoriu au contribuit şi delegaţi ai P.N.L.Brătianu şi P.S.D.Titel Petrescu. Totodată refuză să declare numele persoanei străine de partid care a redactat acel memoriu.

Declară că a văzut la VIŞOIANU memoriul care fusese depus de GAFENCU la Conferinţa Păcii, că a avut în mână memoriul vreo oră şi că la o sumară cetire i-a plăcut felul în care erau puse chestiunile.

Declară că Maniu a primit mai multe scrisori dela românii din străinătate, dându-i unele ca să le citească. Citează următoarele :

- O scrisoare a lui GRIGORE GAFENCU în care acesta arăta impresiile sale din convorbirile cu diferiţi oameni politici la Conferinţa dela Paris şi din cuprinsul căreia reţine satisfacţia lui GAFENCU că a găsit pe dl.CHURCHILL partizan al ideii Statelor Unite ale Europei. Scrisoarea data din toamna anului 1946.

-/-

- O scrisoare din partea luinNICULESCU BUZEŞTI de al cărei conţinut nu-şi aminteşte.

- O scrisoare a lui CITTA DAVILLA din America din timpul când se vorbea despre viitoarea Conferinţă dela Moscova. La această scrisoare a lui Citta Davilla era anexată o propunere a lui VLADKO MACEK prin care se preconiza constituirea unui Birou compus din reprezentanţii partidelor ţărăneşti aflaţi în străinătate din următoarele ţări : Jugoslavia, Bulgaria, România, Ungaria şi Polonia. Se spunea că acest Birou s'ar compune din domnii : MACEK, (Jugoslavia), DIMITROV (Bulgaria), probabil TIBOR ECKARDT (Ungaria), şi se cerea Domnului MANIU, precum şi Domnului MIHALACHE să-şi dea avizul asupra unui reprezentant român. Se menţiona că această comunicare se făcuse sau urma să se facă şi D-lui MIKOLAICIK (Polonia).

Declară că şi dl.FRANASOVICI cu ocazia vizitei sale în ţară, i-a făcut cunoscut că GAFENCU a avut o întrevedere cu dl.CHURCHILL

Declară că într'o conversaţie cu Dl.SEFKATI ISTINELI, şi-a exprimat părerea că Turcia a avut o atitudine justă în tot decursul războiului şi că, o ţară mică nu trebue să se amestice în neînţelegerile dintre ţările mari, şi că D-lui SEFKATI i-a plăcut această remarcă.

Declară că diferite memorii către Misiunile Aliate erau făcute în comun de către P.N.T.Maniu cu P.N.L.Brătianu şi P.S.D.Titel Petrescu.

c). Privitor la activitatea subversivă şi la activitatea Secţiei Militare a P.N.T.

Nu recunoaşte formal că s'ar fi depus vreo activitate subversivă.

-/-

Declară că în ziua de 19 Noembrie 1946, a fost institu-tă la locuinţa lui Maniu o gardă militară a Partidului.

Recunoaşte că a primit dela Comandorul CIORIU personal un studiu asupra organizării aviaţiei militare şi civile române şi nu recunoaşte că i-ar fi cerut acest studiu.

Recunoaşte că a primit dela Generalul BARBU un studiu asupra organizării Jandarmeriei şi Poliţiei române.

Declară că nu-şi aminteşte să fi auzit o conferinţă a Colonelului STOICA ţinută la Cercul de Studii Militar cu privire la organizarea armatei, însă nu contestă cele afir_mate de Generalul GHEORGHIEŞ (că Colonelul STOICA a ţinut acea conferinţă).

Arată că a primit dela Generalul Gheorghieş o scrisoare privind chestiuni interne ale Secţiei Militare P.N.T., precum şi unele articole cu caracter doczrinar ţărănist. Nu recunoaşte că ar fi primit vreun alt material dela acest General.

Arată că cunoaşte pe Generalii Gheorghieş, Negrei, Barbu, pe Comandorii Cioroiu, Mocanu şi pe Colonelul Stoica, toţi membri P.N.T.

Arată că cunoaşte încă mulţi alţi generali, nemembri ai P.N.T. dintre care cităm : Paul Teodorescu, Sichitiu, Mihăescu (fratele Inginerului Ştefan Mihăescu) şi alţii.

Cunoaşte deasemenea pe Generalul Anton dela care a primit o scrisoare privitor la un incident petrecut pe teritoriul rural.

Arată că G-ralul Negrei avea legătură directă cu Maniu şi că a văzut venind pe la Maniu şi pe G-ralul Barbu, Col. Stoica şi Comandorii Cioroiu şi Mocanu.

Referindu-se la membrii Comitetului Militar, anchetatul menţionează :

-/-

"In Secţia Militară erau cel puţin câteva zeci de membrii, dintre care mulţi ofiţeri superiori (generali, coloneli, etc.), cu decoraţii cu prestigiul dobândit în armată, etc.

"Un program de conferinţe întocmit de un comitet compus din astfel de elemente, inspiră destulă încredere de seriozitate, ca să poată fi început în executare".

Arată în continuare că, conducerea organizaţiei Capitalei nu a socotit indispensabil să verifice acest program de conferinţe.

*
* *

2. Suntem convinşi că anchetatul ştie mult mai mult decât declară în scris.

S'a întâmplat uneori ca el fiind solicitat să declare în scris anumite chestiuni, arătate verbal, să facă rezerve şi să le transcrie sub o formă echivocă.

E foarte circumspect în toate declaraţiile sale, cântărindu-şi cuvintele în general şi de două ori când este pus să scrie.

*
* *

Opiniem să luăm anchetatului o declaraţie unică pentru ca datele obţinute până în prezent din anchetă să fie prezentate sub forma unei înlănţuiri logice, acest prilej folosind totodată la desvoltarea, respectiv clarificarea punctelor neelucidate îndeajuns.

1. Mihalache
fișă

24 Iulie 1947

Nu cunoaşte conţinutul scrisori din 2o Octombrie 1946, trimisă de GR. GAFENCU lui IULIU MANIU.-

Stie că Dl IULIU MANIU, a primit de mai multe ori scrisori dela românii din străinătate şi că unele îi le da să le citească.-

Iş aminteste de una primită dela Dl GAFENCU in care se vorbeste despre impresile acestuia cu privire la convorbirile avute cu diferiţi oameni politici la conferinţa dela Paris. In această scrisoare, din toamna anului 1946, reţine satisfacţia Dlui GAFENCU că a găsit pe Dl CHURCHIL, partizan al ideii Statelor Unite ale Europei.

O adoua scrisoare, a Dlui CITTA DAVILLA, comunica o propunere din parte Dlui MACCEC, pentru constituirea unui birou al reprezentanţilor partidelor ţărăneşti (agrariene), aflaţi in străinătate, Jugoslavia, Bulgaria, România, Unagria?polonia.-

Acest birou avea să studieze elementele de bază ale idiologie ţărăneşti.-

Iş aminteşte că, se cita in scrisoare ideia de proprietate ţărănească individuală, ideia de cooperaţie liberă, ideia de morală religioasă, ideia de familie la temelia socetăţii şi se propunea formularea unei doctrine agrarianismului.-

In aceasta scrisoare Dl DAVILLA sugera că date fiind susceptibilităţile sovietice, nu crede util să se dea avizul asupra desemnării persoanei care să facă parte din acel birou şi sugera o abţinere sau o rezervă. Dl MANIU şi Dl MIHALACHE au găsit intemeiată observarea Dlui DAVILLA.-

Işi mai aminteşte despre o altă scrisoare dela NICULESCU BUZESTI, dar nu-i reţine conţinutul.-

Dintre persoanele aflate in străinătate, membrii formal ai partidului sunt Dnii NICULESCU BUZESTI şi

./.

CORNEL BIANU.-

Dnii GAFENCU şi TILEA au făcut parte din partidul naţiona ţărănesc până la trecerea in F.R.N.-Cu Dl TILEA numai avea nici un raport Dl MANIU,cu Dl GAFENCU avea insă fără a-l socoti membru formal.-

Dl CRETEANU este socotit simpatizant,Dl VISOIANU deşi nu a primit să se inscrie in partid,este socotit foarte apropiat.-

Dl CITTA DAVILLA fusese membru al partidului şi s'a considerat mai departe,arătându-şi dorinţa de a candida la alegeri când fusese vorba prima dată in 1945,ceace nu a mai făcut insă pentru cele din 1946.-

Unii dintre cei de mai sus intreţineau corespondenţă cu Dl IULIU MANIU ,transmiţând informaţii despre ceace se petrece in străinătate şi au considerat cu toţii că astfel de informaţii sunt necesare pentru partidul naţional ţărănesc.-

Arată că primea acasă diferite acte ,din când in când in plicuri inchise din diferite judeţe,pe care le găsea sau pe birou sau in cutia poştală,uneori cu adresa sa pe ele,alte ori fără adresă.- Pe cele importante le preda la secretariat,pe altele le rupea ,despre cele insemnate,informa si pe preşedinte.Copia depe ordinul no.232 din 2 8 Iunie 1947,al Legiunei de Jandarmi Prahova către sectorul de jandarmi respectiv,a găsit-o pe biroul său şi intenţiona să o preda secretarului general.

1. Mihalache
fișă 81

25 Iulie 1947

ION MIHALACHE, arată că Dl. MANIU obișnuia să se consulte în împrejurări importante, cu cei mai apropiați și îl consulta și pe el.

Imediat după 23 August atitudinea adoptată de conducerea partidului, a fost aceia a unui guvern cu caracter militar /având misiunea de a desăvârși și asigura lovitura militară până la sosirea armatelor aliate/, dublat cu reprezentanții șefi ai partidelor politice care cooperaseră la lovitura din 23 August, pentru ca țara să se simtă astfel solidară cu opera înfăptuită.-

In ceiace privește întrebarea : care era atitudinea Partidului față de situația externă, arată că în timpul pregătirii alcătuirii și trimiterii la Moscova a Comisiunii de Armistițiu, Dl. MANIU pregătea o scrisoare de omagiere D-lui STALIN, ca răspuns la cuvintele comunicate de Dl. BENES în iarna precedentă după întâlnirea sa cu Dl. STALIN la Moscova și în urma succesului trupelor sovietice. Știe că o astfel de scrisoare a fost trimisă D-lui MANIU prin Dl. GHITA POP.

Până la întoarcerea Comisiei dela Moscova, s'a vorbit cu căldură, în cercurile apropiate D-lui MANIU, despre luarea de raporturi, directe și amicale, dar s'a comentat apoi cu tristeță primirea rece făcută la Moscova, reprezentanților Partidului Național-Țărănesc.-

După 23 August Partidul a făcut tot ce a putut să cultive relații directe și deși a observat peste tot o răceală față de partid, totuși s'a continuat menținerea liniei din trecut, de apropiere ținându-se seama de cele stabilite prin Convenția de Armistițiu și acordurile internaționale.

Arată că personal a făcut încercări pentru lămurirea acestor raporturi, cu consimțământul și îndemnul Dlui IULIU MANIU.-

Linia de conduită a partidului a fost de a ține contact informativ cu toate trei puteri aliate, ținându-se de re-

./.

gulele cunoscute prin acordurile internaţionale.

In momentul când a socotit că se comite o abatere dela aceste acorduri /guvern voit de ţară, alegeri libere, libertăţi cetăţenesti, etc., partidul a recurs, având fiinţa legală, la memorii adresate celor trei puteri aliate şi nu ştie să se fi adresat astfel de memorii numai uneia din cele trei puteri, ci totdeauna la toate trei, câteodată şi Franţei.-

Scopul acestei atitudini era pentru traducerea în fapt a angajamentelor luate şi formal de guvernul care s'a constituit mai întâi pe baza Platformei Program, mai apoi Front B.P.D., /libertăţi cetăţenesti respectate, o Românie liberă si indepedentă, alegeri libere, democratie, etc./

Guvernul luându-si obligatii formale in urma intelegerii cu cei trei ambasadori ai marilor puteri veniţi dela Moscova la Bucuresti în Ianuarie 1947, partidul nu cerea decât respectul acestor angajamente.

14 Iulie 1947
Reţinut la D.G.P.

MIHALACHE ION, vice preşedinte al P.N.T.

In general, în declaraţia datăarată că:
Hotărârea de a pleca în străinătate îi aparţine.
In ziua de 13 Iulie a.v., a fost chemat de dl.MANIU la locuinţa drului.JOVIN şi întrebat dacă mai persistă în intenţia de a pleca în străinătate, deoarece s'a ivit o ocazie pe care nuno va mai avea niciodată.
In legătură cu activitatea pe care o urma să o desfăşoare în străinătate, a confirmat că a avut deslegare dela dl.MANIU de a lucra în numele Dsale.

In amănunt, în declaraţia dată arată că:

Hotărârea de a pleca din ţară a mai avut-o şi sub guvernarea legionară şi a ex.mareşalului ANTONESCU, dar nu i s'a oferit prilejul.

Recent, de prin luna Iunie 1947, s'a gândit din nou să folosească o primă ocazie. Cauza care l-a determinat era că din mai multe părţi a primit informaţiuni că se urmăreşte arestarea sa.

In ultimul timp se gândea la un loc de ascundere.

In ziua de Duminică 13 Iulie a.c., a fost chemat la Bucureşti de dl.MANIU, care l-a întrebat dacă oferindu-i o ocazie mai persistă în gândul de a pleca.

I-a răspuns că da, dacă-i lucru serios, şi atunci dl.MANIU i-a spus să vină la drul.JOVIN, deoarece contează pe un aranjament cu un avion, care este pregătit de drul.GAFENCU şi un inginer.

Dl.MANIU a mai spus că mai evorba să meargă dnii.CARANDIN ILIE LAZAR şi eventual PENESCU. Treptat au sosit şi aceştia şi s'au arătat decişi.

Mai târziu au venit şi GAFENCU şi ing.POPESCU, care a spus că totul este aranjat şi plecarea va fi din şos.Iancului la ora 23, sosirea la Tămădău la ora 12,30 - 4, avioanele urmând să sosească la ora 6 pentru a ateriza pe izlazul Tămădău, de unde vor pleca în Constantinopol.

.//.

La întrebat pe dl.MANIU, ce are să facă în Turcia şi dl.MANIU a răspuns că are toată încrederea în înţelepciunea şi în sentimentele sale şi se va descurca singur acolo.

MIHALACHE i-a spus că doreşte să meargă în Elveţia şi Franţa, pentru a lua contact cu românii de acolo -eventual cu altă lume politică- pentru a-şi forma un orizont cât mai complect al împrejurărilor politice. La aceasta,dl.MANIU a adăugat că poate să se ducă şi în Anglia şi în America,pentru ca prin conferinţe să adune fonduri pentru ajutorarea cu alimente a celor închişi şi a familiilor celor fugăriţi.

Recunoaşte că dl.MANIU i-a arătat o schiţă cu locul de întâlnire,şos.Iancului,înainte de Rond.

<u>Este arătat de :</u>

- <u>IULIU MANIU</u>, că Duminică seara,când l-achemat pe dl.MIHALACHE dela Dobreşti,acesta a spus că există o ocazie de plecare cu avionul şi a fost de acord.

In ce priveşte organizarea plecării,totul a rămas în sarcina celor ce urma să plece.

- <u>NICULAE PENESCU</u>, In ziua de Duminică 13 Iulie a.c.,pe la 8 seara, ducându-se la dl.MANIU,a găsit acolo pe dl.MIHALACHE,înapoiat dela Dobreşti.A înţeles prin aceasta că dl.MANIU făcuse şi acestuia aceeaşi propunere pentru plecare.

Pe la orele 9 seara, a plecat dela dl.MANIU cu dl.MIHALACHE, pe care l-a întovărăşit până la intersecţia Bd.Dacia cu calea Dorobanţi.

- <u>NICULAE CARANDINO</u>, "Dl.MIHALACHE a precizat că motive de securitate personală îl îndeamnă să plece şi că odată ajuns,le va explica, arătând că trebue să lupte pentru democraţie şi libertate,pantru apărarea vieţii deţinuţilor polibici.D-sa a adăugat că această din urmă problemă i se pare principală".

./.

- - DR.GAFENCU N.CONSTANTIN,."MANIU mi-a spus că vor pleca MIHALACHE şi CARANDINO,spunând despre ei,"aceştia sunt inima şi mintea partidului".

" Pe la ora 23,30,după ce MANIU ne-a asigurat că MIHALACHE va îngriji ca să fim bine primiţi la Istambul,spunându-ne succes în călătorie,lui CARANDINO şi lui MIHALACHE,spunând tot deodată că PENESCU să plece chiar dacă doamna nu va fi găsită

- Subing.POPESCU GHEORGHE, arată că,cu prilejul întrevederii cu dl.IULIU MANIU, acesta a spus : "bine.......atunci uite merge dl.MIHALACHE,dl.CARANDINO,dl.şi dna.PENESCU şi că dl.MIHALACHE ştie ce are de făcut."

- BORCEA DUMITRU, arată că în timpul când aşteptau avicanele,dl.MIHALACHE a spus că va vorbi la radio (probabil când se va afla în străinătate).

- Dr.VLAD E.HATIEGANU, la orele 23,45,când s'a prezentat la dl.MANIU, a găsit acolo pe dl.MIHALACHE,CARANDINO,Dr. GAFENCU şi ing.POPESCU,tocmai când dl.MIHALACHE îi adresa dlui. MANIU următoarea frază: "Domnule MANIU,cred că am plain pouvoir din partea d-tale."

00485

RETINUT

- 14 Iulie 1 9 4 7 -

ION MIHALACHE, vicepreşedinte al PNT.

In declaraţia sa dela 16 Iulie 1947, arată:

Nu găsea timp suficient să discute cu MANIU asupra unui program de activitate în străinătate şi de aceia în ultimul moment a rezumat atribuţiunea sa: că după ce va ajunge în Turcia va merge în Elveţia, Franţa şi poate şi Anglia, unde avea de gând să arate că regimul din România nu este cel dorit de ţară, că este un regim abuziv şi că ţara îşi cere regimul ei liber voit.

Persoanele cu care urma să ia legătura în străinătate, sunt: VISOIANU, GAFENCU, CRETEANU, CARANFIL şi eventual chiar TILEA.

In linii mari, ale politicei interne şi externe, era de acord cu dl. MANIU.

Este arătat;din declaraţiile date în ziua de 16 Iulie 1947,de:

- NECULAI PENESCU: "Il arată pe ION MIHALACHE ca un politician ce îi însuşea vederile sale politice".Astfel, în consfătuirea ce urma să aibă loc Vineri 18 Iulie a.c.,trebuiau să examineze problema politicei interne şi externe,pentrupa realiza raporturile cele mai bune între poporul român şi URSS,nu numai între Guvern şi Marea noastră vecină. A fost de acord cu dl.MIHALACHE pentru participarea deputaţilor PNT în Parlament.Când în primăvara anului 1947,s'au înfiinţat centre unde se ţineau conferinţe pentru tineret,dl.MIHALACHE s'a sesizat,cerând explicaţii şi rostul acestor conferinţe.

- GAFENCU N.CONSTANTIN: "Arată că în seara de 13 Iulie a.c., orele 22.30,în timp ce se afla la dl.IULIU MANIU,acesta s'a adresat d-lui I.MIHALACHE,spunându-i: " d-le MIHALACHE,consider că acolo unde pleci ştii ce ai de făcut",la care MIHALACHE a răspuns afirmativ.

- Dr.VLAD HATIEGANU: "Arată că în ziua de 13 Iulie a.c.,orele 23,în timp ce stătea de vorbă cu dl.MANIU,era de faţă şi dl. MIHALACHE.Dl.MANIU,s'a adresat d-rului GAFENCU şi inginerului POPESCU,spunând: "Vă încredinţez pe bărbaţii desemnaţi să plece oameni de frunte ai ţării şi sper că vor face tot posibilul să fie la înălţime".Dl.MIHALACHE a spus că pleacă probabil în Elveţia,de acolo la Paris şi în Statele Unite.

- N.CARANDINO: "Arată că în seara de 13 Iulie a.c.,în timp ce era la dl.IULIU MANIU,acesta a scos o schiţă făcută pe o bucată de hârtie,pe care dl.ION MIHALACHE şi cu CARANDINO au consultat-o,edificându-se unde este capul tramvaiului liniei 14,locul de întâlnire pentru plecarea la Aeroport."

78

RETINUT 00486
14 Iulie 1 9 4 7

ION MIHALACHE,vicepreşedintele PNT-ului,în declarația sa arată că odată ajuns în Turcia,urma să se recomonede autorităţilor şi acestea la rândul lor să ceară referințe despre el dela d-nii Sefkati şi Tanrioer,foşti miniştri (ambasadori ai Turciei în România.Nu avea de gând să stea în Turcia decât până găsea prilejul să plece în FRanța sau Elveţia. In ce priveşte autorizaţia legală,urma să o solicite prin protecţia celor doi ambasadori. Călătoria în Franţa şi Elveţia avea de gând s'o facă cu dl.PENESCU.

Scopul pentru care Ion Mihalache mergea în străinătate,era să caute după posibilităţi,să informeze opinia publică mondială asupra abuzurilor regimului politic român cu cei din închisori - închişi abuziv şi trataţi inuman.

Este arătat în declaraţiile date în ziua de 17 Iulie 1947,de:

- VLAD HATIEGANU: "Arată că în timp ce era la locuinţa d-lui MANIU,acesta a arătat spre dl.Mihalache,ca unul ce va pleca în străinătate.

- GAFENCU N.CONSTANTIN,arată că în timp ce mergea cu maşina împreună cu HATIEGANU spre locuinţa d-lui Maniu,venind din capul liniei NR.14,HATIEGANU i-a spus că dintre personalităţile politice care îl va însoţi în străinătate va fi şi dl.Mihalache.

69

00487

ION MIHALACHE

Născut la 11 Februarie 1882 în comuna Topoloveni - jud.Muscel.

A urmat școala normală din Câmpulung - Muscel, eșind învățător la vârsta de 18 ani. Conduce câtiva ani diverse reviste și publicațiuni pedagogice, iar în 1914 intră în viața politică.

Răsboiul trecut l-a făcut în cadrul Reg.30 Infanterie Muscel, terminându-l cu gradul de Căpitan, fiind decorat cu Ordinul Mihai Viteazul.

In 1918, întemeiază împreună cu Stere, Dr. Lupu și alții, partidul țărănesc, care, la alegerile generale din 1919 a întrunit majoritatea voturilor.

Este ales deputat în toate legislațiile, iar în guvernul Vaida și Maniu a fost Ministru de Agricultură și Domenii (16/12-1919 până la 13/3 - 1920 și 16/11 - 1928 până la 10/10 - 1930).

In anul 1925, partidul țărănesc fuzionează cu partidul național- din Ardeal (de sub conducerea lui Iuliu Maniu) și capătă denumirea de Partidul național-țărănesc, păstrată până astăzi.

In două rânduri (10/10.1930 până la 12/4 1931 și 11/8 - 1932 până la 14/1 - 1937), deține portofoliul Internelor.

In 1933 deține - pentru scurtă vreme -

./.

postul de Președinte al Partidului Național - Țărănesc.

In timpul Frontului Renașterii Naționale (1940), a acceptat demnitatea de Consilier Regal.

In această calitate, Ion Mihalache arată necesitatea unei apropieri româno-italiene, apreciind că, în felul acesta s'ar stabili un echilibru atât față de expansiunea economică a Reich-ului în Sud-Estul european, cât și față de orice amenințare sovietică.

In legătură cu cimentarea acestei apropieri, Consilierul Regal I.Mihalache, are în ziua de 24 Maiu 1940 - la Restaurantul Capșa - o întâlnire cu fostul ministru italian la București Pellegrino Ghigi. Este de remarcat că, la această întâlnire a participat și prof.universitar Octav Onicescu, președintele Soc.Italo-Română și unul din susținătorii cei mai dârzi ai politicei fasciste în România.

In prima săptămână a lunei Iulie 1940, Ion Mihalache, trimite lui Iuliu Maniu o scrisoare, în care, între altele îi arată că socotește că a sosit momentul ca partidul național-țărănesc să renunțe la lupta pentru revenirea la vechiul sistem politic democratic și parlamentar, întrucât acest regim - devenit anacronic în Europa - nu mai poate fi reintrodus în România.

In cadrul aceleiași scrisori, Ion Mihalache cere ca partidul național-țărănesc să adopte atât în politica internă, cât și în cea externă, atitudini conforme cu realitatea internațională și ara-

./.

tă că socotește fără sens refuzul național-țărăniștilor de a participa la un partid politic,unic și totalitar.

Nemulțumit de rezultatele scrisorii către Iuliu Maniu,Mihalache duce o dârză propagandă printre membrii partidului național-țărănesc,cărora se forțează a le arăta necesitatea schimbării radicale a programului și ideologiei partidului, devenite "inactuale".

Acțiunea lui Ion Mihalache nu se limitează însă numai la aceasta.Tot în vederea unei "actualizări" a programului partidului național-țărănesc, el cere către sfârșitul lunei Iulie 1940,adoptarea unei atitudini fățiș antisemite,cu paleativul găsirii unor soluții menite să rezolve rapid și definitiv problema evreească.

Dealtfel,în continuarea aceleiași atitudini, Ion Mihalache trimite la 23 Iulie 1940 o scrisoare lui Mihai Popovici,în care îi cere acestuia să intervină pe lângă Iuliu Maniu,în favoarea modificării radicale a atitudinii partidului național-țărănesc și adaptarea la necesitățile politice ale vremii.

Venirea Gen.Antonescu în fruntea guvernului legionar,îl găsește pe Ion Mihalache consecvent în politica sa de "încire programatică".

Intr'adevăr,iată ce declară fostul Consilier Regal al fostului Rege Carol II într'un cerc de prieteni,la 20 Septembrie 1940 : "De un lucru sunt sigur : Domnul Gen.Ion Antonescu va reorganiza Armata țării,așa cum se cuvine.Iar această armată,reorganizată de noul Conducător al Statului, va fi în măsură,la timpul oportun,să arate țării

că alta trebue să fie soarta României".

La numai câteva zile după această declarație, Ion Mihalache, referindu-se tot la politica regimului legionar, de sub conducerea Gen. Antonescu, declară următoarele : "Trebue să recunoaștem că, de succesul actualului regim, depinde în mare parte viitorul națiunii noastre. Este timpul ca toți oamenii de Stat din întreaga țară să înceteze de a face politicianism, înțelegând că trebue să fie mulțumită că Gen. Ion Antonescu, Conducătorul Statului, și-a luat răspunderea vremurilor grele prin care trece țara. Ar fi o crimă ca oamenii politici să-l împiedice dela o asemenea operă".

La 15 Noembrie 1940, referindu-se la situația regimului legionar și a Gen. Antonescu, Ion Mihalache declară: "Regimul actual corespunde împrejurărilor de astăzi, interne și externe. Nu se poate vorbi de o schimbare a lui în aceste momente".

Inceputul răsboiului anti-sovietic îl găsește pe Ion Mihalache pe aceiași linie de încire ideologică și programatică "gata la datorie".

Printr'o scrisoare adresată Conducătorului Statului, cu care păstrează dealtfel o legătură destul de strânsă și față de care are întotdeauna rolul de emisar al Partidului, Ion Mihalache cere să fie mobilizat ca voluntar și trimis să lupte împotriva Armatei Roșii.

Este interesantă explicațiunea pe care - într'o scrisoare adresată lui Iuliu Maniu, prin av. Popescu Mehedinți - Ion Mihalache o dă gestului său, afirmând că pleacă să lupte nu numai din pa-

triotism, dar şi pentru a şterge urmele oricărei acuzaţiuni de colaborare cu comuniştii şi ovreii.

Este concludent dealtfel, pentru atitudinea răsboinică a lui Ion Mihalache, faptul că însuşi Iuliu Maniu arată intimilor săi la începutul lunii Iulie 1941, că Ion Mihalache a cerut "în mod expres" ca partidul naţional-ţărănesc să ia o atitudine favorabilă faţă de răsboiul anti-sovietic.

In urma cererii sale, Ion Mihalache a fost repartizat la Marele Cartier General al Armatei Române, unde s'a prezentat la data de 19 Iulie 1941, fiind trimis în Basarabia.

Este adevărat că la 11 August 1941, fruntaşul naţional-ţărănist se reîntoarce din Basarabia, total nemulţumit de însărcinările lipsite de importanţă pe care le primise în timpul şederii sale acolo.

Nu se sfieşte dealtfel să declare - deabia sosit în Bucureşti - că scontase să joace un rol de seamă în organizarea şi administrarea provinciilor recucerite, că pregătise un memoriu în acest sens, adresat Gen. Antonescu şi că ar fi gata să accepte o misiune pe teren.

Referindu-se la această acţiune pe teren, cercurile maniste afirmă în acest timp, cu convingerea că, dacă s'ar fi propus lui Mihalache postul de guvernator al Basarabiei, l-ar fi acceptat cu entuziasm.

Nemulţumirile acestea nu au fost însă de natură a-i schimba şi noua orientare politică.

./.

Iată ce-i declară proaspătul demobilizat Maior de Infanterie, I. Mihalache, - la 22 Decembrie 1941 - prietenului său intim Mircea Popovici :

"Conjunctura actualului răsboi, punându-ne într'o definitivă duşmănie faţă de Rusia, singura modalitate de a ne putea opune valului bolşevic este menţinerea legăturilor cu Germania, singura putere capabilă de a se opune cu succes Moscovei".

"Dealtfel, chiar după pace, s'ar putea întâmpla ca Anglia să nu se poată apăra de Rusia bolşevică, aşa că tot Germania, chiar bătută, ne va putea mai curând integra într'un sistem de apărare anti-sovietic. Nu este vorba de o alăturare imediată şi publică faţă de Berlin, ci de o acomodare la realităţi. Pentru aceasta însă, Mareşalul Antonescu trebue sprijinit, dacă nu activ, cel puţin pasiv, "mai ales date fiind bunele sale intenţiuni faţă de ţărănime".

Increderea neţărmurită a lui Ion Mihalache în Mareşalul Antonescu nu scăzuse nici în Noembrie 1943, când - într'o întrevedere cu Dl. Vasile Sassu, fruntaş liberal dinist - arată că în orice caz, Conducătorul va şti să facă faţă tuturor împrejurărilor şi nu se va lăsa surprins şi nici înşelat de nimeni.

S'ar putea crede în faţa năprasnicei ofensive sovietice şi a evidentei derute germane, Ion Mihalache îşi va fi schimbat - măcar în 1944 - atitudinea sa anti-sovietică.

Am greşi dacă am crede aşa ceva, căci la sfârşitul lunei Maiu 1944, Domnia sa comunică lui

./.

Dinu Brătianu - prin intermediul avocatului Popescu Mehedinţi - că este convins că rezistenţa trupelor germano-române pe linia strategică Focşani - Galaţi va putea ţine piept apropiatei ofensive sovietice şi că deci chestiunea unui organism politic care să fie constituit în vederea încheerii păcii cu Naţiunile Unite,nu este de actualitate.

"In aceste condiţiuni - adăugă avocatul Popescu Mehedinţi - Mihalache se opune creierii Blocului partidelor democratice,organism care - după părerea Domniei Sale - nu se va putea desvolta decât în dauna partidului naţional-ţărănesc".

După ce a luat fiinţă F.N.D.,Dr.Lupu a arătat lui Ion Mihalache că este necesară o apropiere de această unitate politică; însă Mihalache a ripostat cu energie,spunând : "trebue evitat orice contact cu comuniştii". "Este de preferat o prigoană împotriva P.N.T.,decât aservirea lui şi a ţării U.R.S.S.".

In Septembrie 1945,a militat pe lângă Titel Petrescu pentru a-l determina să se retragă cu partidul social-democrat din F.U.M.

In legătură cu procesul organizaţiei "T" din Septembrie 1945,Mihalache a declarat că P.N.T. şi P.N.L.vor revizui procesul la momentul oportun şi vor sancţiona pe calea justiţiei libere pe cei vinovaţi de schingiuiri şi violuri.

Faţă de incidentele dela 8 Noembrie 1945, Mihalache s'a degajat de răspunderea organizării manifestaţiei,motivând că a lipsit dela şedinţele biroului P.N.T.,când s'a examinat această chestiun

./.

Nemulţumit de felul cum N.Penescu a organizat tineretul naţional-ţărănist, I.Mihalache a luat asupra sa această organizaţie, în care este ajutat de Gerota, Marinache, Popa Augustin şi Popescu Mehedinţi.

Sperând într'un conflict armat între anglo-americani şi ruşi, Mihalache a dat instrucţiuni tineretului muscelean să organizeze o reţea de gazde pentru personalităţile britanice şi americane.

Mihalache a dat sfaturi tineretului că într'un eventual răsboi, dacă va fi împotriva anglo-americanilor, să nu se prezinte, iar în cazul unui succes să se prezinte chiar de a doua zi la Bucureşti, pentru preluarea puterii.

In ultima vreme Ion Mihalache şi-a schimbat atitudinea politică, fiind împotriva cartelului cu partidul naţional-liberal şi mai mult pentru o colaborare cu partidul comunist român şi o apropiere cu cercurile oficiale sovietice.

Prin plecarea lui Iuliu Maniu la Sibiu, Mihalache a rămas şeful partidului naţional-ţărănesc, în care calitate a început să schimbe cadrele partidului naţional-ţărănesc cu elemente credincioase lui pentru a-şi întări poziţia în vederea congresului partidului naţional-ţărănesc.

Ion Mihalache este vice-preşedinte al partidului naţional-ţărănesc, preşedintele organizaţiei Capitalei, preşedintele organizaţiei jud. Muscel, Gorj şi R. Sărat, şi preşedintele biroului electoral pentru vechiul Regat.

In cuvântarea pe care a ținut-o în ziua de 27 Februarie 1947 la adunarea economiștilor naționalțărăniști, s'a declarat împotruva "economiei dirijate", arătând că "noi n'aveam nici înainte un aparat de Stat bun pentru dirijare".

In legătură cu tensiunea politică internațională, a declarat în Martie 1947 că "Rușii - în urma discursului Președintelui Truman - vor fi obligați să cedeze, ajungându-se la o soluție de compromis" și că "în cazul când Americanii și-ar mări pretențiile, se va declanșa războiul".

In privința chestiunilor interne, în luna Martie 1947, era de părere că "clarificarea situației politice va veni din afară", emițând părerea că până la sfârșit "URSS își va revizui punctul de vedere în ceeace privește P.N.T.".

Cu privire la schimbarea guvernului, a declarat în Februarie 1947 că "deși mizeria xxxxxxx și revolta populației pot alunga guvernul Groza, totuși Sovieticii îl vor menține, tocmai spre a da dovada că ei nu sunt îngrijorați de viitor". "Cred că guvernul Groza va fi menținut până când muncitorii vor ieși în stradă. Își vor avea și comuniștii Grivița lor".

In ședința delegației permanente din 15 Martie 1947, a declarat că "consideră lupta deschisă și că este normal ca în orice război să cadă oameni."Nu mai avem dreptul să fim comozi. Bătălia este angajată. De-acum, nimeni nu trebue să se mai dea la o parte, toți trebue să reziste cu energie, acum mai mult ca oricând, de vreme ce marii și fireștii noștri aliați au dat consemnul hotărîtor. Nimănui nu-i mai este permis să stea în rezervă".

In ziua de 28 Februarie 1947, a ţinut o conferinţă la Cercul Profesional Militar al P.N.T., spunând în rezumat următoarele :

"Politica în armată mă umple de desgust şi de oroare. Ofiţerii răniţi vor primi balsam pe rănile sufleteşti. La 19 Noemvrie poporul a arătat că vrea să păstreze pe Rege. Militarii sunt înclinaţi să simpatizeze dictaturile; a trebuit să vină dictatura proletară ca să-i vedem. Democraţia va învinge, iar dictatura actuală."

In ziua de 16 Martie 1947, a dat dispoziţiuni ca să se pregătească toate mijloacele de rezistenţă şi luptă, chiar şi cele agresive (arme, atacuri,etc.). făcând cunoscut şefilor de organizaţii judeţene să se retragă la adăposturile aranjate dinainte, punând în siguranţă materialul ce-l au.

In şedinţa Biroului Politic al Organizaţiei naţional ţărăniste din Capitală ţinută în ziua de 19 Martie 1947, a propus să se trimită un protest Misiunilor Engleză şi Americană, împotriva discursului ţinut de Generalul Sovietic Susaikov la inaugurarea "Casei Prieteniei Româno-Sovietice", cerând să se confrunte acest discurs cu cel ţinut de fostul ministru în România Killinger, împotriva burgheziei din România.

In cursul lunii Iunie 1947, a fost la Piteşti, unde - de acord cu cadrele locale şi cu paza discretă a acestora - s'a plimbat timp de trei sferturi de oră în jurul închisorii, ca să fie văzut de deţinuţii politici opoziţionişti, spre a-i încuraja la rezistenţă.

In ziua de 9 Iulie 1947, într'un expozeu a arătat că vor începe arestări, perchezitii, schingiuiri în rândul celor care au alte tendinte și idealuri decât cele comunizante.

La 11 Iulie a.c., a procedat la reorganizarea Comitetului de Asistență al P.N.T., în vederea ajutorării arestaților. In legătură cu colectările de fonduri, a fost de părere ca apelul să fie făcut pe baza unui apel șapirografiat, care să fie încredințat numai colectorului.

In cursul lunii Iulie a.c., prof.Stan dela Politehnică este semnalat căutând pe cineva cu bani, care să-i achite lui Mihalache o poliță la B.N.R., în valoare de 100.000.000 lei, cu scadența 1 August 1947.

Declarat nedemn în alegerile dela 19 Noemvrie 1946.

In ziua de 14 Iulie a.c., a fost arestat în momentul când urma să părăsească țara împreună cu N.Penescu, Ilie Lazăr, N.Carandino și alții.

48

INSPECTORATUL DE SIGURANTA
AL CAPITALEI

00498

ION MIHALACHE

In urma mai multor consfătuiri ce au avut loc între ION MIHALACHE, IULIU MANIU, NICOLAE PENESCU, Ing.STAFAN MIHAESCU, Av.PASCU şi PROF.VENIAMIN, în ziua de 5 Sept.946, s'a hotărât să se aloce un fond special din care să se acorde sume funcţionarilor dela diferite instituţiuni,care ar putea procura partidului copii depe actele oficiale de unde să rezulte hotărârea guvernului de a opri libera propagandă electorală, falsificarea alegerilor şi călcarea acordurilor dela Moscova.-

In ziua de 10 Septembrie 1946, s'a ţinut şedinţa delegaţiei permanente a organizaţiei Capitalei, prezidată de ION MIHALACHE, discutându-se chestiuni in legătură cu propaganda electorală, ION MIHALACHE anunţând că, conducerea partidului urmează să ia hotărâri definitive până la 14 Septembrie 1946, în legătură cu poziţia partidului faţă de propaganda electorală şi alegerile legislative, iar dela 16 Septembrie 1946 trebueşte să se treacă la acţiune de teren.-

S'a luat apoi în discutiune chestiuni in legătură cu convocarea unei intruniri Naţional-Tărăniste in Capitală, în timpul campaniei electorale.- In cercurile Naţional-Tărăniste se acorda o deosebită importanţă acestei intruniri,ION MIHALACHE, voind să organizeze in Capitală o întrunire la care să ia parte peste 1.000.000 participanţi.-

In ziua de 12 Septembrie 1946, a avut loc la locuinţa lui DINU BRATIANU o întrevedere intre acesta, IULIU MANIU şi ION MIHALACHE, când s'a discutat cartelul electoral al celor două partide.-

Din informaţiile parţial verificate a rezultat că în timpul întrevederii ION MIHALACHE a avut accente de revoltă în momentul când s'a discutat chestiunea programatică a cartelului, arătând că nu este momentul astăzi ca întreaga politică a partidelor istorice să fie dusă cu

..//..

scopul de a se apăra interesele personale ale unor oameni şi ale unor instituţiuni, ci că numai ţinându-se seamade realităţile sociale se poate porni la o luptă grea cum este actualmente participarea Partidului Naţional-Tărănesc în actualele alegeri legislative.-

S'a comentat faptul că ION MIHALACHE a părăsit casa lui DINU BRATIANU înaintea lui IULIU MANIU, neluând parte până la sfârşit la discuţii.-

In ziua de 15 Septembrie a avut loc in sala cinematografului "Gloria" o întrunire publică, organizată de un grup de fruntaşi din Sectorul II Negru, când în mod special s'a cerut lui Ion Mihalache să pedepsească pe acei membrii de partid care fac resism prin ofisiosul "Dreptatea", la care Ion Mihalache a răspuns că nu poate face nimic, deoarece clica din jurul lui Iuliu Maniu, este mai puternică decât intregul partid.-

In ziua de 21 Septembrie 1946 s'a semnalat câ în cursul convorbirilor pe care Ion Mihalache le-a avut în ultimul timp cu Iuliu Maniu şi Nicolae Penescu, s'a hotărât ca Partidul Naţional-Tărănesc, să acorde asistenţă juridică inculpaţilor din organizaţiile subversive, care se găsesc actualmente în cercetarea Curţii Marţiale.- In acest sens se va forma un comitet de jurişti, membrii ai Partidului Naţional-Tărănesc, sub conducerea lui Nicolae Penescu.-

In ziua de 26 Septembrie 1946 Ion Mihalache a avut o convorbire cu Iuliu Maniu, care, la întrebarea acestuia din urmâ că, care este răspunsul său definitiv faţă de problema cartelului, Mihalache a dat următorul răspuns:-

- Că este pentru realizarea cartelului ;
- Dar că socoteşte că o renunţare programatică din partea Partidului Naţional-Tărănesc, va determina o defecţiune în unitatea partidului.-

La 17 Octombrie 1946 s'a semnalat că, în urma hotărârii Trib.Muscel, Ion Mihalache, urma să adreseze un apel către ţărani, prin care să arate:

- Că s'a încercat de către guvern un asasinat politic împotriva sa;
- Că prin acest asasinat guvernul a vrut să lovească în pătura ţărănească ;
- Tăranii au posibilitatea să pedepsească această tendinţă de asasinat politic, prin votul ce urmează să fie dat Partidului Naţional-Tărănesc.-

..//..

In ziua de 24 Noembrie 1946 într'o convorbire pe care Ion Mihalache a avut-o cu Mihail Popovici, Ing.Mihăescu,Cezar Simionescu, Gică Văcăreşti şi Garandino, a spus acestora că prevede pentru 30 Noembrie, şedinţe grele pentru Partidul Naţional-Tărănesc.-

Din partidul Naţional Tărănesc, cel mai hotărât adversar al prezentării parlamentarilor Naţional-Tărănişti, este Nicolae Penescu.-

ION MIHALACHE se menţine la vechiul său punct de vedere, propunând demisia deputaţilor Naţional-Tărănişti şi Liberali, şi provocarea în 30 de judeţe a unor alegeri legislative parţiale.-

In ziua de 4 Aprilie 1947, a avut loc şedinţa delegaţiei permanente Naţional-Tărăniste, când luându-se în discuţie participarea la lucrările parlamentului, Ion Mihalache a susţinut că neparticiparea la lucrările parlamentului nu este o chestiune de principiu, ci o chestie de tactică, fiind de părere ca prezentarea la lucrările partidului a deputaţilor Naţional-Tărănişti să nu fie făcută în actuala conjuctură politică, ci să se aştepte x desfăşurarea evenimentelor internaţionale.-

In ziua de 7 Aprilie 1947 Ion Mihalache a fost primit în audienţă de Suveran.

Acesta a făcut Suveranului un expozeu asupra situaţiei interne şi externe, căutând să obţină din partea coloanei o acţiune în legătură cu sesizarea Suveranului, a forurilor internaţionale în vederea reexaminării situaţiei interne din România.

Ion Mihalache a prezentat Suveranului o listă redactată de Partidul Naţional-Tărănesc, cuprinzând numele celor arestaţi, înaintând totodată în numele partidului un nou memoriu Suveranului, în care prezenta aceste arestări, drept abuzuri guvernamentale şi desfănţuirea unei terori împotriva Partidului Naţional-Tărănesc.-

La data de 19 Aprilie 1947 s'a semnalat că, în vederea reorganizării secţiei muncitoreşti din P.N.T., Ion Mihalache este decis să dizolve actuala secţie de muncitori, în fruntea cărora s'au instalat legionari şi elemente diversioniste.-

După aceea, pentru a înlătura alte noui ambiţii care să dea naştere la alte frământătri ca acelea provocate de discuta pentru şefie dintre Ilie Lazăr şi Petre Misale, va lua personal conducerea muncitorilor.-

===oOo===

58

INSPECTORATUL DE SIGURANȚA
AL CAPITALEI

00501

ION MIHALACHE.

In ziua de 15 Iunie 1946, ION MIHALACHE a fost primit în audiență de Suveran. Acesta a arătat Suveranului atitudinea Partidului, față de proectul de reformă electorală, şi că aşa cum a fost întocmit acest proect nu poate fi admis de către Partidul Național Țărănesc,

ION MIHALACHE, a arătat Suveranului că alegerile viitoare au o mare influență în ce priveşte viitorul acestei țări şi că datoria partidelor de opoziție ca şi Coroanei de altfel, este de a-şi lua toate precauțiunile ca viitoarele alegeri să oglindească în mod real adevărata voință a țării.

După ION MIHALACHE opinia publică din țară este orientată pe plan anti-guvernamental şi că viitoarele alegeri vor da un vot de blam "Blocului Partidelor Democratice".

După ION MIHALACHE, Coroana trebue să vegheze ca decretul lege privitor la reforma electorală să aibă trei caracteristice:

1.- Să nu conțină dispozițiuni anti-constituționale;

2.- Să nu dea posibilitatea guvernului de a putea mistifica rezultatul alegerilor;

3.- De a asigura în mod categoric libertatea propagandei electorale, a depunerii listei de candidaturi, a difuzării programelor, a libertății întrunirilor, etc.

O altă problemă discutată în această audiență de către ION MIHALACHE, a fost aceea a raporturilor dintre partidul național țărănesc şi guvern.

Fruntaşul național țărănist a căutat să convingă pe Suveran că actuala situație din țară este intolerabilă

.//.

şi că guvernul caută să-şi acopere impopularitatea în care se găseşte prin măsuri care nu deosebesc cu nimic de un guvern dictatorial, arătând totodată că partizanii organizaţiilor din F.N.D. exercită în întreaga ţară un întreg val de teroare, şi că această situaţie nu este de natură să creeze premizele necesare pentru o consultare normală a corpului electoral.

Fruntaşul naţional ţărănesc, a relatat Suveranului o convorbire pe care a avut-o cu dl.BURTON BERRY, după întoarcerea acestuia dela Istambul, arătând că conducătorul misiunei diplomatice americane i-ar fi spus că situaţia actualului guvern este foarte şubredă pe plan internaţional în urma notelor remise la Bucureşti la sfârşitul lunei Maiu a.c. şi că neaplicarea acordului dela Moscova pune în discuţiune în mod categoric, situaţia regimului intern din România.

ION MIHALACHE, a căutat să arate Suveranului că actualul conflict dintre guvernul român şi puterile occidentale, în preajma formulării şi iscălirii tratatului de pace cu România constituie un grav pericol, căutând să convingă pe Suveran că este de datoria sa să pună în discuţie conform prerogativelor sale coroborate cu intervenţiile anglo-americane la Bucureşti, aplicarea acordurilor dela Moscova şi în consecinţă să avizeze la situaţia guvernului actual.

Tot cu prilejul acestei audienţe ION MIHALACHE a criticat acţiunea guvernului concretizată prin Decretul Lege de comprimare a cadrelor ofiţereşti.

Acest decret lege a fost prezentat de ION MIHALACHE, drept o încercare guvernamentală de a desfiinţa actuala configuraţie a armatei, întrucât cadrele ofiţereşti actuale sunt socotite de guvern ca elemente de neîncredere.

La 25 Iunie 1946 a avut loc o întrevedere între ION MIH ALACHE şi CONSTANTIN VIŞOIANU, discutându-se situaţia internaţională.

Din informaţii Constantin Vişoianu a înştiinţat pe Ion Mihalache, că după datele ce acesta le deţine dela Misiunile Engleză şi Americană, cele două guverne vor trimite zilele acestea noui note diplomatice guvernului român.

Aceste note urmează să se refere la dreptul guvernului American şi a celui Englez de a interveni fără U.R.S.S. în problema modului cum se aplică acordurile dela Moscova în România.

./.

In ziua de 9 Iulie 1946, ION MIHALACHE ţine în faţa tineretului universitar naţional ţărănesc, un discurs cu caracter anti-semit.

La 14 August 1946 Ion Mihalache a avut o întrevedere cu JOHN BENETT, noul ataşat de presă al reprezentanţei politice engleze în România.

Cu această ocazie şeful partidului naţional ţărănesc a căutat să facă diplomatului englez un examen al situaţiei politice interne din ţară, conformă punctului de vedere al partidului naţional ţărănesc.

In zilele de 18 şi 19 August au avut loc la Dobreşti - Muscel, convorbiri între Ion Mihalache şi Iuliu Maniu, discutându-se atitudinea Partidului, faţă de toate problemele importante de ordin intern şi extern.

Intre cei doi fruntaşi politici nu s'a putut stabili un acord în ceeace priveşte problema raporturilor dintre P.N.T. şi Guvern.

In convorbirile dela Dobreşti, s'a abordat şi chestiunea situaţiei internaţionale, Iuliu Maniu arătând lui Ion Mihalache că în conformitate cu ultimele informaţii pe care le deţine din cercurile engleze şi americane din Bucureşti, rezultă că situaţia internaţională va fi în scurtă vreme haotică prin faptul că se va vedea complecta deosebire de vederi între Blocul Occidental şi cel oriental, iar această situaţie va duce la un moment dat la o ruptură a conferinţei.

In întrevederile dela Dobreşti Muscel s'a dat formă definitivă memoriului lucrat în ziua de 17 August de către N.Penescu, către Coroană.

Acest memoriu va fi supus ratificării delegaţiei permanente a partidului naţional ţărănesc.

Iuliu Maniu şi Ion Mihalache au hotărât redactarea unui nou memoriu protest al partidelor de opoziţie către aliaţi.

La 16 Iunie 1946 la o adunare a tineretului universitar din Jud. Muscel, Ion Mihalache luând cuvântul între altele a spus: că regretă că la cârma ţării se află un guvern care şi-a pătat obrazul, faţă de guvernele Naţiunilor Unite, întrucât şi-a luat obligaţiuni că - va respecta acordul dela Moscova şi nu s'a ţinut de cuvânt, şi că România are în prezent o situaţie foarte grea, atât din punct de

./.

vedere politic internaţional cât şi al securităţii graniţelor întrucât, Primul Ministru şi Ministrul de Externe al Ungariei au fost la Moscova şi acum au plecat la Waschington şi poate se vor duce la Londra pentru a cere Ardealul, iar guvernul Român stă inert. fără să trimeată reprezentanţi să arate şi să apere interesele româneşti.

Membrii guvernului Groza a continuat dl.Mihalache ştiu să meargă numai în turneu, cu echipe de bătăuşi şi să ameninţe pe cei cari nu vor să-i aprobe , calificându-i trădători.

La Craiova, a continuat dl.Mihalache a fost omorât un ofiţer sovietic, şi că a încercat să se dea vina pe tineretul P.N.T. de acolo, care nu a făcut altceva, decât a strigat "Trăiască Regele" şi "Nu uita că eşti român".

Să nu ~~lăsăm~~ ne lăsăm intimidaţi de constrângerile de astăzi să luptăm mai departe cu pieptul în gloanţe, aşa cum a început P.N.T. la 1918 şi cerem tineretului să fie mereu în frunte să lupte pentru Crezul lui care nu este de astăzi, ci de ani şi ani.

Dl.Mihalache a terminat cuvântarea strigând: "Nu uita că eşti român".

La 6 Septembrie 1946a avut loc la sediul central o adunare a T.U.N.T.-ului. Cu această ocazie Ion Mihalache a făcut omagiul zilei de 6 Septembrie, data urcării pe tron a Suveranului.

In continuare Mihalache mai declară că şi astăzi neamul românesc se găseşte la o răscruce de drumuri. Frământările sociale sunt de o importanţă covârşitoare atât internă cât şi externă, atât din punct de vedere politic cât şi economic. In aceste timpuri atât de grele sunteţi chemaţi Dvs. tineretul Universitar, pentru a vă spune cuvântul, care este şi cuvântul străbunilor noştri. Să nu vă daţi înapoi dela această măreaţă luptă şi să nu vă fie frică de anumite elemente cari nu au comun cu acest neam şi cari caută prin orice mijloace să ne bârfească, dar noi îi sfidăm cu răbdare şi tăcere că aşa-i românul, rabdă cât rabdă. dar când şi-o pierde răbdarea, vai de nemernici. (strigăte de jos cu ei).

Mihalache, a arătat că menirea tineretului este să fie naţionalist dar nu şovin, conlucrarea loială cu toate naţionalităţile conlocuitoare trebue să existe dar

./.

tineretul nu trebue să se lase călcat în picioare şi este necesar să-şi dea seama în orice moment că el este acela care trebuie să conducă.

Elementul românesc trebueşte să fie remarcat şi valoarea sa este necesar să răzbată.

Apoi vicepreşedintele partidului şi-a închis cuvântarea, cu îndemnul de a se grupa toţi tineretul conştient de justeţea cauzei româneşti în jurul celor încercaţi şi căliţi în piaţa publică.

In ziua de 13 Septembrie 1946 Ion Mihalache discutând cu o serie de fruntaşi din organizaţia Capitalei, problema propagandei electorale, a spus:

Sunt de acord cu dl.Maniu că trebueşte să ducem o propagandă susţinută şi să facem totul pentru a ne achita atât faţă de Ţară cât şi faţă de istorie de datoria pe care o avem astăzi.

Suntem conştienţi că se duce astăzi cea mai grea luptă electorală din istoria acestei Ţări şi conducerea Partidului naţional ţărănesc, n'a pierdut din vedere de a specula orice situaţie şi de a studia orice probabilă eventualitate.

La 15 Septembrie 1946 a avut loc la sediul central, şedinţa şefilor şi comitetelor de conducere dela Circumscripţiile electorale din Sect.II Negru.

Ion Mihalache, luând cuvântul a vorbit despre cazul voluntariatului său în războiul împotriva U.R.S.S.-ului.

Atingând apoi chestiunea tratatului de pace între altele a spus:

Pe noi ne interesează mult Tratatul de Pace cu Germania, pentrucă de aceasta depinde tratatul de pace cu Austria.

Ne interesează Tratatul de Pace cu Austria, pentrucă atunci vom şti cât timp vor mai rămâne armatele sovietice în Austria şi în ţara noastră.

Am dori să ştim cât timp şi ce număr de armată sovietică va mai sta la noi în ţară.

Sunt multe lucruri de felul acesta care ne interesează, dar nimeni n'are curajul să le discute.

Atingând apoi chestiunea alegerilor a spus:

Alegerile trebue să fie ca o mişcare, ca o revoluţie.

./.

ntin.

Toată lumea trebue să se agite, să nu se culce nimeni o zi, o noapte până nu se va da rezultatul. Nu trebue să ne fie frică. E necesar să se dovedează chiar cu o revoluţie care sunt credinţele, idealurile şi sentimentele poporului român.

In ziua de 3 Octombrie 1946 Ion Mihalache a avut o convorbire intimă cu delegaţii ofiţerilor încadraţi în P.N.T.

Intre altele a spus: "Noi avem dreptul mai mult decât guvernul actual să decidem soarta neamului românesc. Noi am început lupta din anul 194o împotriva cotropitorilor hitlerişti pe când miniştrii de astăzi nici nu se gândeau la ceeace se va putea întâmpla şi deci cu atât mai mult vă rugăm pe Dvs. Domnilor ofiţeri de toate gradele, care v'aţi înscris în P.N.T. să începeţi lupta sfântă împotriva dictatorilor. Fac apel la Dvs. acei care sunteţi pilonii de nădejde ai neamului şi ai gliei româneşti de totdeauna. Stim procedeele actualului guvern, ştim minut cu minut ce face numai ca să ajungă stăpân şi să îngenuncheze în sclavie acest neam. Dar o spun răspicat că orice ar face, este în zadar căci afară de poporul nostru drag mai avem şi marii noştrii aliaţi care nu precupeţesc nici o clipă fără a şti precis neregulile care se fac la noi şi unde nu se respectă nici cea mai elementară regulă din conferinţa dela Moscova.

In ziua de 2o Noembrie 1946 a avut loc la locuinţa lui Iuliu MANIU o consfătuire la care Ion Mihalache, a făcut următoarea propunere:

Provocarea de alegeri parţiale în judeţele unde naţional ţărăniştii au câte un loc prin demisia titularilor şi a supleanţilor.

Prin acest procedeu, Ion Mihalache socoteşte că se va putea crea cea mai mare greutate guvernului, întrucât alegerile parţiale din cele 3o - 4o de judeţe în care a reuşit câte un reprezentant al partidului naţional ţărănesc vor fi de natură să răstoarne toate socotelile guvernului.

Mihalache socoteşte că în aceste alegeri parţiale, partidele de opoziţie trebueşte să meargă într'un cartel electoral, iar alegerile ar urma să fie efectuate cel mai târziu la sfârşitul lunei Ianuarie.

./.

Propunerea lui Ion Mihalache a fost comunicată şi lui Dinu Brătianu şi Titel Petrescu, care au aprobat-o . Iuliu Maniu opinând însă să fie discutată în prima şedinţă a delegaţiei permanente naţional ţărăniste care se va întruni la începutul săptămânii viitoate.

In ziua de 13 Septembrie 1946 a avut loc la locuinţa lui Iuliu Maniu o consfătuire la careau luat parte Ion Mihalache, Niculae Penescu, şi alţii.

In această consfătuire care a avut un caracter juridic s'a discutat modalitatea sub care urmează să se adreseze partidul naţional ţărănesc şi celelalte partide de opoziţie, forurilor internaţionale, în legătură cu problema nevalabilităţii alegerilor dela 19 Noembrie.

Ion Mihalache şi av.N.Pascu, au fost pentru adresarea protestului la O.N.U. Emil Ottulescu, Niculae Penescu şi Veniamin, s'au declarat pentru adresarea unui astfel de protest consiliului miniştrilor deexterne.

~~Dinxinformaţx~~

In ziua de 24 Ianuarie 1947 a avut loc la sediul central o şedinţă comemorativă convocată de T.U.N.T.

Ion Mihalache luând cuvântul a spus printre altele:

Pete ţara noastră, datorită aşezării ei, Marea, Carpaţii şi Dunărea, care a tăiat o vale prin aceşti munţi a înlesnit tuturor să treacă, să năvălească chiar din Nord, Apus şi celelalte părţi.

Deşi marginile ţării noastre au fost sub dominaţie străină sute şi chiar mii de ani, dar această apăsare această constrângere în loc să distrugă, a consolidat graiul nostru românesc, fiind mai unitar ca în orice ţară din Europa în ciuda tuturor asupririlor.

Dictonul "divident et imperat" de data aceasta nu şi-a găsit explicare.

Naţionalismul curge în noi ca seva în flori.

Partidul Naţional Ţărănesc, este naţionalist însăşi prin firea lui pentrucă curge dela isvorul ţărănimii.

Nu poate exista naţionalism sub nici un cuvânt dacă el este de natură străină şi nu curge, nu-şi are izvorul în ţărănime care este baza ţării noastre.

./.

T.U.N.T.-ul merge astăzi în fruntea Partidului şi trebuie să fie mândru de misiunea pe care o are căci se apropie ziua aceia pe care o dorim cu toţii.

Nu poate să dureze această situaţie, când s'au făcut alegeri cu fraude care nu le găsiţi în nici o ţară şi nici la negrii din Africa.

Aveţi o mare misiune, o mare greutate pentru ziua de mâine, aşa că pregăti-ţi-vă cât mai bine posibil în scopul ce mi l-aţi spus de atâta timp şi mai ales că ţara şi-a pus astăzi nădejdea în voi.

Partidul Naţional Tărănesc, a deschis întotdeauna porţile largi şi a primit tineretul cu braţele deschise pentrucă el totdeauna şi-a dat seama de gravitatea momentelor în care trăim.

Cu dumnezeu înainte.

Gândul nostru se îndreaptă către tânărul nostru Rege care întruchipează nădejdile tuturor românilor.

După terminarea cuvântărei s'a cântat "Imnul Regal" şi "Deşteaptă-te Române".

In ziua de 4 Februarie 1947 se semnalează că Ion Mihalache a avut recent o întrevedere cu Burton Berry în care s'a discutat viitoarea evoluţie politică internă.

In urma acestei întrevederi Ion Mihalache a spus lui Mihai Popovici şi ing. Mihăescu că a primit asigurări din partea lui Burton Berry că guvernul american se va opune constituirii unui guvern Argetoianu şi că acest lucru îl va arăta oficial guvernul american, în scurtă vreme Suveranului.

Guvernul american urmează să stabilească în acest sens atitudinea faţă de situaţia politică internă din România:

- Schimbarea regimului după ratificarea tratatelor de pace;
- Formarea unui guvern sub preşidenţia unei persoane neutre sau a unei persoane rezultată din consensul celor patru partide, care a executat actul dela 23 August 1944;
- In cazul nereuşitei unui guvern format din cele patru partide, recurge la o soluţie din guvern de personalităţi;
- Dizolvarea actualului parlament;
- Fixarea alegerilor în 60 de zile dela dizolvarea parlamentului.

./.

La 7 Februarie 1947 se semnalează că în cursul convorbirilor pe care Ion Mihalache le-a avut cu Niculae Penescu prof. V.Veniamin, av.I.Marinache, s'a discutat oportunitatea organizării de întruniri de proporţii a partidului naţional ţărănesc în Capitală.

In special Ion Mihalache a ridicat problema fiind de părere că acţiunea anti=guvernamentală a partidului naţional ţărănesc nu trebueşte să se mărginească numai la acţiunea de culise şi că această acţiune de culise trebueşte să fie ajutată prin organizarea de întruniri populare în care să se arate factorilor determinanţi posibilitatea şi popularitatea partidului naţional ţărănesc.

Fruntaşii naţional ţărănişti sunt încredinţaţi că în Capitală dat fiind popularitatea partidului, cât şi starea de spirit agitată a populaţiei, partidul naţional ţărănesc poate organiza întruniri de mari proporţii.

In ce priveşte oportunitatea, Ion Mihalache socoteşte că acţiunea partidelor de opoziţie, trebue să înceapă în mod riguros după ratificarea tratatului de pace şi că organizarea de întruniri populare, va avea darul să creeze guvernului greutăţi, iar în opinia publică internaţională aceste întruniri vor determina mărirea curentului împotriva regimului intern din România.

La 4 Martie 1947 se semnalează că în urma convorbirilor pe care Ion Mihalache le-a avut cu fruntaşii T.U.N.T.-ului, s'a hotărât o acţiune de reorganizare a tineretului, care să fie terminată până la 15 Martie a.c. , după 15 Martie urmând să aibe loc congresul general al organizaţiei.

In ziua de 4 Iunie 1947 în şedinţa delegaţiei permanente Nestor Badea luând cuvântul a cerut ca ~~xxxx~~ Partidul să-şi schimbe atitudinea faţă de U.R.S.S. deoarece prigoana împotriva membrilor P.N.T. se datoreşte şi faptului că unele cadre de Partid, fac agitaţii cu caracter anti-sovietic.

Ion Mihalache răspunzând lui Nestor Badea, a spus că ţările mici se găsesc astăzu în faţa a două imperialisme: America şi U.R.S.S.

Este adevărat a spus Ion Mihalache că America urmăreşte să subjuge România economiceşte, dar în schimb vom fi liberi politiceşte.

./.

U.R.S.S. nu a renunţat la lozincile pentru desfiinţarea capitalului şi Partidul nostru deşi este ţărănesc, are înscris în program susţinerea şi întărirea micei burghezii rurale, aşa că atitudinea noastră faţă de U.R.S.S. va fi loaială, în măsura în care se va ţine seama de programul Partidului nostru.

INSPECTORATUL DE SIGURANTA AL CAPITALEI
S E C R E T A R I A T.

00611

I O N   M I H A L A C H E

Invăţător, Vice Preşedinte al P.N.T.
domiciliat în Buc.str.Berna No.3

La vârsta de 18 ani, este absolvent al Scoalei Normale, începe cariera de învăţător la Topoloveni.

In anul 1914, intră în viaţa politică.

In anul 1919, este ales Deputat, fiind unul dintre fruntaşii învăţătorilor.

In anul 1918, după răsboiul Mondial, întemeiază partidul Tărănesc.

Dela 16 Decembrie 1919 până la 13 Martie 192o, a fost Ministrul Agriculturii şi Domeniilor. Fiind un bun orator, a captat massele populare.

In anul 1926, partidul său a fuzionat cu partidul Naţional din Ardeal.

Din Noembrie 1928 până în Octombrie 193o, în guvernul Maniu, a fost Ministrul Agriculturii şi Domeniilor.

Dela 1o Octombrie 193o până la 12 Aprilie 1931 şi dela 11 August 1932 până la 14 Ianuarie 1933 a fost Ministru de Interne.

In 1933, când Maniu s'a retras dela şefia P.N.T.-ului, a fost Preşedinte pentru scurt timp.

A călătorit în Franţa, Elveţia, Jugoslavia, Anglia şi Italia.

In 1936 vizitează Italia, unde a avut o întrevedere cu Musolini, pe care îl elogiază în public, propovăduind cu această ocazie sistemul Statului Cooperatist Fascist.

Se consideră ca reprezentant autentic al ţărănimii din România.

La 1 Noembrie 1936, ca Preşedinte al P.N.T.-ului face un apel la toţi cetăţenii care trăesc sub ameninţarea gărzii din extrema dreaptă chiar şi a celor care nu fac parte din P.N.T. de a contribui cu obolul lor la echiparea în înarmarea

./.

00612

gărzilor ţărăneşti şi a le pune în serviciul celor amenințaţi.

La 18 Aprilie 194o,este numit de Ex Regele Carol II Consilier Regal,ceece echivalează cu funcţiunea de Ministru.

S'a încadrat fără nici o rezervă în "Frontul Renaşterii Naţionale",organizaţie politică cu caracter fascist,creată pentru a susţine dictatura lui Carol al II-lea.

La lo Mai 194o,a participat la serbări în uniforma F.R.N.

In timpul guvernării lui Antonescu,a declarat că ar fi o crimă ca oamenii politici să împiedice pe generalul Antonescu în acţiunile sale,arătându-se neliniştit de pericolul pe care-l reprezintă mişcarea comunistă.

In ziua de 15 Septembrie ~~cu~~ 1946 ocazia unei şedinţe ce a avut loc la Clubul Central,a afirmat următoarele:

"Am fost voluntar în răsboiul contra Naţiunilor Unite

"Pentru mine este o onoare şi am toate motivele să mă simt mândru că eu încă înţeleg din moşii-strămoşii mei,raţiunea de voluntar."

" Am precizat atunci şi am spus şi Generalului Antonescu că sunt hotărât să merg pe front însă nu voiu trece dincolo de Nistru."

La data de 13 Martie 1947,a declarat că guvernul este incapabil,xă terorizează membrii P.N.T.,aresteează fruntaşii acestui Partid,iar printre altele a spus;" noi ne organizăm şi nu avem nici'o noapte liniştită să ne odihnim,de marea grije ce apasă asupra noastră,pentru un viitor cât mai apropiat când va trebuimsă venim la conducerea ţării. Ne pregătim pentru această zi mare,care nu va întârzia.

..

D.G.P.
8 Julie 1947.

N o t ă

MIHALACHE discutând la 5 Julie a.c., cu PENESCU, l'a intrebat dacă au venit "băeţii",.-

PENESCU a răspuns afirmativ adaugând că se indoeste de cel inalt şi brunet, intrucât a avut impresia că juca teatru.

MIHALACHE, l'a asigurat insă că toţi sunt "băeţi" foarte buni, adevăraţi ţărănisti" şi in orice caz mai sinceri ca cei din Bucuresti.-

După aceasta MIHALACHE a vorbit cu POLIZU MICSUNESTI, asupra aceleiasi chestiuni, POLIZU informându-l că a stat de vorbă cu "băeţii aceia", cu o seară inainte până la orele 24.-

MIHALACHE i-a spus atunci că şi el a vorbit cu ei la BADEA, şi că aceştia i-ar fi afirmat că nu este iscălitura lor pusă pe actul în cauză. Prin consecinţă MIHALACHE a cerut lui POLIZU să stea de vorbă cu secretarul său spre a stabili prin ce imprejurare a primit actul vizat (prin postă sau curier).

In incheere POLIZU a afirmat : " eu vă spun depe acum că această este măsluită, e ceva inscenat".-

sursa serioasă

DIRECTIA POLITIEI DE SIGURANTA   8 August 1947

R E F E R A T

Domnul Doctor CARATZALI, Medicul Şef al Direcţiunii Generale a Poliţiei, prin Referatul său din 6 August 1947, arată starea sanitară a unor deţinuţi implicaţi în tentativa de fugă dela Tămădău.

Astfel, deţinutul ION MIHALACHE cere schimburi, mâncare mai multă şi aer, arătând în acelaş timp că va pune pe dl. Doctor Caratzali ca martor în procesul ce urmează a se judeca, spre a da lămuriri de tratamentul inuman care i se aplică.

La fel, în termeni mai violenţi, a propus aceiaşi situaţie şi deţinutul POPESCU GH.

In urma examenului medical, deţinutul GAFENCU CONSTANTIN susţine că diagnosticul ███████████ dat de dl. Medic Caratzali, este în creştere şi că are nevoe de aer, zilnic, precum şi mai mult lapte.

Deasemenea Dl. Dr. Caratzali mai arată că deţinutele PENESCU şi CARANDINO, cer asistenţa D-nei Doctor TUDOR.

Având în vedere cele de mai sus, care ne sunt semnalate de Domnul Dr. Caratzali, care este direct răspunzător de situaţia deţinuţilor din acest arest, din punct de vedere sanitar, vă rugăm să binevoiţi a aprecia şi dispune.

ŞEFUL BRIGAZII MOBILE
Comisar Şef

St. Niculescu

8. VIII. 1947.
- De acord cu propunerile D-lui Insp. Şef Niculescu.
- Rămâne regimul aplicat care este f. uman (nu se reduce de la restaurant). [signature]

8/VIII.[illegible]

Sunt de părere ca acela lui Ion Mihalache, Popescu Gh., d-lor Penescu şi Carandino să nu se continue. Propun ca Gafencu să fie internat la Văcăreşti.

8 VIII 947

D-lui Comisar Şef [illegible]

[signatures]

42

00515

DIRECTIUNEA POLITIEI DE SIGURANTA 7 August 1947

R E F E R A T

Am onoare avă depune in originar raportul Dlui Dr.Caratali medicul Directiunei Generale a a Politiei, in care arata ca detinutul ION MIHALACHE cere a i se da schimburi si ca-l va pune martor la proces ca este tinut in conditiuni inumane.-

La fel mai arata ca detinutul Popescu, la fel î-va propune martor la proces pentru aceleasi motive.-

Detinutul GAFENCO sufera [redacted] pentru care este nevoie de tratament si aer.-

Detinutele Penescu si Carandino cer a li se admite vizitarea de către o Dna Doctoră.-

Fata cu cele de mais sus va rugam sa binevoi a aprecia si dispune.-

SEFUL BRIGAZII MOBILE

[signature]

S.Niculescu

8.VIII.947.

Detinutul Ion Mihalache, a primit rufe Duminica 3. Aug. și Joi 7. Aug. 1947.

Brusor [?]

[signature]

00516

41/

Referat din 6/8/47

Deţinutul Mihalache cere schimburi, mâncare mai multă şi aer. Mă va chema ca martor la proces spre a depune că ste ţinut în condiţii inumane etc.! Acelaş lucru, dar în termeni mai violenţi, l-a spus deţinutul Popescu, care mi-a declarat de altfel că se va sinucide.

Examenul urinei deţinutului Gafencu arată diagnosticul [redacted]

[redacted] Ar avea nevoe de aer, zilnic.

Repet cererea lui Penescu

Să fie văzut de D-nu Dr. Tudor, de asemenea în fiecare văzută de D-nu Dr. Tudor deţinuta Carandino. [signature]

40

7 Mai 947 [illegible]

Deţinutul Iafencu n'a avut căpătat de acest motiv, m-a ameninţat că la proces va face un scandal enorm expunând modul inuman în care a fost tratat. Mi-a cerut să-l internez de urgenţă în spital şi că mă face răspunzătoare de tot răul pe care l-ar putea suferi.

In două reprize antezi[illegible] am arătat că acest deţinut are o sufi-

12.573. — M. O., Imprimeria Centrală.

Cu toate că este debilitat, cred că nu are nevoie de internare, deoarece la spital nu i se poate face absolut nimic.

În schimb, are neapărată nevoie de un regim mai bogat (1 litru de lapte zilnic în plus), aer (cel puțin ½ oră zilnic), injecții cu calciu și vitamină C, pe care nu le putem procura.

A. Carabali

Comisia de anchetă
Inspector de poliție Bondescu
25 Iulie 1947.

00518

25. VII. 1947.

În aceleași condițiuni cu ceilalți.

Popescu

Referat

Reținutul Ion Mihalache ne-a solicitat, suferind [redacted], să i se dea o saltea și o pătură în plus.

Apreciind că satisfacerea cererii ar influența în bine mersul anchetei, avizăm favorabil.

Inspector de poliție

Bondescu

B/

ROMÂNIA

00519

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

DIRECȚIUNEA GENERALĂ A POLIȚIEI

DIRECȚIUNEA CORPUL DETECTIVILOR

Nr. 15075 /1947

Nr. 1932

24 Iulie 1947.

SE AUTORIZA PERCHEZITIA

Judecător de Instrucție Militar

Magistrat,

Avem onoare a vă ruga să binevoiți a aproba efectuarea unei percheziții domiciliare la locuința numitului Mihalache Ion. Tapoloveni și Dobrest - Argeș. ~~din București~~ Str. ——— ~~Nr.~~ ___, unde suntem informați că se găsește material ce interesează siguranța Statului.-

SEFUL CORPULUI DETECTIVILOR
Inspector G-ral de Poliție

Dir. G-lă a Poliției — Brigada Mobilă

Nicolski

Cd. Nr. 204. — Impr. „Văcărești"

12

00520

Proces-Verbal

Astăzi 20 Iulie 1947, la Dobrești în locuința d-lui Ion Mihalache;

Noi, Georgescu Nicolae comisar aj. în Direcțiunea generală a Poliției, Dir. Poliției de Siguranță;

Făcând percheziție la locuința numitului Mihalache Ioan, s'a constatat că, cheia dela safeu (casa de bani) din camera de mosafiri nu este la menajeră și în urmare s'a procedat la sigilarea lui lăsându-se în custodie d-nei Anica Bucalei.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal.

Comisar,
N Georgescu

Asistenți:
N Georgescu profesor
Maria Cr. Tomulescu
[illegible]

am primit în custodie safeul arătat mai sus.-

Anica Bucalei

00521

Proces-Verbal

Astăzi 24 Iulie 1947 la Călinești-Muscel

Noi Georgescu Nicolae comisar aj. în Dir. Gen. a Poliției, corpul detectivilor.

Având în vedere delegațiunea ce mi s'a dat de către Dl. Director al Poliției de Siguranță;

Având în vedere autorizația de percheziție Nr. 15075/47. a C.II.A., prin care ne autoriză să efectuăm o percheziție la locuința numitului Miholache Ioan din comuna Călinești-Muscel;

Însoțit fiind de către Dl. Plot. Blându Ioan Șeful Post. Jand. Topoloveni-Muscel și Dl Adm-tor Oancea Marin administratorul moșiei din comuna specificată mai sus, am efectuat percheziția cu care ocazie s'a ridicat una armă de vânătoare col. 16-fără țeavă și în stare de nefuncționare, pentru care nu mi s'a prezentat nici un fel de autorizație.

Nu s'au ridicat nici un fel de obiecte de valoare sume de bani sau lucruri casnice.

Percheziția a început la orele 17.00 și s'a terminat la orele 18.00 în aceeași zi.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal spre cele legale.-

Comisar aj.
N. Georgescu

Asistenți: Șeful Postului N. Blându
comisar aj. [illegible]

Percheziționat-Adm-tor
G. Oancea

10

00522

Proces-Verbal

Astăzi 24 Iul. 1947. la domiciliul numitul Mihalache Ioan - în comuna Topoloveni - Muscel.

Noi Georgescu Nicolae inspector aj. în Direcțiunea Gen. a Poliției - Dir. Pol. de Siguranță,

Constatăm prin prezentul proces-verbal următoarele:

Având în vedere delegațiunea ce ni s'a dat de către Dl Director al Poliției de Siguranță, precum și autorizația Parchetului C. II-A. Nr 15075/47, prin care ne autoriză efectuarea unei percheziții domiciliare la locuința numitului Mihalache Ion, ne-am deplasat în comuna mai sus arătată însoțit fiind de Dl Truscă Gheorghe și Cenu Ionel, subinspectori aj. în Direcțiunea Gen. a Poliției, unde am luat legătura cu Dl Plut. Maj. Georgescu Nicolae Șeful Postului Jand. Topoloveni, împreună cu acesta și în asistența D-nei Maria Preot Tomescu, amica [?], menajera casei, Constantin Milovan om de serviciu și Dl Prof. Georgescu Nicolae, s'a procedat la percheziție cu scopul de a se găsi materiale dăunătoare Siguranței Statului.

Cu această ocazie s'a găsit și ridicat următoarele:

139 (una sută treizeci și nouă) mape cu diferite corespondențe privind organizația Partidului Național Țărănesc, pe județe.

Comisar aj. [?] N. Georgescu   Cet. N. Milovan [?] Asistenți   Percheziționat [?] ... Prof. ... Georgescu

Amica Buendi [?] Maria Preot Tomescu   Menajera casei

S'a ridicat [illegible] și dovada [illegible] care conține diferite memorii, corespondență și alte note cu însemnări de natură politică. Și [illegible] ștampile cu antetul Partidul Național Țărănesc.

Toate cele menționate mai sus urmează a fi predate Direcțiunii Generale a Poliției pentru a fi supuse triérei.

→ Menționăm că materialul a fost ambalat în 3 saci - însemnați în diferite care au fost prevăzute cu sigiliul la Post. fond. [illegible]. Obiecte de valoare, bani sau lucruri comice nu s'au ridicat.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal.

Organ cercetare,
N. Gheorghiu

Martori:
[illegible]
I. [illegible]

Plutonier Major șef Post.
Măgura [illegible] Ionescu
[illegible]

Perchiziționat:
Aurica Bucelei
[illegible] N. Mileien

H. Georgescu
profesor
Dobrescu Marcel

00524

PROCES VERBAL

==================

Astăzi 14 Iulie 1947,s'a încheiat prezentul proces verbal de obiectele găsite asupra deţinutului ION MIHALACHE de profesiune agricultor, fost cu domiciliul în Comuna Dobreşti-Jud.Muscel şi provizoriu în Bucureşti Str. Berna Nr.3.- :

1/. 1 portmoneu de culoare galbenă
2/. 1101 dolari
3/. 277.000 lei
4/. ~~100frfrfr~~ 100 buc.napoleoni
5/. 1 extras de naştere
6/. 1 ceas de aur marca Longines de buzunar cu lanţ
7/. 1 pereche ochelari cu cutie
8/. 1 carte " Noul Testament "
9/. 1 stilou din dublĕ
10/. 1 creion argintat
11/. 1 trusă de bărbierit
12/. 2 perii albe
13/. 1 notes
14/. 1 pieptene
15/. 3 papiote aţă albă,neagră şi de ţesut ciorapi
16/. 9 lame de ras
17/. 1 perie d dinţi
18/. 1 forfecuţă
19/. 1 cutie cu 20 tablete Bayer
20/. 1 săpun de bărbierit
21/. 4 săpun toaletă
22/. 1 sticlă brillantine de cap
23/. 1 tub cremă de ras
24/. 1 pieptene de cap
25/. 1 cutie cu 5 butoni şi 4 nasturi
26/. 2 decoraţii : " Mihai Viteazul şi Legiunea de Onoare "
27/. 1 cămaşe cu piept tare
28/. 1 pijama mov
29/. 1 per.indispensabili scurţi
30/. 1 prosop
31/. 1 veston negru şi vestă

[signature] .//. Mihalache

32/. 5 gulere tari + 7 gulere tari
33/. 4 " obişnuite
34/. 1 perche bretele
4 batiste + 2 batiste + 10 batiste
36/. 1 pereche ciorapi + 6 perechi ciorapi + 2 per.ciorapi
37/. 1 cravată + 3 cravate + 1 papillon + 1 papillon
38/. 1 cordon de manta militară
39/. 1 plasă de păr
40/. 1 oglindă
41/. 1 pereche jartiere
42/. 1 curea neagră
43/. 2 perechi pantaloni negri
44/. 6 " indispensabili
45/. 11 cămăşi + 1 cămaşe
46/. 3 cămăşi de noapte
47/. 1 pereche pantofi de casă
48/. ~~1 vestă smoking~~ 1 haină şi una vestă smoking
49/. 1 pereche pantaloni în dungi şi una vestă neagră
50 1 haină veston negru
51/. 1 costum gri închis

Acest proces verbal s'a încheiat în două exemplare.-

[semnătură] [semnătură: Mihalache]

PROCES VERBAL

Astăzi 14 Iulie 1947,s'a încheiat prezentul proces verbal de obiectele găsite asupra deţinutului ION MIHALACHE de profesiune agricultor, fost cu domiciliul în Comuna Dobreşti-Jud.Muscel şi provizoriu în Bucureşti Str. Berna Nr.3.- :

1/. 1 portmoneu de culoare galbenă
2/. 1101 dolari
3/. 277.000 lei
4/. ~~1...~~ 100 buc.napoleoni
5/. 1 extras de naştere
6/. 1 ceas de aur marca Longines de buzunar cu lanţ
7/. 1 pereche ochelari cu cutie
8/. 1 carte " Noul Testament "
9/. 1 stilou din dublĕ
10/. 1 creion argintat
11/. 1 trusă de bărbierit
12/. 2 perii albe
13/. 1 notes
14/. 1 pieptene
15/. 3 papiote aţă albă,neagră şi de ţesut ciorapi
16/. 9 lame d ras
17/. 1 perie d dinţi
18/. 1 forfecuţă
19/. 1 cutie cu 20 tablete Bayer
20/. 1 săpun de bărbierit
21/. 4 săpun toaletă
22/. 1 sticlă brillantine de cap
23/. 1 tub cremă de ras
24/. 1 pieptene de cap
25/. 1 cutie cu 5 butoni şi 4 nasturi
26/. 2 decoraţii : " Mihai Viteazul şi Legiunea de Onoare "
27/. 1 cămaşe cu piept tare
28/. 1 pijama mov
29/. 1 per.indispensabili scurţi
30/. 1 prosop
31/. 1 veston negru şi vestă

[signature] ./. Mihalache

32/. 5 gulere tari + 7 gulere tari
33/. 4 " obişnuite
34/. 1 perche bretele
4 batiste + 2 batiste + 10 batiste
36/. 1 pereche ciorapi + 6 perechi ciorapi + 2 per.ciorapi
37/. 1 cravată + 3 cravate + 1 papillon + 1 papillon
38/. 1 cordon de manta militară
39/. 1 plasă de păr
40/. 1 oglindă
41/. 1 pereche jartiere
42/. 1 curea neagră
43/. 2 perechi pantaloni negri
44/. 6 " indispensabili
45/. 11 cămăşi + 1 cămaşe
46/. 3 cămăşi de noapte
47/. 1 pereche pantofi de casă
48/. ~~1 vestă smoking~~ 1 haină şi una vestă smoking
49/. 1 pereche pantaloni în dungi şi una vestă neagră
50 1 haină veston negru
51/. 1 costum gri închis

Acest proces verbal s'a încheiat în două exemplare.-

[signature] [signature]

INCHISOAREA S. S. I.
CALEA PLEVNEI 139

00528

PROCES-VERBAL Nr. ______

Astăzi, ______ 194..

Noi, ______, Directorul Inchisorii S. S. I., din Calea Plevnei Nr. 139, constatăm prin prezentul proces-verbal următoarele:

1) Incarcerarea numitului Ioan Niholache, de profesiune agricultor, domiciliat în Dobresti-Muscel str. ______ Nr. ______, efectuată în baza mandatului de Depunere / Deținere / Arestare Nr. ______, emis de ______

Asupra numitului s'au găsit: 2. Valize ce au fost sigilate în fața sa, una cravată, un cordon pentru pantalon una pereche ochelari, una pereche sireturi: una batistă una pereche port jartiere, una sută medalii; un ceas de aur cu lant marca Longines. 2 peri de toaletă, una trusă de bărbierit. un pieptene un portfeu, un carnetel. un toc rezervor. un creion de argint. una tigare de foc.

Lei 272.000 și 1101. (una mie osută unu) dolari. Obiectele dela Nr. ______, ~~au fost lăsate asupra numitului~~, iar cele dela Nr. ______, au fost predate la magazia Instituției pentru păstrare, pe tot timpul deținerii încarceratului.

2) In cauza numitului un extras de naștere (nu) 2 mosoare de ață,

Corpurile delicte menționate mai sus, au fost deasemeni predate la magazia Institituției pentru păstrare.

DIRECTORUL INCHISORII, *Incarcerat,* I. Nicolae

DOVADA

Am primit toate obiectele specificate la punctul Nr. 2, ______ și nu am nici o pretenție.

Semnătura,

București, ______ 194..

INCHISOAREA S. S. I.
CALEA PLEVNEI, 139

3

00529

PROCES-VERBAL Nr. ______

Astăzi, 13 Iulie 1947 –

Noi, ______, Directorul Inchisorii S. S. I., din Calea Plevnei Nr. 139, constatăm prin prezentul proces-verbal, următoarele:

1) Incarcerarea numitului Ion Mihalache, de profesiune agricultor, domiciliat în Topoloveni-Muscel Str. ______ Nr. ______, efectuată în baza mandatului de Depunere / Detinere / Arestare Nr. ______, emis de ______

Asupra numitului s'au găsit: 2 Valize cu conţinutul următor: au fost sigilate de faţă cu dânsul. —

1. una cravată, un cordon pentru pantalon. una pereche ciorapi negre — una pereche ochelari, una batistă — una pereche portjartiere
100. (una sută) medalii, un ceas de aur cu lanţ marca Doxa. 2 perii de toaletă, una trusă de bărbierit. un pieptene, un portfel, un carnetel,

Obiectele dela Nr. ______, au fost lăsate asupra numitului, iar cele dela Nr. ______, au fost predate la magazia Instituţiei pentru păstrare, pe tot timpul deţinerii încarceratului.

2) In cauza numitului Lei 277.000, 1101. una mie o sută unu dolari. un extras de mastere, 2 medalioane ală,

Corpurile delicte menţionate mai sus, au fost deasemeni predate la magazia Institituţiei pentru păstrare.

DIRECTORUL INCHISORII, *Incarcerat,*

Mihalache

DOVADA

Am primit toate obiectele specificate la punctul Nr. 2, ______ şi nu am nici o pretenţie.

Semnătura,

Bucureşti, ______ 194

2

00530

PROCES VERBAL,

Astăzi Luni 14 luna Iulie anul 1947

Noi, N. Rădulescu comisar de serviciu la Direcţiunea Generală a Poliţiei din Ministerul Afacerilor Interne ;

Constatăm prin prezentul proces verbal că, percheziţionând pe Mihalache Ion de ani 65 de profesie agricultor originar din Topoloveni Jud. Muscel cu domiciliul în Topoloveni - Jud. Muscel trimis de —

cu raportul Nr. — găsindu-se asupra sa următoarele :

una batistă
una pereche pantaloni
una cămaşă
una pereche şi dispensabili
una pereche ciorapi
una pereche pantofi negri
una brâu pt. hernie
una pereche butoni pt. cămaşă.
am pus toate asupra sa.

COMISAR DE SERVICIU

[signature]

Asistenţi [signature]

[signature]

Deţinut I. Mihalache [signature]

D O V A D A

Am primit banii şi obiectele prevăzute în prezentul proces verbal.

Deţinut. ____________________

M. A.

00531

N PENESCU

copie lege vol.3.f.418-422.
14 Iulie 1947

00532

D E C L A R A T I E :

La declaratia deja dată in dimineata acestei zile şi la cerere previzez:

Nu m'am gândit niciodată mai înainte să plec si n'am discutat cu nimeni vre'o modalitate de plecare.

Eram prea legat de tară si de familie si nu aveam nici un motiv de alarmă ca să mă determine la o asemenea măsură extremă.Dealtfel plecarea mea era incapabilă cu locul pe care il aveam în partid.-

Nici un membru important si activ al partidului nu părădise tara şi nu era să fac acest lucru tocmai Secretarul General,desi in ultima vreme venea tot mai des până la noi svonuri de măsuri represive contra fruntaşilor Partidului National-Tărănesc.-

In dimineaţa zilei de 13 Iulie,Dl.MANIU a telefonat acasă la mine si a vorbit cu soţia mea.Eu nu eram acolo. A rugat-o să mă vestească îndată ce viu că are o chestiune urgentă să-mi comunice.-

Mergând spre casă m'am oprit pe la Dl.MANIU,care era internat in sanatoriu Dr."Jovin" din Bd.Dacia,Dl.MANIU mi-a spus că este un prilej unic si ultimul ca să mă pun la adăpost pentru că libertatea şi integritatea mea corporală sunt in primejdie.Am refuzat.Dl.MANIU mi-a cerut să mă mai gândesc.I-am promis că îi voi da răspunsul după ora 7.

Am mers acasă si i-am comunicat soţiei mele propunerea D-lui MANIU,.Sotia mi-a răspuns că nu este de părere,dânsa a şi plecat la ţară,unde trebuia să ia ultimele măsuri pentru trăieratul care începe.-

Pe la ora 8 seara m'am dus la Dl.MANIU.Am găsit acolo pe Dl.MIHALACHE intors dela Dobresti.Am inteles că Dl. MANIU ia făcut şi lui aceiaşi propunere.Am comunicat D-lui MANIU,refuzul meu că cu pretextul că nu plec fără soţia mea şi ea n'are loc.-

./.

La ora 9, am plecat dela Dl.MANIU si dl.MIHALACHE si cu hotărârea să nu merg.-

Am întovărăşit pe Dl.MIHALACHE, până la intersecţia Bd. Dacia cu Calea Dorobanti. Eu m'am dus acasă. Sotia mea s'a intors dela ţară pe la ora 12.-

Putin timp înainte venise la mine un nepot al D-lui MANIU, care mi-a comunicat că este loc si pentru sotia mea.

N'am intrebat pe Dl.MANIU cine merge cu avionul fiindcă nu eram doritor să plec. Am auzit numai cum spunea D-lui MIHALACHE că ac sta să se găsească la ora 3 într'un anumit loc pe Bd.Tache unde se va intâlni cu acei care organizează plecarea. Chestiunea nu m'a interesat.

Dl.MANIU mi-a comunicat prin nepotul său că va veni o masină să mă ia la ora 2.

Când soţia mea s'a intors dela ţară si i-am povestit tot ce am spus, ea n'a vrut să meargă.

In acel moment eram impresionat de stăruinţa D-lui MANIU şi de caracterul imperativ al dispoziţiunii pe care mi-o dădea.-

Am cetut soţiei mele să mă urmeze. D-na PENESCU s'a supus. Ea nu stia că nu avem formele de plecare in regulă. Nici n'a avut timpul să mă intrebe, fiindcă in timp ce eu îi spuneam că trebue să mă supun D-lui MANIU, a sosit Dl.CARANDINO cu o maşină, precum si un alt taxiu. Am făcut repede bagajele. Sotia mea si-a luat puţinele valori ce avea şi am plecat. Undeva pe Bd.Carol maşina în care era Dl.CARANDINO, D-na CARANDINO şi ILIE LAZAR, a oprit şi am intâlnit pe Dl.MIHALACHE. Nu-mi aduc aminte dacă tot acolo sau mai departe stationa o altă maşină care s'a aşezat în capul coloanei şi din care a coborât un domn şi care s'a prezentat Dl.Dr.GAFENCU.

Am ajuns la 3 dimineaţa la un punct care ni s'a spus că este un fost aeroport lângă satul Tămădău.

Asteptând avioanele am cunoscut pe ceilalţi domni şi mi-am dat seama că toată chestiunea este absolut o farsă sau o cursă. I-am comunicat impresiunea mea D-lui MIHALACHE si Dlui ILIE LAZAR, am vrut să coborâm bagajele din maşină şi să le punem între nişte salcâmi până când se iveşte ocazia care să ne aducă la Bucuresti.

Era prea târziu avioanele au sosit si masinile au alergat spre ele. De aci in colo faptele se cunosc.

Repet n'am avut nici o misiune, am executat dispozitia sefului meu politic si sotia mea este o victimă.

14 Iulie 1947. ss/N.Penescu

copie vezi vol. 3 f. 423 – 429 15 Iulie 1947 0534

D E C L A R A T I E
= = = = = = = = = = = =

Subsemnatul Nicolae Penescu, răspund următoarele la intrebările ce mi s'au pus în continuarea declaratiilor anterioare:

La ora 12 din noapte, când s'a intors sotia mea dela tară, abia am hotărât să plec, aceasta in urma ultimei interventiuni a D-lui MANIU, făcută printr'un trimis al său, care mi-a comunicat că este loc şi pentru soţia mea.

Am convins-o greu să mă urmeze, [redacted]

Niciodată inainte de 13 Iulie dimineaţa, Dl. MANIU nu mi-a spus că organizează plecarea mea in străinătate, că ar fi nevoie să plec pentru vre'o misiune politică si nu m'a ţinut în curent cu actiunile sale în străinătate. Nu mi-a dat decât rarsori să citesc scrisori primite dinafară şi acelea fără importantă. Ele contineau expozezeecare se citesc în ziare.

Dl. MANIU mi-a comunicat in mai multe rânduri că sunt expus la represiuni din partea adversarilor politici si c că este necesar să mă feresc cel puţin câtva timp, în acest scop mi-a oferit camera dela Sovata.

Dlui. MIHALACHE i-a spu că trebue să se ascundă .

Intr'o conversatie între Dl. MANIU, MIHALACHE şi cu mine am intrebat ce urmări ar avea asupra partidului ascunderea mea. Mi s'a răspuns că trebue să mă ascund, iar Dl. MANIU, nu-mi poate sufera nici un loc.-

Cu alt prilej, Dl. MANIU, mi-a spus că el este bătrân şi - deşi îi place viaţa - se împacă cu ideea suprimării sale, dar suntem incă viguroşi şi trebue să ne salvăm, chiar plecând din ţară, dacă se poate.

La ora 9 seara, in ziua de 13 Iulie, când faţă fiind şi Dl. MIHALACHE, am răspuns D-lui MANIU, că nu pot merge. Am intrebat care mai pleacă. După oarecare ezitare, mi-a răsouns că merge Dl. ILIE LAZAR şi CARANDINO care sunt egal de ameninţaţi. Nu am auzit vorbindu-se de o misiune dată acestora sau alt motiv pentru care au fost aleşi aceşti.

./.

In ziua de 13 Iulie dimineaţa, cum nu voiam să plec, n'am discutat cu Dl. MANIU, consecintele pentru partid ale plecării mele. Nu stiam la ora 11 dimineaţa că merg si ceilalţi. Dl. MANIU nu mi-a spus nimic, numai seara şi intrebat de mine mi-a comunicat numele celorlalţi şi atunci n'am deschis dicuţia urmărilor plecării noastre.

Cred că a fost o mare greşală. Oricare ar fi fost imprejurările, noi, conducătorii, trebue să stăm la locurile noastre. Nu ştiu ce a determinat pe Dl. MANIU ca să ia aceasta hotărâre. Poate - cum spune - că este ultima ocazie şi ar fi plecat el - să se fi gândit la viaţa noastră. Poate să fi fost consideratiuni interne de partid, date fiind curentele manifestate in ultima vreme in partid asupra politicei lui generale, ceiace făcuse să apară multe dezacorduri. Acesta a făcut necesar convocarea comitetului central.

La întrebarea în ce constau aceste deosebiri, răspund:

Cu prilejul ultimelor intruniri ale delegatiei permanente şi sfatul parlamentar, unii fruntaşi au cerut participarea deputaţilor la desbaterile Parlamentului şi înţelegere cu regimul.-

Intr'o şedinţă a Biroului, eu şi cu Dl. MIHALACHE, am sustinut cel puţin participarea din când în când a deputaţilor la Cameră.-

In alte şedinţe a Biroului, Dl. MANIU a propus ca Delegatia Permanentă să dea un comunicat în chestiunea Conferinţei dela Paris. D-nii MIHALACHE, POPOVICI si cu mine, am cerut ca problema să fie lăsată Comitetului Central. In acest scop s'a schimbat data de 23 Iulie în aceea de 19 Iulie, când comitetul Centra avea să examineze politica generală a partidului.

Cu toate că n'am vrut să plec, am cedat in ultimul moment la ora 12 in noaptea de 13 Iulie, insistenţele D-lui MANIU. Am făcut o greşală care departe de a-mi pune viaţa la adăpost, îmi compromite azi cel puţin libertatea.

Dl. CARANDINO m'a văzut pe când îmi făceam bagajele la ora 1 noaptea, când a venit ca să mă ia. Deci era o hotărâre de ultimul moment.

In continuare, la intrebarea cine a organizat şi cine m'a determinat să plec, răspund precizând:

Prima convorbire relativ la plecarea ce era să aibă loc Luni, am avut-o pe la ora 11 la Sanatoriul "Jovin" Când am ajuns acolo erau - aşteptând pe sală - D-nii COPOSU, SERBAN GHICA şi

R.Boila - cred înăuntru . Cei doi dintâi mi-a spus că Dl.
Presedinte a dat dispozitiuni să fiu căutat peste tot.

Rămaşi singur - după ce a plecat Dl.BOILA - trimis undeva, Dl.MANIU mi-a spus următoarele cuvinte: "Este ultima ocazie când se mai poate pleca din ţară,şti cât ţin eu la dumneata, la integritatea dumnitale corporală".Mâine dimineaţă pleacă avionul.Am răspuns că nu pot pleca,în orice caz nu pot pleca fără soţia, la care ştie cât ţiu.Mi-a răspuns că nu este loc pentru dânsa.

Eu cunoştiam că soţia mea nu vrea să meargă,deaceia am dat acest ultim argument.S'a ridicat in picioare şi mi-a adăugat să mergem la masă,peste sate si diseară să-i dau răspunsul.După aceia l-am intrebat de sănătate,fiindcă ştiam că in ajun îi fusese rău.

Când am plecat Dl.COPOSU m'a intrebat dacă sunt lămurit .I-am dat un răspuns afirmativ.Nu ştiu la ce s'a referit.-

La ora 11.3o,aproximativ eram acasă.Am fost operat la 13 Iulie şi nu puteam merge la ţară.Fusesem Dumineca trecută şi mi-a fost rău.Am rugat pe soţia mea să meargă acasă să vadă dacă dispozitiile mele au fost executate pentru secere şi treer.-

La ora 7 aproximativ am telefonat D-lui MANIU care mi-a spus să viu la el.Când am intrat în cameră D-lui MANIU, am găsit spre surprinza mea acolo pe Dl.MIHALACHE.I-am spus dece te-ai intors căci mi-ai spus ieri că vii Luni.Dl.MANIU, m'a întrebat ce am hotărât,.I-am dat acelaşi răspuns ca diminiaţa,Am intrebat dacă merge cu Dl.MANIU,mi-a spus din inițiativa lui că merge si Dl.MIHALACHE,nu-mi aduc aminte atunci am aflat că merge si el.Am intrebat cine mai merge Ezit ând,şi privind pe Dl.MIHALACHE,mi-a spus că mai merge domnii: ILIE LAZAR si CARANDINO,care sunt tot aşa de ameninţaţi;că faţă de ei are răspundere personală .

Am spus ambilor domni că situatia mea este grea, fiindcă dacă rămâne soţia singură va fi anchetată şi persecutată, iar putina avere ce mai are va fi confiscată ,Dl.MIHALACHE,mi-a spus că el este în acelaşi situatie .Am răspuns că sotia mea nu are avere D-nei MIHALACHE, ~~Exxmx~~ Le-am expus toate consecintele unui asemenea act faţă de familia mea şi am plecat cu Dl.MIHALACHE.Reţin că înainte să ne despărţi

./.

Dl.MANIU a dat D-lui MIHALACHE ,o notă sau un plan pe un petec de hârtie de locul unde trebue să se intâlnească cu ~~xxxxxxx~~ celelalte persoane care plecau si pe care nu le-a numit.-

In momentul plecării mi-a spus ridicându-se in picioare: "Gândestete bine ce faci,dacă rămâi eşti şi dumneata ca şi ei în primejdie" Am mers cu Dl.MIHALACHE pe Bd.Dacia până la intersectia cu Calea Dorobanti.Era ora 9,La despărti re i-am urat drum bun.El mi-a spus că merg si eu,până la ora 11 să dau răspuns.Dl.MANIU îmi spusese acelaşi lucru,motivând că la ora 11 vin la el "aviatorii".

M'am intors acasă pe jos,Pe la ora 11 seara am venit acasă la mine un nepot al D-lui MANIU,care mi-a cerut răspunsul,adăugând: Unchiul propune altcineva să plece.Am răspuns că deoarece n'a venit dela ţară nu pot răspunde.

Peste un ceas a venit sotia mea.Esze exact că după prima conversatie cu Dl.MANIU i-am comunicat-o.Răspunsul ei a fost neegativ .A plecat la ţară,pe la ora 2 după masă, la intoarcere la ora 12 noaptea am intrebat-o ce a hotărât şi dacă a spus ceva băiatului.Mi-a răspuns că este o răspundere şi o greşală să plec şi că n'a spus nimic băiatului.Atunci a venit din nou nepotul Domnului MANIU,care m'a intrebat ce fac fiindcă este loc si pentru doamna şi că unchiul doreşte să plec. Imi trimite maşina pe la ora 1,fiindcă este soseaua desfundată de ploaie si face mult până la locul de plecare pe care nu-l auzisem până atunci şi nu ştiu dacă mi la spus nepotul.Dl.MANIU,nu mi-l comunicase şi n'am vrut să-l intreb ca eventual să nu fiu bănuit de indiscretie.

Cam pe la ora 1 noaptea a venit Dl,CARANDINO ne-a găsit în dormitor pe mine şi soţia mea făcându-ne bagajele în grabă.Dela ultima vizită a nepotului am convins-o să mear gă.-

ss/N.Penescu.

copie vezi vol. 3 f 431-435.

00538

18 Iulie 1947

D E C L A R A T I E

La declaratiile mele anterioare şi la intrebările ce mi se pun răspund:

I.- Nu-mi aduc aminte să fi scris articolul pentru "Dreptatea" din 20 Februarie 1947, din care mi se citeşte o parte.

Recunosc însă că o propozitiune din ceiace mi s'a citit, explică tot articolul,. Este vorba de multumirea pe care o adresa un membru al Biroului, reprezentantului politic american, pentru ajutorul anunţat. Aceasta era in contrazicere cu scrisoarea D-lui MANIU, către Dl. BRATIANU, pe care Biroul Partidului a cunoscut-o indirect. Am spus că nu-mi aduc aminte dacă am scris eu articolul, deci nu pot spune azi, de unde stiam că in Moldova mor oamenii de foame. Cred însă că acest lucru este vorba peste tot şi au apărut articole in "Jurnalul de Dimineaţa" - cred - semnate de Dl. CARP, care reproducea si scrisori din Iaşi.

II. Legătura intre partid si Misiunea Americană era făcută de Dl. MANIU personal ajutat de Dl. SERDICI ca interpretat.

III. Am cunoscut pe Dl. BARRY si cunosc pe Dl. MELBOURNE La Dr. RADULESCU, ortopedist, cu prilejul tratamentului piciorului meu, am întâlnit şi cunoscut pe Dl. HALIG. Cu Dl. BARRY am vorbit de rei ori: Odată când am văzut pe Dl. MELBOURNE, l-am cunoscut acasă la Dl. MIHAI POPOVICI, cu prilejul aperitivului oferit de acesta D-lui ETHRIGE; l-am văzut a doua oară când am prezentat un memoriu pe care l-am dus si la Ambasada Sovietică şi la Legatia Engleză şi l-am mai văzut cu prilejul unei ultime vizite făcute D-lui MANIU. Când am prezentat memoriul am fost cu Dl. ROMNICEANU, fost Ministru Liberal, cu care am fost şi la legatia Engleză. La Ambasada Sovietică, am fost singur. Memoriul era semnat de D-nii MANIU si BRATIANU.

./.

III.- Nu stiu ca altcineva din partid să fi făcut legătură cu Misiunea Americană, afară de Dl.MANIU, ajutat de Dl.SERDICI.

IV.- Când am prezentat memoriul D-lui MELBOURNE, am fost trimis de Dl.MANIU la toate trei legatiile.

V. Nu stiu la ce dată l-am vizitat pe Dl.MELBOURNE la Misiune. Dacă am fost la 8 Mai, cum sunt întrebat, atunci am prezentat memoriul de care vorbesc mai sus.

Subliniez că nu s'a trimis niciodată vre'un memoriu numai uneia din Misiune ci la toate trei în acelaşi timp. Când s'a trimis un memoriu la O.N.U., s'a trimis în copie şi Ambasadei Sovietice cu toate anexele. N'am crezut că este o vină să vizităm o Misiune aliată.

VI.- La întrebarea: Cine m'a trimis la Dl.MELBOURNE, răspund din nou: Dl.MANIU.

VII.- S'a putut intâmpla să duc şi altădată un memoriu la legaţii, dar negăsind sau neprimindu-mă cineva, lăam lăsat la functionarul care îl accepta. In totdeauna când am făcut asta eram trimis de Dl.MANIU. Altădată memoriile erau trimise şi prin funcţionari dela Club / CERNAUTEANU - care ştie ruseşte - IONESCU IONITA sau Dr.CAZIMIR./

VIII.- Prin cuvintele " Dl.MANIU, ţinea legătura" inteleg că dl.MANIU, prezenta punctul de vedere care era în prealabil sau postum făcut cunoscut forurilor partidului /Biroul Delegatiei Permanente/. Exxplicatie nu este răspuns la "o intrebare.

IX.- Cunosc pe următorii membrii ai partidului se află în străinătate: CORNEL BIANU, la Londra, VISOIANU şi NICULESCU BUZESTI - nu ştiu unde - Am auzit că ar fi în Elvetia - Deasemenea este in străinătate AUGUSTIN POPA - după câte am auzit - dar nu stiu unde. Se pare că a plecat din 1945, intr'o misiune bisericească - nu pot afirma însă.

X.- Nu stiu nimic de activitatea D-lui TILEA si CRETEANU din străinătate. Despre GAFENCU stiu că a făcut un memoriu şi am citit articole în"Jurnalul de Geneve". Memoriul a fost adresat Conferinţei de Pace din Paris. Dar el a vorbit si la posturile de Radio Franceze, de unde am aflat primadată.

XI. Nu stiu prin cine se face legătura intre membrii partidului din străinătate şi partid. Eu personal nici nu cunosc că există o corespondentă cu acestia.

XII. N'am citit nici o scrisoare a D-lui GAFENCU adresată D-lui MANIUX, sau altceva.

./.

XIII. Nu stiu că dl.MANIU este in corespondență cu Dl. GAFENCU.Nu sunt informat de actiunea externă a D-lui MANIU.

XIV.- Dl.MANIU mi-a spus odată că a primit o scrisoare dela dl.BIANU CORNEL,dar de care nu mi-a dat să o citesc. Intr'o şedinţă a Biroului Dl.MANIU,s'a plâns că nu are stiri dela prietenii din străinătate.I-mi aduc aminte şi cred că nu s'a discutat într'o consfătuire ceva în legătură cu activitatea domnilor BIANU,VISOIANU,NICULESCU BUZESTI,cei din străinătate.Dl.MANIU nu obişnuia dealtfel să facă asemenea discuţiuni.

Dacă Dl.MANIU,avea asemenea legături el nu informa pe toţi membrii Biroului şi pe domnii MIHALACHE si POPOVICI.

Eu am citit - date de LEUCUTIA - o scrisoare fătă importanţă a D-lui NICULESCU BUZESTI trimisă D-lui MANIU,în timpul conferinţei dela Moscova: Ea era un articol de gazetă cu consideratiuni foarte generale la Politica Externă.

ss/ N.C.Penescu.

18 - 7- 1947.

copie regi vol. 3 f 436-443.

000541

Obiectivele politice ale plecării în străinătate.-

Din cele mai sus expuse, rezultă că o actiune directă în străinătate făcea parte din politica externă a partidului așa cum o concepea Dl MANIU.

Incercarea de plecare cu avionul la 14 Iulie nare întâmplător, în ea inedgt decât organizarea tehnică.

Am arătat într'o declaratie anterioară, că îngrijorat de atmosfera dușmănoasă ce se creease în jurul meu, în tabăra adversarilor politici, i-am vorbit dlui MANIU, după atentatul dela Pitesti contra mea, să aibă grije și de mine, dacă se ivește ocazia plecării.- Am făcut această interventie fiindcă mai înainte - dacă amintirea nu mă inseală în anul 1946 - Dl MANIU m'a întrebat dacă nu vreau să plec. I-am răspuns că îmi trebuie câteva zile să vând diferite lucruri ce am la țară, ca să strâng bani de drum. M-a răspuns că nu este vreme. Putin timp în urmă am mers cu Dl MIHALACHE la Dobresti și în mașină i-am povestit conversatia cu Dl MANIU. Dl MIHALACHE mi-a confiat că și el trebuia să plece, totul era pregătit, dacă din motive tehnice planul a eșuat .

Această plecare trebuia să fie în legătură și cu o. actiune care urma să fie dusă în străinătate, în tară situatiunea devenind din zi în zi mai grea pentru partidul nostru. S'ar putea spune că această plecare era todeuna în aer.

Afară de dl MIHALACHE n'am auzit pe Dl MANIU vorbind de altcineva că ar trebui să plece. Celelalte persoane aveau să fie desemnate în ultimul moment. In cele trei săptămâni dinaintea tentativei de plecare, chestiunea - cum am mai arătat a revenit cu oarecare caracter de urgentă.

Cred că anul trecut a fost vorba chiar, un moment, de plecarea dlui MANIU. In orce caz în timpul din urmă, când s'a vorbit de nevoia plecării, am auzit pe Dl MANIU spunând : " deși sunt bătrân totuși îmi este dragă viața, și n'aș vrea să pier, dar mai necesar este să meargă alti să se pună la adăpost că sunt mai tineri, Din scrisorile primite dela unele din persoanele aflate în străinătate și de care am vorbit anterior, rezultă că nu exista la prieteni noștri deacolo nici-o actiune coordonată și nici un plan elaborat cu scopuri bine determinate

Am cetit o scrisoare, destul de recentă a Dl CRETEANU, în care acesta informa pe Dl MANIU că merge la O.N.U. să incerce să vorbească, în numele românilor oprimati de regimul

./.

din ţară,fie în faţa consiliului de securitate,fie în faţa consiliului economic şi cultural / titlul nu este decât aproximativ/ care este competent să cerceteze cum sunt respectate de către guvernele diferitelor ţări,drepturile fundamentale ale omului.

La sfârşitul anului 1946,Dl MANIU a prezentat biroului partidului o scrisoare primită dela MACEK,şeful partidului agrarian jugloslav care se găseşte în America şi în care acesta cerea ca partidul nostru să desemneze un reprezentant în comitetul partidelor agrariene din Jugoslavia, Bulgaria,Ungaria, Polonia şi România,deja în curs de constituire în America.

Dl MIHALACHE a făcut rezerve asupra răspunsului de dat, din cauza indispoziţiei ce va fi provocată la sovietici. A cerut,dacă nu mă înşel,să aşteptăm ce va face partidul agrarian din Polonia, care se găsea într'o situaţie asemănătoare. Nu s'a luat atunci nici-o hotărâre. Scrisoarea a rămas mult timp la mine. Am restituit-o Dlui MANIU,cu prilejul unei vizite la Sibiu. Nu ştiu ce a răspuns,dar nu era mulţumit cu rezervele Dlui MIHALACHE. Pentru dânsul era esenţial că americanii să privească cu favoare constituirea acestui bloc,care reprezenta o sută de milioane de ţărani legaţi de pământul lor şi ostili comunismului.

Nu trebuie uitat nici memorandumul făcut,la începutul acestui an la O.N.U.,de către cele treimpartide de opoziţie şi care n'a fost pus la ordinea de zi fiindcă n'a fost cineva care să se ocupe de el.

Se ştie că s'a creat un precedent,în cazul Palestinei,chiar la cererea Uniunei Sovietice,ca nunumai guvernele ci şi grupările politice să fie ascultate,atunci când este vorba de scopurile O.N.U-lui.

Dl MANIU a însărcinat prin luna Mai,pe un membru al biroului să facă un apel către Parlamentele lumei civilizate,împotriva persecuţiunilor la care sunt expuşi în România,membrii opoziţiei.

In ultimul timp nu se mai vedea la guvernele Englez şi American aceeaş grabă,ca în trecut,să intervină când se petreceau arestări,ca cele din Martie,Aprilie şi Mai.

Numeroasele proteste,apeluri,memorii etc. ale celor treimpartide de opoziţie au aşteptat mult timp o acţiune anglo-americană.

Era evident că desfăşurarea lucrurilor în Europa se petrecea astfel decât o prevăzusem noi. Am nădăjduit ca tratatul

./.

de pace să fie ratificat şi după trei luni să avem mai multă liberate de actiune ; ca, înorce caz, după ratificare să fie pusă în functiune comisia celor trei ministri în România, ai Uniunei Sovietice, Marei Britaniei şi Statelor Unite, care era competentă să cerceteze executarea tratatului de pace şi sub aspectul arzicolului 3 care se referă la drepturile şi libertăţile cetăteanului.-

Totul s'a amânat în urma conferintei dela Moscova.

Europa tinde să se împartă în două mari grupe de puteri. România cădea, evident, în lotul sovietic.

Ce se mai putea face în tară? Aci nu este locul decât pentru mai tiraj, se spunea în rândurile noastre.

Aceastea împrejurări şi aspecte variate ale situatiunei internationale veneau tot mai des în discutiunea noastră şi în acelas timp apărea necesitatea unei actiuni în afară. Ia nu putea fi dusă decât de o mare personalitate politică, cu nume cunoscut în străinătate. Aceasta nu putea fi decât Dl MANIU sau Dl MIHALACHE. Deaceia am auzit în seara zilei de 13 Iulie pe Dl MANIU spunând Dlui MIHALACHE : " dacă nu mergi dumneata mă duc eu ", la care Dl MIHALACHE replicat : " mergeti domneavoastră domnule presedinte". Dl MANIU a răspuns că acum să meargă Dl MIHALACHE.

Acesta trebuia să ia contact cu pristeni din străinătate în primul rând cu cei din Elvetia. Asa i-a spus Dl MANIU în fata mea în aceeas seară de 13 Iulie adougând ceva, care însemna că Dl MIHALACHE are toate puterile.

Actiunea în străinătate trebuia să sprijine pe Dl GAFENCU, VISIOIANU, NICULESCU BUZESTI, CRETEANU şi CITTA DAVILLA. Ceialti tovarăşi de plecare nu erau necesari, ei puteau rămâne pe drum. In ceace mă rpiveste mă refer, asupra acestei chestiuni la declaratiile mele anterioare.

Obiectivul final al călătoriei era, desigur, America. Dl MANIU mi-a spus câteva zile înainte de încercarea de plecare că bani pentru actiunea noastră din tară / şi evident epntru cea din afară / nu putem găsi decât la românii din America.

Cum am declarat anterior, în seara de 13 Iulie, în jurul orei 8 am găsit pe Dl MIHALACHE la Dl MANIU, atunci când m'am dus să dau acestuia un răspuns negativ. Poate că între ei avusese loc o convorbire în care Dl MIHALACHE primise instructiuni.

Ele nu puteau fi decât acelea care rezultau din conversatiunile noastre anterioare, din actiunea conducerei de partid din aceea deja făcută de prieteni nostri dinafară.

Scopurile actiunei din străinătate trebuiau să fie asa dar:

I.- Propagandă in opinia publică, prin presă si alte mijloace, pentru a o informa asupra stărilor din România persecutiunilor la care suntem expusi, tratamentul celor inchisi, etc.-

II.- Să se atragă atentiunea guvernelor aliate din apus asupra necesitătei ca să se aplice tratatele internationale si in România să fie făcute noi alegeri libere, pentru ca poporul să-si dea guvernul pe care il vrea.

III.- Să se intervină la O.N.U. in acelas sens.

IV.- Partidul Natională Taranes să participe la actiunea partidelor agrariene din tările Europei centrale. El putea fi reprezentat de data aceasta, chair prin creatorul agrarianismului român.

V.- Orice altă actiune pe care imprejurarile internationale ar fi făcutăo necesară si posibilă.

VI.- Pentru a realiza aceste scopuri Dl MIHALACHE trebuia să organizeze si să coordoneze actiunea prietenilor eminenti, din străinătate care singur, lăsati nu se intelegeau intre ei.

copie regi vol. 3. f 444–452, 00545

D E C L A R A T I E

Subsemnatul NICOLAE PENESCU,de profesiune avocat născut la Pitesti in anul 1895,domiciliat in Bucuresti str Andrei Mureşanu nr. 16,declar in continuare următoarele la intrebările ce mi se pun :

I.- Conducerea partidului (Dl Maniu avea depline puteri) a urmărit după 23 August 1944 menţinerea puterii de stat in mâna partidului naţional ţărănesc şi liberal. In politica externă s'a considerat că România trebue să caute sprijinul anglo-american?

II.- Partidul Naţional Ţărănesc a urmărit prin reprezentanţi săi in guvernele Sănătescu si Rădescu aceasta politică de rezistenţă contra tendinţelor partidelor de stânga adică contra pătrunderii acestora in administratia de stat(prefectii,primari etc.) în invăţământ, magistratură,armată,biserică,etc. şi in viaţa economică (Banca Natională instituţii econômice de stat sau controlate de acesta etc.). In general s'a urmărit menţinerea poziţiei dominante in stat pentru cele două partide imprimate de aceste partide.

III.- Poziţia partidului faţă de generalul Rădescu a fost de sprijinirea politicei acestuia atât prin reprezentanţi in guvern ai partidului cât şi in afară de guvern.

IV.- Partidul trecând in opozitie după 6 Martie 1945 a luat faţă de guvernul Groza o atitudine de luptă nerecunoscându-l .

V.- Această luptă s'a impărţit in două perioade şi a folosit două metode. Dela 6 Martie până la 8 Ianuarie 1946 actiunea contra guvernului s'a manifestat prin memorii adresate celor trei mari puteri aliate si M.S. Regelui in care se arată că acest guvern nu reprezintă ţara şi se cerea inlocuirea lui in sensul rezolutiei dela POTSDAM ,in interpretarea dată acesteia de partid.

In congresele judeţene ţinute la acea epocă se arată partidului şi ţării acelaş lucru,căutându-se să se creeze,incă depe atunci o rezistenţă contra guvernului,

./.

in sensul scopurilor partidului.- După 8 Ianuarie 1946 s'a continuat cu propaganda contra guvernului,această luptă luând forme mai ample in apropierea alegerilor.S'au făcut şi in această perioadă proteste la aliaţi si M.S. Regele,contra - aceace numea partidul - neexecutării de către guvern a obligaţiilor luate faţă de aliaţi la 8 Ianuarie.

In acţiunea pe teren,s'au tipărit zeci de mi de manifeste,care impreună cu manifestul general al conducerii de partid căutau să nască în ţară o mare acţiune naţională contra guvernului,in sensul vederilor partidului national ţărănesc.

După alegi s'a adresat ţării un apel intitulat "Către Naţiune ",care chema naţiunea la luptă contra regimului. Acest apel ,apărut in"Dreptatea" a fost in intregime cenzurat şi difuzarea lui oprită.Această acţiune incepută inainte de alegeri a putut da şi a dat naştere la multe incidente si cazuri individuale sau colective de agresiune ori sabotaj (in timpul alegerilor) din partea fie a unor membri ai partidului,fie chiar a persoane străine de acesta.

V.- Actiunea de protestare faţă de aliaţi,de care am vorbit mai sus , a fost făcută impreună cu partidul liberal. Memorile au fost semnate de Dnii MANIU şi BRATIANU,după ce erau elaborate de serviciile celor două patide,potivit indicatiunilor primite.- Unele din aceste memorii -adică cele mai importante - erau semnate si de Dl TITEL PETRESCU in numele partidului social democrat independent. Guvernele englez şi american au intervenit de câteva ori , in urma acestor memorii cu note de protest faţă de guvernul român. Memorile cele mai importante erau prezentante misiunilor aliate (Engleză si Americană) de Dnii MANIU,BRATIANU sau TITEL PETRESCU,de secretarii generali al celor trei partide sau lăsate - prin funcţionari de club - la secretariatele misiunilor. Memorile au fost adresate totdeauna celor trei mari putei.- Legătura cu legaţiile anglo-americană era făcută de Dl MANIU prin Dl VASILE SERDICI.

VI.- După cum a mai declarat ştiu că se află in străinătate următoarele personalităţi : In America Dnii CITTA DAVILLA,fost deputat naţ-ţărănist de Vlaşca şi Dl FREDERIC NANU,fost ministru plenipotenţiar; in Anglia Dl VIOREL TILEA,fost ministru naţional ţărănist- plecat din partid cu grupul VAIDA, CORNEL BIANU - naţional ţărănist - şi alţi mai mici de care nu-mi aduc aminte ; in Elveţia Dl GAFENCU - fost ministru naţional-ţărănist, plecat cu ARMAND CALINESCU din partid,VISIOIANU şi NICULESCU

./.

BUZESTI- naţionali ţărănişti. Dl AUGUSTIN POPA ,naţional ţărănist nu ştiu unde este. Am auzit că ar fi la Roma şi că a fost la Paris in timpul conferintei de pace din 1946.

Despre activitatea acestora ştiu următoarele :

In America cel preferat de Dl MANIU se pare că era FREDERIC NANU.Cred că am auzit că acestuia i s'a incredinţat de către Dl MANIU acum vre'o doi ani misiunea de a reprezenta acolo punctul de vedere al partidului nostru. Dl MANIU nu avea multă incredere in CITTA DAVILLA. Nu ştiu pentru ce .

In Anglia acel care ţine in curent pe Dl MANIU era CORNEL BIANU. Am auzit că şi TILEA ar fi scris dlui MANIU in timpul din urmă.

Stiu că nici unul din aceştia nu avea o incredintare specială după rezultă din cele ce urmează:

In primăvara anului 1946 Dl MANIU a primit dela Dl GAFENCU o scrisoare care cred că a fost trimisă si Dlui DINU BRATIANU,pe care n'am citit-o,dar in care - mi.a spus Dl MANIU - că erau raportate conversaţiile pe care le-a avut Dl GAFENCU la Londra şi Paris cu toate marile personalităţi politice ale acestor ţări. El expunea in scrisoare texa pe care a prezentat-o Dlui CHEURCHIL asupra situaţie România şi sud-estul european şi a interesului pe care il are Anglia de a sustine aceste ţări amenintate de expansiunea sovietică. De atunci Dl MANIU a inceputã să aibă incredere in Dl GAFENCu deaceia i-a scris - n'am citit scrisoarea - in ajunul conferintei dela Paris şi cred că i-a dat instrucţiuni de felul in care trebue apărată cauza Romöniei la conferinta dela Paris. După conferinţă, Dl GAFENCU a scris Dlui MANIU - şi cred Dlui BRATIANU - arătându-le cum a decurs lucrările conferinţei. Am reţinut dela Dl MANIU că nu s'a pus in memoriul intocmit acolo chestia Basarabiei,ca să nu se indispune Uniunea Sovietică in acel moment şi să se retragă consimţământul dela realipirea Ardealului de Nord.Dl MANIU a fost de acord cu acest punct de vedere. Am auzit că mai târziu a fost pusă şi problema Basarabiei. Nu stiu insă in ce formă.La conferinta dela Paris,Dl GAFENCU a fost ajutat de TILEA,CRETEANU, AUGUSTIN POPA şi alţi. Am auzit pă Dl MANIU vorbind de ei când ne-a rezumat conţinutul scrisorii Dlui GAFENCU,privitoare la acţiunea lor la conferinţă.

In vara anului trecut Dl NICULESCU BUZESTI a intrebat pe Dl MANIU dacă a incredinta pe Dl GAFENCU cu diri-

jarea actiunei românilor in străinătate. Dl MANIU a răspuns negativ. Am inteles că protestul venea dela Dl CRETEANU. După conferinta dela Paris,nu mai stiu ce corespondenţă a urmat intre Dl MANIU şi Dl GAFENCU.

După plecarea Dlui NICULESCU BUZESTI şi VISOIANU nu cunosc ceacestia au scris Dlui MANIU si dacă l-au informat despre vre'o actiune a lor inafară . Am citit - asa cum a mai declarat - o scrisoare raport a Dlui NICULESCU BUZESTI din Martie 1947. Am inteleş din unele reflecţiuni ale Dlui MANIU că aceştia nu fac mare lucru in afară. Am citi sau Dl MANIU mi-a spus despre o scrisoare a lui CRETEANU in care acesta îi raporta - şi Dlui BRATIANU - că nu estemare lucru de făcut in America fiincă problema României nu este actuala acolo. Scrisoarea este dela inceputul anul 1947. Dl **MANIU** nu-mi dădea in principiu să citesc **scrisorile** primite şi reţin cele de mai sus din ceace el ne expunea la toţi. Este adevărat că unele scrisorimfără importanţă mare le-am citit după cum am declarat şi mai inainte. Acesta era situaţia cunoscută de mine in ajunul incercări de a pleca din ţară.

Am expus faptele in declaratile anterioare. Adaug că desi Dl MANIU nu mi-a propus vre'o dată in mod concret să mă refugiez in străinătate totuşi am auzit in ultimul an pe Dl MANIU,vorbind de necesitatea ca unii fruntaşi ai partidului - mai amenintaţi- să plece din ţară. Odată - anul trecut - cred că mi-a spus că şi eu ar trebui să mă gândesc la aceasta - dar fără nimic concret - in ce

In cele trei săptămâni anterioare lui 14 Iulie,se crease - mai ales in jurul meu - o atmosferă de panică,Dl MANIU,MIHALACHE şi POPOVICI spunându-mi să plec din Bucuresti să mă ascund câtva timp. L'am auzit - cred odată pe Dl MANIU spunând dlui MIHALACHE că ar fi bine dacă el ar putea pleca. Momentul plecării a depins ivirea ocaziei.Persoanele care trebuia să plece au fost alese in ultimul moment; afară cre d e Dl MIHALACHE car e era destinat să plece. Adaug că sugestia de anul trecut a Dlui MANIU era un răspuns la rugămintea mea făcută după 9 August 1946 să mă anunţe şi pe mine dacă se iveste prilejul de plecare,dar eu merg cu nevasta mea. Deatunci nu a mai vorba de aceasta. La intrebarea care au scopurile acestei plecări pe plan politic răspund : pentru mine nici unul. Este posibil şi chiar probabil că plecare Dlui MIHALACHE să nu fieavut in mintea Dlui MANIU numai un resort de sinceritate personală. Se putea concepe o acţiune de sincronizare a eforturilor,prietenilor din străinătate.-

./.

Acestia nu se intelegea intre ei. Le trebuia un sef care să nu-l poată contesta. Acesta era numai Dl MANIU sau Dl MIHALACHE .Aceasta sincronizare ar fi putut ,avea drept scop propaganda in presa străină impotriva regimului din România,, pentru importanța internațională a României in basinul dunărean sustinerea intâmpinării făcute la O.N.U. de către cele trei partide de opozitie din România şi evetual o actiune comună a partidelor agraiene din răsăritul Europei,desi stiu că Dl MIHALACHE nu era partizanul ei. Această coordonare a actiuni românilor din străinătate - aderenti ai politicei externe a Dlui MANIU - ar fi fost şi incă o importanță in cazul in care situația României ar fi fost obiectul unei conferinte inernationale. Aceștă ar fi susținut punctul de vedere al paridului național țărănesc. In concluziune actiunea această din străinătatea putea consitui o opozitiune făcută acolo guvernului din Tară. Este evident că dacă se ducea această acțiune Dl MIHALACHE era indicat drept conducător al unei rezistente naționale,peste hotare in sensul vederilor partidului național țărănesc . Eu personal nu aşi fi patricipa la această acțiune fincă nu o cred bună pentru Tară. Ia ar fi provocat greutăți in raporturile țării cu Uniunea Sovietică şi cu celelante țări vecine ale României. Pe plan intern această acțiune incuraje desidența contra regimului.

Eu vroiam să merg in Franța,unde imi puteam câstiga existența.-

/ss/ NIC.PENESCU

26 Iulie 1947.-

29 Iulie 1947.

copie vezi vol. 3. f. 453 – 477 00550

D E C L A R A T I E

Asupra actiunei politice a Partidului National-Tărănesc după 23 August 1944, până la 14 Iulie 1947:

Cerându-mi-se această declaratie expunere de către anchetator după arestarea mea la 14 Iulie a.c., mi-am pus intrebarea, in singurătatea celulei mele, dacă este mai bine să prezint actiunea politică a partidului in lumina adevărului aşa cum il cunosc, sau să fac o apărare a acestei politici.

Procesul care se deschide nu este ca oricare altul in care invinuitul să-şi găsească cele mai potrivite apărări.

El va fi supus judecătii contemporanilor şi viitorului.- Deaceia eu nu mă voi preocupa de judecătorii mei şi de adevăr oricum acesti judecători vor încadra faptele în texte de legi.-

Voi impărti expunerea mea in mai multe capitole:

ORGANIZAREA ŞI FUNCTIONAREA PARTIDULUI.

Partidul National-Tărănesc este organizat de jos in sus având un congres general, care alege Comitetul Central Executiv, acesta alege pe Presedintele Partidului, pe Vicepresedinti, Secretarul General, Casierul Central şi Delegatia Permanentă.-

Ultimul congres al Partidului a avut loc in 1935, iar ultimul Comitet Central in 1937, aproape concomitent cu dizolvarea de atunci a partidului. La acest ultim comitet, Dl. IULIU MANIU, care fusese de curând reales şef al partidului, in locul D-lui MIHALACHE, demisionat, a primit depline puteri.

Dl. MANIU, a condus partidul cu depline puteri până la 3 Iulie 1946, când a avut loc prima şedintă a Comitetului Central, dela 1947, până atunci.-

Toate insărcinările date la diferite persoane din partid, in acest interval de timp, au fost date de Dl. MANIU, in baza deplinelor puteri.-

./.

La 23 August 1944, Biroul Partidului era format din domnii: MANIU, MIHALACHE, POPOVICI, Dr. LUPU și GHIȚĂ POP, Secretari Generali cu Domnii: VIRGIL SOLOMON și I. HUDIȚĂ Secretari Adjuncți.

Eu eram Casier Adjunct, încă din 1937, după plecarea D-lui ANE, din Partid.

Delegația Permanentă a fost completată prin cooptări făcute la sfârșitul anului 1944, de către Dl. MANIU, în baza deplinelor puteri.

La începutul anului 1945, demisionând Dl. GHIȚĂ POP, Dl. MANIU m'a desemnat pe mine de Secretar General, la acea epocă eu nemai fiind Ministru de Interne.-

Forurile Partidului erau deci numite de Dl. MANIU, afară de Domnii MIHALACHE, POPOVICI și Dr. LUPU.-

Organizațiile Județene existau prin fruntașii locali, care rămăseseră în partid, fără foruri Statutare Locale complete.-

__ȘEFUL:__

Dl. MANIU se bucură în partid de un imens prestigiu. El a condus lupta contra plutocrației liberale și a câștigat-o la 1929. El a pornit lupta contra lui CAROL II și acesta a fugit din țară la 6 Sept. 1940. El a purtat, în sfârșit, acțiunea contra lui ANTONESCU și a realizat 23 August, evident nu singur. Prevederea lui politică era considerată de domeniul profeției. Orice cuvânt al lui era primit drept acțiobă și puțini își permiteau să-l contrazică.-

Aceasta era situația în partid după 23 August și se poate spune că ea a durat până acum fiindcă nici azi partidul n'a avut altă părere decât a șefului și nici organe Statutare alese.-

__EPOCA DELA 23 AUGUST, LA DEMISIUNEA CELUI DE AL DOILEA GUVERN SANATESCU.__

A-și putea spune puține lucruri despre atitudinea partidului față de primul guvern Sănătescu.

Dl. MANIU, era Ministru fără portofoliu în acel Guvern.

Am reținut ca impresie generală, la acea dată, desele "întâlniri" în Consiliile de Miniștrii cu Dl. PATRASCANU pe chestiunile importante actuale atunci.

./.

Acel guvern avea o misiune si o durată limitată la încheerea Armistitiului.-Dacă totusi el a continuat până la inceputul lui Noembrie 1944,este din cauza greutătilor care stăteau in calea constituirei unui guvern al Blocului National-Democrat,format din cele patru partide: National-Tărănist, Comunist,Liberal şi Social Democrat.

Aceste greutăti erau datorate tendinţei partidelor de Stânga şi celor două partide,să le zicem burgheze,de a dobândi sau de a păstra pozitiile dominante în viaţa de Stat.

Partidul National-Tărănesc a refuzat să intre în Frontul National-Democrat constituit de partidele de Stânga.S'a propus D-lui MANIU ca partidul nostru să intre in acest front primind in Consiliul lui proportia de locuri pe care o avea în Guvern.Dl.MANIU a refuzat.Se vor vedea mai târziu consecinţele.In sfârşit s'a constituit cel de al doilea Guvern Sănătescu cu membrii din partidele burgheze si de stânga.-

Misiunea celor cinci Ministrii Nationali-Tărănisti era să frâneze tendintele partidelor de stânga.Cel mai greu rol îl aveam eu.Aparatul Administrativ de Stat si cel Politienesc trebuiau in primul rând curăţate de elementele care de cel putin 7 ani fuseseră uneltele regimurilor anti-democratice.Dar in acelaşi timp însărcinarea mea era să nu las să pătrundă în locul lor elemente din partidele de stânga.Nu puteam decât să eşuez.Am făcut greşala să anunţ alegeri comunale,cât timp nu era epurat aparatul vechiu administrativ. N'am putut numi in timp util Prefectii,fiindcă nu mi se permitea de către Partid să confirm prefectii din Moldova si cei instalati de populatie,in timpul primului Guvern Sănătescu.-

Am plecat cu plăcere dela Ministerul de Interne.In locul meu a venit Generalul RADESCU,care era si Prim Ministru.

Ministrii Nationali-Tărănisti au sprijinit pe Generalul RADESCU până la adunarea dela "Aro".

La Ministerul Agriculturei Dl.HUDITA n'a putut grăbi Reforma Agrară.

Numirile de prefecţi,care sau făcut in Moldova,de către o Comisie Interministerială,în care eram reprezentati de Dl.HUDITA,n'au fost pe placul conducerii de Partid.

Ministrii Nationali-Tărănişti erau acuzaţi de slăbiciune.-

./.

Nu s'a creiat in aceasta primă colaborare ambianța necesară de incredere repiprocă. Cele două tabere stăteau față in față dușmănoase.-

In sedintele Biroului, la care luau parte si Ministrii Nationali-Tărăniști si expuneau situatia din Guvern, nu se discutau problem le in spirite de concesiune ci de vigurea să rezistență.-

In aceasta admosferă a venit incidentul RADESCU și s'a constituit Guvernul dela 6 Martie 1945, fără Nationali-Tărăniști.-

In timpul crizei de guvern dela inceputul lui Martie, s'au manifestat la unii membrii ai Biroului si Delegatiei Permanente îngrijorări asupra evoluției situatiei politice și a perspectivelor ei de viitor.

In sedintele Delegatiei din timpul crizei și ulterioare, sau pus in discutiune pentru primadată premizele politicei Partidului.-

Ce obiective avem și ce tactică adoptăm. Dr. LUPU, a atacat politica D-lui MANIU. S'a vorbit atunci de retragerea acestuia si s'a propus, șefia Doctorului LUPU. Totul n'a fost însă decât o furtună într'un pahar cu apă.-

Delegatia Permanentă într'o sedință comună cu șefii de Organizatii aflători in Capitală, a dat un comunicat prin care declara Guvernul GROZA, ieșit dintr'o lovitură de Stat, nereprezentativ al forțelor democratice și deci nelegal, în sensul acordurilor internaționale existente /Yalta/.-

Dl. MANIU a prezentat acest guvern ca impus M.S. Regelui de Comandamentul Sovietic. După ce M.S. Regele, spunea Dl MANIU, a făcut greșala să- insărcineze pe Dl. GROZA cu formarea Guvernului era sigur ca acesta nu va îndeplini Mandatul Suveranului de a face un guvern cu Naționali-Tărăniștii si Liberalii și nici nu va depune acest mandat, în caz de insucces.-

Cu același prilej s'a arătat că partidul nostru urmărește apărarea țărei de comunizare, ceiace ar putea aduce și pierderea independentei sale.-

Despre aceasta mă voi ocupa într'un capitol special.

./.

DUPA CONSTITUIREA GUVERNULUI GROZA.

După câteva zile dela constituirea Guvernului GROZA, Guvernele Englez si American au prezentat câte o notă, prin care declarau, dacă îmi aduc bine aminte, Guvernul Român de nereprezentativ.-

Situatia creeată x în urma acestor note a fost plină de urmări pentru mai târziu.

Conferinta dela Postdam a adus o rezoluţiune şi în ceiace priveşte Guvernele din tările foste satelite sau eliberate. Printre acestea era menţionată şi România.

Cred că domnii MANIU si BRATIANU, a vorbit M.S. Regelui, în sensul ca M.S., să provoace o criză de guvern pe baza acelei rezolutiuni internaţionale, dar nu pot afirma cu precizie.-

Se cunosc împrejurările in care a izbutit aceea criză în primăvara anului 1945, care a durat până la 8 Ianuarie 1946, când s'a pus in aplicare hotărârea dela Moscova acelor Trei Mari Puteri.-

In tot acest timp atitudinea Partidului National-Tărănesc, fată de Guvern, a fost de permanentă luptă.-

Notez două evenimente mai importante:

a/. Incidentele dela 8 Noembrie şi

b/. Venirea in tară a D-lui ETHRIDGE, trimisul special al Presedintelui TRUMAN.-

Se stia că populatia Capitalei, va manifesta pentru Rege de ziua Sa. Se dădea aceste manifestatii un caracter naţional şi anti-guvernamental. Intr'o sedintă a Biroului, tinută acasă la Dr. LUPU, s'a hotărât participarea organizatii Capitalei la aceea manifestatie. Dl. MANIU personal a convocat organizatia Capitalei la Cluj şi a îndemnat-o să participe la manifestatie.-

Tineretul si muncitorii din partid au fost acela cari au participat mai numeroşi.

Dl. MANIU, a însărcinat Secretariatul General să adune material pentru ziaristul american cu care să se dovedească metodele folosite de Guvern pentru inlocuirea cu elemente comuniste a întregului Aparat de Stat care nu aderă la Partidul Comunist in principal sau la alte partide din Frontul Naţional-Democrat precum si pentru creerea conditiunilo

./.

necesare,care să asigure prăbuşirea regimului social existent.

Materialul adunat a fost prezentat de mine, din ordinul Dl. IULUI MANIU, D-lui ETHRIDGE. Dl. MANIU a avut o lungă conversatie cu acest personajiu.

La 8 Ianuarie 1946, s'a reconstituit Guvernul GROZA cu câte un reprezentat al Partidelor National-Tărănesc si Liberal, era mai putin decât ne oferise Dl. GROZA in criza de guvern din Martie 1945. Scopul principal al Guvernului astfel reorganizat, era să facă alegerile. Se elaborează un anteproect de lege Electorală. Concomitent cu discutarea lui se incepe Campania Electorală. Incidente numeroase au loc in tară. Cele trei partide - fiind că acum exista si Partidul Social Democrat al D-lui TITEL PETRESCU - fac memorii separate sau comune către M.S. Regele şi Cele Trei Mari Puteri, prin care informează despre aceste incidente, a căror organizare o atribue Guvernului, cât şi despre Legea Electorală pe care o prezintă ca astfel concepută încât să asigure falsificarea votului dat de alegător.

Guvernele Englez si American trimit Guvernului Român note de protest.

Alegerile au avut loc in condiţiunile cunoscute. Noui memorii comune, ale celor patru partide sunt adresate Aliatilor.-

Domnii MANIU si BRATIANU, sfătuesc pe M.S. Regele să nu dea mesaj de deschiderea Parlamentului sau cel puţin, să nu-l deschidă personal. M.S. Regele nu dă urmare acestor sfaturi. Dl. MANIU dă un comunicat prin care declară Parlamentul nou ales ca nevalabil, fiind ieşit din falsificarea votului obştesc. Delegatia Permanentă, care este convocată ulterior, aprobă acest comunicat, deşi unele voci protestează contra felului în care delegatia este pusă in fata faptului împlinit. Se hotăreste convocarea Comitetului Central pentru ziua de 30 Noembrie 1946. Comitetul Central aprobă in unanimitate rezolutia propusă ca Deputaţii National-Tărănişti să nu participe la lucrările unui parlament care nu este legal. Raporturile Partidului National-Tărănesc cu Guvernul si regimul democrat ajung la maximul de tensiune. Dl. MANIU, lansează către ţară un apel conceput in termeni foarte aspri de critică la adresa Guvernului si regimului.

In acest timp apar în ţară fenomenele foametei.

./.

Este adevărat că partidul nu mai activează.

Admosfera era însă foarte încărcată si este o adevărată fericire ca aceasta grozavă iarnă a fost trecută in liniște.-

OBIECTIVELE POLITICEI NOASTRE MIJLOACELE DE A O ATINGE.

Obiectivele actiunii politice a Partidului N.T., au fost două:

Păstrarea regimul social care ~~este~~ are la bază proprietatea privată si in special mica proprietate țărănească si indepedenta Țării - cu alte cuvinte lupta contra comunismului si pentru degajarea țărei de influență străină.

Dl.MANIU, a crezut că aceste obiective pot fi atinse prin două metode:

Rezistenta Natională in lăuntru si sprijin dela Anglo-Americani în afară.Dl.MANIU a declarat in multe din consfătuirile Biroului Delegatiei Permanente că nu este locul acum la realizarea programului nostru social, ci trebue să înfrângem mai întâi pe comunisti.Aceasta victorie contra comunismului n'o putem obtine decât prin rezistența natională si alegeri sau printr'o actiune internatională.Dacă n'am putut câstiga alegerile trebue să continuăm a încuraja rezistenta natională contra regimului,care periclitează in acelasi timp regimul social rezistent si indepedenta Țării.Si mai trebue continuată actiunea internatională,pentru ca Statele mari din Occident să apere România.

Mă voi ocupa de fiecare mijloc de actiune in parte.

PRACTICA REZISTENTEI NATIONALE.

Toate manifestele din Campania Electorală,redactate si publicate de Comitetul Electoral,ca si manifestul principal al partidului,cel către Armată sau apelul către țară,posterior alegerilor,fac ,direct sau indirect apel la aceasta rezistentă menită să apere proprietatea ,libertatea si indepedenta Țării. In acest cadru s'a făcut propagandă in alegeri.Orice colaborare cu Guvernul si regimul politic actual însemnează slăbirea rezistentei naționale.Aceste manifeste nu arătau cum trebue să se exteriorizeze aceasta rezistență,care ,este adevărat nu era numită cu acest nume decât in expunerea Domnului MANIU in fata Delegatiei Permanente.Este adevărat iarăşi că nu sau dat nicio

./.

dată instructiuni scrise sau orare sefilor de organizatii cum să folosească tactica rezistenței. Aceasta tactică nu presupunea însă o actiune activă. Totusi sau putut vedea diferite manifestatiuni individuale sau de grup, care nu erau nici cel putin inspirate de partid, dar își puteau găsi explicatia in ambianța creeată prin tactica partidului. Așa de pildă tineretul a tipărit manifeste clandestine sau a înființat o școală de Cadre, fără stirea conducerii de Partid si a Secretariatului General care s'a sesizat de existența ei din auzite., asa s'a observat in ultimul timp o stare de agitatie in tineretul partidului și o tendință de a trece la organizare pe model celular, sepăpând însă controlului Centrului. Toate aceste simtome le-am adus atât eu cât si Dl. MIHALACHE la cunoștința Biroului Partidului. In acelasi timp, in adunările sectiunei muncitoresti dela Club se tineau cuvântări, care nu păteau să aibă aprobarea noastră. In sânul organizatiei Capitalei sau creiat diferite sectiuni profesionale, așa cum prevede programul partidului. Se pare -eu nu știu- că la sectiunea militară sau petrecut lucruri asemănătoare. De aceasta situatiune conducerea de partid a fost sesizată de Secretariatul General. Se luase in discutiune toate aceste chestiuni.

Aceasta tactică a creeat însă în jurul D-lui MANIU, un mit. El era considerat ca simbol al acestei rezistențe. Aceasta mărea si mai mult dacă mai era posibil, autoritatea lui in partid.-

APELUL LA CELE TREI MARI PUTERI

Al doilea mijloc de actiune al conducerii de partid a fost apelul la cele trei mari puteri, in baza acordurilor internationale dela Yalta, Potsdam si Moscova, iar mai târziu si in baza Tratatului de Pace.-

Acest apel s'a făcut in numeroase memorii care sau adresat in acelasi timp Uniunei Sovietice, Marei Britanii și Statele Unite ale Americei.

Am spus mai sus că Dl. MANIU, considera ca esential pentru existența Statului Român, sprijinul Apusului. Dl. MANIU, n'a ascuns niciodată aceasta idee fundamentală a politicei sale

El credea că se urmăreste comunizarea țărei, concomitent cu răsturnarea monarhiei si cu proclamarea României ca Republică Federată Uniunei Sovietice.

./.

00558

Dl.MANIU nu a vorbit niciodată de un război actualmente posibil între Marile Puteri. El credea că sprijinul acesta va putea fi efectiv în cadrul acordurilor internationale. Dl. MANIU a crezut însă că din lupta ce se va deslănțui odată între comunism, caz expansiune revolutionară și apusul anticomunist, acesta va fi victorios. Până atunci însă România nu trebue să piardă ajutorul politic al Natiunilor din Occident. Dl. MANIU nu crede în durabilitatea regimurilor care să impun cu forța și se mențin cu sisteme de guvernare politiste. El avea în fata ochilor încă vie imaginea regimurilor asemănătoare recent prăbușite și aceasta era argumentul său decisiv pentru toți ezitanții .Dl. MANIU mai credea că America și Anglia nu va putea să cadă în dezuetudine Charta Natiunilor Unite și principiile puse la baza lumei moderne.

Expansiunea comunistă în Europa va primejdui nu numai regimul Social din Apus, dar și interesele economice ale Marilor State. Acestea și altele desigur au fost premizele politice externe a D-lui MANIU. Ea a părut antisovietică, prin aceea ce ea continea ca scopuri probabile sovietice asupra României.-

In ultima sedință a Delegatiei Permanente, ținută în primele zile ale lunei Iulie și în fata parlamentarilor, Dl. MANIU a expus limpede aceste baze ale politicei sale. Tot atunci a întâlnit și primele rezistențe, timide, este adevărat, dar care constituiau un început.

INCERCAREA DE PLECARE IN STRAINATATE CU SCOPURILE EI POLITICE PROBABILE.

A fost plecarea, încercată la 14 Iulie, o piesă din ansamblu politicei D-lui MANIU ? Logic și firesc este că da.

Au fost oamenii, care au primit dela Dl. MANIU îndemnul să plece aleși cu motive determinate de scopul urmărit Unii da, alții nu.

Nu mă voi ocupa aci de faptele petrecute în Dumineca de 13 Iulie și în diminea de 14 Iulie, pe care le-am expus în declaratiile mele anterioare și nici de probele pe care le am că eu nu am fost ales pentru scopurile politice ale acestei plecări.-

./.

Nu pot să trag numai anumite concluziuni din unele fapte cunoscute de mine şi pe care le expun mai departe:

Am arătat anterior oamenii care erau în străinătate şi cari după ştiinţa mea, aveau legături cu Dl. MANIU. Totuşi l-am auzit pe Dl. MANIU încă din anul trecut de nevoia de a pleca în străinătate Dl. MIHALACHE. Imi aduc aminte deasemenea că am auzit pe Dl. MANIU, vorbind de o scrisoare mai nouă a D-lui CRETZEANU, care este în America, prin care acesta îl informa că încearcă să fie primit a vorbi în numele României la O.N.U. sau la Consiliul de Securitate.

In anul 1947, Dl. MANIU, mi-a arătat o scrisoare a D-lui MACEK, către D-sa, prin care acesta îi aducea la cunoştinţă crearea în America a unui bloc al Partidelor Agrariene din Europa Centrală, pavăză contra comunismului şi îi cerea să desemneze un delegat din partea partidului nostru şi el Partid Agrarian.-

Puţin timp înainte de aceasta nenorocită zi de 13 Iulie, s'a discutat între noi chestiunea fondurilor. Cineva a propus să solicităm un împrumut la o bancă englezã sau americană, Dl. MANIU a răspuns că singura soluţie era un apel către românii din America.-

In seara zilei de 13 Iulie a.c., când m'am dus la Dl. MANIU şi i-am dat un răspuns negativ, privitor la plecarea mea faţă fiind şi Dl. MIHALACHE, care era acolo de mai mult timp, l-am auzit pe Dl. MANIU spunând D-lui MIHALACHE: "Este ultima ocazie de plecare, dacă nu mergeaţi dumneata, mă duceam eu" la aceasta Dl. MIHALACHE a răspuns : "Vă rog Domnule Preşedinte mergeţi Dvs."

Inainte ca Dl. MIHALACHE şi cu mine să plecăm, Dl. MANIU ia mai spus : "Dela Istambul să ei contact cu cei din Elveţia Te rog să te întorci la ora 23, că vin aviatorii aci să puneţi la punct detaliile plecării".

Am fost întrebat dacă am auzit pe Dl. MANIU când spunea D-lui MIHALACHE că are depline puteri. Nu pot afirma dar cred că da, vei şti Dl. MIHALACHE se mai întorcea la ora 23, Dl. MANIU ia urat să aibă succes,.

Am auzit dela un domn anchetator, care mi-a pus aceiaşi întrebare, că unul din cei care au fost la Dl. MANIU la ora 23, l-a auzit pe Dl. MIHALACHE, adresându-se D-lui MANIU: "Vasăzică am petenes peouvotre". Eu însă nu eram la ora aceia acolo.

./.

Când m'am despărțit de dânsul nu mi-am luat adio, ci i-am spus: Eu rămân cu dumneata Domnule Presedinte în pietre. El mi-a răspuns: "Rău faci dragă, ascultă si pleacă, lasă pe doamna, n'am loc si pentru dânsa"

Dl. MIHALACHE în stradă mi-a spus acelasi lucru. Eu am mentinut răspunsul meu.

La ora 23 a venit la mine un nepot al D-lui MANIU si mi-a spus că este loc si pentru nevastămea. Eu l-am întrebat dacă Dl. MANIU î-și dă seama de cum rămâne partidul. El mi-a răspuns că aici nu este loc decât pentru martiraj. In afară este de făcut ceva.

In timpul Conferintei de Pace dela Paris, domnii GAFENCU, TILEA, CRETEANU, CORNEL BIANU, AUGUSTIN POPA, etc., lucraseră de acord.-

Dl. GAFENCU primise oarecare material informativ economic din țară, dar foarte insuficient si nesigur. Ei au putut găsi, chiar în cercurile Conferintei din Paris, bune informatiuni de tot felul. După Conferintă însă actiunea lor comună a încetat, Domnii CRETEANU si DAVILLA lucrau singuri în Statele Unite; Dl. TILEA îsi vedea de treburi la Londra; Dl. GAFENCU scria articole în Elvetia, iar domnii VISOIANU si NICULESCU BUZESTI nu făceau nici atât. In timpul cercetărilor mi s'a spus că la 1 August este o conferință în America a Partidelor Agrariene. N'am auzit de ea și nu stiu dacă este vre'o legătură între plecare si aceasta conferință.-

Din aceste fapte si din cele arătate în declaratiile anterioare se pot trage următoarele concluziuni:

Prezenta D-lui MIHALACHE în străinătate, era utilă si necesară pentru stabilirea unei actiuni comune a tuturor persoanelor mai sus citate, care se găseau în diferite țări, fără -după câte stiu eu- contacte strânse între ele.

Prezenta mea era absolut inutilă, fiindcă eu nu aveam nici realatiunile, nici autoritatea față de aceste personalități cu situatiuni înalte în Stat mult înaintea mea.

Care putea fi aceea actiune, pentru care trebuia făcută sincronizarea eforturilor.? In primul rând, dacă se găseau fonduri la românii din America se putea întreprinde o propagandă contra regimului din România, prin presa din aceste țări, mai ales din America si Anglia.-

./.

Desteptarea interesului opiniei publice din aceste țări pentru importanta României in bazinul Dunărean.

Participarea la Conferinta Partidelor Agrariene, dacă era posibil ca Dl.MIHALACHE să ajungă la timp acolo.

Cum am scris intr'o altă declaratie aceasta actiune ar fi fost cunoscută in tară si ea ar fi mărit increderea la acei care doresc schimbarea regimului din România.

La O.N.U., se găseste o intâmpinare dela inceputul acestui an, a celor trei partide de opozitie din România. Nu era exclus că ea să fi fost sustinută de aceste personajti, după precedentul creeat in Palestina. Se stie că adunarea Generală a O.N.U.-ului a admis procedura ca nu numai guvernele dar și grupările politice sau nationalitățile să poată sustine cereri al căror obiect intră in cadrul O.N.U.-ului.-

Eu nu stiu ce a declarat Dl.MIHALACHE, dar este normal ca odată aflat acolo, D-sa să fi intreprins vre'una din actiunile despre care am vorbit mai sus, fără să aibă nevoe de instructiuni speciale din partea D-lui MANIU, era deajuns să primească o astfel de insărcinare.-

In afară de aceasta, contactul cu marile personalități politice din străinătate, ar fi dat perspectiva justă a situatiei internationale si a pozitiei României.

CONCLUZIUNILE MELE PERSONALE.

Ele privesc judecata pe care am inceput să o fac din Aprilie asupra tacticei pe plan intern si extern imprimate partidului de Dl.MANIU.-

Ar fi deajuns să infățișem tragedia fără seamă la care asistăm.-

Partidul dizolvat, cu presedintele -care este legat de un trecut de lupte nationale - Vicepresedintele - creatorul Partidului Tărănesc - Secretarul General, unii membri ai Delegatiei Permanente si mare parte din cadrele din provincie, zăcând in inchisori și cu perspectiva unor condamnări grele.-

Ce mai rămâne din tactica rezistentei nationale si cine o mai face?

Am inceput, la 1944, o colaborare cu partidele de stânga pe care n'am fost in stare să o continuăm, dar pe care au luat-o alții ce nu aveau legăturile noastre cu țara.-

./.

Cele două presupuse scopuri ale Guvernului GROZA sau dovedit ar fi fost simple bănueli ale noastre. Nici una din reformele realizate de Guvern n'ar fi putut constitui o piatră de incercare a acestei colaborări.-

Partidul ar fi avut in mână posturi importante din toate sectoarele vieții de Stat, administrative si economice. Mai usor se impedica astfel comunizarea țării decât prin opozitie.-

Situatia internatională a fost judecată greșit. Nu puteam face față de Uniunea Sovietică altă politică, decât a făcut Guvernul actual, nici chiar noi dacă am fi fost in locul lui.

In diferendele dintre marile puteri noi nu putem lua partea unora împotriva Uniunei Sovietice, pentru motivul prezentat chiar de Presedintele TRUMAN: Statele trebuesc să facă unele cu altele politica "bunului vecin".

Nu trebue uitată apoi radiatiunea Marei Revolutii Sociale dela Răsărit, împotriva căreia nu puteam lupta cu tactica noastră de rezistență si de memorii la marile puteri.

Realitățile sociale si economice ale României sunt acelea care primesc sau refuză idei și forme de viață venite din afară.-

In Aprilie am mers la Dl. MIHALACHE, la Dobresti si am impărtășit parte din aceste gânduri, propunându-i să mergem la Sibiu să-l convingem pe Dl. MANIU, să admită intrarea in Parlament a Deputatilor noștrii. Dl. MIHALACHE, era de acord.

In Iunie și Iulie, după sedintele Delegatiei Permanente am reluat in Birou problema celor arestați, a căror soartă depindea de noi. Propuneam din nou cel putin intrarea in Parlament a Deputaților. Am fost sprijinit numai de Dl. MIHALACHE.

Personalitatea D-lui MANIU, a făcut din noi simple organe executive ale politicei sale ale cărei rezultate se văd azi.-

Crinicarul zilelor viitoare va vorbi desigur si de jertfele inutile ale acestei politici. Este singura mea consolare.

---

copie vezi vol. 3 f 478-490

00563

D E C L A R A T I E

Subsemnatul NICOLAE PENESCU, la întrebarea, care a fost politia partidului Naţional-Tărănesc, dela 23 August, răspund:

Pentru perioadat a 23 August 1944-6 Martie 1945.

Aşteptam să mi se dea Ministerul Economiei Naţionale. Dl. MANIU mi-a oferit însă Ministerul de Interne. Am cerut Agricultura, dar am fost refuzat, dl. MANIU mi-a cerut să nu iau nici o măsură importantă fără consultarea sa prealabilă.

N'am putut dat delegaţie dlui. TEOHARI GEORGESCU, fiindcă cei doi subsecretari de Stat naţional-ţărănişti (Răutu şi Căpăţâneanu), nu primiseră dela miniştri respectivi atribuţiuni. N'am putut număi prefecţiinde Constanţa şi Covurlui, fiindcă dl. MANIU a considerat că este o slăbire a autorităţii guvernului, dacă se legalizează o stare de fapt, ilegală. Pentru acelaş motiv n'am putut confirma prefecţii din Moldova, numiţi de armatele sovietice. Mai târziu n'am putut stabili un acord cu clelaltele partide, pentru numireaprefecţiilor şi primarilor fiindcă dl. MANIU nu-mi dădea deslegare asupra formulei de repartiţie a acestora. De pildă nu s'a acceptat nici cererea dlui. GROZA ca la Hunedoara să fie numit un prefect propus de D-sa.

Dl. MANIU avea depline puteri în partid -date de Comitetul Executiv din 1937- şi el împunea linia politică a partidului.

Chiar înainte de 23 August, dl. MANIU nu se consulta în toate chestiunile nici cu cei doi colaboratori principali ai săi, dl. MIHALACHE, dr. LUPU şi MIHAI POPOVICI. După 23 August nu era posibilă nici o opoziţie la politica dlui. MANIU, care se bucura în partid de un mare prestigiu. Această politică se putea defini depe atunci, ca fiind o rezistenţă împotriva elanului reformis şi revoluţionară a partidului de stânga şi

de sprijinirea a ţării din partea puterilor anglo-saxone;în cazul în care credeam posibil când Uniunea Sovietică ar fi căutatnprin partidul Comunist mai ales să dobândească o influenţă preponderantă cu România care putea să ducă ţara noastră,în situaţia ţărilor balcanice.

Criza de guvern dela 24 Februarie - 6 Martie 1945.

Miniştrii naţional-ţărănişti,rămaşi numai ca partid,fiindcă locul de ministru fărănportofoliu,oferit mie şi anticipat de comuniştii care au fost întrebaţi de dl.RADU XENOPOL, fiind solicitat de dl.Maniu,rămas liber în urma refuzului meu - am continuat şi am afirmat această politică în timpul guvernului RADESCU.Ei au sprijinit pe RADESCU în care acţiunile acestuia,care urmărea aceleaşi scopuri,aşa de pildă, RADESCU - cred printr'o declaraţie - arăta importunitatea reformei agrare.Deci în delegaţia permanentă a partidului a fost adus în discuţie un proect de reformă agrară, elaborat de dl.MIHALACHE şi deşi,eu,CAPATANEANU, CEZAR SPINEANU, şi alţii au cerut depunerea imediată a acestui proect la comisia de agricultură şi aducerea lui în discuţia consiliului de miniştri, hotărârea luată a fost de a se amâna aceasta,dat fiind că s'ar continua politica lui RADESCU. Dl.MIHALACHE a fost şi de această părere,aşa încât hotărârea luată a fost de a se amâna reforma agrară.

A doua chestiune venită la aceia vreme,în discuţiunea legaţiei, a fost numirea prefecţilor din Moldova.

Dl.HUDITA, expus rezultatele vizitei comisiei ministeriale care a rezolvat aceaste dificultăţi la faţa locului.Dl.MANIU şi mulţi membrii ai delegaţiei -mai ales moldoveni în cap cu dl. MADRESCU au criticat concesiunile făcute.

Erau şi alte probleme de guvern, care veneau în discuţia consiliului de miniştri.Dl.MANIU nu era mulţumit cu atitudinea miniştrilor,pe care îi considera insuficient de dârji.Deaceia s'a şi creat în jurul lor admosfera că au fost o echipă slabă.

Am convingerea că dl.MANIU prefera desprinderea de aceasta colaborare,pe care el o cunoştia primejdioasă pentru partid.Este evident că ar fi preferat să dobândească guvernul fără partide de stânga, dar ştiind că nu era posibil,se mulţumea cu o formulă de guvern în care să obţină pentru persoane în afară d partide Ministerele de Răsboiu,Interne şi Afaceri Străine.Din

. //.

cauza acestei ambiante s'a ajuns la însărcinarea dlui.GROZA cu formarea cabinetului,după demisia lui RADESCU.Dl.MANIU, a sfătuit pe M.S.Regele să nu dea acest mandat dlui.GROZA,fiindcă acesta nu-l va mai depune,în caz de nereuşită a formulei de guvern al tuturor forţelor democratice.

In timpul crizei de guvern,dl.MANIU, a convocat o şedinţă a delegaţiei peraanente pe care a informat-o că dl.GROZA, i-a propus unul eventual doi sau trei miniştri observatori,că d-sa a respins această propunere ca jignitoare,pentru partid,de aceia n'a mai consultat delegaţia.Dr.LUPU şi alţi membrii ai delegaţiei au făcut rezerve importante asupra politicei care a aruncat partidul în opoziţie cu perspective foarte sumbre.

Câtva timp după aceia,dr.LUPU şi alţi membrii aindelegaţiei au cerut convocarea unui for mai larg al partidului unde să se discute probleme de politică generală a acestuia.Dl.MANIU era bolnav.Sedinţa s'a ţinut acasă la LEUCUTIA,unde dl.MANIU locuia.Dr.DUPU şi alţii au criticat politica dlui.MANIU,căruia i s'a sugerat retragerwa dela şefie.Dr.LUPU i-a psus lasă mă pe mine fiindcă eu cred că mă înţelg cu ruşii.

Dl.MIHAI POPOVICI, a făcut o intervenţie violentă împotriva luărei în discuţie a şefiei partidului.

Cu acest prilej s'au afirmat bazele politicei generale a dlui.MANIU,care a fost imprimată partidului.

Aceasta pbbitică n'a fost expusă într'o declaraţie de principii şi ea reeşea din toată acţiunea dlui.MANIU şi a partidului desvoltate după 6 Martie 1945.

<u>După 6 Martie 1945.</u>

Câteva zile după constituirea guvernului GROZA, eram la dl.MANIU acasă,când a venit VISOIANU,care i-a spus- Este şi o veste bună, anglo-americanii au trimis guvernului c-te o notă,prin care îi notifică nerecunoaşterea lui,nefiind constiuit potrivit înţelegerii dela Yalta, adică cu toate forţele democratice ale ţării.

Dl.MANIU,foarte satisfăcut,a rugat pe VISOIANU,să-i procure notele.De atunci până la criza de Guvern din Mai 1945, ca eveniment important notez declaraţia celor trei puteri dela Postdam. Dl.MANIU a văzut în acest act internaţional posibilitatea unei verificări a situaţiei interne.

Pasajul privitor la România, putea fi interpretat în sen-

./.

sul că cele trei mari puteri declarau de nereprezentativ guvernul dela Bucureşti.Am fost însărcinat să comunică dlui.NEGEL (de către dl.Maniz) acest punct de vedere.Dl.NEGEL,m'a lăsat să înţeleg că după părerea sa Maestatea S.Regele nu poate interveni dacă i se face o comunicare în acest sens la cele trei puteri aliate.Dl.MANIU nu a fost mulţumit cu acest răspuns.Cred că dl.NICULESCU BUZESTI a vorbit M.S.Regele mai mult în acest sens, dar nu pot afirma precis.

Nu această intervenţie a determinat însă-după părerea mea.- pe M.S.Regele să retragă încrederea guvernului.

Se cunosc împrejurările în care a izbucnit criza constituţională din Mai 1945, care a durat până la 8 Ianuarie 1946,când s'au pus în aplicare hotărârile dela Moscova.

In acestnrăstimp amintesc numai manifestaţia dela 8 Noembrie când dl.MANIU a dat dispoziţiuni organizaţiei Capitalei să manifesteze pentru Rege,în semn de solidarizare a naţiunei cu suveranul şi vizita dlui.ETHRIDGE,căruia i s'a prezentat un memoriu şi materialul documentar ce s'a putut aduna,la acţiunea de comunizare a aparatului de Stat.Memoriu a fost foarte rezumativ şi lucrarea a fost elaborată de o comisiune,Din ordinul dlui.MANIU eu am predat memoriu după ce s'a terminat audienţa sa.

După 8 Ianuarie 1946.

In primele zile a lunei Ianuarie a sosit la Bucureşti dl.VISINSCHI,HARIMAN şi KLERK KAN,ambasadorii Statelor Unite şi Marei Britane la Moscova.Cei doi.....au făcut o vizită dlui.MANIU, căruia i-au cerut să primească hotărârea dela Moscova,singura care a fost posibilă.Dl.MANIU ne-a comunicat aceasta ca şi esenţialul convorbirii.Reeşea că dl.MANIU a informat pe ambasadori că guvernul nu-şi va ţine angajamentul ce va lua.A cerut ca cel puţin guvernul să îşi ia angajamente precise.In acest scop dl.MANIU a elaborat un mic memoriu.Din corespondenţe publicate mai târziu,cu prilejul recunoaşterii guvernului Groza,am constatat că unele din recomandaţiile dlui.MANIU fuseseră reţinute de cei doi ambasadori.

Acel memoriu nu a fost luctat la secretariat.Dl.ing. RICA GEORGESCU făcea atunci oficiul de interpret şi legătura dlui. MANIU,în special delegaţia americană.

In dimineaţa zilei de 8 Ianuarie am fost la dl.MANIU să-l felicit de ziua lui.Era lume multă.Era şi dl.HATIEGANU,căruia

./.

dl.MANIU i-a dat să citească un proect de declaraţii ce urma să fie citite după masă în Consiliul de Miniştri.Dl.HATIEGANU a citit textul cu "Ton înalt" cum spunea el şi la aceptat fără modificări.Acest text a surprins pe dl.ROMNICEANU,când a fost citit de aceia el a cerut noi instrucţiuni dela conducerea liberală.Textul era elaborat de dl. MANIU personal.

Textul declaraţiei cuprindea ideia că ministrul naţional-ţărănist,participă la guvern ca observator al executării angajamentelor luate de guvern prin comunicatul dela 8 Ianuarie şi faţă de ambasadorii englezişi americani.

După 8 Ianuarieea urmat o perioadă de raporturi calme între guvern şi opoziţie.Incetul cu începutl însă admosfera s'a schimbat.Din cauza neautăriţării la apariţie a tuturor jurnalelor naţional-ţărăniste,care fuseseră suspendate reţin cauza felului cu care se aplică cenzura din cauza incidentelor ce se petreceau cu prilejul şedinţelor congreselor judeţene între partidelede stânga partizanii noştri,se fac din nou intervenţiună la cei trei aliaţi prin memorii.

Cea mai mare partendin aceste memorià,adică cele principale erau semnate de şefii celor trei partide de opoziţie.

Memoriile erau elaborate după indicaţiuni date,fie în delegaţia permanentă,fie în biurouri,fie de cele mai multe ori de dl.MANIU personal.Aceste indicaţiuni erau evident,date secretarului general.El elabora proectul pe care îl supunea totdeauna dl.MANIU, MIHALACHE şi MIHAI POPOVICI.Aceste proecte s'au memoriilé definitive era citite de secretarul general în delegaţia permanentă.

Când memoriile erau comune celor trei partide se lua de obiceiu de bază unul de proecte,care se amenda şi era aprobat de cei trei prezidenţi care îl semnau întotdeauna.

Memoriile importante erau remise aliaţilor chiar de prezidenţii sau -în numele lor- de secretarii generali.

Memoriile înaintate în perioada după 8 Ianuarie, până în apropierea alegerilor se referau la următoarele chestiuni presă,cenzură,agresiuni,legea electorală,observatorii străini la alegeri.

Ele erau ca leit motif încadrarea juridică a acestor intervenţiuni în acordurile intervenite între aliaţi (Yalta,Postdam, şi Moscova).

.//.

Ele repetau ideia că recunoaşterea guvernului Groza este condiţionată de executarea angajamentelor luate la 8 Ianuarie.

Cred că şi după ce această recunoaştere a intervenit s'a susţinut mai departe această teză.

Fiecare memoriu desvolta apoi tema pentru care era făcut, dându-se în text sau în anexe elemente de dovadă.

Puţin timp înainte de alegeri, dnii. ROMNICEANU şi HATIEGANU au făcut câte un memoriu comun - cu caracter de protext către guvern contra impiedicării lor de a participa la opera de guvernare. Acest memoriu a fost prezentat şi aliaţilor chiar de cei doi miniştri.

Eventual acestor memorii s'a văzut în notele pe care guvernele xxxx englez şi american le-au trimis guvernului Groza, atât pentru libertatea presei, cât şi relativ la legea electorală şi campania electorală.

Am spus mai sus că memoriile rau conoscute delegaţiei permanente. Aceasta lucra acum din plin. După agresiunea pe care am suferit-o la Piteşti aproape trei luni n'am ptutu lucra, tocmai în campania electorală. Am fost suplinit printr'un comitet electoral condus de dnii. CEZAR SPINEANU şi AUREL DOBRESCU, care redactau manifestele, în sensul şi spiritul acţiunei imprimate Campaniei Elecotrale de delegaţia permanentă.

Sedinţele ei se ţineau în casa mea, din atenţiunea pentru mine, care eram imobilizat. Ele aveau loc de 2-3 ori pe săptămână.

Politica şi acţiunea partidului, fiind deja trasată, cum s'a arătat până aci, aceste memorii în spiritul delegaţiei permanente, aşa cum acesta a fost format sub influenţa dlui. MANIU.

In epoca aceasta se întâmplă trei evenimente- Conferinţa de Pace dela Paris, comitetul central naţional=ţărănist şi recunoaşterea guvernului Groza.

Despre conferinţa dela Paris mă voi ocupa într'un capitol special.

Comitetul central a ţinut după 9 ani, prima lui şedinţă, cu partidul reorganizat, la 3 Iulie. Am citit un raport asupra activităţii conducerii de partid, adică a dlui. Maniu din

./.

Noembrie 1937, până la 23 August 1944 şi de atunci, a partidului până la zi.

Dl.MANIU, a făcut un expozeu a părţilor din această acţiune pe care şi le rezervase.El a făcut şi o dare de seamă asupra situaţiunei din acel timp,cu incursiuni în plitica externă,aşa cum o concepea.Acest discurs a fost publicat în " Dreptatea", imediat după şedinţa comitetului.

In ziua de 4 Iulie,după amiază,dl.MANIU,şi-a depus mandatul de preşedinte şi a declarat că nu mai poate continua să conducănpartidul.Totuşi comitetul central şi unanimitatea delegaţiei permanentă l-au silit să rămână preşdinte.Cred însă că dl.MANIU a avut dreptate.Alta era situaţia dacă el persista în dimisiune.Comitetul central n'a ales organele de conducere ale partidului,conform ordinei de zi.El a ratificat numerile dlui. Maniu,la secretariat,caserie,etc.,cooptările în delegaţia permanentă le-a prelungit până a o nouă şedinţă a comitetului n'a autorizat conducerea de partid să coopteze şi alţi membri ai delegaţiei.Aşa au intrat în delegaţie dnii: HUDITA,SOLOMON,dr.PETRESCU, NESTOR BADEA,LEUCUTIA şi EMIL HATIEGANU.Cu aceste cooptări delegaţia permanentă era şi mai ferm ataşată politicei de intransigenţă a dlui.Maniu.Campania Electorală se desfăşoară după şedinţa comitetului cu toată amploarea.

Se fac memorii şi pentru M.S.Regele,confecţionate cu aceiaşi metodă.

Ele priveau două chestiuni importante, neconstituţionalitatea sistemului unicameral şi dispoziţiunile legei electorale care permătea falşificarea alegerilor.Un proect de lege electorală cuprinzând modificările propuse de partid a fost prezentat primului ministru de dl.HATIEGANU.

Diferentele între proectul guvernului şi al partidului au fost expuse în memoriile adreaate Suveranului M.S.Regele,a fost sfătuit,cred de cei trei şefi de partid de opoziţie,să nu semneze decretul-lege constiiţional şi nici pe cel al legei electorale în formele prezentate de guvern.

Comitetul electoral a elaborat manifeste numeroase adresate tuturor categoriilor de cetăţeni.Tema lor era apărarea proprietăţei (a pământului) a credinţei , cu factură naţionalistă şi anti-comunistă,aceste două elemente apărând ca strâns lrgate. ./1

S'a făcut şi un manifest general al partidului semnat de dl. MANIU.Manifestul către armată,cred că a fost cenzurat.Nu ştiu dacă s'au dat dispoziţiuni de difuzarea lui,fiind bolnav.Am însă impresia că totuşi manifestul a fost în parte răspândit.

PERIOADA DE DUPA ALEGERI

La 20 Noembrie dimineaţa dl.MANIU a dat spre publicare ziarului "Dreptatea" un comunicat prin care declara alegerile nelegale şi de nule deci.Un comunicat asemnător fusese dat de dl. BRATIANU şi TITEL PETRESCU.

Pe de altă parte dl.MANIU, a cerut lui HATIEGANU să vie imediat la Bucureşti,pentru aşi da dimisia din minister.

După venirea în Bucureşti a fruntaşilor s'a convocat la club delegaţia permanentă, având la ordinea de zi neparticiparea deputaţilor naţional-ţărănişti la lucrările Camerei şi convocarea comitetului central,pentru a ratifica această politică.

In şedinţa delegaţiei permanente singur dl.ZANE, a schiţat un protest contra punerei delegaţiei în faţa unui fapt împlinit prin publicarea comunicatului.Delegaţia primit propunerea dlui.MANIU de a nu participa deputaţii în Parlament.

Până la şedinţa comitetului central,convocat pentru 30 Noembrie,s'au făcut memorii comune,cu documentare în sprijin, către cei trei aliaţi şi referitoare la felul în care au avut loc alegerile.In acelaşi timp M.S.Regele a fost sfătuit,în principal de dl.MANIU şi BRATIANU de a nu da mesaj de deschiderea Parlamentului.Chiar în dimineaţa zilei de 30 Noembrie,dl.MANIU a avut o a doua audienţă la Suveran,când se pare că acesta la informat că deschide personal Camera Deputaţilor.

In numele Departamentului de Stat American dl.ACHESON a declarat că alegerile din România nu au fost sincere.

In Parlamentul Britanic un purtător de cuvânt al guvernului a făcut o declaraţie similară.

Dl.MANIU a făcut,în faţa comitetului central un amplu expozeu asupra politicei partidului cu concluzia că în numele delegaţiei permanente,D-sa propune abţinerea deputaţilor dela lucrările Camerei.

Am citit apoi eu proectul de rezoluţiune al comitetului,cum fusese elaborat în biuroul partidului ce a fost aprobat în unanimitate.

.//.

Dl.MIHALACHE, a făcut apoi un exposeu mai sucdint.

Sedinţa s'a terminat sub semnul unei mari îngrijorări pentru ce urma.Lupta acum lua forme şi mai ample,chiar mai grave decât ~~părearax~~ părea atunci.

Apelul,redactat de MIHAI POPOVICI,xătre Naţ iune,imprima caracterul acestei lupte.

In cuvântarea sa dl.MANIU a schiţat,în termeni aproape nea - parenţi,pericolul dela Răsărit,care trebue să ne fie prezent în minte.Discursul a apărut în "Dreptatea" din 1 sau 2 Decembrie.

ss.N.Penscu.

5 August 1947.

copie vezi vol. 3 f. 491-497. 00572

DECLARATIE

Continuare la declaraţia din 5 August.

Dl. MANIU a făcut declaraţie presei streine asupra felului cum cum au fost efectuate alegerile şi a prezentat materialul documentar primit până atunci cu care să dovedească falsificarea lor. Acest material documentar a fost trimis (o anexă la memoriul menţionat mai sus şi celor trei legaţii.

Dl. MANIU mi-a comunicat că a hotărât împreună cu Dl. BRATIANU şi TITEL PETRESCU sesizarea O.N.U.-lui cu situaţia din România. M'a rugat să strâng material documentar privitor la alegeri teroarea internă şi situaţia economică precum şi să examinez prezentarea juridică.

A plecat la Sibiu în ajun de Crăciun. Stângerea materialului a cerut timp. In Februarie abea se ajunsese la o formulare aa memoriului făcut de liberali. Proectul făcut de mine şi trimis dlui Maniu prin Serban GHICA, într'un plic n'a fost agreiat.

La sfârşitul lunei Februarie - dacă nu mă înşelam a fost la Sibiu cu LEUCUTIA şi am prezentat dlui MANIU proectul liberal şi materialul documentar cu care a fost de acord de data aceasta. La întoarcerea mea la Bucureşti am auzit că Dl. BRATIANU a scris dlui MANIU propunându-i o adresă comună de mulţumire a celor trei partide către Guvernul american pentru ajutorul propus României. dl. Maniu a respins negativ în sensul că actualul guvern nu merită să fie ajutat. N'am citit scrisoarea. Dnii MIHALACHE şi POPOVICI au protestat că dl. MANIU a luat aceastâ poziţie fără ştirea lor. DL. POPOVICI mi-a spus să inspir un articol în "Dreptatea", de mulţumire.

La începutul lui Martie au loc arestări importante şi cu caracter general. dl. Maniu este rugat să vină la Bucureşti, partidul fiind foarte impresionat de ce se petrecea.

Indată ce s'a întors şi după ce a luat contact cu dl. BRATIANU şi TITEL PETRESCU, a cerut să vadă pe dl. Stirbey şi HOLLMAN. Memoriul către O.N.U. era gata şi cei trei prezidenţi de partid l-au semnat încredinţându-l Dlui Maniu pentru transmitere.

./.

In ziua când Dl. Maniu mergea la dl. Stirbey, eram acasă la BOILA, m'a rugat să-l însoțesc ~~pentru~~ nu găsea pe SERDICI. Am fost primit de dl. BERRY și MELLBOURNE. Dl. MANIU a început să expună situația internă. Ministru american l-a întrerupt și la întrebat ce crede de ajutorul american. Dl. Maniu a mulțumit în numele partidului dar și-a exprimat regretul că ajutorul era necondiționat și va fi interpretat ca un gest de favoare pentru Guvern. Dl. MANIU după ce a expus chestia arestărilor a întreba dacă America mai este interesată în această parte a Europei. Dl. BERY a evitat un răspuns afirmativ și a prómis că va cere instrucțiuni la Waschinton, chiar și pentru transmiterea intervenției la O.N.U.. In această privință răspunsul a fost negativ. S'a deschis între timp conferința dela Moscova. Cei trei prezidenți au hotărât să trimită celor trei miniștri de Extrene aflați acolo telegramă de protest contra arestărilor și căte un memoriu. Telegrama a fost redactată de Dnii BEBE BRATIANU și TITEL PETRESCU . Memoriile au fost făcute separat. Telegrama și memoriile au fost trimise prin intermediul misiunilor din București.

Conducerea de partid s'a ocupat apoi de organizarea asistenței celor închiși.Dl. MANIU s'a întors la Sibiu în ajunul ~~xxxx~~ Paștelor.

La 25 Aprilie are loc o delegație permanentă prezidată de Dl. MIHALACHE. Pe neașteptate se pune în discuție tactica partidului față de evenimentele în curs.(Domnii CAPATINEANU,SPINEANU ZANE, NESTOR BADEA, adică numai țărăniștii) Se hătărăște ca eu să merg la Sibiu să-l informez pe Dl. MANIU că se cere constituirea sfatului Parlamentar și curentul pentru intrarea în Parlament. Dl. MIHALACHE favorabil acestei schimbări.După cum voi arăta în Capitolul special privitor la mine, discutasem în sărbătorile Paștelui la Dobești cu Dl. MIHALACHE acelaș lucru în aceleași concluzii. Am fost la 1 Mai la Sibiu pentru executarea mandatului primit. Dl. MANIU a dat un răspuns categoric negativ neadmițănd nici constiuirea sfatului Parlamentar. Intors la București am remis Dlui POPOVICI demisiunea mea., cum voi arăta.:

Dl. MANIU a fost cheamt în București pentru că la 3 - 4 maiu s'au efectuat noui și importante arestări. S'a făcut câte un nou memoriu pe care l-am prezentat eu cu Dl. ROMNICEANU,Dlui MELLBOURNE și secretarului Legației engleze, Dl. HOLLMAN nepuandu-ne primi.

./.

Ingrijorarea se mărea în partid în măsura în care arestările se înmulţeau şi nici o intevenţie anglo-americană nu se producea.

Intr'o şedinţă de birou s'a propus redactarea unui apel către ttoate parlametele străine.

Dl. MIHAI POPOVICI s'a însărcinat cu redactarea lui. Apelul era făcut în genul memoriilor noastre şi era conceput în termeni destul de tari pentru practicele guvernului român.

Dl. MANIU a dat textul pentru tradus în englezeşte Dlui SERDICI. Nu ştiu ce s'a făcut cu el. Dl. MANIU a afirmat mai târziu că s'a trimis.

Partidul nu luase nici o poziţie faţă de Tratatul de Pace care fusese depus, pentru ratificare în Parlament. Afară de declaraţia citită de Dl. HATEGANU, în 1946, în Consiliul de Miniştri şi în care se făceau rezerve asupra Basarabiei şi Bucovinei de Nord. Paternitatea acestei declaraţii aparţine Dlui MIHAI POPOVICI şi HATEGANU. Dl. MANIU a aprobat în totul a doua zi când a venit în Bucureşti. Dl. MIHALACHE a desaprobat.

Biroul partidului a redactat o declaraţie mai amplă care urma să fie dată publicităţii în Mai-Iunie 1947. Delegaţia permanentă a luat în cercetare acest proect pe care l-à găsit inoportun şi insuficient. Era inoportun pentru rezervele repetate deşi voalate - referitoare la Basarabia şi Bucovina de Nord ca şi pentru problema reparaţiilor. Era insuficient ca materie tratată. S'a ales o comisiune din sânul delegaţiei care să dea o altă redactare proectului şi să hotărască momentul publicării lui. Comisiiuea s'a întrunit, a fixat bazele noului proect, cu redactarea căruia am fost însărcinat dar nu l-am mai redactat, fiindcă situaţia generală internaţională nu mai permitea, după părerea mea o astfel de poziţie.

La începutul lui Iunie se convoacă din nou delegaţia permanentă şi toţi parlamentarii pentru a se discuta politica generală şi asistenţa celor arestaţi.

Dela prima şedinţă se vede atmosfera, Critici vii se anunţau. Au luat cuvântul în primul rând ţărăniştii care au cerut schimbarea tacticei partidului, colaborarea cu regimul intrare în Parlament şi acte vizibile pentru îmbunătăţirea raporturilor cu Uniunea Sovietică. Ardelenii şi unii regăţeni au vorbit în sens contrariu. Dl. MIHALACHE şi cu mine am fost puşi în situaţia grea, fiindcă nu eram preveniţi de acţiune ce-

lor mai buni prieteni din regat cari - se pare - nu se sfătuiseră în prealabil.-

Dl. Maniu a făcut la sfârşitul celei de a treia zi a şedinţelor delegaţiei, un amplu expozeu în care a arătat în esenţă că tactica este determinată de adversar.- Azi este în joc existenţa noastră naţională, care este primejduită dela Răsărit.- Guvernul este capabil să facă tot.-Intrarea în Parlament ar însemna recunoaşterea lui şi mai grav, suportarea hotărârilor ce va aduce privitor la dinastie şi poate mai mult încă.-

Delegaţia n'a fost pusă în situaţia să ia o hotărâre.-

Tactica pe care Dl.Maniu a denumit-o pentru prima dată, a " rezistenţei naţionale " a rămas mai departe singura politică a partidului, posibilă atâta timp cât Dl.Maniu era preşedintele lui.-

La 4 Iulie, Preşedintele Camerei trimite deputaţilor Naţional-Tărănişti invitaţiuni să se prezinte la şedinţele Camerei în cel mu lt 20 de zile.-La 5 Iulie are loc o şedinţă de birou în care eu propun intrarea în Parlament.-Dl.Mihalache mă susţine.- Dl.Maniu şi restul biroului se opun.- Dl. Maniu întrebuinţează chiar cuvintele "ar fi un dezastru".-

Se hotărăşte convocarea comitetului central la început pentru 23 Iulie, apoi pentru 19 Iulie, la ordinea de zi : politica generală a partidului.-

Acest comitet trbuia să aibă loc într'un moment în care mare parte din partid era în închisorile dela Piteşti, Craiova, Gherla şi Miercurea Ciuc, iar restul cuprins de frământări şi îndoeli asupra drumului pe care mergem dela 23 August 1944, sub conducerea D-lui Maniu.-

ss/ N.Penescu

copie vezi vol. 3. f 498—507. 00576.

D E C L A R A T I E

Continuare la declaratiile din 6 August

Relatiunile externe

Aceste relatiuni erau persoanele ale Dlui MANIU
Unele din ele au fost folosite, in timpul regimului ANTONESCU, altele erau recente.
Pe domnul GAFENCU, Dl. MANIU nu l-a utilizat si mai inainte de conferinţa dela Paris. Dl. MANIU nu ne-a făcut niciodată, biroul sau delegatia permanentă vr'o expunere asupra acestor relatiuni sau obiectivelor actiunei sale în afară. Ce stiu este ceace mi-a spus din când in când. In primăvara anului 1946 Dl. MANIU a primit o scrisoare dela Dl. GAFENCU, in care acesta îi relata conversaţiile avute privitor la România şi situaţia ei internaţională cu personalităţile politice din Franţa şi Abglia. Acelas report l-a făcut si Dlui BRATIANU domnul GAFENCU, reproducerea conversatiei dela Dl. CHURCHIL, care ne-a expus interesul pe care il are Anglia să sprijine România si tările de aci.-
Deatunci Dl. MANIU si-a schimbat atitudinea faţă de Dl. GAFENCU. In preajma Conferintei dela Paris i-a scris si probabil i-a dat instrucţiuni de cum trebuie să lucreze. Nu le cunosc. Stiu dintr'o scrisoare a Dlui GAFENCU trimisă Dlui MANIU după conferintă- că această a concurat in Elvetia pe ceilalti prieteni din străinătate/ printre care TILEA CARANFIL, CRETEANU etc./ si au colaborat memoriul cunoscut pe care l-au distribuit membrilor delegatiilor la conferintă. Dl. MANIU mi-a cerut materialul documentar. N'am putut da decât un memoriu si care anexele lui/ cred a lui Ethridge/ şi puţine date economice incomplecte si negarantate. Am fost surprins de elementele economice pe care le cuprindea memoriul si care n'au putut fi furnizate decât in cercurile delegatiei .-

./.

Dl. GAFENCU a informat unele delegatii de situaţia României asa cum este prezentat si memoriul său. N'a atins in acest memoriu problema Basaraviei si Bucovinei de Nord,ca să nu ~~dixxxxx~~ indispună Delegatia Sovietică. Dl. MANIU a fost de acord cu această proce - dare,dar i-a scris cred Dlui GAFENCU să facă acest lucru mai târziu, fiindcă in al doilea memoriu a apărut si aceasta chestiune. La conferinta au mai fost Dnii TILEA, AUGUSTIN POPA, CORNEL BIANU, CRETEANU si alte persoane mai putin cunoscute .

După conferinta Dl. CRETEANU a plecat in America de acolo a scris Dlui MANIU că a trecut prin Londra unde a constatat excelentele relaţiuni ale Dlui TILEA şi la ~~Xxxxxxxxxx~~ Wasington s'a intâlnit cu Dl. DAVILLA, In acea vreme se pare că România nu era pe agendă in America.-

In primăvara acestui an Dl. MANIU a primit incă o scrisori dela Creteanu. Am auzit că intr'una din ele il informa pe Dl. MANIU că are intentiunea să vorbească in numele României la un for a O.N.U.-lui.-

Tot recent Dl. MANIU a mai primit o scrisoare dela Dl. BIANU. N'am cititi-o.-

Stiu că in Iulie anul trecut D. NICULESCU BU ZESTI, a transimis Dlui MANIU nemultumirile lui CRETEA NU, că Dl. GAFENCU pretinde a fi fost insărcinat cu dirijarea actiunilor românilor din străinătate. Dl. MANIU a negat aceastea insărcinare. La sfârsitul anului 1946,dl. MANIU a primit o scrisoare dela MACEK din America prin care acesta il ruga să delege o personalitate română din străinătate,care să.reprezinte partidul nostru la conferinţa partidelor agrariene care va avea loc la Washington.-

Scrisoarea a fost dicutată in biroul Dl. MIHALACHE n'a fost partizanul participării partidului la acestă conferintă ca să nu se indispună Uniunea Sovietică. S'a hotărât să se astepte si răspunsul lui NICOLAICICK, seful partidului agrarian polonez. Scrisoarea a rămas la mine câtva timp după plecare am trimiso la Sibiu Dlui MANIU. Nu stiu ce a răspuns acesta, dar era favorabil propunerii lui MACEK.-

./.

Aceasta actiunea a avut deci scopul să informeze guvernele străine asupra României să le arate că Guvernul Român nu apără interesle României la Conferinta de pace si deaceia este nevoie de intervenţia altor personalităţi si de a provoca apărarea intereselor României- astfel cum erau văzute de Dl. MANIU de către alte puteri.-

Din cele de mai sus rezultă că actiunea in străinătate nu era coordonată, afară de aceia dela Paris. Trebuie o personalitate din ţară ca să se impună tutuor pretenţi lor de acolo mai ales după plecarea domnilor VISOIANU şi NICULESCU BUZESTI.-

Imprejurarea că Dl. MIHALACHE incă de anul trecut vroia să plece, făcea din Dsa omul destinat să sincronizeze activitatea românilor din afară. Dacăplece Dl Mihalache vreunui dintre noi numai era necesar in acest scop/ vezi capitolul următor.-

N'am auzit pe Dl. MIHALACHE vorbind de o misiune ce i s'a incredinţat in afară nici pe alţi cu exceptia conversatiei dintre Dnii MANIU si MIHALACHE in ziua de 13 Iulie ora 8 seara. Misiunea nu era nevoie să fie concretizată.-

Dl. Mihalache cunostea intrega actiune internă si externă a partidului. Nu stiu cum ar fi lucrat Dl. Mihalache. El trebuia mai intâi să ia contact cu cei dân Elvetia care constituia artilerie grea. Numai după s'ar fi consfătui cu Dnii GAFENCU, VISOIANU si BUZESTI, cred că sar fi determinat programul de lucru.-

Dl. MANIU i-a spus Dl. MIHALACHE : Dacă nu mergi Dumneata mergeam eu. Sti ce ai de făcut. Să iei contact mai intâi cu cei din Elvetia. Aceasta era de ajuns. Eu n'am avut nici.o misiune si scopul meu era altul./a se vedea capitolul următor.-

Din cele mai sus expuse ca scopurile posbile ale acestei misiuni erau următoarele :

1.- Propaganda in străinătate impotriva situaţiei create din tară de guvern, prin arestările cenzura şi politica sa internă,pentru a se obtine interventii ale puterilor in drept să le facă in cadrul acordurilor internaţionale pentru alegeri noi in România.-

2.- Solidarizarea in actiunea agrariană,despre care scrie MACEK Dlui MANIU.-./.

3.- Orice altă actiune pe care imprejărările internationale ar fi făcut-o necesară si posibilă.-

Dl. MANIU a hotărât plecarea,acum, pentru că i s'a ivit ocazia tehnică.-

Eu cred insă că plecarea Dlui MIHALACHE era in interes mai ales că partidul intrase,cum i s'a spus in Delegatia Permamentă,pe un drum infundat in actiunea sa politică internă.-

Dl. MANIU credea că era mai mult de făcut acum in străinătate decât in ţară,pentru a se ajunge la schimbarea situatiei internă.-

SECRETARUL GENERAL

In opinia comună secretarul general este factorul cel mai important din partid, fiindcă el este organul executiv al acestuia.-

In traditia si functiunea structurală a partidului national. tărănesc importanta secretarului general este in legătură cu situatia lui in partid,nu cu domnitatea.-

La inceputul anului 1945 după dimisiunea Dlui GHITA POPP am fost desemnat de secretar general,mai ales din cauza conjucturei din partid. Plecasem din guvern in conditiuni necunoscute, mi s'a dat o satistactie. Diferente de situatie intre mine şi cei patru / pe atunci/ conducători ai partidului era incomparabil mai mare intre MAGIARU si ei si chiar GHITA POPP. Trebuia cu prudentă si tact să-mi câştigi incet locul. Deaceia dela inceput activitatea mea s'a s'a indreptat spre organizarea partidului,unde am avut succes si am câstigat incredere. Actiunea xxxxxxx politică generală rămânea tot celor patru ; MANIU, MIHALACHE, Dr. LUPU- cât a fostin partid- siMIHAI POPOVICI.-

Anumite hotărâri erau rezervate domnului MANIU exprimate in biroul partidului de secretarul general sau de alţii, decând cei trei,nu puteau avea influenţă decât in chestiunile mici,in politica generală.-

Ca agent executiv,secretarul general,redacta memorii. după indicatiunile primite-să convoace biroulpdelegatia sau comitetul si punea in aplicare deciziunile cu caracter adminsistrativ.-

Ca răspundere si influenttă politică generală secretarul Gral nu este mai engajat decât orice membru al delegatiei permamente.-

/

Mai ales in politica externă ~~-si deşi secretar~~ general- n'am avut nici cel putin un rol consultativ. Ea apartinea Dlui MANIU.-

De aceia am declarat dela inceput si nu voi fi desmințit că nu mi s'a vorbit de nimeni de o misiunea eventuală in străinătate.-

Eu nu mai eram util acolo,ce unde cei care se găseau deja,erau mai pregătiti avea relatiuni intense si inalte si erau cunoscuti in cercuri largi politicie sau de opinie publică. Plecarea mea a fost determinată ~~xxxxx~~ exelusiv de securitatea mea.-Fusesem un port drapel,văzut de departe si adversarul trăgea mereu in el,fiindcă acolo credea că este forța şi dinaamismul,partidului. Făcusem prea mult sacrifici In toamna anului 1946 Dl. MANIU mi-a vorbit de o plecare imediată. I-am răspuns cp nu pot atunci. Trei săptămâni inainte de 13 Iulie am vorbit cu domnii MANIU si MIHALACHE de ascunderea mea. Eû si ~~XXXXXXXXXX~~ MIHAIL POPOVICI credeau că foarte probabilă arestarea mea. In această stare sufletească mă găseam la ora 11 in sara de 13 Iulie,când a venit la mine Dl. BOILA si mi-a spus că este loc si pentru sotia mea. Atun ci incă nu eram hotărât să plec. Dl. MANIU si MIGALACHE nu mi-at spus că voi merge mai departe cu Dl. MIHALACHE nici c că voi avea fonduri,care imi lipseau. Mise inlesnea o plecare pâmă in Turcia. Era un serviciu ce mi se făcea.-

Deacòlo intentionam să merg in Franta unde puteam să-mi câstig existenta. Deaceia mă apăr de orice presupusă intentionez de actiune politică in afară. Ce a-si fi făcut acolo mai târziu, nu situ.-

In afară de acesta,incă din Aprilie anul trecut au nu mai urmam, fără rezervey politica Dlui MANIU. Am mers la Dobresti, la Dl. Mihalache, in sărbătorile Pastelui si i-am expus situatia asa cu, o vedeam eu in urma asuărei Conferintei dela Moscoca si arestările făcute. I-am propus să mergem la Sibiu la Dl. MANIU, să-l determinăm la o schimbare a tacticei politice. Am mers la Sibiu, fiindcp Dl Mihalache a fost reținut. Nu l-am putut convinge eu singur pe Dl. MAniu.-

La intoarecere am dat Dlui Mihail Popovici demisiunea mea dela secretariat in fond,pentru motivul determinat al dezacordului meu cu această politică. N'am mai mers la Club ni n'am mai depus aporpee nici o activitate ca secretar general.-

./.

După delegatia permamentă din 5-6 si 7 Iulie am ridicat intr'o sedintă a biroului din noi chestiunea tac. ticei noastre. A treioară in sfârsit am cerut Dlui Maniu să accepte intrarea in Cameră a deputatilor nostrii, ca prim pas spre o schimbare de tactică.-

Afară de Dl. Mihalache nimeni nu s'a sustinut Mihai Popovici lipsea a doua zi m'am dus la el acasă si l-a rugat să pună la ordinea de zi demisiunea mea.-

Mi s'a spus să mai astept câteva zile.-

Dece nu mai eram de acord cu tactica Dlui MANIU.-

Fiindcă premizele acestei politici mi s'au părut gresite asa cum evolua situatia internă si internatională si dela Marzie 1947 incoace.-

Despre această voi vorbi intr'o declaratie separată

/ss/ Nic. Penescu.-

7 August 1947.-

copie vezi vol. 3. f 508-510. 00582

D E C L A R A T I E

Subsemnatul NICOLAE PENESCU, declar la intrebarea dacă Dl MANIU considera existenta Româhiei primejduită dela răsărit si cum concepe Dsa această primejdie, răspund

Dl MANIU consideră că există un pericol pentru România de a intra in cadrul Unîunei Sovietice, prin vointa guvernului si a Parlamentului actual sau al altuia mai accentuat comunist.

Dl MANIU deducea această primejduire din politica actualului guvern si anume. Acordurile de colaborare economică ce impreună cu convenntile comerciale si prestatiunile armistitiului ar ingloba România in economia sovietică; din pactele care erau in pregătire intre România, Iugoslavia si Bulgaria si care ar urmari acela scop; din ansamblu situatiei internationale din care s'ar degaja intentiunea popoarelor slave dela Nordul si Sudul României să se unească cu Uniunea Sovietică, România impedica continuitatea masei slave.

Dl. MANIU spune c'am aceste lucruri in convesatiuni particulare. In declaratiuni făcute in fata forurilor partidului el a manifestat aceste preocupări in termeni mai clari la sedinta din 7 Iunie a Delegatiei Permanente când s'a discutat tactica partidului. Dş. MANIU a spus atunci că aceasta tactică trebue adaptată intentiunilor adversarului /guvernul/ care pune in primejdie independenta ţării prin scopurile sale. Aceste conversatiuni sau schimbări de vederi au avut loc cu mai multe prilejuri, de pildă: la schimbarea deguvern dela 6 Martie pe care Dl. MANIU o atribuia interventiei categorice a D-lui VASINSCHI in sensul eliminării din guvern a Ministrilor Nationali-Tărănisti; după criza constitutională din Mai 1945, la cuvântările ocazionale ţinute de membrii guvernului la diferite ocaziuni, la aplicarea acordului dela Moscova, cunoasterea acordurilor de colaborare economică /Sovromuri/ sau conventiunilor comerciale din 1945

./.

1946 ~~xi~~; la discutarea pactelor cu Iugoslavia si celui proectat cu Ungaria si Bulgaria.

Fără ca Dl.MANIU să fi luat o pozitie fermă si fără ca partidul să fi adoptat o politică sau o atitudine in această privintă, s'a creeat totuşi in anumite cercuri din partid /in special membrii delegatiei permanente si apropriatii D-lui MANIU/ o aprehenziune fată de aceste perspective.

In memoriile făcute aliatilor nu s'a făcut nici o aluzie la aceste preocupări, ele având alt obiect.

Este posibil ca Dl.MANIU să fi impărtăşit reprezentantilor politici englezi si americani in România sau reprezentantului francez pe care il vedea uneori.

Cum am arătat in expunerea generală a politicei partidului, Dl.MANIU a intrebat pe Dl.BERRY -fată de mine- in Martie anul acesta, dacă America priveste cu interes România. La aceasta, Dl.BERRY a răspuns in termeni generali că Statele Unite privesc cu interes toate tările din această parte a Europei.

ss/Nicolae Penescu.

7 August 1947.

Copie vezi vol. 3 f 511-515 00584

DECLARATIE

Subsemnatul NICOLAE PENESCU, declar următoarele la întrebările ce mi se pun:

1/. Ce a înţeles Dl. MANIU prin cuvintele: "BALAURUL VREA SA NE INGHITA" şi care este părerea mea în aceasta pribinţă.

Am arătat în declaraţia mea din 7 August ce a înţeles Dl. MANIU prin aceste cuvinte nereproduse acolo.

Aceasta însemna, în fond, tendinţa expansionistă a Uniunii Sovietice. Impotriva ei România nu putea să se apere decât cu prilejul Anglo-American.-

Deaceea Dl. MANIU, considera că este necesar să se dobândească acest sprijin.

Cred că Uniunea Sovietică nu ameninţă existenţa României ca Stat indepedent, deci neînglobat în Uniunea Sovietică. Nici un fapt - dela 23 August 1944 - până azi - nu justifică o asemenea temere.-

2/. Dacă congresele partidului ţinute in 1945 si 1946, erau initiate de conducerea centrală, dacă aceasta cunoştia cuvântările ţinute acolo şi în întrunirile ce au avut loc la aceea epocă.-

In Ianuarie 1945, s'a trimis tuturor organizatiilor instructiuni pentru ţinerea congreselor cara nu mai avusese loc dinainte de 1937.

Ni s'au trimis procesele verbale în care uneori erau rezumate si cuvântările tinute. In general insă la secretariat nu se comunica programarea de adunări şi cuvântările ce sau ţinut. Unele din aceste erau trimise direct ziarului "DREPTATEA" pentru a fi reprodus.-

3/. Cum s'a organizat campania electorală.

După cum am mai declarat în compania electorală eram în imposibilitate să activez.

Inainte de 9 August, când am suferit afresiunea, delegaţia permanentă a numit un comitet electoral, condus de domnii

./.

CEZAR SPINEANU si AUREL DOBRESCU.

Acest comitet era insărcinat cu redactarea si tipărirea manifestelor si trimiterea lor la organizatiuni, cu propaganda prin adunări etc. După câte stiu nu sau dat instructiuni speciale organizatiilor. Fiecare si-a rânduit companie electorală cum a putut mai bine fără un program dela centru. initiativele erau locale. Tineretul si-a constituit un comitet electoral propriu care trebue să organizeze participarea intregului tineret din judete la lupta electorală. Afară poate, de Bucuresti aceasta initiativă nu a avut succes. Tinerii din org. locale au luptat sub conducerea prezidentilor acestora, nu sub aceea a comitetului central.-

4/. Dacă cunoştiam agresiunile şi interventiile armatei din timpul alegerilor si in afară de acest timp.-

Unele organizatii mi-au trimis rapoarte de felul in care au decurs alegerile, unde erau relatate şi incidentele petrecute in timpul efectuării votării, sau mai inainte. Conducerea de partid n'a dat dispozitiuni sau instructiuni pentru apărarea urnelor sau formarea de echipe de şoc. Sau dat numai instructiuni tehnice.-

5/. Ce stiti despre organizatia militară din partid?

Complectez cele deja declarate: Când sau constituit cercul de studii si sectiunile profesionale, la începutul anului 1945, odată cu începerea reorganizării partidului sau creeat şi secţii militare.-

La cercul de studii s'a constituit sectia apărării naţionale, care era de obiect studiul problemelor de organizare ale armatei.-

~~La cercul de studii s'a constituit sectia apărării~~

S'a constituit din initiativa unuia din cei doi veri STOICA si secţia profesională a militarilor.

Nu m'am ocupat niciodată de aceste actiuni.

Domnii TASCA ca preşedinte şi ZANE referent general al cercului de studii pot da relatiuni asupra activităţii sectiei apărării nationale.

Despre sectia profesională n'am auzit că a functionat până când s'a ocupat de ea organizatia Capitalei.

In Sept. 1946, grupul de tineri ofiteri care n'au vizitat a fost condus de avocatul D. IONESCU.

Acesta mi-a spus că acestia ofiteri vor să constitue o

./.

sectie militară a tineretului.I-am răspuns că ei trebue să meargă la sectia militară profesională deja existentă.N'am mai auzit nimic despre acesti tineri ofiteri.Nici conducerea tineretului nu mi-a vorbit de o sectie militară a ei.In apropriere de alegeri am intrebat pe IONESCU dacă printre militari care au venit la mine s'ar găsi cineva care să mă,insoteasoă în Argeş.N'a fost nimeni.

De activitatea sectiei profesionale militare nu stiu nimic.-

ss/ N.Penescu.

7 August 1947.

copie vezi vol. 3 f 516 - 518.   00587

D E C L A R A T I E

Subsemnatul NICOLAE PENESCU, declar următoarele la intrebările ce mi se pun :

1.- Care a fost scopul creerei organizatiei muncitoresti si metodele intrebuintate.

Această orgabizatie este prevăzută de statut. i-a fost creată imediat după 23 August de Dl ILIE LAZAR ajutat de Dl ROMULUS GEOROCEANUsi de ardeleni aflati in Bucuresti.

Organizatia cuprinde nuclee in multe intreprinderii importante. Aceste nuclee nu lucrau pe fată.

Menirea lor era să atragă cât mai multi muncitori in partid si să ajungă la conducerea comitetelor si fabrică si sindicatelor. Totodată orgahizatia muncitorească constituia o masă de manevră pentru orce imprejurare. Se căuta a se atrage mai ales acele elemente muncitoresti, care nu erau primit in sindicate, cunoscute prin activitatea lor trecută anti-democratică.

Pentru recrutarea de elemente in organizatia muncitorească se foloseau lipsurile datorate secetei si urmărilor răsboiului pe care clasa muncitorească le simtea cea din tâi .-

Este evident că se urmărea ingreunarea inchegări unităti muncitoresti si folosirea acestor elemente contra ei.

După arestarea Dlui ILIE LAZAR anul trecut organizatia a intrat in descompunere, din cauza certei dintre Dl ROMULUS GIOROCEANU si grupul LAMBRU BERCARU colaboratorii Dlui GEOROCEANU: NICULESCU, IONESCU C.F.R. TEODORESCU, au plecat insă din partid . Grupul LAMBRU a ajuns astfel la conducere. Dl MANIU a reunit o comisie interimară sub presidentia Dlui VENIAMIN.

Grupul LAMBU tine sedinte la Club unde se tine de multe ori discursuri cu vădit caracter sovin si provocator. Eu am interzis atunci aceste adunări

./.

printr'un comunicat publicat in "DREPTATEA" si afisat la intrarea in club.-

Dl MANIU a luată insă parte grupului LAMBRU, s'a pus atunci in discutie reorganizarea sectiei muncitoresti sub o altă conducere, numai pentru capitală actuala conducere rămândând a organizatiei muncitoresti pe fată.

In această situatie se găsea organozatia muncitorească in momentul arestării LAMBRU.

Dl MANIU incuraja si aci elementele "dinamice" care era insă tot de origină din fostele grupării de dreapta.

Ele imprimau organizatiei muncitoresti un caracter anti semit si agresiv.

Organizatia aceasta ca si cea a tineretului era apreciate de Dl MANIUca foarte importante pentru anumite actiuni, tocmai din cauza acestor caracteristice ale ei.

8 August 1947.- /ss/ N PENESCU

copie vol. 3 f 519-522.

D E C L A R A T I E

Subsemnatul NICOLAE PENESCU la intrebările ce mi se pun răspund următoarele :

1.- Care este structura actuală si tendintele organizatiei tineretului universitar.

Organizatia tineretului este prevăzută in statul partidului din 1935.Ea cuprindea două sectoare:tineretul universitar si cel până la 25 ani.

Tineretul universitar era oarecum autonom. In vârful acestei orgahizati era un secretar care lucra direct cu prezidentul partidului fiindcă insă-şi organizatia era sub conducerea personală a acestuia.

La venorea mea la conducerea secretariatului general am găsit un embrion de organizare. Am cuăuta să o adâncesc. Am incurjat deci umplerea cadrului cu cât mai mult continut. Dl MANIU dădea o mare importantă acestor orgabizatiuni. Tineretul insă manifesta tendinte nationaliste,anti-semite si avea infiltratiuni legionare care ajunseră până la conducerea lui.Aceste tendinte s'au accentuat si tineretul a scăpat complect din mâna secretarului general in măsura in care acesta se putea ocupa de partea de organizare a lui.

Asa se explică manifestările făcute la lo Mai anul trecut,manifestele imprimate si difuzate fără sitrea mea - fiindcă stiau că nu-mi dau aprobarea - si organizarea lui pe modul de cuib sau crearea unei scoli de cadre conduse de fosti legionari.

Situatia ajunse atât dr gravă, incât inainte de Paste am trebuit să o aduc in discutia biroului partidului din cauza următoarele imprejurări.Am fost imofrmat de elementele democrate din tineret / DRAGULANESCU,presedinte pe atunci / NOVAC si altii/ că in contra prevederilor regulamentuluisectiei tineretului, au inceput să se creeze " cercuri" de câte lo studenti in care se intra numai după prestarea unui jurământ si plata unei

./.

cotizatiuni . Deasemenea că inginerul VITELEANU cunoscut legionar,a initiat o scoală de cadre condusă tot de elemente foste legionare, in care se tineau conferinte in spirit legionar.

Am profitat de ocaziunea unei sedinte a delegatiei permanente a tineretului universitar pe tară care s'a tinut la club inainte de Paste/ anul acesta/,m'am dus la acea sedintă si am făcut o declaratie foarte categorică in sensul că eu nu pot admite cultivarea spiritualitări legionare in tineretul national tărănesc, deci nu permit crearea de"cercuri " si nici de " scolile cadre" unde tărănismul este predat de fosti legionari.

Majoritatea delegatiei a rămas neplăcut surprinsă la interventia mea. I-a era cu atât mai necesară cu cât conduceerea de până atunci a centrului univesiter Bucuresti trecuse dela Dragulănescu democrat,la fosti legionari, cu prilejul alegerilor care au invins elementele legionare.Unii din fruntesi tineretului mi-au spus că dacă ei nu lucrează de acord cu aceste elemente pierdem tineretul care merge spre dreapta in vreme de partidul se complace in echivoc. Sezizat de un memoriu al lui Drăgulănescu si da cele petrecute la delegatia permanentă a tineretului am convocat o sedintă specială a biroului partidului unde am expus cele de mai sus si am cerut să se ia imediat măsuri pentru curmarea acestor stări. Dl MANIU nu agreia insă punctul meu de vedere. Ca deobicei-când nu-i plăcea o atidune a noastr-ridica sedinta,ffindcă avea o intâlnire importantă.Am aflat că unii membri ai delegatiei -cei din cluj s'au plând dlui Maniu contra mea . Dl MANIU nu mi-a spus nimic insă,fiindcă văzuse atitudinea mea. Este ~~xxxxxxxxx~~ evident că orice actiune indrăzneată a tineretului /manifestatiuni,manifeste clandestine / plăcea Dlui MANIU care credea necesar să intretină o permanentă stare de agitatie.-

Predominarea elementelor dinamice - foste legionare- in organizatia tineretului a fost incurajată de Dl MANIU.

8 August 1947 /ss/ Nic. Penescu.

DECLARATIE

Continuare la declaratia din 9 August.

III.- Ce stiti despre cercul profesional militar

In afar de cele declarate anterior adaug :

Potrivit statutului puteau să existe două sectiuni militare ,una apartinând cercului de studiu si documentare prezidat de profesorul TASCA,având referent general pe Dl ZANE si celelate sectie profesională. Aceasta din urmă se compune din sectile profesionale militare din fiecare judet si capitală care alege un presedinte si un secretar pe tară.

Eu nu mai m'am ocupat niciodată de sectia profesională al cărui rost nu vedeam.Ce probleme " profesionale" pot desbate militari in rezervă.Aceasta se intelege la alte categorii de profesionisti liberi sau profesionali care sunt in curs de activitate.

Nici generali - toti foarte in vârstră- nu căutau să colaboreze cu mine. Ei lucrau cu Dl MANIU sau - pe organizatia capitalei- cu Dl MIHALACHE.

Am auzit pe generalul ZORZOR că se lucrează la un proect de reorganizarea armatei. Am inteles că acest studiu se făcea la sectia militară dela Cercul de Studi si documentare. Era de resortul Dlui ZANE. Eu n'am sitiut de existenta in fapt a sectiei militare pe tară, decât atunci când am primit raportul si scrisoarea generalului NEGREY - adresate Dlui MIHALACHE - si când am auzit că există chiar neintelegeri pe chestiunea conducerii acestei chestiuni diferite spre rezolvare Dlui MANIU. Am primit odată la secretariat doi ofiteri deblocati care au cerut să se inscrie in sectia militară. I-am indreptat la generalul NEGREY.

De curând a primit vizita unui lt. Col. eliberat dela Miercurea Ciuc care mi-a spus că face parte din sectia militară profesională din jud. Tulcea.

./.

Mi-a cerut vesti despre Dl GEORGESCU TULCEA Nu stiu ce importantă a dat Dl MANIU acestei sectiuni. Dacă insă i-a putea cuprinde cât mai multi ofiteri deblocati, i-a putea atunci să joace un rol important in actiunea Dlui MANIU alături de sectiunile muncitoresti si a tineretului.-

9 August 1947.-

/ss/ N. PENESCU.-

D E C L A R A T I E

Subsemnatul NICOLAE PENESCU, declar urmatoarele:

Organizatia muncitorească este prevăzută de Statut.

Ea a fost creeată, imadiat după 23 August de Dl. ILIE LAZAR, ajutat de dl. ROMULUS GEOROGEANU si de ardeleni aflaţi in România .

Organizatia cuprindea nuclee in multe intreprinderi importante. Aceste nuclee nu lucrau pe faţă. Menirea lor era să atragă cât mai multi muncitori in partid si să ajungă la conducerea comitetelor de fabrică si sindicatelor. Totodată org. muncitorească, constituia o masă de manevre pentru orice impreJurări.

Se căuta a se atrage mai ales acele elemente muncitoresti, care nu erau primite in sindicate, cunoscute prin activitatea lor trecută anti-democratică. Pentru recrutarea de elemente in organizatia muncitorească se foloseau lipsurile datorită secetei si urmările războiului, pe care clasa muncitorească le resimtea cea din tâi .

Este evident că se urmărea ingrenarea inchegărei unităţii muncitoresti si folosirea acestor elemente contra ei.

După arestarea lui ILIE LAZAR, anul trecut, organizatia a intrat in descompunere, din cauza certei intre Dl. ROMULUS GEOROCEANU si grupul LAMBRU BERCARU.

Colaboratorii D-lui GEORCEANU: Niculescu, Ionescu C.F. R., Teodorescu, au plecat insă din partid. Grupul LAMBRU, a ajuns astfel la conducere. Dl. MANIU a numit o comisiune interimară sub presedinţia D-lui BENJAMIN. Grupul LAMBRU tinea sedinte la club, unde se rosteau de multe ori discursuri cu vădit caracter sovin si provocător. Eu am interzis atunci aceste adunări, printr'un comunicat publicat in "Dreptatea" si afisat la intrarea in Club.

Dl. MANIU, a luat însă partea grupului LAMBRU. S'a pus atunci in discutie reorganizarea sectiei muncitoresti, sub o altă conducere numai pentru Capitală actuala conducere ră-

./.

mânând a organizatiei muncitoresti pe tară. In aceasta stare se gasea organizatia muncitorească în momentul arestărei lui Lambru .-

Dl. MANIU, incuraja si aci elementele dinamice care erau tot de origină din fostele grupări de dreapta.

Ele imprimau organizatiei muncitoresti un caracter anti-semit si agresiv.

Organizatia aceasta, ca si cea a tineretului, erau apreciate de Dl. MANIU, ca foarte importante pentru anumite actiuni tocmai din cauza acestor caracteristice ale ei.

2/. Organizatia tineretului este prevăzută în Statutul Partidului din 1935,. Ea cuprindea două sectoare: Tineretul Universitar si cel până la 25 ani.

Tineretul Universitar era oarecum autonom. In vârful acestei organizatii era un secretar, care lucra direct cu prezidentul partidului, fiindcă însăşi organizatia era sub conducerea personală a acestuia. La venirea mea la conducerea secretariatului general, am găsit un embrion de organizare. Am căutat s'o adâncesc. Am incurajat deci umplerea cadrului cu cât mai mult continut. Dl. MANIU, dădea o mare importanţă acestei organizatiuni. Tineretul însă manifesta tendinţe naţionaliste, anti semite şi avea infiltratiuni legionare, care ajunseseră până la conducerea lui.

Aceste tendinte sau accentuat si tineretul a scăpat complect din mâna secretarului general, în măsura în care aceasta se putea ocupa de partea de organizare a lui. Asa se explică manifestatiunile făcute la 1o Mai anul trecut, manifestele imprimate si difuzate fără stirea mea, fiindcă stiau că nu-mi dau aprobarea si organizarea lui pe modul de cerc /cuib/ sau creerea unei scoli de cadre, condusă de fosti legionari.

Situatia a ajuns atât de gravă, încât -înainte de Paşti- am trebuit s'o aduc în discutia Biroului Partidului, din cauza următoarelor împrejurări:

Am fost informat de elemente democrate din tineret /Dragulănescu, Presedinte pe atunci, Novac si alţii/, că în contra prevederilor regulamentului sectia tinretului a început să se creeze "cercuri" de câte 1o studenti, în care se intra numai după prestarea unui jurământ şi plata unei cotizatiuni. Deasemenea că inginerul VETELEANU cunoscut l gionar, a initiat o scoală de cadre, condusă tot de elemente fost legionare, la care se tineau conferinte în spirit legiănar.

./.

Am profitat de ocaziunea unei sedinte a delegatiei permanente a Tineretului Universitar pe tară,care s'a tinut la Club, inainte de Paşte,/anul acesta/ m'am dus la acea sedintă si am făcut o declaratie foarte categorică in sensul că eu nu pot admite cultivarea spiritualitătii legionare in Tineretul National Tărănesc deci nu permit creerea de cercuri si nici scoli de cadre,unde tărănismul este predat de fosti legionari.

Majoritatea delegatiei a rămas neplăcut surprinsă de intervventia mea.Ea era cu atât mai necesară cu cât conducerea de până atunci a centrului Universitar Bucuresti,trecuse dela DRAGULANESCU -democrat- la fosti legionari,cu prilejul alegerilor,in care au invins elementele fost legionare.Unii din fruntasi tineretului mi-au spus că dacă ei nu lucrează de acord cu aceste elemente, pierdea tineretul,care merge spre dreapta, in vreme ce partidul se complace in echivoc.

Sesizat de un memoriu al lui DRAGULANESCU si de cele petrecute la delegatia permanentă a tineretului,am convocat o sedintă specială a biroului partidului,unde am expus cele de mai sus si am cerut să se ia imediat măsuri pentru curmarea acestor stărri.Dl MANIU nu a agreia insă punctul meu de vedere. Ca de obicei când nu-i plăcea o atitudine a noastră,ridica sedinta fiindcă avea o intâlnire importantă.Am aflat că unii membri ai delegatiei -cei din club- s'au plâns Dlui MANIU contra mea . Dl MANIU nu mi-a spus nimic insă,fiindcă văzuse atidudinea mea. XXXXXXXX Este evident că orice actiune indrăzneată a tineretului / manifestatiuni,manifeste clandestine/ plăcea Dlui MANIU să intretină o permanentă stare de agitatie .Predominarea elementelor dinamice -foste legionare- in organizatia Tineretului a fost incurajată de Dl.MANIU.

3/. In afară de cele declarate anterior,privitor la cercul profesional militar,adaug:

Potrivit Statutului puteau să existe două sectiuni militare,una apartinând Cercului de Studii si Documentare,prezidat de profesorul TASCA,având referent general pe Dl.ZANE si cealaltă,sectia profesională.

Aceasta din urmă se compunea din sectiile profesionale militare din fiecare judet si Capitală,care aleg un presedinte si un secretar pe tară.

Eu nu m'ammai ocupat niciodată de sectia profesională, al cărei rost nu-l vedeam.Ce probleme profesionale pot desbate militarii in rezervă.Această se intelege la alte categorii de profesionisti liberi sau functionari,care sunt in curs de acti

./.

vitate.Nici generalii -toti foarte in vârstă- nu contau să colaboreze cu mine.

Ei lucra cu Dl.MANIU, sau,-pentru organizatia Capitalei- cu Dl,MIHALACHE.Am auzit pe generalul ZORZOR că se lucrează la un proect de reorganizare al armatei.Am inteles că acest studiu se făcea la sectia militară dela cercul de studii si documentare Era de resortul D-lui ZANE.Eu n'am stiut de existenţa in fapt a sectiunei militare pe ţară,decât atunci când am primit raportul si scrisoarea G-ralului NEGREI,adresate D-lui MIHALACHE şi când am auzit că existau chiar neintelegeri pe chestiunea conducerii aceste sectiuni, deferite spre rezolvarea D-lui MANIU.Am primit odată la secretariat doi ofiteri deblocaţi,care au cerut să se inscrie in sectia militară.Iam indreptat la G-ralul NEGREI

De curând am primit vizita unui Lt.Col.eliberat dela Miercurea Ciuc,care mi-a spus că face parte din sectia profesională militară din Jud,Tulcea.Nu stiu ce importanţă a dat Dl.MANIU, acestei sectiuni.Dacă insă ea putea cuprinde câti mai multi ofiteri deblocati ea putea atunci să joace un rol important in acţiunea D-lui MANIU,alături de sectoarele muncitoresti a tineretului.-

3/, Eu am făcut declaratiile mele nu pentru judecători ci pentru cronicarul ziarelor de mâine.

De când forurile partidului a început să lucreze dela inceputul anului 1945 -nu se mai poate vorbi de politica D-lui MANIU,personal ci de a partidului,prin delegatia permanentă si prin comitetul actual executiv.

Dacă delegatia permanentă si comitetul central au tarificat sau a primit aceasta politică a D-lui MANIU,nu mai putin ea a devenit prin aceasta politica partidului.

După alegerile dela 19 Noembrie,reactiunea contra acestei politici,care se produsese primadată după constituirea guvernului dela 6 Martie 1945,care ~~se expusese~~ a inceput să se manifeste. Ea a fost la inceput timidă,mai ales când se manifesta in forurile partidului,unde imbrăca forma expozeurilor docnetice sau a generalitătilor istorice.

Ceiace la inceput a fost numai o stare sufletească,a luat incetul cu încetul conturul mai precise,atunci când evoluţia evenimentelor arpta mai evidente greselile comise.

In capitolul "Secretarul General" din declaratia din 7 August am arătat incercările nule desigur timide,ca şi ale celorlalte,de a pune in discutie aceasta tactică.

./.

In declaratiile,date ca răspuns la intrebări precise/tineret,muncitori/ am arătat şi intentiunile mele ferme pentru a opri anumite tendinte,cu care nu puteam fi de acord.Am arătat deasemenea lipsa mea totală de contact cu unele sectiuni ale partidului /cea militară în deosebi/ şi,in parte,cu politica externă,care era rezervată exclusiv D-lui MANIU.

Desi secretar general al partidului,eu eram străin de unele activităţi în anumite sectoare din partid.

Atunci când Dl.MANIU,a hotărât să mă determine a pleca in străinătate nu mi-a vorbit de vre'o misiune.A putut s'o aibă in minte si să consider că eu voi lucra acolo sub directivele D-lui MIHALACHE.Dl.MANIU,nu-mi precupetea elogiile,care desigur m'au măgulit totdeauna,dar nu m'au impiedicat să văd realitatea.

Criticile aduse tacticele partidului,aşa cum a fost expusă de Dl.MANIU sin sedinta Delegatiei Permanente nu sunt insă nimic fată de recunoaşterea publică,făcută de Dl.MANIU,insăşi prin organizarea plecării noastre in străinătate.

Dacă trebuia să mergem să cerem intenventiuni pentru schimbări in România,aceasta insemna că în interior nu mai era nimic de făcut.

In ajunul Comitetului Central,incearcă să plece cu avionul Vicepresedintele si secretarul general al partidului.Este mărturisirea categorică a infrângerii din interior si expunerea celor care plecau la dezaprobarea partidului si chiar la ridicul.

Marele Partid National-Tărănesc se prăbuseste la Tămădău.

Durerea pe care eu am resimtit-o in clipa când şuera gloantele politistilor,in dimineata de 14 Iulie,a fost imensă.Ea se oglindeste in primele declaratii date anchetatorilor.

Am executat o dispozitie a D-lui MANIU,fără să mă gândesc la urmări.

Tămădăul era totuşi fatal,pentrucă n'am stiut să adaptăm tactica partidului la imprejurările internationale si interne existente corespunzătoare intereselor poporului.

Partid de stânga,trebuia să colaborăm cu partidele muncitoresti asa cum am făcut si altădată.

In loc de aceasta ne-am asezat intr'o postură de adversitate fată de ele,făcând din partid o armă de apărare şi de refugiu a burgheziei si a elementelor de dreapta,deci o piedică in calea tranformărilor sociale. Care vin si pe care,noi insine in tineretea Partidului Tărănesc,le-am dorit şi am luptat pentru ele.

./.

Am plecat dela ideea falşe dar susţinută de Dl.MANIU -cum am arătat- ca pretinsa expansiunea sovietică va trece peste trupul României.

Am crezut a priori, că nu putem colabora cu partidele munci toreşti fiindcă acestea ne vor numai ca anexe. Am pierdut rând pe rând toate poziţiile pe care le-am avut.

~~Toate~~ Sau reinviat toate sloganele trecutului, fără să ne dăm seama că ducem lupta contra formelor noui de viaţă, noi vechii ţărănişti care deaproape 3o de ani luptăm pentru idealuri ce le puteam aşa de uşor înfăptui în tovărăşia partidelor munci toreşti, ne-am trezit în tabăra adversă şi alături de cercuri şi elemente nedemocrate.

Noi, colaboratorii D-lui MANIU, din birou şi delegaţia permanentă suntem de vină că am ajuns aci, deşi mulţi dintre noi eram oameni de pregătire spriritualǎ şi sufletească profund democratică, fiindcă n'am ştiut să ne debarasăm la timp de ceiace un coleg spunea "Mesianismul" în care am crezut.

Cred în conştiinţa mea, că-mi servesc mai bine ţara recunoscând o greşală decât persistând în ~~ea~~ ea.

ss/N.Penescu.

1o August 1947.

copie xerox vol. 3 f 536 – 540. 00599

II

D E C L A R A T I E

Continuare la declarația din 31 August 1947. Dl. Popovici a prezidat partidul ori de câte ori Dl.Maniu nu era în București și Dl. Mihalache lipsea. Dl.Popovici este singurul vice președinte al partidului, Dl.Mihalache fiind membru al biroului, în virtutea calității sale de fost președinte al partidului. Dl.Maniu lipsea luni întregi, în care timp Dl.Popovici conducea lucrările cu aceleași puteri.

In chestiunile importante mergea la Sibiu și-l consulta pe Dl.Maniu. In iarna lui 1947 a mers însoțit și de Dl.Mihalache.

EMIL HAȚIEGANU

A fost președintele partidului național-român din Ardeal sub ocupația ungurească, din 1940-1944. Era șeful românilor ardeleni. A fost trecut pe lista membrilor delegației permanente la Ianuarie 1936, când această listă a fost prezentată guvernului și reprezentanților celor trei mari puteri, deși nu era membru al delegației. A fost ales ca reprezentant al partidului în guvernul Groza.

In această calitate a susținut politica partidului, atât în guvern cât și față de reprezentanții marilor puteri. A prezentat proteste și memorii, a citit declarații în consiliile de miniștri, în numele partidului.-

Dl. Hațieganu a fost cooptat în biroul partidului și ales în delegația permanentă. A fost totdeauna un susținător al politicei oficiale la toate ședințele biroului și delegației permanente. M'a combătut pe mine când, într'o ședință a biroului am cerut schimbarea tacticei partidului și intrarea în parlament a deputaților.

In jurul domnului Maniu erau ca sfătuitori principali, în afară de inginerul Mihăescu care făcea parte din birou, domnii Ghiță Pop, Ion Hudiță, Virgil Solomon, Aurel Leucuția, Emil Ghilezan, Aurel Dobrescu, Ionel Pop, Zaharia Boilă.

Dl.Ghiță Pop, fost secretar general al partidului și de mai multe ori ministru, om de aleasă cultură avea un deosebit ascendent. Dsa făcea parte din delegația permanentă.

Acest grup de prieteni și sfetnici ai Dlui Maniu erau în acelaș timp și susținătorul politicei de intransi-

..//..

genţa, pe care am expus-o în altă parte.-

O menţiune trebue făcută pentru Dl.CORNELIU COPOSU, secretar personal al Dlui Maniu şi secretar adjunct al partidului. Dl. Maniu avea multă încredere în el. Este inteligent şi cu talent remarcabil de scriitor şi gazetar.

In jurul lui 1 Iulie 1946, am fost invitat de Dl. Coposu la D-sa acasă, pentru a mi se da materialul necesar întocmirei raportului meu către comitetul central, convocat pentru 3 Iulie. Am fost la Dl.Coposa la ora 9 dimineaţa şi am găsit acolo pe Dl.Maniu, care tria acest material împreună cu Coposu, dintr'un pachet mai mare de hârtii. Am primit un volum broşat, cuprinzând memorii şi lucrări din timpul lui Regele Carol II şi circa 100 pagini de memorii şi lucrări din timpul lui Antonescu.

Am plecat împreună cu Dl.Maniu, lăsând pe Dl.Coposa cu restul hârtiilor. O parte din acestea le-a citit chiar Dl.Coposu la şedinţa comitetului central. Erau documentele cele mai importante pe care Dl.Maniu le rezervase expunerei sale. Printre aceste documente am remarcat telegramele schimbate cu trimişii Dlui Maniu la Cairo şi Ciprul, marinei engleze folosit în transmisiunile clandestine de radio-emisiune.

NICULESCU BUZESTI Se bucură de încrederea şi aprecierea superlativă a Dlui Maniu, care vedea în el un om de mare viitor şi mare folos pentru ţară.

Intrarea Dlui Buzeşti la Dl.Maniu era oricând liberă. Cred că Dl.Maniu îl consulta în toate problemele externe.-

VASILE SERDICI.

La inceputul funcţiunei mele de secretar general, am găsit un birou de presă, condus de Dl.Vasile Srdici. Nu m'am ocupat nici odată de el din cauza susceptibilităţei D-lui Serdici. Acesta mi cerea din când în când să-i dau informaţiuni asupra incidentelor care se începuseră să se petreacă în ţară, în cursul anului 1945, între partizanii noştri şi ai unora din partidele guvernamentale. Aceste informaţiuni erau cerute pentru a fi transmise reprezentanţilor presei străine şi Misiunilor aliate.-

In preajma venirei Dlui Ethridje, (trimis special al preşedintelui Truman) Dl.Maniu a numit o comisiune din oamenii cei mai pregătiţi din partid care să se ocupe de

..//..

presă şi **informarea** presei streine. Aceasta comisiune a reorganizat biroul de presă, care a rămas condus tot de Dl.Serdi dar a funcţionat la Club, unde s'au rezervat două camere.

Printre alţii in comisiune erau: Dnii Ghiţă Pop, Gh.Zane, I.Hudiţă, Stefan Mihăescu, Aurel Dobrescu, Carandino, Vladimir Strabinu (Nicolae Iordache) etc.

Aceasta comisiune a angajat din funcţionari şi o dactilografă (Borca Malia,Beldeanu şi Dna Fundescu).

Comisiunea se intrunea în fiecare săptămână.

Biroul de presă redacta un buletin informativ pentr conducerea de partid (delegaţia permanentă) şi Secretariatul General. Din când in când Secretariatul General dedea biroul de presă informaţiunile ~~xxxxx~~ venite de la organizaţii asupr incidentelor.. In cursul anului 1946 (la început) am constata că în unele ziare (Fapta şi Poporul in special) au început s se producă atacuri impotriva mea, în legătură cu înlocuirea mea de la secretariat. Am avut indicaţiuni că ele erau alimentate de Borca Mălin. Am participat la o şedinţă a comisie de presă şi am cerut înlocuirea lui Borca Mălin, cu atât mai mult cu cât buletinul informativ era prost şi nu merita bani cheltuiţi. N'am reuşit din cauza opoziţiei Dlor Ghiţa Pop, Serdici, Aurăl Dobrescu şi Stefan Mihăescu. In special Dl. Serdici s'a opus. De atunci relaţiunile mele cu Dl.Serdici au fost reci,până la începutul lui 1947. După cât-va timp s'a produs afacerea Sarmisegetuza, cu care prilej am fost informat că un oare-~~care~~ Sârbu ar fi scris la club.- la Ghestetnerul Secretariatului pentru Ardeal - o gazeta clande tină "Sarmisegetuza" Am rugat pe Dl. Ionescu şi Dra Darie să facă perchiziţie peste tot in club. Au găsit la biroul presei hârtie cu entet-ul "Sarmisegetuza". Am convocat comisiunea de presă şi am cerut din nou înlocuirea ambilor funcţionari, fiindcă se putea resfrânge asupra mea şi a partidului, aceste acţiuni clandestine. N'am reuşit nici de data aceasta, sub cuvânt că funcţionarii)Borca şi Bedleanu) nu erau vinovaţi.

Mai târziu amândoi au dispărut,

ss. N. Penescu

31 August 1947..

copie vezi vol. 3 f 541 - 546 00602

D E C L A R A T I E

In continuarea declaraţiunilor mele anterioare întrebat fiind asupra celor ce cunosc în legătură cu oamenii din jurul dlui Maniu şi care au jucat un rol mai important în perioada 1937 - 1946 (3 Iulie) (adică între cele două comitete centrale) răspund următoarele :

I. I.MIHALACHE

Dl Mihalache este ales şef al partidului, după demisiunea Guvernului Vaida şi a dlui Vaida dela preşedinţia partidului. In epoca anterioară lui 1937, dl.Mihalache reorganizează partidul pe baza noului statut votat de congresul din 1935 şi urmăreşte o politică de persuasiune faţă de Regele Carol, care apucase drumul regimului personal. In acest timp dl.Maniu face câteva întruniri răsunătoare în Ardeal (....Uioara, Vinţ) la care atacă vehement pe Regele Carol. La sfârşitul legislativei liberale, raporturile partidului cu coroana erau desigur influenţate de aceasta campanie. Dl.Mihalache este avizat de Rege, în timpul crizei de guvern din Noemvrie 1937, că ar putea fi însărcinat cu formarea cabinetului, cu condiţia sine qua non de a cuprinde în guvern şi grupul Vaida. Dl Mihalache nu acceptă sugestia. Se formează un guvern de dreapta cu câţiva dezidenţi naţional-ţărănişti. Dl Mihalache convoacă comitetul central în faţa cărora expune situaţia lăsând să se înţeleagă că intrigile de tot felul au făcut să eşueze politica lui şi demisionează dela conducerea partidului . De la 1937, până la numirea sa de consilier regal, dl.Mihalache sta în oare care rezervă, dar este totdeauna la dispoziţia dlui Maniu, care îl consultă în toate problemele.

Acceptarea de către dl.Mihalache a funcţiunei de consilier regal, după ce partidul fusese dizolvat şi mandatele senatorilor de drept anulate fiindcă acestea

./.

M.C.

n'au îmbrăcat uniforma frontului R.N. a făcut o impresi nefavorabilă. Dl Mihalache mi-a explicat gestul său ca determinat de dorinţa de a întoarce din drumul pieirei pe Regele Carol.

In ajunul reocupărei Basarabiei, dl.Mihalache a demisionat din această demnitate.

Dl Mihalache a fost alături de dl.Maniu în desfăşurarea evenimentelor de la 5/6 Septemvrie 1940.

Până la 23 August 1944, dl.Mihalache a stat alături de dl Maniu, ca principal sfătuitor împreună cu Mihai Popovici, Dr.Lupu şi Ghiţă Pop - pe atunci secretar general al partidului.

După 23 August, şi mai ales dela începutul anului 1945,dl Mihalache se ocupă în deosebi de reorganizarea partidului dirijând şi ajutând secretariatul general pentru acest sfârşit. Circulările date la acea vreme către organizaţiile judeţene sunt făcute în cea mai mare parte de dl Mihalache.

După plecarea d-rului Lupu din partid (Ianuarie 1946) dl.Mihalache ia conducerea Capitalei, o reorganizează şi se ocupă de secţiunile auxiliare şi profesionale ale partidului (femei, muncitori, tineret,profesori, medici, preoţi, militari, etc.)

In general dl.Mihalache a fost de acord cu politica imprimată partidului de dl Maniu, d-sa consideră că, în special, Statele Unite ale Americei nu vor lăsa micile popoare din centrul Europei să fie înăbuşite în regimuri politice impuse.

Domnia sa spunea adesea că dl.Maniu a greşit de multe ori pe amănunte, dar a văzut bine totdeauna pe liniile mari. Deaceea avea şi acum încredere în linia nouă a politicei dlui Maniu. In şedinţa delegaţiei permanente dela 5, 6 şi 7 Iunie 1947 a vorbit în acelaş sens.

ss.N.Penescu.

MIHAI POPOVICI

Este prietenul cel mai apropiat al dlui Maniu, dintre ardelenii din generaţia Unirei. După despărţirea de Vaida, dl Popovici a rămas cel dintâi sfetnic al dlu[i]

Maniu. Nici o hotărîre politică, chiar de importanţă secundară - nu a fost luată fără consimţământul dlui Popovici. Era singurul din partid care îndrăznea şi reuşea să se opună dlui Maniu. Am fost prieteni buni cu dl.Popovici şi de la el ştiam unele din chestiunile discutate în sfatul intern al partidului.

Dl.Popovici este preşedintele partidului în Ardeal, după Vaida-Voevod. Toată politica dusă de dl. Maniu dela 1937 până azi a avut aprobarea şi girul dlui Popovici, cu excepţiuni de importanţă secundară.

Dl Popovici avea şi un rol important în desemnarea oamenilor care primeau demnităţi în partid. El fusese de la fuziune casierul central al partidului şi a îngrijit de finanţarea acţiunei acestuia până la numirea Dlui Mihăescu. De la 1937 şi până la numirea mea de secretar general, am fost casier adjunct - în locul dlui Ene - funcţiunea pe care o xxxx îndeplinea dl Ghilezan în momentul dizolvărei partidului. De fapt nici nu făceam decât să păstrez unele sume pe cari mi le încredinţa dl Popovici. Chiar în ultima vreme dl. Popovici se interesa de colectarea fondurilor.

Dl Popovici mai avea avantajul unei situaţii financiare care îi permitea o casă deschisă. La el se găseau la masă şi la ceaiuri, toţi diplomaţii din Bucureşti, reprezentanţii politici ai Americei, Angliei şi în special ambasadorii Turciei erau obişnuinţa dl Popovici era bun prieten Supki Tanrioer, fost ambasador al Turciei până de curând, cu succesprul acestuia. Dl. Istinel, Safgoti Modi Paul Boncovor şi cu alţii.

Miniştri din trecut ai Americei, decedatul Gunther ai Angliei, ai Germaniei (Fabriţius, Kilinger, Stelczer) Barton Berry, Le Roujdel, Holman, Brüly, Melbourne reprezentantul Sfântului Scaun - cel din trecut şi cel actual - Generalul Sougler şi alţi mulţi se găseau în casa primitoare a dlui Popovici.

Dl Popovici mi-a spus de multe ori că discuta cu aceştia xxxxxxx situaţia României şi unii dintre ei ne-au adus sprijin important (Supki Tanrioer, Canrhet, etc.) Unele din aceste conversaţii le-a avut şi cu miniştri actuali ai Marilor Puteri (în deosebi Anglia şi America).

./.

In toate şedinţele biroului şi delegaţiei permanente dl Popovici a susţinut tactica imprimată partidului făcând evident şi observaţiuni asupra unor probleme speciale cărora le dedea şi soluţii.

Dl Popovici participa activ la întocmirea memoriilor, despre care am vorbit în altă parte.

Faţă de regimul Antonescu dl Popovici a avut o atitudine contrarie până la un anumit moment, iar după aceea am avut impresia că a realizat unele contacte cu Ică Antonescu şi chiar cu Mareşalul, printre alte, prin Mitropolitul Bălan, dl Popovici credea că poate folosi influenţa înaltului prelat pe lângă Antonescu, în interes general.

Dl Popovici ţinea de multe ori, acasă la D-sa şedinţe ale comitetului partidului din Ardeal, unde se luau hotărîri privitoare la organizaţiile din Ardeal şi de multe ori chiar hotărîri relative în politica generală a partidului. A avut conflicte cu dl.Leucuţia şi alţi ardeleni.

Dl Popovici avea excelente legături cu defunctul principe Stirbey şi cu familia lui.

ss. N.Penescu.

31 August 1947.

cote xezi vol 3 f 547-549

00606

DECLARATIE

Continuare la declarația din 31 August.

Biroul de presă n'a mai funcționat.

Cred că în preajmă alegerilor, biroul de presă a fost reorganizat sub conducerea Dlui Carandino. Aceasta a provocat oare-care nemulțumire Dlui Serdici. Eu n'am avut nici un amestec în hotărârea Dlui Maniu de a numi pe Dl. Carandino, drept conducător al acestui birou. Am crezut însă că era normal ca directorul gazetei oficioase să aibă și grija presei în general.-

S'a reînceput redactarea buletinului de presă,care era mult mai bun și cuprindea traduceri din presa streină. Dl.Carandino a angajat personal pentru acest birou de presă, și anume pe Dl.Comandor Mocanu și două dactilografe (Dna Bora și Dra Kazimir). Dl.Mocanu însă era in realitate redactor la "Dreptatea", unde semna articole sale cu inițiala M.

In primăvară anului 1947, Dl.Serdici a început redactarea unui buletin economic, cu personal al său. Acest buletin n'avea și nici personalul nu aveau nici o legătură cu Secretariatul General. Am primit și eu câte-va numere, dar nu le-am citit. Ele, se pare, cuprindea extrase din publicațiunile economice anglo-americane. Am auzit pe Dl. Serdici, care se plângea că nu i se pun la dispoziție banii necesari redactărei acestui buletin de către Casierul Central. Dl. Maniu nu mi-a vorbit nici odată nimic de acest buletin. Se pare că Dl. Mihai Popovici sprijinea inițiativa Dlui Serdici,pe care am crezut-o personală.

Mai multe ședințe ale delegației permanente și Sfatului parlamentar s'au ținut in casa Dlui Serdici.- Domnia Sa era unul dintre intimii Dlui Maniu.

AUREL LEUCUTIA. Este unul din cei mai apropiați prieteni ai Dlui Maniu. Om capabil și dârz, a căutat totdeauna să mențină preponderența grupului ardelean. A urmat

cu fidelitate politica Dlui Maniu, pe care l-a ajutat mai ales în prepararea actului de 23 August. A fost omul din puţinii confidenţi ai legăturilor clandestine de radio-transmisiune ale D-lui Maniu.

Cred că Dl. Leucuţia este în curent cu toată acţiunea Dlui Maniu în străinătate. Mie nu mi-a spus însă nimic nici odată.-

Dl.Leucuţia avea multă influenţa asupra Dlui Maniu, cesace a provocat unele reacţiuni la unii fruntaşi de primul ordin. Dl. Leucuţia a susţinut totdeauna punctul de vedere al Dlui Maniu, în toate forurile partidului.-

ss. N. Penescu.

1 Septembrie 1947.

copie rezi vol. 3. f 550 - 556.

II/ 00608

DECLARATIE

continuare la declarația din 1 Septemvrie 1947.

ION HUDIȚA. A venit în partid odată cu reîntoarcerea Doctorului Lupu, din a cărei grupare făcea parte. Cred că în 1942-43 a fost definitivat la catedra de istorie diplomatică a facultății de litere din București. Om cultivat inteligent, subtil. S'a atașat - cu strânsă prietenie - de grupul ardelean. A fost numit de domnul Maniu, secretar general adjunct al partidului cât-va timp după desemnarea Dlui Ghița Pop ca secretar general. Se ocupa de vechiul Regat. Foarte apreciat de domnul Maniu, a fost unul din susținătorii cei mai convinși ai politicei partidului, așa cum ea a fost dusă până la 14 Iulie.

In delegație permanentă făcea deseori expozeuri interesante și pline de talent asupra situației generale internaționale. Era un mare optimist și credea în izbânda totală a cauzei pentru care luptam.

Ca activitate politică, face parte din delegația permanentă din toamna anului 1946. A făcut parte din birou și delegația permanentă. Cât a fost secretar adjunct, era împreună cu Dl. Zane și Ghița Pop, conducătorii presei partidului. A fost desemnat ca președinte al Societății "Imprimeria" unde era tipărit ziarul "Dreptatea". A luat parte la toate consfătuirile importante, chiar când nu era membru al delegației, dată fiind marea sa importanța în partid.

Nu știu în ce măsură domnul Hudița a încercat să amelioreze și să schimbe felul în care era scrisă "Dreptatea" în calitatea sa de membru al comitetului de trei, de care voi vorbi mai departe. La ședințele acestui Comitet - compus din Dl. Zane, Ghița Pop și Hudița - n'am participat intenționat. Comitetul de trei ținea ședințe de câteva ori (2-3) pe săptămână și primea jetoane de prezența (Cred la început o sută de mii lei de ședință pentru fiecare).

Ca președinte al Societății "Imprimeria" Dl. Hudița s'a ocupat de asanarea ei financiară.-

..//..

NICOLAI CARANDINO. L-am cunoscut după 23 August 1944, in casa Dlui Maniu din Str.Sfinţilor. Era redactor la "Curierul". Stiam că este un gazetar de talent activitatea sa la "Curierul" l-a făcut cunoscut şi apreciat în partid. După 8 Ianuarie 1946 a reapărut "Dreptatea". Am cerut Dlui Maniu să păstreze la Direcţiunea ei pe Dl. Nestor Badea, care fusese numit director, tot la stăruinţa mea, după Dl.Livianu să renunţe ca Dreptatea să-şi înceteze apariţia (6 Martie 1945). Prim redactor a fost numit de Dl. Maniu, Dl.Carandino. Nimeni n'a făcut nici o obiecţiune. Convieţuirea Badea-Carandino n'a fost posibilă multa vreme. Badea voia să facă din ziar un difuzor al credinţei naţional-ţărăniste şi să evite accentul agresiv al gazetei-revolver.-

Tonul potolit al ziarului n'a plăcut. Dl.Badea a demisionat. Dl.Carandino a luat conducerea de fapt a Gazetei, fără a dobândi însă calitatea de director. De atunci ziarul a fost considerat în unele cercuri din partid ca foarte bune, fiind-că era foarte combativ. Alte cercuri nu impărtăşeau această opinie. Nu plăcea, de pildă, atacurile personale, ca cele contra D-lui Rădăceanu, inginer Bernache şi altele.-

Dl.Carandino ţinea contact numai cu Dl.Maniu. Secretarul General era întrebat în fie-care dimineaţa de un reporter ce este nou în viaţa de partid. Am încercat de câte-va ori să colaborez cu Dl.Carandino, mergând la redacţie şi discutând unele probleme, atunci actuale, care urmau să fie tratate în ziar. Dl. Carandino n'a agreat această colaborare, deşi eu am făcut totul ca să nu fie considerata ca indicaţie imperativă.

De aceea am fost silit să comunic Dlui Maniu, Mihalache şi Popovici că nu am nici o răspundere de felul în care erau discutate unele chestiuni politice în ziarul oficios.-

Era, cred, pe la începutul anului 1947, când apare în "Dreptatea" un articol în care erau reproduse cifre din memoriul Gafencu, privitoare la felul în care am fi fost siliţi să executăm armistiţiul. Comisia aliată de Control cere explicaţiuni: Eu am supus Dlui Mihai Popovici un comunicat de dezavuare a articolului. Dl.Carandino nu

..//..

l-a publicat. Comisia aliata de control a cerut - cred - publicarea unui comunicat asemănător, iar ziarul a fost suspendat.

Inainte de aceasta întâmplare se discutase, într'o şedinţă a biroului în prezenţa Dlui Maniu, faţa fiind şi Dl. Carandino, felul în care era scrisă "Dreptatea" şi situaţia ei financiară. Atunci s'a hotărât numirea unui comitet de conducere al "Dreptatea" compus, cum am arătat mai sus.-

In executarea acestei hotărâri şi după plecarea D-lui Maniu, la Sibiu, biroul, la propunerea Dlui Zane, a numit şi un comitet redacţional, compus din Dl. Vladimir, Streinu, Serban Cioculescu, Lazăr Iliescu, Ion Livianu, sub preşidenţia Dlui Carandino, care trebuia să îmbunătăţească gazeta. Un proces verbal a fost întocmit şi el a cuprins aceste hotărâri şi atribuţiunile celor două comitate, trebuind să supun Dlui Maniu chestiunea suspendărei ziarului, am mers la Sibiu şi i-am prezentat spre aprobare acel proces verbal. Impreună cu Dl.Leucuţia am redactat un comunicat în legătură cu articolul incriminat. După ce Dl.Maniu l-a revăzut l-am comunicat telefonic la Bucureşti. El menţinea dezavuarea articolului. Dl.Carandino nu l-a publicat şi a cerut Dlui Maniu prin telefon modificarea lui, ceace s'a admis.-

Amintesc că în şedinţa biroului, la care a participat Dl. Carandino - mai sus amintită - faţa fiind Dl.Maniu am fost silit să deschid eu, cel dintâi, discuţiunea asupra felului în care este redactata gazetă şi a situaţiei ei financiare. Aceasta a supărat, pe nedrept, pe Dl.Carandino, care a plecat din casa Dlui Mihai Popovici, unde se ţinea şedinţa.

Pentru a nu lăsa impresiunea că eu vreau înlăturarea Dlui Carandino de la direcţia ziarului şi nu imbunătăţirea acestuia, n'am participat la şedinţele comitetului de trei - pe toată perioada funcţiunei sale -.

Intre comitet şi Dl.Carandino s'au produs mici dificultăţi tot în legătură cu "Dreptatea".

Nu ştiu în ce măsură Dl.Maniu inspira direct pe Dl. Carandino. Stiu însă că Dl.Maniu îi plăcea o gazeta combativă, că îl agrea pe Dl.Carandino şi n'a luat nici odată atitudine contra lui, deşi - cu prilejul alegerilor - Dl.

..//..

Maniu a văzut publicându-se in "Dreptatea" o scrisoare către Dl. Carandino, în legătură cu candidatura acestuia.

- Biroul de presă despre care am vorbit la capitolul "Serdici" şi pe care l-am găsit funcţionând - la numirea mea ca secretar general - la locuinţa Dlui Serdici, a fost reorganizat în Octombrie 1945, tot sub conducerea Dl.Serdici, când s'a mutat la Club. Am arătat cum în fapt, el a incetat să funcţioneze, după plecarea lui Borca Mălin şi a lui Beldeanu. Dl. Serdici se plângea că nu poate lucra cu Secretarul General, care vrea să controleze totul.

In preajma alegerilor, cred Iulie 1946, Dl.Carandino a fost însărcinat să reorganizeze biroul de presă - de către Dl.Maniu - cu dublul scop de a informa presa streină asupra campaniei electorale şi conducerea la partid asupra cea-ce se scria în presa streină.-

.Dl.Carandino a iniţiat întocmirea unui buletin de presă in câte-va exemplare destinat exclusiv conducerei la partid şi care cuprindea extrase din presa streină.

Era foarte bun. Secretariatul General prin unul din secretarii adjuncţi (cred Dl. Coposu) informa biroul de presă asupra mersului campaniei electorale. Cred că i s'au dat - pentru a fi comunicate presei streine - şi memoriile prezentate Guvernului,M.S.Regelui şi Misiunilor aliate, privitoare la legea electorală şi incidentele din campania electorală. Nu pot afirma sigur, fiind-că eu am fost trei luni imobilizat în casă la acea epocă.-

Acest birou de presă a funcţionat până la 14 Iulie, dar Dl.Carandino nu s'a mai ocupat de el din primăvara acestui an. Buletinul de presă se reducea la traducerea unor părţi mai importante din buletinul de presă american şi din ziarele engleze şi elveţiene, care puteau fi procurate.-

1.Septembrie 1947. ss.N.Penescu.

copie vezi vol. 3 f 557-559

00612

II

D E C L A R A T I E

Continuare la declarația din 1 Septemvrie 1947.

La intrebarea privitoare cine făcea DluiManiu legătura cu Palatul Regal,răspund:

Cred că până la plecarea Dlui Buzeşti această legătură era aproape exlusiv făcută de aceasta prin mijlocirea secretarului M.S.Regelului (Dl Ioaniţoiu).Nu-mi aduc bine aminte,dar imi pare că am auzit pe dl Buzeşti plângându-se Dlui Maniu că Dl Ioaniţoiu se derobează de câtva timp.

Cam la aceeaş epocă cred că unele contacte erau făcute prin dl General Niculescu.De acesta n'am mai auzit insă vorbindu-se de multă vreme.

In timpul din urmă, Dl Maniu a cerut audienţe prin dl Mareşal al Palatului.Prin Secretarul General s'au cerut numai o audienţă pentru domnul Maniu şi una pentru dl Mihalache in 1947,in epoca arestărilor.Eu am solicitat aceste audienţe Dlui Mareşal al Palatului,una in vizită şi alta prin telefon.

Audienţele in general erau solicitat prin secretarii Domnului Maniu (Coposu,Boilă,Ghica),din dispoziţia Domnului Maniu am fost in audienţă la M.S.Regele de două ori,odată inainte de alegeri i-am prezentat un memoriu comparatvi intre proectul de lege electorală al Guvernului şi al nostru şi i-am dat explicaţiunile juridice.

A doua oară am fost,cred prin Februarie 1947, şi i-am vorvit de situaţia grea alimentară li de svonurile privind pe dl Argetoianu.Această a doua audienţă a avut numai de scop menţinerea legăturilor partidului cu coroana.Dl Maniu era la Sibiu,dl Mihalache la Dobreşti şi dl Paponli a invocat infirmitatea sa.Aşa incât am fost trimis eu.

Despre intervenţiile ce ar fi fost făcute de dl Maniu pe lângă Misiunile anglo-americane pentru a determina pe M.S.Regele ca să retragă in 1945,-după con-

ferința dela Postdam-increderea Dlui Groza,nu știu nimic. Dl Maniu nu ne-a comunicat,nici in ședine ale biroului, nici personal ceva despre o asemenea acțiune.

Cred că in epoca următoare lui 23 August 1944,legăturile partidului cu misiunile engleze și americne au fost făcute de domnii Niculescu Buzești,Vișoianu,grupul Rică Georgescu.Menționez eu cred că primii doi rețineau singuri in chestiunile importante,neavând nevoie de supestiuni dela Dl Maniu.Ei cunoșteau și erau informați desigur de dl Maniu de gândirea și intențiunile sale in această materie.Cred că instrucțiuni mai precise erau date Dlui Rică Georgescu,pentru transmisiuni.Am auzit pe dl Rică Georgescu câtva timp inainte de plecarea sa,făcând unele aprecieri defavorabile politicei de intransigenta a partidului.După plecarea dlor Buzești,legătura a fost ținută de dl Serdici,care insă servea mai mult de interpret.

Revenind la intrebarea dacă ~~xxx~~ aú participat la vreo ședință a secției apărărei naționale (militară) a Cercului de Studii sau a secției profesionale.Repet că nu am luat parte nici in prezența Dlui Mihalche,nici singur la nici una din ședințele acestor secțiuni.

Nu știu cel putea când și cine a constituit secția profesionalî militară.Am arătat intr'o declarație anterioară că știam numai de constituirea secției cercului de studii in 1945,fost și urmăresc activitatea ei,aceasta fiind de resortul Dlui Zane.

2 Septemvrie 1947. ss.N.Penescu

II

copie v. şi vol. 3 f. 560 - 564 00614

D E C L A R A T I E

Continuarea la declaratia din 2 Sept.1947.

Ce stiu in legătură cu manifestatia dela 8 Noembrie 1945, răspund :

Intr'un sau două şedinte de Birou - care au avut loc la Dr.LUPU - Dl.MANIU a propus organizarea unei mari adunări protestase contra guvernului, care rămânea la cârmă contra voinţei factorului constituţional şi a celor trei mari puteri / teza D-lui MANIU/.

Doctorul LUPU şi ceilalţi membrii ai biroului sau opus sub cuvânt că aceasta adunare putea da loc la incidente grave

Dl.MANIU a propus atunci ca organizatia Capitalei să participe la manifestatia pe care cetăţenii Capitalei o va face in ziua de 8 Noembrie, după cum era informat Dl.MANIU. S'a acceptat aceasta propunere. Opoziţia D-lui LUPU contra adunării a redeşteptat criticile contra organizaţiei capitale - pe care Dr. o conducea - din partea unui grup în frunte cu Dl. VIRGIL SOLOMON. Acest grup aducea aspre critici. Secretariatul General, care n'a reusit să organizeze partidul - în provincie şi să impună un caracter mai dinamic.

Cam in aceea vreme a venit la mine Dl.C.VISOIANU care mi-a împărtăşit aceleaşi observatiuni cu mentiunea că anglo-americanii nu văd partidul activ si existent.

Dl.MANIU mi-a dat, cred două trei zile înainte de 8 Noembrie - detaliile sunt în declaraţiile puse la dosarul Curţii Martiale - dispoziţia să comunic organizatiei Capitalei să convoace la Club într'o anumită zi pe şeful de sectoare si pe Circumscripţii, urmând să ne dea D-sa personal instructiuni in legătură cu aceea manifestaţie.

Am comunicat acestea mai întâi D-lui LUCIAN STANCULESCU Secretarul Gral. al Capitalei care a şi luat măsurile cuvenite Numai a doua zi a vorbit şi Doctorului LUPU de aceasta convocare, crezând că el era informat de Dl.STANCULESCU. Dl.LUPU a fost surprins că Dl.MANIU convoacă peste capul lui organizatia Capitalei, s'a supărat si n'a venit la Club.

./.

Impreună cu alţi fruntaşi ai partidului am invitat la Club pe Dl.IULIU MANIU, unde D-sa a vorbit şefilor de sectoare şi comitetelor de Circumscripţie, în sensul ca membrii partidului şi populaţia Capitalei să fie îndemnaţi să participe la aceea manifestaţie.

Dl.MANIU, trebuind să plece am mai rămas eu fiindcă nu venise toată lumea şi am trebuit să repet celor întârziati ceiace a spus Dl.MANIU, aceasta din dispoziţia D-sale.

Şefii de sectoare au discutat apoi mijloacele de propagandă in acest scop in lipsa mea.

In ziua de 8 Noembrie, am fost invitat la o audienţă la Dl.Ministru de Interne, la ora 9 /9.30/ dimineaţa. Am găsit şi pe Dl.BEBE BRATIANU. Audienta a fost comună. Dl.Ministru de Interne ne-a cerut ca cele două partide să ia măsuri pentru împiedicarea manifestaţiei~~xx~~ fiindcă elemente iresponsabile ar putea provoca incidente. D-sa ne-a citit şi o adresă a D-lui Preşedinte al Comisiei Aliate de Control, în care se spunea că metingurile sunt permise ,cu condiţiunea să păstreze linişte.

Am mers la Dl.MANIU, la locuinţa D-lui LEUCUTIA şi i-am comunicat ceiace a spus Dl.Ministru. Era acolo, sau a venit puţin în urmă, Dl.MIHALACHE şi alţi fruntaşi.

Dl.MANIU a răspuns că nu poate împiedica o manifestaţie pentru Rege, care nu este a partidului.

Am stat acolo cam până la ora 11. Am văzut - împreună cu cei prezenti - un grup cam de 1oo de studenţi, în frunte cu studentul LUDOSAN, trecând pe Schitu Măgureanu spre Stirbei Vodă, cu drapelul si portretul M.S.Regelui, strigând "Regele si Patria". Ei erau urmăriţi de un detaşament de soldaţi .Dl.MANIU s'a bucurat evident la vederea manifestanţilor.

Plecând spre cas a D-lui MANIU, m'a rugat să merg in Piaţa Palatului şi să-i telefonez dela Club cum se desfăşoară manifestaţia.

Am oprit maşina la club, am mers până in faţa Hotelului Athenee Palace" împreună cu Dl.POPESCU MEHEDINTI, am întâlnit acolo pe Dl.BEBE BRATIANU, MACARASCU, magistrati dela Casaţie Ministrii Plenipotenţiari etc., care priveau manifestaţia: Mi-au spus că se produsese un incident cu nişte muncitori care intrase în multime in autocamioane. Unul din acestea ardea.

M'am întors la Club si am comunicat acestea - cred D-lui Mihalache - La plecare l-am mai văzut pe Dl.BRATIANU mergând grăbit si mi-a spus că s'a auzit focuri de armă.

./.

M'am urcat in maşină si am mers acasă. Pe la [illegible],30, s'a telefonat că sunt morţi si răniţi.

N'am organizat nimic si n'am participat la manifestati[illegible]. Din aceasta cauză mi s'a adus critici foarte vii. S'a dat de exemplu, tineretul liberal, care a fost foarte activ si bine organizat. El a putut pătrunde in Piaţa Palatului. Am fost anchetat de procurorul militar. Mi s'a montat chiar o cabală la Curtea Martială de unii prieteni din partid. Dl. LUCIAN STANCULESCU a fost rugat de Dl. MIHALACHE să risipească neadevărurile spuse acolo. Chiar un avocat I. VLADESCU a determinat pe Dl. LUPU să schimbe in parte declaraţia sa, iar el a dat declaraţie contra cunoscutului reacţionar Penescu.

Coencidenta acestei manifestatiuni cu vizita D-lui ETHREIDGE a fost bine primită fiindcă acesta a putut vedea personal şi reactiunea opiniei publice.

ss/ Nicolae Penescu

8 Sept. 1947

copie v. şi vol. 3 f. 565, 566

00617

IV

D E C L A R A T I E

In continuare la declaratia din 3 Sept.1947.

In legătură cu 8 Noembrie:

Am depus un memoriu semnat de Dl.MANIU,MIHALACHE,Dr.LUPU St.MIHAESCU şi mine,privitor la toată chestiunea aceasta.La acest memoriu a fost ataşate fotografii,pe care Dl.Procuror Militar le-a lipit în faţa mea pe o foate a dosarului.Am avut şi un film pe care l-am arătat magistratului militar. Acest film deputându-se developa a rămas la mine.El nu avea vederi care putea interesa procesul.O singură vedere era mai utilă dar aceea se găsea într'una din fotografiile care mi-au fost date de Dl.MANIU sau de unul din secretarii lui,pentru a ne servi de ele.

Nu am primit nici-o fotocopie amanuând dela Ministerul de Interne sau dela vre'o autoritate de Stat.Era o fotocopie după o adresă a unei organizaţiuni cred a unei din partidele dela guvern - unde se dădea dispoziţii în legătură cu 8 Noembrie,al cărui text nu mi-l amintesc exact,dar a fost depus la dosar.Nu-mi aduc aminte sau cred a fi rugat pe Dl.SERDICI să-l multiplice la maşină.

Functionarul JURCUTĂ nu era în cercul partidului la acea epocă.Fotocopiile au fost multiplicate prin ingrijirea D-lui ROMULUS BOILA /după toate fotocopiile inclusiv documentul/

Cred că fotocopiile au fost văzute la Dl.MANIU,atât de Dl.COPOSU cât şi de Dl.LEUCUTIA.

Dl.MANIU avea mai multe exemplare / 2-3/,din aceste foto copii. D-sa le-a arătat magistratului militar,când acesta l-a intefogat acasă.Apoi mi-a încredinţat mie câte un exemplar pe care l-am depus la dosarul Curţii Martiale,cum am arătat mai sus.Nu stiu de cine sunt procurate aceste fotografii.

ss/ N.Penescu.

3 Septembrie 1947.

copie vzi-vol. 3 f 567 - 571.   00618

DECLARATIE

Continuare la declaraţia din 3 Septembrie 1947.

La intrebarea dacă pe timpul cât am fost Ministru de Interne, conducerea partidului Naţional-ţărănesc a făcut intervenţii pentru eliberarea legionarilor, răspund:

- Dl.Maniu sau alţi membrii ai conducerei de partif nu au intervenit afară de Dl.Solomon, care într'o zi mi-a adus la Minister o lista de câţi-va legionari ce trebuesc apăraţi de arestare. I-am răspuns că trierea se face de o comisiune compusă din reprezentanţi ai celor patru partide din guvern şi eu nu pot interveni.-

Insă conducerea de partid nu mi-a dat mână liberă să fac schimbări radicale în aparatul administrativ, sub cuvânt că este timp de război. Voiam ca pe lângă înlocuirea prefecţilor şi primarilor cum am arătat în declaţia mea din 4-7 August ,să fac şi epurarea intregului aparat administrativ şi mă gândeam la aplicarea proporţionalităţei din guvern pentru noile numiri.

Am constatat că directorul Siguranţei - defunctul Colonel Radu Ionescu - nu era potrivit pentru locul lui fiind-că era mereu în panică şi cerea mereu bani, din fondul C.P. pe care'l avea Ministerul, pe lângă ce îi era alocat, fără a justifica intrebuinţarea lor. Am vrut să-l schimb. Dl.Maniu mi-a recomandat însă să-l păstrez fiind un om care ne-a adus servicii - sub Antonescu. Aceiaş recomandare mi-a făcut-o şi pentru Dl.Rânzescu. Pentru acest din urmă şi alţi fruntaşi naţional-ţărănişti.

Nu m'am ocupat de corpul dedectivilor şi nici de alte măsuri ale Ministerului, fiind-că n'am avut timp.

N'am avut libertate pentru conducerea Ministerului de Interne din partea partidului şi a D-lui Maniu. Am fost între tendinţele paliticei Dlui Maniu şi acelea ale partidelor muncitoreşti, în special partidul comunist. Am vrut să găsesc un punct de contact pentru stabilirea unei colaborări. N'am reuşit din cauzele arătate în declaraţia mea anterioară şi în special din cauza lipsei de libertate în iniţiative.

../..

Din această cauză am cerut Primului Ministru, Dl. General Sănătescu, să convoace o şedinţă specială a Consiliului de Miniştrii pentru a se fixa politica guvernului în chestia numirei prefecţilor, primarilor şi a ocupărei cu forţa a prefecturilor şi primăriilor. Consiliul de Miniştr a dat un comunicat, care a fixat hotărârile sale. S'a numi o comisie interministerială pentru numirea prefecţilor. Această comisie n'a ajuns însă la nici un rezultat. Situaţia s'a agravat şi manifestaţia contra mea era destinată să rezolve această criză.- Pe avocatul Dumitru Ionescu îl am secretar cam din 1945. I-am făcut un post la club ca să fie şi plătit. Este un băiat bun şi serios. Nu este amestecat în nici o chestiune ilegală, după cât ştiu eu.- La club Ionescu venea după ce termina tribunalul (pe la 12-1). Primea lumea, convoca biroul sau delegaţia permanentă sau orice alte secţiuni, după cum i se dedea dispoziţii. In viaţa de partid n'avea nici o demnitate. A făcut parte din comitetul electoral al tineretului, impreună cu alţii de vârsta şi situaţia lui - Delegaţia permanentă a partidului a autorizat funcţionarea acestui comitet pe timpul alegerilor. El n'a dat însă rezultate; fiind că n'au fost activi.-

Nu cunosc că s'a constituit o secţie militară pe lângă tineretul universitar. Nimeni din conducerea acestui tinerat nu mi-a comunicat aşa ceva. Am arătat într'o declaraţie anterioară că, nu s'a vorbit de intenţiunea unui grup de foşti ofiţeri să-l constitue şi eu n'am aprobat ideea, ea nefiind conformă statutului. Nu ştiu dacă la organizaţia Capitalei a tineretului - condusă de Dl. Iosif Toma Popescu, s'a constituit această secţiune.

Nu există o conducere pe ţară a tineretului - în afară de cel universitar - pe lângă care s'ar fi putut constitui această secţiune. Inainte de Paşte am asistat la şedinţa delegaţiei permanente a tineretului pe ţară - cum am arătat in declaraţia din 10 August - nu mi s'a spus că sunt acolo şi militari, sau că s'a constituit o asemenea secţiune.-

Cât am fost eu n'a fost vorbă de aşa ceva.

Iar anul trecut - cred - a fost încă o şedinţă a acestei delegaţiuni la care au asistat Dnii Maniu şi Mihalache şi au luat cuvântul. Reprezentanţii tuturor universităţilor au făcut rapoarte de activitate din toate

..//..

centrele (Cluj, Iaşi, Timişoara, Bucureşti). Nu s'a vorbit nimic de o secţie militară.-

Tot înainte de Paşte şi în continuarea celor vorbite de mine in delegaţia permanantă universitară, am stat de vorbă cu comitetul Centrului Bucureşti. Nu mi s'a spus nimic de existenţa acéstei secţiuni. Cred că este vorba de acţiunea izolată a unor ofiţeri,printre-cari sunt agenţi provocători.-

Dl. Maniu a făcut notificări Ministerului Afacerei Naţionale şi altor instituţiuni, ca să se permită propaganda la care a primit răspuns să vină să facă propagandă.-

La şedinţa delegaţiei permanente a tineretului, de înainte de Paşti 1947, m'am prezentat pentru a combate, pe baza informaţiilor pe care le aveam, că tineretul voia să se constitue în grupuri, această idee ca fond contrarie statutului. Cu toate că, după Statut, secţia de tineret, bucurându-se de autonomie ar fi putut refuza aceasta sugestie, venită de la Secretarul General , ea ţinând legătură directă cu şeful partidului - căruia îi era subordonată, eu am dat aceste instrucţiuni.

Nu ştiu dacă ele au fost urmate. Dacă ar fi existat complectă autonomie la tineret şi la celelalte secţiuni auxiliare şi profesionale, Dl.Maniu nu ar fi putut să imprime şi să inspire chiar aproape permanent curentul său de vedere.-

In acest an (1947) n'am fost niciodată cu Dl. Maniu la Dobreşti, la Dl.Mihalache şi nici nu l-am întâlnit acolo.-

Stiu însă că puţin timp înainte de Tămădău,Dl. Maniu a fost la Dobreşti. Pe Dl.Camil Demetrescu,l-am cunoscut pe când eram Ministru de Interne. El făcea legătura între Ministrul de Externe şi mine.

La sfârşitul anului trecut sau începutul anului acesta mi-a dat un telefon,cerând să mă vadă. I-am dat întâlnire la Club. Mi-a cerut o informaţie de care nu-mi amintesc acum.-

ss. N.Penescu

4 Sept.1947.

II

copie v. și vol. 3 f 572-574.

00621

D E C L A R A T I E

La întrebarea dacă-mi amintesc obiectul vizitei D-lui Camil Demetrescu răspund :

Acest domn a venit la Club.-A fost anunţat de Secretarul meu,dl.avocat Ionescu ; l-am primit în biroul presei şi mi-a cerut să-i dea memoriile D-lui Maniu,din timpul lui Antonescu.- Nu pot preciza dacă a explicat că ele îi sunt cerute, pentru o lucrare de dl. Melbourne,dar numele acestuia a venit în discuţie.- I-am răspuns că nu le am,dar îi voi da raportul meu făcut la 3 Iulie 1946 către Comitetul Central,unde sunt reproduse extrase din principalele memorii.-Cred că i le-am lăsat într'un plic acasă la mine, de unde le-a luat.-

ss/. N. Penescu

6 Septembrie 1947

La întrebarea dacă în grupul de militari care s'au prezentat cu Dl.avocat Ionescu în Sept.1946,la mine acasă ca să-mi prezinte simpatia după agresiunea suferită la Piteşti, mi-a solicitat o cameră la club pentru şedinţele lor ei făcând parte din Secţia militară.-

Răspund : Nu-mi aduc aminte,dar am putut da această cameră care era fixată pentru alte secţiuni.- Precizez că n'am putut da cameră pentru grupul lor ci pentru secţiunea din care făceau parte.- De atunci n'am mai auzit de activitatea lor.-Nu m'am interesat de ei niciodată.- Am întrebat cred în Noembrie 1946, când voiam să merg în Argeş pe Ionescu,dacă cineva din secţia militară m'ar putea însoţi.- mi-a răspuns că nu este nimeni.- M'am gândit la un ofiţer fiindcă putea să mă apere.- Nu era evident vorba de ofiţeri activi.- Când au venit la mine cei câţiva ofiţeri am cunoscut numai pe Sava.- Cred că cu Cpt.

./.

Senchea mi-a spus câteva cuvinte în numele lor.-Ceilalţi au tăcut,am stat maximum un sfert de oră şi n'am vorbit nimic de politică.- Nu ştiu dacă era şi un plotonier Albu.- Dl.Ionescu m-a informat mult mai târziu că printre cei veniţi atunci la mine unul era în serviciul poliţiei.- Cred că acest grup m'a vizitat ca atâţi alţii,pentru condescendenţă fiindcă n'am mai avut contact cu mine în urmă şi nici nu mi-au propus sau făcut vre-o sugestie cu prilejul vizitei.-

ss/. N. Penescu

6 Septembrie 1947

Copie vezi vol. 3 f 575 — 576.

00623

DECLARATIE

Ce cunoştinţă aveţi Dvs.despre un mesagiu primit de Dl. Maniu prin Misiunea Americană prin luna Aprilie dela Dl.Aacheson.

La această întrebare răspund :

Prin luna Aprilie 1947,eram la Dl. Mihalache în casa D-lui Nestor Badea acolo se afla şi Dl.Maniu.- Acesta ne-a spus că faţă de arestările tot mai numeroase făcute printre membrii partidelor de opoziţie şi în special printre naţional-ţărănişti şi faţă de situaţia gravă din ţară,D-sa a informat misiunile aliate că este nevoit să înceapă o acţiune pentru răsturnarea guvernului.-

Misiunea americană i-a comunicat un mesagiu primit dela Dl.Subsecretar de Stat Aacheson ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ prin car acesta dădea instrucţiuni ca Dl.Maniu să fie sfătuit să nu facă agitaţiuni în acest sens.-

Dl. Maniu ne-a citit un text scris la maşină care avea c'am conţinutul de mai sus.-

Cele de mai sus cuprind în general ideea următoare :

" La informaţia dată de Dl.Maniu că dată fiind situaţia din ţară,dl.Maniu vrea să răstoarne guvernul,Dl.Aacheson roagă Misiunea Americană să-l sfătuiască să nu facă agitaţiuni în acest sens.-

ss/. E. Penescu

8 Septembrie 1947

copie vezi vol. 3 f 577 – 580.

00624

D E C L A R A T I E

La intrebarea in ce inprejurări l-am cunoscut pe domnul comandor de aviaţie Cioroiu şi ce am discutat cu dânsul prin luna Iulie, când a venit la mine acasă, răspund :

L-am cunoscut pe Dl. Ciorou la biroul presei, pela inceputul anului. Era la Dl. comandor Mocanu, care mi l-a prezentat după câtva timp, am fost rugat să angajez pe Dl. Cioroiu la biroul presei. Am refuzat pentrucă nu vroiam să am militari în serviciul secretariatului.

Chiar Dl. Zane fusese solicitat în acelaş sens şi mi-a spus că este de aceiaş părere, dl. Zane fiind în comitetul de trei pentru pres.ă

După acest răspuns, dl. Cioroiu-n'a mai venit pela club.-

Prin luna Februarie plecând de acasă intr'o dimineaţă plea 9 şi mergând spre Dl. Mihalche l-am întâlnit pe dl. Cioroiu venind din casa de vizavi unde locuieste o rudă a sa.- Am mers pe jos până în strada Berna. Mi-a spus că s'a angajat undeva. Cu acest prilej mi-a spus că a lucrat la Statul Major la Biroul de presă şi mi-a făcut o expunere interesantă despre cum se lucrează intr'un asemenea serviciu. Prin Iunie sau Iulie s'a hotărât ca Dl. Mocanu să treacă definitiv la " Dreptatea". Intenţionam să angajez un gaetar la biroul de presă. Atunci am voit să stau de vorbă cu dl. Cioriu mai ales asupra clasării materialului din ziare.

L-am rugat pe Dl. Mocanu să comunice dorinţa mea de a-l vedea. Dl. Mocanu a venit la mine la socetatea "Chibriturile" intr'o dimineaţă / cam pela ora 1 / dela club. Mi-a promis că va căuta pe Dl. Cioroiu şi acesta îmi va da un telefon.

./.

Două treinzile mai târziu Dl. Cioroiu mi-a telefonat că poate veni atunci / pela ora 4-5/

L-am primit, dar aveam lume şi el mi-a spus că pleacă în provincie pentru vre'o lo zile. A rămas să vină din nou când se va reintoarce. Nu-mi amintesc dacă mi-a explicat pentru ce merge în provincie. In timpul conversaţiei a venit vorba şi despre primejdia care ne ameninţă pe toţi pentru a fi arestati. Dl. Cioroiu m'a întrebat de ce nu plecăm. Eu i-am răspuns că eu nu plec, dar am auzit că nu ami este decât o singură posibilitate aceia de a închiria toate locurile dintr'un avion care mergă la Arad, care este mai departe decât forntiera Turciei şi de a pleca in altă parte. Mi-a răspuns că aceasta este o imposibilitate, dar există şi alte posibilităţi. El însă va spune după ce se intoarce. După două trei zile am mers la Dl. Maniu, în casa Dlui Badea unde era şi Dl. Mihalache şi le-am comunicat la amândoi conversaţia cu Cioroiu. Aceasta se petrecea începutul lui Iulie. Dl. Maniu si Mihalache a răspuns negativ, in sensul că nu este locul să facem asta. Sâmbătă le Iulie am fost la Dl. Mihalache, in casa Dlui Popescu Mehedinţi - cum am mai declarat şi când dsa mi-a porpus să mergem la Dobresti la el. I-am amintit din nou de convorbirea cu Cioroiu. El mi-a răspuns că aceasta nu este un om serios, că i-a dat să-i facă o lucrare, /nu ştiu de ce era vorba /, că a lucrat bine dar este cam superficial. Dacă i-am spus lui Cioroiu că vrea săplece din oameni importanţi, nu mi-a duc aminte, dar nu m'am gândit la Dl. Mihalache şi la mine fiindcă nicodată nu fusese vorba de aşa ceva intre acesta şi intre mine.-

Aceasta intâmplare lămureste si mai bine starea mea sufletească în ajunul Tămădăului.-

Dacă i-am spus Dlui Cioroiu de doi oameni importanţi-cum sunt intrebat este numai pentru a-i lăsa impresia că nu este glumă. Numai o coincidenţă a făcut ca câteva zile mai târziu Dl. Maniu să mă trimeată la Tămădău impreună cu Dl. Mihalache. Menţionez că Dl. Cioroiu mi-a spus că aceasta merita 6 mii de dolari. Eu iam răspuns că chestiunea aceasta se va discuta mai târziu. Voia s'o comunic Dlui Maniu. Mi-arăspuns, când i-am comunicat conversatia cu Cioroiu, că noi nu avem de unde plăti această sumă, Dl. Maniu, nu mi-a spus că există alte posibilităţi.-

/ss/ N. Penescu

11 Septembrie 1947.-

copie vezi vol. 3. f. 581 - 595

00626

D E C L A R A T I E

La întrebarea ; Prin ce mijloace putea Partidul Naţiona Tărănesc să răstoarne guvernul în momentul polito actual, răspund :

După cum am arătat în declaraţiunile anterioare, mulţi fruntaşi ai partidului consideram că nici o acţiune nu mai este posibilă pentru răsturnarea regimului, prin mijloace normale în ţară. Deaceia se spunea că Dl. Maniu " s'a înfundat". Rămâneau însă alte mijloace şi anume :

a. Actiunea pe plan inernaţiona, pentruca la momentul potrivit, în specila, cele trei puterii să intervină în Rom:nia pentru o altă formulă de guvern , Aceasta acţiune avea însă o scadenţă lungă şi era destul de nesugură. Ea presupunea ca o condiţie sine qua non adeziunea Uniunei Sovietice.- Ea mai implica un moment internaţional când asemenea interventiuni trebuiaă să se facă în mai multe ţării europene/Grecia, Italia, Turcia, pe lângă statele din bazinul dunărean/. Partidul prin politica memoriilor, a căutat să creeze ambianţa necesară unei asemenea interveţiuni. Notele anglo-americane, trimise guvernului român şi provocate în cea mai mare măsură, de memoriile celor treim partide de opoziţie, creeau mică parte aceastâ ambianţă. Dela un timp însă eficacitatea lor era tot mai redusă. Opinia publică din ţară nu le mai apreciau, iar guvernul găsea argumente de drept internaţional, valabile pentru a le respinge . Deaceia se aştepta ratificarea tratatului de pace pentru ca comisiunea celor trei miniştri, însărcinată cu supravegherea executării lui să poată funcţiona. Stiu însă că Dl. MANIU era foarte sceptic în privinţa eficienţei acestei comisiuni. La o masă la Dr. Jovin, unde am întâlnit pe Dl. Holman, l-am provocat fiindcă asa îmi dădese dispoziţiuni Dl. MANIU, care aflase că întâlnesc pe ministru Angliei- ce prespetive vede pentru a doua zi după ratificarea tratatului. Dl Holman mi-a răspuns că aceea comisie nu poate lucra decât prin acordul complect al celor trei, nu cu majoritate, aşa cum credea unii dintre noi. Dl MANIU a fost foarte desamăgit de acest răspuns.

./.

Acţiunea de propagandă,pe lângă guvernele străine dusă în străinătate era utilă dar nu concludentă. Deaceia nu puteam mari nădejdi în ea. Am arătat de ce persoane se servea Dl. MANIU în străinătate.

Este evident că Dl. MANIU nu-mi spunea mie şi celorlalţi din conducerea partidului care nu era în intimitatea lui,decât informaţiunile ce primea şi puteau fi comunicate ~~xxxxxx~~ aproape oricui. Asa îmi explic dece Dl. MANIU evita să-mi dea să citesc scrisori de a căror primire aflasem şi pe care i le ceream,cum s'a întâmplat recent cu o scrisoare dela CORNEL BIANU,de care ne-a vorbit dl. LEUCUTIA. Am arătat că şi scrisoarea lui BUZESTI din Martie am primit-o dela LEUCUTIA. Dl. MANIU nu ştia că am citit-o şi totuşi a dat-o numai dlor. MIHALACHE şi MIHAIL POPOVICI. Dar nu m'am îndoit niciodată că alături de scrisorile informative mai trebuiam să fie si altele care să cuprindă elementele acţiunei Dlui MANIU. Când am auzit de plecarea Dlor. VISOIANU şi BUZESTI, am înţeles că de data aceasta Dl. MANIU avea pe omul său în afară / BUZESTI/. El n'a avut încredere în GAFENCU sau TILEA,care erau oamenii Regelui Carol şi care îl mai părăsiseră odată. La folosit pe GAFENCU în timpul Conferinţei de Pace dela Paris,pentru că nu a avut pe altcineva. Si atunci Dl. MANIU a trimis instrucţiuni fără să mă informeze despre conţinutul lor.

Nuştiu dacă a spus ceva celorlalţi din birou.Acţiunea pentru a o denumi aşa " Ocultă " a Dlui MANIU în străinătate îi era obişnuită. O practicase cu succees până la 23 August 1944 prin oameni pe care îi avea la Londra, Lisabona,Madrid etc.

Aceasta acţiune" Ocultă" putea să aibă o alternativă; războiul sau pacea .

In prima parte a alternativei,se putea înţelege primejdia de război,din cauza situaţiei interne a României.La aceasta se referea concluzia memorandumului trimis de cele trei partide în Martie la O.N.U. O stare de agitaţie în România periclita pacea Europei aci şi dădea deci prilej O.N.U.-ului să intervină pentru ai pune capăt, Aceasta putea însemna răsturnarea regimului şi alegeri libere noi,aşa cum s'a cerut prin citatul memorandum.

A doua parte a alternativei era războiul însuşi provocat de cauze externe,între Uniunea Sovietică şi Marile Puterii Abglo-saxone. In acest caz,ca şi în cel ce urmează politica partidului -aşa cum a imprimat-o dl. MANIU- îl determina să acţioneze în favoarea anglo-americanilor de a căror victorie era legată însăşi cauza partidului şi după concepţia lui a ţării.

A treia imprejurare pe care ~~xxxxxxx~~ Dl.Maniu o putea avea în vedere era o răsturnare violentă a regimului sau cel puţin o încercare de răsturnare a lui, care ar fi provocat intervenţia

încercare de răsturnare a lui,care ar fi provocat intervénţia O.N.U.-lui cum s'a arătat mai sus.In acest scop însă trebuia pregătite elementele care să constituie cadrul unei atare acţiuni.

Dela un timp,după cum am arătat in declaraţiunile mele anterioare, am observat,că cel puţin trei sectoare importante ale partidului evitau secretariatul general. Este vorba de secţiunile ppofesionale ale militarilor,de tineret şi muncitori.

Să ne ocupăm de fiecare în parte sub acest aspect.

Conducerea de partid a dat mai multe comunicate privitoare la funcţionarii şi ofiţerii deblocaţi. Luându-le apărarea era evident că aceştia erau atraşi de partidul naţional ţărănesc. El le ofera nu numai prespectiva unei reîntregării dar şi satisfacţiunei luptei contra guvernului,care îi îndepărtase.Agitarea independenţei ţării de orice influenţă din afara / sovietică/ le mărea potenţiarul lor moral. Acestor cauze trebuie să atribuim venirea în partid a multor militari.Aceştia nu se prezentau însă la club/am văzut numai ofiţeri deblocaţi venind la secretariat ca să intrebe unde se pot înscrie.Dela preluarea conducerii capitalei de către Dl. Mihalache,organizarea secţiunei profesionale a militarilor în capitală a trecut exclusiv în grija Dsale. Secretariatul a fost surprins de misteriul care înconjura această secţiune, în ultima vreme şi în ce priveşte raporturile cu ei. Mai ales că tot din ea s'a născut şi secţia militară pe ţară ale cărei atribuţiuni şi prespective erau mult mai interesante.Am aflat că generalul NEGREI se ocupa de această chestiune,în momentul când am primit o scrisoare a lui. Creerea secţiunilor militar în toate organizaţiunile judeţene,dădea partidului un element de luptă neaşteptată,dacă cei câteva mii de ofiţerii debloca se înscriau în ele.Este de subliniat că şi aci_ca peste tot apar oamenii apropiaţii şi de încredere personală a Dlui Man Ori cât de inaintat în vârstă generalul NEGREI era un devota al şefului col. STEFAN STOIKA,era prieten din timpul lui Antonescu,când era secretarul general la Ministerul înzestrări Armatei. El servea atunci pe toţi prieteni Dlui MANIU.Genera STOIKA GRIGORE-văr cu cel din tâi- prieten bun cu Dl. STEFAN MIHAESCU,aveà două cărţi de vizită de valoare pentru a se introduce pe lângă Dl. MANIU.Era firesc ca aceştia să numai treacă pela secretariatul general şi să lucreze direct cu Dl MANIU şi MIHALACHE.Dela un timp /primăvara acestui an/ am fo surprins de interesul tot mai mare ce se acorda secţiunei

militare. Dl. MANIU a avut o gardă personală,formată din militari in ziua de alegeri. Intru'una din zilele lunei Martie - cred- eram la dl. MIHALACHE- în casa lui NESTOR BADEA- când avenit vorba de secţia militară. Dl.MANIU s'a interesat de ea şi a făcut o apreciere valorabilă folosirei militarilor în acţiunea de partid,la cre dl. MIHALACHE,a observat: " Iţi voi spune eu Dle MANIU ce am vorbit cu generalii" atunci n'am dat importanţă acestei comunicării şi eram obişnuit cu secretele celor doi şefi ai partidului.Din moment ce dl. MIHALACHE nu a crezut că e necesar să mă informeze şi pe mine ce a vorbit cu generalii,nu l-am intrebat nimic.

In Iunie eram la Dl. MANIU în casa Boilă,unde se discutase despre arestării şi tratamentul celor arestaţi.Dl. MANIU s'a ridicat ferm depe sacun şi a spus cām aceste cuvinte : " Am eu mijloace să răstorn guvernul" Am avut atunci sentimentul că Dl. MANIU nu a aruncat numai o vorbă de încurajare,dar că într'adevăr avea în vedere acţiuni serioase posibile.

In casa Dlui MANIU se vedeau foarte des.ofiţerii ~~şix~~ şi în special generalii.

Despre activitatea secţiei militare,am mai fost informat întâmplător de generalul ZORZOR- după cum am mai arătat care mi-a spus că la secţia militară se lucrează frumos şi că este în studiu un proect de reorganizare a armatei.Odată,mergând la Club am găsit în camera de alături cu viroul meu un grup de ofiţerii- în civil- care mi-au fost prezentaţii cred de generalul STOIKA într' ~~xxxxxxxx~~ şi care ~~xxxxxxx~~ aşteptau să se întrunească intr'o şedinţă. Le-am spus că aşi fi foarte mulţumit dacă aşi asista şi eu la una din şedinţe.Mi-au promis că mă vor invita ceace nu s'a întâmplat.Printre ei mai erau generalii. Printre ofiţerii pe care i-am văzut mai des la dl. MANIU sunt şi cdorii MOCANU6din marină- şi CIOROIU6 din aviaţiei-. La club mi s'au prezentat trei ofiţeri din Oradia Mare care m'au întrebat cine le dă autorizaţiei să constituie secţia militară la Oradia. I-am trimis la generalul Negrei,dela care primisem r cent scrisoarea citată. Când am fost în Februarie la Sibiu cu Dl. LEUCUTIA,am fost primit la club. de organizaţia locală şi îmi pare că mi-a fost prezentat un colonel ca sef al secţiei militare.

In campania electorală din Bucureşti am văzut ofiţerii în uniformă - la adunarea sectorului de negru,care a avut loc la club şi unde l-am însoţit pe dl. MANIU, atât la club cât şi în mulţimea care manifesta pe str. Clemenceau în faţa clubului.

./.

Toate aceste manifestaţiuni dovedeau atracţiunea ofiţerilor către partid şi activitatea lui.

In ziua de 12 Iunie când i-am vorbit din nou dlui MIHALACHE de CIOROIU,acesta mi-a spus că îl cunoaşte fiindcă a lucra un plan de reorganizare a aviaţiei,că este inteligent dar neserios / sau superficial/,reamintesc declaraţiile mele privitoare la cei câtţiva tineri ofiţeri care au venit la mine acasă in Septembrie 1946,pentru a-mi prezenta simpatiile lor. De activitatea lor s'a interesat- după câte am auzit- dl. MIHALACHE şi organizaţia capitalei.

Tineretul

Ambianţa naţionalistă creeată in jurul partidului a atras spre ei unmeros tineret,în special universitar. Când am venit la conducerea secretariatului, am găsit o organizaţiei a tineretului universitar din centrul universitar Bucuresti,condusă de dl. GOIA.Primul meu contact cu acest tineret a fost luat chiar cu prilejul alegerii noului comitet când a fost ales Dl. CARTEA MIHAI. Acesta era un element excepţional de dinamic şi inteligent. In scurtă vreme s'au organizat toate facultăţiile,în special politehnica,medicina umană şi veterinară,academia comercială. La aceasta din urmă era deasemenea un element viu Dl. LUDOSAN. In măsura în care creştea numărul studenţilor în partid s'a simţit nevoie educării şi organizării lor. A fost însărcinat dl. profesor GEROTA cu supravegherea organizării şi a elaborării unui regulament de funcţionare în cadrul statutului. In primăvara anului 1946,tineretul era organizat în toate centrele universitare. Alături de tineretul universitar se organiza tineretu în fiecare judeţ. Aceasta era sarcina prezidentului de judeţ.

In primăvara anului 1946 / cred in Aprilie/ s'a ţinut la Club o şedinţă a delegaţiei permanente a tineretului universitar pe ţară sub preşidenţia dlui.TARTEA,la care au participat Dl. MANIU,dl. MIHALACHE şi cu mine.S'au citit rapoartel asupra situaţiei in toate centrele universitare făcute de prezidenţii acestora.In acel moment organizaţia tineretului era pusă la punct cu oarecare dificultăţi la Iaşi.

Este adevărat că elanul tineretului nu putea fi uşor stăpânit,şi dlui MANIU nici nui plăcea să fie stăpânit. Contra dispoziţiei mele exprese s'au făcut unele manifestaţiuni de stradă dintre care şi aceia dela 10 Mai 1946,care a prilejuit un proces cu multe condamnării . Eu vroiam să feres pe tineri de aceste inutile neplăceri.

In timpul alegerilor,- cum am mai arătat- s'a constituit un comitet electoral mixt al tineretului/universitar,

şi genera ia de 30 de ani/ Acest comitet a primit fonduri dela partid pe lângă cele ce îşi procurase singur. Era prezidat de Dl. VISA AUGUSTIN, pe care Dl. MANIU îl numise în fruntea uni fel de organ de conducere al organizaţiilor tineretului şi de legătură cu prezidentul partidului. Dl. VISA prezida un comitet de coordonare si legătură din care făceau partea Dl. TARCE şi elemantele ce mai active ale tineretului.

Comitetul electoral a însărcinat pentru fiecare două trei judeţe câte o persoană /din tineret/ care să Ia legătura cu şefi de judeţe şi să organizeze tineretul din fiecare judeţ Li s'au dat manifeste şi ei au tipărit manifeste ale tineretului. Tot acest comitet electoral a îngrijit de organizarea unui serviciu de curierii între secretariat şi şefii de judeţe Dl. TARCEA/după delegaţa permanentă din 1946/ s'a retras dela conducerea tineretului pe ţară. Dl. BARBUS l-a suplinit. Acesta nu este insă un element atât de activ deşi este un om inteligent şi capabil. Dl. VISA nu s'a mai ocupat de tineret după alegeri. In 1947- la inceputul anului- s'a ales în fiecare centru universitar, comitetele şi delegaţia pe ţară s'a întrunit la Bucuresti inainte de Paşte. Am relatat intr'o declaraţie specială intervenţia mea la această delegaţie şi ce a provocat o. Trebuieă să relevezi că la conducerea tineretului au venit în realitate alte elemente, care o inspirau din umbră/VETELEANU şi alţii/. Spiritul în care era condus atât tineretul nu se mai potr vea cu doctrina partidului. In acelaş timp tineretul se detaşa de secretariatul general şi ţinea un contact aproape exclusiv cu Dl. MANIU. Dl. VIRGIL SOLOMON se ocupa deasemenea elemente tinere dar întâmplător. Scoala de cadre-condusă de Dl VETELEANU- era in realitate conducerea reală a tineretului. Se începuse organizarea pe cercuri a tineretului, dar nu în general ci numai printre elementele de âncredere. Deaceia, în delegaţia permanentă s'a contestat că tineretul universitar se organizează astfel de cum prevede regulamentul. Dl. MIHALACHE a primit un memoriu dela fostul preşedinte al centrului Bucuresti, Dl. DRAGULANESCU tot în sensul informaţiilor mele. Deaceia m'a spirjinit în sedinţa biroului, când am ridicat chestiunea despre care am mai vorbit. Este evident că actuala conducere reală a tineretului universitar numai mergea pe linia oficială a partidului. Dl. MANIU avea legătură directă cu această conducere.

Tineretul putea astfel deveni foarte uşor un element importante de luptă pe teren cu atât mai mult cu cât el activa în centrele universitare şi putea avea alături şi celălalt tineret din organizaţiile judeţene.

./.

Tineretul universitar national ţărănist a pornit lupta contra tineretului universitar organizat în alte partide Agitaţia era făcută cu diferite prilejuri. Asa s'a întâmplat la Facultatea de Medicină Umană cu prilejul morţei profesorului CIOCALTEU şi cu prilejul unui incident întâmplat profesorului POPA. Studenţii naţionali ţărănisti creeau în mediul universitar şi contrarie regimului de câte ori era vorba de deblocării de profesorii sau alte măsuri. Am auzit că în provincie a fost utilizat ăi tineretul sătesc, pentru a se alimenta cei fugiţi în munţi şi în special ca element de ajutor.

4.MUNCITORII

Pe lângă cele arătate în declraţiile anterioare adaug. :

Trebuie avută in vedere şi organizaţiile muncitoreşti din provincie/ Timiş-torontal, Arad ?Constanta, Mediaş etc./

In general organizaţia muncitorească are două mari secţiuni : a. muncitorii manuali şi b. funcţionarii-grupaţi pe secţii de specialitate.

Situaţia economică concedierile de funcţionari publici de funcţionari particulari etc. creeau condiţiuni vaforabile pentru atragerea acestora spre organizaţiile muncitoreşti naţional ţărăniste. Am fost impresionat când am primit la clu în cursul anului 1946, o delegaţie a comitetului muncitoresc din Timisoara, de felul în care era concepută organizaţia şi de numărul de membrii pe care pretindea că îi are.

Dacă la centrul nu s'a reuşit a se înjgheba un comitet al acestei organizaţii, pe ţară, numai puţin şefi din judeţele cu efective muncitoreşti importante au activat mult pentru atragerea muncitorilor, mai ales a acelora, care pentru un moti sau altul nu mai erau in câmpul muncii. Ei erau si elemente bune pentru acţiuni eventuale pe teren.

Erau poate preferate elementele de dreapta, fiindcă sufleteşte era cele mai pregătite la luptă contra guvernului.

TARANIMEA

Ea constituie elemntul de bază al acţiunei partidului. Situaţia a fost -belică şi in special lispurile alimentare, erau cauze determinante de nemulţumire. Colectăriile de cereale, măsurile restrictive luate de guvern, pentru raţionalizarea consumului de grâu si promunb chiar la ţară, fenomenele inflacţioniste, care lovesc mai întâi pe producători mici, iată atâtea cauze care putea prodecea până şi agitaţiuni mai ales la ţărănimea înstărită.

./.

Toate aceste nemulţumiri sau transformat în adeziuni tacite pentru acţiunea partidului naţional ţărănesc. Acelaş lucru s'a intâmplat şi cunpopulaţia oraşelor. Imposibilitatea pentru guvern ca să asigure raţiile de pâine şi mălai, combustibile etc. populaţiei oraşelor şi chiar muncitorilor a provocat desigur întinse nemulţumiri.

Nu numai inflacţia, dar lipsa depe piaţă a alimentelor de primă necesitate, făcea ca ele să nu ajungă decât la cei mai avuţi. Aceasta agrava nemulţumirle sociale.

Operaţiunea stabilizării a trebuit să provpace altfel de nemulţumirii; la ţărani, care primiseră lei vechi, schimbaţi acum la un curs mic; la oraşe din cauza lipsei de numerar; la producătorii care nu găseau cumpăr tori şi la cumpărători fiindcă nu aveau cu ce să cumpere.

Iată o alianţă economică şi socială foarte propice actiuniloe pentru răsturnarea guvernului.

Pe deoparte elementele de acţiune, pem dealtă parte ambianţa mai sus descrisă, constituiau bazele foarte favorabile ale luptei pentru răsturnarea guvernului.

Cred că de aceste fapte a ţinut seama Dl. MANIU in politica sa - pe care a numit-o mai sus" Ocultă" - fiindcă in forurile partidului el n'a înfăţişat politica oficială sub acest aspect.

Oamenii care conduceau acele secţiuni ale partidului, da care am vorbit mai sus, erau foarte potriviţi pentru declanşarea acţiunei pe teren la momentul hotărât.

Această declanşare a acţiunei cred că trebuia să fie legată şi de momentul internaţional.

Acest moment insă nu venise, dovadă mesagiul Dlui ACHESON care sfătuia să nu se intreprindă agitaţiuni pentru răsturnarea guvernului.

Aceasta făcea insă să treacă momentul economic şi social adică cel politic intern, pentru că recolta-mai ales cea de porumb se anunţa imbelşugată, iar stabilizarea făcea să dispară fenomenile inflaţiei.

Azi îmi dau seama de ce Dl. MANIU poate a grăbit plecarea dlui. MIHALACHE în străinătate. Eu nu cunosc conversaţiile dintre ei şi mie nu mi s'a dat vre'o insărcinare.-

Tămădău nu poate avea altă explicaţie/in afară de acea personală unora/ ,care au aceptat să plece din greală/

12 Septembrie 1947.

/ss/ NICOLAE PENESCU

copie vezi vol. 3. f 596 – 600 00634

DECLARATIE

La întrebarea cex ştiu despre dl. Niculescu Buzeşti şi despre ascensiunea sa în partid, răspund :

Intâia dată am auzit despre acest nume dela dl. Mihai Popovici, înainte de 23 August 1944, care mi-a povestit că l-a cunoscut în casa prinţului Stirbey, la o consfătuire intimă cu dl. Maniu, dar că personajul nu i-a plăcut.

N'am ştiut nimic de rolul lui, jucat în desfăşurarea evenimentelor de la 23 August. Am aflat mult mai târziu, din diferite surse, fragmente din această activitate, de care m'am interesat fiindcă am văzut la dl. Maniu o mare atracţiune şi stimă pentru dl. Buzeşti.

L'am cunoscut acasă la dl. Maniu, când era ministru de externe.

Am aflat că a avut o ascensiune foarte rapidă la Externe, graţie aprecierei lui Mihai Antonescu, că avea agenţii lui la principalele legaţiuni româneşti, prin care presta tratative sau le înlesnea dlui Maniu. Curierii diplomatici de încredere purtau corespondenţa dlui Maniu cu persoanele aflate în străinătate.

Dl. Maniu îi atribuia rolul determinant în arestarea lui Antonescu. El s'ar fi găsit în camera alăturată aceleia în care discutau M.S. Regele cu Ion şi Mihai Antonescu, că M.S. ar fi venit la el să se sfătuiască şi dl. Buzeşti ar fi cerut arestarea celor care se găseau în Palat.

Dl. Maniu îl considera ca un om excepţional, foarte pregătit, pătrunzător, energic şi hotărît. El lăsa în umbră, în faţa dlui Maniu, cele mai bune elemente din partid. De aceea nimeni la noi nu încerca ~~alxpxxtxx~~ cel puţin să micşoreze trecerea pe care dl. Buzeşti o avea pe lângă dl. Maniu. Am arătat, într'o altă declaraţie şi

./.

M.C.

rolul la Palat al dlui Buzeşti, care însă n'a fost de lungă durată - după câte am avut impresia.

Despre intrarea lui în Partid n'am ştiut decât în vara lui 1946, când am citit în Dreptatea discursul, la o adunare din judeţul Arad, al dlui Niculescu Buzeşti - vice preşedintele organizaţiei.

Puţin timp după aceea mi-a telefonat şi m'a rugat să-i anunţ o conferinţă la tineret despre situaţia României în permanentul internaţional. Teza era aceasta: Cine stăpâneşte Europa, stăpâneşte lumea; cine este stăpân pe România, este stăpân pe Europa.

La comitetul central - din 3 Iulie 1946 - a apărut dl.Niculescu Buzeşti, membru de drept, în calitatea sa de fost ministru.

A vrut să ia cuvântul ca să rectifice unele "neadevăruri istorice" din raportul meu, şi care priveau epoca anterioară lui 23 August şi mai ales cum s'a format primul guvern Sănătescu.

I-am dat raportul şi a făcut, chiar pe el, observaţiunile sale.

Dl.Maniu mi-a vorbit într'o zi - cam în August - Septemvrie 1946 de necesitatea ca o asemenea valoare excepţională să fie introdusă în delegaţia permanentă. Am făcut obiecţiuni, arătând că sunt fruntaşi de mâna întâi, dela creaţiunea partidului, care aşteaptă această avansare şi care ar fi rău impresionaţi.

Am crezut că dl.Maniu a fost impresionat de argumentul meu şi de aceea nu l-a mai propus atunci când s'au făcut cooptările în delegaţie. N'am ştiut de plecarea în străinătate a Dlui Buzeşti, decât în apropierea Crăciunului - înainte de plecarea la Sibiu a dlui Maniu. L-am întrebat pe acesta dacă a vorbit cu dnii Buzeşti şi Vişoianu, înainte de plecarea lor. Mi-a răspuns că nici n'a ştiut de această plecare. Nu m'a surprins discreţiunea dlui Maniu, care era proverbială.

Anturajul dlui Maniu îl avea pe dl.Buzeşti în aceeaşi mare stimă, pe care i-o acorda şeful. De aceea venirea dlui Buzeşti în casa dlui Maniu era salutată la plecare şi avea întâietate faţă de ori cine.

./.

Era evident că dl.Maniu rezerva dlui Buzeşti cele mai mari roluri în partid. De multe ori, dl.Buzeşti intra în camera dlui Maniu, când eram în şedinţe de birou şi participa la discuţiuni, fie privind politica internă, fie cea externă, atât în 1945 cât şi în 1946. A luat evident parte şi la consfătuirea de la dl.Mihai Popovici, privind pregătirea materialului pentru conferinţa păcii. A fost atunci însărcinat să conducă lucrările uneia din comisiunile instituite în acest scop.

In perioada posterioară lui 10 Mai 1945, am auzit de mai multe ori pe dl.Buzeşti, vorbind de criza constituţională. Odată dl.Maniu m'a rugat să-l las singur cu dl.Buzeşti când acesta începuse să-i raporteze despre ce aflase dela Palat, în această chestiune.

ss. N.Penescu.

15 Septemvrie 1947.

copie r.g.i. vol. 3 f 601-603. 00637

D E C L A R A T I E

La întrebarea ce preciziuni puteţi da în legătură cu discuţiunile care au avut loc în biroul partidului în luna Iulie, privitor la intrarea în Parlament a Deputaţilor Naţional Tărănişti răspund :

Intr'o şedinţă a biroului, ţinută la Dl.Maniu - în casa Boilă - erau prezenţi domnii : Maniu, Mihalache, Haţieganu, V Veniamin, Coposu, Ghilezan, St.Mihăescu şi cu mine.-

Eu am ridicat din nou chestiunea participării deputaţilor naţional-ţărănişti la lucrările Parlamentului, mai ales că biroul trebuia să aibă o atitudine unitară în comitetul central, convocat la 18 Iulie.- Am susţinut necesitatea acestei participări, nici o schimbare de tactică.-

Dl.Maniu m'a întrerupt în cursul expunerei mele cu cuvintele : " ar fi un dezastru ".- A luat cuvântul Dl.Mihalache, care m'a susţinut.- Au luat toţi ceilalţi cuvântul şi m'au combătut - unii chiar cu vehemenţă - Dl.Maniu a făcut apoi o expunere destul de lungă, din care am reţinut în esenţă, cam acestea : Am spus că intrarea în Parlament ar fi un dezastru, pentrucă acest Parlament va proclama republica şi apoi adeziunea României la Uniunea Sovietică (aceasta era ideia chiar dacă nu era exprimată în aceşti termeni).- Participarea deputaţilor noştri care da acestui Parlament o recunoaştere pe care azi nu o are şi nu vom mai putea constata în viitor valabilitatea hotărârilor sale.- Ar fi în plus o recunoaştere a unei înfrângeri şi întrevederi, din cauza arestărilor.- Ea nu ar aduce eliberarea celor arestaţi.- Continuarea politicei pe care a avut-o partidul până atunci era singura soluţie.- Este firesc ca în luptă unii să cadă.-

Dl.Mihalache a declarat că argumentele D-lui Maniu nu l-au convins.-Mihăescu, Haţieganu şi ceilalţi erau însă încântaţi de expunerea D-lui Haţieganu.- Mi-a spus că Dl.Maniu este un virtuos, atunci când i-am reproşat că nu m'a susţinut.-

Am avut impresia netă că intervenţia mea l-a supărat pe Dl.Maniu.-

In măsura în care se lărgea cercul celor care credeau

că tactica partidului trebue schimbată, Dl. Maniu afirma că mai multă vigoare politica, pe care o denumise în şedinţa delegaţiei dela 7 Iunie " a retistenţei naţionale "fără să definească în ce constă această rezistenţă.-

Dl. Maniu expunea de data aceasta în forme mai largi ale partidului idei, care până atunci le confia numai în cercuri mai restrânse.-

ss/. N. Penescu

19 Septembrie 1947

copie regi. vol. 3. f 605 - 622. 00639

DECLARATIE

La întrebarea care a fost acţiunea de propagandă a partidului în mediul sătesc de la 1944 - 23 August - până azi răspund :

Dela 23 August 1944 la 6 Martie 1945

Partidul fusese dizolvat, sub regele Carol II.- După 23 August 1944, secretarul general de atunci, Dl. Ghiţă Pop, s'a îngrijit de repunerea partidului în funcţiune.-

De propagandă nu putea fi vorba, fiindcă era în plin războiu şi nu exista încă un obiectiv al acestei propagande pentru ţărănime.-

Ca centru, s'au luat măsuri pentru reapariţia ziarului " Dreptatea " şi a ziarelor săptămânale " Dreptatea satelor " şi " Ţărănismul ".- Dl. Virgil Solomon a închiriat tipografia ziarului " Curentul " şi a creiat - împreună cu un grup - ziarul " Curierul ".-

Partidul reapare pe scena politică prin două ziare, un oficios şi un altul prieten, acesta fiind condus de Dl. Augustin Popa.-

Ziarul " Curierul " are o atitudine anti-comunistă şi naţionalistă - ceeace a putut naşte dela început un curent în acest sens în opinia publică, cu răsunet şi la sate, în măsura în care putea ajunge până acolo.-

Ziarul este suprimat de Comisia Aliată de Control pentru un articol sau o informaţie cu tendinţe anti-sovietice.-

In timpul crizei Guvernului Rădescu " Dreptatea " atacă violent pe comunişti.- In special în chestiunea incidentelor dela Malaxa, Dreptatea are o atitudine violentă de propagandă antiguvernamentală.- Ea este tipărită atunci la o tipografie mică " Finanţe şi Industrie ", fiindcă Dl. Solomon cedase contractul cu tipografia " Curentul ".- La rândul ei " Dreptatea " este suprimată.- Cu aceasta dispare orice mijloc de propagandă prin presă a partidului.-

Atât cât au existat aceste două ziare, ele au întreţinut în opinia publică o stare de spirit anti-comunistă şi naţionalistă, mai ales după încetarea colaborării de guvern, în timpul cărei

./.

oficiosul " Dreptatea " a trebuit să se ţină într'o anumită rezervă.- Aceasta nu-l împiedica însă de a avea o atitudine anti-comunistă.- " Dreptatea"însă nu era scrisă mulţumitor şi de aceia eu am cerut înlocuirea D-lui Livianu cu Dl.Nestor Badea.- Aceasta s'a admis şi până la suprimarea ei " Dreptatea" a fost condusă de Dl.Badea,într'un ritm mai viu decât înainte.-

In această vreme (începutul anului 1945)secretariatul general ia măsuri pentru reorganizarea partidului,- după cum s'a arătat în altă parte - cu prilejul ţinerei congreselor sau comitetelor,cuvântările fruntaşilor partidului pun accentul pe primejdia ce o prezenta comunismul pentru proprietatea ţărănească şi pe ideia naţională.- Aceste două elemente de propagandă îşi fac repede curs în ţărănime,chiar prin fruntaşii dela sate, care veneau la adunări sau întâlneau în oraşe pe conducătorii naţional-ţărănişti locali,.-

Odată cu reorganizarea partidului se face aşa dar propagandă în sensul acesta,colectările de cereale şi vite,făcute -pentru executarea convenţiei de armistiţiu - nemulţumea pe ţărani.- Aceştia erau şi mai receptivi la propaganda de care vorbesc.- In Moldova situaţia specială,creată de război,creea un mediu şi mai favorabil.- Aci se desvolta fără iniţiativa noastră însă - un curent puternic antisemit,datorit şi prezenţei la conducerea administraţiilor şi în poliţie, a evreilor.-

In Ardealul de Nord era firesc să existe un puternic curent anti-unguresc,pe care gărzile denumite " Iuliu Maniu " l-a alimentat desigur.- Am văzut şi eu,întâmplător în faţa statuiei " Mihai Viteazul ",în toamna anului 1944,o adunare - cu drapele - de propagandă pentru voluntarii destinaţi gărzilor " Iuliu Maniu ".-

Incă de atunci,s'a vorbit de colhozuri,pe care ţăranii le văzuseră în Uniunea Sovietică.- Colhozul însemna desfiinţarea proprietăţii ţărăneşti.- Ţăranul,actual proprietar de pământ, devenea pălmaş pe pământul,care fusese până atunci al lui.- Aceste lucruri se spun dela om la om,ca şi în adunările partidului.- Colhozul este pentru ţărănime imaginea viitorului regim comunist.- La începutul anului 1945, aceste idei şi slogane ~~înce~~ încep să-şi facă drum.- Evenimentele din Martie 1945,care aduc la guvern,regimul actual - cu excluderea noastră şi a liberalilor - au fost folosite ca o confirmare a acestei propagande.-

Dela 6 Martie 1945 la 19 Noembrie 1946 şi

Ziarele noastre nemai existând s'au luat măsuri să se

elaboreze un buletin informativ pentru şefii de organizaţiuni judeţene,sarcină ce a fost încredinţată biroului presei.- Secretariatul general făcea însă cea mai mare parte a acestui buletin,la care a colaborat şi Dl.Ghiţă Pop.- El cuprindea o dare de seamă rezumată a situaţiei politice extrase din presa şi publicaţiunile străine,ştiri şi instrucţiuni politice.- Acest buletin era astfel redactat în spiritul politicei oficiale a partidului.- El n'a putut dura însă multă vreme,fiindcă mi s'a atras atenţia,din partea Comisiei de Control,că acest buletin nu poate fi reprodus în mai mult de 6 exemplare.- De aceia l-am redus la membrii biroului.- Intern buletinul se trimitea prin curieri ai organizaţiilor.-

Propaganda în organizaţiuni a continuat în acelaş sens în 1945.- Ea a fost alimentată şi de situaţi creată Guvernului în urma conflictului său cu coroana.- Seceta de atunci, ridicările de cereale silite,pentru armistiţiu,consecinţele inflaţiei care sporea zilnic,au fost folosite în campania de propagandă dela om la om,pe care o făceau rogamizaţiile.-

Reforma agrară n'a modificat elementele propagandei,- fiindcă săteanul care a căpătat pământul,vrea să-l păstreze.- Ameninţarea colhozului devenise/atunci o realitate,în sensul propagandei noastre.- Diferenţele făcute între foştii luptători, pe cele două fronturi au mărit nemulţumirile.- Partidul a tipărit proectul său,de reformă agrară,pe care l-a răspândit prin organizaţiile judeţene.-

Congresele şi comitetele judeţene au continuat să ţină şedinţele lor în tot cursul anului 1945 şi au fost şi au fost isvoare de propagandă foarte bune.- Secretariatul General n'a dat instrucţiuni de propagandă nici prin buletine nici altfel.- Nu era nevoie.-

Reamintesc că în Ianuarie 1945 s'au dat instrucţiuni scrise tuturor organizaţiilor pentru reorganizarea partidului începând dela comună (sat)până la preşedinte.- Aceste instrucţiuni desvoltau prevederile Statutului.-Trebuiau alegeri noi de comitete săteşti.- Un sat trimitea în complexul judeţean un număr de delegaţi direct proporţional cu numărul înscrişilor(mi se pare de fiecare grupă de 25 de membrii,un delegat).- Complexul alegea pe preşedintele organizaţiei judeţen şi comitetul executiv.- Acesta din urmă alegea biroul,Delegaţia Permanentă şi comisia de disciplină.-In comitet erau aleşi şi reprezentanţi ai sectoarelor auxiliare şi profesionale.- Erau secţiuni auxiliare Tineretul şi femeile,iar profesionale cele-

lalte - nelimitate - învăţători,medici,preoţi şi evident muncitorii mai ales în centrele industriale.-

Instrucţiunile prevedeau alegerea la ţărani, muncitori şi tineri în delegaţia permanentă, din care făcea parte şi secretarul tineretului.

Seria congreselor a fost deschisă de dl.Mihalache, la Câmpulung, la 24 Ianuarie 1945. Eu am continuat-o la Piteşti la 4 sau 5 Februarie. La unele congrese au participat şi reprezentanţi dela centru. Cum mai ales Moldovenii nu s'au grăbit să procedeze toţi la reorganizare, în vara anului 1945, domnii Maniu şi Mihalache au convocat la Club pe toţi prezidenţii de organizaţiuni aflaţi în Bucureşti.- Ei au fost invitaţi să înceapă de îndată această operă şi în orice caz să lase înlocuitori locali.- Graţie acestor măsuri şi mai ales datorită destinderei relative ce a urmat după 8 Ianuarie 1946,s'a reluat activitatea întreruptă în vara lui 1945.- Până atunci nu avusese loc congrese decât în Muntenia.-

In primele luni ale anului 1946 s'au ţinut congrese peste tot.- La congresul organizaţiei de Iaşi,condusă de Dl. Zane,au participat şi D-nii Hoţiegamu şi Veniamin.- La congresul dela Bârlad al organizaţiei de Tutova,condusă de Dl.Taşcă a participat Dl.Veniamin şi alţii.- La Dorohoi a fost Dl.Răutu - preşedinte acolo - la Baia a fost Dl.Hudiţă ; la Botoşani Dl. Polizu Micşuneşti ; Dl. Mihalache a fost la Bacău şi a prezidat cred la Suceava,cu care prilej a vizitat mai multe organizaţiuni.-

Eu am fost la Prahova şi la Turnu-Severin.- In trecere m'am oprit la Craiova.- In primăvara lui 1946(Mai)am vizitat toate organizaţiile din Moldova şi Bucovina,cu excepţia Sucevei, a Iaşului şi Huşiului,dar am fost la Brăila.- Am participat la congresul dela Câmpulung (Bucovina).- La Râmnicu Sărat am fost şi eu şi dl.Mihalache,pentru a aplana dificultăţi personale.- La Buzău era Dl.Anghel ; la Vlaşca era Dl.Cartojan - membru în delegaţia permanentă - la Dâmboviţa Dl.Spineanu,la Constanţa a fost Dl.Măcărescu care a mai prezidat congresele dela Roman şi Vaslui.- Deasemeni la congresul dela Neamţ.- La Teleorman a fost Dl.Spineanu (congresul s'a ţinut la Roşiorii de Vede).-

In Ardeal au fost la congrese sau au vizitat organizaţiile D-nii Mihai Popovici - preşedinte regional - Dl.Ilie Lazăr şi alţi fruntaşi.- Organizaţiile sunt prezidate de membrii importanţi ai partidului ca de pildă : Timiş-Torontal Dl.

./.

Bocu Sever şi Dl.Leucuţia ; Arad,dl.Leucuţia,Turda Dl.Ionel Pop,Severin Dl.Ghilezan ; Braşov Dl.Mihai Popovici şi Gh. Dragoş ; Târnava Mare Dl.Serdici ; Târnava Mică Dl.canonic Moldovan ; Alba Dl.I.C.Pop ; Satu Mare Dl. Damian,Clujul Dl.Emil Haţiegan ; Hunedoara Dl.Ilie Lazăr,care este prezident şi la Maramureş ; Făgăraş,Aurel Dobrescu,Oradea Dl. etc.- Cea mai mare parte din aceşti şefi sunt membrii ai delegaţiei permanente,sau fruntaşi de prim ordin ai partidului.-Ei cunoşteau politica partidului,era cum am descris-o într'o declaraţie specială.-Ei duceau deci la congrese,comitete sau adunările la care participau,normativele pe care le deduceau din discuţiunile şi contactele de la centru.- S'au dat instrucţiuni organizaţiilor să reîmprospăteze cadrele cu elemente locale tinere.-Partidul nu mai luase contact cu alegătorii din 1932.- Cadrele lui erau - unele bătrâne şi obosite - altele mai puţin dispuse la luptă.- Generaţiile noi nu ne cunoşteau.- De aceia ele trebuiau atrase.- Se impunea această politică şi pentru a nu le lăsa să alunece spre partidele noi şi pentru că la situaţia politică actuală era nevoe de un dinamism chiar mai mare ca în trecut.-

Tineretul a cerut mereu să i se facă loc mai mult în conducere.- Eu am avut de luptat din greu cu bătrânii atât sus cât şi mai jos.- N'am venit la centru să fac mare lucru.-In alegeri am avut numai trei reprezentanţi ai tineretului (în Vechiul Regat).- De aceia în proectul de Statut s'au prevăzut locuri mai numeroase pentru tineret şi toate organele de conducere ale partidului.-

Cum partidul lupta folosind lozincile mai sus arătate,elementele naţionaliste erau atrase spre el,mai ales la tineretul universitar.-Ele accentua dinamismul care trebuia imprimat partidului.- Se poate spune că era şi lupta pe teren,mai ~~xxxxx~~ utile decât celelalte.- Rolul lor nu putea fi altul - după cum am încercat să-l limiteze (am arătat în declaraţiile referitoare la tineret.-)

In cadrul acestor norme generale,date de partid, şefii de organizaţii aveau depline puteri,ca congresele să promiveze elementele tinere şi dinamice.- Am fost mulţumit de felul în care se prezentau organele din conducerea judeţelor moldovene şi Bucovinene când le-am vizitat.- Erau acolo oameni tineri,capabili,intelectuali şi ţărani.-

./.

După congrese şefii de organizaţii erau obligaţi să păstreze un contact cât mai strâns şi să raporteze - pe cât este cu putinţă - secretariatului despre activitatea şi situaţia locală.- Secretariatul raporta delegaţiei permanente stadiul organizării şi al acţiunei pe teren.- La comitetul din 3 Iulie 1946,am făcut în raportul meu,o expunere mai largă asupra acestei activităţi şi a organizărei.-Pot spune că în preajma campaniei electorale partidul se prezenta într' o formă excelentă de luptă.-

Apariţia proectului de lege electorală,deschidea virtual şi campania alegerilor.- Prima chestiune,care s'a pus mai întâi în discuţia biroului,a fost Cartelul cu celelalte partide din opoziţie.-

Acordul a fost unanim asupra cartelului cu social democraţii idependenţi.- In privinţa cartelului cu liberalii, opoziţia în birou a fost aproape unanimă.-Dl. Maniu evita să ia încă o atitudine.- Impresia mea era că D-sa privea ca necesar acest cartel.- Delegaţia Permanentă a hotărât în cursul lunei Iulie înfiinţarea unui comitet electoral al partidului.- El a fost constituit şi a avut două secţiuni principale : propagandă şi asistenţă juridică.- Secţiunea de propagandă era împărţită în două subsecţiuni : manifeste şi adunări.-

D-nii Aurel Dobrescu şi Cezar Spineanu au fost însărcinaţi cu propaganda.- Dl.Coposu era secretarul adjunct însărcinat cu conducerea lucrărilor comisiunei.- Dl.Veniamin avea secţiunea juridică.- Membrii comitetului erau tot membrii din Delegaţia Permanentă.- S'a mai înfiinţat şi o Comisie Financiară,condusă de casierul central al partidului,Dl.Stefan Mihăescu,tot ca membrii din delegaţia permanentă (Zane,Cezar Spineanu,Gh.Măcărescu).- Acest comitet şi-a început imediat activitatea cu atât mai mult cu cât secretarul general nu mai putea lucra.- Dl.Secretar Adjunct N.Pascu a fost însărcinat cu chestiunile juridice electorale,adică mai ales cu aplicarea legei electorale.-

S'au elaborat şi tipărit manifeste pentru toată ţara. Adunări nu s'au putut organiza fiecare şef de judeţ şi-a făcut propagandă cum a crezut mai bine.-Centrul a ajutat cu fonduri judeţele mai sărace.- Acest comitet a funcţionat până în ajunul alegerilor.-

./.

In privinţa cartelului ,delegaţia permanentă după lungi şi vii discuţii,a hotărât să nu se facă pe toată ţara, fiindcă social democraţii n'au primit să intre în el - ci s'au lăsat liber toate organizaţiile de judeţ să facă cartelurl locale.- Unele judeţe au pus lista cu liberalii(Fălciu şi în Ardeal).-

Intr'o şedinţă a Delegaţiei Permanente,ţinută - cred - pe la Septembrie 1946 s'au discutat instrucţiunile ce trebuiau date organizaţiilor în vederea apărărei urnelor.-S'a hotărât să se spună şefilor de judeţe că sunt liberi să apere urnele, cum ar crede mai potrivit.- In unele judeţe s'au luat măsuri în acest sens,recomandându-se recomandându-se oamenilor să rămână pe lângă localul de vot până la darea rezultatului.- In general Dl.Maniu.- In general Dl.Maniu era contra întrebuinţărei metodei forte în alegeri.-

Comitetul electoral ~~fxxxixgxxt~~ al tineretului,despre care am vorbit în altă parte, a trimis instrucţiuni scrise despre organizarea tineretului în timpul campaniei electorale, în special pentru apărarea urnelor,sub conducerea şefilor de judeţe,care aveau răspunderea.-

In Ardeal s'au dat circulări separate.-

O circulară generală,dată la începutul campaniei electorale,de Dl.Mihai Popovici,prezidentul regionalei Ardeal, cuprindea dispoziţiuni privitoare la constituirea de gărzi.-

Secretariatul general n'avea,în fapt,putere de amestec şi control asupra organizaţiilor din Ardeal.-Era o situaţie acceptată dela fuziunea celor 2 partide.-

Prin luna Octombrie - sfârşitul lunei - s'a discutat între cei trei şefi de partide din opoziţie creerea unui comitet de conducere a acţiunei electorale şi de informaţii reciproce s'a recomandat organizaţiilor judeţene să creieze în fiecare capitală de judeţ,asemenea comitete.-

La Bucureşti,comitetul central a fost format din D-nii Adrian Dimitriu şi Romulus Dan pentru social democraţi, Berceanu şi încă cineva dela liberali ; Cezar Simionescu şi dl. Leon dela Naţional Tărănişti.- Acest comitet a ţinut două trei şedinţe,sub prezidenţia D-lui Maniu,a participat Dl.Bebe Brătianu şi cu mine.-Sedinţele au avut un caracter informativ asupra măsurilor care s'au luat pentruca în judeţe să se creeze acele comitete locale.-

Cred că s'a dat un comunicat comun relativ la coor-

./.

donarea acţiunei electorale a celor trei partide şi la înfiinţarea comitetelor.-

In ziua de 20 Noembrie,după consfătuirea între cei trei şefi de partide,fiecare a dat un comunicat,prin care ele erau declarate nevalabile,voturile fiind falsificate.-

După alegeri s'a ~~xxxxxxxxx~~ convocat delegaţia permanentă care a ratificat comunicatul şi a hotărât convocarea Comitetului Central pentru ziua de 30 Noembrie.- La şedinţa acestui comitet s'a votat cu unanimitate rezoluţiunea propusă de delegaţia permanentă,în sensul căreia deputaţii naţional-ţărănişti nu vor lua parte la lucrările Parlamentului.-

S'a tipărit un apel către ţară,care fixa poziţia partidului faţă de felul în care au fost făcute alegerile,la noul Parlament şi de situaţia astfel creată.-

Atât înainte de alegeri cât şi după, - până la plecarea D-lui Maniu la Sibiu,în ajun de Crăciun - contactul între cei trei şefi de partide a fost permanent.-

Incă din vara anului 1946,Dl.Maniu numise o comisie pentru elaborarea unui nou Statut,care a lucrat sub preşedinţia D-lui Aurel Leucuţia,unul din iniţiatorii acţiunei pentru modificarea actualelor Statute.-

Dl. Maniu nu era de acord cu felul în care se lucra şi considera comisiunea ca neavând calitate să lucreze.-D-sa a elaborat,în vacanţa Crăciunului (1946-47)un proect de Statut.

Am fost trimis la Sibiu - cred în Februarie - ca să duc D-lui Maniu proectul Mihalache şi proectul comisiunei şi alte lucrări după cum am declarat anterior.-

Proectele aveau unele idei comune.- Se lărgea comitetul de sat,se crea organizaţia de plasă,cu preşedinte birou şi comitet.- Se lărgea comitetul judeţean.-

Tineretul,muncitorii,sătenii şi secţiile profesionale erau o reprezentare mai largă,până în comitetul central şi delegaţia permanentă a partidului.- In Vechiul Regat,proectul s'a pus în aplicare,printr'o circulară a D-lui Mihalache, numai pentru organizaţiile săteşti şi de plasă.- Dl.Popovici nu dă circulară pentru Ardeal.-

Dl. Maniu vine în Martie chemat de noi,dată fiind situaţia creiată în urma arestărilor.- Are loc la Dl.Dinu Brătianu acasă o consfătuire-la care sunt şi eu invitat- şi la care participă : D-nii Brătianu,Iuliu Maniu,Ion Mihalache,

Titel Petrescu,Bebe Brătianu,G.Fotino,M.Romniceanu şi cu mine.- Se discuta situaţia politică,în urma arestărilor şi se hotărăse iute menţiuni - comune pe lângă ceitrei aliaţi despre care am vorbit în alte declaraţii.-

Inainte de mergerea mea la Sibiu,Dl.Maniu fusese vizitat de Dl.Mihalache şi Popovici.- Ei au discutat situaţia politică de atunci,în intimitate.- Dl. Maniu mi-a lăsat impresiunea atât când l-am văzut la Sibiu cât şi când a venit la ~~Sibiu~~ Bucureşti,că arestările nu-l impresionau prea mult.- Dl.Popovici mi-a relatat că i-a reproşat D-lui Maniu că din cauza lui atâta lume a suferit.- Dl. Maniu a răspuns : aşa au fost vremurile, nu se poate război fără morţi şi răniţi.-

S'a întrunit Delegaţia Permanentă sub preşedinţia D-lui Maniu,care a raportat conversaţia cu Berry - dar în linii generale - prezentând-o ca favorabilă.- S'a hotărât crearea unei asistenţe pentru pentru a se trimite hrană celor închişi,şi care sunt membri ai partidului.- D-ra Bărbulescu,avocată,conducea asistenţa juridică şi era secretară.- I-am dat dispoziţie ca să nu acorde aceste asistenţe decât în procesele politice ale mebrilor partidului şi a celor ce merg pe linia partidului, dar nu în procese care ne compromit,prin acţiunea inculpaţilor, care nu sunt naţionalişti.-

In ajunul Paştelui 1947,Dl.Maniu pleacă la Sibiu.- In ziua plecărei l-am văzut şi mi-a spus că se întoarce imediat după sărbători.-

Mihai Popovici ia conducerea partidului,-

O şedinţă a delegaţiei permanente,prezidată de Dl. Mihalache,are loc la sfârşitul lui Aprilie.- Se iau măsuri de asistenţă, folosindu-se parlamentari pentru ducerea alimentelor.-

Se cere intrarea în Parlament şi constituirea Sfatului Parlamentar.- Sunt trimis la Sibiu - după cum am declarat.- Dl. Maniu le refuză pe amândouă.- Ii cer să vină la Bucureşti.- El vine după arestările din Mai.- Are loc şedinţa de birou,în care Popovici se plânge că am demisionat în loc să-l ajut.-

Intr'o şedinţă a biroului,Dl.Mihalache citeşte o scrisoare dela Suta din Domneşti-Muscel,în care acesta îi povesteşte cum l-au scăpat sătenii de a fi arestat,că pădurile sunt pline de oameni fugiţi şi cere ca partidul să găsească o soluţie cu guvernul.-Dl. Mihalache povesteşte şi alte cazuri şi cere ca

Mihai Popovici

647 bis

466/5
ST.132

biroul să examineze situaţia.- Dl.Maniu evită discutarea în fond a proble,ei.- Aceasta se întâmplă prin Mai.-

In Aprilie înainte de Paşte,delegaţia permanentă aprobase un proect de circulară după ce i-a adus unele modificări : Textul definitiv l-am prezentat D-lui Maniu în Mai la Sibiu.- A modificat o frază în care recomandase ca şefii de judeţe să lucreze pentru liniştirea spiritelor.-

N'am mai trimis circulara,fiindcă n'am fost de acord cu această modificare,pe care Dl.Mihai Popovici a prevăzut-o.-

Dl. Popovici prezentase într'o şedinţă de birou un proect de apel către Parlamentele străine redactat în limba franceză.-El este aprobat în principiu.- Il ia Dl.Maniu ca să îngrijească de trimiterea lui în străinătate.-

ss/.N.Penescu

17 Septembrie 1947

Incă din Noembrie 1944,după reconstituirea delegaţiei permanente şi a biroului,s'a pus şi problema tineretului.- Partidul a acordat tineretului totdeauna o importanţă deosebită.-

In timpul preşedinţiei D-lui Mihalache s'a făcut chiar o şcoală de cadre,care a funcţionat la C-Lung.-

Discuţiunile începute la sfârşitul anului 1944,aveau însă un caracter general şi ele priveau mai mult folosirea generaţiilor noi care dela 1937 nu mai putuseră fi folosite.-In acest fel chiar eu,după venirea la Secretariat am încercat să plasez în organizaţiile judeţene pe toţi care-mi erau recomandaţi de o comisie aleasă chiar din tineret.-Am avut greutăţi.- Atunci am început organizarea tineretului conform Statutului şi instrucţiunilor date în Ianuarie 1945 - după cum am arătat.-

Tineretul era deci în 1946-şi 947 organizat în felul următor.- Secţia tineretului universitar organizat pe centre mici universitare,cu comitete pe aceste centre şi o delegaţie permanentă pe ţară.-

Fiecare organizaţie judeţeană avea tineretul ei,cu un secretar(uneori numit impropiu prin şedinţe),care depindea de prezidentul organizaţiei judeţene.- Totţi secretarii de judeţe ar fi trebuit să aleagă,într'un congres,un secretar general, care trebuia să lucreze exclusiv cu prezidentul partidului.- In locul acestui secretar general,Dl.Maniu a numit un restrâns comitet sub preşedinţia D-lui Vişa,care a funcţionat până la

alegeri.-Nu ştiu dacă Dl.Viţa a demisionat formal,dar el nu s'a mai ocupat de tineret.-

Dl. Maniu putea oricând să numească pe altcineva.- La ştiinţa mea n'a făcut-o.- Dar aceasta n'avea influenţă asupra activităţei tineretului,care lucra în judeţe.- Deci, de acţiunea acestui tineret erau răspunzători şeful judeţului şi şeful partidului,care conducea - cu depline puteri - tot tineretul.-

ss/. N.Penescu

18 Septembrie 1947

copie vezi vol. 3 f. 623–627.

PROCES - VERBAL

de confruntare.

Astăzi, anul una mie nouă sute patru zeci şi şapte, luna Septemvrie, ziua optsprezece .

Noi, D.Diaconescu, referent special, asistat de dl.S.Davidescu, prim-chestor, procedând la confruntare dintre reţinuţii Mihalache Ioan şi Penescu Niculae, cu privire la ancheta în curs, constatăm următoarele :

NICULAE PENESCU :

Este adevărat că am avut o convorbire cu comandorul Cioroiu privitoare la plecarea în străinătate. Eu am chemat prin comandorul Mocanu pe comandorul Cioroiu, dela care eram informat că a avut un rol important în aviaţie. Contest că eu am chemat urgent pe comandorul Cioroiu pentru a vorbi cu dânsul despre plecarea în străinătate. Nu este adevărat că eu am dat dispoziţie telefonistei, ca atunci, când sunt chemat de un domn comandor Cioroiu, să-mi dea imediat legătura, nici că i-am reproşat la telefon că mi-a telefonat prea târziu, pentrucă nu aşteptam telefonul său în ziua aceea şi pentru o anumită oră. Recunosc că mi-a telefonat dl.Cioroiu probabil la societatea de chibrituri şi că i-am dat, dar nu ştiu dacă în aceeaşi zi, un rendez-vous la mine acasă, cred că la ora 4, dar nu ştiu precis.

Mi-amintesc numai ziua în care a venit la mine, nu-mi-amintesc dacă mi-a telefonat în aceeaşi zi sau cu o zi înainte. Precizez că l-am primit pe dl.Cioroiu în după amiaza zilei de 9 sau 10 Iulie. Nu i-am indicat nici telefonul meu, nici adresa, fiindcă-l avea el avea o rudă vis - avis de mine.

Pe comandorul Cioroiu l-am cunoscut fiindu-mi prezentat de comandorul Mocanu la Biroul Presei, unde venea des, la sfârşitul lui 1946 sau începutul 1947.

./.

M.C.

I-am acordat încredere comandorului Cioroiu, fiindcă mi-a fost călduros recomandat de comandorul Mocanu care m'a rugat să-l angajez la Biroul Presei, şi pentrucă l-am văzut de mai multe ori la dl.Maniu, fiind primit de dl.Maniu. Pentrucă dl.Maniu i-a acordat încredere, i-am acordat-o şi eu. Cei cari vin des la dl.Maniu, se bucură de încrederea dlui Maniu. Când a venit dl.Cioroiu la mine, l-am intrebat pentru a intra în discuţie, ceva în legătură cu organizarea biroului de presă. L-am întrebat dacă ar fi posibil să se găsească o combinaţie în sensul de a se cumpăra locurile şi prin complicitatea polotului a unui avion de călători "Tars", care în loc să meargă la Arad, să meargă pe coasta Turciei. Comandorul Cioroiu mi-a spus că această plecare este de domeniul fanteziei, şi că nu capătă avionul benzina până la Arad ci numai până la o escală, adăugând că el fiind cineva în aviaţie, şi-a rezervat o ultimă posibilitate de plecare, că această posibilitate nu trebue să fie epuizată, decât pentru personagii importante.

Pentru a-i da impresiunea că este un lucru practic serios i-am afirmat că este vorba de două personagii importante. Am comunicat convorbirea avută cu Cioroiu dlor Maniu şi Mihalache acasă la dl.Romulus Boilă.

ss.N.Penescu.

ION MIHALACHE :

Sunt foarte surprins, nu ştiu nimic.

ss. I.Mihalache.

NICOLAE PENESCU :

Nu am avut dispoziţii să iau contact cu Cioroiu, dela nimeni, ci am făcut-o din proprie iniţiativă. Când i-am comunicat dlui Maniu în prezenţa dlui Mihalache că Cioroiu a spus că această plecare costă 6000 dolari, pentrucă trebue să dea bani piloţilor care trebue să lase bani familiilor şi să aibă şi ei viaţa asigurată pe un an, câte 200 dolari pe lună. Dl.Maniu mi-a răspuns că partidul nu are această sumă. Inainte cu câteva zile de

./.

a vorbi cu Cioroiu, tot la dl.Romulus Boilă acasă, unde se găseau dl.Maniu şi Mihalache, i-am comunicat dlui Maniu că circulă zvonul în legătură cu arestarea mea iminentă. De arestarea mea am fost informat prin dl.Maniu, Mihalache şi Mihai Popovici, care la rândul său a cerut informaţii prin cumnatul dlui Ministru Teohari Georgescu, dl.Samuilă. Eu nu i-am comunicat dlui Maniu hotărîrea de a pleca în străinătate ci numai o informaţie.

In ziua de 12 Iulie am fost la dl.Mihalache acasă la Popescu Mehedinţi, unde am stat vreo oră şi i-am amintit printre alte discuţiuni de discuţia avută cu Cioroiu privitor la plecare, discuţiune pe care i-o relatasem când am fost la dl.Romulus Boilă. El Mihalache mi-a răspuns că i-ar fi dat dlui Cioroiu să facă un proect sau lucrare pe care a făcut-o bine fiind inteligent, dar i se pare a fi superficial (neserios) nu-mi aduc aminte calificativul dat. Dl.Mihalache mi-a spus că se întoarce dela Dobreşti Luni, să-l însoţesc acolo pentru a fi adăpostit. Eu n'am ştiut de plecarea mea înainte de Duminecă 13 Iulie, când mi-a fost propusă de dl. Maniu. Eu nu m'am gândit a pleca decât eu cu nevastă mea, nu cu dl.Mihalache.

ss. N.Penescu.

ION MIHALACHE :

Nici acuma nu ştiu că dl.Penescu mi-a comunicat convorbirea cu Cioroiu. Mi-amintesc că am vorbit despre Cioroiu ca de un om neserios, dar nu în legătură cu plecarea. N'am ştiut că dl.Penescu vrea să plece şi nici eu nu i-am spus dlui Penescu că vreau să plec, m'am găsit prima oară în legătură cu plecarea la dl.Dr.Jovin acasă, la 13 Iulie, la ora 9 seara.

ss. I.Mihalache.

NICULAE PENESCU :

In seara de 13 Iulie când am venit la dl.Maniu acasă pe la orele 9, am găsit numai pe dl.Maniu cu dl. Mihalache singuri. Nici dl.Maniu, nici dl.Mihalache

./.

nu mi-au comunicat obiectivul plecării în sensul politic, ci pentru a ne pune la adăpost.

La dl.Mihalache mă duceam, cât era în Bucureşti, foarte des, dacă nu mă duceam zilnic, mă duceam la două zile, pentrucă dl.Mihalache se interesa întâi de organizare şi pe urmă de viaţa de partid. Odată am văzut eşind dela dl.Mihalache un ofiţer american însoţit de o doamnă blondă. Doamna aceea mi-a spus că dl.ofiţer o fi fost maior vine să facă o vizită dlui Mihalache şi că doreşte să-mi facă şi mie o vizită. Pe doamna aceasta am cunoscut-o la dl.Mihalache acasă, fiindu-mi prezentată de dna Negruzzi. Această doamnă vorbea numai franţuzeşte.

In luna Aprilie, fiind în casă la dl.Nestor Badea şi fiind de faţă şi dnul Mihalache, dl.Maniu ne-a comunicat că a informat misiunile aliate, că faţă de prigoana pornită de guvern în contra P.N.T. prin arestări şi faţă de situaţia gravă din ţară, este nevoit să înceapă o acţiune pentru răsturnarea guvernului; că la această comunicare a primit prin Legaţia Americană un răspuns adresat Legaţiei pentru dl.Maniu (corespondenţa era între dl. Acheson şi Legaţie) pentru a-l sfătui să nu facă agitaţiuni în acest sens. In acest scop ne-a citit şi un text de pe o foaie de hârtie.

ss.N.Penescu.

<u>ION MIHALACHE</u> :

Intreabă pe dl.Penescu dacă atunci când a fost dânsul la dl.Maniu, n'a fost şi dl.Carandino.

ss. I.Mihalache.

<u>NICULAE PENESCU</u> :

Până când am plecat de acolo cu dl.Mihalache nu l-am văzut pe dl.Carandino.

<u>ION MIHALACHE</u> :

Dacă era dl.Penescu de faţă când l-am întrebat pe dl.Maniu cu ce program plecăm şi pe ce pivot se sprijină în această combinaţie.

ss.I.Mihalache.

./.

NICULAE PENESCU :

Nu.

ss.N.Penescu.

ION MIHALACHE :

Dl.Penescu când a venit, m'a găsit pe mine citindu-mi nota Acheson.

ss. I.Mihalache.

NICOLAE PENESCU :

Nu ştiu, dar poate să fie exact.

ss.N.Penescu.

ION MIHALACHE :

Nu mi-amintesc că dl.Maniu ne-a dat explicaţia că a comunicat misiunilor aliate că faţă de prigoana împotriva P.N.T., este dispus să pornească o campanie de răsturnare a guvernului şi că Acheson constată cu mulţumire că P.N.T. nu întreprinde agitaţii în ţară.

In legătură cu ofiţerul american, nu mi-aduc aminte.

ss.I.Mihalache.

Cele trei rânduri şterse mai sus, sunt şterse de mine, spuse de mine dar necorespunzând ideii mele.

ss.I.Mihalache.

Drept care am încheiat prezentul proces verbal, spre cele legale.

REFERENT SPECIAL,
ss. D.Diaconescu.

PRIM - CHESTOR,
ss. S.Davidescu.

Copie vezi vol. 3 f 628-629.

23 Sept. 1947 00655

D E C L A R A T I E

Nu ştiu să fi vorbit cu un ţăran URSU când am fost în Mai 1946, la congresul organizaţiei din Câmpulung-Bucovina. - după cum am relatat în altă declaraţie.

De acolo am plecat cu impresiunea că este linişte. Mi s'a raportat că se ţin întruniri şi administratia nu face greutăţi. Eu n'am avut nici o neplăcere şi nici un incident în tot timpul trecerei mele prin Bucovina, unde am stat două nopţi şi o zi, adică: o noapte la Dorna - Vatra când am ajuns acolo, o zi la Câmpulung şi drumul la Rădăuţi, o noapte la Rădăuţi.

Aceasta s'a întâmplat deşi eu anunţasem printr'un prieten care cunoştea pe Dl. BODNARAS, că trecerea mea prin judeţul său nu are nici o semnificaţie politică, dacă se ştie că eu vin acolo. Prieteni din Suceava /Gorcea/, Rădăuţi / Pintea Chirilă/ şi Sandru /C.Lung./ au fost la congres. Numai Sandru şi Gorcea ştiau că este probabilă venirea mea cu toate că se ştia că este congresul nostru. Nu s'a întâmplat nici un incident. Nu-mi aduc aminte să mi se fi vorbit de incidente şi persecutiuni, nici în timpul congresului care s'a ţinut la club, nici după ţinerea lui, nici la masă la Dl. SANDRU.

Eu am fost însoţit în Bucovina până la C.Lung. de Dl. EUGEN POPOVICI. Pe drum dela Dorna-Vatra la C.Lung, nu mi s'a vorbit de o situaţie ca aceasta în Bucovina.

ss/ N. Penescu

copie vezi vol. 3 - f 630, 631,

00656

23 Sept. 1946

DECLARATIE

Subsemnatul declar că într'o zi din primăvara acestui an, am autorizat transportarea arhivei dela Club, fiindcă se făcuseră percheziţii la unii prieteni.

Functionarul IONITA mi-a spus că aceasta arhivă au trimis-o la DUMITRU NEGOITA - om de serviciu - acasă şi că acesta a pus-o sub dărâmăturile unei case lovite de bombe.

Câtva timp înainte de arestarea mea, DUMITRU NEGOITA mi-a adus-o acasă la mine exemplarele scrise la gestetner din raportul meu la comitetul central din 3 Iulie 1946, care fuseseră şi ele adăpostite la el. Eu i-am cerut să-mi aducă aceste exemplare. Erau circa 100 având fiecare circa 40 de pagini.-

ss/. N. Penescu

Cred că sacul de stofă apartinând lui NEGOITA se găseste ~~xxxxxxxxxx~~ încă la mine. Sunt sigur că restul arhivei nu mi-a fost adusă în acest sac, fiindcă n'o ~~xxxxxxxxxxx xxxx~~ ţineam la mine acasă şi de ea se ocupa numai Dl. IONESCU IONITA.

ss/ N. Penescu

Copie vezi vol. 3. f 632, 633.

00657

DECLARATIE

Documentele, hârtiile, declaraţiuni, etc. în legătură cu abuzurile dinanitea alegerilor sau în timpul lor, au fost depuse la biroul Dlui Ministru Haţieganu şi apoi ele au fost încredinţate spre păstrare unui ofiţer de la Misiunea Militară Americană, de către personalul de la biroul D-lui Haţieganu, dacă nu mă înşel.-

ss. N.C. Penescu

25.Sept.1947.

E.F.

Copie vezi vol. 3. f 634 – 635. 00658

D E C L A R A T I E

Sunt bun prieten cu Dl.TIBERIU STEFANESCU fost Director Comercial la C.A.M., locueşte în Bucuresti Bd. Kalinderu Nr.1 sau 3, ştiam că un prieten bun al lui şi cunoscut al meu, Dl. Ministru Plenipotentiar BARABETIANU, are un apartament gol într'un bloc din Bucuresti. Cum Domnia Sa urma să plece în post, am rugat, în ziua de 7 sau 8 Iulie, pe Dl.TIBERIU STEFANESCU, să-i vorbească dacă n'ar putea să-l închirieze pe un timp scurt – fără să folosesc numele meu – pentru o altă persoană, ca să locuesc eu acolo şi să mă adăpostesc de urmăriri. Am fost în acest scop – ziua sus citată – la Dl.STEFANESCU acasă, în drum spre Tribunal, dela ora 8.3o–9.–

Dl.Stefănescu mi-a promis că va vorbit. Cu acest prilej el mi-a spus că este o soluţie de plecare din ţară cu un avion de călători – care face cursa Arad, dacă se găsesc mai mulţi amatori – şi sunt destui – şi dacă se câştigă complicitatea piloţilor. Mi-a arătat chiar pe hartă sau pe un caiet distanţele Bucuresti-Arad şi frontiera Turciei. Aceasta fiind mai mică. Mi-a intrat această idee în minte. Cum a doua zi răspunsul D-lui BARABETIANU a fost negativ, m'am gândit la Dl.Ciorotiu. De aceea l-am chemat să-i cer informaţii, după cum am arătat. Cu Dl.Stefănescu n'am mai vorbit în urmă. Il propun martor în apărare.

ss/ N.Penescu.

26 Sept.1947

copie vezi vol. 3. f 636–659.–699

00659

D E C L A R A T I E

Subsemnatul NICOLAE PENESCU, declar că pasagiile de mai jos sunt extrase din diferitele mele declaraţii date în cursul anchetei, dela 14 Iulie până azi.- Ele trebuesc integrate în acele declaraţii.-

" Imediat după 23 August 1944, partidul are pe scena politică prin două ziare : un ificios şi un altul prieten, acesta fiind condus de Dl. Augustin Popa.-

Ziarul Curierul are o atitudine anti-comunistă şi naţionalistă, ceeace a putut naşte dela început un curent în acest sens în opinia publică cu răsunet şi la sate.-Ziarul este suprimat de Comisia Aliată de Control pentru un articol sau o informaţie cu tentinde anti-sovietice.-

In timpul crizei Guvernului Rădescu " Dreptatea " atacă violent pe comunişti, în special pe chestiunea incidentelor dela Malaxa.- " Dreptatea " are o atitudine violentă de propagandă anti-guvernamentală.-Ea este tipărită atunci la o tipografie mică : "Finanţe şi Industrie", fiindcă Dl. Solomon cedase contractul cu tipografia " Curentul".-

La rândul ei "Dreptatea" este suprimată.-Atât cât au existat, aceste două ziare, ele au întreţinut în opinia publică la epoca aceia o stare de spirit anti-comunistă şi naţionalistă, mai ales după încetarea colaborării de guvern "(decl. din 16 Septembrie 1947).-

"Conducerea partidului (Dl. Maniu avea depline puteri)a urmărit după 23 August 1944 menţinerea puterii de Stat în mâna partidelor Naţional-Tărănesc şi Liberal.- In politica externă s'a considerat că România trebue să caute sprijinul anglo-american.-

Partidul Naţiona Tărănesc a urmărit, prin reprezentanţii să din guvernele Sănătescu şi Rădescu această politică de rezistenţă contra tendinţelor partidelor de stânga, adică contra pătrunderii acestora în administraţia de stat (prefecţi, primari etc), în învăţământ, magistratură, armată, biserică etc. şi în viaţa economică (Banca Naţională, Instituţii Economice de Stat

sau controlate de acesta etc.).-

" In general s'a urmărit menţinerea poziţiei dominante în Stat pentru cele două partide,imprimată de aceste partide"(decl.din 26 Iulie 1947).-

"Partidul Naţional Tărănesc a refuzat să intre în Frontul Naţional Democrat constituit de partidele de stânga. S'a propus D-lui Maniu ca partidul nostru să intre în acest front primind în consiliul lui proporţia de locuri pe care o avea în guvern.- Dl. Maniu a refuzat.- Se vor vedea mai târziu consecinţele.-In sfârşit s'a constituit cel de al doilea Guvern Sănătescu,cu membrii din partidele burgheze şi de stânga.-Misiunea celor cinci miniştri Naţional-Tărănişti era să înfrâneze tendinţele partidelor de stânga.- Cel mai greu rol îl aveam eu.- Aparatul administrativ de Stat şi cel poliţienesc trebuia în primul rând curăţate de elementele,care de cel puţin şapte ani,fuseseră uneltele regimurilor antidemocratice.- Dar în acelaş timp însărcinarea mea era să nu las să pătrundă în locul lor elemente din partidele de stânga.- Am plecat cu plăcere dela Ministerul de Interne.-In locul meu a venit Generalul Rădescu,care era şi Prim Ministru.-Miniştrii naţional-ţărănişti au sprijinit pe generalul Rădescu până la adunarea dela ARO.-

In şedinţele biroului la care lua parte şi miniştri naţional-ţărănişti,şi expuneau situaţia din guvern,nu se discutau problemele în spirit de concesiune ci de viguroasă rezistenţă"(din decl.dela 29 Iulie 1947).-

"Miniştrii naţional ţărănişti (rămaşi numai patru, fiindcă locul de ministru fără portofoliu oferit mie şi acceptat de comunişti,care au fost întrebaţi de Dl.Radu Xenopol,solicitat fiind de Dl.Maniu,rămăsese liber în urma refuzului meu),au continuat şi au afirmat această politică în timpul guvernului Rădescu.- Ei au sprijinit pe Rădescu în toată acţiunea acestuia,care urmărea aceleaşi scopuri. Aşa de pildă,Rădescu - cred într'o declaraţie - a arătat inoportunitatea reformei agrare.-Deşi în Delegaţia Permanentă a partidului s'a adus un proect de reformă agrară, elaborat de Dl.Mihalache şi deşi eu,Căpăţâneanu,Cezar Spineanu şi alţii,am cerut depunerea imediată a acestui proect la Comisia de Agricultură şi aducerea lui în discuţia Consiliului de Miniştri hotărârea luată a fost de a se amâna

aceasta,dat fiind că s'a contrariat politica lui Rădescu.-
Dl.Mihalache a fost de această părere,aşa încât hotărârea luată a fost de a se amâna reforma agrară.-

" A doua chestiune,venită la acea vreme în discuţia Delegaţiei,a fost numirea prefecţilor din Moldova.- Dl.Hudiţă a expus rezultatele vizitei Comisiei Ministeriale, care a rezolvat aceste dificultăţi la faţa locului.- Dl.Maniu şi alţi membri ai Delegaţiei - mai ales Moldoveni în cap cu Dl.Mărescu au criticat concesiunile făcute.-

Erau şi alte probleme de guvern,care veneau în discuţia Consiliului de Miniştri.- Dl.Maniu nu era mulţumit cu atitudinea miniştrilor noştri,pe care îi considera insuficient de dârji.-De aceia s'a şi creiat în jurul lor atmosfera că au fpst o echipă slabă.- Am convingerea că Dl.Maniu prefera desprinderea de această colaborare pe care o considera primejdioasă pentru partid.-Este evident că ar fi preferat să dobândească guvernul fără partidele de stânga,dar ştiind că nu era posibil se mulţumea cu o formulă de guvern,în care să obţină pentru persoane în afară de partide,Ministerele de Război,Internele şi Afacerile Străine." (decl.din 29 Iulie 1947).-

ss/. N.Penescu

25 Septembrie 1947

Continuare la declaraţia din 25 Septembrie 1947

" Inceputul anului 1945.- Secretariatul general ia măsuri pentru reorganizarea partidului,după cum s'a arătat în altă parte.-Cu prilejul ţinerii congreselor sau comitetelor,cuvântările fruntaşilor partidului pun accentul pe primejdia ce o prezenta comunismul pentru proprietatea ţărănescă şi pe ideia naţională.- Aceste două elemente de propagandă îşi fac repede curs în ţărănime,chiar prin fruntaşii dela sate,care veneau la adunări sau întâlneau în oraşe pe conducătorii naţional ţărănişti locali.-

Odată cu reorganizarea partidului se face aşa dar propagandă în sensul acesta.-Colectările de cereale şi vite,făcute pentru executarea Convenţiei de Armistiţiu ne-

mulţumeau pe ţărani.-Aceştia erau şi mai receptivi la propaganda de care vorbesc.- In Moldova,situaţia specială creiată de război,creia un mediu şi mai favorabil.- In Ardealul era firesc să existe un puternic curent anti-unguresc, pe care gărzile denumite "Iuliu Maniu" le-a alimentat desigur.Am văzut şi eu întâmplător în faţa Statuiei Mihai Viteazul în toamna anului 1944 o adunare cu drapele,de propagandă pentru voluntarii destinaţi gărzilor " Iuliu Maniu"

"Incă pe atunci s'a vorbit de colhoz-uri pe care ţăranii le văzuseră în Uniunea Sovietică.- Colhoz însemna desfiinţarea proprietăţii ţărăneşti. Tăranul,actual proprietar de pământ,devenea pălmaş pe pământul,care până atunci fusese al lui.- Aceste lucruri se spun dela om la om, ca şi în adunările partidului.- Colhozul este pentru ţărănime imaginea viitorului regim comunist.-La începutul anului 1945,aceste idei şi slogane încep să-şi facă drum,evenimentele din Martie 1945 care aduc la guvern regimul actual, cu excluderea noastră şi a liberalilor,au fost folosite ca o confirmare a acestei propagande" (din decl.din 17 Sept. 1947).

"Partidul trecând în opoziţie,după 6 Martie 1945 a luat faţă de Guvernul Groza,o atitudine de luptă,nerecunoscându-l.- Această luptă s'a împărţit în două perioade şi a folosit două metode.-Dela 6 Martie,până la 8 Ianuarie 1947,acţiunea contra guvernuluis'a manifestat din memorii, adresate celor trei mari puteri aliate şi M.S.Regelui,în care se arată că acest guvern nu reprezintă Tara şi se cerea înlocuirea lui în sensul rezoluţiei dela Potsdam,în interpretarea dată acestaia de partid.-"

"Acţiunea de protestare,faţă de aliaţi,de care am vorbit mai sus,a fost făcută împreună cu partidul liberal.- Memoriile au fost semnate de D-nii Maniu şi Brătianu, după ce erau elaborate de serviciile celor două partide, potrivit indicaţiunilor primite.- Unele din aceste memorii - adică cele mai importante - erau semnate şi de Dl.Titel Petrescu în numele partidului social democrat Independent. Guvernele englez şi american,au intervenit de câteva ori, în urma acestor memorii,cu note de protest faţă de guvernul român.- Memoriile cele mai importante erau prezentate misiunilor aliate (engleză şi americană) de D-nii Maniu,Bră-

tianu sau Titel Petrescu,de secretarii generali ai celor trei partide,sau lăsate prin funcţionarii de club la secretariatul misiunilor.- Memoriile au fost adresate totdeauna celor trei Mari Puteri.- Legătura cu legaţiile Anglo-Americană era făcută de Dl.Maniu prin Dl.Vasile Serdici " (din decl.din 26 Iulie 1947).-

" Câteva zile constituirea guvernului Groza,eram la Dl.Maniu acasă,când a venit Dl.Vişoianu,care i-a spus : este şi o veste bună.-Anglo-Americanii au trimis guvernului câte o notă,din care îi notifică nerecunoaşterea lui,nefiind constituit potrivit înţelegerii dela Yalta,adică cu toate forţele democratice ale Ţării.- Dl.Maniu,foarte satisfăcut, a rugat pe Vişoianu să-i procure notele.4 De atunci,până la criza de guvern din Mai 1945,ca eveniment important,notez declaraţia celor trei puteri dela Potsdam.-Dl.Maniu a văzut în acest act internaţional posibilitatea unei revizuiri a situaţiei interne" (decl.din 5 August 1947).-

" Cred că Dl.Maniu şi domnul Brătianu au vorbit M.S.Regelui în sensul ca Majestatea Sa să provoace o criză de guvern pe baza acelei rezoluţiuni internaţionale.- (este vorba despre rezoluţia dela Potsdam)dar nu pot afirma cu preciziune.-

" Se cunosc împrejurările în care a isbucnit acea criză în primăvara anului 1945,care a durat până la 8 Ianuarie 1946,când s'a pus în aplicare hotărârile dela Moscova a celor trei Mari Puteri.- In acest timp atitudinea partidului naţional-ţărănesc faţă de guvern,a fost de permanentă luptă." (din decl.din 5 August 1947).

" La venirea mea la conducerea secretariatului general am găsit un embrion de organizare a tineretului.Am căutat să o adâncesc.Am încurajat deci umplerea cadrului cu cât mai mult conţinut.-Dl.Maniu dădea o mare importanţă acestor organizaţiuni.-Tineretul însă manifesta tendinţe naţionaliste,anti-semite şi avea infiltraţiuni legionare,care ajunseseră până la conducerea lui.- Aceste tendinţe s'au accentuat şi tineretul a scăpat complect din mâna secretariatului general,în măsura în care acesta se putea ocupa de partea de organizare a lui aşa se explică manifestările făcute la 10 Mai anul trecut,manifestele imprimate şi difuzate fără ştirea mea,fiindcă ştiau că nu-mi dau aprobarea şi organizarea lui pe model de cuib sau creerea unei şcoli de

./.

~~nzib~~ cadre condusă de foşti legionari.- Situaţia ajunsese atât de gravă încât înainte de Paşte am trebuit s'ao aduc în discuţia biroului partidului din cauza următoarelor împrejurări : am fost informat de elemente democrate din tineret (Drăgulănescu, - preşedinte pe atunci - Novac (?) şi alţii,că în contra prevederilor regulamentului secţia tineretului a început să creieze cercuri de câte zece studenţi,în care se intra numai după prestarea unui jurământ şi plata unei cotizaţiuni.- Deasemenea că Ing.Veţeleanu - cunoscut legionar - a iniţiat o şcoală de cadre - condusă de elemente tot fost legionare = în care se ţineau conferinţe în spirit legionar " (din decl. din 8 August 1947.

" Unii dintre fruntaşii tineretului mi-au spus că dacă ei nu lucrează de acord cu aceste elemente,pierdem tineretul care merge spre dreapta în vreme ce partidul se complace în echivoc.- Sesizat de un memoriu al lui Drăguleănescu şi de cele petrecute la Delegaţia Permanentă a Tineretului,am convocat o şedinţă specială a Biroului Partidului,unde am expus cele de mai sus şi am ceut să se ia imediat măsuri pentru curmarea acestei stări.-Dl.Maniu nu agrea însă punctul meu de vedere.-Ca de obiceiu când nu-i plăcea o atitudine a noastră,ridica şedinţa,fiindcă avea o întâlnire importantă. Am aflat că unii membrii ai delegaţiei - cei din Cluj - s'au plâns Dlui Maniu contra mea.- Dl.Maniu nu mi-a spus nimic însă fiindcă văzuse atitudinea mea.- Este evident că orice acţiune îndrăzneaţă a tineretului (manifestaţiuni,manifeste clandestine)plăcea Dlui Maniu,care credea necesar să întreţină o permanentă stare de agitaţie" (decl.din 8 August 1947)

" Am constatat că în unele ziare " Fapta " şi " Poporul în special,au început să se producă atacuri împotriva mea,în legătură cu înlocuirea mea dela secretariat.-Am indicaţiuni că ele erau alimentate de Boşca Mălin.- Am participat la o şedinţă a Comisiei de Presă şi am cerut înlocuirea lui Boşca Mălin,cu atpt mai mult cu cât Buletinul Informativ era prost şi numerita banii cheltuiţi.N'am reuşit din cauza opoziţiei D-lor Ghiţă Popp,Serdici,Aurel Dobrescu şi Stefan Mihăescu.- In special Dl.Serdici s'a opus. De atunci relaţiunile mele cu Dl.Serdici au fost reci,până la începutul lui 1947. După câtva timp s'a produs afacerea Sarmisegetuza, cu care prilej am fost informat că un oarecare Sârbu ar fi scris la Club la Gestetner-ul secretariatului general pentru Ardeal

o gazetă clandestină : " Sarmisegetuza ".-

Am rugat pe Dl.Ionescu şi pe D-ra Darie să facă percheziţie peste tot în Club.- Am găsit la Biroul Presei hârtie cu antetul " Sarmisegetuza ".- Am convocat Comisiunea de presă şi am cerut din nou înlocuirea ambilor funcţionari fiindcă se putea răsfrânge asupra mea şi a partidului aceste acţiuni clandestine.- N'am reuşit nici de data aceasta, sub cuvânt că funcţionarii Boşca Mălin şi Beldeanu nu erau vinovaţi.-Mai târziu amândoi au dispărut".(decl.din 31 August 1947).-

Organizaţia muncitorească a fost creiată imediat după 23 August de Dl.Ilie Lazăr,ajutat de Dl.Romulus Georoceanu şi de ardelenii aflaţi în Bucureşti.- Organizaţia cuprindea nuclee în mai multe întreprinderi importante.Acestе nuclee nu lucrau pe faţă.-Menirea lor era să atargă cât mai mulţi muncitori în partid şi să ajungă la conducerea comitetelor de fabrică şi sindicate.-Totodată organizaţia muncitorească constituia o masă de manevră pentru orice împrejurare.- Se căuta a se atrage mai ales acele elemente muncitoreşti,care nu erau ~~xxxxx~~ primite în sindicate,cunoscute prin activitatea lor trecută anti-democratică.- Pentru recrutarea de elemente în organizaţia muncitorească se foloseau lipsurile datorate secetei şi urmărilor războiului,pe care clasa muncitoare le simţea cea dintâi.-Este evident că se urmărea îngreunarea închegării unităţii muncitoreşti şi folosirea acestor elemente contra ei " (decl.din 8 August 1947).-

" Dl.Maniu mi-a dat,cred, două trei zile înainte de 8 Noembrie (detaliile sunt la dosarul Curţii Marţiale) dispoziţia să comunic organizaţiei Capitalei să convoace la Club pe şefii de sectoare şi circumscripţii,urmând să le dea Dsa personal instrucţiuni în legătură cu manifestaţia din 8 Noembrie.-Dr.Lupu a fost surprins că Dl.Maniu convoacă peste capul lui,organizaţia Capitalei,s'a supărat şi n'a venit la Club.-Impreună cu alţi fruntaşi ai partidului am însoţit la Club pe Dl.Iuliu Maniu,unde D-sa a vorbit şefilor de sectoare şi comitetelor de circumscripţii,în sensul ca membrii partidului şi populaţia Capitalei să fie îndemnată să participe la acea manifestaţie.- Dl.Maniu trebuind să plece am mai rămas eu şi am trebuit să repet celor întârziaţi ceeace a spus Dl.Maniu - aceasta din dispoziţia D-sale. In ziua de

8 Noembrie am fost invitat la o audienţă la Dl.Ministru de Interne la ora 9-930 dim.- Am găsit şi pe Dl.Bebe Brătianu. Audienţa a fost comună.- Domnul Ministru de Interne ne-a cerut ca cele două partide să ia măsuri pentru împiedicarea manifestaţiei,fiindcă elemente iresponsabile ar putea provoca incidente.- D-sa ne-a citit o adresă a D-lui Preşedinte al Comisiei Aliate de Control,în care se spunea că meetingurile sunt permise cu condiţia să se păstreze liniştea.- Am mers la Dl.Maniu,la locuinţa D-lui Leucuţia şi i-am comunicat ceeace a spus Dl.Ministru.-Era acolo,s'au a venit puţin în urmă Dl.Mihalache şi alţi fruntaşi.- Dl.Maniu a răspuns că nu poate împiedica o manifestaţie pentru Rege, care nu este a partidului.- Am stat acolo cam până la ora 11.- Am văzut,împreună cu cei prezenţi un grup cam de 100 studenţi,în frunte cu studentul Ludoşan,trecând pe Schitu Măgureanu spre Stirbey Vodă,cu drapelul şi portretul M.S. Regelui,strigând " Relege şi Patria ".- Ei erau urmăriţi de un detaşament de soldaţi.- Dl.Maniu s'a bucurat,evident,la vederea manifestanţilor.-Plecând spre casă,Dl.Maniu m'a rugat să merg în Piaţa Palatului şi să-i telefonez dela Club, cum se desfăşoară manifestaţia.-Am oprit maşina la Club,am mers până în faţa hotelului Athenee Palace,împreună cu Dl. Popescu-Mehedinţi.- Am întâlnit acolo pe Dl.Bebe Brătianu, Măcăcrăscu,magistraţi dela Casaţie,miniştrii plenipotenţiari, etc.,care priveau manifestaţia.- Mi-au spus că se produsese un incident cu nişte muncitori care intraseră în mulţime în autocamioane.-Unul din acestea ardea" (decl.din 3 Septembrie 1947).-

ss/.N.Penescu

26 Septembrie 1947

Continuarea declaraţiei din 26 Sept,1947

" Pasagiul privitor la România,din comunicatul Conferinţei dela Potsdam putea fi interpretat în sensul că cele trei Mari Puteri declarau de nereprezentativ guvernul din Bucureşti.-Am fost însărcinat să comunic D-lui Negel - de către Dl.Maniu - acest punct de vedere.- Dl.Negel m'a lăsat să înţeleg că după părerea sa,M.S.Regele nu poate

./.

intervemi,decât dacă i se face o comunicare în acest sens de cele trei Puteri aliate.- Dl.Maniu nu a fost mulţumit cu acest răspuns.-Cred că Dl.Niculescu-Buzeşti a vorbit M.S.Regelui mai mult în acest sens.- Nu această intervenţie a determinat însă (după părerea mea)pe M.S.Regele să retragă încrederea guvernului.-

In acest răstimp amintind numai manifestaţia dela 8 Noembrie,când Dl.Maniu a dat dispoziţiuni organizaţiei Capitalei să manifesteze pentru Rege,în semn de solidarizarea Naţiunei cu Suveranul şi vizita Domnului Edhridge căruia i s'a prezentat un memoriu şi materialul documentar ce s'a putut aduna privitor la acţiunea de comunizare a aparatului de Stat.- Memoriul a fost rezumativ şi lucrarea a fost elaborată de o Comsiune.Din ordinul D-lui Maniu,eu am predat memoriul după ce s'a terminat audienţa sa.-

După 8 Ianuarie 1946

In primele zile ale lunei Ianuarie au sosit la Bucureşti Vâşinski,Hariman şi Klark Karr,ambasadorii Statelor Unite şi Marei Britanii la Moscova.- Cei doi au făcut o vizită D-lui Maniu căruia i-au cerut să primească hotărârea dela Moscova singura care a fost posibilă.- Dl.Maniu mi-a comunicat aceasta ca şi esenţialul convorbirei.-Reeşea că Dl.Maniu a informat pe ambasadori că guvrenul nu-şi va ţine angajamentul ce-şi va lua.-In acest scop Dl.Maniu a elaborat un mic memoriu.-Din corespondenţe publicate mai târziu - cu prilejul recunoaşterii Guvernului Groza - am constatat că unele din recomandările D-lui Maniu fuseseră reţinute de cei doi ambasadori.- Acest memoriu nu a fost lucrat la Secretariat.-Dl.Ing.Rică Georgescu,făcea atunci oficiul de interpret şi legătura D-lui Maniu,în special cu Delegaţia Americană.-

In dimineaţa zilei de 8 Ianuarie am fost la Dl. Maniu să-l felicit de ziua lui.- Era lume multă.- Era şi Dl. Haţieganu,căruia Dl.Maniu i-a dat să citească un proect de declaraţie,ce urma să fie citită după masă în Consiliul de Miniştri.- Dl.Haţieganu a cetit textul cu "ton înalt" cum spunea el şi l-a acceptat fără modificări.- Acest text a surprins pe Dl.Romniceanu,când a fost citit.- De aceia el a cerut noui instrucţiuni dela conducerea liberală.Textul era elaborat de Dl.Maniu personal.-

Textul declaraţiei cuprindea ideia că Ministrul Naţional Tărănist participă la Guvern ca observatorul executării angajamentelor luate de guvern prin comunicatul dela 8 Ianuarie şi faţă de ambasadorii englezi şi americani.-Din cauza neautorizării la apariţie a tuturor jurnalelor naţional ţărăniste,care fuseseră suspendate,din cauza felului cum se aplica cenzura,din cauza incidentelor ce se petreceau cu prilejul şedinţelor congreselor judeţene între partidele de stânga şi partizanii noştrii,se fac din nou intervenţiuni la cei doi aliaţi prin memorii.- Cea mai mare parte din aceste memorii - adică cele principale - erau semnate de şefii celor trei partide de opoziţie.-Ele repetau ideia că recunoaşterea guvernului Groza este condiţionată de executarea angajamentelor luate la 8 Ianuarie.- Cred ~~şi~~ că şi după această recunoaştere,care a intervenit,s?a susţinut mai departe această teză. Efectul acestor memorii s'a văzut în notele pe care guvernele englez şi american le-au trimis guvernului Groza,atât relativ la libertatea presei cât şi referitor la legea electorală şi campania electorală.-Am spus mai sus că memoriile erau cunoscute Delegaţiei Permanente.- Aceasta lucra acum din plin. După agresiunea, pe care am suferit-o la Piteşti,aproape trei luni n'am putut lucra tocmai în campania electorală.- Am fost suplinit printr'un comitet electoral condus de dnii Cezar Spineanu şi Aurel Dobrescu careredactau manifestele în sensul şi spiritul acţiunei imprimată campaniei electorale de Delegaţia Permanentă,- Şedinţele ei se ţineau în casa mea, din atenţiune pentru mine care eram imobilizat.- Ele avea loc de două trei ori pe săptămână,politica şi acţiunea partidului fiind deja trasate.-

In epoca aceasta se întâmplă trei evenimente : Conferinţa de Pace dela Paris,Comitetul Central Naţional Tărănesc şi Recunoaşterea Guvernului Groza.-

Comitetil Central a ţinut după nouă ani prima lui şedinţă cu partidul reorganizat.- La 3 Iulie am citit un raport asupra activităţii conducerii de partid - adică a D-lui Maniu - din Noembrie 1937 până la 23 August 1944 şi de atunci a partidului până la zi.- Dl.Maniu a făcut un expozeu a părţilor din această acţiune,pe care şi le rezervase.-El a făcut şi o dare de seamă asupra situaţiunei din acel timp cu incursiuni în politica externă,aşa cum o concepea.-Comitetul

Central n'a ales organele de conducere ale partidului conform ordinei de zi.- El a ratificat numirile D-lui Maniu la Secretariat,casierie etc.-Cooptările în Delegaţia Permanentă le-a prelungit până la o nouă şedinţă a comitetului şi a autorizat conducerea de partid să coopteze şi alţi membrii ai delegaţiei Aşa au intrat în delegaţie D-nii Hudiţă,Solomon,Dr.Petrescu, Nestor Badea,Leucuţia şi Emil Haţieganu.- Cu aceste cooptări Delegaţia Permanentă era şi mai ferm ataşată politicei de intransigenţă a D-lui Maniu.- Campania electorală se desfăşoară - după şedinţa Comitetului - cu toată amploarea.-Se fac memorii şi pentru M.S.Regele,confecţionate cu aceiaşi metodă. M.S.Regele a fost sfătuit - cred de către cei trei şefi de partide de opoziţie - să nu semneze decretul lege constituţional şi nici pe cel al legei electorale,în formele prezentate de guvern.-

Comitetul electoral a elaborat manifeste numeroase adresate tuturor categoriilor de cetăţeni.-Tema lor era apărarea proprietăţii (a pământului),a credinţei,cu factură naţionalistă şi anti-comunistă,aceste două elemente apărând ca fiind legate.-S'a făcut şi un manifest general al partidului semnat de Dl.Maniu.- Manifestul către Armată,cred că a fost cenzurat.- Am însă impresia că totuşi manifestul a fost în parte răspândit ". (din declaraţia din 5 August 1947).-

" Apariţia proectului de lege electorală deschidea virtual şi campania alegerilor.-Prima chestiune,care s'a pus mai întâi în discuţia biroului,a fost cartelul cu celelalte partide din opoziţie.-

Acordul a fost unanim asupra cartelului cu social democraţii independenţi.-In privinţa cartelului cu liberalii, opoziţia în birou a fost aproape unanimă.- Dl.Maniu evita însă să ia o atitudine." (din decl.din 17 Septembrie 1947).-

" Prin luna Octombrie - sfârşitul lunei - s'a discutat între cei trei şefi de partide de opoziţie,creerea unui comitet de conducere a acţiunei electorale şi de informaţie reciprocă.-S'a recomandat organizaţiilor judeţene să creeze în fiecare capitală de judeţ asemenea comitete.-La Bucureşti Comitetul Central a fost format de dnii Adrian Dimitriu şi Romulus Dan pentru social democraţi,Berceanu şi încă cineva dela Liberali,Cezar Simionescu şi I.Leon dela Naţional-Ţărănişti.- Cred că s'a dat un comunicat comun relativ la conducerea acţiunei electorale a celor trei partide

./.

şi la înfiinţarea comitetelor ".-

" Secretariatul raporta Delegaţiei Permanente stadiul organizărei şi al acţiunei pe teren.- La Comitetul din 3 Iulie 1946, am făcut în rportul meu o expunere mai largă asupra acestei activităţi şi organizări.- Pot spune că în preajma campaniei electorale partidul seprezenta într'o formă excelentă de luptă.-".-

" Propaganda în organizaţiuni a continuat în acel sens ca în 1945.- Ea a fost alimentată şi de situaţia creiată guvernului în urma conflictului său cu Coroana.-Seceta de atunci, ridicările de cereale silite, pentru Armistiţiu, consecinţele inflaţiei care sporea zilnic, au fost folosite în Campania de propagandă dela om la om pe care o făceau organizaţiile.- Reforma agrară n'a modificat elementele propagandei fiindcă săteanul care a căpătat pământul vrea să-l păstreze.- Ameninţarea colhozului devenise atunci o realitate, în sensul propagandei noastre.- Diferenţele făcute între foştii luptători pe cele două fronturi au mărit nemulţumirile " (decl.din 17 Septembrie).-

" Conducerea de partid a dat mai multe comunicate privitoare la funcţionarii şi ofiţerii deblocaţi luându-le apărarea.- Era evident că aceştia erau atraşi spre partidul naţional ţărănesc.-El le oferea nu numai perspectiva unei reintegrări dar şi satisfacţia luptei contra guvernului care îi îndepărtase.-

Agitarea independenţei ţării de orice influenţă din afară (sovietică) le mărea potenţialul lor moral.- Acestor cauze trebue să atribuim venirea în partid a multor militari.- Aceştia nu se prezentau însă la Club.-Am văzut numai câţiva ofiţeri deblocaţi venind la secretariat ca să întrebe unde se pot înscri.- Dela preluarea conducerii Capitalei de către Dl.Mihalache, organizarea secţiunei profesionale a militarilor în Capitală a trecut exclusiv în grija D-sale Secretariatul a fost surprins de misterul care înconjura această chestiune în ultima vreme şi în ce priveşte raporturile cu el.- Mai ales că tot din ea s'a născut şi secţia militară pe ţară ale cărei atribuţiuni şi perspective erau mult mai interesante ".-

ss/.N.Penescu

26 Septembrie 1947.-

Continuare la declarația din 27 Septembrie 1947

" Despre activitatea secției militare.- In casa D-lui Mani se vedeau foarte des ofiţeri şi în special generali.- Despre activitatea secției militare am mai fost informat întâmplător de Gen.Zorzor,după cum am mai arătat,care mi-a spus că la secția militară se lucrează frumos şi că este în studiu un proect de reorganizare a armatei.-

" Odată,mergând la Club am găsit în camera de alături cu biroul meu,un grup de ofiţeri în civil,care mi-au fost prezentaţi - cred - de Gen.Stoica şi care aşteptau să se întrunească într'o şedinţă.- Le-am spus că aş fi foarte mulţumit, dacă aşi asista şi eu la una din şedinţe.-Printre ofiţerii pe care i-am văzut mai des la Dl.Maniu sunt şi Comandorii Mocanu din Marină şi Cioroiu din Aviaţie.-In campania electorală din Bucureşti am văzut ofiţeri în uniformă la adunarea sectorului de negru care a avut loc la club şi unde l-am găsit pe Dl.Maniu,atât la club cât şi în mulţimea care manifesta pe Str.Clemenceau în faţa Clubului.-"

" In primăvara anului 1946,cred în Aprilie,s'a ţinut la club o şedinţă a Delegaţiei Permanente a Tineretului Universitar pe Ţară,sub preşedinţia dlui Tarţia la care au participat D-nii Maniu,Mihalache şi cu mine,s'au citit rapoarte asupra situaţiei în toate centrele universitare făcute de preşedinţii acestora.- In acel moment organizaţia tineretului era pusă la punct cu oarecare dificultăţi la Iaşi.-Este adevărat că elanul tineretului nu putea fi uşor stăpânit şi D-lui Maniu nici nu-i plăcea să fie stăpânit.-Contra dispoziţiei mele exprese,s'au făcut unele manifestaţiuni de stradă, dintre care şi aceia dela 10 Mai 1946,care a prilejuit un proces cu multe condamnări.-In timpul alegerilor - cum am mai arătat - s'a constituit un comitete electoral mixt al tineretului universitar şi al generaţiei de 30 de ani.- Acest comitet a primit fonduri dela partid pe lângă cele ce-şi procurase singur.-Era prezidat de Dl.Vişa Augustin,pe care Dl.Maniu îl numise în fruntea unui fel de organ de conducere al organizaţiilor tineretului şi de legătură cu prezidentul partidului.- Dl.Vişa prezida un comitet de coordonare şi legătură,din care făceau parte Dl.Tarţia şi elementele cele mai active ale tineretului.-

Comitetul electoral a însărcinat pentru fiecare două trei judeţe,câte o persoană din tineret ca să ia legătura cu şefii de judeţe şi să organizeze tineretul din fiecare judeţ.

Li s'au dat manifeste şi ei au tipărit manifeste ale tineretului.- Tot acest comitet electoral a îngrijit de organizarea unui serviciu de curier între secretariat şi şefii de judeţe.-

Spiritul în care era condus tineretul nu se mai potrivea cu doctrina partidului.-In acelaş timp, tineretul se detaşa de Secretariatul General şi ţinea un contact aproape exclusiv cu Dl.Maniu.-Dl.Virgil Solomon se ocupa deasemenea de tineret, dar întâmplător.- Scoala de cadre condusă de Dl.Veţeleanu era, în realitate, conducerea reală a tineretului.- Tineretul putea astfel deveni foarte uşor un element important de luptă pe teren, cu atât mai mult cu cât el activa în centrele universitare şi putea avea alături şi celălalt tineret ~~şi pentru a se sălătura~~ din organizaţiile judeţene.- Tineretul universitar naţional ţărănist a pornit lupta contra tineretului universitar organizat în alte partide.-Agitaţia era făcută cu diferite prilejuri.- Aşa s'a întâmplat la Facultatea de Medicină Umană, cu prilejul morţei Prof.Ciocâlteu şi cu prilejul unui incident întâmplat Prof.Popa.- Studenţii naţional-ţărănişti creiau în mediu universitar ambianţa naţionalistă şi contrarie regimului, ori de câte ori era vorba de deblocări de profesori sau alte măsuri.- Am auzit că în provincie a fost utilizat şi tineretul sătesc pentru a se alimenta cei fugiţi în munţi şi în special ca element de ajutor ".(decl. din 12 Sept.1947).

" Intr'o şedinţă a Delegaţiei Permanente ţinută, cred, în Septembrie 1947, s'au discutat instrucţiunile ce trebuiau date organizaţiilor, în vederea apărării urnelor.- S'a hotărât să se spună şefilor de judeţe că sunt liberi să apere urnele cum vor crede mai potrivit.-

In ziua de 20 Noembrie după consfătuirea între cei trei şefi de partide, fiecare a dat un comunicat prin ele erau declarate nevalabile.- După alegeri s'a convocat Delegaţia Permanentă care a ratificat comunicatul şi a hotărât convocarea comitetului Central pentru ziua de 30 Noembrie ".-

" La şedinţa acestui comitet s'a votat în unanimitate rezoluţiunea propusă de Delegaţia Permanentă, în sensul căreia deputaţii naţional-ţărănişti nu vor lua parte la lucrările Parlamentului.- S'a tipărit un apel către ţară, care fixa poziţia partidului faţă de felul în care au fost făcute alegerile, faţă de noul Parlament şi de situaţia astfel creiată." (decl.din 17 Septembrie 1947).

./.

" D-nii Maniu şi Brătianu sfătuesc pe M.S.Regele să nu dea mesaj de deschiderea Parlamentului sau cel puţin să-l deschidă personal.- M.S.Regele nu dă urmare acestor sfaturi.-

Noi memorii comune ale celor trei partide sunt adresate aliaţilor.-

Rezistenţa naţională înăuntru şi sprijin dela anglo-americani în afară.- Dl.Maniu a declarat înainte de consfătuirile delegaţiei permanente,că nu este locul acum la realizarea programului nostru social,ci trebue să înfrângem mai întâi pe comunişti Această victorie contra comunismului n'o putem obţine decât prin rezistenţă naţională şi alegeri sau printr'o acţiune internaţională.- Dacă n'am putut câştiga alegerile trebue să continuăm a încuraja rezistenţa naţională contra regimului,care periclitează în acelaş timp regimul social existent şi independenţa ţării.- Si mai trebue continuată acţiunea internaţională pentru ca Statele mari din Occident să apere România.-Orice colaborare cu guvernul şi regimul politic actual înseamnează slăbirea rezistenţei naţionale.-Manifestele nu arătau cum trebue să se exteriorizeze această rezistenţă,care - este adevărat - nu era numită cu acest nume decât în expunerea D-lui Maniu,în faţa Delegaţiei Permanente.- Totuşi s'au putut vedea diferite manifestaţiuni individuale sau de grup,care nu erau inspirate de partid,dar îşi puteau găsi explicaţia în ambianţa creiată prin tactica partidului.- Aşa de pildă tineretul a tipărit manifeste clandestine şi a înfiinţat o şcoală de cadre,fără ştirea conducerei de partid şi a secretariatului general,care s'a sesizat de existenţa ei din auzite.- Aşa s'a observat în ultimul timp,o stare de agitaţie în tineretul partidului şi o tendinţă de a trece la organizarea pe modelul celular,că scăpând controlului centrului.-

Am mai spus că Dl.Maniu considera ca esenţial,pentru existenţa Statului Român sprijinul Apusului.-Dl.Maniu n'a ascuns nici odată această ideie fundamentală a politicei sale.-El credea că se urmăreşte comunizarea ţării,concomitent cu răsturnarea monarhiei şi cu proclamarea României ca republică federată Uniunei Sovietice " (decl.din 29 Iulie 1947).-

" Dl. Maniu spunea c'am aceste lucruri în conversaţiuni particulare.-In declaraţiuni făcute în faţa forurilor partidului, el a manifestat aceste preocupări în termeni mai clari la şedinţa din 7 Iunie a Delegaţiei Permanente,când s'a discutat tactica partidului.-Aceste conversaţiuni sau schimburi de vederi au avut loc cu mai multe prilejuri.-De pildă,la schimbarea de guvern dela

./.

6 Martie,pe care Dl.Maniu o atribuia intervenţiiei categorice a D-lui Vâşinski în sensul eliminării din guvern a miniştrilor naţional ţărănişti;-După criza constituţională din Mai 1945; la cuvântările ocazionale ţinute de membrii guvernului ; la aplicarea acordului dela Moscova,cunoaşterea acordurilor de colaborare economică,Sovrom-uri sau convenţiunile comerciale din 1945-1946; la discutarea faptelor cu Jugoslavia şi celui proectat cu Ungaria şi Bulgaria ; din acordurile de colaborare economică ce împreună cu convenţiile comerciale şi prestaţiunile armistiţiului îngloba România în economia sovietică; din ansamblul situaţiei internaţionale ; din care s'ar degaja intenţiunea popoarelor slave dela Nordul şi Sudul României să se unească cu Uniunea Sovietică,România împiedica continuitatea masei slave.-"

" In memoriile făcute aliaţilor nu s'a făcut nici o aluzie la aceste preocupări,ele având alt obiect.-Este posibil ca Dl.Maniu să fi împărtăşit reprezentanţilor politici englezi şi americani din România sau reprezentantuluibfrancez,pe care îl vedea uneori." (decl.din 7 August 1947).-

" Dl. Maniu mi-a comunicat că a hotărât împreună cu D-nii Brătianu şi Titel Petrescu sesizarea organizaţiei Naţiunilor Unite cu situaţia din România.- M'a rugat să strâng material documentar privitor la alegeri,teroare internă şi situaţia economică precum şi să examinez prezentarea juridică.-

" A plecat la Sibiu în ajun de Crăciun.-Strângerea materialului a cerut timp.- In Februarie abia se ajunsese la o formulare a memoriului făcut de liberali.-Proectul făcut de mine şi trimis D-lui Maniu prin Serban Ghica într'un plic,n'a fost agreiat.-La sfârşitul lunei Februarie - dacă nu mă'nşel am fost la Sibiu cu Leucuţia şi am prezentat proectul liberal şi materialul documentar,cu care a fost de acord de data aceasta.-După întoarcerea mea la Bucureşti,am auzit că Dl.Brătianu a scris D-lui Maniu,propunându-i o adresă comună de mulţumire a celor trei partide,către guvernul american,pentru ajutorul promis României.- Dl.Maniu a răspuns negativ,în sensul că actualul guvern nu merita să fie ajutat.- D-nii Mihalache şi Popovici au protestat că Dl.Maniu a luat această poziţie,fără ştirea lor.- Dl.Popovici mi-a spus să inspir un articol în " Dreptatea de mulţumire.-

Indată ce Dl.Maniu s'a întors dela Sibiu şi după ce a luat contact cu D-nii Brătianu şi Titel Petrescu,a cerut să

./.

vadă pe D-nii Berry şi Holman.- Memoriul către O.N.U. era gata şi cei trei prezidenţi de partid l-au semnat, încredinţându-l D-lui Maniu pentru transmitere.- "

" In ziua când Dl.Maniu mergea la Dl.Berry, era acasă la Boilă.- M'a rugat să-l însoţesc fiindcă nu găsea pe Serdici. Am fost primiţi de Dl.Berry şi Melbourne.- Dl.Maniu a început să expună situaţia internă.- Ministrul american l-a întrerupt şi l-a întrebat ce crede ~~xxx~~ de ajutorul american.- Dl.Maniu i-a mulţumit în numele partidului, dar şi-a exprimat regretul că ajutorul era necondiţionat şi va fi interpretat ca un gest de favoare pentru guvern.- Dl.Maniu, după ce a expus chestia arestărilor, a întrebat dacă America mai este interesată în această parte a Europei.- Dl.Berry a evitat un răspuns afirmativ şi a promis că va cere instrucţiuni la Washington, chiar şi pentru transmiterea intervenţiei la O.N.U.- S'a deschis între timp Conferinţa dela Moscova.-Cei trei prezidenţi au hotărât să trimită celor trei miniştri de externe aflaţi acolo o telegramă de protest contra arestărilor şi câte un memoriu.- Telegrama a fost redactată de D-nii Bebe Brătianu şi Titel Petrescu.- Memoriile au fost făcute separat.- Telegrama şi memoriile au fost trimise prin intermediul misiunilor din Bucureşti (de către liberali şi social democraţi independenţi) (decl.din 6 August 1947).-

ss/.N.Penescu

27 Septembrie 1947.-

Continuare la declaraţia din 27 Septembrie 1947

" Atât înainte de alegeri cât şi după până la plecarea D-lui Maniu la Sibiu, în ajun de Crăciun, contactul între cei trei şefi de partide a fost permanent.-

Dl.Maniu vine în Martie chemat de noi, dată fiind situaţia creiată în urma arestărilor.-Are loc la Dl.Dinu Brătianu acasă o consfătuire la care sunt şi eu invitat şi la care participă D-nii Brătianu, Iuliu Maniu, Titel Petrescu, Ion Mihalache, Bebe Brătianu, George Fotino, Mihail Romniceanu şi cu mine.- Se discută situaţia politică în urma arestărilor şi se hotărăsc intervenţiuni comune pe lângă cei trei aliaţi despre care am vorbit şi în alte declaraţii.-

Mihai Popovici ia conducerea partidului.-O şedinţă a Delegaţiei Permanente, prezidată de Dl.Mihalache are loc

la sfârşitul lui Aprilie.- Se iau măsuri de asistenţă,folosindu-se parlamentar pentru ducerea alimentelor.-Intr'o şedinţă a biroului Dl.Mihalache citeşte o scrisoare dela Suţa din Domneşti Muscel,în care acesta îi povesteşte cum l'au scăpat sătenii de a fi arestat,că pădurile sunt pline de oameni fugiţi şi cere ca partidul să găsească o soluţiune cu Guvernul.-Dl. Mihalache povesteşte şi alte cazuri şi cere ca biroul să examineze situaţia.-Dl.Maniu evită discuţiunea în fond a problemei In Aprilie,înainte de Paşte,Delegaţia Permanentă aprobase un proect de circulară după ce i-a adus unele modificări.-Textul definitiv l-am prezentat D-lui Maniu în Mai,la Sibiu.-A modificat o frază,în care se recomanda ca şefii de judeţe să lucreze pentru liniştirea spiritelor,-n'am mai trimis circulara,fiindcă nu am fost de acord cu această modificare pe care Dl.Mihai Popovici a prevăzut-o ".-(decl.din 17 Septembrie 1947).-

" Legătura cu legaţiile anglo-americană era făcută de Dl.Maniu prin Dl.Vasile Serdici.-După cum a mai declarat ştiu că se află în străinătate următoarele personalităţi : în America D-nii Citta Davilla,fost deputat naţional-ţărănist de Vlaşca şi Dl.Frederic Nanu fost ministru plenipotenţiar.- In Anglia Dl.Viorel Tillea fost ministru naţional-ţărănist,plecat din partid cu grupul Vaida,Cornel Bianu,naţional ţărănist şi alţii mai mici de care nu-mi aduc aminte.-In Elveţia Dl. Gafencu fost ministru naţional-ţărănist,plecat cu Armand Călinescu din partid,Vişoianu şi Niculescu-Buzeşti,naţional-ţărănişti.- Dl.Augustin Popa,naţional-ţărănist,nu ştiu unde este.- Despre activitatea acestora scriu următoarele : In America,cel preferat de Dl.Maniu, se pare că era Frederic Nanu.-Cred că a auzit că acestuia i s'a încredinţat de către Dl.Maniu,acum vre-o doi ani,misiunea ai reprezenta acolo,punctul de vedere al partidului nostru.- Dl.Maniu nu avea multă încredere în Citta Davilla,nu ştiu pentru ce.-

In Anglia,acel care ţinea în curent pe Dl.Maniu era Cornel Bianu.- Am auzit că şi Tillea ar fi scris D-lui Maniu, în timpul din urmă.-Stiu că nici unul din aceştia nu aveau o încredinţare specială,după cum rezultă din cele ce urmează.-

In primăvara anului 1946 Dl.Maniu a primit dela Dl. Gafencu o scrisoare care cred,că a fost trimisă şi D-lui Dinu Brătianu,pe care n'am citit-o dar în care mi-a spus Dl.Maniu că erau raportate conversaţiile xxxxxxx pe care le-a avut Dl. Gafencu la Londra şi Paris cu toate marile personalităţi politice ale acestor ţări.- Ele expunea în scrisoare teza pe care a prezentat-o D-lui Churchil,asupra situaţiei din România şi

Sud Estul European şi a interesului pe care îl are Anglia de a susţine aceste ţări ameninţate de expansiunea sovietică.- De atunci Dl.Maniu a început să aibe încredere în Dl.Gafencu.- De aceia i-a scris " n'am citit scrisoarea " în ajunul conferinţei dela Paris şi cred că i-a dat instrucţiuni defelul în care trebue apărată cauza României la Conferinţa dela Paris.- Dl.Gafencu a scris D-lui Maniu-şi cred D-lui Brătianu- arătându-le cum au decurs lucrările Conferinţei.- La conferinţa dela Paris Dl.Gafencu a fost ajutat de D-nii Cretzianu,Tillea,Augustin Popa şi alţii.-Am auzit pe Dl.Maniu vorbind de ei când ne-a rezumat conţinutul scrisoarei D-lui Gafencu,privitoare la acţiunea lor la conferinţă.-

După plecarea D-lor Niculescu-Buzeşti şi Višoianu nu cunosc ceeace aceştia au scris D-lui Maniu şi dacă l-au informat despre vre-o acţiune a lor în afară " (decl.din 26 Iulie 1947).-

" La sfârşitul anului 1946,Dl.Maniu a prezentat biroului partidului o scrisoare primită dela Macek şeful partidului agrarian,care se găseşte în America şi în care acesta cerea ca partidul nostru să desemneze un reprezentant în comitetul partidelor agrariene din Jugoslavia,Bulgaria,Polonia, Ungaria şi România,deja în curs de constituire în Ameruca.- Scrisoarea a rămas mult timp la mine.- Am restituit-o D-lui Maniu cu prilejul unei vizite la Sibiu (rectific,i-am trimis-o prin Serban Ghica înainte de plecarea mea la Sibiu şi atunci când i-am dat şi proectul de memoriu către O.N.U.) nu ştiu ce a răspuns,dar nu era mulţumit cu rezervele D-lui Mihalache. Pentru dânsul era esenţial ca americanii să privească cu favoare constituirea acestui bloc,care reprezenta 100.000.000 de ţărani,legaţi de pământul lor şi ostil comunismului.- Dl. Maniu,a însărcinat,în luna Maiu pe un membru al biroului să facă un apel către parlamentele lumii civilizate,împotriva persecuţiunilor,la care sunt expusşi în România membrii opoziţiei.- In ultimul timp nu se mai vedea la guvernele englez şi american aceiaşi grabă ca în trecut să intervină când se petreceau arestări,ca cele din Martie,Aprilie şi Mai.- Numeroasele proteste,apeluri,memorii etc.ale celor trei partide de opoziţie au aşteptat mult timp o acţiune anglo-americană.-Aceste împrejurări şi aspectele variate ale situaţiunei internaţionale, veneau tot mai des în discuţiunea noastră şi în acelaş timp apărea necesitatea unei acţiuni în afară." (din decl.nesemnată - proect - din 29 Iulie 1947,din care am mai extras pasagiul).-

./.

" Inainte de mergerea mea la Sibiu,Dl.Maniu fusese vizitat de Dl.Mihalache şi Popovici.-Ei au discutat situaţia politică de atunci în intimitate.-Dl.Maniu mi-a lăsat impresiunea atât când l-am văzut la Sibiu cât şi când a venit la Bucureşti că arestările nu-l impresionau prea mult.-Dl.Popovici mi-a relatat că i-a reproşat D-lui Maniu că din cauza lui atâta lume a suferit.-Dl.Maniu a răspuns : Aşa au fost vremurile,nu se poate face război fără morţi şi răniţi.-

S'a întrunit Delegaţia Permanentă sub preşedinţia D-lui Maniu,care a raportat conversaţia cu Berry,dar în linii generale,prezentând-o ca favorabilă.- S'a hotărât creerea unei asistenţe,pentru a se trimite hrană celor închişi şi care sunt membrii ai partidului.-D-ra Bărbulescu,avocată,conducea asistenţa juridică şi era Secretară " (decl.din 18 Septembrie 1947).-

" Intr'o şedinţă a biroului,ţinută la Dl.Maniu în casa Boilă,erau prezenţi D-nii Maniu,Mihalache,Haţieganu, Veniamin,Coposu,Ghilezan,Stefan Mihăescu şi cu mine.- Eu am ridicat din nou chestiunea participării deputaţilor naţional ţărănişti la lucrările Parlamentului,mai ales că biroul trebuia să aibe o atitudine militară în Comitetul Central,convocat la 18 Iulie.-

Dl.Maniu m-a întrerupt în cursul expunerii mele cu cuvintele : "Ar fi un dezastru ".- A luat cuvântul Dl.Mihalache,care m'a susţinut.-Au luat toţi ceilalţi cuvântul şi m'au combătut,unii chiar cu vehemenţă.-Dl.Maniu a făcut apoi o expunere destul de lungă,din care am reţinut în esenţă c'am acestea : am spus că intrarea în Parlament ar fi un dezastru, fiindcă acest Parlament va proclama republica şi apoi adeziunea României la Uniunea Sovietică.-Aceasta era ideia chiar dacă nu era exprimată în acest termen.-Participarea deputaţilor noştri ar da acestui Parlament o recunoaştere pe care azi nu o are şi nu vom mai putea contesta în viitor valabilitatea hotărârilor sale.- Ar fi în plus,o recunoaştere a unei înfrângeri şi intimidări din cauza arestărilor.- Ea nu ar aduce eliberarea celor arestaţi.-Continuarea politicei pe care a avut-o partidul până acum era singura soluţie.- Este firesc ca în luptă unii să cadă.- In măsura în care se lărgea cercul celor care credeau că tactica partidului trebue schimbată,Dl. Maniu a afirmat cu mai multă vigoare politica pe care o denumise în şedinţa Delegaţiei din 7 Iunie a rezistenţei naţionale fără să definească în ce consta această rezistenţă.- Dl.Maniu

expunea la data aceasta,în foruri mai largi ale partidului idei care până atunci le confia în cercuri mai restrânse " (declaraţia din 19 Septembrie 1947).-

" După conferinţa (dela Paris)Dl.Cretzianu a plecat în America,de acolo a scris D-lui Maniu că a trecut prin Londra unde a constatat excelentele relaţiuni ale D-lui Tillea şi la Washington s'a întâlnit cu Dl.Davilla.- In acea vreme se pare că România nu era pe agendă în Ameruca.-In primăvara acestui an, Dl.Maniu a primit însă scrisori dela Cretzeanu,(pe care nu le-am văzut)am auzit că într'una din ele îl informa pe Dl.Maniu că are intenţiunea să vorbească în numele României la un for al O.N.U.- Tot recent Dl.Maniu a mai primit o scrisoare dela Dl. Bianu.-Stiu că în Iulie anul trecut Dl.Niculescu-Buzeşti a transmis D-lui Maniu nemulţumirile lui Cretzianu,că Dl.Gafencu pretinde de a fi fost însărcinat cu dirijarea acţiunei românilor din xxx străinătate.- La sfârşitul anului 1946,Dl.Maniu a primit o scrisoare dela Macek din America,prin care acesta îl ruga să delege o personalitate română în străinătate.- Nu ştiu ce a răspuns xxx acesta dar era favorabil propunerii lui Macek.-Această acţiune a avut deci scopul să informeze guvernele străine asupra României, să le arate că Guvernul Român nu apără interesele României la Conferinţa de Pace şi de aceia este nevoie de intervenţia altor personalităţi şi de a provoca apărarea intereselor României,astfel cum erau văzute de Dl.Maniu de către alte puteri." (decl.din 7 August 1947).-

" Dl.Mihalache cunoştea întreaga acţiune internă şi externă a partidului.-Nu ştiu ar fi lucrat Dl.Mihalache.- El trebuia mai întâi contact cu cei din Elveţia care constituiau artileria grea.- Numai după ce s'ar fi consfătuit cu D-nii Gafencu Vişoianu şi Buzeşti,cred că s'ar fi determinat programul de lucru.- Dl.Maniu i-a spus : Domnule Mihalache dacă nu mergeai Dta,mergeam eu.-Sti ce ai de făcut.-Să iei contact mai întâi cu cei din Elveţia.- Aceasta era de ajuns.- Dl.Maniu credea că era mai mult de făcut acum în străinătate decpt în ţară pentru a se ajunge la schimbarea situaţiei interne." (decl.din 7 August 1947).-

" Afară de Dl.Mihalache n'am auzit pe Dl.Maniu vorbind de altcineva că ar trebui să plece.-Celelalte persoane aveau să fie desemnate în ultimul moment.-In cele trei săptămâni dinaintea tentativei de plecare,chestiunea - cum am mai arătat - a revenit cu oarecare caracter de urgenţă ".-

./.

" Aceste împrejurări şi aspecte variante ale situaţiunei internaţionale veneau tot mai des în discuţiunea noastră şi în acelaş timp apărea necesitatea unei acţiuni în afară.- Eau nu putea fi dusă decât de o mare personalitate politică cu nume cunoscut în străinătate.- Aceasta nu putea fi decât Dl. Maniu sau Dl.Mihalache" (decl. proect din 29 Iuliue).-

" L-am cunoscut pe Dl.Niculescu-Buzeşti acasă la Dl. Maniu,când era ministru de externe,am aflat că a avut o ascensiune foarte rapidă la Externe,graţiei aprecierei lui Mihai Antonescu că avea agenţii lui la principalele legaţiuni româneşti, prin care purta tratative sau i le înlesnea D-lui Maniu.-Curieri diplomatici de încredere purtau corespondenţa D-lui Maniu,cu persoanele aflate în străinătate.- Dl.Maniu îl considera ca un om excepţional,foarte pregătit,pătrunzător,energic şi hotărât.- El lăsa în umbră în faţa D-lui Maniu cele mai bune elemente din partid.-De aceia nimeni la noi nu încerca cel puţin să micşoreze trecerea pe care Dl.Buzeşti o avea pe lângă Dl.Maniu.- Anturajul D-lui Maniu îl avea pe Dl.Buzeşti în aceiaşi mare stimă pe care i-o acorda şeful.-De aceia venirea D-lui Buzeşti în casa D-lui Maniu era salutată cu plăcere şi avea întâietate faţă de oricare.-Era evident că Dl.Maniu rezerva D-lui Buzeşti cele mai mari roluri în partid.- De multe ori Dl.Buzeşti intra în camera D-lui Maniu când eram în şedinţă de birou şi participa la discuţiuni fie privind politica internă,fie cea externă,atât în 1945 cât şi în 1946 " (decl.din 15 Septembrie 1947).-

" Până la 23 August 1944 Dl.Mihalache afost alături de Dl.Maniu ca principal sfătuitor,împreună cu Mihai Popovici, Dr.Lupu şi Ghiţă Popp.- După 23 August şi mai ales dela începutul anului 1945,Dl.Mihalache se ocupa în deosebi de reorganizarea partidului,dirijând şi ajutând secretariatul general pentru acest sfârşit.-Circularile date la acea vreme către organizaţiile judeţene sunt făcute, în cea mai mare parte,de Dl.Mihalache.- După plecarea D-rului Lupu din partid,(Ianuarie 1946), Dl.Mihalache ia conducerea Capitalei,o reorganizează şi se ocupă de secţiunile auxiliare şi profesionale ale partidului (femei,muncitori,tineret,profesori,medici,preoţi,militari etc.).- In general Dl.Mihalache a fost de acord cu politica imprimată partidului de Dl.Maniu.-D-sa considera că în special Statele Unite ale Americei nu vor lăsa micile popoare din centrul Europei să fie înăbuşite în regimuri politice impuse.-

./.

Mihai Popovici este prietenul cel mai apropiat al D-lui Maniu dintre ardelenii din generaţia unirei.- Nici o hotărâre politică,chiar de importanţă secundară,nu a fost luată fără consimţământul D-lui Popovici.- Era singurul din partid care îndrăsnea şi reuşea să se opună D-lui Maniu.- Dl.Popovici avea şi un rol important în desemnarea oamenilor care primeau demnităţi în partid.-(rectific Killinger nu mergea la masă la Dl. Popovici - după câte ştiu)" (decl.din 31 August 1947).-

" Decând foruruile partidului au început să lucreze, dela începutul anului 1945,nu se mai poate vorbi de politica D6lui Maniu personală,ci de a partidului prin delegaţia permanentă şi prin Comitetul Central Executiv.- Dacş Delegaţia Permanentă şi Comitetul Central au ratificat sau au primit această politică a D-lui Maniu nu mai puţin ea a devenit prin aceasta politca partidului.-" (decl. din 10 August 1947).-

"Două trei zile mai târziu Dl. Cioroiu mi-a telefonat că poate veni atunci (pe la ora 4-5).- L-am primit,dar aveam lume şi el mi-a spus că pleacă în provincie pentru vre-o 10 zile În timpul conversaţiei a venit vorba şi despre ~~xxxx~~ primejdia pentru toţi de a fi arestaţi.-Dl.Cioroiu m'a întrebat dece nu plecăm._ Eu i-am răspuns că nu plec,dar am auzit că nu mai este decât o singură posibilitate,aceai de a închiria toate locurile dintr'un avion care merge la Arad,care este mai departe decât frontiera Turciei şi de a pleca în altă parte.- Mi-a răspuns că aceasta este o imposibilitate,dar există şi alte posibilităţi.- El însă va spune după ce se va întoarce.- După 2-3 zile am mers la Dl.Maniu în casa D-lui Boilă unde era şi Dl.Mihalache şi le-am comunicat la amândoi conversaţia cu Cioroiu (rectific,după cum am arătat şi cu prilejul confruntării cu Dl.Mihalache, că Cioroiu a venit la mine în ziua de 9 sau 10 Iulie şi tot atunci le-am comunicat celor doi conversaţia cu acesta.- Rog să se vadă şi declaraţia mea privitoare la conversaţia mea cu Dl.Tiberiu Ştefănescu o zi sau două înainte de întâlnirea cu Cioroiu) (decl.din(11 Septembrie 1947).-

" Atunci când Dl.Maniu a hotărât să mă determine a pleca în străinătate,nu mi-a vorbit de vre-o misiune.- A putut să o aibă în minte şi să considere că eu voiu lucra acolo sub directivele D-lui Mihalache.-

Dl.Maniu nu-mi precupeţia elogiile,care desigur m'au măgulit totdeauna,dar nu ~~mă~~ m'au împiedicat să văd realitatea.- Criticele aduse tacticei partidului,aşa cum a fost expusă de Dl.Maniu,în şedinţa Delegaţiei Permanente,nu sunt însă nimic

față de recunoașterea publică, făcută de Dl. Maniu însă, prin organizarea plecării noastre în străinătate.-Dacă trebuia să mergem să cerem intervențiuni pentru schimbări în România, aceasta însemna că în interior nu mai era nimic de făcut.- In ajunul Comitetului Central încearcă să plece cu avionul vice președintele și secretarul general al partidului.-Este mărturisirea categorică a înfrângerii din interior și expunerea celor care plecau la desaprobarea partidului și chiar la ridicol.-

Marele partid național-țărănesc se prăbușește la Tămădău.-

Durerea pe care am resimțit-o în clipa când șuerau gloanțele polițiștilor în dimineața zilei de 14 Iulie a fost imensă.- Ea se oglindește în primele declarații date anchetatorilor.- Tămădăul era totuși fatal pentrucă n'am știut să adaptăm tactica partidului la împrejurările internaționale și interne existente, corespunzătoare intereselor poporului.- Partid de stânga trebuia să colaborăm cu partidele muncitorești, așa cum am făcut și altădată.-In loc de aceasta ne-am așezat într'o postură de adversitate față de ele, făcând din partid o armă de apărare și de refugiu a burgheziei și a elementelor de dreapta, deci o piedică în calea transformărilor sociale care vin și pe care noi înșine, în tinerețea partidului țărănesc, le-am dorit și am luptat pentru ele.-

Am plecat dela ideia falsă, dar susținută de Dl. Maniu, cum am arătat că pretinsa expansiune sovietică va trece peste trupul României.-

Am crezut a-priori că nu putem colabora cu partidele muncitorești, fiindcă acestea ne vor numai ca anexe.-Am pierdut rând pe rând toate pozițiile pe care le-a avut.-" (decl. din 10 August 1947).-

ss/. N.Penescu

26 Septembrie 1947.-

D E C L A R A T I E

Privitor la arhiva dela club, complectez declarația mea anterioară cu următoarele :

N'am știut că dl.Ionescu a adus o parte din archiva pe Str.Treisprezece Septemvrie.

El mi-a spus că a dus ceva la un prieten fără a-mi spune la cine.

Archiva dela secretariat nu conținea dosare cu fișe ale oamenilor politici, lucrate de secretariat. Asemenea dosare au fost făcute de Boșca Mălin personal și le ținea într'o casă de fier. După dispariția lui Boșca Mălin casa de fier a fost adusă dela Biroul presei în camera arhivei, dar nu știu la ce dată, lămuriri pot fi date de dnii Ionescu și Ioniță. Atunci când am cerut comisiei de presă îndepărtarea lui Boșca Mălin, unul din principalele motive a fost și acel al maniei acestui om de a face spionaj și mie - auzisem - mi-a făcut dosar. Dl.Maniu îl sprijinea. Il considera ca un om înzestrat. L'a însărcinat să facă istoricul romanțat al acțiunei, care a dus la 23 August 1944. Dl.Ionescu mi-a adus odată la mine la birou o lucrare broșată a dlui Ilie Lazăr și un dosar cu hârtii variate găsite tot în casa de fier la biroul presei, printre care era și o demisie a mea - mai veche - dată tot dlui Popovici. Am dus la dl.Maniu broșura și dosarul. Am reținut scrisoarea pe care i-am arătat-o dlui Popovici, care mi-a explicat că el a dat hârtiile lui Boșca Mălin ca să le pună la adăpost. Printre hârtii se găseau și copii de pe memoriile către aliați. De prezența dosarelor cu fișele oamenilor politici în casa de bani știu persoanele mai sus arătate.

In arhiva secretariatului se mai găseau următoarele dosare cu documentele ce arăt mai jos:

./.

I. Un dosar cu copii după memoriile adresate celor trei misiuni (rusă, engleză şi americană) cu anexele lor.

II. Unul sau mai multe dosare cu lucrările făcute de liberali pentru sprijinirea cauzei româneşti la conferinţa păcii. Printre aceste lucrări mi-aduc aminte de :

1). Un memoriu a dlui Papacostea privitor la Dobrogea şi Cadrilater;

2). Un memoriu asupra problemei Ardealului din punct de vedere istoric, etnografic şi al unităţii sale economice (nu-mi aduc aminte autorul),

3). Un memoriu asupra Basarabiei, lucrat cred, de dl.Gh.Bratianu;

4). Un memoriu asupra minorităţilor lucrat de dl. Ghiţă Pop şi

5). Două lucrări asupra problemei Dunării.

După aceste lucrări s'au făcut la Secretariat mai multe exemplare pe care le-am distribuit după cum urmează:

1). Din ordinul dlui Mihai Popovici, câte un exemplar a fost dat dlui Dimitrie Gusti, la plecarea sa în America, dlui Franasovici, dlui Popovici personal pentru un diplomat străin şi dlui Maniu pentru a fi trimise dlui Gafencu.

III. Un dosar cu lucrări privitoare la Armistiţiu şi anume:

Extrase din lucrarea dlui Mihail Ghelmegeanu,pe care acesta a dus-o la Moscova în 1945 din convenţiile din 1945, din acordurile din 1946 şi date privitoare la aceste acorduri, convenţiuni şi executarea armistiţiului, procurate tot de dl.Ghelmegeanu dlui Mihalache dela care le-am avut.

IV.- Un dosar cu circulările trimise organizaţiilor acesta a rămas la club.

V. Dosarele cu rapoartele organizaţiilor privitor la felul cum au decurs alegerile, cărţi de alegători - dovedind delicte electorale, declaraţii şi câteva zeci de mii de cereri de înscrieri în listele electorale, care s'au făcut la clubul central.

Aceste erau în pachetul care a fost adus de mine de acasă şi încredinţat ofiţerului american potrivit in-.

./.

dicaţiunilor ce am primit, pe lângă pachetele cu declaraţiile de înscriere în liste, care se găseau la dl. Haţieganu, cu alte dosare pe care nu le cunosc.

S'a mai constituit un dosar al conferinţei de pace cuprinzând cele două memorii Gafencu şi un raport asupra felului în care s'a executat convenţia de armistiţiu ce a fi servit la întocmirea memoriilor Gafencu. Le-am arătat pe toate delegaţiei Gafencu. Dl. Zane şi Serdici au contestat exactitatea cifrelor.

Memoriul către O.N.U. şi telegrama din Martie către cei trei miniştri de Externe au rămas la liberali.

La mine au mai rămas dosarul cu primele hotărîri ale delegaţiei permanente şi comitetului central, care cred că se găsesc în arhiva clubului. Declar că nici odată n'am avut în arhiva secretariatului sau eu personal vreun dosar sau vreo hârtie cu caracter ilegal sau compromiţător, nici n'am văzut vreidată un asemenea document sau ceva în legătură cu acţiuni în străinătate sau tinzând la răsturnări interne pe căi ilegale. Deasemenea n'am avut niciodată informatori dintre funcţionarii de Stat. Nu cunosc nici un funcţionar din Ministerul de Interne (Siguranţa), Prefectura Poliţiei Serviciul Special, etc., care să-mi fi servit informaţiuni dela aceste autorităţi, ce aflam, era dela persoane particulare şi întâmplător erau lucruri necontrolate şi de multe ori neverosimile. Acestea le comunicam uneori Biroului partidului.

ss. N.Penescu.

30 Septemvrie 1947.

copie vezi vol. 3 f 706-707. 00686

D E C L A R A T I E

Suplimentară la declarația din 3o Septembrie.-

La intrebarea dacă am păstrat și eu copii după dosarele arătate în declarația din 3o Septembrie, arăt că am încredințat secretarului meu pentru păstrare un rând din aceste dosare. El se numește ION POPESCU, avocat și locuiește în str. Finlanda nr. 12/ dacă nu mă înșel/ unde sunt și aceste lucrări/ cred a Dlui CHILMEGEANU o traducere a unei cărți economice din limba engleză etc.-/

După verificarea rog să mi se restituie fiindcă-mi nu conta nimic ca, caracter ilicit iar memoriile mi s'a spus de dl. Anchetator, sunt cunoscut și le are Siguranța.-

/ss/ NICOLAE PENESCU

1 Octombrie 1947.-

Copie reg. vol. 3. f 708, 709

00687

D E C L A R A T I E

L-am consultat pe domnul Ciorciu asupra posibilitaţii de plecare cu un avion Tars, pentru că mai înainte cu câte-va săptămâni (sau mai mult) plecând împreună de la Dl. Maniu mi-a povestit despre rolul lui excepţional în aviaţie.-

Cu acest prilej, în momentul despărţirei, Ciorciu mi-a spus că valul de nemulţumiri creşte în contra guvernului şi rezistenţa este mare, în sensul de rezistenţă organizată.- după câte am înţeles-. Deoaiee l-am întrebat: mai există rezistenţă după condamnare Gl. Aldea şi a celorlalţi.

Ciorciu mi-a răspuns ceva în sensul: D-ta nu ştii nimic.

/ss/ Nic. Penescu

7 Oct. 1947.

DECLARATIE

Subsemnatul redau mai jos pasagii şi fapte declarate anterior privitor la domnii Gafencu, Vişoianu, Niculescu - Buzeşti, Cretzianu şi Cita Davilla, atât cât le cunosc din expunerile făcute de Dl. Maniu în biroul partidului.-

GRIGORE GAFENCU

In primăvara anului 1946, Dl. Maniu ne-a comunicat că a primit dela Dl. Gafencu o scrisoare, în care erau raportate conversaţiile pe care le-a avut Dl. Gafencu la Londra şi Paris, cu toate marile personalităţi politice ale acestor ţări.-

El expunea în scrisoare teza, pe care a prezentat-o D-lui Churchill asupra situaţiei din România şi Sud-Estul European şi a interesului pe care îl are Anglia de a susţine aceste ţări, ameninţate de expansiunea sovietică.-

De atunci Dl. Maniu a început să aibe încredere în Dl. Gafencu şi de aceia i-a scris în ajunul Conferinţei dela Paris şi cred că i-a dat instrucţiuni de felul în care trebue apărată cauza României la Conferinţă.-

Aceasta o deduc şi din faptul că Dl. Maniu mi-a cerut să-i dau din arhiva Secretariatului lucrările elaborate, în vederea Conferinţei de Comisiunile mixte (liberal, naţional-ţărăniste) şi privitoare la Transilvania, Dobrogea, Basarabia, chestiunea Dunării, problema minorităţilor etc.- Afară de problema minorităţilor - lucrată de Ghiţă Pop - toate celelalte erau opera liberalilor.-

Aceştia au lucrat în colaborare cu înalţi funcţionari ai Ministerului de Externe.- Intr'o zi - cred din primăvara anului 1946 - mergând acasă la Dl. Mihail Romniceanu am găsit întruniţi mai mulţi domni, care discutau proectele acestor lucrări.- Mi-aduc aminte de domnii Niculescu-Buzeşti, C. Vişoianu, Radu Crutzescu, Ionel Cristea, Victor Papacostea, George Fotino, G. Brătianu, Bebe Brătianu, C. Zamfirescu şi alţii.-

In vederea elaborării acestor memorii destinate apărării cauzei României la Conferinţa de Pace şi în special a problemei frontierelor de Vest şi a minorităţilor, s'au făcut

./.

- la aceiaşi epocă o consfătuire la Dl.Mihai Popovici acasă, unde am luat parte D-nii Niculescu-Buzeşti,C.Vişoianu,Victor Pogoneanu,Ion Hudiţă,Gh.Pop,şi alţii.- Dl. Maniu a făcut o expunere asupra problemei Ardealului,şi a memoriului adresat lui Hitler şi Mussolini,cu prilejul partajului Ardealului,pe baza arbitrajului dela Viena.-

Comisiunile Naţional-Tărăniste trebuiau să lucreze sub preşedinţia şi conducerea D-lui Mihai Popovici.-

Liberalii au fost mai activi.- De acum comisiunile noastre şi-au însuşit lucrările lor.-Eu am primit la Secretariat câte un exemplar din aceste lucrări,pe care le-am multiplicat.- După cum am mai arătat,am distribuit câte un exemplar - în afară de cele date D-lui Maniu,pentru Gafencu D-lor D.Gusti,R.Franasovici şi D-lui Popovici - pentru un străin - din ordinul acestuia.- Lucrările n'aveau caracter polemic cu guvernul.- Inalţi funcţionari dela Externe au dat informaţiuni privitoare la ceeace se elabora în acest sens la Minister de o comisie prezidată de Dl. actualul ministru la Roma.-

După conferinţa dela Paris,Dl.Gafencu a scris D-lor Maniu şi Brătianu,o primă scrisoare - de două trei ... pagini - care ne-a fost citită de Dl.Maniu într'o şedinţă de birou,în timpul alegerilor.-El le arăta cum au decurs lucrările conferinţei.- Dl.Maniu a fost de acord cu acest punct de vedere prezentat la Conferinţă.- Dl.Gafencu trimite însă un raport mai detaliat,pe care nu ştiu dacă l-a primit.- Dl.Gafencu lăuda în scrisoarea ce mi-a fost comunicată - pe câţiva dintre românii care l-au ajutat la Conferinţă şi anume : Tillea Cretzianu,Augustin Popa şi alţii.- Am auzit că Dl.Gafencu a ... fost bine informat în chestiunile economice şi în legătură cu executarea armistiţiului chiar din cercurile delegaţiei oficiale române.- Am constatat aceasta şi din cele două memorii prezentate cercurilor conferinţei de Dl.Gafencu,ca şi din o anexă exclusiv privitoare la executarea armistiţiului.- Aceste lucrări mi-au fost date de Dl.Maniu pentru a le comunica membrilor Delegaţiei Permanente.- Eu nu am dat nimic D-lui Maniu în legătură cu aceste chestiuni.-Lucrarea Ghelmegeanu fusese restituită D-lui Mihalache (rectific deci declaraţia din 30 Septembrie).-

Dl.Mihalache aprecia şi simpatiza foarte mult pe Dl.Gafencu.- D-sa a făcut efortul pentru a determina pe Dl. Maniu să-şi schimbe atitudinea faţă de acesta.- Pe vremea când

//

era în partid Dl.Gafencu,era Consilierul de Politică Externă al D-lui Mihalache şi un apropiat al acestuia.-El a cerut chiar autorizarea să intre la Ministerul de Externe,în timpul Regelui Carol.- Nu i-a fost acordată şi a fost exclus din partid de Dl.Maniu,care avèa atunci depline puteri.-Totuşi Dl.Gafencu a menţinut raporturi personale cu toţi oamenii principali din fruntea partidului.-

<u>Dl.NICULESCU-BUZEŞTI</u>

Mă refer în totul la declaraţia din 15 Septembrie în care am arătat ascensiunea D-lui Buzeşti în partid.-

După ce Dl.Leucuţia mi-a dat să citesc scrisoarea D-lui Buzeşti - cred dela începutul lui Martie 1947 - mi-am dat seama că de acum în colo purtătorul de cuvânt al D-lui Maniu în străinătate va fi acesta.-

Am auzit chiar - nu pot preciza dela cine - că Dl.Buzeşti aşteptat în Elveţia să fie salutat de Dl.Gafencu cu toată diferenţa de vârstă şi chiar de situaţie.-

ss/. N. Penescu

9 Octombrie 1947

<u>Continuare la declaraţia din 9.X.1947</u>

Când am auzit pe Dl.Maniu spunând D-lui Mihalache în seara zilei de 13 Iulie : cam aceste vorbe : " vei lua mai întâi contact cu cei din Elveţia " am înţeles mai întâi pe Buzeşti.- Nu ştiu care erau raporturile lui cu Dl.Vişoianu.- Pot afirma însă că Dl.Mihalache îl prefera pe Vişoianu care era sfătuitorul lui intim în materie externă şi chiar internă.-

Am auzit odată pe Dl.Buzeşti spunând - cred D-lui Maniu - că posedă un document sdrobitor contra D-lui Tătărăscu,din timpul regimului Regelui Carol şi în legătură cu politica guvernului de atunci,tinzând la intrarea României în Axa Roma-Berlin.-

<u>Dl. VIŞOIANU</u> are strânse legături cu Dl.Gafencu şi Cretzianu.-Nu ştiu ce acţiune duce în străinătate acum, dar cred că se integrează cu siguranţă în activitatea celorlalţi.-

Dl.CRETZIANU, nu are legături cu partidul Naţional Ţărănesc.- Este liberal şi fratele lui a fost directorul Băncii Româneşti.- Are bune raporturi cu Dl.Maniu,care l-a considerat ca un bun agent al politicei sale în postul de Ambasador la Ankara.- De aceia cred că acum Dl.Cretzianu putea lucra după directivele D-lui Maniu.-Aceasta rezultă şi din scrisoarea trimisă D-lui Maniu de pe bordul vasului Aquitania,despre care am vorbit în declaraţia din 8 Octombrie.-

Eu consider acţiunea aceasta ca dăunătoare intereselor ţării şi contrarie politicei oficiale a partidului,pentru consideraţiuni care vor fi expuse într'o declaraţie separată. Dacă această acţiune a luat şi forme de trădare naţională,ea este cu atât mai mult de reprobat.- Eu nu am fost sub nici o formă amestecat în ea şi nu înţeleg să am vre-o contingenţă cu ea.-

ss/. N. Penescu

9 Octombrie 1947

57/ V/ V/

692

14 Iulie 947

D E C L A R A T I E

Subsemnatul NICOLAE PENESCU, membru în Delegaţia Permanentă a P.N.T. şi Secretar General al P.N.T., declar următoarele :

In ziua de 13 Iulie am fost chemat de dl. Maniu la sanatoriul D-rului Jovin, care mi-a spus că trebue să plec fiindcă viaţa mea este în primejdie. I-am răspuns că nu mă pot hotărâ. Mi-a cerut un ultim cuvânt până la ora şapte seara.

M'am dus atunci şi i-am declarat că nu pot merge, în orice caz nu plec fără soţia mea care era la ţară.

Soţia mea a venit dela ţară aproape de ora 12 noaptea. I-am comunicat dispoziţia D-lui Maniu. Soţia mea a refuzat să plece.

A venit aproape de ora 1, Dl. Carandino. In ultimul moment m'am decis să execut dispoziţia D-lui Maniu şi am silit pe soţia mea să meargă cu mine, mai ales că merge şi dl. Mihalache.

Am plecat fără să ştiu unde şi cu cine mă întâlnesc. Spre dimineaţă am ajuns la un loc, care ni s'a spus de un domn ce era în altă maşină că este FUNDULEA.

Abia când s'a luminat bine, am văzut ce persoane mai erau, dar pe care nu le-am cunoscut nici odată. Unul din aceştia a explicat că vom pleca cu un avion care să aterizeze pe un câmp din apropiere.

I-am spus atunci D-lui Mihalache şi D-lui Ilie Lazăr că totul pare o aventură şi o farsă şi eu nu vreau să merg.

Dl. Mihalache era de aceiaşi părere.

In acel moment s'au auzit avioanele şi maşina în care eram a plecat pe câmpul unde avionul ateriza.

Declar că nu am primit nici o misiune, ci am urmat o dispoziţie a D-lui Maniu, care pretindea că ştie că viaţa mea este în pericol.

Soţia mea a fost silită să meargă şi nu are nici o vină.

14 Iulie 1947.

(ss) N.Penescu

51

~~03695~~ 694

Declarație

Subsemnatul Nicolae [illegible] declar următoarele:
În ziua de 13 Iulie am fost chemat de d-l Maniu la sanatoriul doctorului Jovin, care mi-a spus că trebue să plec, fiind-că viața mea este în primejdie.
I-am răspuns că nu mă pot hotărî. Mi-a cerut un ultim cuvânt până la ora șapte seara.
M-am dus atunci și i-am declarat că nu pot merge, în nici un caz nu plec fără soția mea, care era la țară.
Soția mea a venit de la țară aproape de ora 12 noaptea.
I-am comunicat dispoziția d-lui Maniu. Soția mea a refuzat să plece.
A venit pe aproape de ora 1 d-l Comandor.
În ultimul moment m'am decis să execut dispoziția d-lui Maniu și-am zis pe soția mea să meargă cu mine, mai ales că merge și d-l Mihalache.
Am plecat fără să știu unde și cu cine mă întâlnesc. Spre dimineață am ajuns la un loc, care mi s'a spus de un domn

ce era în altă mașină, că este [illegible]
Ilie. Când s-a luminat bine, am văzut
ce persoane mai erau, dar pe care nu
le-am cunoscut nici de la.
Omul din această [illegible] că vom pleca
cu un avion care va ateriza pe un câmp
din apropiere.
I-am spus atunci domnului Mihalache și
d-lui Ilie Lazăr că totul pare o aventură și
o farsă — și eu nu vreau să merg.
D-l Mihalache era de aceeași părere.
În acel moment s-au auzit avioanele și
mașina în care eram a plecat pe
câmpul unde avionul ateriza.
Declar că nu am primit nici o misiune
și am urmat o dispoziție a altor mașini,
care pretindea că știe că viața mea
este în pericol.
Soția mea a fost ridicată degeaba și
nu are nici o vină.

[illegible]

14. Iulie 1947

V. Penescu.

00697 695

71

16 Iulie 1947

DECLARATIE

In continuare la declarațiile anterioare răspund la întrebările ce mi s'au pus, precum urmează:

1.- Niciodată Partidul Național-Țărănesc n'a făcut politică anti-sovietică. In trecutul lui a dat dovezi multiple de prietenie către marea noastră vecină. Atitudini personale nu angajau partidul.

După 6 Martie 1945 se iscase totuși o ambianță de neîncredere față de partidul Național-Țărănesc. Unii din partid erau îngrijorați de această stare. Dl. EMIL HATIEGANU a fost -după câte-mi aduc aminte- însărcinat să risipească această atmosferă. Am avut impresiunea, în ultima vreme, că acest lucru este posibil. De aceea am aplaudat unele contacte încercate de un fruntaș al partidului, cu conducerea partidului Comunist. Mi s'a părut că o înțelegere cu acest partid este un pas mare spre risipirea neîncrederei Uniunei Sovietice, față de noi, și pe care noi o consideram nejustificată.

De aceea am căutat și eu unele contacte de acelaș fel, puține zile înaintea arestării mele.

Nici unul dintre noi nu putem ajunge până la factorii determinanți, din țară, ai Uniunei Sovietice.

Am considerat că intrarea în Parlament a deputaților național-țărăniști ar putea constitui un început de schimbare a acestei atmosfere.

Credeam că este și mijlocul prin care s'ar putea libera prietenii noștri închiși.

Politica partidului fusese fixată de comitetul central din 30 Noembrie 1946. S'a convocat din nou comitetul central pentru 19 Iulie, pentru a reexamina politica generală a partidului, față de evenimentele în curs.

./.

73

696

~~00698~~

Sâmbătă 12 Iulie,la ora 1,am fost la dl.MIHALACHE acasă în str.Filaret nr.33 şi l-am întreţinut de aceste preocupări ale mele.

A rămas să le reexaminăm Luni 14 Iulie,când mi-a spus că se întoarce în Bucureşti.

Am vorbit în acelaş sens cu mulţi fruntaşi ai partidului şi pregătisem o consfătuire a lor pentru Vineri 18 Iulie, unde să examinăm problema,în ajunul comitetului central.Cred că trebue să colaborăm în politica internă,pentru a realiza raporturile cele mai bune între poporul român şi Uniunea Sovietică,nu numai între guvern şi marea noastră vecină.

Această politică trebue făcută de partid nu de oamenii ~~fixx~~ singuratici.De aceea era nevoe de fixarea ei în chiar comitetul central.

Dl.MANIU nu s'a opus la convocarea comitetului.Mi se pare chiar că a propus-o el însuşi.Nu ştiu dacă dl.MANIU s'ar fi opus în comitet la intrarea deputaţilor în cameră.Eu a-şi fi susţinut-o încă,aşa cum am făcut-o şi în biuroul partidului sprijinit fiind de dl.MIHALACHE.Cred că majoritatea comitetului Central este de aceeaşi părere.Nu am crezut niciodată că memoriile ce făceam pentru uzul celor trei mari puteri (Uniunea Sovietică,America şi Anglia) pot fi considerate ca acte sau atitudini nepretenioase faţă de aceasta. Ele se referă la situaţia internă.Noi suntem prea mici şi slabi ca să ne amestecăm în problemele ce se pun între aceste mari ţări şi nu este bine să le sprijinim pe una contra celeilalte.

Nu ştiu dacă politica pe care dl.MIHALACHE şi cu mine înţelegeam să o facem în ultima vreme,era agreată de dl. MANIU.Afară de un schimb de vederi avut în biuroul partidului, când eu cu dl.MIHALACHE am fost de părere ca deputaţii să participe la cameră cel puţin sporadic şi când dl.MANIU n'a împărtăşit punctul nostru de vedere,nu am mai discutat-o.In comitetul central însă urma s'o desbatem.

Dl.MANIU nu este un adversar al Uniunii Sovietice, dar ambianţa de care am vorbit mai sus,a creat dificultăţi partidului,pe care unii din noi încercam să le împrăştiem. Dl.MIHALACHE ION,dl.POPOVICI -nu-mi aduc aminte- mi-a spus că problema cată să fie rezolvată de acord cu dl.MANIU.

./.

II.- Am făcut parte din delegaţia partidului, care a tratat cu Partidul Comunist în primăvara anului 1944, crearea blocului celor patru partide democratice.

Dl.MANIU mi-a spus atunci că s'a înţeles cu comuniştii, social-democraţii şi liberali să primească fiecare partid acele elemente legionare, care nu s'au făcut vinovate de acte de rebeliune sau alte fapte grave, care pot fi reeducate, pentru că aceasta era cea mai bună metodă de a desfiinţa mişcarea legionară.

Dna.ANA PAUKER a făcut -mi se pare la Câmpulung- un discurs, în care a pus la fel problema.

Nu ştiu nominal pe legionarii care s'au înscris în partid.

Dar am căutat să educ tineretul cu ajutorul dluâ .VENIAMIN, în spiritualitatea democratică ţărănistă. Am iniţiat conferinţe pentru tinere, conduse -mi se pare- de dl. VENIAMIN.

In primăvară, am fost informat că s'a organizat conferinţe fără ştirea mea. Dl.MIHALACHE s'a sesizat la rândul său.

Am profitat de o întrunire a delegaţiei tineretului universitar pe ţară, m'am dus la această întrunire şi timp de o oră le-am vorbit în sensul că nimeni nu poate lua iniţiative fără ştirea mea şi nu pot face conferinţe pe care să nu le cunoască dl.VENIAMIN sau eu.

Deasemenea, i-am spus că-interzic organizarea tineretului după modelul celulelor sau cuiburilor, dacă o astfel de organizare s'a făcut undeva şi că interzic răspândirea de manifeste sau alte publicaţiuni, fără aprobarea conducerii de partid.

Am făcut aceasta pentru a nu lăsa să planeze un echivoc asupra atitudinei şi politicei mele la Secretariatul General.

In biuroul partidului am raportat despre aceasta.

Precizez însă că eu nu am cunoscut în concret nici o acţiune de organizare pe modelul celulei sau de cuib. Am prevenit însă o astfel de tentativă.

./.

71

~~00700~~ 698

Referitor la aşa zisa grupare "M", ştiu puţine lucruri. Am aflat-o de ea în toamna anului trecut. Inginerul ŞERBAN GHIKA, mi se pare, a fost iniţiatorul. Am avut impresia că era o ceartă în generaţia tânără şi aşa zisa grupare "M", era făcută ca să servească unora din tineret contra altora.

Puţin timp după aceea, nu am mai auzit de ea.

Nu ştiu că această grupare să fi avut vreun caracter de acţiune politică subversivă, contra guvernului, fiindcă imediat aşi fi combătut-o.

In metoda partidului - cât timp am fost secretar general - n'am iniţiat acţiunile subversive, pentru care n'am nici o simpatie şi pe care le consideră contrarii structurei partidului şi intereselor ţării.

ss. N. Penescu.

70

1

16.7.947 ~~00701~~ 699

[illegible] Bruma

Declaratie

In continuare la declaratiile anterioare raspund la intrebarile ce mi s'au pus precum urmează:

I. Niciodată partidul național-țărănesc n'a făcut politică antisovietică. Întotdeauna a dat dovezi multiple de prietenie către marea noastră vecină. Atitudinile personale nu angajau partidul.

După 6 martie 1945 se creease totuși o ambianță de neîncredere față de partidul național-țărănesc. Unii din partid erau îngrijorați de această stare. Domnul Emil Hațieganu a fost – după cate 'mi aduc aminte – însărcinat să risipească această atmosferă. Am avut impresia, ca și alții mai vreme, că acest lucru este posibil. De aceea am aplaudat unele contacte încercate de un fruntaș al partidului cu conducerea partidului comunist. Mi s'a părut că o înțelegere cu acest partid este un pas mare spre risipirea neîncrederii Uniunii Sovietice față de noi, și pe care noi o consideram nejustificată.

De aceea am căutat și eu unele contacte de acelaș fel, puține zile înaintea arestării mele.

Nici unul dintre noi nu puteam ajunge până la factorii determinanți din Țară, ai

[illegible]

Uniunii Sovietice.
Am considerat că intrarea în parlament a deputaților național-țărăniști ar putea constitui un început de schimbare a acestei atmosfere.
Credeam că este și un prilejul prin care s'ar putea elibera prietenii noștri închiși.
Politica partidului fusese fixată de comitetul central din 30 noembrie 1946. S'a convocat din nou comitetul central pentru 19 Iulie pentru a reexamina politica generală a partidului față de evenimentele din urmă.
Sâmbătă 12 Iulie la ora 1 am fost la dl. ~~Sâmbătă~~ Mihalache acasă, în str. Filaret 33, și l-am întreținut de aceste preocupări ale mele. A rămas să le reexaminăm Luni 14 Iulie, când — mi-a spus — că se întorcea în București.
Am vorbit în acelaș sens cu mulți fruntași ai partidului și pregătisem o consfătuire a lor pentru Vineri 18 Iulie, unde să examinăm problema în ajunul comitetului central.
Cred că trebue să colaborăm în politica internă pentru a realiza raporturile cele mai bune între poporul român și Uniunea Sovietică, nu numai între guvern și marea noastră vecină.
Această politică trebue făcută de partid nu de oameni singuratici. De aceea era nevoie de fixarea ei în chiar comitetul central.

[illegible]

69

200

00702

Domnul Maniu nu s'a opus la comunicarea Guvernului: Mi se pare chiar că a propus-o el însuși.
Nu știu dacă domnul Maniu s'ar fi opus în comitet la retragerea deputaților din Cameră. Eu aș fi susținut-o însă, așa cum am făcut-o și în biroul partidului, sprijinit fiind de dl Mihalache. Cred că majoritatea comitetului central este de aceeași părere.
Nu am crezut niciodată că memoriile ce făceam pentru afară celor trei mari puteri (Uniunea Sovietică, America și Anglia) pot fi considerate ca acte sau atitudini neprietenoase față de aceasta. Ele se refereau la situația internă. Noi suntem prea mici și slabi ca să ne amestecăm în problemele ce se pun între aceste mari țări și nu este bine să ne sprijinim pe una contra celeilalte.
Nu știu dacă politica pe care dl Mihalache și cu mine înțelegeam s'o facem în ultima vreme era agreată de dl Maniu. Afară de ~~[illegible]~~ un schimb de vederi avut în biroul partidului, când eu cu dl Mihalache am fost de părere ca deputații să participe la Cameră cel puțin sporadic și când dl Maniu n'a împărtășit punctul nostru de vedere, nu am mai discutat-o. În comitetul central însă urma s'o dezbatem.
Domnul Maniu nu este un adversar al Uniunii Sovietice, dar ambianța de care am vorbit mai sus a creat dificultăți partidului, pe care noi încă ne încercam să le împrăștiem. – Dl Mihalache sau dl Popovici – nu'mi aduc aminte – mi-a spus că problema caută să fie rezolvată de acord cu dl Maniu. –

[signature]

II Am făcut parte din delegația partidului, care a tratat cu partidul comunist în primăvara anului 1944, crearea blocului celor patru partide democratice.
Dl Maniu mi-a spus atunci că s'a cerut de la comuniști, social democrați și liberali să primească fie-care partid unele elemente legionare, care nu s'au făcut vinovate de acte de rebeliune sau alte fapte grave, care pot fi reeducate, pentru că aceasta era cea mai bună metodă de a ~~de~~ desființa mișcarea legionară.
D-na Ana Pauker a făcut – mi se pare la Câmpu-Lung – un discurs, în care a pus la fel problema.
Nu știu nominal pe legionarii care s'au înscris în partid.
Dar am căutat să educ tineretul cu ajutorul dlui Veniamin în spiritualitatea democratică-țărănească. Am inițiat conferințe pentru tineret, conduse – mi se pare de dl. Veniamin –.
În primăvară am fost informat că s'au organizat conferințe fără știrea mea. Dl Mihalache s'a sesizat la rândul său.
Am profitat de o întrunire a delegației tineretului universitar pe țară, m'am dus la această întrunire și timp de o oră le-am vorbit în sensul că nimeni nu poate lua inițiative fără știrea mea și nu pot face conferințe pe care să nu le cunoască dl. Veniamin sau eu. De asemenea le-am spus că interzic organizarea tineretului după modelul celulelor sau cuiburilor, dacă e astfel de organizare s'a făcut undeva și că interzic răspândire de manifeste sau alte publicațiuni, fără aprobarea conducerii de partid. Am făcut aceasta pentru a nu lăsa să planeze un echivoc asupra atitudinii și poziției mele la Secretariatul general. În biroul partidului am raportat despre aceasta.

[signature]

5

Precizez însă că eu nu am cunoscut și încurajat nici o acțiune de organizare pe modelul celulelor dar de curând. Am prevenit însă o astfel de tentativă.

Referitor la așa zisa grupare M știu puține lucruri. Am aflat de ea în toamna anului trecut. Inginerul Șerban Ghica, mi se pare, a fost inițiatorul. Am avut impresia că era o ceartă în generația tânără și așa zisa grupare M era prezentă ca să servească unora [illegible] contra altora.

Puțin timp după aceea nu am mai auzit de ea.

Nu știu ca această grupare să fi avut un caracter de acțiune politică subversivă contra Guvernului, fiindcă imediat aș fi combătut-o. În metoda partidului – cât timp am fost secretar general – n'au intrat acțiunile subversive, pentru care n'am nici o simpatie și pe care le consider contrarii structurei partidului și intereselor țării.

16 Iulie 1947

N. Penescu

207

0.3705 702

DECLARATIE

Continuare la declaraţia din 31 August 1947, Dl. Popovici a prezidat partidul ori de câte ori Dl.Maniu nu era în Bucureşti şi Dl. Mihalache lipsea. Dl.Popovici este singurul vice preşedinte al partidului, Dl.Mihalache fiind membru al biroului, in virtutea calităţei sale de fost preşedinte al partidului. Dl.Maniu lipsea luni întregi, în care timp Dl.Popovici conducea lucrările cu aceleaşi puteri.

In chestiunile importante mergea la Sibiu si-l consulta pe Dl.Maniu. In iarna lui 1947 a mers insoţit şi de Dl.Mihalache.

EMIL HATIEGANU

A fost preşedintele partidului naţional-român din Ardeal sub ocupaţia ungurească, din 1940-1944. Era şeful sumanilor ardeleni. A fost trecut pe lista membrilor delegaţiei permanente la Ianuarie 1936, când aceasta lista a fost prezentată guvernului şi reprezentanţilor celor trei mari puteri, deşi nu era membru al delegaţiei. A fost ales ca reprezentant al partidului in guvernul Groza.

In aceasta calitate a susţinut politica partidului, atât în guvern cât şi faţa de reprezentanţii marilor puteri. A prezentat proteste şi memorii, a citit declaraţii in consiliile de miniştri, în numele partidului.-

Dl. Haţieganu a fost cooptat în biroul partidului şi ales in delegaţia permanentă. A fost totdeauna un susţinător al politicei oficiale la toate şedinţele biuroului şi delegaţiei permanente. M'a combătat pe mine când, într'o şedinţa a biroului am cerut schimbarea tacticei partidului şi intram în parlament a deputaţilor.

In jurul domnului Maniu erau ca sfătuitori principali, in afară de inginerul Mihăescu care făcea parte din birou, domnii Ghiţă Pop, Ion Hudiţă, Virgil Solomon, Aurel Leucuţia, Emil Ghilezan, Aurel Dobrescu, Ionel Pop, Zaharia Boilă.

Dl.Ghiţă Pop, fost secretar general al partidului şi de mai multe ori ministru, om de aleasă cultură avea un deosebit ascendent. Dsa făcea parte din delegaţia permanentă

Acest grup de prieteni şi sfetnici ai Dlui Maniu erau în acelaş timp şi susţinătorul politicei de intransi-

..//..

genţa, pe care am expus-o în altă parte.-

O menţiune trebue făcută pentru Dl.CORNELIU COPOSU, secretar personal al Dlui Maniu şi secretar adjunct al partidului. Dl. Maniu avea multă încredere în el. Este inteligent şi cu talent remarcabil de scriitor şi gazetar.

In jurul lui 1 Iulie 1946, am fost invitat de Dl. Coposu la D-sa acasă, pentru a mi se da materialul necesar întocmirei raportului meu către comitetul central, convocat pentru 3 Iulie. Am fost la Dl.Coposu la ora 9 dimineaţa şi am găsit acolo pe Dl.Maniu, care tria acest material împreună cu Coposu, dintr'un pachet mai mare de hârtii. Am primit un volum broşat, cuprinzând memorii şi lucrări din timpul lui Regele Carol II şi circa 100 pagini de memorii şi lucrări din timpul lui Antonescu.

Am plecat împreună cu Dl.Maniu, lăsând pe Dl.Coposu cu restul hârtiilor. O parte din acestea le-a citit chiar Dl.Coposu la şedinţa comitetului central. Erau documentele cele mai importante pe care Dl.Maniu le rezervase expunerei sale. Printre aceste documente am remarcat telegramele schimbate cu trimişii Dlui Maniu la Cairo şi cifrul marinei engleze folosit în transmisiunile clandestine de radio-emisiune.

NICULESCU BUZESTI Se bucură de încrederea şi aprecierea superlativă a Dlui Maniu, care vedea în el un om de mare viitor şi mare folos pentru ţară.

Intrarea Dlui Buzeşti la Dl.Maniu era oricând liberă. Cred că Dl.Maniu îl consulta în toate problemele externe.-

VASILE SERDICI.

La inceputul funcţiunei mele de secretar general, am găsit un birou de presă, condus de Dl.Vasile Srdici. Nu m'am ocupat nici odată de el din cauza susceptibilităţei D-lui Serdici. Acesta mi cerea din când în când să-i dau informaţiuni asupra incidentelor care se începuseră să se petreacă în ţară, în cursul anului 1945, între partizanii noştri şi ai unora din partidele guvernamentale. Aceste informaţiuni erau cerute pentru a fi transmise reprezentanţilor presei străine şi Misiunilor aliate.-

In preajma venirei Dlui Ethridje, (trimis special al preşedintelui Truman) Dl.Maniu a numit o comisiune din oamenii cei mai pregătiţi din partid care să se ocupe de

..//..

presă şi informarea presei streine. Aceasta comisiune a reorganizat biroul de presă, care a rămas condus tot de Dl.Serdic dar a funcţionat la Club, unde s'au rezervat două camere.

Printre alţii in comisiune erau: Dnii Ghiţă Pop, Gh.Zane, I.Hudiţă, Stefan Mihăescu, Aurel Dobrescu, Carandino, Vladimir Strabinu (Nicolae Iordache) etc.

Aceasta comisiune a angajat din funcţionari şi o dactilografă (Borca Malia,Beldeanu şi Dan Fundescu).

Comisiunea se intrunea în fiecare săptamână.

Biroul de presă redacta un buletin informativ pentru conducerea de partid (delegaţia permanentă) şi Secretariatul General. Din când in când Secretariatul General dedea biroului de presă informaţiunile venite de la organizaţii asupra incidentelor. In cursul anului 1946 (la început) am constatat că în unele ziare (Fapta şi Poporul in special) au început să se producă atacuri impotriva mea, în legătură cu înlocuirea mea de la secretariat. Am avut indicaţiuni că ele erau alimentate de Borca Mălin. Am participat la o şedinţă a comisiei de presă şi am cerut înlocuirea lui Borca Mălin, cu atât mai mult cu cât buletinul informativ era prost şi nu merita banii cheltuiţi. N'am reuşit din cauza opoziţiei Dlor Ghiţa Pop, Serdici, Aurel Dobrescu şi Stefan Mihăescu. In special Dl. Serdici s'a opus. De atunci relaţiunile mele cu Dl.Serdici au fost reci,până la începutul lui 1947. După cât-va timp s'a produs afacerea Sarmisegetuza, cu care prilej am fost informat că un oare-care Sârbu ar fi scris la club.- la Ghestetnerul Secretariatului pentru Ardeal - o gazeta clandestină "Sarmisegetuza" Am rugat pe Dl. Ionescu şi Dra Darie să facă perchiziţie peste tot in club. Au găsit la biroul presei hârtie cu entet-ul "Sarmisegetuza". Am convocat comisiunea de presă şi am cerut din nou înlocuirea ambilor funcţionari, fiindcă se putea resfrânge asupra mea şi a partidului, aceste acţiuni clandestine. N'am reuşit nici de data aceasta, sub cuvânt că funcţionarii)Borca şi Bedleanu) nu erau vinovaţi.

Mai târziu amândoi au dispărut.

ss. N. Penescu

31 August 1947.

205 III

~~00708~~ 705

D E C L A R A T I E

Continuare la declaraţia din 31 August.

Biroul de presă n'a mai funcţionat.

Cred că în preajma alegerilor, biroul de presă a fost reorganizat sub conducerea Dlui Carandino. Aceasta a provocat oare-care nemulţumire Dlui Serdici. Eu n'am avut nici un amestec în hotărârea Dlui Maniu de a numi pe Dl. Carandino, drept conducător al acestui birou. Am crezut însă că era normal ca directorul gazetei oficioase să aibă şi grija presei în general.-

S'a reînceput redactarea buletinului de presă, care era mult mai bun şi cuprindea traduceri din presa streină. Dl.Carandino a angajat personal pentru acest birou de presă, şi anume pe Dl.Comandor Mocanu şi două dactilografe (Dna Bora şi Dra Kazimir). Dl.Mocanu însă era în realitate redactor la "Dreptatea", unde semna articole sale cu iniţiala M.

In primăvara anului 1947, Dl.Serdici a început redactarea unui buletin economic, cu personal al său. Acest buletin n'avea şi nici personalul nu aveau nici o legătură cu Secretariatul General. Am primit şi eu câte-va numere, dar nu le-am citit. Ele, se pare, cuprindea extrase din publicaţiunile economice anglo-americane. Am auzit pe Dl. Serdici, care se plângea că nu i se pun la dispoziţie banii necesari redactărei acestui buletin de către Casierul Central. Dl. Maniu nu mi-a vorbit nici odată nimic de acest buletin. Se pare că Dl. Mihai Popovici sprijinea iniţiativa Dlui Serdici, pe care am crezut-o personală.

Mai multe şedinţe ale delegaţiei permanente şi Sfatului parlamentar s'au ţinut în casa Dlui Serdici.- Domnia Sa era unul dintre intimii Dlui Maniu.

AUREL LEUCUTIA. Este unul din cei mai apropiaţi prieteni ai Dlui Maniu. Om capabil şi dârz, a căutat totdeauna să menţină preponderenţa grupului ardelean. A urmat

..//..

cu fidelitate politica Dlui Maniu, pe care l-a ajutat mai ales în prepararea actului de 23 August. A fost omul din puţinii confidenţi ai legăturilor clandestine de radio-transmisiune ale D-lui Maniu.

Cred că Dl. Leucuţia este în curent cu toata acţiunea Dlui Maniu în străinătate. Mie nu mi-a spus însă nimic nici odată.-

Dl.Leucuţia avea multă influenţa asupra Dlui Maniu, ceeace a provocat unele reacţiuni la unii fruntaşi de primul ordin. Dl. Leucuţia a susţinut totdeauna punctul de vedere al Dlui Maniu, în toate forurile partidului.-

ss. N. Penescu.

1 Septembrie 1947.

128.

vesemnatie

~~00710~~ 707

D E C L A R A T I E

Subsemantul NICOLAE PENESCU, declar la intrebările ce mi se pun :

Cu prilejul sedintei comitetului central din 3 Iulie 1946, am fost insărcinat de Dl MANIU să fac un raport asupra actiunei partidului incepând dela ultima sedintă a comitetului central tinută in 1937 la zi.-

Am cerut Dlui MANIU documentarea pe care o avea supra acestei epoci când eu nu am avut calitatea să cunosc la 4-5 zile inainte de comitet, am fost chemat intr'o dimineata la Dl COPOSU acasă unde am găsit pe Dl MANIU care mi-a incredintat un volum brosat, cuprinzând memoriile din timpul regimului Regelui Carol si un dosar care avea 100 pagini, cuprinzând memoriile adresate lui ANTONESCU ION din timpul regimului acestui

Am utilizat acest material si l-am restituit câtva timp după aceia - la cererea Dlui MANIU sau acestuia sau Dlui COPOSU. Cred că mai repede dlui MANIU, care spunea că sunt singurele exemplare si insistă să le ia inapoi.

II.- Nu cunosc nimic din activitatea acestei sectii militare, căreia eu nu i-am dat nici-o importantă si depindea de organizatia Capitalei.

Cred că prin Septembrie 1946 au venit la mine când eram bolnav după agresiunea dela Pitesti, câti-va tineri ofiteri dintre care n'am cunoscut decât pe ION. Acesta mi-a prezentat simpatiile lor. Au stat câteva minute in casa mea.

Pe ION l-am mai văzut de câteva ori la club, până intr'o zi când mi-a cerut să-l numesc in serviciu la "DREPTATEA". L-am refuzat si deatunci nu l-am mai văzut era tot in 1946 cred după alegeri.

Nici unul din acesti tineri ofiteri nu mi-a prezentat nicodată nici un memoriu in sensul celui de care mi se vorbeste. Eu primeam numeroase memorii, pe care nu aveam timp să le citesc si le aruncam la cos, de cele mai multe ori.

Nu de mult am primit un memoriu dela generalul NEGREI privitor la compunerea ~~xxxxx~~ conducerei sectiei mili-

./.

tare destinat conducerei la partid, l-am dat Dlui MIHALACHE.-

III.- Stiu că Dl DINU BRATIANU a propus Dlui MIHALACHE să facă o scrisoare de multumire Legatiei Americane pentru ajutorul dat infometaţilor români, si Dl MIHALACHE era de acord, că ne lipsea Dl MANIU. Dl POPOVICI n'a fost la inceput de acord că Dl BRATIANU a scris la Sibiu Dlui MANIU că Dl MANIU a răspuns negativ, comunicând că acest ajutor, dat fiind politica guvernului nostru, nu poate fi pur si simplu. că Dl. POPOVICI schimbând deciziunea a multumit Dlui MELBOURNE si mi-a spus să inspir la DREPTATEA un articol că in felul acesta partidul a avut opozitie oficială prin multumirea Dlui POPOVICI si nu a Dlui MANIU. Când Dl MANIU a mers la Dl BERY după intoarecerea sa dela Sibiu, reprezentantul american la intrebat ce crede de acel ajutor. Dl MANIU a răspuns că multumeste in numele partidului, dacă guvernul român va căuta să prezinte acest ajutor in culori favorabile pentru el, deaceia era ~~xx~~potrivit poate să se reamintească si punctul de vedere al guvernului american privitor la situatia din România. Cu alte cuvinte Dl MANIU intelegea că unele conditiuni de ordin politic ar fi fost necesare si regretă că n'a fost puse.

In luna Martie cred imediat după intoarcerea Dlui MANIU dela Sibiu, acesta m-a rugat ~~xxx~~ să-l insotesc la Dl BERY fiindcă nu găseste pe Dl SERDICI ca să-i traduc- coversatia.

Am fost primit de Dl BERY si MELBOURNE si am tradus până când a venit dl SERDICI cam următoarea conversatie:

Dl BERY a intrebat pe Dl MANIU ce părere are despre ajutorul american. Dl MANIU a răspuns că multumeste in numele partidului, dacă guvernul român va exploata in favoarea lui acest ajutor/ reproduc idem/ că regretă lipsa unei conditiuni de ordin politic, care să reproducă punctul de vedere al guvernului american, privitor la situatia din România.

Dl MANIU a expus apoi situatia creată in urma cercetărilor făcute de guvern, a prezentat Dlui BERY o copie adresată guvernului american a memoriului adresat de cele trei partide de opozitie la O.N.U. Dl BERY a răspuns că el va răspunde in lima engleză, fiindcă nu posedă bine franceza

A venit Dl SERDICI Dl MANIU a intrebat dacă guvernul american priveste cu interes România, Dl SERDICI a tradus răspunsul Dlui BERY care avea aceste idei.

./.

Misiunea americană a informat deja guvernul său despre aceste arestări ; că mulţumeşte pentru copia memoriului ; că guvernul american priveşte situaţia din România cu interes în cadrul acordurilor internaţionale ; Că tratatul cu România va fi ratificat ~~după război~~ că guvernul american face o politică de ajutorare a ţărilor care sunt în suferinţă supă război.

Diplomatul american a evitat să-şi ia angajamente şi a spus că cere instrucţiuni la WASHINTON, pentru relaţiuni mai precise la cele expuse de Dl MANIU.-

Declarație

Subsemnatul Nicolae Penescu, declar, la întrebările ce mi se pun:

I. Cu prilejul ședinței comitetului central din 3 Iulie 1946, am fost însărcinat de d-l Maniu să fac un raport asupra activității partidului național de la ultima ședință a comitetului central, ținută în 1937, la zi. -

Am cerut d-lui Maniu documentarea pe care o avea asupra acestei epoci, când eu n'am avut calitatea s'o cunosc. La 4-5 zile înainte de Comitet, am fost chemat într'o dimineață, la d-l Coposu acasă, unde am găsit pe d-l Maniu, care mi-a încredințat un volum broșat cuprinzând memoriile, din timpul regimului Regelui Carol și un dosar, cam cu 100 pagini, cuprinzând memoriile adresate lui Antonescu, sau din timpul regimului acestuia.

Am utilizat acest material și l-am restituit - cât-va timp după aceea - la Clinica d-lui Maniu sau acestuia sau d-lui Coposu. Cred că mai repede d-lui Maniu, care spunea că sunt singurele exemplare și importă să le ia înapoi. -

N. Penescu

4 August 1947.

II. Nu cunosc nimic din activitatea secției militare, căreia eu nu i-am dat nici importanță și depindea de organizația Capitalei.—

Cred că prin Septembrie 1946 au venit la mine, când eram bolnav după agresiunea de la Ostrov, câți-va tineri ofițeri dintre care n'am cunoscut decât pe Lt.-Col. Sava. Aceștia mi-au prezentat simpatiile lor. Au stat câte-va minute în casa mea.

Pe Sava l-am mai văzut de câte-va ori la club, până într'o zi, când mi-a cerut să-l numesc în serviciu la „Dreptatea". L-am refuzat și de atunci nu l-am mai văzut. Era cred în 1946 — cred după alegeri.—

Nici unul din acești tineri ofițeri nu mi-a prezentat vreodată vre-un memoriu, în special celui de care mi se vorbește. Eu primeam numeroase memorii, pe care nu aveam timp să le citesc și le aruncam la coș — de cele mai multe ori.

Nu de mult am primit un memoriu de la Generalul Negrea, privitor la conferința ~~secției~~ conducerii secției militare, destinat conducerii de partid. L-am dat d-lui Mihalache.—

III. Știu că d-l Dinu Brătianu a propus d-lui Mihalache să se facă o scrisoare de mulțumire legației Americane, pentru ajutorul dat înfometaților la români; că d-l Mihalache era de acord; că — în lipsa d-lui Maniu — d-l Coposu n'a fost la început de acord; că d-l Brătianu a scris la Sibiu d-lui Maniu; că d-l Maniu a răspuns negativ, considerând că acest ajutor, dată fiind politica guvernului actual, nu poate fi prea simplu; că d-l Coposu — schimbând de opinie — a mulțumit d-lui Brătianu și mi-a spus să inspir la „Dreptatea" un articol; că în felul acesta

~~Iată ce parte din conversaţia cu dl. Berry — reproducere~~

În luna martie — cred — imediat după întoarcerea d-lui Maniu de la Sibiu, acesta m'a rugat să-l însoţesc la dl. Berry — fiind-că nu garanta pe dl. Sandici — ca să-i traduc conversaţia.

Am fost primiţi de d-nii Berry şi Melbourne. Şi am tradus — până când a venit dl. Sandici — cam următoarea conversaţie:

Dl Berry a întrebat pe dl. Maniu ce părere are despre ajutorul american — Dl Maniu a răspuns că mulţumeşte în numele partidului, dar că guvernul român va exploata în favoarea lui acest ajutor — (reproduc ideea) că ~~de aceea guvernul american ar fi tre~~ regretă lipsa unor condiţiuni de ordin politic, care să reproducă punctul de vedere al guvernului american, privită la situaţia din România.

Dl Maniu a expus apoi situaţia creată în urma arestărilor făcute de guvern, a prezentat d-lui Berry o copie — adresată guvernului american — a memoriului adresat de cele trei partide de opoziţie la O.N.U. ~~[illegible]~~ Dl Berry a ~~[illegible]~~ răspuns că el va răspunde, ~~după ce [illegible]~~ în limba engleză, ~~[illegible]~~ fiind-că nu posedă bine franceza. A venit dl. Sandici. Dl Maniu a întrebat dacă Guvernul american priveşte cu interes România. Dl Sandici a tradus ~~că~~ răspunsul d-lui Berry ~~[illegible]~~ care avea aceste idei: Misiunea americană a informat deja Guvernul său despre aceste arestări; că mulţumeşte pentru copia memoriului; că guvernul

american ~~este înt~~ privește situația din România, cu interes, în cadrul relațiilor internaționale; că tratatul cu România va fi ratificat; că guvernul american face o politică de ajutorare a țărilor care sunt în suferință după război.
Diplomatul american a evitat să-și ia angajamente și a spus că va cere instrucțiuni la Washington, pentru relațiuni mai precise la cele expuse de d-l Maniu.

Partidul a avut o poziție oficială – prin toate [illegible] ale [illegible] – și una a d-lui Maniu. – Când d-l Maniu a mers la d-l Barry – după întoarcerea sa de la Sibiu – reprezentantul american s-a întrebat ce crede de acel ajutor. D-l Maniu a răspuns că realmente în numele partidului, dacă ce Guvernul român va căuta să prezinte acest ajutor în culori favorabile pentru el, de aceea s-ar fi potrivit – poate – să se recunoască în punctul de vedere al guvernului american privitor la situația din România. În alte cuvinte d-l Maniu înțelege că aceste condițiuni de ordin politic ar fi fost necesare. Și regretă că n'au fost puse.

32/

Brigada Mobilă

24 Iulie 1947.

713

~~007117~~

R A P O R T.

Potrivit delegației primite de a efectua o percheziție corporală asupra arestatului PENESCU NICOLAIE, precum și a celulei ocupate de numitul, am onoarea a raporta că, împreună cu Comandantul Gărzii am efectuat percheziția corporală și a celulei și al cărui rezultat a adus la găsirea următoarelor obiecte:

- -una curea de pantaloni, care a fost găsită în buzunarul paltonului.-
- -suma de 15.000-cinci sprezece mii lei, în bancnote de cate 5000-cinci mii lei, purtand diferite semne scrise cu creionul pe margină.-Suma a fost găsită în buzunarul ~~paltonului~~ pantalonilor.-
- -una coală de hartie desen reprezentand schița unui ochi, și pe care se găsește, diferite semne scrise cu creionul. hartie ce a fost găsită pe masa din celulă împreună cu două creioane.-
- -un decupaj de ziar, sau afiș reprezentand chipul lui Iuliu Maniu, purtand deasemeni diferite semne scrise cu creionul și două bucăți de ziare, la fel scrise cu semne, care au fost găsite în buzunarul pijamalei.-

Față de cele de mai sus vă rugăm să bine voiți a dispune.

Comisar

[signature]

Al. Pompilian

4 August 1947

~~00718~~ 714

30.8.47.
h.d.

R A P O R T

Am onoare a raporta că, în cadrul anchetei arestatului PENESCU NICOLAE, din după ameaza zilei de 3 August a.c., la întrebarea formulată de subsemnatul, "Dacă politica internă si externă a Partidului National-Tărănesc n'a fost inspirată de persoane oficiale sau neoficiale streine", arestatul a pretins că punându-i-se pentru prima oară în cadrul anchetei aceasta întrebare al cărei răspuns îl consideră de mare importanţă pentru Guvern, nu poate răspunde decât D-lui Ministru T.GEORGESCU personal.-

Dealtfel cere cu mare insistenţă să fie primit fie de Dl.Ministru, fie de Dl.Secretar G-ral BUNACIU.-

Am considerat că ar fi în interesul cercetărilor să nu insist deocamdată, lăsând rezolvarea cazului la aprecierea Dvs.-

COMISAR SEF,

Stoiculescu

715

~~007719~~

R E F E R A T

NICOLAE P E N E S C U

La interogatoriile ce i s'au luat până acum recunoaşte:

- Că în ziua de 13 Iulie a fost chemat de Iuliu Maniu, care i-a spus să plece în străinătate, propunere pe care a acceptat-o după un refuz pe care a încercat să-l schiţeze la început (declaraţia din 15.VII.1947).-

- Că încă în ziua de 9 sau 10 Iulie 1947 a chemat pe C-dor Ciorolu căruia i-a comunicat intenţia de a folosi un avion de curse spre Arad a cărui locuri să fie ocupate în întregime de oameni cunoscuţi printre care şi câteva personalităţi importante.-

- Că la remarca lui Cioroiu că aceasta nu e posibil, dar el îi poate indica o posibilitate unică care costă 6.000 de dolari a răspuns că suma nu importă (declarţ din 11.IX.1947)

- A cunoscut personal pe reprezentanţii misiunilor americane şi engleze şi că a prezentat personal un memoriu lui Melbourne susţinând în mai multe rânduri interesele partidului în faţa misiunilor susamintite.-

- Că împreună cu Maniu a prezentat un memoriu în legătură cu arestările membrilor P.N.T., lui Berry şi Melbourne iar în timpul vizitei lui Ethridge i-a înmânat acestuia un memoriu conţinând material documentar privind comunizarea aparatului de Stat.-

- A citit scrisoarea lui Niculescu Buzeşti trimisă lui Maniu şi ştie că în străinătate se află ; Cica Davilla, Frederic Manu ; in America Viorel Tillea şi Cornel Bianu în Anglia, Gafencu Vişoianu şi Niculescu-Buzeşti în Elveţia.- La fel ştie că după 6 August 1945, Vişoianu a venit la Maniu şi i-a comunicat că anglo-americanii nu recunosc Guvernul Groza, fapt care lui Maniu i-a produs o mare satisfacţie.-

- Stie că Partidul Naţional Tărănesc a luat după 6 Mar-

./.

tie 1945 o atitudine de luptă faţă de Guvernul Dr.Groza.-

- Fiind Ministru de Interne nu a fost lăsat de forurile de partid să facă epuraţia elementelor legionare dar după ce totuşi comisia de epuraţie intocmise tablourile de epuraţi legionari, a primit vizita lui Virgil Solomon care i-a solicitat scoaterea de pe listă a câtorva legionari. Se plânge că în aceiaşi calitate de Ministru de Interne n'a putut face nimic din cauza lipsei de libertate în iniţiativă. Stie că într'o scrisoare trimisă lui Maniu în primăvara anului 1947,Cretzeanu i-a comunicat acestuia că vrea să vorbească în numele României la Organizaţia Naţiunilor Unite.- Are cunoştinţă de faptul că Maniu a primit o scrisoare dela Macek din America prin care-l solicita să trimită o personalitate din P.N.T.pentru a reprezenta partidul la Conferinţa Partidelor Agrariene din America.-

- Arată cum în luna Februarie 1947 s'a deplasat la Sibiu împreună cu Leucuţia pentru a prezenta lui Maniu care se afla acolo materialul documentar strâns în legătură cu alegerile.- Tot în legătură cu alegerile s'a prezentat Regelui cu un memoriu în care se făcea o comparaţie între proectul de lege al Guvernului (Legea electorală) şi proectul P.N.T., în care se pleda pentru sistemul bicameral.- S'a mai prezentat odată în audienţă la Suveran în Februarie 1947 pentru a prezenta situaţia grea alimentară ce domneşte în toată ţara.-

- Stie că în mod obişnuit până la plecarea lui Niculescu-Buzeşti acesta făcea legătura cu Palatul.-

- A luat parte la o şedinţă a Delegaţiei Permanente a Tineretului Universitar pe Ţară,la care au luat cuvântul Maniu şi Mihalache.-

- Stie deasemeni că acest tineret a discutat organizarea pe grupe şi după primirea acestor informaţiuni într'o şedinţă a Delegaţiei Permanente a Tineretului, a combătut acest fel de organizare ca nefiind conform cu prevederile Statutului Partidului.-N'a verificat dacă aceste instrucţiuni au fost respectate,dar ştie că elementele care susţinea aceasta erau sprijinite direct de Maniu.-

- In legătură cu 8 Noembrie arată cum Maniu a convocat o şedinţă a şefilor de sectoare şi circumscripţii la sediul organizaţiei Capitalei,unde a vorbit,insistând să se organizeze o mare manifestaţie publică în frunte cu P.N.T., în scopul de a arăta tăria partidului sub lozinca manifestaţi

pentru Rege,care ar fi atras mai multă lume,cu atât mai mult cu cât reprezentanţii Misiunilor engleze şi Americane nu erau mulţumiţi de faptul că P.N.T.-al nu se vedea,fiind în unele p părţi inexistent de exemplu în Moldova,nemulţumire exprimată prin Vişoianu lui Penescu ca un reproş şi pentru el.-

- Cu mare greutate la opoziţia categorică a D-rului Lupu,Maniu a acceptat să se dea instrucţiuni de participare mai restrânsă.-Pentru atitudinea sa Dr.Lupu a fost violent atacat de un grup apropiat lui Maniu în frunte cu Virgil Solomon.- In ziua de 8 Noembrie aflându_se în casa lui Boilă în balcon,la vederea unei coloane de studenţi în frunte cu steagul tricolor strigând " Regele şi Patria ", Maniu era vizibil foarte mulţumit.-

- Recunoaşte că în Septembrie 1946 a venit la el un grup de militari acasă spre a-i prezenta omagiul pentru agresiunea suferită la Piteşti.- Intre ei a cunoscut pe Subl. Sava,Cpt.Senchea.- Acesta din urmă vorbind în numele tuturor.-

- Recunoaşte că a fost vizitat la Club de Camil Demetrescu care iar fi cerut memoriile lui Maniu din timpul lui Antonescu.- I-a lăsat acasă într'un plic raportul său făcut la Comitetul Central din 3 Iulie 1947 în care se aflau extrase principalele pasagii din acest memoriu.-

- Recunoaşte că în Aprilie 1947 aflându-se la Mihalache în casa lui Nestor Badea,Maniu le-a spus că faţă de arestările mult mai numeroase făcute printre naţional-ţărănişti a informat misiunile aliate că e nevoit să înceapă o acţiune de răsturnare a guvernului şi că Dl.Subsecretar de Sta Aacheson i-a comunicat printr'un mesagiu sfătuindu-l să nu facă agitaţiuni în acest sens.- Textul mesagiului era c'am acesta :

" La informaţia dată de Dl. Maniu că dată fiind situaţia din Ţară,Dl.Maniu vrea să răstoarne Guvernul,Dl. Aacheson roagă misiunea americană să-l sfătuiască să nu facă agitaţiuni în acest sens ".-

- Recunoaşte că a cunoscut pe Comandorul Cioroiu în Biroul Presei la Comandorul Mocanu,care l-a rugat să-l angajeze la biroul presei,dar a refuzat,nevoind să aibă militari la Serviciul Secretariatului.- Stie că şi Dl.Zane fusese solicitat în acelaş sens.-

- Recunoaşte că având nevoie de un gazetar la Biroul Presei în urma trecerei lui Mocanu şa Dreptatea i-a

./.

trimis vorbă prin acesta lui Cioroiu să-l viziteze acasă.

- Recunoaşte că Cioroiu venind la el au vorbit între altele de situaţia lor critică de a fi arestaţi şi despre posibilitatea de a pleca în altă parte.- Cioroiu i-a spus că există o posibilitate de a pleca cu avionul şi că aceasta costă 6000 de dolari.- I-a răspuns că chestiunea se va discuta mai târziu căci voia să comunice şi lui Maniu.- A mers mai târziu la Maniu în casa lui Nestor Badea unde era şi Mihalache şi le-a comunicat conversaţia cu Cioroiu.- Ambii au răspuns că nu este locul să facă aceasta.- Maniu i-a spus că nu avem de unde plăti această sumă.- In ziua de 10 Iulie, ducându-se la Mihalache în casa lui Popescu-Mehedinţi când acesta i-a propus să meargă la Dobreşti, amintindu-i din nou de convorbirea cu Cioroiu, Mihalache i-a spus că Cioroiu nu este om serios şi că i-a dat o lucrare pe care a făcut-o bine dar e c'am superficial.-

-NU RECUNOASTE

- Că ştie despre intervenţiile lui Maniu pe lângă Misiunile Anglo-Americane pentru a determina pe Rege să retragă încrederea D-lui Groza în 1945.-

- Că ar fi organizat ceva în legătură cu 8 Noembrie şi că ar fi participat la manifestaţie, fapt pentru care i s'au adus vii critici.-

- Nu recunoaşte că s'a constituit o secţie militară de tineret.-

- Nu ştie dacă la organizaţia Tineretului Capitalei condusă de Iosif Toma s'a constituit asemenea secţii.-

- Nu cunoaşte o conducere a tineretului pe Ţară afară de cel Universitar.-

- Nu-şi aduce aminte dacă grupul de militari care l-a vizitat acasă în Septembrie 1946 pentru a-i prezenta omagiile de simpatie, le-a dat o cameră la Club pentru a ţine şedinţele lor.- In orice caz dacă o da, acesta era pentru secţia din care făceau parte, nu pentru acel grup.-

- Nu ştie nimic despre secţia militară, cunoaşte însă pe Generalii : Negrei, Stoika, Zorzor, Col, Stoica, C-dor Cioroiu, Mocanu şi alţii.-

./.

- Declară despre : Mihalache

Mihalache a fost principal sfătuitor al lui Maniu până la 23 August 1944 alături de Mihai Popovici, Dr. Lupu şi Ghiţă Pop.- După 23 August şi mai ales la începutul lui 1945, Mihalache se ocupa cu reorganizarea partidului, dirijând Secretariatul General.-

In Ianuarie 1946, Mihalache ia conducerea Capitalei pe care o reorganizează în secţiunile auxiliare şi profesionale ale partidului.- Mihalache a fost de acord cu politica imprimată de Maniu, considerând că Statele Unite ale Americei nu vor lăsa micile popoare din Centrul Europei să fie înăbuşite de regimuri politice impuse.-

- Mihai Popovici este cel mai apropiat prieten al lui Maniu şi primul său sfetnic.- Este singurul din partid care îndrăsnea şi reuşea să se opună lui Maniu.- Mihai Popovici avea şi un rol important în desemnarea oamenilor care aveau un rol important în partid.-

- Cu o situaţie financiară care-i permitea să ţină casă deschisă pentru toţi diplomaţii din Bucureşti, reprezentanţii politici ai Americei, Angliei, ambasadorii Turciei erau buni prieteni cu Suphy Tanrioer şi succesorul acestuia Istineli Sefgati.- Dl. Paul Boncour, ministru decedat al Angliei Gounther, Burton Berry, Le Rougetel, Holman, Brüly, Melbourne, General Skyler.-

- Popovici participa activ la întocmirea memoriilor.- La el acasă se ţineau de multe ori şedinţe ale Comitetului din Ardeal a partidului şi se luau hotărâri chiar relative la politica generală a partidului.-

- Emil Haţieganu a fost trecut pe lista membrilor Delegaţiei Permanente în Ianuarie 1946, când a fost prezentată Guvernului şi reprezentanţilor celor 3 Mari Puteri, deşi la acea dată nu era membru al Delegaţiei.- A fost cooptat în Biroul Partidului şi ales în Delegaţia Permanentă.- L-a combătut pe Penescu într'o şedinţă a biroului, când acesta a cerut intrarea în Parlament a deputaţilor P.N.T.-

- Corneliu Coposu secretar personal al lui Maniu şi secretar adjunct al partidului în jurul lui 1 Iulie 1946 cerând material necesar pentru întocmirea raportului către Comitetul Central convocat la 3 Iulie, Coposu l-a chemat acasă unde a găsit şi pe Maniu care tria material cu Coposu.- Cu această ocazie Maniu şi-a rezervat expunerii sale documentele cele mai importante care rămăsese-ră printre hârtiile.

./.

pe care le tria Coposu și Maniu și care au rămas la Coposu.

Printre ele a văzut și telegramele schimbate de Maniu cu trimișii dela Cairo și Cifrul Marinei Engleze folosit în transmisiunile clandestine de radio-emisiune.-

Niculescu Buzești se bucura de încrederea și aprecierea superlativă a lui Maniu.- Era consultat în toate problemele externe și intra oricând la acesta.-

Vasile Serdici, în cursul anului 1945 îi cerea lui Penescu ca Secretar General informații asupra incidentelor petrecute între membrii P.N.T. și partidele guvernamentale, spre a le transmite reprezentanților presei străine și misiunilor aliate.- In preajma venirei lui Ethridge în România a numit o comisiune care să se ocupe de presă și informarea presei străine.-

Ghiță Pop, Gheorg. Zane, Ion Hudiță, Stefan Mihăescu Aurel Dobrescu, Carandino, Vladimir Străinu.-

In preajma alegerilor biroul de presă a fost reorganizat de Carandino a angajat pe Comnadorul Mocanu cubredactarea Buletinului de Presă.-

In primăvara anului 1947, Serdici a început redactarea unui Buletin Economic pe care Penescu nu l-a citit dar se pare că cuprindea extrase din publicațiunile economice anglo-americane.-

Mihai Popovici, sprijinea inițiativa lui Serdici relativ la Buletinul economic.-

Aurel Leucuția, unul din cei mai apropiați prieteni ai lui Maniu, a urmat cu fidelitate politica acestuia pe care l-a ajutat mai ales în pregătirea actului dela 23 August.- A fost unul din puținii confienți ai legăturilor de radio-transmisiune ai lui Maniu.- Leucuția a susținut totdeauna punctul de vedere a lui Maniu și avea foarte mare influență asupra sa.-

Ion Hudiță foarte apreciat de Maniu a fost unul din susținătorii cei mai convins ai politicei partidului dusă până la 14 Iulie 1947.- Face parte din Delegați Permanentă din toamna anului 1946.- Era cu Zane și Ghiță Pop conducătorul presei partidului.- A luat parte la toate consfătuirile importante, chiar când nu era membru al Delegației dat fiind importanța sa în partid.-

N. Carandino, a luat conducerea Gazetei " Dreptatea " fără a-i deveni director, bucurându-se de încrede-

rea lui Maniu căruia îi plăcea felul combativ al gazetei.-

In preajma alegerilor (Iulie 1946) Carandino a fost însărcinat de Maniu cu reorganizarea biroului de presă spre a informa presa străină asupra campaniei electorale şi s'a întocmit un buletin de presă destinat exclusiv conducerii partidului.-

Intr'o declaraţie mai amplă (12 Septembrie 1947) Penescu ocolind cu destulă prudenţă fapte concrete la care a participat,prin consideraţiuni generale recunoaşte că, P.N.T.prin Maniu contând permanent pe un conflict armat între U.R.S.S. şi grupul anglo-saxon,folosea toate greutăţile guvernului pentru a strânge în jurul partidului pe nemulţumiţi ca : ofiţeri şi subofiţeri deblocaţi,funcţionari epuraţi,ţărani în special chiaburii pe care punându-i sub conducerea unor elemente aşa zise mai active pregăteau răsturnarea guvernului prin acţiuni violente.- Arată cum ţinându-se cont şi de faptul că un conflict în interior ar fi putut grăbi desnodământul determinând o eventuală intervenţie a O.N.U.-lui speculau toate greutăţile pentru a putea declanşa a acţiune în interior.- Perspectiva tot mai clară însă a unei recolte bune în special la porumb,măsurile de ordin economic menite a îmbunătăţii situaţia ţării,luate cu curaj de guvern,încurcau mult calculele lui Maniu şi dat fiindcă amânarea recomandată prin mesagiul său dela începutul lui Aprilie trimis de Aacheson,însemna pierderea condiţiilor arătate mai sus ratând ocazia favorabilă,Maniu a grăbit desnodământul împingând la Tămădău.-

Această ultimă declaraţie a lui Penescu care vrea să explice într'o logică a sa acţiunea P.N.T.-ului ocolind unele fapte care urmau în linii mari planurile cunoscute de noi arată, că Penescu s'a gândit aşa cum este obişnuit s'o facă la fixarea şi explicarea poziţiei sale în proces.- Faptele trebuesc clarificate însă,prin confruntările ce vor trebui să le facem cu Mihalache,Maestru Cazan, şi alţii.-

A N C H E T A T O R,

722

00726

SINTEZA ANCHETEI

arestatului N. P E N E S C U.

Despre plecare.

In primele declaraţii, Penescu arată că pentru prima oară i s'a pus problema plecării în ziua de 13 Iulie a.c., dimineaţa, când MANIU i-ar fi spus că viaţa îi e în pericol şi că trebue să se salveze.

A răspuns că nu poate pleca fără soţie, că aceasta nu vrea să plece, a repetat acelaş lucru cu ocazia întrevederii cu Maniu din acea seară,(descrisă pe larg) iar noaptea chemat fiind de Romiţă BOILA şi soţia lui întorcându-se dela ţară, ia decizia de plecare şi o sileşte pe aceasta să plece împreună cu el.

Precizează în aceiaşi declaraţie : "Nu m'am gândit nici odată mai înainte să plec şi n'am discutat cu nimeni vreo modalitate de plecare".

In declaraţiile ulterioare, arată că în ultimul an, Maniu a vorbit de repetate ori despre necesitatea plecării în străinătate a unor fruntaşi ai partidului şi că i-a pus mai de mult şi lui personal această problemă. Mai mult, că el personal l-a rugat pe Maniu să-l anunţe şi pe el atunci când s'ar ivi o ocaziune de plecare. In orice caz, Mihalache era dinainte destinat să plece.

Despre scopurile politice ale plecării, susţine ferm că pentru el personal, plecarea în străinătate n'a avut decât motive de securitate personală, el neavând nici o misiune politică de împlinit.

-/-

Arată însă că faţă de informaţiile primite din străinătate dela BUZEŞTI şi CRETZEANU, care îl înştiinţează pe Maniu despre stagnarea activităţii românilor din afară, MIHALACHE, avându-se în vedere prestigiul său, urma să sincronizeze eforturile prietenilor din străinătate.

Este evident că dacă se ducea această acţiune, Mihalache era indicat drept conducător al unei rezistenţe naţionale peste hotare, în sensul vederilor P.N.T.

Sincronizarea aceasta putea avea drept urmare eventzal o acţiune comună a partidelor agrariene din Răsăritul Europei. De altfel, pentru aceasta pledează şi faptul că MANIU s'a arătat dispus să dea urmare scrisorii lui MACEK, dela sfârşitul anului 1946, prin care acesta îl ruga să delege o personalitate din P.N.T. pentru Conferinţa partidelor agrariene din Sud-Estul Europei, care urma să se ţină la x Washington.

"Dacă trebuia să mergem să cerem intervenţiuni pentru schimbări în România, aceasta înseamnă că în interior nu mai era nimic de făcut".

Presupune că Mihalache ar fi trebuit să ia întâi legătura cu românii din Elveţia (Gafencu, Buzeşti) şi cu ei împreună să stabilească programul de lucru.

Despre activitatea P.N.T.

Arată că răspunderea întregei activităţi a acestui partid nu este numai a lui Maniu, ci şi a forurilor statutare cu care preşedintele partidului se consulta şi cu care împreună lua hotărâri.

Dela 23 August 1944, P.N.T. a urmărit în interior menţinerea puterii de Stat în mâna partidelor istorice şi în politica externă a considerat că România trebue să caute

sprijinul anglo-american, urmare a vederilor lui Maniu, a unui pericol de înglobare a României în U.R.S.S. (balaurul vrea să ne înghită).

Ca atare, pe plan intern, rezultatele acestei politici au fost :

a). Oprirea elementelor de stânga de a pătrunde în aparatul de Stat (neconfirmarea prefecţilor din Moldova, tergiversarea epuraţiei).

b). Sprijinirea Generalului RADESCU de către P.N.T., atât în Guvern cât şi în afara Guvernului.

c). Amânarea reformei agrare hotărâtă de P.N.T., de comun acord cu Generalul RADESCU.

d). După 6 Martie 1945, luarea unei poziţii ostile faţă de Guvernul Dr.GROZA, cu scopul de a creia o rezistenţă contra Guvernului în sensul vederilor P.N.T. (declaraţia citită în Consiliul de Miniştri de HATIEGANU, este opera lui MANIU).

e). Respingerea ajutorului american de către MANIU, cu motivarea "că actualul Guvern nu merită să fie ajutat".

f). Formarea de organizaţii "dinamice" în afara celor teritoriale, ca de exemplu organizaţia muncitorească, a tineretului sau Cercul Profesional Militar.

Organizaţia Muncitorească, care"constituia o massă de manevră pentru orice împrejurare", s'a compus din elemente cunoscute prin activitatea lor anti-democrată, atrase dealtfel prin specularea lipsurilor datorate secetei şi urmărilor războiului. "Este evident că se urmărea îngreunarea închegării unităţii muncitoreşti şi folosirea acestor elemente contra ei". MANIU sprijinea direct elementele "dinamice" din această organizaţie, de origină din fostele grupări de drea

-/-

ta, care imprimau organizaţiei muncitoreşti P.N.T. caracter antisemit şi agresiv.

Tot aşa, organizaţia tineretului, cu infiltraţiuni serioase legionare, care ajunseseră până la conducerea ei, manifesta tendinţe naţionaliste şi anti-semite. S'a organizat pe cercuri (cuiburi) în care intrai după prestarea unui jurământ. PENESCU cerând în şedinţa Biroului să se ia măsuri împotriva spiritului legionar, cultivat la tineret, MANIU n'a agreat punctul lui de vedere.

Dela Generalul ZORZOR a auzit că Cercul Profesional Militar lucrează la un proect de reorganizare al Armatei.

Acţiunea P.N.T. şi în special a acestor organizaţii "a putut da şi a dat naştere la mai multe incidente şi cazuri individuale, sau colective de agresiune ori sabotaj".

g). La cererea unor fruntaşi P.N.T. de a se opta pentru intrarea în Parlament a deputaţilor P.N.T., MANIU arată că singura politică posibilă este acea a "rezistenţei naţionale" şi că intrarea în Parlament ar fi un dezastru.

* * *

Pe plan internaţional, urmările politicei P.N.T.-ului au fost :

a). Memoriile către Aliaţi, alcătuite împreună cu P.N.L. (Brătianu) şi P.S.D.I.

b). Legătura şi instructajul românilor din străinătate, (scrisori Bianu, Gafencu - în care acesta îi comunică lui Maniu că în cursul unei întrevederi cu CHURCHILL i-a prezentat acestuia situaţia României şi a Sud-Estului Europei şi a subliniat "interesul pe care îl are Anglia de a susţine aceste ţări ameninţate de expansiunea sovietică" -, apoi instrucţiunile redactate de Maniu pentru Conferinţa de Pace, etc.).

-/-

*

* *

In toate declaraţiile date, PENESCU caută cu abilitate să mascheze propria lui activitate, iar în ultima declaraţie arătând "că-şi serveşte mai bine ţara recunoscând o greşeală, decât persistând în ea, susţine că P.N.T. a devenit "un refugiu al burgheziei şi a elementelor de dreapta, deci o piedică în calea transformărilor sociale", că"s'au reînviat toate sloganele trecutului, fără să ne dăm seama că luptăm contra formelor noui de viaţă" şi că ei "colaboratorii lui Maniu sunt de vină că au ajuns aci, deoarece n'au ştiut să se debaraseze la timp de "mesianismul" în care au crezut, idealurile lor de altă dată putând fi uşor realizate în tovărăşia partidelor muncitoreşti.

N o t ă.

Urmează să se complecteze declaraţiile, în special cu cunoştinţele pe care anchetatul le are în privinţa acţiunii politice externe a P.N.T.-ului.

NICOLAE PENESCU.

Arată că in 13 Iulie a fost chemat de MANIU, care ia pus in vedere să plece, fiindu-i viata in pericol nedându-i nici o misiune pentru străinătate.

A silit sotia lui să meargă cu el, dânsa neavâmd nici o vină.-

"Nu m'am gândit niciodată mai inainde să plec si n'am discutat cu nimeni vre'o modalitate de plecare" /14 Iulie 1947/

Arată că in interior P.N.T., a urmărit mentinerea puterii de Stat in mâna partidelor istorice si că in politica externă s'a considerat că România trebue să caute sprijinul Anglo-American.

In guvernele Sănătescu s'a urmărit oprirea elementelor de stânga de a pătrunde in aparatul de Stat, iar generalul Rădescu a fost sprijinit de P,N.T., atât in guvern cât si in afară de acesta.

Imediat după 6 Martie P.N.T., a luat fată de guvernul Dr. GROZA o pozitie de luptă căutând să creeze o rezistentă contra guvernului, in sensul vederilor P.N.T.,-

Aceasta actiune "a putut da si a dat naştere la multe incidente si cazuri individuale sau colective de agresiune ori sabotaj /in timpul alegerilor/ din partea fie a unor membrii ai partidului, fie chiar a persoanei streine de acesta.-

Memoriile către aliati au fost făcute in comun cu Brătianu si Titel Petrescu.-

Despre românii din străinătate stie că cel preferat de MANIU din U,S.A., era FRED NANU, iar in Anglia cel care il tinea la curent era BIANU.

Stie că MANIU a primit scrisori dela Gr. GAFENCU si intre altele acesta îi comunica despre o intrevedere cu CHURCHIL in cursul căreia ia prezentat situatia României si a Sud-Estului European si "interesul pe care il are Anglia de a sustine aceste tări amenintate de expansiunea Sovietică"

./.

Crede că MANIU ia trimis instructiuni,in jurul Conferintei dela Paris,iar după aceasta a primit rapoarte dela GAFENCU,

Dela NICULESCU BUZESTI si CRETEANU,MANIU a fost informat că activitatea din străinătate stagnează.-

Recunoaste că ultimul an,Dl.MANIU,a vorbit de necesitatea plecării in străinătate a unor fruntasi ai partidului.

Crede că MIHALACHE,era destinat dinainte să plece,ceilalti au fost alesi in ultimul moment. Se putea concepe o actiune de sincronizare a eforturilor prietenilor din străinătate. Aceasta putea avea drepturi mare eventual o actiune comună a partidelor agrariene din Răsăritul Europei.

Relatând activitatea P.N.T.,dela 23 August arată intre altele că acesta a hotărât de comun acord cu RADESCU,amânarea reformei agrare,că declaratia citită in Guvern de Hateganu a fost opera lui MANIU,că ajutorul american " a fost respins de MANIU"in sensul că actualul Guvern nu merită să fie ajutat". La cererea unor fruntasi ai partidului dease opta pentru intrarea in Parlament a Deputatilor P.N.T.,Dl.MANIU arată că singura politică posibilă este aceea a "rezistenţei nationale" si că intrarea in Parlament "ar fi un dezastru".

Arată că la sfârsitul anului 1946,MANIU a primit o scrisoare dela MACCEK prin care acesta il ruga să delege o personalitate pentru Conferinta partidelor agrariene dela Wasington Dl.MANIU era favorat de aceste propuneri.

Presupune că MIHALACHE ar fi trebuit intâi să ia legătura cu GAFENCU ,NICULESCU BUZESTI si să determine cu ei programul de lucru.

Scopul le-ar fi fost solidarizarea cu actiunea lui MACEK si orice altă actiune pe care imprejurările internationale le-ar fi făcut necesare si posibile.-

Despre organizatia muncitorească arată că aceasta "folosind lipsurile datorite secetei si a războiului",a recrutat muncitorii "cunoscuti prin"activitatea lor antidemocratică" urmărind ingreunarea inghegării unitătii muncitoresti.Elementele de origină din fostele grupări de Dreapta din conducerea organizatiilor muncitoresti o imprimau acesteia un caracter antisemit si agresiv.-

Tineretul,având serioase infiltratiuni legionare,care ajunseră până la conducerea lui s'a organizat pe cercuri /cuiburi/ in care intrai după prestarea unui jurământ.PENESCU cerând in birou să se ia măsuri improtriva spiritului legionar

-/.

cultivat la tineret,MANIU,n'a greeat punctul lui de vedere.

Dela Generalul ZORZOR,a auzit că cercul militar lucrează la un proiect de reorganizare al armatei.

La sfçrsit in consideratiunile lui generale,PENESCU,arată că a mers pe un drum gresit crezand in asa zisul "mesianism" ca idealurile de altă dată ale taranistilor se puteau usor infaptui in tovarasia partidelor muncitoresti că vina dezastrului n'ao poartă numai MANIU ci si colaboratorii săi si că - si serveste mai bine tara recunoscând o gresala decât persistând in ea.-

------

3/

730

~~00734~~

NICOLAE PENESCU, Membru în Delegaţia Permanentă a P.N.T. şi Secretar General al Partidului, declară următoarele

In ziua de 13 Iulie am fost chemat de dl.Maniu la sanatoriul D-rului Jovin, care mi-a spus că trebue să plec fiindcă viaţa mea este în primejdie. I-am răspuns că nu mă pot hotărî. Mi-a cerut un ultim cuvânt până la ora şapte seara.

M'am dus atunci şi i-am declarat că nu pot merge, în orice caz nu plec fără soţia mea care era la ţară.

Soţia mea a venit dela ţară aproape de ora 12 noaptea. I-am comunicat dispoziţia D-lui Maniu. Soţia mea a refuzat să plece.

A venit aproape de ora 1, Dl.Carandino. In ultimul mome[nt] m'am decis să execut dispoziţia D-lui Maniu şi am silit pe s[o]ţia mea să meargă cu mine, mai ales că merge şi dl.Mihalache.

Am plecat fără să ştiu unde şi cu cine mă întâlnesc. Spre dimineaţă am ajuns la un loc, care ni s'a spus de un domn ce era în altă maşină că este Fundulea.

Abia când s'a luminat bine am văzut ce persoane mai erau, dar pe care nu le-am cunoscut nici odată. Unul din aceştia a explicat că vom pleca cu un avion care să aterize[-]ze pe un câmp din apropiere.

I-am spus atunci D-lui Mihalache şi D-lui Ilie Lazăr că totul pare o aventură şi o farsă şi eu nu vreau să merg.

Dl.Mihalache era de aceiaşi părere.

In acel moment s'au auzit avioanele şi maşina în ca[re] eram a plecat pe câmpul unde avionul ateriza.

Declar că nu am primit nici o misiune, ci am urmat [o] dispoziţie a D-lui Maniu care pretindea că ştie că viaţa mea este în pericol.

Soţia mea a fost silită să meargă şi nu are nici o vină.

In a doua declaraţie, numitul NICOLAE PENESCU arată următoarele :

La ora 12 din noapte, când s'a întors soţia mea dela ţară, abia m'am hotărât să plec, aceasta în urma ultimei intervenţiuni a D-lui Maniu făcută printr'un trimis al său, care mi-a comunicat că este loc şi pentru soţia mea.

Am convins-o greu să mă urmeze, invocând nevoia continuărei enervării de care sufere.

Niciodată înainte de 13 Iulie dimineaţa, Dl.Maniu nu mi-a spus că organizează plecarea mea în străinătate, că ar fi nevoe să plec pentru vreo misiune politică şi nu m'a ţinut în curent cu acţiunile sale în străinătate. Nu mi-a dat decât rareori să citesc scrisori primite din afară şi acelea fără importanţă. Ele conţineau expozee care se citesc în ziare.

Dl.Maniu mi-a comunicat în mai multe rânduri că sunt expus la represiuni din partea adversarilor politici şi că este necesar să mă feresc cel puţin câtva timp, în acest scop mi-a oferit camera dela Sovata.

Domnului Mihalache i-a spus că trebue să se ascundă.

Intr'o conversaţie între Dl.Maniu, Mihalache şi cu mine, am întrebat ce urmări ar avea asupra partidului ascunderea mea. Mi s'a răspuns că trebue să mă ascund, dar dl.Maniu nu-mi poate sugera niciun loc.

Cu alt prilej, Dl.Maniu mi-a spus că el este bătrân şi - deşi îi place viaţa - se împacă cu ideia suprimărei sale, dar noi suntem încă viguroşi şi trebue să ne salvăm,chiar plecând dinş ţară, dacă se poate.

La ora 9 seara, în ziua de 13 Iulie, când faţă fiind

şi dl.Mihalache, am răspuns D-lui Maniu că nu pot merge. Am întrebat care mai pleacă. După oarecare ezitare, mi-a răspuns că merge dl.Ilie Lazăr şi Carandino care sunt egal de amenințați. Nu am auzit vorbindu-se de o misiune dată acestora sau alt motiv pentru care au fost aleşi aceştia.

In ziua de 13 Iulie dimineaţa, cum nu voiam să plec, n'am discutat cu dl.Maniu consecinţele pentru partid ale plecării mele. Nu ştiam la ora 11 dimineaţa că merg şi ceilalţi. Dl.Maniu nu mi-a spus nimic, numai seara şi întrebat de mine mi-a comunicat numele celorlalţi şi atunci n'am deschis discuţia urmărilor plecării noastre.

Cred că a fost o mare greşeală. Oricare ar fi fost împrejurările, noi, conducătorii, trebuia să stăm la locurile noastre. Nu ştiu ce a determinat pe dl.Maniu ca să ia această măsură. Poate - cum spune - că este ultima ocazie şi ar fi plecat el - să se fi gândit la viaţa noastră. Poate să fi fost consideraţiuni interne de partid, date fiind curentele manifestate în ultima vreme în partid asupra politicei lui generale, ceiace făcuse să apară multe desacorduri. Acesta a făcut necesară convocarea Comitetului Central.

La întrebarea în ce constau aceste deosebiri, răspund:

Cu prilejul ultimelor întruniri ale Delegaţiei Permanente şi sfatului parlamentar, unii fruntaşi au cerut participarea deputaţilor la desbaterile Parlamentului şi înţelegere cu regimul.

Intr'o şedinţă a Biroului, eu şi cu dl.Mihalache am susţinut cel puţin participarea din când în când a deputaţilor la Cameră.

In alte şedinţe a Biroului, Dl.Maniu a propus ca „delegaţia Permanentă să dea un comunicat în chestiunea Conferinţei dela Paris. D-nii Mihalache, Popovici şi cu mine am cerut

-/-

ca problema să fie lăsată Comitetului Central. In acest scop s'a schimbat data de 23 Iulie în acea de 19 Iulie, când Comitetul Central avea să examineze politica generală a partidului.

Cu toate că n'am vrut să plec, am cedat în ultimul moment la ora 12 în noaptea de 13 Iulie, insistenţelor D-lui Maniu. Am făcut o greşeală care departe de a-mi pune viaţa la adăpost, îmi compromite azi cel puţin libertatea.

Dl. Carandino m'a văzut pe când îmi făceam bagajele la ora 1 noaptea, când a venit să mă ia. Deci era o hotărâre de ultimul moment.

In continuare, la întrebarea cine a organizat şi cine m'a determinat să plec, răspund precizând :

Prima convorbire relativ la plecarea ce era să aibă loc Luni, am avut-o pe la ora 11 la Sanatoriul Jovin. Când am ajuns acolo erau -aşteptând pe sală - D-nii Coposu, Şerban Ghica şi Romulus Boilă - cred înăuntru. Cei doi dintâiu, mi-a spus că dl. Preşedinte a dat dispoziţii să fiu căutat peste tot.

Rămaşi singuri - după ce a plecat dl. Boilă - trimes undeva, dl. Maniu mi-a spus următoarele cuvinte: "Este ultima ocazie când se mai poate pleca din ţară, ştii cât ţin eu la D-ta, la integritatea D-tale corporală". Mâine dimineaţă pleacă avionul. Am răspuns că nu pot pleca, în orice caz nu pot pleca fără soţie, la care ştie cât ţiu. Mi-a răspuns că nu este loc pentru dânsa.

Eu cunoşteam că soţia mea nu vrea să meargă, deaceea am dat acest ultim argument. S'a ridicat în picioare şi mi-a adăugat că merge la masă peste sate şi diseară să-i dau răspunsul. După aceea l-am întrebat de sănătate, fiindcă ştiam că în ajun îi fusese rău.

-/-

Când am plecat, Dl.Coposu m'a întrebat dacă sunt lămurit. I-am dat un răspuns afirmativ. Nu ştiu la ce s'a referit.

La ora 11.30 aproximativ eram acasă. Am fost operat la 13 Iunie şi nu puteam merge la ţară. Fusesem Dumineca trecută şi mi-a fost rău. Am rugat pe soţia mea să meargă acasă să vadă dacă dispoziţiile mele au fost executate pentru secere şi treer.

La ora 7 aproximativ am telefonat D-lui Maniu care mi-a spus să viu la el. Când am intrat în camera D-lui Maniu, am găsit spre surpriza mea acolo pe dl.Mihalache. I-am spus de ce te-ai întors căci mi-ai spus eri că vii Luni. Dl.Maniu m'a întrebat ce am hotărât. I-am dat acelaş răspuns ca dimineaţa. Am întrebat dacă merge cu dl.Maniu, mi-a spus din iniţiativa lui că merge şi dl.Mihalache, nu-mi aduc aminte. Atunci am aflat că merge şi el. Am întrebat cine mai merge. Ezitând, şi privind pe Domnul Mihalache, mi-a spus că mai merg Domnii Ilie Lazăr şi Carandino, care sunt tot aşa de ameninţaţi ; că faţă de ei are răspundere personală.

Am spus ambilor domni că situaţia mea este grea, fiindcă dacă rămâne soţia singură va fi anchetată şi persecutată, iar puţina avere ce mai era va fi confiscată. Dl.Mihalache mi-a spus că el este în aceiaşi situaţie. Am răspuns că soţia mea nu are averea D-nei Mihalache. Le-am expus toate consecinţele unui asemenea act faţă de familia mea şi am plecat cu dl.Mihalache. Reţin că înainte să ne despărţim, dl.Maniu a dat D-lui Mihalache o notă sau un plan pe un petec de hârtie de locul unde trebue să se întâlnească cu celelalte persoane care plecau şi pe care nu le-a numit.

In momentul plecării mi-a spus, ridicându-se în picioare : Gândeşte-te bine ce faci, dacă rămâi eşti şi d-ta ca şi

ei în primejdie. Am mers cu dl.Mihalache pe Bulev.Ştvia până la intersecţia cu Calea Dorobanţi. Era ora 9. La despărţire i-am urat drum bun. El mi-a spus să merg şi eu,până la ora 11 să dau răspunsul. Dl.Maniu îmi spusese acelaş lucru, motivând că la ora 11 vin la el "aviatorii".

M'am întors acasă pe jos. Pe la ora 11 seara, a venit acasă la mine un nepot al d-lui Maniu care mi-a cerut eăspunsu adăugând : Unchiuţul propune altcuiva să plece. Am răspuns că doamna n'a venit dela ţară şi nu pot răspunde.

Peste un ceas a venit soţia mea. Este exact că după prima conversaţie cu dl.Maniu, i-am comunicat-o. Răspunsul ei a fost negativ. A plecat la ţară pe la orele 2 după masă. La întoarcere era ora 12 noaptea. Am întrebat-o ce a hotărât şi dacă a spus ceva băiatului. Mi-a răspuns că este o răspundere şi o greşeală să plec şi că n'a spus nimic băiatului. Atunci a venit din nou nepotul D-lui Maniu care m'a întrebat ce fac, fiindcă este loc pentru doamna şi că unchiuţul doreşte să plec. Imi trimite maşina pe la ora 1,fiindcă este şoseaua desfundată de ploae şi facem mult până la locul de plecare, pe care nu-l auzisem până atunci şi nu ştiu dacă mi l-a spus nepotul. Dl.Maniu nu mi-l comunicase şi n'am vrut să-l întreb,ca eventual să nu fiu bănuit de indiscreţiune.

Cam pe la ora 1 noaptea a venit dl.Carandino,ne-a găsit în dormitor pe mine şi pe soţia mea făcându-ne bagajele în grabă. Dela ultima vizită a nepotului am convins-o să meargă.

La declaraţia deja dată în dimineaţa zilei de 15 Iulie, la cerere, precizez :

Nu m'am gândit nici odată nici înainte să plec şi nu am discutat cu nimeni vreo modalitate de plecare.

Eram prea legat de ţară şi de familie şi nu aveam nici un motiv de alarmă, care să mă determine la o asemenea măsură extremă.

-/-

Dealtfel plecarea mea era incompatibilă cu locul pe care îl aveam în partid.

Nici un membru important şi activ al partidului nu părăsise ţara şi nu era să facă acest lucru tocmai secretarul general, deşi în ultima vreme veneau tot mai dese până la noi svonuri de măsuri represive contra fruntaşilor Partidului Naţional-Ţărănesc.

In dimineaţa de 13 Iulie, Dl.Maniu a telefonat acasă la mine şi a vorbit cu soţia mea. Eu nu eram acolo. A rugat-o să mă vestească îndată ce vin, că are o chestiune urgentă să-mi comunice.

Mergând spre casă, m'am oprit pe la dl.Maniu care era internat în Sanatoriul D-rului Jovin din Bulev.Dacia. Domnul Maniu mi-a spus că este un prilej unic şi ultimul ca să mă pun la adăpost, pentru că libertatea şi integritatea mea corporală sunt în primejdie. Am refuzat. Dl.Maniu mi-a cerut să mă mai gândesc. I-am promis că îi voiu da răspunsul după ora 7. Am mers acasă şi i-am comunicat soţiei mele propunerea D-lui Maniu. Soţia mea a răspuns că nu este de părere. Dânsa a şi plecat la ţară, unde trebuia să ia ultimele măsuri pentru treeratul care începe. Pe la opt seara m'am dus la dl.Maniu. Am găsit acolo pe dl.Mihalache întors dela Dobreşti. Am înţeles că dl.Maniu i-a făcut şi lui aceiaşi propunere. Am comunicat d-lui Maniu refuzul meu. La pretextu că nu plec fără soţia mea şi ea n'are loc.

La ora 9 am plecat dela Dl.Maniu cu dl.Mihalache şi cu hotărârea că nu merg.

Am întovărăşit pe dl.Mihalache până la intersecţia Bulev.Dacia cu Cal.Dorobanţi. Eu m'am dus acasă. Soţia mea s'a întors dela ţară pe la ora 12. Puţin timp înainte venise un nepot al D-lui Maniu care mi-a comunicat că este loc şi pentru soţia mea. N'am întrebat pe dl.Maniu cine merge cu

avionul, fiindcă nu eram doritor să plec. Am auzit numai când spunea D-lui Miahalche că acesta trebue să se găsească la ora 3 într'un anumit loc pe Bulev.Pache, unde se va întâlni cu acei care organizează plecarea. Chestiunea nu m'a interesat.

Dl.Maniu mi-a comunicat prin nepotul său că va veni o maşină să mă ia la ora 2. Când soţia mea s'a întors dela ţară şi i-am povestit tot ce am spus mai sus, ea n'a vrut să meargă.

In acel moment, eram impresionat de stăruinţa D-lui Maniu şi de caracterul imperativ al dispoziţiunei pe care mi-o dădea.

Am cerut soţiei mele să mă urmeze. Doamna Penescu s'a supus. Ea nu ştia că nu am formele de plecare în regulă,nici n'a avut timpul să mă întrebe, fiindcă în timp ce eu îi spuneam că trebue să mă supun D-lui Maniu, a sosit Dl.Carandino cu o maşină, precum şi un alt taxiu. Am făcut repede bagajele. Soţia mea şi-a luat puţinele valori ce avea şi am plecat.

Undeva pe Bulev.Carol, maşina în care era dl.Carandino, D-na Carandino şi Ilie Lazăr, a oprit şi am întâlnit pe dl. Mihalache. Nu-mi aduc aminte dacă tot acolo sau mai departe staţiona o altă maşină, care s'a pus apoi în capul coloanei şi din care a coborât un domn care s'a prezentat D-rul Gafencu. Am ajuns la 3 dimineaţa la un punct care mi s'a spus că este un fost aerodrom lângă satul Tămădău.

Aşteptând avioanele, am cunoscut pe ceilalţi domni şi mi-am dat seama că toată chestiunea este o farsă sau o cursă. I-am comunicat impresiunea mea D-lui Mihalache şi D-lui Ilie Lazăr. Am vrut să coborâm bagajele din maşină,să le punem între nişte salcâmi, până când se iveşte o ocazie care să ne aducă la Bucureşti.

-/-

Era prea târziu. Avioanele au sosit şi maşinile au alergat spre ele. De aci încolo, faptele se cunosc.

Repet, n'am avut nici o misiune, am executat o dispoziţiune a şefului meu politic şi soţia mea este o victimă.

(ss) Nicolae Penescu

14 Iulie 1947
Reţinut la D.G.P.

PENESCU NICOLAE, secretar general al P.N.T.

In general, în declaraţia dată arată că:

S'a hotărât şi a acceptat să plece în străinătate în urma insistenţelor dlui. IULIU MANIU, care le-a îngrijorat de siguranţa membrilor marcanţi ai partidului.

A susţinut că din partea dlui. MANIU, nu a primit nici o dispoziţiune, privitoare la o eventuală activitate politică în străinătate.

In amănunt, în declaraţia dată arată că:

In ziua de 13 Iulie a.c., a fost chemat de dl. MANIU la sanatoriul drului. JOVIN, spunându-i că trebue să plece, fiindcă viaţa îi este în primejdie.

A răspuns că nu se poate hotărî, şi atunci dl. MANIU i-a cerut un ultim cuvânt c'am pe la ora 6 seara.

S'a dus atunci şi i-a declarat că nu poate merge, în orice caz fără soţia sa, care era la ţară.

Soţia a venit dela ţară pe la orele 24, căreia comunicându-i dispoziţia dlui. MANIU, aceasta a refuzat să mergem.

Pe la ora 1 noaptea, a venit CARANDINO şi în ultimul moment s'a decis să execute dispoziţia dlui. MANIU, silind şi pe soţia sa să meargă, mai ales că mergea şi dl. MIHALACHE.

"Dl. MANIU mi-a comunicat în mai multe rânduri că sunt expus la represiuni din partea adversarilor politici şi că este necesar să mă feresc, cel puţin câtva timp. In acest scop mi se oferise camera dela Sovata."

"Dl. MANIU mi-a spus, c'am următoarele cuvinte: este ultima ocazie când se mai poate pleca din ţară, ştii cât ţin eu la d-ta, la integritatea d-tale corporală. Mâine dimineaţă pleacă avionul."

Referitor la participarea soţiei sale la această acţiune dl. PENESCU afirmă : "am cerut soţiei mele să mă urmeze. Dna. PENESCU s'a supus. Ea nu ştia că nu am formele de plecare în regulă. Nici n'a avut timpul să mă întrebe, fiindcă în timp ce eu îi spuneam că trebue să mă supun dlui. MANIU, a sosit dl. CARANDINO cu o maşină.

.//.

"Soţia mea şi-a luat puţinele valori ce avea.Am făcut repede bagajele şi am plecat."

. . .

Este arătat de:

- IULIU MANIU; "Dl.NICULAE PENESCU, aflând că este o ocazie de a pleca în străinătate,mi-a comunicat că doreşte să plece şi d-sa,iar eu am fost de acord."

- ION MIHALACHE: In legătură cu plecarea dlui.PENESCU,declară: "In ultima săptămână,în vreo două rânduri ne-am verificat informaţiile despre apropiata noastră arestare.Nici eu,nici dânsul,nu ne-am comunicat intenţia de a pleca dacă s'ar ivi ocazia,ci numai necesitatea de a ne pregăti locul de ascundere.Eu însă am făcut o sondare întrebându-l:dacă ţi s'ar ivi ocazia să pleci,a-i pleca ? el mi-a răspuns: nu ştiu ce aşi face,că nu aşi putea pleca decât cu soţia."

- FULVIA N.PENESCU: soţie."De plecare am aflat dela soţul meu, însă la rândul lui eu nu ştiu de unde a aflat,neavând timp să-l întreb, deoarece am aflat în ultimul moment de această hotărâre."

- COPOSU CORNELIU: afirmă că în ziua de Duminică 13 Iulie la orele 11,dl.PENESCU a vizitat pe dl.MANIU.Nu a asistat la convorbire şi nu a observat nimic deosebit la plecarea dlui.PENESCU.

- GHEORGHE POPP: "Nu cunosc nimic în legătură cu eventuala încetare a funcţiunii de secretar general a actualului titular dl.N. PENESCU şi nici nu am auzit vorbindu-se nimic despre aceasta."

RETINUT
- 14 Iulie 1947 -

NICULAE PENESCU, secretar general al PNT.

Arată că PNT-ul nu a făcut politică antisovietică şi pentru a putea lua contact cu personalităţile din delegaţia sovietică din Bucureşti a încredinţat această misiune d-lui HAŢIEGANU, însă fără rezultate fructuoase.

In ultimul timp, urma să convoace comitetul central pentru a discuta şi hotărî dacă este sau nu cazul ca deputaţii PNT să intre în Parlament. Precizează că nu era sigur dacă dl. MANIU ar fi admis propunerile sale, însă avea încredere că va fi susţinut de dl. MIHALACHE.

Susţine că dl. MANIU nu este un adversar al Uniunei Sovietice, însă a insistat pe lângă d-sa atât MIHALACHE cât şi POPOVICI să amelioreze diferendul dintre ei şi Guvern.

Afirmă că dl. MANIU s'a înţeles cu comuniştii, social-democraţii şi liberalii să primească în partid elementele legionare cari nu au participat la rebeliune.

Pentru educarea tineretului a luat iniţiativa unor conferinţe, conduse de numitul VENIAMIN. In ce priveşte despre gruparea (M) nu ştie multe lucruri, însă cunoaşte că inginerul SERBAN GHICA a fost iniţiatorul acestei grupări. Nu ştie dacă gruparea "M" avea vreun caracter subversiv contra Guvernului.

Este arătată, din declaraţiile date în ziua de 16 Iulie 1947, de:

- Dr. GAFENCU CONSTANTIN : "Menţionează că pe Aeroport PENESCU a afirmat că nu intenţionează să rămână în Turcia ne - fiind loc suficient pentru activitatea sa politică".

- Dr. VLAD HATIEGANU: " Arată că în ziua de 13 Iulie a.c., orele 23, a mers la locuinţa lui PENESCU, unde a stat 5 minute de vorbă, întrebându-l dacă este dispus să plece cu avionul, la care PENESCU a răspuns că nu-i este soţia acasă."

- N.CARANDINO: "Arată că s'a întâlnit în ziua de 13 Iulie a.c., orele 23, cu PENESCU la locuinţa d-rului JOVIN, fiind chemat de MANIU".

. . .

-F--I--S--E--

26 Iulie 1947.

-00745- 741

NICOLAE PENESCU

După 23 August 1944 , P.N.T. a considerat că România trebue să caute sprijinul anglo-american.

S'a sprijinit politica partidului Rădescu prin reprezentanţi in guvern şi prin acţiune in afară de guvern.

După 6 Martie 1945,partidul a luat o atidudine de lupta contra guvernului Groza.Aceasta consta in memorii adresate M.S. Regelui şi celor trei puteri aliate,cerându-se inlocuirea lui.

Aceiaş acţiune s'a dus şi după 8 Ianuarie 1946.

Acţiunea de protest dusă supă alegeris'a făcut prin memorii semnate de Dl MANIU şi BRATIANU,iar cele mai importante erau semnate si de dl TITEL PETRESCU in numele partidului social democrat independent.

Stie că in străinătate se află următoarele personalităţi care fac legătura cu partidul naţiona-ţărănesc: CITTA DAVILLA,FREDERIC MANU ,VIOREL TILEA,CORNEL BIANU, GAFENCU,VISIOIANU,NICULESCU BUZESTI şi AUGUSTIN POPA.I

In ajunul conferinţei dela Paris Dl MANIU a scris o scrisoare Dlui GAFENCU ,probabil pentru ai da instrucţiuni de felul cum trebuie apărată cauza României şi stie dela Dl MANIU,când le-a rezumat conţinutul scrisori Dlui GAFENCU,că in acţiunea dusă la conferinţă,Dl GAFENCU a fost ajutat de TILEA,CRETEANU,AUGUSTIN POPA şi alţi.

Arată cu Dl MANIU nu i-a propus vre'o dată in mod concret să se refugieze in străinătate,totuşi la auzit in ultimul an de necesitatea ca unii fruntaşi ai partidului să plece din ţară.

Persoanele care trebuiau să plece a fost alese in ultimul moment,afară de Dl MIHALACHE care crede că era destinat să plece.

Arată că el vroia să meargă in Franţa unde îşi putea câştiga existenţa şi personal nu ar fi participat la acţiunea ce urma să ducă in străinătate contra guvernului din ţară.

11

23 Octomvrie 1946

~~00746~~ 742

NICOLAE PENESCU

Născut la 15 Februarie 1895 la Piteşti. Căsătorit.

Licenţiat al Facultăţii de Drept din Bucureşti şi doctor în Drept al Facultăţii de Drept din Paris.

Domiciliază în Bucureşti, str.Andrei Mureşanu nr.16.

Situaţia materială :

Dispune de o avere importantă în numerar şi disponibilităţi în Elveţia şi Suedia; deasemenea, are acţiuni ale societăţii Reşiţa, Astra Română, Concordia şi Prahova.

Este proprietarul imobilului din str.Andrei Mureşanu nr.16 şi al unui imobil succesoral la Piteşti.

Este şi astăzi şeful contenciosului societăţii „CHIBRITURILE". Deasemenea, mai este preşedintele consiliului de administraţie la soc.an.„ERIKSON". A fost membru în consiliul de administraţie la S.T.B., cenzor la Banca Comercială şi Română şi administrator delegat al băncii „Creditul Românesc".

Activitatea politică :

Si-a început activitatea de om politic, ca membru al Partidului Naţional Liberal, pe care l-a părăsit în anul 1928, spre a se înscrie în organizaţia naţional ţărănistă de Argeş, condusă de ARMAND CALINESCU.

Prieten, în egală măsură, cu MANIU şi MIHALACHE, N.Penescu îi serveşte pe amândoi, atât în chestiunile politice, cât şi în cele personale.

La 6 Martie 1940, N.Penescu a plecat pentru prima dată în calitate de membru în delegaţia de onoare ce se ducea în Germania, spre a participa la târgul de mostre dela Leipzig.

Nu cunoaştem legăturile pe cari le-a făcut cu ocazia acestei vizite, dar putem crede cu certitudine că ea l-a făcut pe Penescu să-şi revizuiască multe din părerile sale asupra hitlerismului, pe care încetează de a-l mai vedea ca o primejdie pentru întreaga Europă.

Intr'adevăr, la 10 Decemvrie 1941, cu ocazia unei consfătuiri a fruntaşilor naţional-ţărănişti, în care se examinează situaţia, în raport cu evenimentele de ordin intern, Penescu susţine că partidul naţional ţărănesc este obligat să se abţină dela orice atitudine contrară puterilor „axei".

Spoliator al muncii ţăranilor de pe moşia sa, Penescu a fost internat în lagăr pe timp de două luni, de ex-mareşalul ANTONESCU, care ordonă internarea sa pe motiv că plătea ziua de muncă a ţăranului cu suma de 80 lei, în loc de 200.

Adevăratul aspect reacţionar al politicii sale, Penescu îl arată deabia după 23 August 1944, când i se încredinţează portofoliul Internelor, în cabinetul General RADESCU. In această calitate, Penescu face tot posibilul pentru a întârzia curăţirea aparatului de Stat de elementele fasciste şi legionare, se opune la democratizarea vieţii publice, lasă liber pe criminalii

de războiu, împiedică înfăptuirea reformelor progresiste, propuse de partidele democratice din guvern şi - deşi miniştru într'un cabinet de concentrare - ia măsuri importante, fără a fi de acord cu toate organizaţiile şi partidele ce intrau în componenţa cabinetului.

Pentru a arăta felul în care Penescu a înţeles să-şi îndeplinească obligaţiile ce le avea ca ministru de interne într'un guvern a cărui principală sarcină era împlinirea stipulaţiunilor convenţiei de armistiţiu, vom da numai două exemple :

- La 27 Noemvrie 1944, comisia pentru trierea legionarilor de pe lângă Prefectura Poliţiei Capitalei trimite preşedintelui ei o scrisoare de protest, semnată - în afară de delegaţii partidelor social democrat şi comunist român - şi de delegatul partidului naţional liberal dinist, prin care protestează împotriva faptului că N.Penescu, ministru de Interne, a dat publicităţii lista legionarilor ce urmau a fi internaţi în lagăr. Scrisoarea precizează : „Socotim că această dispoziţie luată de Dl.Ministru de Interne în favoarea legionarilor constitue, pe de o parte o sabotare totală a convenţiei de armistiţiu..."; iar mai departe adaugă : „Protestăm cu toată energia împotriva măsurii luată de dl.Ministru de Interne, care este de natură să compromită bunele relaţii cu Aliaţii noştri".

- La 3 Decemvrie 1944, delegaţii partidelor social democrat şi comunist român în comisia de triere a legionarilor, de pe lângă Legiunea de Jandarmi Băneasa, demisionează pe motiv că Ministrul Internelor,

în loc să aresteze şi să trimită în faţa ei elementele legionare vinovate de crime, a lăsat liber pe toţi legionarii importanţi, arestând numai elemente de jos, lipsite de importanţă, a căror singură vină era că fuseseră înşelaţi de o propagandă mincinoasă.

Activitatea reacţionară a lui Penescu a culminat însă în încercarea de rebeliune dela 8 Noemvrie 1945, pe care el personal a pus-o la cale şi a pregătit-o în cele mai mici amănunte.

Insuşi D-rul N.LUPU, într'o şedinţă a delegaţiei permanente a partidului naţional ţărănesc, ţinută imediat după 8 Noemvrie 1945, îl acuză pe N.Penescu că a convocat la clubul central al partidului pe toţi şefii de sectoare ai organizaţiei Capitalei, dându-le indicaţii şi dispoziţii de participare la manifestaţie, transformată apoi în încercare de rebeliune.

In partidul naţional ţărănesc, N.Penescu este secretarul general al partidului, membru în comitetul central executiv, în delegaţia permanentă şi preşedinte de onoare al organizaţiei judeţene Argeş.

După părăsirea spitalului din Piteşti, în care a fost internat din cauza leziunilor suferite în agresiunea din ziua de 9 August 1946, a declarat : "Dacă voi scăpa cu viaţă, plec în America. Dacă voi muri, toată averea mea să fie lăsată ţăranilor, pentru a căror cauză am luptat toată viaţa".

A pledat contra declarării lui Ion Mihalache ca nedemn în alegerile dela 19 Noemvrie 1946.

In luna Iulie 1946, în urma sancţionării le-

gii electorale, Penescu a declarat - față de Av. Pascu și Victor Popovici - că "Suveranul este un [illegible]echin și prizonier și mediocru".

După sărbătorirea zilei de 7 Noemvrie 1946 dela Ambasada Sovietică, la care a luat parte și M.S. Regele Mihai I, a declarat - în legătură cu sederea Suveranului până la orele 3,30' noaptea - că "Suveranul a depășit orice măsură, în special după ce Adrian Holman și Burton Berry (reprezentanții englez și american) remiseseră cele două note de protest guvernului român".

Intr'o conversație pe care a avut-o în ziua de 28 Noemvrie a.c. cu Ștefan Arjoceanu, fruntaș al organizației național țărăniste din Gorj, i-a afirmat acestuia următoarele : U.R.S.S. a cerut formal guvernului român să-i comunice datele exacte și reale ale alegerilor. Cu această lucrare a fost însărcinat Tănăsescu, din Ministerul de Interne. Ambasada Sovietică este impresionată de curentul național țărănesc din România, de slăbiciunea P.C.R. și a Blocului; și sunt indicațiuni că Sovieticii caută să se apropie de P.N.T. și reexaminarea raporturilor lor cu acest partid.

In luna Decemvrie 1946, a comunicat organizațiilor județene să înceteze orice activitate subversivă, "deoarece condițiile economice și greșelile guvernului sunt suficiente pentru înlăturarea regimului".

In iarna 1946/47 a dat dispozițiuni organizațiilor județene să speculeze la maximum nemulțumirile cetățenilor, pe chestiunea lipsei articolelor alimentare.

In luna ~~xxxxx~~ Ianuarie 1947, a avut o întreve-

dere cu D.D.Negel, mareşalul Palatului, pentru a se informa asupra posibilităţii unei noui formule de guvern C.Argetoianu sau General Sănătescu.

In aceeaşi lună, a fost foarte contrariat de faptul că ziaristul englez D.Gedye, care în timpul alegerilor dela 19 Noemvrie 1946 s'a arătat favorabil opoziţiei, a publicat în revista "TRIBUNE" un articol în favoarea guvernului român.

In legătură cu ajutorul alimentar american dat României, a afirmat în Ianuarie 1947 că "ajutorul nu poate fi dat decât prin compensaţie cu petrol şi cu anumite condiţii de ordin politic" şi că "actualul guvern nu va putea soluţiona această problemă".

Tot în luna Ianuarie 1947, susţinea că "negocierile cu Gh.Tătărăscu au ajuns în faza de a da roade" şi că "unirea tuturor liberalilor nu va fi o surpriză decât pentru neiniţiaţi".

In aceeaşi lună, a afirmat că "la redeschiderea Parlamentului, se va vedea ce mari disensiuni clocotesc în B.P.D.".

In legătură cu unele manifestări ale populaţiei nevoiaşe din judeţul Dorohoi şi Botoşani, a afirmat în Ianuarie că "aceste tulburări sunt menite poate să justifice prelungirea ocupaţiei sovietice".

In privinţa războiului civil din Grecia, a afirmat că ancheta întreprinsă de Comisia O.N.U. va duce la o demascare a acţiunii sovietice în Balcani. "Dealtfel, s'a stabilit că multe din armele partizanilor din E.A.M. erau de provenienţă sovietică".

In luna Martie 1947, în privinţa arestărilor, a afirmat că "iniţiativa acestor operaţii aparţine U.R.S.S.", spunând textual : "Moscova dă în România

replica pentru cele întâmplate în Grecia. Acum, URSS este pretutindeni în ofensivă politică şi organizează în tot Estul Europei procese de acelaş tip. Inceputul l-a făcut Ungaria, cu micii agrarieni. Urmează România.....". Totodată, făcându-se demersuri la Ministerul de Interne, afirma că declaraţiile făcute de Ministrul Teohari Georgescu sunt "extraordinare", insinuând că acesta a lăsat să se înţeleagă că ar fi vorba de o "acţiune concertată", după o directivă externă.

In aceeaşi lună, a dat dispoziţii pentru a se procura şi traduce discursul Preşedintelui Truman, privind "rolul forţei uriaşe a Statelor Unite în organizarea păcii, libertăţii si libertăţii comerciale a lumii". Acest discurs a fost destinat organizaţiilor judeţene naţional ţărăniste, "pentru a încuraja acţiunea de rezistenţă". Totodată, a dispus să se tradusă şi răspândească un articol intitulat "Enigma Rusă", în care URSS era prezentată în culorile cele mai negre, cu concluzia că "regimul sovietic merge spre criză interioară şi spre o certă prăbuşire", pentru ca mai târziu, văzându-şi periclitată situaţia la Secretariatul General al partidului, să declare că "numai eu din tot partidul am legături valabile şi serioase cu cercurile sovietice şi cu elementele comuniste de bază...".

Tot în luna Martie a.c., s'a opus numirii de către Iuliu Maniu a lui Şerban Ghica în funcţia de secretar general adjunct al partidului. Totodată fiind favorabil unei schimbări a lui Iuliu Maniu de la şefia partidului, prin Mihai Popovici.

Lansator de svonuri cu privire la schimbarea guvernului.

Răspândeşte svonul că 80 % din fondurile colectate de C.A.R.S. vor intra în "punga P.C.R.".

Informator al Legaţiilor Engleză şi Americană, privind situatia din ţară, cu tendinţa de a arăta că Sovieticii şi guvernul duc în mod vădit o politică de înfometare.

Are legături cu funcţionarul RUDI dela Legaţia Elveţiei, cu ajutorul căruia trimite corespondenţă la ziarele americane.

Cu privire la procesul afacerii "Sarmisegetuza", s'a declarat foarte mulţumit de răspunsurile date de acuzatul Sârbu, în timpul procesului.

La începutul anului 1947, a dispus organizarea la sediul partidul a unui serviciu de radiorecepţie, în care scop a fost cumpărat un aparat mare de radio ascultare şi recepţie.

Totodată, a afirmat că deţine copia tuturor fişelor de intercepţie telefonică a clubului din strada Clemenceau şi că a descoperit lucruri surprinzătoare (Era vorba de membrii P.N.T. care dau informaţii guvernului).

In legătură cu declaraţiile ce urmau să fie făcute de Iuliu Maniu la locuinţa sa din str.Andrei Mureşeanu, în ziua de 10 Martie 1947, a căutat alţi translatori decât N.Carandino, spunând despre acesta că "nu ştie nici măcar franţuzeşte".

In luna Iunie 1947, a fost la Pitesti, ducând arestaţilor de acolo suma de 100 milioane lei.

In ziua de 18 Iunie 1947, a vizitat la Dobresti pe Ion Mihalache.

6/ 750

Adversar înverşunat al comunismului, după cum reese din multiplele-i declaraţii făcute în acest sens. Un exemplu în şedinţa delegaţiei permanente din Iunie 1947, când a făcut o deosebire între ţărănism, liberalism şi comunism.

In ziua de 27 Iunie 1947, a dispus ca notele engleză şi americană adresate guvernului român, în chestiunea arestărilor, să fie traduse de Aristiţa Cazimir şi traduse în buletinul de presă al partidului.

Adeptul participării României la conferinţa dela Paris, în legătură cu "planul Marshal".

La începutul lunii Iulie 1947, încredinţează Aristiţei Cazimir să traducă din englezeşte o carte cu caracter antisovietic.

In cursul lunii Iulie 1947, a dat instrucţiuni Aristitei Cazimir pentru a afla cât mai multe lucruri dela Ilie Cătărău, cu care aceasta din urmă pretinde că este în strânse legături.

Tot în Iulie a.c., este semnalat ca având legături cu un comisar "Constantinescu" dela Ministerul de Interne, dela care obţine informaţii.

La şedinţa Comitetului de asistenţă din 12 Iulie a.c., declara că nu mai înţelege să rămână secretar general al unui partid de ciocoi, unde nimeni nu mai activează, în timp ce eroii partidului zac în închisori.

A susţinut în repetate rânduri că sub presiunea Sovietelor, guvernul Groza va fi lichidat şi se va ajunge la o formulă asemănătoare celei dela Sofia.

In ziua de 14 Iulie 1947, a fost arestat în momentul când încerca să părăsească ţara în mod clandestin, împreună cu I.Mihalache, N.Carandino, Ilie Lazăr, etc.

DIRECTIUNEA SIGURANTEI STATULUI
Serviciul I Bir.1

751

08755

N O T A

PENESCU NICOLAE,avocat,este născut la 15 Februarie 1895 la Piteşti.Domiciliază în Bucureşti,str.Andrei Mureşeanu nr.16.

Este secretarul general al Partidului Naţional Tărănesc-M.

A fost Ministru de Interne sub guvernul Rădescu.

In trecut,element şters din punct de vedere politic,s'a făcut cunoscut de câţiva ani şi în deosebi,dela alegerea sa ca secretar general al PNT-Maniu.

In această calitate a iniţiat şi organizat acţiuni menite să turbure ordinea publică şi Siguranţa Statului,acţiuni în care a antrenat în special tineretul,speculând sentimentele monarhice şi patriotice.Astfel:manifestaţia dela 8 Noemb.1945,protestul studenţilor dela Facultatea de Drept,etc.

In aceiaşi ordine de idei,în perioada campaniei electorale precum şi în alegeri,a fost acela care a preconizat şi îndemnat la lupta fără risc,dând directive şi organizând dela centru, "echipele de şoc".

In strânse legături,cu diferiţi ziarişti străini - printre care,turci,englezi şi americani,a căutat ca pe calea memoriilor şi protestelor pline de invenţiuni,să inducă în eroare,opinia publică,creind ţării şi regimului democrat,greutăţi enorme,în realizările propuse.

Aprig duşman al democraţiei,s'a maifestat ca un notoriu antisovietic,căutând ca prin intrigi ascunse să descrediteze URSS,în ţară şi străinătate.

La 14 Iulie 1947,a fost arestat,deoarece a încercat să fugă peste graniţă cu avionul.

28

752

INSPECTORATUL DE SIGURANTA
AL CAPITALEI

NICOLAE PENESCU.

In ziua de 15 Iunie 1946 NICOLAE PENESCU, a fost primit în audienţă de Suveran.

Acesta a prezentat Suveranului printre altele şi un memoriu pe care IULIU MANIU l-a redactat privitor la problema regimului Dunărean şi care urmează să fie trimis de şeful partidului Naţional Ţărănesc prin intermediul misiunilor politice engleză şi americană dlor. JAMES F.BYRNES şi B EVIN.

In acest memoriu, se arăta punctul de vedere al Partidului Naţional Ţărănesc faţă de problema regimului navigaţiei pe Dunăre. şeful partidului arătând că aranjamentul care se va face în chestia Dunării trebueşte să aibă în vedere.

- Problemele de independenţă ale ţărilor Dunărene;

-Situaţia economică a ţărilor din bazinul Dunărean care pot constitui o unitate economică de schimb comercial cu centrul Europei:

Totodată Nicolae Penescu a mai prezentat Suveranului copie depe un raport pe care BURTON BERRY l-a trimis departamentului de Stat dela Waschington în ziua de 14 Iunie a.c. relativ la situaţia politică din România.

In ziua de 12 August 1946 N.Penescu a făcut declaraţii reprezentanţilor presei străine, cu privire la evenimentele întâmplate la Piteşti în ziua de 9 August 1946.

In ziua de 14 August 1946 la locuinţa lui N.Penesc a avut loc şedinţa delegaţiei permanente P.N.T.

Discuţiunile au urmat în jurul atitudinei pe care urmează s'o ia partidul în urma ultimelor evenimente politice care s'au întâmplat în ţară între membrii Partidului Naţional Ţărănesc şi membrii Partidelor Democratice.

Se afirmă că cei mai mulţi din membrii delegaţiei permanente s'au pronunţat în sensul ca P.N.T. să denunţe acordul dela Moscova după ce va obţine pentru aceasta

./.

aprobarea Suveranului şi a Misiunilor Aliate Anglo-Americane.

La 7 Ianuarie 1947 se semnalează că N.Penescu a declarat unor prieteni politici, că a primit asigurări categorice din partea dlui. BURTON BERRY, reprezentantul politic al Statelor Unite în România, că la intervenţia dlui. Iuliu Maniu şi la stăruinţa dsale. America va trimite în România, un stoc important de alimente, cari însă nu vor fi puse la dispoziţia Guvernului Dr. Petru Groza, ci se vor distribui ca alimente venite din America pentru poporul român.

Dl.N.Penescu a complectat că ajutorul alimentar care ne va veni din America, se va da în urma justificării pe care a făcut-o dl. Iuliu Maniu, în sensul că lipsa de alimente va provoca în mod cert mişcări în populaţie, care vor avea drept consecinţă o prigoană din partea guvernului împotriva conducătorilor partidelor istorice, ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxx~~ în sensul că ei au declanşat criza economică, iar în al doilea rând guvernul sovietic va motiva că mai este necesar ca trupele sovietice să rămână în România pentru a menţine ordinea.

In ziua de 22 Ianuarie 1947 N.Penescu va fi primit în audienţă la M.S.Regele.

In vederea acestei audienţe, astăzi dimineaţă s'au întrunit în locuinţa dlui. Nestor Badea din str. Berna nr.3, sub preşidenţia dlui. Ion Mihalache, membrii Biuroului Politic P.N.T. care au examinat situaţia politică şi problema economică, urmând ca dl. N.N.Penescu să expună Suveranului punctul de vedere al partidului Naţional Ţărănesc.

In 24 Iulie 1946 luând cuvântul la o întrunire a secţiei femenine Sect.III Albastru, a declarat că ţara trece prin momente grele şi că trebuie să luptăm pentru redobândirea libertăţilor cari au fost trecute.

In continuare spune că alegerile sunt singura posibilitate de a decide dacă vom mai exista ca ţară, ca naţie sau vom muri, ne vom destrăma, vom depinde de alţii. Independenţa noastră este în primejdie, trebuie să ne trezim şi să vedem adevărul, să decidem de soarta noastră.

./.

La 15 Noembrie 1946 la o întrunire a secţiei femenine, N.Penescu luând cuvântul între altele a spus:

Peste acest neam au trecut multe urgii, însă noi am rămas aici ca o stâncă.

Sus pe munţii Carpaţi în vârful lor există o cruce care şi ploaia o mângâie şi o spală şi vânturile şi furtunile, însă ea rămâne acolo să străjuiască mai departe credinţele acestui popor.

Trăim în vremuri grele.

Este adevărat dar vom trece peste ele căci este dat acestui neam să sufere din când în când însă vine şi ziua isbăvirii.

Noi aşteptăm această victorie şi chiar dacă n'are să fie mâine, are să fie poimâine, însă totuşi suntem siguri că va veni acea zi când ne vom putea descătuşa.

La 25 Iulie 1946, la o şedinţă a Organizaţiei Muncitoreşti, N.Penescu a spus:

Trebueşte să luptăm, suntem siguri de viitor.

Luptăm pentru ţară, pentru existenţa şi independenţa ei.

Independenţa unei ţări poate fi de două feluri şi anume: de fond şi de formă.

De fond când nu se conduce singură şi să se încline după influenţele din afară.

Suveranitatea noastră naţională este o necesitate şi nu se poate concepe altfel.

E o iluzie optică că lumina vine dela Răsărit.

Soarele stă pe loc şi pământul se învârteşte în jurul lui.

Deci lumina vine din toate părţile, ea e o formă ~~exxtene~~ constantă.

Această forţă ne va lumina şi pe noi, pe drumul cel bun.

La 17 Octombrie 1946 la o întrunire a secţiei muncitoreşti între altele a spus:

Minciuni sfruntate. Noi nu ne temem de nimic. Cerem să fie libertate, să-şi poată exprima ţara adevăratele credinţe şi sentimente.

O spunem răspicat ca să ştie toată lumea. Nu mai vrem ca ţara să fie condusă de un număr infim de minoritari.

./.

Muncitorimea doreşte să ia parte la conducerea ţării şi să nu fie condusă de minoritari, de străini de ţară şi neam.

Muncitorul a vrut să scape de conducerea capitalismului, dar nu să dea peste conducerea unui Stat, dictatorial.

Ne trebuie libertate pentruca ţara să-şi poată exprima nestingherită, ceeace simte, în mod sincer.

Cum ei merg cu muzică, şi fanfare în frunte, să ne dea şi nouă voe să merge în cap, cu doina noastră românească.

Ei îşi cântă "Marşurile" cu instrumente străine, noi vom cânta "Doina" noastră din cavale, dar va răsuna cu adevărat româneşte.

Această doină, ce o vom cânta, nu va mai fi un cântec de durere, de tristeţe. Va fi o doină veselă ca un cântec al victoriei. Atunci ţara noastră va fi în această parte a Europei o ţară liberă şi independentă.

La 21 Februarie 1947 se semnalează că Nicolae Penescu în colaborare cu av.N.Pascu şi V.Veniamin, lucrează la redactarea unui manifest.

Manifestul cuprinde în linii principale consideraţiuni vagi asupra importanţei tratatului de pace, consideraţiuni asupra desvoltării situaţiei politice interne în legătură cu semnarea tratatului de pace, o critică a regimului pe linie politică internă şi externă, o critică a situaţiei economice şi financiare şi un îndemn pentru lupta cetăţenilor alături de Partidul Naţional Ţărănesc.

Textul manifestului urmează să fie aprobat de biuroul partidului naţional ţărănesc.

La 15 Noembrie 1946, se semnalează că NICOLAE PENESCU a lucrat la constituirea unui dosar relativ la alegerile dela 19 Noembrie a.c.

Acest dosar a fost dat ziariştilor D.H.EDWARDS dela "Deit-Telegraf" şi lui TED KEI dela Misiunea Politică Engleză.

Din informaţiile noastre acest dosar cuprinde material informativ şi documentar în legătură cu problema alegerilor dela 19 Noembrie a.c.

Semnalăm faptul că fruntaşii partidelor de opoziţie organizează în stil mare o acţiune pentru denigrarea alegerilor din România.

Astfel, cele trei partide de opoziţie a format o comisie mixtă compusă din: NICULAE PENESCU, BEBE BRATIANU,

VASILE SERDICI, PAUL DUMITRIU şi ADRIAN DIMITRIU.

Scopul acestei comisii este acela de a strânge material pentru a dovedi ziariştilor străini din Capitală că actualele alegeri nu sunt libere şi că rezultatul votului nu oglindeşte voinţa populară.

La 24 Noembrie 1946 a avut loc o întrevedere între Nicolae Penescu şi Burton Berry.

In această întrevedere Niculae Penescu a prezentat Misiunii Americane material documentar şi informativ în legătură cu pretinsa falsificare a alegerilor în judeţele Prahova, Ilfov, Vlaşca, Argeş şi Olt.

In legătură cu alegerile din Vlaşca Niculae Penescu ar fi prezentat material documentar şi informativ, despre incidentele dela Giurgiu şi uciderea a trei fruntaşi dintre care unul social-democrat şi doi naţionali-ţărănişti, toţi delegaţi la secţiile de vot.

In zilele de 3 şi 4 Decembrie 1946 Niculae Penescu împreună cu CORNELIU COPOSU şi av. N.PASCU, au avut consfătuiri cu ALEXANDRU DRAGULINESCU şi membrii Comitetului Central Executiv T.U.N.T.

Aceste consfătuiri au avut loc în cadrul dispoziţiunilor date de conducerea Partidului în vederea complectei reorganizări a Partidului.

S'a hotărât organizarea pe baze noui a tineretului universitar naţional ţărănist şi intensificarea acţiunei de captare a noui elemente din rândurile tineretului universitar.

Niculae Penescu împreună cu av. MITUS IONESCU, au redactat o serie de instrucţiuni ce urmează a fi date tineretului universitar.

~~Pentru Sfertul~~

In ziua de 11 Decembrie 1946 Niculae Penescu împreună cu Iuliu Maniu au redactat un memoriu pe care l-au înaintat Suveranului.

In acest memoriu se arăta că semnarea tratatelor de pace va necesita o reexaminare a situaţiei interne din România, Iuliu Maniu sugerând că această reexaminare trebueşte făcută de către factorul constituţional care este în deplin drept de a cere acest lucru.

.//.

In ziua de 13 Decembrie 1946, la locuinţa lui Iuliu Maniu a avut loc o consfătuire la care au participat Niculae Penescu, Ion Mihalache, Emil Ottulescu, av.Pascu şi Prof. Veniamin.

In această consfătuire care a avut un caracter juridic s'a discutat modalitatea sub care urmează să se adreseze partidul Naţional Tărănesc şi celelalte partide de opoziţie, forurilor internaţionale, în legătura cu problema nevalabilităţii alegerilor dela 19 Noembrie.

Ion Mihalache şi av.N.Pascu, au fost pentru adresarea protestului la O.N.U. Emil Ottulescu, Niculae Penescu şi Veniamin s'au declarat pentru adresarea unui astfel de protest consiliului miniştrilor de externe.

S'a dat delegaţie lui Niculae Penescu, Emil Ottulescu şi prof. Veniamin, de a începe redactarea protestului "fie că va fi redactat către O.N.U. fie către consiliul miniştrilor de externe".

Bazele acestui protest au fost fixate astfel:

- Se va face un istoric al luptei partidului naţional ţărănesc din 1938 şi până la 23 August 1944, scoţându-se în evidenţă lupta partidului naţional ţărănesc, împotriva dictaturilor, democratismul acestui partid şi lupta împotriva Axei.
- Se va scoate în evidenţă apoi rolul partidului naţional ţărănesc la actul dela 23 August 1944;
- Se va arăta apoi situaţia minoră în care a fost pus partidul naţional ţărănesc la 6 Martie 1945;
- Scoaterea acestui partid din viaţa publică;
- Problema acordurilor dela Moscova.

In partea a doua a protestului se va arăta condiţiunile sub care a luptat partidul naţional ţărănesc până la 19 Noembrie a.c.

- Prezentarea alegerilor ca falsificate;
- Cererea partidului ca forurile internaţionale să întreprindă o anchetă printr'o comisie mixtă anglo-ruso-franceză-americană;
- Dizolvarea parlamentului, şi
- Inlocuirea actualului guvern.

Protestul urmează să fie însoţit de material documentar şi informativ.

./.

La 29 Decembrie 1946 Nicolae Penescu şi G. Pascu au transmis dela Sibiu lui Iuliu Maniu, o serie de comunicări în legătură cu situaţia politică generală precum şi chestiuni în legătură cu viaţa internă a partidului.

Intre altele a comunicat următoarele:

- Guvernul se preocupă actualmente în mod intens de situaţia economică şi în special de criza alimentară, care după cei doi fruntaşi naţionali-ţărănişti, este catastrofală.

- Guvernul nu se aşteaptă la un ajutor eficace pe linie economică din partea U.R.S.S.-ului;

- Mai mult, o serie de fapte întâmplate recent, arată că guvernul sovietic nu va ajuta guvernul român pe linia economică;

- Guvernul a început să tatoneze problema unui ajutor american şi chiar dl. Ministru Gheorghiu Dej ar fi cerut un astfel de ajutor lui Burton Berry şi Hullik.

Americanii nu vor da însă nici un fel de ajutor atât timp cât situaţia politică continuă.

Totodată a mai trimis şi textul unui raport făcut de delegatul american al Crucii Roşii în legătură cu situaţia economică şi financiară din ţară.

In acest raport se arată că criza alimentară a ajuns la paroxism în general în întreaga ţară şi în special în Moldova.

Acest raport are 12 pagini şi se ajunge la concluzia că fără un ajutor din afară România va trece printr'o criză alimentară nemai întâlnită până acum.

In ziua de 24 Ianuarie 1947 Niculae Penescu a luat cuvântul la şedinţa comemorativă a T.U.N.T.-ului, explicând însemnătatea zilei de 24 Ianuarie, încheind astfel:

Tineretul de astăzi ca şi cel de ieri luptă pentru aceiaşi cauză şi cu acelaş elan.

Ţin să vă spun că Tineretul şi-a făcut datoria, şi înainte de alegeri şi în timpul alegerilor în mod cât mai desăvârşit şi nu este de ascuns că astăzi P.N.T.-ul se sprijină pe marea forţă a tineretului, care a tras de multe ori după ei şi pe cei bătrâni.

La 19 Februarie 1947 Niculae Penescu a terminat de redactat, împreună cu juriştii Partidului, memoriul

./.

care urmează să fie înaintat de Iuliu Maniu la O.N.U.

Acest memoriu a fost prezentat în copie Suveranului.

In ceeace priveşte modalitatea transmiterii memoriului din informaţiile noastre rezultă că memoriul va fi trimis prin intermediul Delegaţiei Franceze lui GRIGORE GAFENCU, iar acesta îl va trimite organizaţiei Naţiunilor Unite.

Prin acest memoriu partidul Naţional Ţărănesc cere intervenţia Naţiunilor Unite în politica internă a ţării.

Memoriul este redactat în limba franceză, engleză şi rusă.

Fruntaşii naţional ţărănişti socotesc acest memoriu drept prima acţiune a partidului naţional ţărănesc pe tărâmul politicii externe, pentru schimbarea regimului intern din România, după semnarea tratatului de pace.

Memoriul cuprinde următoarele puncte principale:

- Un istoric al politicei româneşti din 1938 şi până la 23 August 1944;
- Acţiunea partidului Naţional Ţărănesc şi al lui Iuliu Maniu în timpul războiului;
- Acţiunea partidului naţional ţărănesc pentru eşirea din războiu şi efectuarea actului dela 23 August 1944;
- Conflictul între partidul naţional ţărănesc şi partidul comunist în timpul guvernărilor generalului Sănătescu şi Rădescu;
- Obligaţiile luate de guvernul român faţă de cele trei mari puteri, în urma acordurilor dela Moscova;
- Problema campaniei electorale şi a efectuării alegerilor;
- Afirmaţia că actualul guvern nu reprezintă voinţa populară;
- Necesitatea intervenţiei Naţiunilor Unite pentru crearea unui climat de libertate şi democraţie în România.

Din informaţiuni parţial verificate rezultă că prin intermediul lui Niculae Penescu, Iuliu Maniu ar fi obţinut din partea Suveranului aprobarea relativ la oportunitatea expedierii acestui memoriu.

Totodată naţional ţărăniştii ar avea asigurat din partea guvernului englez şi american concursul pentru luarea în consideraţie a acestui document.

./.

Intr'o convorbire recentă pe care Ion Mihalache a avut-o cu Mihai Popovici şi Aurel Leucuţia, ultimul a spus că din conversaţiile pe care le-a avut cu Iuliu Maniu, rezultă că acesta socoteşte că întregul accent în lupta împotriva guvernului trebueşte pus pe evoluţia evenimentelor internaţionale şi trebueşte să se obţină presiunea puterilor aliate occidentale pentru schimbarea internă.

La 12 Februarie 1947 Niculae Penescu a dat delegaţiei permanente a T.U.N.T.-ului instrucţiuni scrise privitoare la acţiunea de reorganizare care trebuie realizată până la sfârşitul lunei în curs.

La 24 Februarie 1947 se semnalează că Niculae Penescu a predat la sfârşitul săptămânii trecute lui Burton Berry o declaraţie a partidului naţional ţărănesc, iscălită de Ion Mihalache şi de secretarul general al partidului.

In această declaraţie, partidul naţional ţărănesc, mulţumeşte preşedintelui Truman pentru ajutorul acordat României şi se declară de acord cu condiţiile puse în mesagiul preşedintelui Statelor Unite către guvernul Român.

La 24 Februarie 1947 se semnalează că în cercurile naţional ţărăniste se colportează textul unui articol scris de Niculae Penescu, pentru ziarul "Dreptatea" intitulat " ajutorul american" şi conţinând cristalizarea atitudinii partidului faţă de mesagiul preşedintelui Truman.

La 4 Martie 1947 se semnalează că Niculae Penescu a primit vizita lui Titel Petrescu, când s'a discutat colaborarea dintre P.N.T. şi P.S.D.I. Titel Petrescu a fost de acord ca cele trei partide de opoziţie să adopte un punct de vedere comun în problema tratatelor de pace.

La 28 Martie 1947 se semnalează că Niculae Penescu a început să lucreze la un memoriu protest al celor trei partide de opoziţie, ce urmează a fi înaintat Misiunilor Străine, cât şi reprezentanţilor aliaţi din comisia de control.
Se arată că Iuliu Maniu ar fi primit sugestii relativ la oportunitatea redactării unui nou protest din partea Misiunilor Ingleză şi Americană.

PENESCU NICOLAE
==================

DOMICILIUL : Andrei Mureşanu nr.13.
PROFESIUNEA: Avocat
FUNCT.COMIT.: Secretar General P.N.T.

In anul 1927, după ce şi-a luat doctoratul in drept la Paris, NICOLAE PENESCU se inscrie in Partidul Naţional-Tărănesc.

Reuşind să stabilească bune relaţii cu MIHAI POPOVICI, NICOLAE PENESCU se ataşază ramurei maniste din partid.-

In Noembrie 1928, la venirea guvernului Maniu, este trimis să candideze ca reprezentant al Centrului în Judeţul Argeş, unde în urma alegerilor din 12 Decembrie 1928, este ales deputat.-

Din acel timp, NICOLAE PENESCU activează în organizaţia Naţional-Tărănistă din Judeţul Argeş, fără însă a lua parte efectivă în această organizaţie, din cauza antagonismului dintre el şi şeful organizaţiei, ARMAND CALINESCU.-

In 1929, guvernul Naţional-Tărănesc concesionează unei societăţi Suedeze, monopolul chibriturilor în România.-

Prin influenţa lui MIHAI POPOVICI ministru de finanţe în guvernarea Naţional-Tărănistă de atunci, NICOLAE PENESCU, este numit în consiliul de administraţie al societăţii "Chibriturile".-

Până în 1938, NICOLAE PENESCU a fost un element de mâna doua in partid.-

In 1932 a fost secretar general la Ministerul de Interne, in timpul guvernării Naţional-Tărăniste, prezidată de ALEXANDRU VAIDA VOEVOD.-

In 1932-33 face parte din camera deputaţilor, fiind ales tot in judeţul Argeş.-

In 1938 odată cu plecarea lui ARMAND CALINESCU din partid, începe ascensiunea politică a lui NICOLAE PENESCU.-

In Ianuarie 1938, ION MIHALACHE in urma sugestiilor lui Iuliu Maniu şi a lui MIHAI POPOVICI, însarcinează pe NICOLAE PENESCU cu conducerea organizatiei Naţional-Tărăniste din Jud. Argeş.

PENESCU, neavând calităţile unui bun elector, precum şi din cauza firei sale distante, n'a putut să organizeze în mod solid partidul în Jud. Argeş, după defecţiunea produsă prin plecarea lui ARMAND CALINESCU din partid.-

..//..

In schimb, actualul secretar general al Partidului Naţional-Tărănesc, s'a dovedit a fi un bun manevrant de culise, reuşind repede să câştige deplina încredere, atât a Clujului ardelene cât şi aceea a lui ION MIHALACHE din conducerea partidului Naţional-Tărănesc.-

Incepând din 1939, la toate consfătuirile intime ale lui MANIU, ia parte şi NICOLAE PENESCU.-

După moartea lui VIRGIL MADGEARU, în Noembrie 1940, GHITA POP devine secretarul general al partidului.-

Cu toate acestea, principalele memorii precum şi întreaga corespondenţă a conducerii partidului, a început să fie lucrată numai de NICOLAE PENESCU;-

In toamna anului 1940 şi primăvara anului 1941, NICOLAE PENESCU a fost omul de legătură între IULIU MANIU deoparte şi REGINALD HOARE, ministrul Angliei la Bucureşti şi FRANKLIN GUNTHER, ministru Statelor Unite în România, pe de altă parte.

La câteva întrevederi între IULIU MANIU şi cei doi reprezentanţi ai puterilor occidentale în România, a luat parte şi NICOLAE PENESCU, care a redactat o serie de protocoale ale şefului Partidului Naţional-Tărănesc.-

NICOLAE PENESCU, a luat parte activă la tratativele care s'au dus pentru stabilirea acordului de colaborare între IULIU MANIU şi DINU BRATIANU în 1938.-

Pentru stabilirea colaborării şi a acţiunei împotriva dictaturii Karliste, a celor două partide istorice.-

In 1939, NICOLAE PENESCU pledează în faţa secţiunii unite ale Curţii de Casaţie, procesul intentat în neconstituţionalitate de către senatorii de drept, iar în 1940 pledează conform indicaţiilor date de IULIU MANIU în favoarea nedisolvării asociaţiei" Pro-Transilvania".-

In 1943 NICOLAE PENESCU este numit secretar general al partidului, în locul lui GHITA POP, începând să ia parte în mod formal la şedinţele biroului Naţional-Tărănesc.-

In perioada dictaturii antonesciene, NICOLAE PENESCU a luat parte intensă la întreaga acţiune a lui IULIU MANIU şi a lui DINU BRATIANU.-

La 19 Iulie 1943 din ordinul fostului Mareşal Antonescu se dispune internarea lui NICOLAE PENESCU în lagăr la Tg.Jiu, pe motivul că a colportat ştiri false şi a plătit mai puţin ziua de lucru la moşia sa, din Comuna Buta Jud.Argeş.-

In urma intervenţiei sale făcută pe lângă Ministerul Afacerilor Interne de atunci, de sub conducerea Generalului

DUMITRU POPESCU cu care era prieten,-a fost eliberat în câteva ore.-

După acest fapt a stat în expectativă neluând parte activă alături de ceilalţi fruntaşi Liberali şi Naţional-Ţărănişti la combinaţiile actului dela 23 August 1944.-

După 23 August 1944, NICOLAE PENESCU începe o intensă activitate în cadrele Partidului Naţional-Ţărănesc şi în calitatea sa de secretar general al partidului şi de membru al biroului.-

Incă din primele zile după 23 August a.c., NICOLAE PENESCU activează împotriva colaborării dintre Partidul Naţional-Ţărănist şi partidele muncitoreşti, situându-se la dreapta partidului.-

Se declară de acord cu IULIU MANIU pentru primirea legionarilor în partid.-

In lunile Septembrie şi Octombrie 1944, reuşeşte prin intermediul lui NICULESCU BUZEŞTI şi al Generalului M.IONESCU să stabilească bune legături la palat.-

N.PENESCU a fost unul dintre primii fruntaşi Naţional-Ţărănişti, care a lucrat în luna Octombrie 1944 pentru constituirea unui guvern, prezidat de generalul RADESCU,-în urma cărei constituiri NICOLAE PENESCU a fost numit în calitate de ministru al Afacerilor Interne.-

Instalat în fruntea Ministerului Afacerilor Interne NICOLAE PENESCU şi-a inaugurat o activitate cu adevărat tipic-reacţionară,-căutând să menţină în posturi pe toţi aceia care le deţinuseră şi în timpul regimului antonescian.-

Tot în acest timp a căutat să numească în funcţiile administrative elemente notorii reacţionare, a împiedicat epurația în Ministerul Afacerilor Interne, a tergiversat arestarea şi judecarea celor vinovaţi de dezastrul Ţării şi de crime de răsboiu, a încurajat în genere agresiunile elementelor antidemocrative împotriva membrilor partidelor muncitoreşti (acţiune care a culminat cu incidentele din Com.Apărătorii Patriei).-

In urma acestor acţiuni, elementele democratice au grăbit şi provocat demisia primului guvern RADESCU, iar odată cu instituirea celui de al doilea guvern RADESCU la 6 Decembrie 1944, NICOLAE PENESCU a încetat de a mai fi ministru al Afacerilor Interne.-

Deşi în fruntea acestui departament stătea generalul RADESCU, totuş conducerea efectivă o avea tot NICOLAE PENESCU

..//..

astfel încât în Februarie 1945 când aŭ căzut victime o serie de muncitori şi când aceste incidente au fost patronate de generalul RADESCU, consilierul intim al acestuia era NICOLAE PENESCU.-

In legătură cu discutarea Reformei Electorale, în primăvara anului 1945, NICOLAE PENESCU a fost primul dintre fruntaşii Naţional-Ţărănişti, care au combătut această operă socială.-

După 6 Martie 1945, NICOLAE PENESCU a început să lucreze intens la susţinerea elementelor profasciste în partidul Naţional-Ţărănesc, atribuindu-le acestora postul de răspundere în cadrele partidului.-

In cadrele partidului atât printre fruntaşii dela conducere cât şi prin cadrele judeţene, NICOLAE PENESCU nu are simpatii.-

Fiind remarcat faptul că secretarul general al organizatiei sale din Jud.Argeş, Avocat STEFAN IONESCU precum şi cei trei Vicepreşedinţi al partidului Dr.ILRBASU, Avocat TEO.SIMIONESCU şi Avocat CHIRIAC, au părăsit partidul, trimiţând lui NICOLAE PENESCU o scrisoare, prin care îi demascau politica sa reacţionară.-

In partid NICOLAE PENESCU nu se bucură nici de simpatia aripei stângi condusă de Profesorul ZANE şi nici de aceea a ramurei maniste, fiind viu criticat de GHITA POP, SEVER BOCU etc.-

Se bucură însă de toată încrederea din partea lui MANIU, MIHALACHE şi MIHAI POPOVICI.-

Impreună cu IULIU MAINIU şi ION MIHALACHE, NICOLAE PENESCU deţine secretele partidului Naţional-Ţărănesc şi ia parte la conducerea şi iniţierea tuturor partidelor.-

Are legături directe cu Coroana, a făcut legătura între IULIU MANIU şi grupul STIRBEY, este prieten intim cu NICULESCU BUZESTI.-

Se bucură de solide legături în lumea diplomatică din Capitală, printre cari baronul REUTERSWARDS Ministrul Suediei la Bucureşti, DE FICHER, însărcinatul de afaceri al Elveţiei, SEFKATI ISTINELI, JEAN PAUL BONCOURE, ADRIAN HOLMAN, BURTON BERRY, PORTER, Col. ANDERSON, generalul van SCHUYLLER, vice amiral STEVANSON, cpt.MILLER, etc.-

Graţie acestor legături precum şi faptului că este iniţiat în toate acţiunile discrete ale partidului, reuşeşte să se menţină în situaţia pe care o are cu toată antipa-

../.

tia de care se bucură în rândurile partidului.-

NICOLAE PENESCU îi place să declare că este al treilea în partid şi că după ION MIHALACHE va fi acela căruia îi revine de drept şefia partidului Naţional-Ţărănesc.-

In timpul campaniei electorale, la o şedinţă ce a avut loc la sediul central al Partidului Naţional-Ţărănesc organizată de secţia femei al partidului de sub conducerea d-nei Preşedinte ELLA NEGRUZZY, NICOLAE PENESCU a declarat că guvernul pregăteşte nişte alegeri care libere nu pot fi, nedându-se posibilitate de a se înscrie toţi în listele electorale, iar cei care s'au înscris au fost şterşi şi comuniştii s'au îmbrăcat în haine militare ca să poată face abuzuri.-

NICOLAE PENESCU este şi profesor al Academiei Comerciale din Bucureşti şi se bucură de toate simpatia şi încrederea tineretului universitar P.N.T.-

In Ianuarie 1947 într'o intrevedere avută cu BOURTON BERRY reprezentantul politic al Statelor Unite în România, NICOLAE PENESCU a declarat că pe tema lipsei de alimente se va provoca în mod cert mişcări în populaţie, care vor avea drept consecinţă o prigoană din partea guvernului, contra conducătorilor partidelor istorice.-

In continuare NICOLAE PENESCU a mai declarat că guvernul sovietic va motiva, necesitatea menţinerii trupelor sovietice în România, pentru a menţine ordine.-

In Februarie 1947 la o intrunire a muncitorilor, şi funcţionarilor publici la sediul central al partidului NICOLAE PENESCU a protestat împotriva recentei modificări a Statutului Funcţionarilor Publici, care prevede comprimarea corpului funcţionăresc cu 25%.-

Este preşedintele Consiliului de Administraţie al Societăţii "Ericxon " din Splaiul Unirii nr.13, unde lucrează cu GEORGE NEBE şi N.LEONIDA;-

Mai este şi pricipal acţionar şi administrator delegal al Creditului Românesc şi S.A.R. Tungsram.-

Dispune de avere în numerar şi acţiuni.-

=======

766

~~00770~~

Domnule Ministru

Am onoare a vă ruga să binevoiți a aproba internarea mea pentru câteva zile într'un sanatoriu pentru a fi [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] de care sufăr și pe care au constatat-o medicii Ministerului.

Cu respect
[illegible]

Dsale
Dlui Ministru al Afacerilor Interne

767

~~00771~~

Domnule Ministru

Subsemnatul Nicolae Penescu, deţinut în penitenciarul ministerului de interne, vă rog să binevoiţi a dispune eliberarea mea sau a interveni pe lângă instanţa competentă, pentru a dispune eliberarea mea pe cauţiune morală sau materială (garanţie ipotecară) până la judecarea mea.

Fac această cerere pentru a lichida şi a pune în ordine afacerile mele avocaţiale – procese etc. – care trebuiesc rânduite pentru judecarea lor.

Cu deosebită stimă.

N. Penescu

Sale

Dl. Ministru al Afacerilor Interne

1.4 768

ROMANIA

00772

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
PREFECTURA POLIŢIEI CAPITALEI
DIRECŢIUNEA POLIŢIEI DE SIGURANŢA

SE APROBĂ : Nr. 144

Judecător de Instrucţie Militar
Magistrat,

CĂTRE
PARCHETUL CURŢII MARŢIALE C. M. C.

Avem onoare a vă ruga să binevoiţi a încuviinţa efectuarea unei percheziţii domiciliare la locuinţa numitului V. Penescu din Bucureşti Str. Andrei Mureşanu Nr. 16 unde suntem informaţi că s'ar afla material ce interesează ordinea şi Siguranţa Statului.

Directorul Pol. de Siguranţă,

Şeful Serviciului,

45

lipsă cartea

769

~~00773~~

Proces - Verbal.

Astăzi 14 Iulie 1947 orele 13.45.

Noi - Sterian Nicolae comisar ajutor la Direcțiunea Poliției Judiciare din Prefectura Poliției Capitalei.

În baza ordinului D-lui Judecător de Instrucție Militar al Parchet. Curții Marțiale C.M.C. pus în rezoluție pe adresa noastră Nr. 144 și în baza delegațiunei dată nouă de D-l Director al Dir. Pol. Siguranță din P.P.C., de a efectua perchezițiile în domiciliul D-lui Nicolae Penescu - avocat din București, Str. Andrei Mureșanu Nr. 16 - în scopul de a găsi material ce interesează ordinea și siguranța Statului;

astăzi data și ora mai sus menționate, însoțiți de agenții de poliție Cojocaru Grigore, Dumitru Ion și Cristache Marin, ne-am transportat în Str. Andrei Mureșanu 16 unde am găsit pe D-l Penescu N. (on) Vladimir - fiul D-lui N. Penescu - major - și pe soția acestuia

Comisar ajt. [semnătură]

D-na Elena Penescu, și după ce ne-am declinat calitatea și scopul vizitei noastre, am procedat la o amănunțită percheziție în întregul apartament compus din trei camere la etaj, un holl, baie, pod, și trei camere jos - parter - un holl - comun - și bucătărie, găsind și ridicând într'una din camerele dela etaj, una carte „Les - Lettres secrètes échangées Par Hitler și Musolini - Paris 1946", negăsind nici-un material ce ar putea pune în primejdie ordinea și siguranța statului -

Drept care am dresat prezentul proces-verbal de percheziție, care a luat sfârșit astăzi 14 Iulie 1947 - orele 16[15]

Comisar ajut.
[signature]

Asistenți
Vladimir N. Penescu
Elena Penescu

agenți de poliție

Gr. Cojocaru
[signature]
Cristachelescu

5/ 770

~~007774~~

PROCES VERBAL

Astazi 14 Iulie anul 1947 la Bucuresti

Noi, Nicolschi Alexandru, inspector General de Politie din Directiunea Generală a Politiei, Ministerul Afacerilor Interne;

Constatam prin prezentul proces verbal că perchezitionând pe numitul PIENESCU NICOLAE de ani 52 de profesie avocat, originar din orasul Pitesti, cu domiciliu in Bucuresti Str. Andrei Muresanu Nr.16, s'a gasit asupra sa urmatoarele obiecte si valori:

1. un portmoneu de piele.
2. Un port-vizit de piele.
3. Un port chei cu patru chei
4. Una bricheta emailata cu negru
5. Un ceas de mâna fara marca de metal
6. Un stilou verde "Caveco"
7. Un creion automat
8. Una pereche ochelari de soare
9. Doua perechi ochelari medicinali in tocuri
10. Una curea de piele maron
11. Una cravata marca "Baun"
12. Doua batiste albe de olanda
13. Suma de lei 50.500 numerar
14. Un ceas da mâna de damă de aur 14 carate cu patru pietre pretioase prevazut cu lant de aur forma de sarpe propietatea sotiei
15. Una lornetă montata in rame si mâner de aur in to de piele maron, a Dnei Pienescu
16. Un port-moneu de piele neagra
17. Una oglinda de poseta
18. Un batic de mătasa colorat
19. Un flacon cu parfum trei sferturi marca Schaliman
20. Un rouges de buze marca "Victoire"
21. Una pereche de ochelari medicinali in toc de piele a Dnei Pienescu
22. Un port-feilles de piele neagra a sotiei
23. Suma de lei 8.195.000 lei a Dnei Pienescu
24. Buletinul de populatie
25. Trei monede vechi străine nu sunt de aur
26. Trei monezi de aur austrieci
27. Doua monezi de aur belgieni
28. Patru monezi de aur italieni
29. Una moneda aur austriacă
30. Patru zeci si una monede de aur a douzeci lire italiene.-
31. Trei monezi de aur românesti a douzeci lei
32. Una moneda de aur a douzeci lei "Carol"
33. Una moneda aur italiana cu chipul lui Napoleon

INSPECTOR GENERAL DE POLITIE

Nicolschi

Detinut — Asistenti

[signatures]

34.Douzeci medalii aur românesti
35.Zece monezi de aur italiene a douzeci lire
36.Saisprezece monezi de aur a douzeci coroane austrieci
37.Cinci monezi de aur a douzeci franci belgieni
38.Una cutie de metal pentru tutun de pipa,
39.Un ceas de buzunar "Omega" de metal cu un lant tot metal cromat
40.Un ceas de buzunar de aur cu doua capace marca "Corgemont Water C.H. cu lant de aur.
41.Un ceas de buzunar "Omega"montat intr'o rama patrata de argint cu lant de argint.
42.Un ceas de dama de mâna de aur,marca "Longines" cu curea de piele
43.Un ceas de dama de mână cu rama si bratara montata in briliante având geamul spart.
44.Un stilou "Parcher" de aur
45.Un creion de aur cu patru culori
46.Un clips de aur mai mare
47.Doua clipsuri de aur mai mici.cu aripioare
48.O brosă de aur cu briliante si o piatra safir la mijloc
49.O brosa de aur cu briliante
50.O pierla mica
51.O pierla mare
52.Doua diamante mici
53.Un inel de aur de dama cu brliante si safir mai mici
54.Un inel de aur de dama "Chevalieră" cu monograma P.F.
55.Un inel de platina cu un brilint mare la mijloc inconjurat cu briliante mai mici.-
56.Un inel de platina de dama cu briliant mare
57.O moneda de 12 lei si jumatate cu chipul Regelui Carol I cu toarta
58.Una moneda de aur belgiana de douazeci de franci
59.Doua ace de cravata de aur cu perle
60.O pereche de butoni de aur camasa prevazuti cu monograma P.N.
61.O pereche de butoni de au nemarcate cu bumbi
62.Doi butoni pentru guler de camasa barbateasca cu perle
63.Un moneda de argint mexicană
64.O brosa mica de aur nemarcata
65.Un medalion de argint reprezentând o icoana
66.Trei iconite de metal alb
67.Un medalion de metal cu fotografiile familiei
68.Un port boneur de lemn reprezentand o carte
69.O monograma de metal
70.Una valiza de piele de porc marou,inbracata cu pusa de pânza marou
71.Un capot de casa
72.O geanta de piele rosie
73.Suma de lei 5.000.000 cinci milioane
74.O pudriera de metal
75.Un creion automat
76.O rochie de dama marou
77.O rochie de dama galbena imprime
78.O rochie neagra de dama stofa
79.Un taileour de matasa negru
80.O roche neagra de matasa
81.Una pareche manusi dama bleumaren
82.Un pereche de manusi dama rupte
83.Un pareche de manusi dama antilopa
84.Un pereche de manusi de dama de piele marou
85.Una pereche foarfeci manichiura marca Melka

INSPECTOR GENERAL DE POLITIE

Asistenti

Detinut

86.Un flacon de sticla având o mica cantitate de pudra de talc
87.Trei batiste albe de dama
88.Patru perechi ciorapi de dama de culoare bej de matase
89.Una pereche de ciorapi de dama de matase de culoare gri
90.Una pereche ciorapi dama negru fileu
91.Un ciorap de dama file marou
92.Una cutie de pudra marca "Ardel"
93.Trei rezerve de rouge
94.Dpua perechi de ciorapi de matasa de dama de culoare bej marca G.B.L.
95.Doua perechi de ciorapi de matasa marou marca "Areca"
96.Doua perechi de ciorapi de matasa de dama bej marca G.B.L.
97.Două camasi de noapte galbene (de dama)
98.Una camasa de noapte de matasa bleu de dama
99.Zece perechi chiloti de dama
100.Opt conbinizoane.de matase diferite culori
101.Un port jartier
102.Un sutoine
103.Patru camasi barbatesti creme
104.Un costum de hanie negre cu dungi
105.Sase camasi barbatesti bleu
106.Una camasa barbateasca bleu
107.Doua pijamale
108Una pijama
109.Cinci perechi de chiloti
110.Un costum gri barbatesti
111.Doua cutii cu carti de vizita
112.Una curea de paltaloni de piele
113.Sapte batiste barbatesti albe
114.Trei camasi barbatesti de culoare bej
11.5Patru perechi ciorapi gri barbatesti
11.6Una pereche de cirapi grii scurti barbatesti
117.Una pereche bretele
118.O preche jartiere
119.O trusa cu pierei de cap pieptene sapun(doua)pasata de ras doi piepteni,pasata de dinti doua cutiia antenevralgice.-
120.O pereche de manusi de pile
121.O oglinda de voiaj.-
122.Un trusa de masina de ras si sapte lame
123.O curea de ascutit
124.Un valiza de piele cu pusa de pânză marou
125.Una valiza mica de piele galbenă
126.O pălărie barbateasca
127.O palarie de paie de dama
128.Una servieta de piele marou
129.Una precehe de pantofi de dama antilopă
130.Una pereche de pantofi de dama rosii
131.Una pereche de pantofi marou
132.Doua prosoape
133.Una cravata de matasa neagra cu buline grii
134.O blana de nurca de dama(marou)
135.O blana de astrahan de dama neagra
136.O capa de vulpe argintie de dama
137.Un pardesiu negru de dama
138.Un demi-palton marou
139.Una haina de blana barbateasca invalita cu nurca româneasca si guler de vidra.-

Dreptpoentru care am dresat prezentul proces verbal

INSPECTOR GENERAL DE POLITIE

Asistenti

Detinut

3/

INCHISOAREA S. S. I.
CALEA PLEVNEI, 139

772

PROCES-VERBAL Nr. ~~00776~~

Astăzi, ... *194*...

Noi, ..., Directorul Inchisorii S. S. I., din Calea Plevnei Nr. 139, constatăm prin prezentul proces-verbal următoarele:

1) Incarcerarea numitului Nicolae Penescu, de profesiune avocat, domiciliat în București, str. Andrei Mureșeanu Nr. 10, efectuată în baza mandatului de Depunere / Deținere / Arestare Nr. ...., emis de ....

Asupra numitului s'au găsit:

una cravată, un portofel, un portvizit.
Biroul populației, legitimație de avocat.
3. trei perechi ochelari, un stilou, un creion -
un ceas brățară, un brichetă, un cordon de pantalon, una trusă cu 4 chei
una batistă + una.
Lei 50.500 cincizeci de mii și cincisute.
una pereche șireturi, una pălărie.
un palton nou

Obiectele dela Nr. ...., au fost lăsate asupra numitului, iar cele dela Nr. ...., au fost predate la magazia Instituției pentru păstrare, pe tot timpul deținerii încarceratului.

2) In cauza numitului .... (nu)

....

Corpurile delicte menționate mai sus, au fost deasemeni predate la magazia Instititutiei pentru păstrare.

DIRECTORUL INCHISORII,

Incarcerat,
Penescu

DOVADA

Am primit toate obiectele specificate la punctul Nr. 2, ... și nu am nici o pretenție.

Semnătura,

Bucureşti, ... *194*...

773

PROCES VERBAL, 007777

Astăzi 14 luna Iulie anul 1947

Noi, Corje Nicolae comisar de serviciu la Direcţiunea Generală a Poliţiei din Ministerul Afacerilor Interne ;

Constatăm prin prezentul proces verbal că, percheziţionând pe Dl. Penescu Nicolae de ani 50 de profesie Avocat originar din Piteşti cu domiciliul în Bucureşti, Str. Andrei Mureşanu 16 trimis de ______ cu raportul Nr. ______ găsindu-se asupra sa următoarele : o pereche de ochelari în cutie.

COMISAR DE SERVICIU
N. Corje

Asistenţi I. Diculescu

Deţinut Penescu

DOVADA

Am primit banii şi obiectele prevăzute în prezentul proces verbal.

Deţinut. ____________________

M.A.

7/ 774

~~00778~~

Proces Verbal

Astăzi 14 Iulie 1947.

Noi Cârje Nicolae, Chestor de Poliţie în Direcţiunea Siguranţei din D.G.P.,

Având în vedere delegaţiunea primită, de a interoga pe D-l Avocat Nicolae Penescu, asupra obiectelor ce i-au fost ridicate la prima cercetare, constatăm prin prezentul proces-verbal, că ne declară următoarele:

I s-au ridicat trei valize şi una servietă, ce au fost sigilate, trei haine de blană, dintre cari două aparţinând D-nei Penescu, un demi al D-lui Penescu şi un pardesiu al D-nei, una pălărie bărbătească şi una de damă, două bastoane, una capă vulpi a D-nei, precum şi una poşetă cu bijuterii şi bani, aparţinând D-nei, un portofel, un port-moneu, una pereche ochelari de citit, una pereche ochelari de soare, un stilou verde (Kaweko), un [illegible], una brichetă, două batiste, una curea, una cravată şi actele personale (identitate, carte de avocat, una legitimaţie de Preşedinte al Min. Asigurărilor,

Chestor de Poliţie
N. Cârje

[illegible signature]

una foaie matricolă militară, două pașapoarte mai vechi și unul al Dici, mai nou și alte acte).

Această enumerare este din memorie, deoarece s'au făcut două procese verbale la prima percheziție.

Drept care am încheiat prezentul proces verbal.

Comisar de Poliție,
N. Cârje

Asistent,
I. D'[illegible]

Deținut,
[illegible]

775

~~00779~~

N. CARANDINO

copie vezi vol. 3 f 741-742. 776

00780

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N. CARANDINO declar următoarele:

1. În seara de 13 Iulie aproximativ pe la orele 11 (unsprezece) a venit şi D-ul VLAD HATEGANU la D-ul Maniu. Eu nu am rămas in prezenţa lui mai mult decât aproximativ un sfert de oră. In acest timp el n'a luat parte la discuţie decât privitor la cartea de vizită pe care a scris-o la solicitarea mi se pare a d-lui Maniu.

2. Nu l-am văzut inainte de orele 7-8 seara în acea zi pe d-ul Iuliu Maniu nici pe vre-un alt membru de partid.

3.Il cunoscut pe Vlad Hatieganu din vedere şi din relaţii foarte sumare. Nu-l văzusem cu multă vreme inainte de a-l intâlni la d-ul Maniu (orele 23 in ziua de 13)

4. Inainte de a-i intâlni in seara de 13 nu-i mai văzusem de multă vreme pe Ilie Lazăr şi pe Penescu. Prin telefon sau corespondenţe scrisă n'am comunicat deasemenea cu ei. Cred totuş că am vorbit odată la telefon cu d-ul Penescu privitor la gazetă şi la sizuaţia mea 3. acolo. Aceasta aproximativ cu câteva zile inainte,nu pot preciza câte, conversaţa fiind cu totul anodină

5. La despărţirea de d-ul Iuliu Maniu am avut cu d-sa un schimb de cuvinte emoponent. Dumnealui mi-a urat sănătate şi noroc. La rândul meu i-am mulţumit şi i-am urat să-l revăd sănătos. Cred că ultimele mele cuvinte a fost. Prin urmare eu merg cu maşina lui Ilie Lazăr.

6. L'am luat pe Ilie Lazăr dela casa lui R. Boilă. Am intrat in casă unde l'am găsit pe Ilie cu care în puţin timp am plecat.

La d-ul Iulie Maniu d-ul Ion Mihalache a scos o schiţă foarte succinta relativ la locul de întâlnire la capul linei 14. Am consultat-o şi am dat-o inapoi deaorece cunoşteam cartierul.

(ss) N. Carandino

16 Iulie 1947.-

copie vezi vol. 3 f 743-744

~~00781~~ 777

DECLARATIE

In complectarea declaraţiilor mele, subsemnatul N. CARANDINO, declar cele de mai jos:

Stând de vorbă cu tovarăşii de drum în timp ce mă duceam spre aeroport, am spus că pleacă din ţară cu acel prilej valori importante ale Partidului. Aceasta imaginându-mi că grupul nostru va activa în străinătate ca şi în ţară, pe linia Partidului Naţional-Tărănesc.

17 Iulie 1947

ss. N. Carandino

778

copie vezi vol. 3 f 745-746. ~~00782~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N CARANDINO ziarist in continuare declar:

Activitatea mea in străinătate ar fi avut ca obiectic susţinerea luptei partidului naţional ţărănesc din ţară in sensul instaurări unui regim de libertăţă publice şi democraţie in sensul naţional ţărănesc.-

Nu am avut timp să examinez in lini generale măcar colaborerea meau cu restul echipei care pleca.Totuşi cred că activitatea mea s'ar fi desfăsurat pe linia păstrată in ţară şi condusă peste hotare de ION MIHALACHE in comformitate cu principiile vechi şi bine cunoscute ale partidului.

In ce priveste instrucţiuni şi documente N'am dus cu mine. Am incercat să trec peste hotare persoana mea care constitue cel mai autentic document in luptă pentru libertate.-

Din punct de vedere financiar sunt convis că m'aş fi descurcat destul de greu in străinătate.Am avut incredere la plecare in resursele mele de activitate şi in priceperea mea profesională.-

(ss) Carandino

18.VII.947.

25 Iulie 1947

Copie vezi vol. 3 f 748-763

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N.CARANDINO, născut în anul 19o5, luna Iulie, ziua 2o, fiul lui Gherasim şi al Elenei, de profesiune ziarist, căsătorit cu Elena Guşeilă, originară din oraşul Brăila, de religie ortodoxă, de naţionalitate român, cu serviciul militar satisfăcut în Reg. 3 Art. Franţa, cu gradul de S lt. în rezervă. Nici o condamnare. Domiciliul actual Str. Spiru Haret Nr. 16 Bucuresti. Membru al Partidului Naţional-Tărănesc, declar următoarele:

INTREBARE: Ce atitudine a avut conducerea P.N.T., imediat după 23 August 1944, odată cu izgonirea trupelor hitleriste faţă de situaţia internă?

RASPUNS: La acea epocă nu făceam în nici un fel parte din conducerea P.N.T., nefiind nici măcar director al ziarului "Dreptatea". Din considerarea faptelor, astăzi istorice se stie că P.N.T., alături de celelalte partide solidare la înfăptuirea actului dela 23 August s'a străduit să facă politica "Blocului Democratic". Au izbugnit o serie de divergenţe încă care au stricat admosfera de colaborare şi care a determinat partidul National-Tărănesc după ce s'a denunţat Blocul Democratic să urmeze linia intereselor proprii ale partidului.

INTREBARE: Dar faţă de situatia externă?

RASPUNS: Faţă de situatia externă Partidul N.T., a urmărit aplicarea Conventiei de Armistitiu dela 6 Sept. 1944 şi preconiza o politică a apropriere faţă de marii aliaţi.

INTREBARE: Care a fost rolul P.N.T., in Guvernele Sănătescu şi Rădescu.?

RASPUN : Nu am cunoştinţă directă despre rolul efectiv al conducerii şi al delegaţilor ei în cele trei guvernări, insă stiu, ca oricice membru de partid că acestea sau bucurat de sprijinul P.N.T.-ului ca şi al celorlalte

./.

partide din Blocul Democratic.

INTREBARE: Ce rol a avut conducerea P.N.T.,-ului, in opera guvernelor Sănătescu şi Rădescu de sabotare a conventiei de Armistitiu.?

RASPUNS: Stiu că au existat divergenţe în aplicarea Conventiei de Armistitiu între guvernele respective şi comisia Aliată de Control. Nu stiu care din persoanele din guvern sau din Administraţia Publică s'ar fi făcut vinovate de acuzarea sabotării Conventiei de Armistiţiu. Nu cunosc pozitia conducerii P.N.T.-ului, fată de aceasta problemă.

INTREBARE: Care a fost rolul conducerii P.N.T., in evenimentele dela 24 Februarie 1945?

RASPUNS: Eram in aceia epocă Director General al Teatrelor şi Director al Teatrului Naţional. Pentru a putea face fată grelei situatii in care se aflau institutiile pe care le conduceam, am renunţat la orice activitate gazetărească şi politică închinându-mi tot timpul disponibil rezolvării problemelor de resort. In consecinte nu am cunostinţă dacă conducerea P.N.T.-ului a avut sau nu vre'un rol in aceste evenimente.

INTREBARE: Ce atitudine a adoptat conducerea P.N.T.-ului după formarea guvernului de larga concentrare democratică Dr. PETRU GROZA?

RASPUNS: Este de notorietate publică faptul că P.N.T., prin conducerea sa a luat opozitie potrivnică acestui guvern

INTREBARE: Ce rol a avut conducerea P.N.T., in conflictul constitutional din preajma lui 23 August 1945.?

RASPUNS: După stiinţa mea conducerea de partid a informat pe Suveran despre situatia din ţară şi despre pozitia partidului. Este posbil ca aceste informatiuni să fi contribuit pe lângă altele la declanşarea conflictului. Nu am detalii in aceasta privintă, neavând rol de conducere in partid.

INTREBARE: Ce a urmărit conducerea P.N.T.-ului prin trimiterea unui reprezentant al său in guvern, după acordul de la Moscova?

RASPUNS: După ştiinţa mea acest reprezentant avea în primul rând rolul de a controla aplicarea acordului dela Moscova.

INTREBARE: Cine avea conducerea efectivă a presei partidului şi cine trasa linia de conduită pentru presă şi pentru publicatiile de partid.?

./.

RASPUNS: Exista o Comisie zisă de Coordonare și control, compusă din domnii G.Zane, I.Hudiță și Gh.Pop, care aveau aceasta misiune.

INTREBARE: Care a fost atitudinea partidului N.T., față de alegeri în preajma lor, cât și după efectuarea acestora.

RASPUNS: Partidul a luat o poziție hotărâtă de luptă înalegeri contra B.P.D.-ului. S'a deslănțuit pe larg în Delegatia Permanentă problema cartelului cu liberalii, ajungându-se la situatia cunoscută. Sau dat după știința mea directive organizatiilor în privința acordului în care trebuia să se desfăsoare lupta în campania electorală. Nu cunosc continutul lor neavând rol în organizarea de pe atunci a partidului. Nu sunt încadrat în nici un fel de organizatie județeană, în nici un sector sau circumscriptie.

INTREBARE: Care a fost forma de luptă preconizată si aplicată de conducerea P,N.T.-ului după alegeri?

RASPUNS: Partidul pe baza unor dosare sau unor dovezi acumulate, a proclamat falsificarea alegerilor si a hotărât să nu recunoască actualul Parlament. Intr'o ședință a Comitetului central, s'a hotărât drept consecințe nepartici parea deputaților Nationali-Tărăniști în Parlament.

INTREBARE: Ce fel de memoriu si de proteste și la ce dată a întocmit si remis misiunilor streine conducerea P.N.T.

RASPUNS: După alegeri sau centralizat informatiile din tară la Secretariatul General sau întocmit memoriile de protest cunoscute si sau trimis misiunilor streine. Detalii în aceasta privință poate da Dl.PENESCU care a lucrat la întocmirea lor.

INTREBARE: Ce contineau memoriile:

RASPUNS: După câte îmi reamintesc ele contineau un examen al alegerilor și ajungeau la concluzia că aceste alegeri nu erau valabile.

INTREBARE: Ce se urmărea prin trimiterea acestor memorii.?

RASPUNS: Cred că se urmărea nerecunoașterea alegerilor si efectuarea unor noui alegeri.

INTREBARE: In colaborare cu ce partide au fost întocmite aceste memorii si proteste.?

RASPUNS: Nu-mi reamintesc dacă protestele au fost redactate si semnate de toate cele trei partide de opozitie

sau dacă ele au fost făcute separat.

INTREBARE: Prin cine a menţinut conducerea P.N.T.-ului legătura cu Misiunile Străine Anglo-Americane?

RASPUNS: Aceste legături au fost menţinute personal de Dl. IULIU MANIU şi secretarii săi şi de Dl. VASILE SERDICI

Cu presa şi cu ataşaţii de presă s'a întâmplat să am eu contact în deosebi oridecâteori Dl. IULIU MANIU făcea declaraţii publice corespondenţilor străini. Legături mai frecvente de ordin profesional am avut cu ataşaţii de presă americani şi englezi D-nii FRANK SHEA şi BENETT.

INTREBARE: Ce membrii marcanţi ai partidului se află în străinătate.?

RASPUNS: Cunoscut pe Dl. AUGUSTIN POPA fost deputat şi fost Director al ziarului "Curierul" şi pe Dl. NICULESCU BUZESTI fost Ministru de Externe.

INTREBARE: Care este atitudinea P.N.T.-ului faţă de U.R.S.S.?

RASPUNS: Partidul Naţional-Tărănesc a dus şi înainte şi după 23 August o politică de apropriere şi de sinceră colaborare cu U.R.S.S.

INTREBARE: Cum explicaţi că legăturile P.N.T.-ului în afară şi în străinătate nu au nici o contigenţă cu U.R.S.S.-ul.

RASPUNS: Recunosc că au existat legături slabe între P.N.T. şi U.R.S.S., însă aceasta nu din vina Partidului Naţional-Tărănesc care în mod constant a militat pentru o politică de apropriere cu Rusia.

INTREBARE: Care sunt motivele pentru care partidul N.T., nu a fost niciodată prezent în toate actele poporului de prietenie şi colaborare cu U.R.S.S.-ul.?

RASPUNS: De cele mai multe ori asemenea manifestări au fost organizate direct sau indirect de guvern şi prezenţa factorilor de conducere din P.N.T., ar fi fost indezirabilă.

INTREBARE: Cum explicaţi ca asemenea manifestări nu au fost organizate de conducerea P.N.T.?

RASPUNS: Nu ştiu dacă sau încercat sau nu organizări de asemenea manifestări. Părerea mea personală este că partidul N.T., ale cărui sentimente filo-sovietice erau verificate şi cunoscute n'a socotit necesare asemenea manifestări publice.

./.

INTREBARE: Recunoasteţi utilitatea si prontitudinea sprijinului sovietic in domeniul politic si in deosebi economic al României .?

RASPUNS: Fireste. Si in ziarul "Dreptatea" n'am intârziat de nenumărate ori să-l proclam si să multumesc.

INTREBARE: Ce s'a publicat de exemplu in "Dreptatea" referitor la cele lo mii de vagoane de grâu si de porumb care ne vin în prezent din U.R.S.S.

RASPUNS: S'a întârziat in comentarea acestui sprijin ,lucru care a fost relevat în termeni violenti de "Scânteia". S'a răspuns că din aceste intârzieri nu se poate trage vre'o concluzie sentimentele de armiratie si de gratitudine ale P.N.T., fată de U.R.S.S., fiind cunoscute şi deasupra unor asemenea intâmplări.

INTREBARE: Cum explicati atunci că fată de ajutorul Anglo-American, care nu avea nici valoarea si nici promtitudinea celui sovietic presa partidului National-Tărănesc a fost foarte activă intrebuinţând termeni de mare elogie.?

RASPUNS: Nu a fost in aceasta privintă o directivă a conducerii sau a mea personală. Comentariile au fost făcute de redactori după informaţiile lor personale sau după a cele pe care ziarul le primea direct dela Misiunile Anglo-Americane si străine in genere.

INTREBARE: Ce stiti despre activitatea membrilor marcanti ai P.N.T,-ului precum si a fostilor membri personalităti marcante aflate in străinătate.

RASPUNS: Nu a, nici o cunostintă directă in aceasta materie. Singurele mele informaţii au fost cele de notorietate publică aflate din ziare românesti sau străine si din posturi de radio.

INTREBARE :Prin cine ţinea conducerea P.N.T.-ului legătura cu aceste persoane aflate in străinătate.?

RASPUNS: Nu stiu.

INTREBARE: Ce stiţi despre activitatea lui GAFENCU in preajma si in timpul conferintei de pace dela Paris.

RASPUNS: Stiu că a scris articole in presa elvetiană si că a prezentat memorii la Conferinta de Pace. Nu stiu in ce măsură au fost luate in considerare.

INTREBARE: Cine a avut initiativa actiuni pornite de GAFENCU.?

RASPUNS: N stiu.

./.

INTREBARE: Ce stiti despre propunerea făcută acum 8 luni conducerii P.N.T.-ului de către MACEC, pentru formarea Frontului Verde in Sud-Estul Europei.

RASPUNS: Nimic. Aflu acum pentru prima oară de aceasta propunere.

INTREBARE: Ati auzit de existența si activitatea unei asa zis partid Social Creștin Român in străinătate.?

RASPUNS: N'am auzit niciodată.

INTREBARE: Când s'a luat hotărârea ca unii membrii din conducerea P.N.T.-ului să plece in străinătate.?

RASPUNS: N'am cunostință despre o asemenea hotărâre. Nu s'a discutat aceasta chestiune in nici unul din forurile partidului la care am participat.

INTREBARE: Când ati meditat Dvs., personal prima oară la plecarea in străinătate.?

RASPUNS: N'aşi putea exact preciza data. Cred că aproximativ o lună înainte de incercarea de a pleca.

INTREBARE: Care au fost motivele determinante pentru aceasta hotărâre a plecării.?

RASPUNS: Motivele au fost multiple. In primul rând incapacitatea de a mă manifesta pe plan profesional din cauza numeroaselor împiedecări și vexactiuni, cenzuri dificultăti de apariție a gazetei. Apoi motive de ordin personal si anume sentimentul din ce in ce mai accentuat că securitatea mea personală era ameninţată. Sease colaboratori ai mei dela "Dreptatea" erau arestaţi şi nu vedeam nici un motiv ca intr'un viitor cât de apropiat să fiu al seaptelea. Nemultumiri de ordin personal şi anume greutătile ce mi se făceau in partid si care sunt consemnate in memoriul găsit asupra mea la arestare au contribuit pe dealtă parte la hotărârea mea. Eram dela apariţia gazetei intr'o situatie destul de grea, nevoit fiind să fac simultan fată si atacurilor adverse si acelor dificultăţi dinăuntru. Nici un calcul de politică externă, nici o socoteală privitoare la conjungtura internaţională n'a contribuit la decizia plecării.

INTREBARE: Cine va dat sugestia plecării in străinătate.?

RASPUNS: Nimeni. A fost ca hotărâre de principiu o initiativă strict personală.

./.

INTREBARE: Unde urma să plecati.?

RASPUNS: Personal aşi fi plecat in Turcia şi in ţările sau in ţările din bazinul Mediteranei unde aşi fi putut să-mi valorific cunoştinţele mele de limba Franceză.

INTREBARE : Când aţi discutat cu Dl. MANIU pentru prima oară hotărârea de a pleca in străinătate.?

RASPUNS: Prima dată am discutat aceasta eventualitate aproximativ cu o lună o lună şi jumătate inaintea datei de 13 Iulie. Nu-mi amintesc dacă aceasta discutie a avut loc cu ocazia unei invitaţii a D-lui IULIU MANIU sau cu prilejul venirii mele la dumnealui dintr'o imprejurare oarecare.

INTREBARE: Care a fost părerea D-lui MANIU, când iaţi comunicat intenţiunea de a pleca.?

RASPUNS: N'am avut impresia că în primul moment proectul i-ar fi surâs. A obiectat chiar dificultatea de a găsi un înlocuitor la "Dreptatea" Apoi a consimţit.

INTREBARE: Pentru ce aţi luat concediu dela "Dreptatea" la data de 5 Iulie.?

RASPUNS: Nu-mi amintesc ziua exactă a concediului. Motivele sunt pe larg arătate in memoriul găsit asupra mea la arestare pe aeroport.

INTREBARE: Cum explicati atunci că Dl. MANIU, a aprobat concediul fără să se preocupe de inlocuitorul dela "Dreptatea".?

RASPUNS: Cred că nu s'a pus problema inlocuitorului meu pentru timpul concediului de o lună, deoarece multe din atributiunile mele fusseseră trecute asupra Consiliului de Administratie şi a unor comitete.

INTREBARE: Când aţi lua cunostinţă exact de data plecării Dvs., in străinătate.?

RASPUNS: Duminecă 13 Iulie la orele 7 -7.30. când chemat de Dl. MANIU, m'am prezentat la D-sa.

INTREBARE: Arătaţi detaliat ce va spus Dl. MANIU, când va chemat la D-sa.?

RASPUNS: După câteva politeţi de rigoare şi o amabilitate referitoare la situatia mea dela "Dreptatea" ,mi-a comunicat că obiectul chemării mele este hotărârea de a mă trimite in străinătate chiar in acela noapte deoarece se ivise ocazie favorabilă cu un avion. Mi s'a mai comunicat că nu voi pleca singur şi că detalii voi primi către orele 9.30-10 când urma să revin.

./.

INTREBARE: Când ati cunoscut exact ora si conditiunile plecării.?

RASPUNS: La înapoiere mi s'a comunicat de către Dl. MANIU ora şi conditiile precum si numele tovarăşilor mei de drum. Detaliile sunt cele din declaratiile anterioare pe care le menţin.

INTREBARE: care era misiunea sau activitatea pe care urma să o îndepliniţi în străinătate, rezultat al discutiei avutecu Dl. MANIU.?

RASPUNS: La intrebarea mea făcută D-lui MANIU asupra activităţii ce aveam de desfăsurat în străinătate, D-sa mi-a răspuns că aceasta nu avea să mă învete D-sa şi că activitatea se va desfăsura văzând şi făcând. In orice caz mi s'a spus că aveam să lupt pentru democraţie, pentru libertăţile publice si pentru usurarea soartei deţinuţilor politici.

INTREBARE: Unde a hotărât Dl. MANIU că trebue să plecaţi şi ce detalii va dat în aceasta privinţă.?

RASPUNS: Cunosc numai obiectivul primei escale care trebuia să fie Turcia. Din conversatia la care am fost martor n'a reesit vre'un alt obiectiv precis, ci în mod vag după împrejurări eventuale deplasări în Franţa, Elvetia, Anglia, Statele Unite......

INTREBARE: Care erau persoanele cu care trebuia să luaţi legătura în străinătate.?

RASPUNS: Nu cunosc numele persoanelor cu care urma sau nu să se ia legătura, în afară fireşte de acelea însemnate pe cărtile de vizită găsite la mine şi care au fost propuse fie de Dl. MANIU, fie de Dl. HATEGANU.

INTREBARE: Dvs., personal cu cine intenţionaţi să luaţi legătura în străinătate.?

RASPUNS: Nu am nici un fel de legături în străinătate si nu mi-am propus decât la plecare anume contacte. Fireste după împrejurări si după nevoi aşi fi stabilit legăturile care se ofereau în acel moment pentru mine necesare.

INTREBARE: Cu cine ati luat legătura înainte de plecare în intervalul dela prima comunicare a D-lui MANIU si până la plecare.?

RASPUNS: Cu nimeni. M'am dus acasă unde n'am găsit-o pe nevastă-mea. Mi-am făcut bagajele personale şi m'am înapoiat la Dl. MANIU.

./.

INTREBARE: Cine si din ce fonduri urma să fiti finanțat Dvs., si sotia Dvs., pe timpul călătoriei.?

RASPUNS: Nimeni după stiinta mea nu avea să ne finanțeze, speram să pot numai in străinătate ca să mă pot intreține. S'a discutat cu Dl. MANIU această problemă și aflând că nu am mijloace proprii, Dl. MANIU a opinat că probabil mă vor ajuta ceilalți până mă voi descurca singur.

INTREBARE: Ați discutat cu cineva din grup această chestiune.?

RASPUNS: Nu am discutat in mod special, dar era stiut că nu am resurese suficiente.

INTREBARE: Ce legături ati avut Dvs., cu ziarul "Ardealul".?

RASPUNS: Am scris la ziarul "Ardealul" după dispariția presei national-tărăniste la 6 Martie, timp de câteva luni de zile. Aceasta la solicitarea directorului ANTON IONEL MURESANU, care mi-a oferit libertate de atitudine.

INTREBARE: Cine susținea ziarul "Ardealul".?

RASPUNS: Nu știu care erau resursele economice ale "Ardealului". Am intrebat însă pe Dl. MANIU care mă autorizat să colaborez in sensul vederilor mele.

INTREBARE: Primea ziarul "Ardealul" directive de atitudine si dela cine.?

RASPUNS: Nu știu. Eu personal nu am primit nici un fel de directive.

INTREBARE: Cunoaşteți pe Comandorul CIOROIU.

RASPUNS: Da, il cunosc dela reprezentarea piesei sale la Teatrul National Studio. Nu-mi amintesc data; ea se poate stabili in preajma premierei piesei "Descătușare".

INTREBARE: Cine vi la recomandat.?

RASPUNS: Nu-mi reamintesc, probabil lumea de teatru.

INTREBARE: Ce raporturi ati avut cu el.?

RASPUNS: Foarte vagi. Venea din când in când pe la ziar si aducea articole.

INTREBARE: Ce articole a scris Comandorul CIOROIU la ziarul "Dreptatea"

RASPUNS: Nu pot preciza. Stiu insă că aborda subiecte de ordin general intr'un stil destul de incărcat.

INTREBARE: Ce lucrări de documentare a făcut Comandorul CIOROIU.?

RASPUNS: Mi-a dat intr'o zi ca să consult două lucrări ale sale,pe care dealtfel nu am avut răgazul necesar să le citesc.Era vorba după câte îmi reamintesc de contribuţia noastră la războiul anti-hitlerist şi de reorganizarea unui minister de resort militar probabil aeronautică.

INTREBARE: Cui i-au fost date cele două lucrări ce vau for prezentate.?

RASPUNS: Nu ştiu.Bănuesc că leo-fi prezentat şi D-lui MANIU.Eu le-am lăsat exemplarele primite pe biroul meu printre hârtii.

INTREBARE: Care erau persoanele din partidul naţional-ţărănesc,cu care avea legături.?

RASPUNS: Nu ştiu cred că îl vedea pe Dl.IULIU MANIU,. Iar despre rest ştiu că avea relaţii simple cu băeţii din gazetă.

INTREBARE: Care era părerea comandorului CIOROIU despre activitatea partidului Naţional-Ţărănesc.?

RASPUNS: Bănuesc că nu avea părere defavorabilă pentru partid,deoarece aducea colaborări la ziar şi îl frecventa probabil pe Dl.MANIU.

Drept care dau prezenta declaraţie şi o semnez.

ss/N.Carandino.

Dată în faţa noastră.

Inspector:
ss/ Nicolae Dobre.

27 Iulie 1947

Copie reg. vol. 3. f 764-766.

789

DECLARATIE

0979

Subsemnat N. Carandino, domiciliat în Bucureşti Str. Spiru Haret Nr.16, născut în Brăila la 20 Iulie 1905, de profesiune ziarist, membru al PNT, declar următoarele:

Cu aproximativ o lună, o lună şi jumătate înaintea încercării de plecare în străinătate am luat hotărârea să părăsesc ţara. Aceasta hotărâre am comunicat-o Dlui Maniu, care a fost de acord ca plecarea să aibă loc atunci când se va ivi ocazia.

Scopul iniţial pe care mi-l propusesem era să continui în străinătate lupta mea pentru libertăţile publice din România în acelaş sens cu acţiunea politică şi profesională dusă în presa partidului sub semnătură, conform programului Partidului Naţional-Ţărănesc.

Din cauza aprecierii mele asupra atmosferei politice, îmi luasem din timp anumite măsuri de prevedere şi siguranţă încă înainte de luarea hotărârii de plecare. Intre aceste măsuri era şi aceia de a schimba uneori domiciliul în timpul nopţii, dormind la diferite persoane prietene. In afară de Dl. Maniu, nu am comunicat intenţiunea plecării ulterior soţiei mele şi D-nei Bădulescu. In intervalul dela luarea hotărârei plecării şi până la 13 Iulie am fost la Constanţa urmărind pe lângă recreere să cercetez cu proprii mei ochi situaţia pazei vapoarelor, urmărind ideea unei eventuale plecări pe unul din vasele aflate în Port, turcesc, englez sau americant (USA, Argentina, etc).

După înapoierea dela Constanţa cred că am comunicat rezultatul constatărilor mele soţiei mele, iar D-nei Băsulescu i-am comunicat că nu se poate pleca pe această cale, vasele fiind păzite. Cred că i-am comunicat acest lucru şi Dlui Maniu la o vizită pe care i-am făcut-o la câteva zile după înapoierea dela Constanţa.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o semnez.

ss. N. Carandino

Dată în faţa noastră
Insp. N. Dobre

28 Iulie 1947.

copie vezi vol. 3. f 767 – 770.

790

~~00794~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N CARANDINO domiciliat in Bucuresti str Spiru Haret nr. 16, născut în Brăila la 2o Iulie 19o5 de profesiune ziarist membru al partidului național țărănesc in continuarea declarației din ziua de 27 Iulie 1947 declar următoarele :

Cu ocazia vizitei ce am făcut Dlui MANIU la inapoerea dela Constanta, i-am comunicat că pe calea Mării nu este posibilă plecarea, deoarece vasele sunt supravegheate Am discutat apoi despre posibilitate plecării pe calea aerului. In cursul discuției arătându-se și dificultățile acestui mijloc, dat fiind că de curând plecase pe aceiaș cale comandorul STRATILESCU și știam că se luaseră măsuri serioase de pază. Dl MANIU a inchis discuția cu concluzia asteptări până la ivirea vre unei ocazi favorabile.

Ulterior la o dată pe care nu mi-o amintesc exact, am fost la Buzău unde se găsea soția mea, la familia ei (soră anume doamna FL.MARTINAS directoarea Liceului de fete din localitate) . Cu această ocazieam făcut o vizită dlui deputat ANGHEL la care am luat masa. Am rămas in Buzău aproximativ 2 - 3 zile.

La câteva zile după inapoierea dela Buzău, data exactă nu mi-o amintesc leam vizitat pe Dl MANIU cu chestiuni de gazetă. Cu această ocazie m'a intrebat cum merge chestiunea plecării mele. I-am răspuns că nu este nimic nou şi mi-a comunicat săl țin in curent dacă, survine ceva. Până la data de 13 n'a mai survenit nimic nou in legătură că intenția mea de plecare.

In dimineața de 13 M'am dus la dna Ang.BADULESCU unde am luat masa de prânz și unde am rămas tot timpul zilei până către ora 19 . Interesându-mă telefonic acasă dacă sunt căutat de cineva , am aflat că am fost căutat de Dl MANIU prin Dl BOILA . Am dat telefon dlui BOILA şi mi-a comunicat să vin imediat la Dl MANIU. Cu o mașină m'am dus la Dl BOILA acasă crezând că îl găzesc acolo pe Dl MANIU și aflând unde este m'am dus la sanatoriul JOVIN. Am fost introdus la Dl MANIU de Dl BOILA apoi rămânând singur cu

./.

Dsa după o scurtă introducere in care s'au discutat neplăcerile mele dela gazetă Dl MANIU mi-a comunicat că obiectul chemării mele îl consituie plecarea in străinătate urmând să.plec pe calea aerului chiar in acea noapte. Am intrebat dacă lucrul este bine organizat şi mi-a confirmat acest lucru. L-am intrebat deasemenea cu cine urmează să plec si ce am de făcut in străinătate. Mi-a comunicat că atât persoanele cât şi alte detalii privitoare la plecare imi va da la orela 21-21,3o când trebuie să revin din nou la Dsa. Imi reamintesc că relativ la cele ce aveam de făcut acolo la nedumerirea mea a răspuns că nu are el să invete epurele ce are de făcut in pădure şi că va trebui să lucrez văzând si făcând. Am fost acasă mi-am făcut bagajele şi m'am intors către ora 21,3o negăsindu-l pe Dl MANIU la sanatoriu. Mi s'a spus că s'ar plimba pe stradă in faţa casei şi că trebuie să revină in curând. Intre timp a venit Dl MIHALACHE şi apoi dl MANIU. Am intrat la Dl MANIU impreună cu Dl ION MIHALACHE. Din conversatie a reeşit că urmau să plece Dnii MIHALACHE,ILIE LAZAR şi PENESCU,Dl PENESCU trebuia să-şi ia şi soţia intrucât altfel refuza să plece. Am rugat să mi se ingăduie să-mi iau şi eu soţia. Dl IULIU MANIU a răspuns că este preferabil dacă este un loc liber să plece un bărbat. Am insistat asupra ipotezei in care nu ar pleca Dna PENESCU să pot obţine pentru soţia mea locul ei dar nu am primit nici un răspuns satisfăcător.Ni s'au dat detalii asupra modalităţilor plecării detalii descrise in declaratiile mele anterioare.

Aceasta imi este declaratia pe care o semnez.

/ss/ N CARANDINO

Dată in faţa noastră

Insp. N. DOBRE.

copie vezi vol. 3 f 771-772.

28 Iulie 1947.

792

~~00796~~

DECLARATIE

Subsemnatul N.CARANDINO, domiciliat in Bucuresti Str.Spiru Haret Nr.16, născut in Brăila 2o Iulie 19o5, de profesiune ziarist, declar următoarele, in continuarea declaratiei din dimineata zilei de 28 Iulie 1947:

Cu ocazia vizitelor făcute in ziua de 13 la Dl. MANIU am fost intrebat dacă am bani pentru plecare. La negatia mea, după un moment de incurcătură Dl.MANIU mi-a spus că probabil mă vor ajuta ceilalţi domni până ce mă voi descurca singur. Referitor la misiunea în străinătate subsemnatul nu cunosc nimic în plus afară de cele declarate anterior. Este posibil să fi fost discuţii în acest gen inainte sau după plecarea mea. Notez că plecând dela Dl. MANIU ultima oară au rămas prezenti Domnii ION MIHALACHE, VLAD HATEGAN, Ing.POPESCU si GAFENCU si fireşte Dl.BOILA. Imi amintesc că in timpul discutiunilor sau mai antrenat următoarele subiecte. Referitor la succesiunea postului de Secretar General al Partidului Dl.MANIU a propus pe Dl. VENEAMIN, la care Dl.MIHALACHE n'a făcut opozitie. Bănuesc că aceasta soluţie de aşteptare impedica venirea la acest post fie a D-lui HUDITA fie a D-lui ZANE competitori mai vechi. Aceasta intrucât prezenţa vre'unuia din ultimii ar fi putut modifica echilibrul din partid şi ar fi modificat poate orientarea partidului. S'a discutat deasemeni despre un articol al D-lui LIVIANU privitor la neparticiparea deputatilor nationali-tărănisti in Parlament, articol ce fusese oprit de Dl.ZANE. Despre acest articol Dl.MANIU spunea că trebue lăsat să apară. Referitor la rolul nostru în străinătate nu-mi reamintesc decât lucruri de ordin general între care rolul de a continua lupta partidului in străinătate pentru asigurarea libertătilor publice a democraţiei, în sensul programului Partidului National Tărănesc. Aceasta intrucât partidul socotea că nu putea face faţă altfel dificultăţilor de ordin intern în care se afla.

Aceasta este declaratia pe care o dau si semnez.

ss/.N.Carandino

Dată în faţa noastră

Insp.N.Dobre.

793

30 Iulie 1947

copie vezi vol. 3 f 773-774.

~~00793~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N.CARANDINO, domiciliat in Bucuresti Str.Spiru Haret Nr.16, născut in Brăila la 20 Iulie 1905, de profesiune ziarist declar următoarele:

Relativ la locul unde se păstra Arhiva Secretă a Partidului subsemnatul nu am nici o cunoştinţă, acest lucru fiind de resortul secretarului partidului. Nu am nici o cunoştinţă in ceiace priveşte misiunea ce s'ar fi dat de către Partidul National-Tărănesc domnilor RADESCU, NICULESCU BUZESTI, şi VISOIANU, la plecarea lor in străinătate. Nu am cunoştinţă despre relaţiunile D-lui GRIGORE GAFENCU cu Partidul Naţional-Tărănesc şi nu ştiu că actiunea acestuia la Conferinţa de Pace să fi fost rezultanta unei dispozitiuni date D-sale de cele trei partide de opozitie din ţară /P.N.T., P.N.L. şi P.S.D./. Relativ la misiunea mea in străinătate repet si sustin cele declarate anterior. Biletul scris de Dl.VLAD HATEGANU găsit asupra mea si adresat D-nei MARIOARA DECEI, foloseste termenul de "misiune importantă" deci nu cred că Dl.VLAD HATEGANU să fi stiut in această privinţă mai mult decât mine. O acordare de depline puteri din partea D-lui IULIU MANIU către Dl.ION MIHALACHE nu s'a făcut in prezenta mea si nu am cunoştinţă despre caz. Am auzit de un manifest al Generalului RADESCU; nu l-am văzut si nu stiu nici pe ce cale a ajuns în ţară şi nici in ce mod a fost difuzat.-

Aceasta este declaratia mea pe care o semnez.

ss/N.Carandino.

Dată in fata noastră

ss/Insp.N.Dobre.

4 August 1947 794

copie vezi vol. 3 f. 775 – 778.

~~00798~~

D.E.C.L.A.R.A.T.I.E.

Subsemnatul N.CARANDINO,domiciliat in Bucuresti,Str.Spiru Haret Nr.16,născut in Brăila in anul 19o5,luna Iulie,ziua 2o,de profesiune ziarist,mwmbru al fostului partid National-Tărănesc declar următoarele:

Pe PAMFIL SEICARU,il cunostiam de mult timp din raporturi de ordin profesional.Aproximativ in jurul izbugnirii războiului anti-sovietic intâlnind pe PANFIL SEICARU,pe stradă si neavând serviciu mi-a propus să scriu la gazeta lui.Am refuzat si chemându-mă a doua zi la biroul său mi-a dat conducerea editării unui "Dictionar Politic" ca libertatea deplină in ceiace priveste continutul,redactarea,colaborarea,etc. Din cauza evenimentelor acest dictionar n'a apărut iar eu am fost trecut la "Curentul Familiei" de a cărui aparitia ingrijam.Rolul meu la aceastarevistă era de secretar de Redactie fixând materialul care intra inpagină fără a purta altă răspundere decât tehnica.Pe d-nii ERICH MATZKUS şi SIEGFRIEAT KAYSER,directorii O.C.R.-ului i-am cunoscut intâmplător la un concurs organizat de "Curentul Familiei" cu care ocazie am multumit in numele ziarului pentru premiile care se acordaseră.-Nu am revăzut pe acesti domni si nici nu am avut nici inainte nici după nici un fel de relatiune alta cu dumnealor.-

Cu ocazia implinirii a 14 ani dela aparitia ziarului "Curentul" am scris două articole omagiare intitulate: "Pamfil Seicaru Parlamentar" si un altul al cărui titlul exact nu-mi reamintesc in care se vorbea de"Dictionarul Politic".In primul articol am evocat in plină dictatură admosfera parlamentară pe care o cunoscusemn direct ca ziarist,precum si figurile mai importante care ocupau inacel timp tirbuna.-

Intre acestea din urmă am pomenit pe : NICOLAE IORGA, VIRGIL MAGIARU,OCTAVIAN GOGA,etc.etc. Referitor la fraza " GLASUL PROFETIC A LUI OCATVIAN GOGA CARE RASUNA IN PARLAMENT" , am inteles specificul tehnic al unei voci de rezonanță. Nu stiu dacă PAMFIL SEICARU a făcut vreo interventie pentru scoaterea mea din Lagărul dela Tg. Jiu,unde am fost internat in 1942-43,timp de trei luni. Este posibil ca pe baza sentimentului de prietenie să fi făcut acest lucru. După plecarea lui SEICARU n'am avut nici un rol oficial in conducerea " CURENTULUI". Dela 23 August 1944 până la 6 Martie 1945 am indeplnit functia de prim redactor al ziarului " DREPTATEA cu exceptia perioadei Ianuarie 1945-Martie 1945,când functia de director general al teatrelor pe care am indeplinit-o m'a obligat să nu mă mai ocup de gazetărie.

Am reluat lucru la "DREPTATEA" la reaparitiea ei in aceias functie dela 8 Februarie 1946 aproximativ până la data când a fost numit director. Tonul de critică vehementă al ziarului si linia de atac impotriva guvernului si al regimului dela 6 Martie era impirmat de conducerea partidului si anume personal de Dl IULIU MANIU care in conversatiile cu subsemnatul cerea mentinerea atitudine de atac contra guvernului. Anumite note,insănuări si tendinte care au fost interpretate ca antisovietice si antirasiale,apărute in ziarul "DREPTATE" au fost imprimate fără stință si aprobarea subsemnatului a cărui atitudine de care intelege să răspundă este acea din artăcolele apărute sub semnătură. Este dela sine inteles că rămân solidar ca director cu linia generală politică a ziarului. Referitor la relatiunile dintre gazetă si gazetari anglo-americani declar că nu am avut decât releatiunile normale de informale. Nu am participat la nici o conferintă de presă cu gazetarii streini,afară de cele cu caracter public la care participa intreaga presă. Cu ocazia vizitei in România a Dlui MARHAIM am fost vizitat del Dsa la gazetă si i-am intors vizita la ATHENEE PALAS.

In afară de activitatea mea pur ziaristă de director al ziarului " DREPTATEA" ,subsemnatul am desfăşurat şi o activitatea in partid la diverse intruniri unde am fost invitat si unde am luat cuvântul.

Aceasta imi este declaratia pe care o semnez.

/ss/ N CARANDINO

Data in fata noastră
Insp. Nic. Dobre.

796

copie şi vol. 3. f 779 – 783.

~~00~~800

D E C L A R A T I E

Subsemnatul CARANDINO NICOLAE, domiciliat in Bucuresti strada Spiru Haret nr. 16 născut în Brăila la 20 Iulie 1905 de profesiune ziarist membru al fostului Partid Național Tărănesc, in continuarea declaratiei mele din ziua de 4 August 1947 declar următoarele :

Nu-mi amintesc că la întrunirea din 4 Septembrie 1946 a sectiei femeniei din sectorul III albastru, intrunire care a avut loc la Club să fi pronunțat cuvântul " RESIZTATI ". In orice caz acest îndemn nu putea avea în gura mea decât sensul unei invitati de aface fată la presiunea guvernamentală înaintea alegerilor apropiate si de a seconda pe bărbați în afirmarea electorală a paridului ~~prin~~ buletinul de vot.

La 8 Decembrie am vorbit la o întrunire a Tineretului Național Tărănesc si au lăudat spiritul de "SACRIFICIU" al celor tineri la 8 Noembrie. Am inteles prin aceasta expresie infruntarea riscului de arestare sau brutalizarea în afirmarea unei credinte nationale si democratice. Deasemenea la o altă intrunire comemorând moartea studentului IACOVLOV am sfătuit pe ascultători să fie" PRUDENTI". In sensul unei moderații care să evite încăerările sângeroase. Ca linie generală în toate cuvântările mele către cei tineri m'am străduit să combat ideia legionară, sövină știind cât de usor poate aluneca un suflet tânăr si neformat dela ideia patriotică la ideia nationalistă extermistă și la cea antisemită.

Nu au răspândit nici un fel de svonuri în Martie 1947 asa cum mi se reproșează nici despre bumbacul sovietic nici despre anumite instructii ale ofiterilor E.C.Pisti fată de soldați. Ambele stiri" sunt dealtfel total streine de domeniul obisnuit al preocupărilor mele.

Am avăt legături de receptie oficiale si banchete cu membri Misiunilor Anglo-Americane. Legături profesionale mai frecvente relativ si de ordin profesional am avut cu atasati de presă BENETI și FRANK SHEA. Intâlneam în deosebi pe Dl SHEA

./.

si pe ajutorul său SAM BUTA pela mese la Capşa. Aceasta intâmplător în deobşte afară de cazurile rare de invitatie specială. Atât domnul SHEA cât si Dl BUTA se interesau de situatia partidului national tărănesc,atât de cea oficială cât si de jocul de forte politice din partid. Participau la aceste mese si ziaristi de toate nuantele aflati în restaurant dela extrema stângă până la moderat.Se intâmpla chiar să se încingă discutii in contradictori pe teme la ordinea zilei. Dl IMPERIU MATEESCU eu si el un obijnuit al mesei gazetarilor. Stiu că in ultimul timp numai era în serviciul Misiunei Americane şi că se ocupa de o afacere de filme.Tonul si linia"DREPTATII" au fost determinate de conducerea de partid în raport cu al ziarelor guvernamentale, Dl IULIU MANIU mi-a recomandat adeseori să mentin acel ton si acea linie. Dealtminteri nu-mi reamintesc să fi primit vre un îndemn de moderatie din partea vreunui factor de răspundere,criticele împotriva ziarului fiind în general privitoare la calitatea lui tehnică sau la persupusul meu personalism. In legătura cu lupta electorală s'a hotărât intensificarea campaniei de presă si întruniri. La ziar s'a decis întrebuintarea de mai multe caricaturi si desemne precum si inserarea de material electoral traditionar / apeluri,companii etc./ Nu stiu cine a creat si cine a comandat" echipele de soc" din această perioadă. Nici nu stiu de altfel să fi existat asemenea echipe. Stiu că s'au luat de câteva ori măsuri de apărare la tipografie prin întrebuintare de oameni din organizatia muncitorească. In timpul campaniei electorale am avut în afară de activitatea de presă si o participare oratorică la 2 - 3 întruniri. Nu am actionat altminteri pe teren neavând răspunderea nici unei organizatii judetene,de sector sau de circumscriptie. In această perioadă au venit în ţară mai multi ziaristi americani care m'au căutat pentru a optine relaţii cu privire la partid ,la rezultatele probabil ale consultării sau pentru a obtine audiente si interviuri dela dl IULIU MANIU. In aceias epocă înainte si după alegeri Dl MANIU a făcut declaratii publice presei străine cu care prilej au convocat pe gazetarii aflati în capitală.

Nu cred că vre un membru al condecerii centrale a Partidului să fi dat directive cu caracter antisovietic şi rasism în timpul campaniei electorale.

Dacă asemenea fenomene locale sau produs bănuesc că ele sau datorit participării la alegeri a elementelor foste CUZISTE SI LEGIONARE care au profitat de împrejurare pentru,

./.

ast răspândi doctrina.

Aceasta este declaratia mea pe care o semnez.

/ss/ N CARANDINO

Data in fata noastră

Sub director S Cernea,

6

copie vezi vol. 3. f 784 - 786.

799

002803

DECLARATIE

Subsemnatul N CARANDINO, domiciliat in Bucuresti strada Spiru Haret nr. 16 născut in Brăila la 20 Iulie 1905 de profesiune ziarist membru al fostului Partid National Tărănesc, in continuarea declaratiei mele din ziua de 4 August 1947, declar următoarele :

Nu stiu dacă manifestarea din ziua alegerilor la Misiunea Americană a fost organizată şi nu stiu ca Partidul Naional Tărănesc să fi avut vre'un amestec in această privintă. Un număr destul de redus de cetăţeni s'a prezentat de altfel si la sediul partidului National Tătănesc toţi spre inscriere. Bănuesc că din acelas nelămurit indemn de a protesta. Am considerat la timpul lor aceste manifestatii ca neserioase in forma in care s'au produs. Am aflat din zvon public şi apoi din relatările ziarelor ca ar fi avut loc incidente in provincie, ciocniri, tăieri de fire telefonice etc. etc.. Nu stiu că aceste evenimente sp se fi datorat vre'unei dispoziţi a Partidului national ţărănesc. Supozitiile mele sunt coencidentele câte sau intâmplat sau datoritaxax unor imprejurări locale sau eventual al unor indemnări ale unor conducători locali. Nu-mi reamintesc aci despre incidentele car e au avut loc la Dej imediat după alegeri. După efectuarea alegerilor stiu că s'a adunat in ţară material informativ pe baza căruia s'a redactat proteste inaintea Misiunilor aliate. Aceste proteste aveau drept scop obtinerea anulării alegerilor si tinerea unor noui alegeri in conditii de exprimare liberă a votului. Fireste cererile de anulare a alegerilor erau indreptate către puterile semnatare ale acordului dela Moscova, care garantau libertatea alegerilor şi a căror interventie era solicitată. Articolele din ziarul "Dreptatea" privitoare la obtinerea alegerilor s'a datorat sperantei că in fata problelor acumulate de partid se poate obtine alegeri noui la interventia marilor aliati, sesizati de nerespectarea

./.

normelor democratice.Deasemenea articolele care afirmau că Guvernul nu va fi recunoscut în străinătate erau inspirate de nădejdile partidului.

Nu-mi mai amintesc să se fi scris în ziarul "Dreptatea" că datorită faptului că guvernul român nu va fi recunoscut de către Marile Puteri,România nu va fi primită la Conferința de Pace. După 19 Noembrie partidul Național Țărănesc a întreprins o acțiune pentru a demonstra opiniei publice din țară prin presă și prin întruniri câte erau posibile,că alegerile au fost lase. Pe plan extern s'au adresat protestele cunoscute la Misiunile aliate. Nu am cunoștință de alte măsuri pe care partidul național țărănesc să le fi luat în perioada următoare alegerilor pentru a-și duce lupta sa împotriva guvernului. Cred că nici un membru din conducerea P.N.T.-ului n'a dat instrucțiuni pentru sprijinirea sau formarea de organizații subversive. In ceace mă privește am scris numeroase articole împotriva luptei clandestine și ilegale susținând că ,în conformitate cu progresul partidului și cu mijloacele pe care acordul dela Moscova ni le pune la dispoziție,trebue să ducem lupta deschisă,la lumina zilei. Nu am cunoștință despre scopurile organizațiilor subversive ,despre scopurile în care au fost creat,despre organizatorii și eventualii. Nu știu să se fi dat de către partidul național țărănesc dispoziții cu privire la sabotarea colectărilor de cereale din toamna și iarna 1946-1947. Nu am cunoștință cine dădea directive pentru a se infiltra la sate ura de rasă,dușmănia contra regimului,în contra armatelor sovietice,a U.R.S.S.-ului etc.

Nu am cunoștință despre trimiterea ca și despre motivele trimise dlor RADESCU,NICULESCU BUZEȘTI și CREȚEANU în străinătate.

Nu am cunoștință nici despre cine l'ar fi îndemnat pe GRIGORE GAFENCU să adopte la Conferința de Pace atitudinea cunoscută.-

Nu am cunoștință despre cine coordona și cine eventual finanța colaborarea dintre partidele de opoziție pentru răsturnarea regimului .

Aceasta este declarația mea pe care o semnez.-

ss/ NCARANDINO

5 August 1947
Dată în fața noastră
Comisar Șef I Negreanu,

copie vezi vol. 3 f. 788–790.

801

~~00805~~

D E C L A R A Ţ I E

Subsemnatul N.Carandino,domiciliat în Bucureşti str.Spiru Haret Nr.16,născut la Brăila la 20 Iulie 1905,de profesiune ziarist,membru al fostului partid naţional ţărănesc,în continuarea declaraţiilor mele din ziua de 5 August,declar următoarele:

Cunosc pe generalul NEGREI,fost candidat în Vaslui la alegerile din 19 Noembrie.Ştiu că îndeplinea funcţia de preşedinte al secţiei militare din PNT.Il apreciez ca pe un om exgerat şi violent.

Se ştie că într'o trecută campanie electorală a împuşcat un adversar politic,Aprecierele defavorabile care mi se comunică a le fi făcut referitor la ziarul /"Dreptatea",se datoreşte faptului că adeseori i-au fost refuzate articole aduse spre publicare deoarece erau de o calitate inferioară şi conţineu adesea violenţe neacceptabile.

Cunosc de multă vreme pe comandorul Mocanu,cu care am colaborat prin anul 1940 la "Curentul" familiei".Pe acea vreme era ofiţer activ,ulterior a fost deblocat,Cred că în acea epocă mai colabora şi la celelalte ziare care aparţineau "Curentului" Din punct de vedere intelectual comandorul Mocanu,era un ofiţer pregătit,cu oarecare facilitate la scris, cu multe calităţi de credinţă şi hărnicie.Intre alte subiecte pe care le aborda ş ştiu că făcea repartoaje militare şi cronici ale războiului.

Stiu că după 23 August,umbla prin cercuri naţional ţărăniste.

Nu ştiu dacă era al partidului.Venea şi prin redacţia "Dreptăţii",pentru a aduce colaborări cu subiecte din viaţa militară şi cronici de politică externă.In partid avea legături cu D-nii Maniu,Mihalache,Penescu.Nu cunosc misiunea precisă în partid a dlui Mocanu şi nici eventuale lucrări de specialitate pe care să le fi executat.Atitudinea sa politică declarată şi cunoscută se înscria în programul general al partidului Făcea parte din secţia militară PNT.,am impresia,

Referitor la comandorul Cioroiu,declar următoarele:

L'am cunoscut cu prilejul premierei piesei "Descătuşarea" reprezentată pe scena Studioului Teatrului Naţional şi anume în medii teatrale.

-/-

Nu-mi amintesc exact cui l'am prezentat în partid. Cred că l'am prezentat lui N. Penescu. Il frecventa în partid pe dl Maniu şi pe Dl. Mihalache.

Intocmea diferite lucrări cu caracter militar, între care mi-a prezentat şi mie un studiu asupra contribuţiei noastre la războiul antihitlerist unul asupra organizării Ministerului Aerului şi Marinei. Bănuesc că a înaintat şi conducerii de partid studiile sale:

Apreciez că aceste studii le întocmea pentru a servi.p partidului ca documentare în eventualitatea unei guvernări.

Nu-mi amintesc nici un fel de detaşiu despre cele două studii ale sale, deoarece din lipsă de timp nu le-am citit. Stiu că comandorul Cioroiu, îl cunoştea pe generalul Teodorescu Paul, pe care îl aprecia. Nu ştiu dacă dl. comandor Cioroiu, a făcut vre'o legătură generalului Teodorescu, cu partidul. N'am auzit vorbindu-se despre generalul Gherghies, iar comandorul Cioroiu, nu mi-a vorbit niciodată despre vre-un alt proect de organizare militară afară de cel arătat mai sus. Stiu că Cioroiu avea legături de prietenie şi cu Ion Vinea.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o semnez.

ss. N. Carandino

5 August 1947

copie vezi vd.3.f 791-794.

803

~~00807~~

DECLARATIE

Subsemnatul N.Carandino,domiciliat în Bucureşti str. Spiru Haret Nr.16,născut în Brăila la 20 Iulie 1905 de profesiune ziarist membru al fostului Partid Naţional Tărănesc, în continuarea declaraţiei din 5 August 1947,declar următoarele:

Referitor la activitatea Dlui Gafencu la Conferinţa de Pace şi în străinătate,subsemnatul insist că nu am avut nici o cunoştinţă precisă despre existenţa unor raporturi de subordonare a Dlui Gafencu Partidului Naţional-Tărănesc. Cu ocazia unei discuţii avute însă cu Dl.Maniu,privitor la o notă apărută în gazetă mi-a dat dispoziţiuni să nu fie atacat Dl.Gafencu,în gazetă deoarece duce în străinătate o activitate interesantă în concordanţă cu vederile Partidului Naţional Tărănesc.

Relativ la obiectivul urmărit de Partidul Naţional Tărănescu în cooperare cu celelalte partide din opoziţie întreaga activitate şi luptă din ţară şi străinătate urmărea răsturnarea regimului instaurat la 6 Martie 1945 şi înlocuirea Guvernului Dr.Petru Groza printr'un guvern care să satisfacă vederile programatice ale celor trei partide,fireşte în punctele comune.

In ceiace mă priveşte pe mine şi în ceiace ştiam metodele pentru atingerea acestui scop erau cele legale.Nu cred că primirea legionarilor în partid a influenţat aplicarea pe teren a acestor metode deoarece aceştia oameni după câte nu au avut funcţiuni oficiale de importnaţă în partid In ceiace priveşte legăturile Partidului Naţiona-Tărănesc cu misiunile străine/anglo-americane/ştiu că acestea avea caracterul informativ reciproc şi urmăreau respectarea acordului dela Moscova.

La sosirea delegaţiei de gazetari anglo-americani cu ocazia alegerilor am fost căutat alături de mai toţi ziariştii importanţi de opoziţie sau independenţi pentru a da lămuriri asupra mersului campaniei electorale,situaţie raportului de forţe şi alte detalii de ordin profesional. Atitudinea ostilă Guvernului a unor ziare americane nu cred să fie determinată de legăturile PNT-ului cu misiunea americană din România.Articolul injurios din ziarul "Solia" despre care iau acum cunoştinţă şi în care se reproduce un articol apăru

în "Dreptatea", apreciez că se datorește fie inițiativei de transmisie a Biroului de Presă American, fie vre'unei inițiative particulare.

Retragerea succesivă a atribuțiilor pe care le aveam în calitate de director al Dreptății împinsă până la transformarea mea în simplu figurante prin încheierile Consiliului de Administrație aprobate de forul partidului se datorește antipatiilor pe care le aveam în acest for și în deosebi adversității constante a dlui MIHAIL POPOVICI. Nu cred că această quasi-îndepărtare să fie urmărit alt scop decât cel rezultat din aceste divergențe.

Referitor la raporturile mele cu d-nii Prof. Leon Bochis și Dr. C. Hacea, declar următoarele: Dl. Bochis a fost impus de Dl. Mihai Popovici ca administrator provizoriu al "Dreptății" într'un moment de interegn și în lipsa D-nilor Maniu și Mihalache din Capitală. La înapoierea Dlui Maniu i-am raportat situația și i-am cerut să fie înlocuit părându-mi-se că nu are capacitatea necesară acestui post și în plus că îl văzusem amestecat în diferite procese ale organizațiilor subversive. Ulterior și probabil în urma unor informații complimentare Dl. Maniu a dispus înlocuirea sa.

In ceiace privește pe dl. Dr. Hacea raporturile mele cu el erau puțin apropiate datorită în mare parte faptului că m'am opus la intrarea sa în Redacția "Dreptății" din motivul că în trecut dovedise uneori o lipsă de constanță în ideile democratice. Apreciem că atât el cât și Bocse Nalin, reprezentau elemente cu înclinații către dreapta și din această cauză n'am fost de acord cu o eventuală intrare a lor în redacție.

In ceeace privește intențiunea de a pleca în străinătate isist în a menține în total declarațiile date anterior, precizând că prima idee a plecării nu mi-a fost sugerată de nimeni, că a fost o ideie personală deci și numai hotărârea deal 13 Iulie aparține exclusiv Dlui Maniu. Informațiunile căutate de mine pentru materializarea ideiei de plecare au fost deasemeni inițiative personale cunoscute însă de Dl. Maniu

Aceasta îmi este declarația pe care o semnez.

ss. N. Carandino

Dată în fața noastră
Insp. N. Dobre

805

copie vezi vol. 3 f 795, 796,

~~008809~~

DECLARAŢIE

Subsemnatul N. Carandino domiciliat în Bucureşti str. Spiru Haret Nr. 16 născut în Brăila la 20 Iulie 1905 de profesiune ziarist membru în partidul naţional ţărănesc în continuarea declaraţiilor mele din 5 August declar următoarele:

Unele declaraţii ale Dlui Maniu şi unele comunicate ale delegaţiei permanente, acele cenzurate alte nu, se imprimau la cererea conducerii de partid într'un număr restrâns de exemplare pentru informarea membrilor conducerii

ss. N. Carandino

Prin conducerea de partid înţeleg pe Dl. Iuliu Maniu.

5 August
Dată în faţa noastră
Comisar Şef, I. Negreanu

copie reg. vol. 3. f. 797, 798.

806

~~008~~19

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N.CARANDINO, domiciliat in Bucuresti Str.Spiru Haret Nr.16, născut in Brăila la 20 Iulie 1905, de profesiune ziarist membru al fostului partid National-Tărănesc in continuarea declaratiilor mele declar următoarele:

Propaganda Partidului National Tărănesc, nu a fost indeobste organizată sistematic.

Ea a functionat sub diverse forme luând bunăoară alte infătişeri si făcând apel la alte persoane in capania electorală. După alegeri accentul a căzut din nou asupra gazetei rămânând cu restul să fie completat prin actiunea secretariatului si a organizatiilor judetene. Nu am cunostinţă despre tehnica intrebuintată. In ce priveste difuzarea copiilor de pe articole cenzurate stiu numai că la cererea D-lui MANIU, se tipăreau un număr redus de copii din unele comunicate ale delegatiei sau din unele discursuri ale domniei sale cenzurate uneori pentru a fi comunicate membrilor delegatiei permanentă.

Aceasta este declaratia pe care o semnez.

ss/N.Carandin

Dătă in fata noastră

Subdirector Cernea.

5 August 1947

copie rez. vol. 3 f 799—801.

807

DECLARAŢIE.

00811

Subsemnatul N. Carandino, domiciliat în Bucureşti str. Spiru Haret Nr. 16, născut în Brăila la 20 Iulie 1905, de profesiune ziarist, membru al fostului partid naţional-ţărănesc în continuarea declaraţiilor mele din 5 August 1947 declar următoarele:

Nu am fost personal prezent la discutarea sau la luarea vre'unei hotărâri cu privire la plecarea vre'unor membri ai PNT, în străinătate. Cred că luarea acestei hotărâri a fost determinată pe departe de asigurarea securităţii personale a unor fruntaşi socotiţi a fi ameninţaţi şi pe de alta de dorinţa conducerii de a continua peste hotare de vreme ce în ţară posibilităţile erau restrânse lupta pentru dobândirea libertăţilor publice în România pentru intronarea unui regim democratic şi pentru uşurarea situaţiei deţinuţilor politici. Nu am primit personal vre'o misiune precisă din partea Iuliu Maniu, însă ne-a spus că va trebui să ducem în străinătate lupta necesară pentru a obţine prin impresionarea opiniei publice străine respectarea acordului dela Moscova. Intenţiunea să plecăm în Turcia şi de acolo după împrejurări - aşa s'a vorbit în seara de 13 Iulie - să plecăm eventual în Italia, Franţa, Elveţia Anglia, America.

Am aflat despre numele tovarăşilor mei de călătorie deabia în noaptea zilei de 13 Iulie pe la orele 10, când mi s'a comunicat că mai pleacă dl. Ion Mihalache, Dl. Ilie Lazăr şi Dl. Penescu cu doamna. Acestia din urmă ne consimţind să plece fără soţia sa.

Despre eventuale legături în străinătate nu mi s'a comunicat nimic.

Este probabil că dl. Ion Mihalache să fi avut instrucţiuni în acest sens. Menţionez că în cursul discuţiei la sugestia domnilor Iuliu Maniu şi Haţiegânu am menţionat pe o carte de vizită adresa D-nei Decei ardeleanca de origină domiciliată la Istambul şi am primit însemnarea Domnului Haţegânu, despre care am vorbit în celelalte declaraţii. In cazul în care a-şi fi plecat în America

a-şi fim luat legătură cu ziariştii americani pe care i-am cunoscut în calitate de corespondenţi de presă în România şi anume: Frank Shea, Markheim şi alţii. Pe această cale a-şi fi făcut relaţii în presa americană, relaţii utile în activitatea mea.

Am discutat pentru întâia cară despre ideea plecării mele în străinătate cu Dl. Iuliu Maniu, aproximativ o lună, o lună şi jumătate înainte de tentativa de plecare cu avionul. In discuţia avută nu s'a fixat nici data plecării nici despre eventualii însoţitori nici despre vre'o misiune sau scop precis. Convorbirea s'a menţinut pe teren general. Menţionarea eventualelor ţării în care ne-am fi dus din Turcia s'a făcut incidental în ~~xxxxx~~ cursul discuţiei din seara de 13 Iulie la dl. Maniu.

La prima vizită făcută Dlui Maniu când afară de D-sa era prezent şi Dl. Romulus Boilă care s'a retras după ce m'a introdus. La a doua vizită din aceiaşi seară în afară de Dl. Maniu au fost succesivi de faţă pe lângă subsemnatul domnii Ion Mihalache, Vlad Haţeganu, Ing. Popescu, Gafencu şi cu intermitenţe dictate de telefoanele date dl. Romulus Boilă. Nu am cunoştinţă despre cine ar fi finanţat încercarea de plecare cu avionul. In ceiace priveşte mijloacele mele de subzistenţă în Turcia mă bizuiam în afară de puţinii bani pe care îi aveam pe mine şi pe o temporară susţinere a vre'unui dintre tovarăşii mei de drum mai avuţi.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o semnez.

ss. N. Carandino

5 August 1947
Dată în faţa noastră
Comisar Şef
ssG. Negreanu

808

00812

copie regi vol. 3. f 802-803

809

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N.Carandino,domicilist în Bucureşti str. Spiru Haret 16.născut în Brăila la 20 Iulie 1905 de profesiune ziarist membru al fostului partid naţional-ţărănesc declară următoarele:

008813

Cunosc din partidul naţional-ţărănesc şi dintre prieteni militari ai fruntaşilor partidului mai mulţi ofiţeri dintre care identific pe dl.general Negrei pe Dl.general Zorzor pe dl.general Barbu pe dl.general Drăgănescu pe dl. comandor cCioroiu pe dl.comandor Mocanu,etc.In mod deosebit am cunoscut pe comandorul Cioroiu şi pe comandorul Mocanu. Pe acesta din urmă l-am cunoscut în timpul trecutului război în calitate de colaborator la revista "Curentul Familiei" unde scria reportaje şi cronici ale răboiului- acesta prin anii 1940-1941.După 23 August a colaborat la ziarul "Dreptatea"unde scria cronica externă.Ii dăm în acest scop o directivă generală de moderaţie în cazurile în care era depăşit de temperament.Ştiu că dl.Mocanu îl vedea destul de des pe dl.Maniu,dela care desigur primea indicaţiuni suplimentare.

Cred că dl.Mocanu îl vizita pe Dl.Maniu şi pentru chestiuni sauînsărcinări de ordin militar.Nu ştiu în ce condiţii l-a cunoscut pe dl.Maniu şi nu pot preciza motivele care au determinat atenţia ce li se acorda.Cu privire la dl. comandor Cioroiu,deasemenea nu-mi explic accesul pe lângă dl.Iuliu Maniu neştiind obiectul vizitelor sale.

Tin să precizez că după ştiinţa mea ambii comandori era mai ales des în contact cu dl.Maniu decât cu dl.Mihalache.Imi reamitesc că dl.Lt.C-dor Cioroiu mi-a spus că lucrările de specialitate militară pe care mi le-a predat le-a dat sau le va da şi dlui Maniu.

Am primit lucrările,i-am făgăduit că le voiu citi şi le-am lăsat pe birou înainte de a pleca în concediul luat dela gazetă/5 Iulie 1947/.

Aceasta îmi este declaraţia

ss/Carandino

12 August 1947

copie vezi vol. 3. f 804-808. 810

II

DECLARATIE

008814

Subsemnatul N.Carandino ziarist domiciliat în în Bucureşti Str.Spiru Haret 16 născut în Brăila la 20 Iulie 1905 membru al fostului partid naţional-ţărănesc în continuarea declaraţiilor mele declar următoarele:

Cu aproximativ o lună,o lună şi jumătate înainte de a încerca să părăsesc ţara am comunicat Dlui Maniu Iuliu intenţia mea de plecare. La care D-sa nu mi-a dat vre-un răspuns pozitiv. Până la plecare am mai avut câteva întrevederi cu Dl.Maniu în care am discutat posibilităţile de plecare. Toate aceste discuţiuni în legătură cu hotărârea mea de a pleca au avut loc între patru ochi. Cu aceste ocazii am discutat obiectivele generale ale activităţii mele din străinătate. Intenţiile mele personale în străinătate erau de ordin profesional. (D.Iuliu Maniu) Am întrebuinţat într'o declaraţie formula "hotărârea de a mă trimite în străinătate" a dlui Maniu în sensul că în seara de 13 Iulie d-sa mi-a oferit posibilitatea plecării apreciând probabil meritele mele de ziarist şi de luptător. Am întrebat pe D.Maniu despre activitatea ce aveam de desfăşurat în străinătate pentrucă înţelegeam dacă este cazul să fiu util partidului.

Motivele de ordin personal şi profesional care au determinat hotărârea mea de a pleca erau următoarele: mă aflam în situaţia de a face din ce în ce mai greu faţă asprimilor cenzurii şi dificultăţilor de apariţie ale gazetei în materie de hârtie,tipografie,etc. In al doilea rând întrevedeam perspectiva de a urma în curând soarta celor şase colaboratori ai mei la acea oră arestaţi.- In al treilea rând efortul pe care-l depusesem de un an şi jumătate la conducerea gazetei nu întâmpina în sânul partidului aprecieri unanime măgulitoare. Era normal să mă simt oarecum obosit şi plictisit de necesaitatea înfruntării simultane a adversarilor din faţă şi adesea a prietenilor dinapoi. Astfel cu aproximativ zece zile înainte de încercarea de a pleca au fost chemat înaintea biuroului partidului unde s'a hotărât ca majoritatea atribuţiilor mele directoriale să fie trecute unor comitete în subordinea consiliului de administraţie.

..//..

In fața acestei situații la care se adăugau și unele măsuri de disciplină redacțională greu de împăcat cu exercițiul normal al profesiei am refuzat să ~~fim~~ pui în aplicare proectul oferind ca în concediul sindical de o lună pe care în acea clipă mi-l luam să se facă fără mine experiențe. Al treilea motiv indicat a rezultat dintr'o serie întreagă de nemulțumiri personale al căror obiect am fost încă din perioada alegerilor.

In intervalul dela luarea hotărârei mele de a pleca și până la tentativa de plecare am examinat în mod teoretic posibilitățile de a trece la fapta. In acest sens am făcut și o călătorie la Constanța pentru a cerceta direct o posibilitate de plecare pe mare. Simțeam nevoia de a-l informa pe D.Maniu despre aceste cercetări ale mele și de a discuta cu dânsul eventualitatea plecării pe calea aerului printre altele, în urma faptului că prin această plecare părăseam conducerea gazeti partidului și că problema succesiunii mele trebuia să fie rezolvată. Imi amintesc că la întoarcerea mea dela Constanța am discutat cu Dl.Iuliu Maniu despre dificultățile unei plecări pe calea aerului în urma măsurilor recente de pază.-

Dl.Maniu Iuliu, m'a rugat să-l țin la curent cu ceeace eventual aș întreprinde în aceasta problemă. Este posibil ca D.Iuliu Maniu spunând acestea adică să-l țin la curent cu inițiativele mele în chestiunea plecării să se fi gândit la eventuale instrucțiuni precise; fapt este însă că asemenea instrucțiuni nu mi-a dat și nu am primit în nici un fel nici chiar cu prilejul plecării din 13 Iulie. In streinătate odată ajunși este probabil că am fi avut o consfătuire în care aș fi fost pus la curent cu obiectivele precise urmărite. Mie personal mi-a comunicat Duminică 13 Iulie seara înainte de plecare că urmează să lupt pentru democrație, pentru libertățile publice și pentru ușurarea situației deținuților politici.- D.Iuliu Maniu. Mijloacele mele de luptă pentru atingerea acestor obiective generale ar fi fost scrisul și conferințele eventuale, Dacă în străinătate prietenii mei politici cu care am plecat ar fi scos un ziar pentru susținerea luptei democratice în vederea scopului urmărit este posibil să fi acceptat conducerea acelui ziar după examinarea programului respectiv și dacă acel program ar fi corespuns vederilor mele.-

..//..

Dacă mi s'ar fi propus să particip la un Guvern român în străinătate sau să conduc oficiosul unui asemenea guvern nu aş fi acceptat. Aceasta din considerentul că aveam un guvern în ţară şi că nu sunt adept al guvernelor-fantomă şi pentru faptul că o asemenea acţiune ar fi fost dăunătoare unităţii naţionale şi deci intereselor ţării.

La întrebarea d-lui Iuliu Maniu din seara de 13 Iulie dacă am bani pentru străinătate şi la răspunsul meu negativ d-sa mi-a spus că probabil mă vor ajuta ceilalţi domni până ce mă voiu descurca singur. Nu cred că opinia dată d. Maniu că "probabil" voiu fi ajutat de ceilalţi să fi fost în funcţie de acceptarea misiunilor ce mi s'ar fi propus.-

Stiu despre d.Grigore Gafencu că duce o activitate politică şi gazetărească în străinătate, că ţine conferinţe în Elveţia şi că este autorul a două volume de istorie politică şi de politică generală. Despre acţiunea dumisale în legătură cu politica externă a ţării am informaţii vagi din câte am putut culege din ziarele străine şi din conversaţii. Stiu deasemenea că a dus o acţiune personală la conferinţa de pace; din mediile de partid am aflat acest lucru. Nu pot să mă pronunţ asupra caracterului activităţii D-lui Grigore Gafencu şi nici asupra admisibilităţii ei din punctul de vedere al intereselor colectivităţii româneşti neavând informaţiuni suficiente în această privinţă. In urma unei note care a apărut în "Dreptatea" şi care-l ataca pe d.Gafencu d.Iuliu Maniu mi-a atras atenţia să nu mai continuăm şi să nu mai vorbim despre el în nici un fel deoarece duce o acţiune interesantă pentru ţară. Stiu că acţiunea D-lui Gafencu la conferinţa de pace nu era în concordanţă cu acţiunea guvernului. Consider detestabilă lipsa de unitate a ţării în faţa conferinţei de pace. Nu am suficienta informaţie asupra acţiunii D-lui Gafencu pentru a judeca dacă aceasta divergenţă era din vina dumisale.-

In principiu nu admit o acţiune divergentă a unui particular sau a unui grup fără calitate oficială la o conferinţa de pace la care un guvern legal este reprezentat. Sunt însă cazuri în care omisiuni grave sau incapacităţi pot fi reparate de iniţiative individuale.

Drept care am dat prezenta declaraţie.

30 August 1947. ss. N.Carandino.

813

copie vezi vol. 3 f. 809 - 811.

00817

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N Carandino declar următoarele :

Am socotit acţiunea Dlui Girgore Gafencu ca o actiune pur personală. In delegaţia permanentă şi aici intr'o altă ocazie in forurile de conducere ale partidul nu s'a discutat in prezenta mea acţiunea Dlui Gafencu. Poate că discuţii in legătură cu acţiunea Gafencu să fi avut loc in biroul partidului. In ceeace mă priveste ca director al ziarului " Dreptatea nu am fost mezisat de atitudinea conducerii partidului in această problemă de in maniera de a nu ataca, de a nu sustine si de a nu verb nimic despre această afecţiune.- Am condus un timp relat xxxx scurt in toamna anului 1946, biroul de presă al part lui părăsindu-l in urma constatării că nu mi se dă concu pentru a-l organiza tehnic si in urma neraltuirilor din biroul partidului.-Misiunea acestui birou era de a infor presa străină si naţionali despre activitatea de partid. Când am funcţionat eu in această calitate rolul meu se mprginea la convocarea ziaristilor cu ocazia declaraţi care intentiona să le facă Dl. Maniu. Deasemenea când er solicitat con confraţii străini sau români dădeam inform privitoare la activitatea partidului. Astfel intrebat bu pară de ziariştii străini dacă partidul naţional-ţărănes va participa la alegeri am data răspunsul afirmativ. Ră punsul el dădeam pe considerentul că aveam cunoştintă despre părerile din partid in această privintă si eram convins că punctul de vedere al participării va preaumpă Pentru participarea la alegeri era dealtminteri si Dl. Maniu care imi comunicase opiniunea domnieisale. Informarea presei străine si române făcea parte din mijloacele c care partidul intelegea să lupte impotriva guvernului.

Participame la sedinţele delegaţiei permanente indeosebi in corpurile destul de frecvente dealtfel in car se discutau chetiuni de presă si in deosebi chestiunea " Dreptăţii". După plecare a mea dela biroul de presă Cd Mocanu s'a ocupat de activitatea acestui birou.-

./.

Plecarea mea din biroul de presă a avut loc în urmă unei discuţii în biroul partidului unde fusese convocat special şi unde activitatea mea a fost criticată de Dl. N. Penescu. Mi s'au adus reproşuri de lipsă de activitate şi dezorganizare. Cu această ocazie au propus în locul meu pe Dl. Vasile Serdici. Toaşi eu d. Vasile Serdici nu am reproşuri personal fiind certat cu dumnealui.-

Drept care semnez această declaraţie.

/ N Carandino.-

31 August 1947.-

DECLARATIE

Subsemnatul N.Carandino declar următoarele :

Am preluat conducerea biroului de presă al partidului în toamna anului 1946. Acest birou aparţinea în timpul conducerii mele de secretariatul partidului de ai cărui funcţionari mă serveam în lucrările acestui birou. Partidul cerea acestui birou să ţină contactul cu presa română şi străină. Aceasta o făceam prin mijloacele următoare: răspunsuri la telefon şi eventuale contacte personale cu gazetarii. In principiu materialul trebuia să-mi fie furnizat de secretariatul partidului. Repet că furnizarea materialului pentru biroul de presă era făcută numa[i] de secretariatul de partid. Informam verbal şi la cerere conducerea de partid despre activitatea biroului de presă în deosebi pe dl.Iuliu Maniu şi pe dl.Penescu. Se întâmpl[a] să transmitem scris ştiri interne de presă sau externe, conducerii, uneori la cerere, uneori din iniţiativă proprie. Acestea le făceam deobiceiu în 3 - 4 exemplare tran[s]mise dlor Iuliu Maniu, N.Penescu, Ion Mihalache, En Haţieganu. Altcineva nu primea comunicările noastre scrise. In ceeace priveşte presa internă se făcea un fel de renotă a presei cu indicaţii despre ceeace apăruse mai interesan[t] şi ar fi putut interesa deci conducerea de partid pentruc[a] aceasta să fie scutită de lectura integrală a presei zilnice. In ceeace priveşte presa străină se traduceau articole mai importante din ziarele străine procurate din ţară. Traducerile erau făcute de funcţionarii secretariatului. Comunicarea scrisă despre care am vorbit purta numele de buletin. In privinţa buletinului secretariatul nu avea alt rol decât de a furniza ziarele române şi străine.

Am funcţionat la acest birou în perioada dinainte şi de după alegeri. Se întâmpla ca în buletine să inserăm şi ştiri care nu apăreau în presă, ştiri şi relatări de fapte. Acestea erau culese dela fruntaşii partidului, dela

./.

membrii partidului şi eventual dela victime şi erau primi-te sau la redacţia ziarului "Dreptatea", sau la secretari-tul partidului sau chiar la biroul de presă. In ceeace priveşte latura externă transmiteam uneori ştiri de radio care ni se păreaux interesante.

Cunosc pe dl.Key dela misiunea britanică din relaţii de recepţie oficială. Deasemenea am avut legături relativ mai ample cu dl.Benett şeful biroului de presă britanic. Totuşi aceste legături n'au depăşit niciodată legătura telefonică şi o vizită oficială la redacţia Dreptăţii întoarsă la biroul de presă englez. Dela misiune americană cunosc pe d.Frank Shea, pe d.Sam Buta şi pe dl. Dunham succesorul dlui Shea. Aceşti domni după ştiinţa mea nu erau în nici un fel în cunoştinţă de activitatea biroului de presă al partidului cel puţin în timpul cât l'am condus eu, fireşte exceptând relaţiile solicitate cu privire la faptele importante din partid. Cât am funcţionat eu la biroul de presă dra Colette Bruteanu nu era primită acolo deoarece nu aveam suficientă încredere în dumneaei. Stiu însă că a fost primită după plecarea mea.

In noaptea plecării când am fost la dl.Maniu am înţeles din conversaţie că dl.Penescu nu ar fi vrut să plece fără soţia sa. Din acest fapt s'ar putea deduce că d-lui pleca în urma unui ordin expres al conducerii de partid. Aveam cunoştinţă tot din conversaţia ultimă din seara de 13 Iulie la d.Maniu că plecam în cadrul unui grup care avea ordin de a pleca în străinătate. In concepţia mea misiunea era aceea desprinsă tot din conversaţie de a lupta pentru democraţie, libertăţi publice şi uşurarea situaţiei deţinuţilor politici.

Drept care semnez această declaraţie.

ss.N.Carandino.

II/

copie vezi vol. 3 f 816 – 818.

817

00821

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N Carandino declar următoarele :

Comandorul Macanu scria la " Dreptatea" in seria nouă dela o dată pe care nu o pot fixa, aproximativ un an, cronici externe si din când in când câte un reportaj articol sau notiţă. Directive in ceace priveste cronica externă dela mine si cred că şi dela Dl. Maniu pe care il vedea destul de des.-

Materialul care il avea pentru a scrie consta din telegrame şi din relatările posturilor de radio; dealtfel cronicile sale erau oarecum intârziere gazetărească aşa incât putea utiliza stirile apărute in celelalte ziare.-

Inainte de venirea mea la biroul de presă a funcţionat acolo si D. Becşa Mălin după câte imi amintesc un timp nu prea indelungat plecând ianite de a prelua eu conducerea. Dl. Vasile Serdici in tot acest timp si chiar după venirea mea ţinea contact cu misiunile străine cunoscând si limba engleză.- Oficial d. Vasile Serdici a incetat să conteze la venirea mea ca sef al biroului de presă dar după stunţţa mea păstra contactul partidului cu misiunile străine. Intrucât nu aveam raporturi personale cu Dl. Serdici nu îi trimiteam buletinul biroului de presă ce îl conduceam, bultetinul dealtfel tras numai pentru anumite persoeen din conducerea partidului.- Imi reamintesc totuşi că Dl. Vasile Serdici ar fi reclamat şi el buletinul. In timpul cât conduceam eu biroul de presă Dl. Macanu se intâmpla să facă revista presei interne. Cred că tot dumnealui când redacta buletinul insemna şi ştirile sosite dela organizaţiile din ţară prin fruntaşii veniţi ocazional la Bucuresti si cele eventuale ale secretarsiatului. Indeosebit buletinul nu cuprindea decât foarte rar ştiri din provincie grez de procurat şi greu de ferificat. Câteodată se trăgeau din buletin exemplare suplimentare fie pentru informarea " Dreptăţii" fie pentru evidenţa biroului de presă. După plecarea mea a rămas la

./.

la biroul de presă al partidului D. Mocanu.-

Am auzit că D. Iuliu Maniu ar fi primit din străinătate o scrisoare de omagiu din partea mai multor personalităţi româneşti. Mi se pare în xxxxxx printre semnături mi s'ar fi citat numele Dlor Gafencu, Tilea, Augustin Popa si alti. Auzind despre această scrisoare am făcut asociaţie de idei intre ce imi expusese Dl. Maniu cu privire la Dl. Grigore Gafencu si am bănuti că s'a produs intre dumnealor in prealabil o împăcare. Eram câteodată intrebat la telefon la " Dreptatea" din partea atasatului de presă britanic Dl. Benett asupra unor imprejurări privitoare la gazeta de exp. dacă ziarul a apărut in acea zi ci intârziere si xxxx din ce cauză, dacă vre'un discurs al Domnului Roiu a fost cenzurat. Relaţiile mele cu Dl. Benett nu depăşau aceste ocazionale telefoane din partea domnieisale si intâlnirea intâmplătoare la Vre!o recepţie oficială.-

Cu ocazia plecării Dl. Maniu a ţinut o cuvântare oarecum xxxxxx solemnă cu care prilej a spus adresându-se Dlor Popescu si Gafencu : " Vă incredinţez creerul şi inima partidului" - Aceasta la sanatoriul Jovin pe la orâle 11 noaptea de 13 Iuliue .-

Drept care semnez prezenta declaratie.-

/ss/ N Carandino.-

1 Septembrie 1947.-

II

copie vezi vol. 3 f. 819-821.

819

D E C L A R A T I E

008?3

Subsemnatul N.CARANDINO declar următoarele :

Atitudinea ziarului, de luptă, era dictat de Dl. Iuliu Maniu şi susţinut de mine în opoziţie cu dl. Nestor Badea care ar fi preferat o gazetă de pură doctrină ţărănistă.- Nu-mi amintesc să fi apărut în " Dreptatea " un articol care să publice date în legătură cu armistiţiul, date care să fi fost cuprinse şi în memoriul lui Gafencu înaintat Conferinţei dela Paris.- Stiu însă că s'a publicat în " Dreptatea " un articol cu date privitoare la reparaţii pe care partidul l-a dezavuat într'un comunicat apărut în gazetă.- Imi amintesc precis că a apărut comunicatul sub titlul dacă nu mă înşel " Previzare ".- Redactorul respectiv Dl. Proca mi-a spus că a cules datele, cuvânt cu cuvânt, dela postul de radio Londra.- Nu am socotit că articolul ar fi fost îndreptat împotriva Uniunii Sovietice.-In această ipoteză nu l'aşi fi publicat.- L'am considerat după apariţie deoarece nu a trecut înainte prin controlul meu fiind articol de specialitate economică, drept o pledoarie în favoarea ţării cu scopul de a obţine îngăduinţa Marilor Aliaţi.- In jurul acestui articol a fost o întreagă discuţie în partid.-Dl. Iuliu Maniu se afla la Sibiu.-A urmat o întreagă serie de tratative în jurul formulei de înserat în gazetă, rezistând în ceeace/priveşte la expresii care ar fi însemnat o jicnire a mea personală.-In ceeace priveşte restul nu am adus nici o obiecţie găsind naturală dorinţa partidului.- D-nii Mihai Popovici şi N.Penescu erau în deosebi pentru o " precizare " care să nu ţie seamă de poziţia mea de director, în continuare, al ziarului.-Au urmat o serie de conversaţii telefonice cu Sibiul şi de formele propuse de o parte şi de alta.- S'a căzut de acord în jurul celei apărute în ziar şi care exprima voinţa D-lui Iuliu Maniu de a dezavua articolul fără să fie jicnit directorul gazetei.-După ştiinţa mea Dl. Iuliu Maniu şi în general conducerea de partid socoteau că problemele armistiţiului nu trebue atacate în gazetă, armistiţiul fiind un act la care partidul îşi dase consimţământul şi chiar că discutarea lui

nu putea în punctele de detaliu sub orice formă decât să provoace neajunsuri atât cu cenzura noastră cât şi cu Comisia Aliată de Control.- Nu-mi amintesc de nici o discuţie în această privinţă din care să fi reeşit că datele întrebuinţate de articol ar fi identice cu acele conţinute de memoriul Gafencu.-

Recunosc că la Biroul de presă am recomandat D-lui Penescu angajarea D-nei Bora ca dactilografă şi traducătoare.- Deasemenea D-na Cazimir care lucra la Dl.Penescu era detaşată la biroul de presă pentru servicii de traducere şi dactilografie.- Dl. Mocanu venea şi dumnealui din când în când neangajat şi dând un concurs amical.- Ulterior,la ce dată nu-mi amintesc a fost angajat formal.-

Contradicţia cu declaraţia mea anterioară în care am spus că nu am avut nici un angajat la biroul de presă se datprează lipsei de memorie pe deoparte şi pe de alta faptului că D-na Cazimir era funcţionara secretariatului de partid iar Dl.Mocanu numai spre sfârşit a fost angajat formal.-Imi scăpase numele D-nei Bora şi figura ei neremarcabilă.- Nu ştiu nimic despre anumite hârtii cu " entete " Sarmisegetuza despre care sunt întrebat şi despre care se afirmă că s'ar fi găsit la biroul de presă.- Dealtminteri am plecat dela acest birou pe la sfârşitul anului 1946 aşa încât nu pot să dau nici un fel de lămurire despre ceeace s'ar găsi sau nu s'ar mai găsi acum acolo.-

Niciodată sub nici o formă cât am fost la conducerea biroului de presă nu am îngăduit şi nu mi s'a solicitat să se tragă manifeste la"Gestettner" (care dealtfel nu există în birou)sau în orice altfel pentru vre-o organizaţie subversivă.-Atitudinea mea în această privinţă este clar manifestată în gazetă.- Nu-mi amintesc precis despre chestiunea " Sarmisegetuza " ştiu însă că a fost la un moment dat discuţia în partid în sensul apărării de agenţi provocatori.-

Drept care semnez această declaraţie.-

ss/.N.Carandino

2 Septembrie 1947

II

copie vezi vol. 3 f 822 - 824.

821

D E C L A R A T I E

00825

Subsemnatul N. CARANDINO declar următoarele:

Chemat la biroul (de presă) partidului pentru a da seama de activitatea biroului de presă, aproximativ spre sfârşitul anului 1946 a trebuit să mă apăr împotriva obiecţiilor secretarului general N.Penescu. Atmosfera şedinţei nu îmi era favorabilă. D.Mihai Popovici bunăoară a spus că buletinul este neinteresant ştirile de radio putând fiecare să le asculte la aparat. In faţa acestei situaţii la care nu mă aşteptam mi-am oferit demisia dintr'o însărcinare care îmi cauza perdere de timp şi neplăceri. Mi s'a cerut părerea despre eventualul succesor. L'am propus pe D.Vasile Serdici pe care îl simpatiza, agreat de D.Maniu. Acesta a replicat că domnul Serdici ar fi foarte bun. Mi s'au adus cu acelaş prilej obişnuitele obiecţiuni cu privire la "Dreptatea". Cu aceasta ocazie în birou convocat la D. Mihai Popovici în afară de D-sa mai erau prezenţi dnii Iuliu Maniu, Ion Mihalache, Em.Hatzegeanu, N.Penescu. Acuzaţiile care mi se aduceau privitor la biroul de presă erau următoarele: dezorganizare, lipsă de interes, lipsă de contact mai strâns cu secretariatul, toate acestea din cauză că eram prea ocupat cu ziarul. Precizez că D.Mihai Popovici mi-a făcut reproşuri în legătură cu buletinul întocmit de biroul de presă iar D.Penescu în legătură cu activitatea şi organizarea generală a biroului. D.Mihai Popovici observa că nu găseşte în buletin decât lucruri care se pot citi în gazete şi asculta la radio. Nu mă aşteptam la această obiecţie fiind convins că făceam un lucru util pentru informarea conducerii şi complet în limita posibilităţilor mele. Am propus pe d.Serdici ca succesor deşi nu îmi plăcea, ca gazetar profesionist activitatea dumisale în aceasta direcţie de om de nespecialitate. Bănuind însă că totuşi felul de a lucra al D-lui Serdici era preferat l'am propus şi m'am retras. Despre felul de a lucra în materia al D-lui Serdici aveam opinii clare şi mărturisite deschis în mediile de partid. Este probabil că nici dumnealui nu agrea concepţiile mele în acest domeniu. Alte

..//..

informaţii despre fondul activităţii dumisale nu am nefrecventându-l şi neavând relaţii personale cu domnia sa. Stiu doar că ţinea contact cu misiuni streine, engleze, americane etc. şi cu ziarişti streini.

Imi amintesct (să fi asistat) că am asistat la lectura unui memoriu pentru Marii aliaţi privitor la alegeri într'o şedinţă a delegaţiei permanente. Acest memoriu a fost criticat de d.Zane care i-a găsit imperfecţiuni de ordin formal şi de doctrină găsind că anumite părţi din cuprins ar putea lăsa impresia că naţional-ţărănismul afară de unele poziţii trecute de natură conservatoare. Observaţiile dumisale au fost acceptate şi s'a hotărât refacerea textului. Am auzit din mediile de partid că ar mai fi fost întocmite şi alte memorii. Nu ştiu ca ele să se fi discutat în delegaţie permanentă. In orice caz acest lucru nu a avut loc în prezenţa mea.

Am cerut în repetate rânduri D-lui N.Penescu textele memoriilor partidului dar dumnealui nu mi le-a remis niciodată. Mijloacele prin care aceste memorii se transmiteau îmi sunt necunoscute.

Drept care semnez prezenta declaraţie.

ss. N.Carandino.

2 Septembrie 1947.

823

copie vezi vol. 3 f 825-826.

DECLARATIE

008227

Subsemnatul N.Carandino declar următoarele:

După ştiinţa mea dl.N.Penescu în calitatea sa de secretar general al partidului se ocupa în mod deosebit de redactarea memoriilor şi protestelor înaintate către Marii Aliaţi. Aceste memorii se discutau în prealabil fie în biroul partidului fie în delegaţia permanentă. Ştiu că în conducerea de partid dl.Penescu era apreciat drept bun cunoscător al problemelor externe şi cred că în această calitate a fost desemnat să plece în străinătate cu ocazia încercării din 14 Iulie. In ţară se ocupa în calitatea sa de secretar general al partidului de diferitele organizaţii judeţene şi provinciale în scopul de a ţine prezentă înaintea conducerii situaţia reală a cadrelor şi a membrilor aderenţi. Deasemenea dl.N.Penescu păstra ca secretar general arhiva partidului şi ţinea evidenţa convocării forurilor statutare.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez.

ss.N.Carandino.

3 Septemvrie 1947.

copie regi vol. 3 f 827 - 829.

DECLARATIE

Subsemnatul N. Carandino declar următoarele

In ceeace priveste activitatea dlui. Ilie Lazăr după 23 August cunosc următoarele. Stiu că d-sa a fost delegat de Dl. Iuliu Maniu să se ocupe de ~~xxxxxx~~ chestiunile muncitoresti ale partidului national ţărănesc şi de propagandă in sânul muncitorimei in special. Asa se explică dealtfel motivul pentru care Dl. Ilie Lazăr nu a figurat in nici unul din guvernele la care totuşi reprezentanţi mai puţin de seamă ai partidului figurau. Activitatea domniei sale pe teren ştiu că a fost dusă in ateliere şi fabrici prin propagandă dela om la om şi prin manifeste. Colaboratorii lui principali erau Dnii Membru, Lupu şi Berearu ca muncitori şi oameni de acţiune pe teren. Deasemea ştiu că avea colaborare Dlor Col. Bucur şi Zeno Bianu şi Anton Ionel Mureseanu la unele imprejurări. Am aflat despre acţiunea sa la " Malaxa", la 8 Noembrie, fără să cunosc alte detalii decât cele publice. Stiu că scandalul a izbucnit din cauza unor alegeri si anume din cauza partizanilor lui Ilie Lazăr care au cerut vot secret, lucru care nu a fost acceptat de alţi muncitori.- Stiu că s'au baricadat in fabrică interzicând muncitorilor din alte intreprinderi să participe la alegeri si că au fost / mari/ incidente violente, cu răngi şi arme până ce a intervenit armata.-

La 8 Noembrie ştiu deasemenea că dl. Ilie Lazăr a jucat un tol insemnat , Am aflat din partid despre o şedinţă in preajma acele zile la care au participat sefii de sectoare şi circumscripţii Ilie Lazăr, Anton Ionel Mureşeanu şi alţii dintre care col. Bucur si Zeno Bianu. La această sedinţă s'ar fi luat măsuri pentru organizarea manifestării in sensul aducerii de public muncitoresc şi studenţesc. In ziua de 8 Noembrie lucrările s'au

./.

825

desfăşurat in felul cunoscut. Publicul s'a adunat in Piata Palatului. Coloanele de tineret şi de muncitorii au manifestat cu portretele Regelui si ale lui Maniu şi cu lozinca de " Regele şi Patria ". La venirea camioanelor cu muncitori în piaţa Palatului au avut loc incidente sângeroase intre tineretul şi muncitorimea P.N.T. la care desigur s'au adăugat numeroşi partizani din public şi şi manifestanţii sosiţi.- Am auzit că au fost atacate camioanele şi arse. In timpul ciocnirilor mai mulţi agenţi care păstrau ordinea au fost împuşcaţi. Am aflat deasemenea că manifestanţii ar fi atacat Confederaţia Generală a Muncii si după relatările Dlui Constantinescu şi chiar Ministerul Propagandei. Stiu că pregătirea acestei manifestaţii a fost făcută de dl. Ilie Lazăr cu concursul colaboratăriilor săi apropiaţi. In chestiunea " Sumanelor Negre" ştiu că dl. Ilie Lazăr a fost implicat., in proces, judecat şi achitat.-

Drept care semnez si sustin prezenta declaraţie.

/ D. Ion/.-

/ss/ N. Carandino

3 Septembrie 1947.-

copie vezi vol. 3 f 830, 831.

826

00830

DECLARATIE

Subsemnatul N. Carandino declar următoarele:

In ceace priveste conducerea cercului profesional militar pe Capitală am aflat că el ar fi fost condus personal de Dl. Ion Mihalache .-

Nu ştiu că la conducerea mai participau câtiva militari superiori: generalul Negrei, colonelul Stoica, generalul Zorzor, generalul Stoika si alţi. Mai participau la sedinţele cercului după ştiinţa mea şi comandorul Mocanu si comandorul Cioroiu.-

Privitor la activitatea acestui cerc profesional nu cunosc mare lucru, materia nefiind pentru mine interesantă.- Am aflat însă incidentul şi din spusele altora că se discutau planuri şi memorii de reorganizarea armatei şi a ministerelor. Unul din aceste planuri al organizării Ministerului Aerului si Marinei mi-a fost dealtminteri depus la gazetă de comandorul Cioroiu

Aceasta este declaraţia pe care o sustin si semnez.-

/ss/ N. Carandino

3 Septembrie 1947.-

copie regi vol. 3 f 832, 833.

827

D E C L A R A T I E

~~00831~~

Subsemnatul N. CARANDINO declar următoarele:

In chestiunea Gărzilor Iuliu Maniu am cerut persona lămuriri preşedintelui de partid. Chestiunea forma obiectul unor aprige comentarii în presă şi în opinia publică.Stiam că aceste Gărzi au utilizat numele d-lui Iuliu Maniu în scopuri nu prea onorabile. Aflasem despre jafuri şi despre omoruri ca toată lumea. Voiam să ştiu cum se justifică patronajul de partid. D.Iuliu Maniu mi-a declarat că nu s'a angaja direct în problemă neavând încredere deplină în iniţiatori. Pe de altă parte nu a dezavuat acţiunea considerând-o naţională şi în caz de reuşită susceptibilă de a aduce succese partidului. Stiu pe de altă parte însă că iniţiativa a fost publică. S'au tipărit manifeste s'au făcut înrolări. Numele D-lui Iuliu Maniu circula în acest timp cu insistenţă.Printre iniţiatori sau acei care se interesau activ de problemă în partid citez pe Ilie Lazăr, pe Ghiţa Pop şi pe Anton Ionel Mureşanu.

In acţiunea de pe teren s'au manifestat însă elemente dubioase în genul lui Sârbu ulterior înrolat în "Sumanele Negre", Gărzile n'au făcut parte din armata regulată. Ele n'au reuşit să se ataşeze nici armatei sovietice nici trupelor romaneşti. La vre-o treizeci,patruzeci de Kilometri înapoia frontului ele se dedau la fapte reprobabile care, ulterior, au ajuns în parte înaintea justiţiei. Faţă d atacurile din presă d. Iuliu Maniu s'a văzut obligat să de comunicatul cunoscut prin care gărzile erau dizolvate. Se punea capăt astfel unei stări de anomalie. Este drept însă că disolvarea avea cusurul de a recunoaşte implicit apartenenţa de partid până în acel moment.

Drept care semnez prezenta declaraţie.

ss.N.Carandino

4 Septembrie 1947

828

copie vezi vol. 3 - f. 834, 835.

(II/

00832

DECLARATIE

Subsemnatul N. CARANDINO declar următoarele:

Linia generală a "Dreptăţii" era fixată de D.Maniu Iuliu linie de luptă intransigentă. Acest gând al şefului de partid revenea des în conversaţiile noastre şi îmi reamintesc bunăoară că la proectul transformării ziarului într'unul de informaţii d.Iuliu Maniu mi-a precizat că în nici-un caz tonul de atac să nu sufere.-

"Dreptatea" avea numeroşi adversari în partid.Este de remarcat însă că niciodată în mod public şi în nici-o împrejurare factorii autorizaţi din conducere nu i-au adus vre-un reproş în chestiunea intransigenţii. Aceasta probabil ca să nu jicnească pe D.Iuliu Maniu atât de preocupat să păstreze linia de critică vehementă a guvernării.- Din această împrejurare printre altele s'au născut numeroase din atacurile al căror obiect am fost şi care se manifestau pe motive de calitate a scrisului, de prezentare tehnică, de organizare, de valoare programatică etc.etc. Precizez că niciunul din aceşti adversari de partid nu era contra tonului de atac al ziarului şi că în fond erau mulţumiţi să tragă eventualele avantagii electorale ale propagandei respective, dacă se putea fără riscul personal al semnăturii. Printre "Adversarii" ziarului cei mai constanţi au fost unii Mihai Popovici, N.Penescu, St.Mihăescu. Ei în fond nu erau deci contra ziarului ci împotriva mea personal.

Drept care semnez prezenta declaraţie.

ss.N.Carandino.

4 Septembrie 1947.

copie regi vol. 3 f 836 — 838 829

~~00833~~

DECLARATIE

Subsemnatul N.CARANDINO declar următoarele:

Actiunea de răsturnare a guvernului era dusă de partidul Național- Țărănesc, după cunoștința mea, pe mai multe planuri.-

In domeniul intern se acționa prin organizația de partid și anume prin Secretariatul General, organizațiile regionale și locale. Deasemenea în același sens lucrau și cercurile profesionale.

Consideram printre acestia din urmă și Cercul Militar Profesional ca un instrument îndeplinind dublu oficiu de studii și de propagandă. In ceeace privește activitatea cercului militar profesional din Capitală cred că avea misiunea de a discuta și de a studia diverse probleme de caracter profesional la indicația conducerii de partid; organizațiile județene și eventual mai mici bănuia că aveau un rost electoral. Pe plan extern partidul acționa prin memorii dintre care unele erau discutate în birou, altele în Delegatia Permanentă. Imi amintesc să fi asistat la lectura memoriului privitor la alegeri, făcută în Delegatie. In ceeace priveste acțiunea membrilor P.N.T., din străinătate Dl. IULIU MANIU, mi-a vorbit adesea despre lipsa lor de activitate și de concurs. Se referea probabil la situatia partidului din țară și la memoriile pe care le adresa în străinătate. Pe planul de presă tonul de susținuta combativității era dat de Dl. MANIU si urmat de gazetele partidului .

Precizez că actiunea partidului pentru obtinerea puterii pe linia presei era de atac susținut și intransigent linie dictată de către Dl. IULIU MANIU. In legătură cu aceasta intransigentă îmi reamintesc de discutiuni avute cu Dl. EM. HATEGANU fost reprezentant al P.N.T., în guvernul GROZA care se plângea contra intransigenței D-lui MANIU pe care dânsul nu o socotea nimerită. Pe linia propagandistică acțiunea partidului era dusă prin mijloacele cunoscute – manifeste

./.

întruniri, etc. - si prin propagande dela om la om.

In aceasta din urmă privință temele erau cele programatice firește și în afara lor se flutură, așa cum se face deobiceiu perspectiva unei apropiate veniri la putere. Nu era străină eventualitate nici evocarea concursului internațional.

Drept care semnez prezenta declarație.

ss/ N. Carandino

cojie regi vol. 3 f 839, 840.

831

DECLARATIE

~~00835~~

Subsemnatul N.CARANDINO, declar următoarele:

Suma de una sută dolari aflată asupra mea am avut-o dela doctorul G.BUZULENGA. El mi-a dat-o în noaptea de 13 Iulie pe la orele 11 noaptea aproximativ acasă la mine unde telefonic îl chemasem. Când am sosit dela Dl.MANIU a doua oară mă aştepta. L-am pus vag în curent cu plecarea şi am luat hotărârea de a lua şi pe nevastă-mea. In timp ce ea îşi făcea bagajele eu mă gândeam la dificultatea financiară în care mă aflam. Am încercat să telefonez la prieteni, dar nu i-am găsit. L-am rugat atunci pe el, care m'a împrumutat cu suma de 1oo dolari pe care o avea asupra lui repetând că nu are mai mult. Mi-a dat banii din pură pruetenie şi fără nici un interes. După aceia am părăsit casa toţi trei adică eu, el şi nevastă mea.

Ne-a condus în maşină până la Boilă. Ne-am despărţit acolo cu emoţia firească.

Drept care semnez aceasta declaraţie.

ss/ N.Carandino

11 Septembrie 1947.

832

copie vezi vol 3 f 841-843.

DECLARATIE

Subsemnatul N. CARANDINO declar următoarele:

Despre plecarea mea în străinătate am discutat de două sau trei ori cu Dl.Maniu. La prima ocazie i-am expus dorinţa mea de a pleca. A doua oară i-am spus despre proectul meu de a merge la Constanţa şi de a mă informa. In a treia oară dacă nu mă înşel i-am comunicat rezultatul investigărilor mele dela Constanţa. Alte discuţii decât acelea care priveau date tehnice asupra plecării - pe mar sau pe uscat - nu am avut afară de întrebarea mea "dacă plec ce voi avea de făcut în străinătate". La care am primit răspunsul: "Despre asta ar trebui să vorbim mai pe larg. Vă voiu chemă într'o după amiază când voiu avea răgaz ca să discutăm". Nu am mai fost chemat de Dl.Maniu nici nu am insistat din parte-mi intervenind evenimentele dela "Dreptatea".

Răspund la întrebarea că dece am întrebat "că eu ce voiu face acolo". Atunci când iniţiativa plecării a fost a mea: Plecând din propria iniţiativă în străinătate înţelegeam totuşi să fiu util partidului în limita posibilului şi normalului. Contest afirmaţiunea Dlui Maniu că ar fi discutat cu mine necesitatea de a pleca peste hotare. Afirmaţia Dlui Maniu că "acţiunea întreprinsă cu plecarea în străinătate a Dlor Mihalache Penescu, Ilie Lazăr şi Carandino era foarte importantă" aparţine desigur numai gândului dumisale deoarece mie personal nu mi-a comunicat nimic altceva privitor la această acţiune decât cele declarate până astăzi. Contest categoric (faptul că) afirmaţia Dlui Maniu că mi-ar fi comunicat intenţia dumisale ca eu odată ajuns în America să scot un ziar românesc care să reprezinte linia politică a partidului, şi în acelaş timp să ţin legătură cu gazetarii streini.

Adresele pentru America primite de mine ~~pentru~~ dela Dl.Maniu în sera de 13 Iulie, nu au aici o legătură c cu ziarul la care se gândea Dl.Maniu, ~~xxxxxx~~ deoarece

N.V.

cu mine niciodată nu a discutat o asemenea ipoteză. Ultima oară, înaintea serii de 13 Iulie, l'am văzut pe Dl.Maniu la şedinţa biroului care a discutat chestiunea "Dreptăţii" la locuinţa D-lui R.Boilă. Nu-mi amintesc să fi discutat cu acest prilej ceva despre plecare, şi nici până'n ziua plecării.

Contest categoric afirmaţia D-lui Maniu că mi-ar fi comunicat la locuinţa Dlui Boilă sau în orice alt loc înaintea serii de 13 Iulie faptul că are posibilitatea de a mă trimite peste hotare sau în străinătate. Contest categoric afirmaţia D-lui Maniu că eu i-aş fi comunicat că am ocazia de a pleca în străinătate. In realitate dumnealui după consolările de rigoare in chestiunea "Dreptăţii" a intrebat în subiect spunându-mi că „din alte motive mai importante m'a chemat" şi anume propunerea de plecare. Este inexact că prin mina a transmis Dl.Maniu acordul său pentru plecarea lui Ilie Lazăr. In realitate am primit însărcinarea de a-l lua pe d. Ilie Lazăr dela locuinţa Dlui Boilă şi de a porni cu maşina pregătită de Dl.Ilie Lazăr spre locul de întâlnire dela capul liniei 14.

Drept care semnez aceasta declaraţie.

ss.N.Carandino.

13 Septembrie 1947.

834

13 Septembrie 1947

copie vezi vol. 3 f. 844-845.

DECLARATIE.

00838

Subsemnatul N.CARANDINO declar următoarele:

Declar că încă din momentul ce s'a pus problema plecării mele am avut discutiuni asupra activității ce aș duce-o în străinătate. / Si anume/:

La discutiunile avute când eu am spus că aș putea să scriu și să vorbesc în public în străinătate, Dl.MANIU a replicat: " Da D-ta ai fi util acolo". Aceasta utilitate reeşa în folosul partidului. Precizez că aveam cunoștință că existau în străinătate mai mulți foști și actuali membrii ai partidului național-țărănesc și străini de partid. Precizez deasemenea că în declarațiile anterioare mă refeream la lipsa mea de cunoștințe precise asupra legăturilor dintre partidului național-țărănesc și acest grup în sensul că aflasem de existența unor legături ca: scrisorile D-lui BIANU, scrisoarea de omagiu iscălită GAFENCU, TILEA etc. către Dl.MANIU și primisem indicatia de a nu-l ataca pe Dl.GAFENCU în ziare. Stiu că Dl.MANIU primea scrisori dela Dl.BIANU. Acest lucru îl stiu din anturajul D-lui MANIU. In legătură cu afirmația D-lui IULIU MANIU /de/ că eu aș fi avut misiunea de a scoate un ziar romănesc în America, nu numai că nu am avut cunoștință de ea, dar o consider nerealizabilă date fiind fondurile P.N.T., cari nu au putut satisface nici măcar nevoile mele de bani pentru plecare. Eu plecam în străinătate în seara de 13 Iulie cu misiunea de a lupta pentru democrație și libertăți politice. Fiind lipsit de bani sunt sigur că Dl.IULIU MANIU mi-ar fi dat dacă ar fi avut, suma absolut necesară plecării, el fiind în acel moment partidul. Lupta mea în străinătate pentru democrație și libertăți publice s'ar fi încadra în lupta partidului național-țărănesc pentru răsturnarea regimului instaurat la 6 Martie 1945, și anume în felul arătat în declarațiile mele anterioare.

Drept care semnez prezenta declaratie, nesilit de nimeni.

ss/ N.Carandino

copie vezi vol. 3 f. 846, 847.

DECLARATIE

Subsemnatul N.CARANDINO, declar următoarele:

Prima oară când am vorbit cu Dl.IULIU MANIU în seara d 13 Iulie. Când am vorbit cu dânsul între patru ochi, am discutat următoarele:

Posibilitatea de plecare cu avionul în aceea noapte. Revenirea mea pe la orele 9.3o. Am mai discutat despre lipsa mea de mijloace materiale. Cu această ocazie eu nu aveam asupra mea decât aproximativ un milion lei şi acasă deasemenea o sumă relativ redusă de câteva milioane. Nu am avut nici un fel de valută străină sau aur.

La a doua întrevedere am fost circa 15-20 minute singur cu Dl.MANIU şi cu Dl.MIHALACHE.

/D./ Imi amintesc printre altele că Dl.MANIU a spus că după plecarea noastră partidul va avea muncă şi treabă multă.

Drept care semnez prezenta declaraţie.

ss/N.Carandino

14 Septembrie 1947.

836

copie regi rol 3 f. 848-852

DECLARATIE

008840

Subsemnatul N.CARANDINO declar următoarele:

Ideia plecării în străinătate mi-a venit aproximativ cu o lună, o lună şi jumătate înainte de încercarea de la Tămădău. A fost urmarea unui proces psihologic personal în care au intrat mai multe determinante: dificultatea din ce în ce mai mare de a-mi manifesta convingerile politice şi de a-mi exercita activitatea profesională,motive de securitate individuală (şase colaboratori ai gazetei erau deja arestaţi), neplăcerile provenite din adversităţile de partid,adversităţi care ulterior au mers până la preluarea efectivă a atribuţiilor mele de director al "Dreptăţii".

M'am du la D.Maniu Iuliu că să-i comunic hotărârea mea şi ca să-i iau asentimentul fiind angajat în lupta politică a partidului ca răspunzător pentru "Dreptatea". I-am expus D-lui Maniu motivele mele de plecare şi rostul meu în străinătate ca ziarist şi eventual conferenţiar.(D-5) Am căutat să explic Dlui Maniu că peste hotare aş fi încercat să-mi exercit profrsia şi să-mi desvolt astfel în libertate convingerile politice democratice. Pentru mine ideia apărării libertăţilor publice din ţară era esenţială şi anume în sensul aplicării efective a acordului dela Moscova. In acest sens şi numai în acest sens înţelegeam să lupt contra actualului regim fiind convins că prin aplicarea reală a acordului dela Moscova,acord semnat de marii Aliaţi şi întărit printr'o declaraţie a preşedintelui nostru de consiliu s'ar fi putut ajunge la o normalizare a situaţiei din România. D.Maniu a recunoscut că "aş fi util acolo", în sensul că activitatea mea ar fi fost folositoare până şi partidului. Pe urmă m'a întrebat: "dar ce facem cu "Dreaptatea"?" A urmat o discuţie în care am examinat împreună în ipoteza plecării variate

E.F.

..//..

soluţii în aceasta direcţie. Totuşi la plecarea del D.Maniu n'am rămas cu impresia că dumnealui mi-ar fi dat un asêntiment total. (La) Printre soluţiile eventuale ale vacanţei de conducere dela "Dreptatea" am propus în conversaţie pe aceia a unui comitet. Si anume a preluării atribuţiilor directoriale de către comitetul de ~~conducere~~ coordonare şi control al presei partidului comitet format din D-nii Hudiţă, Zane şi Ghiţă Pop. La despărţire d.Maniu mi-a spus să-l ţin în curent cu ceeace aş intreprinde în această direcţie.-

M'a întrebat în aceiaş intrevedere dacă aş avea mijloace de întreţinere în străinătate. I-am răspuns că nu, dar că speram să pot face rost de ceva bani pentru plecare şi că în străinătate aş izbuti cu oarecare efort şi date fiind aptitudinile mele să-mi pot câştiga existenţa. Imi reamintesc deasemeni că d. Maniu mi-a spus că partidul n'ar putea în ceeace îl priveşte să mă ajute în nici-un fel situaţia materială fiind deosebit de grea mai ales în urma arestărilor şi a dificultăţilor financiare ale "Dreptăţii". In proectele mele de plecare mă gândeam în primul rând la Turcia, Egipt şi în general la bazinul Mediteranei în acea regiune a Europei unde aş fi putut să-mi valorific formaţia mea culturală franceză. Deasemenea mă gândeam şi la America la Statele Unite unde odată ajuns aş fi putut mai cu uşurinţa să-mi câştig printre români existenţa ca ziarist colaborator la gazetele româneşti sau conferenţiar. In ţările în care eventual aş fi plecat nu aveam legături personale, afară doar de probabilitatea de a întâlni pe vre-unul din ziariştii streini incidental cunoscuţi în România. In conversaţia prima avută cu D.Maniu ca şi în celelalte care au urmat, D-sa nu a emis păreri personale în ceeace priveşte obiectivele călătoriei mele nici nu mi-a dat vre-o indicaţie de loc sau de persoană. In acel timp nu se pusese chestiunea imediată a înlocuirei mele dela direcţia "Dreptăţii" dar dificultăţile pe care le întâmpinăm în partid dela sfârşitul anului 1946 şi până în momentul plecării erau în curs. Posibilităţi materiale proprii pentru ipoteza plecării nu aveam. Mă gândeam însă la

mai mulţi prieteni avuţi care la solicitarea mea ar fi consimţit să mă împrumute.

Sun sonvins că D.Maniu ar fi discutat cu mine şi mi-ar fi dat instrucţiuni asupra activităţii mele din streinătate (şi) asupra legăturilor pe care eventual trebuia ca să le iau cu diverşi oameni politici précum şi despre conduita de presă faţă de diverşi oameni politici; această convingere o aveam din faptul că atunci când l'am întrebat pe d.Maniu că "eu ce voiu face acolo"; d-sa mi-a spus că despre aceasta ar trebui să stăm mai mult de vorbă şi că mă va chema într'o după amiază când va avea răgaz.

Probabil că precipitarea evenimentelor nu i-a dat răgazul necesar să stea cu mine de vorbă mai pe larg. Dela sine înţeles că nu aş fi primit nici-o însărcinare contra vederilor mele legale şi democratice.-

Drept care semnez prezenta declaraţie.

ss.N.Carandino.

15 Septembrie 1947.

Copie vezi vol. 3. f 853-857.

~~000843~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N. CARANDINO declar următoarele :

Cu aproximativ o lună şi jumătate înainte de încercarea dela Tămădău am luat hotărârea de a pleca din ţară. Era urmarea,acestei hotărâri a unui proces psihologic personal determinat de dificultăţile pe care le întâmpinam in lupta politică şi prpfesională,de motive de securitate individuală ca şi de greutăţiile cre mi se făceau în partid. Aceste din urmă greutăţi începuseră cam plea sfârşitul anului 1946 şi anume succesiv prin îndepărtarea mea dela conducerea biroului de presă,prin candidarea mea la locul ultim pe lista Capitalei şi prin criticile şi interventiile repetate ale partidului in chestiunea " DREPTATII". Hotărârea mea nematerializată încă în niciun fel am ~~xxxxxxxxx~~ comunicat-o dlui IULIU MANIU pentru a-i cere avertismentul.

Aveam această obligaţie in calitate de director al gazetei partidului,angajat în bătălie politică.-

In seara de 13 Iulie când m'am dus pe la orele 7 la Dl. Maniu chemat de Dsa,mi-a comunicat că are posibilitatea de a mă face să plec chiar in aceiaş seară.

L-am intrebat fireşte,cum şi în ce fel. Mi-a răspuns că prin avion şi împreună cu alţi domni din partid.Am întrebat despre numele lor,dar Dl. MANIU mi-a comunicat că nu- mi-l poate spune încă şi că revenind la dumnealui pe la orele 9,3o le voi afla odată cu alte amănunte asupra plecării.

La revenire am aflat numele tovarăşilor mei de drum şi detaliu privitoare la intâlnirea cu ei în vederea pornirii spre terenul de decolare. In ceace priveşte misiunea" peste hotare nu am auzit dela dl. Maniu decât consideraţiuni de ordin general.-

Intrebat de mine in mod expres mi-a replicat,

./.

că nu, are să învețe el epurele ce are de făcut în pădure. Mi-a spus deasemeni in prezența dlui. Mihalache ca peste hotare să luptăm pentru democrație, libertăți publice și ușurarea situației deținuților politici.- Am discutat despre dorecțiile de drum și după ce am aflat că vom ateriza in Turcia la San Stefano, am auzit ipotezele pentru viitor adică eventuale plecări de acolo in alte state europene și eventual in Statele Unite. Discuția era de așa natură încât in acestă privință termenul de "văzând și făcând" o poate caracteriza. Nu s'a vorbit despre obiective precise nici despre persoane din străinătate sau despre misiuni de ordin particular. Adresele care s'au aflat asupra mea pe cărți de vizită ale mele s'au scris in acea seară din colaborarea de informație a dlor. IULIU MANIU, R. BOILA și VLAD HATIEGANU. Era vorba de persoane din Turcia și din Statele Unite cunoscute de cei de mai sus sau rude cu ei.-

După conversația primă cu dl. IULIU MANIU relativ la ideia plecării mele in străinătate și in care Dl. MANIU mai mult m'a ascultat fără să evită păreri și sugesti personale cu privire la modul in care aș putea fi util partidului in străinătate, am avut ocazia in altă intrevedere cu dumnealui să-l întreb mai precis în această privință. Mi-a răspuns" Despre asta ar trebuie să stăm mai mult de vorbă. Te voiu chema intr'o după amiază când voiu avea mai mult răgaz ca să discutăm mai pe larg. Dar fie din cauza precipitării evenimentelor, fie din alte motive dl. IULIU MANIU nu m'a mai chemat. Astfel plecarea mea in străinătate incercată in 13-14 Iulie s'a îndepliniti cu indicațiunile generale numai de care au fost vorba mai sus, din partea Dlui ILIU MANIU și cu sugestiile care din parte-mi i-le făcusem cu privire la activitatea mea eventuală de ziarist și de conferențial.

Nu am avut prin urmare cunoștință despre un grup cu misiune precisă zis cu plan prestabilit. In ceace mă priveste plecam ca ziarist democrat" pregătit sufletește să lupt peste hotare in acelaș timp ca să-mi câștig existența și ca să-mi afirm convingerile politice.

Imi închipuiam că la prima escală noi cei plecați vom discuta intre noi mai pe larg și in cazul in care

./.

eventuale intenţii,planuri sau obiective nu mi-ar fi convenit mi-aş fi luat libertatea de acţiune.Aceasta mai ales in urma faptului că nu mi se comunicase nimic precis la plecare şi că nu-mi luasem alte argumente decât acelea ale plecării şi ale situaţiei mele subînţelese de membru de partid.-

Nu ltiu nimic precis despre grupul de Români aflat în străinătate şi indeosebi nu sunt fixat asupra acţiuni loc ca grup politic omogen. Stiam din informaţii de presă că intre ei existau discusiuni că bunăoară dl. VISOIANU nu s'ar înţelege cu dl. GAFENCU,sau cred cş dl. CRETZEANU ar face opinie separată,din aceste informaţiuni necontrolate,din zvon public nu puteau forma pentru mine o fază de cunoaştere sau de apreciere. Am aflat fireşte din presă străină despre activitatea de ziarist şi de Conferenţiar in Elveţia a dlui GRIGORE GAFENCU.Stiu deasemenea că este autorul a două volume de politică generală. Am aflat deasemenea despre acţiunea personală pe care a dus-o la conferinţa de pace.In ceace priveste pe membrii P.N.T. din străinătate l'au auzit pe Dl. IULIU MANIU plângându-se de lipsa lor de concurs şi de activitate.- Cât despre legăturile cu străinătatea ale partidului ştiu că ele se făceau prin proteste şi memorii Relativ la Românii aflaţi peste hotare n'am alte cunoştinţi,- decât a scrisorilor primite dela Dl. BIANU de către dl. IULIU MANIU despre care am auzit vorbindu-se in partid si despre scrisoarea omagială adresată Dlui IULIU MANIU şi semnată de numeroşi românii printre care GAFENCU,TILEA,AUGUSTIN POPA etc.-

Stiu că la memorii si proteste lucra dl. PENESCU in calitatea sa de secretar general. Nu ştiu dacă mai avea colaboratorii in această privinţă.-

Drept care semnez prezenta declaratie.

/ss/ N. CARANDINO,

15 Septembrie 1947.-

Copieregi rd. 3. f 858 – 859.

DECLARATIE

Su semnatul N.Carandino, declar următoarele:

Răspunsul pe care mi l'a dat d Maniu in seara de 13 Iulie când l'am intrebat ce voiu avea de făcut in streinătate, a fost o evitare de indicaţie intrucât eu intrebând nu mă referam la date tehnice despre felul de a lucra in gazetărie, ori răspunsul dumnealui numai astfel poate fi interpretat.

Precizez că atunci când am vorbit prima dată cu d Maniu despre plecarea mea in streinătate, i-am expus o serie de sugestii privitoare la ce aş putea face in streinătate. Aceste sugestii se refereau la:articole de ziare, conferinţe, legăturile de presă ce aş fi avut (utili) polisibilitatea să le fac (in calitate de ziarist). Imi amintesc despre chestiunea "Sarmisegetuza", din faptul că am auzit vorbindu-se la club despre nişte hârtii cu acest "en-tete" descoperite in localul partidului şi introduse de agenţi provocatori.

Drept care semnez prezenta declaraţie.

16 Septemvrie, 1947

ss.N.Carandino

copie vezi vol. 3. f 860-864.

~~00847~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N.Carandino următoarele declar in legătură cu biroul de presă al partidului.

Am venit la conducecerea acestui birou in toamna anului 1946 şi am plecat la sârfşitul aceluiaş an.Inaintea mea funcţiona d.Vasile Serdici în această calitate şi d.Bocza Malin.Nu am preluat insă biroul dela niciunul din ei d.Vasile Serdici lucrând la el acasă şi continuând chiar după insărcinarea mea activitatea dumisale de relaţii cu misiunile,iar d.Bocza Mălin urmărit de Siguranţă fiind, de mai multă vreme dispărut dela birou.La inceput am avut planuri de a organiza biroul de presă in condiţii tehnice la proporţia importanţei partidului.Aş fi avut nevoie in acest scop pe deoparte de concursul secretariatului general şi pe de alta de un buget mai important la dispoziţie.Ne-au lipsit insă răstimpul in care am funcţionat atât increderea dlui N.Penescu cât şi fondurile necesare realizării unui personal de specialitate precum şi alcătuirei unei arhive de cărţi,broşuri,ziare,etc.in legătură cu activitatea partidului.In asemenea condiţii a trebui să utilizez un personal improvizat,să fac apel la concursuri benevole şi să profit de colaborarea unor funcţionari dela secretariat.M'am bucurat astfel de ajutorul prietenesc al dlui comandor Mocanu,ajutor pe care partidul l'a preţuit ulterior, angajându-l cu salariu fix şi după plecarea mea lăsând seama biroului in grija aceluiaş domn Mocanu.Insărcinarea principală a biroului de presă era de a ţine contact cu presa streină şi română in vederea transmiterii informaţiilor de partid. Materialul ilprimeam când il primeam dela secretariatul general.Ziariştii care aveau nevoie de relaţii cu privire la partid veneau personal la biroul sal ne solicitau la telefon.Deasemenea biroul inştiinţa pe gazetarii streini prin "Asociaţia corespondenţilor de presă" şi pe gazetarii români prin anunţarea redacţiilor respective fie despre vreo comunica a delegaţiei permanente,fie despre vreun discurs al fruntaşilor partidului, fie despre ~~xxxxxxxxxxxxxxx~~ eventuale declaraţii ale domnului

Iuliu Maniu sau alte evenimente importante de partid.Biroul de presă mai redacta şi un buletin de informare a conducerii de partid.Aceasta cu xxx neregularitate şi in funcţie de evenimente.Acest buletin era tras in tre-patru exemplare la maşina de scris şi trimis domnilor Iuliu Maniu,Ion Mihalache,N.Penescu,lui Haţeganu.Se intâmpla in lipsa acestora di Capitală ca alţi fruntaşi din conducere insărcinaţi să le ţi locul să primească buletinul.Se mai pstra câteva zile pentr evidenţa biroului o copie după textul expediat.Spre sâfrşitul anului 1946 am fost chemat la o şedinţă a biroului in care mi s'a reproşat de către d.N.Penescu dezorganizarea şi lipsa de activitate a biroului de presă.Imi amintesc chiar că d. Penescu a observat că fiind prea ocupat cu "Dreptatea" nu are timpul necesar să văd de ale biroului de presă.In faţa acestei situaţii la care s'a adăugat tăcerile semnificative a le unora dintre cei prezenţi şi observaţii in genul celei a dlui Mihai Popovici că buletinul,conţinând doar ştiri de radio,nu este interesant,am demisionat pe loc dintr'o insredinţare,care nu-mi adusese câte muncă suplimentară,necaz şi nici un avantaj de niciun fel de natură.Intrebat de d.Maniu că pe cine aş socoti bun să-mi urmeze am răspuns cunoscând preferinţele dlui Iuliu Maniu că d.Vasile Serdici.Aceasta deşi nu aveau relaţii personale cu d.Serdici d.Maniu a răspuns că intr'adevăr ar fi foarte bun.Dela această şedinţă de birou nu m'am mai ocupat de biroul de presă al partidului răspunderea rămânând efectiv pe umerii dlui Mocanu.Buletinul care se redacta sub conducerea mea cuprindea adesea o revistă a presei interne,ştiri de radio şi telegrame externe,articole uneori din presa streină,precum şi comunicări obţinute prin fruntaşi autorizaţi ai partidului despre evenimente din provincie sau simple intâmplări menite să intereseze conducerea.Cât priveşte relaţiile cu misiunile s treine şi in special cu cele engleze şi americane precum şi contactele cu ziariştii streini importanţi de origină anglo-saconă,ele erau in seama dlui Vasile Serdici,care cunoştea limba engleză şi care lucra in acest sens la biroul funcţionând la el acasă.Se intâmpla ca biroul de presă condus de mine să fie solicitat să dea vreo informaţie privitoare la ziar sau la partid de ataşaţii de presă ai misiunilor engleze şi americane de funcţionari ai Comisiei Aliate de Control, precum şi de ataşaţii francezi sau italieni.In ceeace priveş-

te pe ziariştii streini care s'a perindat pe la noi prin ţară mulţi au cerut prin biroul de presă posibilitatea unei intrevederi cu d.Maniu şi alţii au verificat informaţii privitoare la personalităţile partidului sau la actiiivitatea de partid.Profesionşti de toate opiniile pilitice dela corespondentul lui Tele Presă şi Daily Warker până la trimisul lui New York Timâs se intâmpla să aibe nevoie de concursul biroului de presă pentru a controla ştirile despre partid.

Drept care semnez prezenta declaraţie.
16 Septemvrie 1947

ss.N.Carandino

846

copie vezi vol. 3 f 865 – 869.

00850

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N.Carandino declar următoarele :

Despre activitatea partidului în perioada imediat următoare lui 6 Martie am prea puţine cunoştinţe directe. Funcţionam în acel timp ca director general al teatrelor şi am girat postul după dimisia mea vreo 15 – 20 zile. Aşa încât furat o o grea şi obositoare activitate de specialitate, am fost în realitate absent dela toată frământarea politică prilejuind răsturnarea guvernului Rădescu şi instalarea Guvernului Groza. L'am văzut pe dl.Iuliu Maniu însă când i-am cerut avizul asupra situaţiei mele dela teatre şi când m'a sfătuit să demisionez. Am putut constata cu acel prilej că dl.Iuliu Maniu era în mod hotărît împotriva noului Guvern. Mi-a comunicat chiar că spre deosebire de dl.Dinu Brătianu care ar fi avut o atitudine mai pasivă ar fi sfătuit factorul constituţional să nu accepte formula Groza. Ulterior l'am văzut pe dl.Iuliu Maniu de mai multe ori la ora mesei în cabinetul particular dela Capşa unde obişnuia din când în când să ia prânzul în anturaj de prieteni de partid şi de întâmplători gazetari. Conventia era de ordin politic general sau privea amintori relative la evenimente importante din trecut la care fie dl.Maniu fie altcineva mai important dintre cei prezenţi participase. Am putut constata din indicaţiile culese referitor la întrevederi fixate pentru după amiezi cu dnii Dinu Brătianu şi Titel Petrescu, faptul pe care evenimentele aveau să-l confirme al acordului din ce în ce mai strâns între partidele din opoziţie. Arestat cu prilejul organizaţiei "T" şi eliberat după aproximativ 20 zile fiind dovedit nevinovat am părăsit câtva timp Capitala pentru a merge la Făgăraş să vizitez rude şi prieteni. Nu aveam în acest timp nici o funcţie oficială în partid nicio activitate de presă şi nici vreun alt motiv care să mă lege în Capitală.

./.

M.C.

După alegerile din 19 Noemvrie, alegeri pe care partidul le sconta cu un rezultat practic mai important, nemulţumirea s'a manifestat prin discuţiile care au avut loc în forurile de conducere ale partidului, prin memoriile în pregătire şi în sfârşit prin hotărîrea de a nu recunoaşte Parlamentul şi de a nu participa la desbateri. In partid se sconta înainte de scrutin ca măsurile luate de Guvern nu vor putea împiedica pătrunderea a circa 60 - 100 deputaţi P.N.T-işti în Cameră. Numărul relativ mic al deputaţilor aleşi cred că a fost important în rapiditatea şi numărul impresionant al aderenţilor ideei de nerecunoaştere a alegerilor. Astfel se explică hotărîrile succesive luate de birou, de delegaţia permanentă şi ulterior de comitetul central executiv. Activitatea de opoziţie rămânea să fie dusă prin presă, prin întrunirile autorizate în localul partidului şi prin memoriul relativ la alegeri pe care secretariatul general îl pregătea cu oarecare încetineală. S'au centralizat însă cu timpul informaţiile şi documentele trimise din provincie iar din acest material adunat s'a redactat textul citit în delegaţia permanentă. Acest text a întâmpinat critici de formă şi unele de fond doctrinar din partea dlui Zane şi a rămas ca să fie modificat. Activitatea de propagandă a partidului în acest timp avea drept temă nerecunoaşterea alegerilor de către Marii Aliaţi şi pregătirea pentru alegeri noi. Intre timp foametea se accentua în ţară şi nemulţumirile provocate de ea sporeau. Apelul la ajutorul strein pentru a face faţă flagelului a avut un ecou şi în conducerea de partid. Astfel Dnii Ion Mihalache şi Mihai Popovici erau de părere să se solicite fără nici un fel de întârziere sau condiţie ajutorul Statelor Unite fiind vorba de o problemă care interesa biologic întreg poporul român. A prevalat însă opinia dlui Iuliu Maniu a neamestecului în această problemă de teamă că s'ar fi speculat gestul în ţară ca un concurs dat regimului şi ca o descurajare a partizanilor care ar fi aşteptat ca liberalitatea să se acorde prin partidul naţional ţărănesc la putere. Conflictul de tendinţe din partid

./.

avea şi un aspect de alcătuire nouă a forurilor conducătoare. Influenţe covârşitoare pe care o căpătase biroul- în parte numit de dl. Iuliu Maniu - sub dictaturi, nu era pe placul multor partizani adepţi ai legalităţii statutare. Dacă vremurile nu permisese la timpul său convocarea comitetului central executiv se socotea în numeroase cercuri de partid că trebuia supusă alegerii compunerea delegaţiei permanente, că trebuia să se renunţe definitiv la sistemul cooptărilor şi să se limiteze să se legalizeze şi să se tehnicizeze alcătuirea biroului.

Drept care semnez prezenta declaraţie.

ss. N. Carandino.

16 Septemvrie 1947.

849

copie vezi vol. 3 f. 870 - 872. 00853

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N. CARANDINO declar următoarele :

Dl. MIHAI POPOVICI era membru biroul de conducere al partidului în calitate de preşedinte al organizaţiilor ardelene.-

Vechi prieten cu Dl. IULIU MANIU făcea parte dintre sfătuiitorii lui cei mai întinşi fiind unul dintre puţini membri ai partidului care îi spunea pe nume şi îi permitea să aibe uneori cu el discuţii personale destul de violente. In ultimul an totuşi dl. MIHAI POPOVICI înclina în partid spre poziţia ION MIHALACHE fapt pentru care fusese izolat oarecum în Ardeal la conducerea regională. Dl. MIHAI POPOVICI era lângă dnii STEFAN MIHAESCU şi VASILE SERDICI în orice caz înaintea acestora unul dintre puţinii fruntaşi ai partidului care ţinea casă deschisă pentru recepţii în onoarea personalităţiilor străine în trecere prin ţară sau pentru reuniuni de partid. Fost ministru de finanţe şi om cu avere însemnată dl. MIHAI POPOVICI avea întinse legături în lumea marei industrii şi a marei finanţe.-

Se întâmpla adesea ca uneori presanţa de bani ale partidului să fie implinite de dsa. D. MIHAI POPOVICI avea destui prieteni personal in partid care îl frecventa şi care primeau dela Dsa inspiraţi politice. Conflictul Dsale cu fruntaşi ardeleni a izbucnit cu prilejul unui asemenea prieten Dl. VICTOR JINGA pe care dl. MIHAI POPOVICI vroia să-l impună a fi reprimit la loc de cinste în organizaţia de BRASOV. Despre legăturile Dlui MIHAI POPOVICI cu lumea diplomatică pot afirma că ele priveau în deosebi misiunea engleză şi americană, legaţia turcă, legaţia elveţiei etc. Dealtminteri relaţiile Dlui MIHAI POPOVICI cu lumea diplomatică a fost in ultimul an constante.- Nu ştiu să fi întreţiunut relaţii de corespondenţă sau de alt soi cu românii aflatori astăzi in străinătate. Din relaţiile pe care le avea cu ei din timpul in care era în ţară

.//.

ştiu doar că avea raporturi mai bune cu Dl. VISOIANU. Dintre membrii biroului Dl. MIHAI POPOVICI era după Dnii MANIU, şi Dl. MIHALACHE cel mai important şi în lipsa acestora din capitală conducerea şi răspunderea partidului îi revenea de drept.

Printre prieteni de partid ca îl vizitau mai des citez pe Dl. GHITA POPP, VICTOR POPOVICI / VLADIMIR/ TOMOCOS, C HAGEA BOCSA MALIN, LEON BOCHIS şi alţii.-

DRept care semnez prezenta declaraţie.-

/ss/ CARANDINO NICOLAE

16 Septembrie 1947.-

851

copie regist. vol. 3 f. 873—878.

~~00855~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N. CARANDINO declar următoarele :

Intrebare Cum aşi explicat Dvoastră la timpul său coincidenţa între tezele partidului naţiona-ţărănesc şi ~~in~~ ale dlui GAFENCU la Conferinţa de Pace ?

Răspuns .- Nu toate tezele dlui GAFENCU coincideau cu cele ale partidului naţiona ţărănesc. După câte ştiu unele din aceste teze ale dlui GAFENCU şi ale partidului au fost integrate în tratatele de pace. Este firesc ca în materie de poziţie a ţării la o conferinţă, puncte de poziţie a ţării la o conferinţă ,puncte de vedere naţionale să concidă,aşa deupă cum au concis teze ale partidului cu teze ale guvernului.-

Intrebare.- Care aufost tezele dlui GAFENCU care nu au corespun s cu ale partidului?

Răspuns .- Nu cunosc în detaliul lor toate revindicările dlui GAFENCU,dar după câte am aflat la timp in chestiunea atitudinii faţă de Rusia Sovietică,bunăoara dl. GAFENCU avea o poziţie diferită de a partidului.-

Intrebare Credeţi că pozişia dlui GAFENCU faţă de U.R.S.S. diferea numai în ceace priveşte poziţia afişată a P.N.T.-

Răspuns Din cele ce mi-au putut da seamanca director al oficiosului şi din directivele pe care le-am primit am dedus că partidul avea în această privinţă o poziţie diferită şi ca fond,nu numai oficială.-

~~Intrebare~~ Dumneavoastră aţi recunoscut că în ziarul " Dreptatea" au apărut unele articole şi notiţe care se interpretau ca ostile Uniunei Sovietice.Com explicaţi coincidenţa între aceste şi atitudinea GAFENCU.-

./.

Răspuns Ziarul " Dreptatea" nu a avut niciodată atitudine antisovietică. Dacă unele note sau unele articole au putut fi interpretate ca antisovietice ele n'au fost imprimate cu această intenţie şi uneori apariţia lor a fost fără ştirea şi fără aprobarea mea din simplă inadvertnetă reacţionară. N'a existat nici-o coincidenţă voită sau cauzat intre atitudinea dlui GAFENCU şi cele apărute în " Dreptatea

Intrebare Cum explicaţi domneavoatră coincidenţa intre articolul publicat în ziarul " Dreptatea" prin care se dădea date din memoriul lui GAFENCU şi totodată refuzul dvoastră personal de a publica dezacrearea ?.-

Răspuns Articolul despre care sunt intrebat privi tor la reparaţii a apărut în ziar între sărbătorile Crăciunului. Lipseau în acea zi dela gazetă şi redactorul răspunzător de sectorul nu l'a revăzut . Intrebând ulterior pe autor dl LEON GEORGE PROCA, despre origina şi seriozitatea informaţiilor sale mi-a declarat că ~~lxx~~ le-a luat textual după o conferinţă dela radio-Londra. In ceace priveste dezavuarea articolului şi măsurile disciplinare am oferit dintru început Ministerului Informaţiilor toate soluţiile care să acorde satisfacţie. Intârzierea apariţiei notei de precizar în gazetă şi implicât întârzierea reapariţiei ziarului suspe dat se datoresc absenţei din capitală a domnilor IULIU MANIU şi ION MIHALACHE. In lipsa dumnealor partidul reprezentat ~~pri~~ prin dnii MIHAI POPOVICI şi N. PENESCU propuneau formele de rectificare care ar fi însemnat în acelaş timp o dezavuare a mea personală. Dl. IULIU MANIU dela Sibiu a tranzat conflictul în felul următor: se desavuează articolul dar nu se desavuează directorul gazetei.-

Intrebare- Cum explicaţi coincidenţa simpatiei faţă de anglo-americani atât a dlui GAFENCU cât şi a partidului naţional ţărănesc ?

Răspuns Nu cred că această coincidenţă de simpatii era rară în acel moment, ca din existenţa ei să se poată trage vre'o concluzie.-

Intrebare Cum explicaţi dvoastră seria întreagă de coincidenţe ?

Răspuns.- Astăzi apreciând această serie de coincidenţe şi ~~xxxxxxxxx~~ legându-le între ele îmi dau seama că trebuie să fi fost legături mai strânse intre parti şi GAFENCU.

./.

Nu-mi dau seama însă nici despre natura, nici despre amploarea lor după cum nu cunosc modalitatea prin care s'au întreţinut.

Intrebare Cum vedeţi dvoastră declaraţia pe care aţi făcut-o" detest orice acţiune divergentă la conferinţa de pace" -şi aceste raporturi ale aceluia, care a dus acţiunea divergentă, cu partidul naţional ţărănesc.-

Răspuns .- Nu ştiu dacă acţiunea Dlui GAFENCU la conferinţa de pace a fost inspirată sau legată de partid. Am bănuit în măsura în care am avut cunoştinţă despre lucruri că ea nu putea depăşi simpla informare. Mi-am imaginat că eventualele comunicări ale dlui GAFENCU ar fi avut rostul de a aduce la cunoştinţa unui partid sau unui şef de partid din ţară probleme de interes naţional dela dela conferinţă sau din atmosfera internaţională.-

Intrbare Cum explicaţi răspunsul dvoastră de mai sus prin prisma instrucţiunilor ce le-aţi primit de a nu ataca pe dl. GAFENCU.- deoarece ducea în străinătate o activitate interesantă în concordanţă cu vederile P.N.T.-

Răspuns .- Cuvintele Dlui IULIU MANIU pe care le-am citat din memorie aveau probabil rostul de a nu angaja ziarul şi partidul în chestiunea GAFENCU date fiind tocmai acele coincidenţe în unele teze la care mă refeream mai sus.-

Intrebare Care au fost tezele partidului şi ale dlui GAFENCU care au fost interprete în tratatul de pace?

Răspuns După câte ştiu în problema Dunării şi în chestiunea clauzei naţiuni celei mai favorizate tratatul de pace a cuprins în largă măsură aceste teze.-

Intrebare Cum explicaţi dvoastră interesele partidului naţional ţărănesc în aceste două clauze în opoziţia cu susţiberile oficiale ale României precum şi ale Uniunii Sovietice şi ale tuturor ţărilor din Sud-estul european direct interesate în aceste probleme.-

Răspuns Partidul naţional ţărănesc susţinând aceste clauze era în acord cu vederile sale programatice şi cu politica tradiţională în motive a ministerului de externe.-

Vederile programatice ale partidului erau acelea de a furniza schimbul internaţional de a respecta Charta Naţiunilor Unite în problema libertăţii căilor de navigaţie iar poziţia ministrului de externe tradiţională era aceia, susţinută

printre alţii şi de ~~xxxx~~ N. TITULESCU. Faptul că aceste teze coincideau sau nu,cu ale altor State,cu ale U.R.S.S. şi ale ţărilor vecine şi riverane mi-l explic prin concordanţa sau prin divergenţa diferiţitelor interese naţionale la o conferinţă de pace. Aceste chestiuni ar fi trebuit să fie tratate/ in ziar/ de specialiştii partidului în problemele externe şi economice,ca dnii VISOIANU,ZANE ect. etc.-

Drept care semnez prezenta declaraţie.-

/ss/ N. CARANDINO

20 Septembrie 1947.-

855

copie regi vol. 3. f 879–881.

~~00859~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N. CARANDINO declar următoarele :

Recunesc că în seara zilei de 13 Iulie 1947, în urma dispozițiunii dlui IULIU MANIU mi-am făcut preparativele de plecare împreună cu soția mea și am pornit, împreună cu ea și cu dl. ILIE LAZAR pe care l'am luat din drum conform dispozițiunilor domnului MANIU, spre aeroportul Tămădău unde am ajuns ~~xpxx~~ în dimineața, zilei de 14 Iulie orele 3,oo. Aici am aștep tat până la orele 6,3o când au sosit două avioane cu care trebuia să pornim. In momentul in care urma să ne urcăm au intervenit organele Siguranței și am fost arestați.-

Recunosc că până în seara zilei de 13 Iulie la orele 23,oo nu am avut pregătit nici un fel de devize sau aur necesare plecării.-

Recunosc că am avut cu dl. IULIU MANIU discuții cu caracter general privitor la activitatea mea din străinătate.

Recunosc că ziarul " DREPTATEA" a avut un ton de crtică vehementă și de atac împotriva regimului. Aceasta lini era dicate de dl. Iuliu Maniu.-

Recunosc că la 8 Decembrie am vorbit la o întrunire a tineretului național țărănesc unde am lăudat spiritul de sacrificiu al celor tineri la 8 Noembrie .-

Deasemenea recunosc că la comemorarea morții studentului Iacovlev am sfătuit pe ascultători să fie prudenți.-

Recunosc cu am avut legături de recepții oficiale și de societate cu unii membrii ai misiunilor anglo-americane deasemenea și legături profesionale cu atașații de presă Benett și Shea.-

Recunosc că am condus un timp scurt în toamna anului 1946, biroul de presă al partidului național țărănesc.

Recunosc deasemenea că acest birou redacta un buletin de informare al conducerii de partid.-

./.

Recunosc că am plecat în străinătate pe baza indicaţiunilor generale primite dela dl. Maniu in seara de 13 Iulie şi cu sugestiile pe care i le-am făcut cu ocazia primei discuţii.-

Drept care semnez prezenta declaraţie .-

/ss/ N. Carandino

23 Septembrie 1947.-

copie regi vol. 3. f 883-904

D E C L A R A T I E

~~00861~~

Subsemnatul N. CARANDINO declar următoarele:

Pasagiile de mai jos fac parte din declaţiile subsemnatului pe care le menţin:

"In seara zilei de 13 Iulie 1947 am luat hotărârea de a părăsi ţara cu avionul la ordinului D-lui Maniu. Destinaţia era Turcia. Am fost chemat de preşedintele P.N.T. la orele 20 in ziua de 13 Iulie 1947 pentru a-mi comunica plecarea împreună cu alte trei persoane, Dl. Ion Mihalache, Dl. Ilie Lazăr şi Dl. N. Penescu"...

"Am primit instrucţiuni dela Dl. Maniu pe la orele 9 seara în ziua de 13 Iulie ca să-mi fac bagajele să fiu gata pentru orele 1 din noapte la rondul tranvaiului Nr. 14 la capul liniei în ziua de 14 Iulie.."

"De acasă am plecat cu un taxiu la Arcul de Triumf unde l'am găsit pe Ilie Lazăr aşteptându-mă conform instrucţiunilor ce am primit dela D. Iuliu Maniu."

(Extrase din decl. 14 Iulie 1947).

"Prima oară când Dl. Maniu a discutat cu mine problema plecării a fost în seara zilei de 13 Iulie aproximativ orele 7-8"

(Extras din decl. 15 Iulie 1947).

"Cu ocazia vizitei ce am făcut Dlui Iuliu Maniu la înapoierea dela Constanţa i-am comunicat că pe calea mării nu este posibilă (de) plecarea deoarece vasele sunt supravegheate. Am discutat apoi despre posibilitatea plecării pe calea aerului."

După călătoria dela Buzău...." cu aceasta ocazie m'a întrebat cum merge chestiunea plecării mele".

(Extras din decl. 28 Iulie 1947).

"D. Maniu a opinat că probabil mă vor ajuta ceilalţi până mă voiu descurca singur".

(Extras decl. 25 Iulie 1947).

"In ceeace priveşte mijloacele mele de subsis-

E.F.

..//..

tenţă în Turcia mă bizuiam în afară de puţinii bani pe care îi aveam pe mine şi pe o temporare susţinere a vreunuia dintre tovarăşii mei de drum mai avuţi".

(Extras decl. V-5 August 1947).

"Suma de una suta dolari aflata asupra mea am avut-o dela doctor Buzulenga. El mi-a dat-o în noaptea de 13 Iulie pe la orele 11 noaptea aproximativ, acasă la mine, unde telefonic îl chemasem".

(Extras decl.11 Septembrie 1947).

"Fiind lipsit de bani sunt sigur că D.Iuliu Maniu mi-ar fi dat dacă ar fi avut suma absolut necesară plecării el fiind în acel moment partidul".

(Extras decl.13 Septembrie 1947).

"L'am întrebat pe D.Iuliu Maniu ce voiu avea de făcut în străinătate. Mi-a răspuns că nu are el să mă înveţe pe mine ştiind eu foarte bine cum să mă descurc.- Fireşte a adăugat că trebuie să lupt pentru democraţie, pentru libertăţi publice şi pentru uşurarea regimului din închisori."

(Extras decl.15 Iulie 1947).

Din conversaţiile de atunci n'a reieşit nici-o misiune precisă, cel puţin în faţa mea."

(Extras decl.15 Iulie 1947).

"Activitatea mea în străinătate ar fi avut ca obiectiv susţinerea luptei partidului naţional-ţărănesc din ţară, în sensul restaurării unui regim de libertăţi publice şi democraţie în sensul naţional-ţărănesc."
"Totuşi cred că activitatea mea s'ar fi desfăşurat pe linia păstrată în ţară şi condusă peste hotare de I. Mihalache".

(Declaraţia 18 Iulie 1947).

"Referitor la rolul nostru în străinătate numi reamintesc decât lucruri de ordin general între care rolul de a continua lupta partidului în străinătate pentru asigurarea libertăţilor publice, a democraţiei în sensul programului P.N.T."

(Declaraţia II-28 Iulie 1947)

"Nu am primit personal vre-o misiune precară din partea D-lui Iuliu Maniu, însă ne-a spus că va

..//..

trebui să ducem în străinătate lupta necesară pentru a obţine prin impresionarea opiniei publice streine respectarea acordului dela Moscova. Intenţionam să plecăm în Turcia şi de acolo după imprejurări, - aşa s'a vorbit în seara de 13 Iulie - să plecăm eventual în Italia, Franţa, Elveţia, Anglia, America.-"

(Declaraţia V-5 August 1947.)

"Până la plecare am mai avut câteva intrevederi cu Dl.Maniu în care am discutat posibilităţile de plecare Cu aceste ocazii am discutat obiectivele generale ale activităţii mele din străinătate".

(Declaraţia 30 August 1947).

"Mie personal mi-a comunicat Duminică 13 Iulie seara înainte de plecare că urmează să lupt pentru democraţie, pentru libertăţile publice, şi pentru uşurarea situaţiei definiţilor politice. Mijloacele mele de luptă pentru atingerea acestor obiective generale ar fi fost scrisul şi conferinţele eventuale"

(Declaraţia 30 August 1947.)

"In concepţia mea misiunea era aceia desprinsă tot din conversaţii, de a lupta pentru democraţie, libertăţii publice şi uşurarea situaţiei deţinuţilor politici"

(Declaraţia 1 Septembrie 1947.)

"Eu plecasem în străinătate în seara de 13 Iulie cu misiunea de a lupta pentru democraţie şi libertăţi publice. Fiind lipsit de bani sunt sigur că D.Maniu mi-ar fi dat dacă ar fi avut suma absolut necesară plecării, el fiind în acel moment partidul".

(Extras decl. 13 Sept.1947.)

"In ce priveşte misiunea peste hotare nu am auzit dela Dl.Maniu decât consideraţiuni de ordin general. Intrebat de mine în mod expres mi-a replicat că nu are să înveţe el iepurele ce are de făcut în pădure. Mi-a spus deasemenea în prezenţa D-lui Mihalache că peste hotare să luptăm pentru democraţie, libertăţile publice şi uşurarea situaţiei deţinuţilor politici. Am discutat despre direcţiile de drum şi după ce am aflat că vom ateriza în Turcia la San Stefano am auzit ipotezele pentru viitor adică eventuale plecări de acolo în alte state europene

. .//..

şi eventual în Statele Unite".

(Extras decl.15 Sept.1947.)

"Precizez că atunci când am vorbit prima data cu Dl.Maniu Iuliu, despre plecarea mea în străinătate i-am expus o serie de sugestii privitoare la ce aş putea face in străinătate. Aceste sugestii se re refereau la articole de ziare,conferinţe,legăturile de presă ce aş fi avut posibilitatea să le fac "....

"Răspunsul pe care mi l'a dat Dl.Maniu în seara de 13 Iulie când l'am intrebat ce voiu avea de făcut în străinătate a fost o evitare de indicaţie, întrucât eu întrebând nu mă refeream la date tehnice despre felul de a lucra în gazetărie,ori răspunsul dumnealui numai astfel poate fi interpretat."

(Extras decl.16 Sept.1947)

" Recunos că am plecat in străinătate pe baza indicaţiunilor generale primite dela Dl.Maniu în seara de 13 Iulie şi cu sugestiile pe care i le-am făcut cu ocazia primei discuţiuni".

(Extras decl.23 Septembrie 1947)

"Nu am primit personal vre-o misiune precisă din partea domnului Iuliu Maniu"

(Declaraţia V-5 August 1947).

"Despre eventuale legături în străinătate nu mi s'a comunicat nimic".

(Decl.V-5 August 1947)

"Nu am cunoştinţa despre relaţiile Dlui Grigore Gafencu cu P.N.T. şi nu ştiu că acţiunea acestuia la conferinţa de pace să fi fost rezultata unei dispoziţiuni date D-sale de cele trei partide de opoziţie din ţara".

(Decl. 30 Iulie 1947).

"S'a găsit la mine o carte de vizită proprie pe care era scrisă o adresă dictată mie de Dl. Maniu. Adresa este mi-se pare a unei rude a D-sale. Lucreţia Tarcea din Cleveland Mauer,Avenue 10746 număr de casă. Pe verso o altă adresă, Aurelia Radu

şi părintele Vasile Haţieganu (New) care este preot la biserica română din New-York."

(Declaraţia II-15 Iulie 1947)

"Adresele mi s'au dat de Dl.Maniu ca să corespondăm sau eventual să vedem persoanele respective în ipoteză în care ne-am fi dus acolo".

(Decelaraţia II-15 Iulie 1947)

"Mi-a comunicat că obiectivul chemării mele este hotărârea de a mă trimite în străinătate chiar în acea noapte deoarece să ivise o ocazie favorabilă cu un avion. Mi s'a mai comunicat că nu voiu pleca singur şi că detalii voiu primi către orele 9.30 - 10 când urma să revin".

(Extras decl.25 Iulie 1947).

"La intrebarea mea făcută D-lui Maniu asupra activităţii ce aveam de desfăşurat în străinătate D-sa mi-a răspuns că aceasta nu avea să mă înveţe D-sa şi că activitatea se va desfăşura văzând şi făcând."

(Decl. 25 Iulie 1947).

"L'am intrebat deasemenea cu cine urmează să plec şi ce am de făcut în străinătate,Mi-a comunicat că atât persoanele cât şi alte detalii privitoare la plecare îmi va da ~~el~~ la orele 21-21•30 când va trebui să revin din nou la D-sa.

(Decl.28 Iulie 1947).

Propunând să-mi iau soţie...."Dl.Maniu a răspuns că este preferabil dacă este un loc liber să plece un bărbat".

(Decl.28 Iulie 1947).

"In cazul în care aş fi plecat în America aş fi luat legătură cu ziariştii americani pe care i-am cunoscut în calitate de corespondenţi de presă în România şi anume: Frank Shea, Markham şi alţii".

(Decl.V-a 5 August 1947).

..//..

"Dacă in străinătate prietenii mei politici cu care am plecat ar fi scos un ziar pentru susţinerea luptei democratice în vederea scopului urmărit este posibil să fi acceptat conducerea acelui ziar după examinarea programului respectiv."

(Decl.30 August 1947).

"La discuţiunile avute când eu am spus că aş putea să scriu şi să vorbesc în public în străinătate D.Maniu a replicat " da D-ta ai fi util acolo".Această utilitate reieşea în folosul partidului."

(Decl.11-13 Sept.1947).

"Lupta mea in străinătate pentru democraţie şi libertăţii publice s'ar fi incadrat în lupta pàrtidului neţional-ţărănesc pentru răsturnarea regimului instaurat la 6 Martie 1945".....

(Decl.13 Sept.1947).

"Sunt convins că Dl.Maniu ar fi discutat cu mine şi mi-ar fi dat instrucţiuni asupra activităţii mele din străinătate, asupra legăturilor pe care eventual trebuia ca să le iau cu diverşi oameni politici precum şi despre conduită de presă faţă de diverşi oameni politici; aceasta convingere o aveam din faptul că atunci când l'am întrebat pe Dl.Maniu că cu ce voiu face acolo D-sa mi-a spus că despre aceasta ar trebui să stăm mai mult de vorbă şi că mă va chema într'o după amiază când va avea răgaz. Probabil că precipitarea evenimentelor nu i-a dat răgazul necesar să stea cu mine de vorbă mai pe larg"....

(Decl.15 Sept1947).

"Precizez că aveam cunoştinţă că existau în străinătate mai mulţi foşti şi actuali membrii ai P.N.T. şi străini de partid. Precizez deasemenea că în declaraţiile anterioare mă refeream la lipsa mea de cunoştinţă precise asrupra legăturilor dintre partidul naţional-ţărănesc în sensul că aflasem de existenţa unor legături ca scrisorile D-lui Bianu, scri-

..//..

soarea de omagiu iscălită Gafencu,Tilea etc.etc. către D.Maniu şi primisem indicaţia de a nu-l ataca pe d. Gafencu în ziar, Stiu că D.Maniu primea scrisori dela D.Bianu."

(Decl.13 Septembrie 1947).

"In ceeace priveşte acţiunea membrilor P.N.T. din străinătate D.Iuliu Maniu mi-a vorbit adesea despre lipsa lor de activitate şi concurs".

(Decl.8 Septembrie 1947).

"Stiu că acţiunea D-lui Gafencu la conferinţa de pace nu era în concordanţă cu acţiunea guvernului"

(Decl.30 August 1947).

"Am auzit că D.Maniu ar fi primit din străinătate o scrisoare de omagiu din partea mai multor personalităţi româneşti.... Printre semnături mi s'ar fi citat numele D-lor Gafencu,Tilea,Augustin Popa ş.a. Auzind despre aceasta scrisoare am făcut asociaţie de idei între ce îmi spusese D.Maniu cu privire la D. Grigore Gafencu şi am bănuit că s'a produs între dumnealor în prealabil o împăcare".

(Decl.II - 1 Sept.1947).

"Am auzit din mediile de partid că ar mai fi fost întocmite şi alte memorii". Am cerut în repetate rânduri D-lui N.Penescu textele memoriilor partidului dar dumnealui nu mi le-a remis niciodată".

(Decl. 2 Septembrie 1947).

"Nu aveam nici-un fel de cunoştinţă în acel moment de faptul că D.Grigore Gafencu ar duce o acţiune sistematică şi organizată în subordinea conducerii P.N.T. Astăzi legând între ele informaţii şi impresii sporadice, ca scrisoarea de omagiu cu bănuiala consecinţei logice de împăcare,directiva de a nu ataca în ziar pe d.Gafencu şi coincidenţa între unele teze ale partidului şi ale D-lui Gafencu şi cu simpatia faţa de anglo-americani îmi dau seama că

..//..

legături mai strânse între partid şi d.Gafencu au existat fără ca eu să fi avut cunoştinţă despre ele în alt fel".

(Decl.I. 19 Sept.1947).

"Astăzi apreciând această serie de coincidenţe şi legându-le între ele îmi dau seama că trebuie să fi fost legături mai strânse între partid şi Gafencu..."

(Decl.20 Sept. 1947).

"Tonul de critică vehementă al ziarului şi linia de atac împotriva guvernului şi a regimului dela 6 Martie era imprimat, de conducerea partidului şi anume personal de d.Iuliu Maniu, care în conversaţiile cu subsemnatul cerea menţinerea atitudinii de atac contra guvernului."

(Decl.4 August 1947).

"La 8 Decembrie am vorbit la o întrunire a tineretului naţiona-ţărănesc şi am lăudat spiritul de "sacrificiu" al celor tineri la 8 Noembrie". "comemorând moartea studentului Iacovlov am sfătuit pe ascultători să fie "prudenţi"

(Decl.II din 4 August 1947).

"Dacă asemenea fenomene locale s'au produs bănuesc că ele s'au datorit participării la alegeri a elementelor foste cuziste şi legionare care au profitat de împrejurare pentru a-şi răspândi doctrina".

(Decl.II din 4 August 1947).

"Dr.Hagea...."el cât şi Bocşa-Mălin reprezentau elemente cu inclinaţii către dreapta şi din această cauză n'am fost de acord cu" (eventuală intrare a lor în redacţie".

(Decl. 5 August 1947).

"Unele declaraţii ale D-lui Maniu şi unele comunicate ale delegaţiei permanente, unele cenzurate altele nu se imprimau la cererea conducerii de partid într'un număr restrâns de exemplare pentru informarea

..//..

membrilor conducerii".

(Decl.III- 5 August 1947).

"In ce priveşte difuzarea copiilor de pe articole cenzurate ştiu numai că la cererea domnului Maniu se tipăreau un număr redus de copii din unele comunicate ale delegaţiei sau din unele discursuri ale dumisale cenzurate uneori pentru a fi comunicate membrilor delegaţiei permanente".

(Decl.IV. - 5 August 1947).

"Activitatea D-sale pe teren ştiu că a fost dusă in ateliere şi fabrici prin propagandă dela om la om şi prin manifeste. Colaboratorii lui principali erau d.Lambru,Lupu şi Bercaru ca(u) muncitori şi oameni de acţiune pe teren"

(Decl.3 Septembrie 1947).

"Stiu că s'au baricadat în fabrică interzicând muncitorilor din alte întreprinderi să participe la alegeri şi că au fost incidente violente cu rângi şi arme până ce a intervenit armata"

"La 8 Noembrie ştiu deasemenea că d.Ilie Lazăr a jucat un rol insemnat. Am aflat din partid despre o şedinţă în preajma acelei zile la care au participat şefii de sectoare şi circumscripţii"

(Decl.3 Sept.1947).

"Am avut legături de recepţie oficială şi banchete cu membrii misiunilor anglo-americane.Legături profesionale mai frecvente relativ şi de ordin profesional am avut cu ataşaţii de presă Benett şi Frank Shea. Intâlneam în deosebi pe D.Shea şi pe ajutorul său Sam Buta...."

(Decl.II - 4 Aug.1947).

"Am condus un timp relativ scurt în toamna anului 1946 biroul de presă al partidului".

(Decl. 31 Aug. 1947).

"Insărcinarea principală a biroului de presă

era de a ţine contact cu presa străină şi română în vederea transmiterii informaţiilor de partid"
"Biroul de presă mai redacta şi un buletin de informare a conducerii de partid"

(Decl. 1 Septembrie 1947).

"Buletinul care se redacta sub conducerea mea cuprindea adesea o revistă a presei interne,ştiri de radio şi telegrame externe,articole uneori din presa străină şi comunicări obţinute prin fruntaşii autorizaţi ai partidului despre evenimente din provincie sau simple întâmplări menite să intereseze conducerea".

(Decl.16 Sept.1947).

"Cunosc din P.N.T. şi dintre prietenii militari ai fruntaşilor partidului mai mulţi ofiţeri dintre care identific pe D.General Negrei pe D.General Zorzor, pe d.general Barbu,pe d.General Drăgănescu, d.comandor Cioroiu, d.comandor Mocanu etc. în mod deosebit am cunoscut pe comandorul Cioroiu şi pe comandorul Mocanu".

"Cred că d.Mocanu îl vizita pe d.Maniu şi pentru chestiuni sau insărcinări de ordin militar".
"Cu privire la d.comandor Cioroiu deasemenea nu-mi explic accesul pe lângă d.Iuliu Maniu neştiind obiectul vizitelor sale"
"Imi amintesc că d.Lt.comandor Cioroiu mi-a spus că lucrările de specialutate pe care mi le-a predat le-a dat sau le va da şi D-lui Maniu"

(Decl.12 August 1947).

"In ceeace priveşte conducerea cercului profesional militar pe Capitală am aflat că el ar fi fost condus personal de d.Ion Mihalache."
"Am aflat incidental şi din spusele altora că se discutau planuri şi memorii de reorganizare a armatei şi a Ministerelor. Unul din aceste planuri al organizării Ministerului aerului şi marinei mi-a fost de altminteri depus la gazetă de comandorul Cioroiu".

(Decl.3 Septembrie 1947).

"Linia generală a "Dreptăţii" era fixată de D. Maniu, linie de luptă intransigentă (Decl. 4 Sept. 1947) "Iuliu Maniu s'a văzut obligat să dea comunicatul cunoscut prin care gărzile erau dizolvate. Dizolvarea avea cusurul de a recunoaşte implicit apartenenţa de partid până în acel moment.-

(Decl. 4 Sept. 1947).

"Am auzit că d. Maniu a primit din străinătate o scrisoare de omagiu din partea mai multor persoane, printre semnături mi s'ar fi citat numele D-lor Gafencu Tilea, Augustin Popa şi alţii".

(Decl. 1 Sept, 1947).

- "Cu ocazia unei discuţiuni avute însă cu dl. Maniu privitor la o notă aparută în gazetă, mi-a dat dis poziţiuni să nu fie atacat d. Gafencu în gazetă deoarece duce în străinătate o activitate interesentă în concordanţa cu vederile P.N.T.

(Decl. 5 Aug. 1947).

- "Stiu că d. Maniu primea scrisori dela d. Bianu a acest lucru îl ştiu din anturajul D-lui Maniu".

(Decl. 13 Sept. 1947).

- "In ceeace priveşte acţiunea membrilor P.N.T. din străinătate d. Iuliu Maniu mi-a vorbit despre lipsa lor de activitate şi concurs"

(Decl. 8 Sept. 1947).

- Imi amintesc printre altele că d. Maniu a spus c după plecarea noastră partidul va avea muncă şi treabă multă"

(Decl. 14 Sept. 1947).

- "La plecare a spus lui Gafencu şi Popescu: "Vă încredinţez creerul şi inima partidului".

(Decl. 1 Sept. 1947).

(Despre N)..."se ocupa în mod deosebit de redac tarea memoriilor şi protestelor înaintate către Marii Aliaţi".

(Decl. 3 Sept. 1947).

- "D.Penescu era apreciat drept bun cunoscător al problemelor externe şi cred că în această calitate a fost desemnat să plece în străinătate cu ocazia încercării din 14 Iulie".

(Decl. 3 Sept.1947).

- "D.Penescu păstra ca secretar general,arhiva partidului şi ţinea evidenţa convocării forurilor statutare"

(Decl. 3 Sept.1947).

"Cred că l'am prezentat lui N.Penescu" (pe Cdorul Cioroiu)"

(Decl.5 Aug.1947).

"Activitatea d-sale pe teren ştiu că a fost dusă în ateliere şi fabrici prin propagandă dela om la om şi prin manifeste"

(Decl. 3 Sept.1947).

"Stiu că s'au baricadat în fabrici interzicând muncitorilor din alte intreprinderi să participe la alegeri şi că au fost incidente violente cu rângi şi arme până ce a intervenit armata"

(Decl. 3 Sept.1947).

- "La 8 Nov.ştiu deasemenea că d.I.Lazăr a jucat un rol însemnat. Am aflat din partid despre o şedinţă în preajma acelei zile la care au participat şefii de sectoare şi circumscripţii"

(Decl.3 Sept.1947).

- "Stiu că pregătirea acestei manifestaţii (8 Nov.1945) a fost făcută de d.Ilie Lazăr cu concursul colaboratorilor săi apropiaţi".

- "Stiu că a fost delegat de d.Iuliu Maniu să se ocupe cu chestiuni muncitoreşti şi propagandă în sânul muncitorimii"

(Decl.3 Sept.1947).

--- "relaţiile cu misiunile străine şi în special cu cele engleze şi americane precum şi contactele cu ziariştii străini importanţi, de origină anglo-saxoni ele erau în seama d-lui Serdici,care cunoştea limba en-

../..

gleză şi care lucra în acest sens la biroul funcţionând la el acasă".

.."Cunosc pe Gl.Negrei fost candidat în Vaslui la alegerile din 19 Noembrie. Stiu că îndeplinea funcţiunea de preşedinte al secţiei militare din P.N.T. Il apreciez ca pe un om exagerat şi violent. Se ştie că într'o trecută companie electorală a împuşcat un adversar politic."
(Decl. 5 Aug.1947).

- "Cunosc de multă vreme pe cdorul Mocanu cu care am colaborat prin anul 1940 la "Curentul familiei". Pe vremea aceia era ofiţer activ, ulterior a fost deblocat. Cred că în acea epocă mai colabora şi la celelalte ziare care aparţineau "Curentului". Din punct de vedere intelectual cdorul Mocanu era un ofiţer aregătir cu oarecare facilitate la scris, cu multe calităţi de credinţă şi hărnicie. Intre alte subiecte pe care le abroda ştiu că făcea reportaje militare şi cronici ale războiului. Stiu că după 23 August, umbla prin cercuri naţional-ţărăniste. Nu ştiu dacă era membru al partidului. In partid avea legături cu d-nii Maniu, Mihalache, Penescu. Făcea parte din secţia militară P.N.T., am impresia"
(Decl. 5 August 1947).

- "Cred că l'am prezentat lui N.Penescu. Il frecventa în partid pe d.Maniu şi Mihalache. Intocmea diferite lucrări cu caracter militar dintre care mi-a prezentat şi mie un studiu asupra contribuţiei noastre la războiul antihitlerist şi unul asupra organizării Ministerului Aerului şi Marinei. Bănuesc că a înaintat şi conducerii de partid studiile D-sale. Apreciez că aceste studii le întocmea pentru serviciul partidului ca documentare în eventualitatea unei guvernări. Stiu că cdorul Cioroiu îl cunoştea pe G-ralul Teodorescu Paul pe care îl aprecia".
(Decl. 5 Aug. 1947).

"Despre legăturile D-lui Mihai Popovici cu lumea diplomatică pot afirma că ele priveau misiunea engleză şi americană, legătură turcă, legaţia Elveţiei etc.etc."

"Se întâmplă adesea ca nevoi presante de bani ale partidului să fie împliniate de D-sa."

"Stiu doar că avea raporturi mai bune cu d. Vişoianu".

Prezentele extrase fac parte din declaraţiile subsemnatului.-

Drept care semnez prezenta declaraţie.

ss.N.Carandino.

23 Septembrie 1947.

copie vezi vol. 3. f 905, 906. 871

~~008~~75

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N.CARANDINO declar următoarele:

După 8 Februarie 1946, la reapariția "Dreptatea" s'a pus problema Directiunei și a liniei gazetei. Câtva timp a funcționat ca Director Dl.NESTOR BADEA care nu s'a simțit în măsură să conducă ziarul pe linia D-lui MANIU și având personal preocupări mai mult de doctrină. Din această cauză a avut loc între mine și Dl.NESTOR BADEA o discuție în care acesta mi-a spus că a vorbit cu Dl.MANIU și că i-a adus la cunoștință hotărârea lui personală de a se retrage nefiind ziarist profesionist. Linia gazetei o primeam dela Dl.MANIU, în conversațiile pe care le aveam câteodată chiar de două ori pe săptămână, iar alteori la intervale mai lungi. Dl.MANIU avea contact și cu unii din membrii redactiei. La rândul meu transmiteam linia primită dela Dl. MANIU în conferințele redacționale.

Drept care semnez prezenta declarație.

ss/N.Carandino

5 Oct.1947.

32

872

14 Iulie 1947

A

~~00877.~~

D E C L A R A T I E
===================

Subsemnatul NICULAE CARANDINO, membru in Delegaţia Permanetă a Partidului Nationa-Tărănesc, director la ziarul " Dreptatea" ziarist, născut in Brăila la 2o Iulie 19o5, fiul lui Gherasim şi al Elenei, căsătorit, domiciliat in Bucuresti str. Spiru Haret nr. 16, declar următoarele:

In seara zilei de 13 Iulie 1947, am luat hotărârea de a părăsi ţara cu avionul la ordinul Domnului Maniu. Destinaţia era spre Turcia.-

Am fost chemat de Presedintele Partidului National Tărănesc pe la orele 2o, in ziua de 13 Iulie 1947, pentru a-mi comunica plecarea impreună cu alte trei persoane: Dl Ion MIHALACHE, Dl ILIE LAZAR şi Dl N. PENESCU.-

Soţia mea a aflat in spusele mele pe la orele 22.23 in aceiaşi seară despre proectul meu de plecare şi la indemnul meu a consimţit să mă intovărăsească. Tin să menţionez că nu aveam nici un fel de alte cunostinte despre această chestiune şi in consecinte nu are nici o vină personală in cele ce s'au intâmplat.-

Am primit instrucţiuni dela dl Maniu pe la orele nouă seara in ziua de 13 Iulie ca să-mi fac bagajele să fiu gata pentru orele 1 din noaptea la rondul tranvaiului nr. 14, la capul liniei in ziua de 14 Iulie.-

In acest scop, m'am pregătit, mi-am luat lucrurile si nevasta şi m'am dus cu maşina lui ILIE LAZAR la punctul de intâlnire la rond. De acasă am plecat cu un taxiu la Arcul de Triumf, unde l-am găsit pe ILIE LAZAR asteptându-mă comform instructiunilor ce ma primit dela Dl IULIU MANIU.-

Cu masina lui ILIE LAZAR in care era numai el şi soferul, am urcat cu soţia mea şi a mers până la capul liniei 14, soseaua Iancului. De aici am plecat cu aceias masină după ce in prealabil am anunţat domiciliu şi pe Dl. N. PENESCU, anume trecând cu maşina pe la el in str. Muresanu nr. 16.-

Dela capul liniei 14 am pornit cu aceiaş masină in care mp aflam, mai departe spre aerodrom, in

scopul de a aştepta avionul care urma să sosească.-

Am aşteptat acolo aproximativ intre orele 6,3o 7 dimineaţa. Mai sosie in acelaş punct dl ION MIHALACHE dl. PENESCU şi D-na,precum şi patru tineri necunoscuţi d de mine decât in aceiaşi seară şi care urmau să asigure executarea tehnică a plecării.-

La sosirea avioanelor au venit cu maşinile pe teren şi au descărcat bagajele. In timpul ce unii se urcau,au răsărit din vale agenţii politiei care au tras focuri asupra noastră,probabil spre intimidare. Am fost culcaţi şi percheziţionaţi.-

Nici asupra mea,nici aupra soţiei mele nu s'a găsit nici un fel de armă. După aceea am fost incărcati in maşinăşi transportaţi spre Capitală la Inchisoarea Malmaison.-

Susţiu ,stăriu şi semnez.-

/ss/ N Carandino,

874

~~00879~~

Declarație.

Subsemnatul N. Carandino, ziarist, născut în Brăila la 20 Iulie 1905 fiul lui Gheorghe și al Elenei, căsătorit, domiciliat în București str. Spiru Haret No 16 declar următoarele:

In seara zilei de 13 Iulie 1947, am luat hotărârea de a părăsi țara cu avionul la ordinul d-lui Iuliu Maniu. Destinația era pentru Turcia. Am fost chemat de președintele partidului național-țărănesc pe la orele 20 în ziua de 13 Iulie 1947 pentru a mi-se comunica plecarea împreună cu alte trei persoane: d. Ion Mihalache, d. Ilie Lazăr și d. N. Penescu. Soția mea a aflat din spusele mele pe la orele 22-23 în aceiaș seară despre proectul meu de plecare și la îndemnul meu a consimțit să mă întovărășească. Țin să menționez că nu avea nici-un fel de alte cunoștințe despre această chestiune și că în consecință nu are nici-o vină personală în cele ce s'au întâmplat

N. Carandino

Am primit instrucțiuni dela d. Maniu pe la orele nouă seara în ziua de 13 Iulie ca să-mi fac bagajele și să fiu gata pentru orele 1 din noapte la rondul tramvaiului 14, la capul liniei în ziua de 14 Iulie. In acest scop m'am pregătit mi-am luat lucrurile și nevasta și m'am dus cu mașina lui Ilie Lazăr la punctul de întâlnire, la rond (Până la) De acasă am plecat cu un taxiu până la arcul de triumf unde l'am găsit pe Ilie Lazăr așteptându-mă conform instrucțiunilor ce am primit dela d. Iuliu Maniu. Cu mașina lui Ilie Lazăr în care era numai el și șoferul am urcat cu soția mea și am mers până la capul liniei 14 șoseaua Pantelimon. De aici am plecat cu aceiaș mașină după ce în prealabil l'am anunțat la domiciliu și pe d. N. Penescu. Anume trecând cu mașina pe la el în strada Mureșanu 16. Dela capul liniei 14 am pornit cu aceiaș mașină în care mă aflam mai departe spre aerodrom în scopul de a aștepta avionul care urma să sosească. Am așteptat acolo până aproximativ între orele 6^{30} – 7 dimineața. Mai sosise în acelaș punct d. Ion Mihalache d. Penescu și d-na, precum și patru tineri necu-

N. Carandino

875

noscut de nime decât în acea seară și care urma să asigure execuția tehnică a plecării. La sosirea avionului am venit cu mașinile pe teren și am descărcat bagajele. În timp ce unii se urcau în avion au răsărit din iale agenți politici 0889 care au tras focuri asupra noastră probabil spre intimidare. Am fost arestați și perchiziționați. Nici asupra mea nici asupra soției mele nu s'a găsit nici un fel de armă. După aceea am fost încărcați în mașini și transportați în Capitală la închisoarea Malmaison.

Susțin, statornic și semnez
N. Carandino
14/7/947

14 Iulie 1947
Această declarație a fost dată în fața mea.
Chestor
[signature]

876

00088

Declarație.

Subsemnatul N. Carandino ziarist declar următoarele:

1) In calitate de director al ziarului „Dreptatea" sunt conform statutelor membru în delegația permanentă a partidului

2) Aproximativ acum două-trei săptămâni, poate mai mult a avut loc delegația permanentă a partidului, la care nu am participat. Am aflat că s'a și discutat constituirea sfatului parlamentar.

3) In ultimele zece zile cu prilejul reorganizării ziarului „Dreptatea" am fost convocat la consiliul de administrație al gazetei și apoi la biroul partidului cu care prilej am discutat în contradictoriu cu fruntașii respectivi: Iuliu Maniu, Ion Mihalache, G. Zane, I. Hudiță, Ghiță Pop, [illegible], Ștefan Mihăiescu etc. etc. Am discutat exclusiv probleme privitoare la gazetă.

4) Acum aproximativ o lună luând hotărârea de a părăsi țara din motive profesionale și de ordin personal am comunicat ~~hotăr~~ acest fapt d-lui Iuliu Maniu. Domnia-sa n'a dat nici-un răspuns.

5) Prima oară când d. Maniu a discutat cu mine problema plecării a fost în seara zilei de 13 Iulie aproximativ orele 7-8. Cu această ocazie d-sa mi-a spus să mă pregătesc de plecare fără să-mi spună cine mă va însoți.

N. Carandino

6) Menționez că domnia-sa m'a căutat în cursul zilei și nu m'a găsit decât prin telefon acasă seara, când a comunicat să vin la el urgent. Telefonând acasă am aflat că sunt căutat și m'am dus să-l văd pe Bul. Dacia. La această întrevedere în afară de cele spuse mai sus m'a rugat să revin la orele 9³⁰ pentru a primi instrucțiuni.

7) In acest interval de timp m'am dus acasă și mi-am făcut bagajele. Soția mea lipsea.

8) La orele 21³⁰ m'am prezentat la d. Maniu.
Aici d. Maniu mi-a spus următoarele: mai urmează să plece d. Ion Mihalache, d. N. Penescu eventual cu d-na, și Ilie Lazăr. L'am întrebat pe d. Iuliu Maniu ce vom avea de făcut în străinătate. Mi-a răspuns că nu are el să mă învețe pe mine știind eu foarte bine să mă descurc. Firește a adăugat că trebuie să lupt pentru democrație, pentru libertățile publice și pentru ușurarea regimului din închisori. Nu mi-a dat nici-o altă îndrumare. Mi-a spus doar că avionul va ateriza în Turcia. L'am întrebat cum a organizat plecarea. Și mi-a răspuns că foarte bine. La ora 21³⁰ era și d. Ion Mihalache. Au venit ceva mai târziu și doi tineri ing. Popescu și Gafencu. Discuțiile au fost în jurul plecării. D. Iuliu Maniu le-a ținut un discurs în care le-a explicat răspunderea pe care o au transportând persoane atât de însemnate

In cele spuse d. Maniu a atras atenția asupra misiunii lui și a mulțumit pentru sacrificiul pe care îl face pentru țară. Nu a spus decât propozițiuni de ordin general referitoare la dragostea de țară și la importanța misiunei.

9) Odată ajuns acasă am povestit soției mele despre plecare și am îndemnat-o să vie cu mine. Și a făcut bagajele repede. Am luat o mașină și am plecat. Servitoarei și portarului am spus că plecăm la Mangalia.

10) D. Ion Mihalache a ascultat în timpul întrevederii dispozițiile de ordin general ale domnului Iuliu Maniu. Cât am fost de față nu-mi amintesc de ceva deosebit afară de cele spuse mai sus de d. Iuliu Maniu și reluate sub altă formă de dumnealui. Domnul Mihalache a precizat că motive de securitate personală îl îndeamnă să plece și că odată ajuns le va explica, arătând că înțelege să lupte pentru democrație și libertate pentru apărarea vieții oamenilor politici. Dumnea sa a adăugat că aceasta din urmă problemă i-se pare principală.

11) D. Iuliu Maniu a vorbit cu tinerii Popescu și Gafencu mai multe chestiuni banale întrebându-i cu ce se ocupă în viață de toate zilele și părând chiar interesat de felul în care ing. Popescu își recomanda cunoștințe în meserie.

12) Pe inginerul Popescu și pe Gafencu i-am cunoscut pentru prima oară în acea seară la d. Maniu.

13) De acasă am plecat cu soția mea să-l întâlnim pe Ilie Lazăr. Împreună cu el și cu mașina lui cu un șofer am trecut pe la N. Penescu pentru a-l lua cu noi. D. Penescu însă a venit cu soția sa cu altă mașină.
Cu Ilie Lazăr n'am discutat nimic deosebit pe drum. Nevestei mele îi era frică, iar el făcea glume și o liniștea

14/ Nici eu, nici soţia mea nu am avut nici-un fel de armament asupra noastră.

15/ Dela ultima staţie a tramvaiului 14 am pornit spre aerodrom cu maşina lui Ilie Lazăr cu care veniseam. Lângă şofer Ilie Lazăr. In fund eu şi nevasta-mea plus bagajele.

16) Şoferul era îndrumat spre locul unde mergeam de maşinile dinainte. Am ajuns pe loc orele 3 aproximativ. Unii au mai coborât din maşini să se odihnească pe iarbă sau să se plimbe puţin pe lângă perdeaua de salcâmi

17) Chiar dacă aş fi apreciat că nu am încredere în organizare şi că nu trebuie să plec sunt convins că n'aş fi izbutit să modific hotărârile d-lui Iuliu Maniu referitor la plecare

18) Discuţiile care au fost până la venirea avionului s'au referit la plasarea în avioane (persoane şi bagaje) la problema volumului bagajelor, la teama şi la apprehensiunile soţiei mele, la gândul exprimat de mai toţi asupra celor rămaşi acasă, din partid şi din familie etc. etc.

Aceasta este declaraţia pe care o semnez de bună voie

15/7/947

N. Carandino

878

Declarație

Subsemnatul V. Carandino declar următoarele

1) S'a găsit la mine o carte de vizită proprie pe care sta scrisă o adresă dictată mie de d. Maniu. Adresa este mi-se pare a unei rude a dumisale, Lucreția Tarcea din Cleveland Manor Avenue 10.746 număr de casă. Pe verso este o altă adresă Aurelian Radu și părintele Vasile Hațegan care este preot la biserica română din New-York. Despre Aurelian Radu nu știu nimic decât că ar fi rudă cu Lucreția Tarcea. Adresele mi s'au dat de d. Iuliu Maniu ca să corespondam sau eventual să vedeam persoanele respective în ipoteza în care ne-am fi dus acolo

2) S'a găsit la mine și o altă carte de vizită adresata soției prof. Deces pe numele ei Marioara Quintin care locuește în Istambul și pe care nu o cunosc așa cum nu cunosc nici pe soț

N. Carandino

nici pe ceilalți. Cartea de vizită a fost semnată de Vlad Hațeganu și a fost remisă d-lui Mihalache care mi-a încredințat-o mie să o păstrez. Cred că autorul rândurilor a înțeles prin „importanta misiune" activitatea noastră viitoare la Istambul și aiurea adică lupta pentru democrație și libertăți.

2) La întrevederea din 13 Iulie orele 21³⁰ pentru alții era și Vlad Hațeganu care a scris în fața noastră cartea de vizită mai sus.

3) Din conversația de atunci n'a reieșit nici-o misiune precisă, cel puțin în fața mea. Totuși s'a vorbit de plecarea spre Turcia și eventual de acolo în alte locuri (Elveția Franța, Anglia, America) unde ar fi fost capul.

4) S'a mai discutat despre completarea biroului și anume despre acela care ar fi urmat să ție locul d-lui Penescu arestat. D. Iuliu Maniu a propus pe d. Veniamin fără ca d. Mihalache să facă vre-o obiecție. Aceasta în discuția din aceeaș seară de 13 Iulie 1947.

5) Astăzi ziarul este condus de un consiliu de administrație prezidat de d. Ștefan Mihăescu casierul partidului și de un administrator delegat d. Lazăr Iliescu.
Aceste măsuri au fost luate în ședința biroului dinainte de 10 Iulie dată la care eu am luat un concediu de o lună de zile.

Această declarație o dau de bună voie și o semnez cu mână proprie

N. Carandino

15/7/947

37

15 Iulie 1947

880

00885

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N CARANDINO declar următoarele:

S'a găsitla mine o carte de vizită proprie,pe care sta scrisă o adresă dictată mie de Dl MANIU. Adresa este mi se pare a unei rude a D-sale: LUCRETIA TARCEA din Cleveland Manor,Avenue 1o746 număr de casă. Pe verso o altă adresă.-AURELIA RADU şi părintele VASILE HATIEGANU care este preot la Biserica Română fin New.York. Despre AURELIA RADU nu stiu numic decât că ar fi rudă cu LUCRETIA TARCEA

Adresele mi s'au dat de Dl IULIU MANIU,ca să corespondăm sau eventual să vedem persoanele respective in ipoteza in care ne-am fi dus acolo.-

S'a găsit la mine şi o altă carte de vizită adresatăsoţiei profesorului Decci,pe numele Marioara Muntiu, care locueste in Instambul şi pe care nu o cunosc aşa cum nu cunosc nici pe cilanţi.- Cartea de vizită a fost scrisă de Vlad HATIEGANU şi a fost remisă dlui ION MIHALACHE care mi-a incredintat-o mie s'o păstrez.-

Cred că autorul rândurilor a intes prin "importanţa misiune" activitatea noastră viitoare la Instambul şi aiurea,adică lupta pentru democratie si liberate. La intrevederea din 13 Iulie,orele 21,3o printre altii era şi VLAD HATIEGANU,care a scris in faţa noastră cartea de vizită menţionată mai sus.-

Din conversaţiile de atunci,n'a reeşit nici o misiune precisă,cel puţin in faţa mea. Totuşi s'a vorbit de plecarea spre Turcissi eventual de acolo in alte locuri (Elvetia Franta Anglia,America) unde ar fi cazul.

S'a mai discutat despre complectarea Biroului şi anume despre acela care ar fi urmat să ia locul Dlui PENESCU absent. Dl IULIU MANIU a propus pe dl. Veniamin,fără ca dl MIHALACHE să facă vre'o obiectie,acesta in discutia din aceiaşi seară dela 13 Iulie 1947.-

Astăzi consilul este condus de un consiliu de administratie prezidat de dl. STEFAN MIHAESCU,casierul

./.

partidului şi de un administrator delegat,dl LAZAR ILIESCU. Aceste măsuri au fost in sedinţă Biroului dinainte de lo Iulie,dată la care eu am luat un concediu de o lună de zile.-

Ceastă declaratie o dau de bună voie şi o semnez cu mâna proprie.-

(ss) N. Carandino,

15 Iulie 1947 882

D E C L A R A T I E

00887

Subsemnatul N CARANDINO declar următoarele,

Aproximativ acum două săptămâni, poate mai mult a avut loc Delegaţia Permanentă a Partidului, la care nu am participat. Am aflat că s'ar fi dicutat continuarea Sfatului Parlamentar.-

In ultimele zece zile cu prilejul reorganizării ziarului " Dreptatea" am fost convocat la Consiliul de Administratie al gazetei şi apoi la Biroul Partidului, cu care prilej am discutat in contradictoriu cu fruntaşii respectivi. IULIU MANIU, ION MIHALACHE, G. ZANEA, ION HUDITA, GHITA POP, LAZAR ILIESCU, STEFAN MIHAESCU, etc. Am discutat exclusiv probleme privitoare la gazetă.-

Acum aproximativ o lună am hotărât de a părăsi ţara din motive profesionale şi ordin profesional am comunicat, acest fapt, Dlui MANIU, D-sa n'a dat nici un răspuns.

Prima oară când Dl MANIU a discutat cu mine probelma plecării a fost in seara zilei de 13 Iulie, aproximativ orele 7-8. Cu această ocazie D-sa mi-a spus să mă pregătesc de plecare, fără să-mi spună cine mă va insoţi.-

Menţionez că d-sa m'a căutat in cursul zilei şi nu m'a găsit decât prin telefon acasă seara, când a comunicat să viu la el urgent.- Telefonând acasă am aflat că sunt căutat şi m'am dus să-l văd pe Bulev. Dacia. La această intrevedere, in afară de cele spuse mai sus, m'am rugat să reviu la orele 9,3o pentru a primi instrucţiuni.-

In acest interval de timp m'am dus acasă şi mi-am făcut bagajele.- Soţia mea lipsea.-

La orele 21,3o m'am prezentat la Dl IULIU MANIU. Aci Dl MANIU mi-a spus următoarele: mai urmau să plece Dl ION MIHALACHE, dl. N PENESCU eventual cu Dna şi ILIE LAZAR. L-am intrebat pe Dl IULIU MANIU ce voiu

avea de făcut in străinătate. Mi-a răspuns că nu are el să mu învete pe mine. ştiind eu foarte bine cum să mă descurc. Fireste , a adăugat, că trebue să lupt pentru democraţie,pentru libertatile publice şi pentru uşurarea regimului din inchisori.-

Nu mi-a dat nici o altă indrumare. Mi-a spus doare xă avionul va ateriza in Turcia. L-am intrebat cum a organizat plecarea şi mi-a răspuns cu foarte bine.-

La ora 21,3o era si dl. ION MIHALACHE. Au venit ceva mai târziu şi doi tineri. Inginer POPESCU şi GAFENCU'. Discuţiile au fost in jurul plecării. Dl IULIU MANIU ne-a ţinut un discurs in care se-a explicat răspunderea pe care o au,transportând persoane atât insemnat.-Din ce spuse Dl MANIU, a atras atenţia asupra misunei lor şi le-a mulţumit pentru sacrificul pe care-l fac pentru ţară. Nu a spus decât propoziţiuni de ordin general referitore la dragostea de ţară, la importanţa imprejurărilor.-

Odată ajuns acasă am povestit soţiei mele despre plecare şi am indemnat-o să vină cu mine Si-a făcut bagajele repede,.am luat o maşină şi am plecat.-

Servitoarei şi poştaşului am spus că plecăm la Mangalia.-

Dl ION MIHALACHE a asculat in timpul intrevederii,dispoziţiunile de ordin general ale Dlui IULIU MANIU,cât am fost de faţă nu-mi amintesc de ceva deosebit,afară de celespuse de dumnealui. Dl MIHALACHE a precizat că motivele se securitate personală îl indeamnă să plece şi că odaă ajunşi,le va explica că trebue să lupte pentru democraţie şi libertate,pentru apărarea vietei deţinutilor politici.- D-sa a adăugat că acestia din urmă problemă i se pare principală.-

Dl IULIU MANIU a vorbit cu tinerii POPESCU şi GAFENCU mai multe chestiuni banale,intrebându-l cu ce se ocupă in viata de toate zilele şi părând chiar interesant de felul in care ing. POPESCU îşi recomandă iscusinta in meserie.-

Pe inginerul,POPESCU şi GAFENCU i-am cunoscut pentru intâia oară in aceiaşi seară la Dl MANIU

De acasă am plecat cu soţia mea să intâlnim pe ILIE LAZAR.

Impreună cu el şu cu maşina lui,cu un sofer am trecut pe la dl POPESCU pentru a-l lua cu noi. Dl POPESCU insă a venit cu soţia sa in altă maşină. Cu ILIE LAZĂR n'am discutat nimic deosebit pe drum. Nevestei mele îi era frică,iar el făcea glume şi o linişte a. Nici eu nici soţia mea nu am avut nici un fel de armament asupra noastră.-

Dela ultima staţie a tranvaiului 14 am pornit spre aerodrom cu masina lui ILIA LAZAR cu care venisem, lângă şofer ILIE LAZAR,in fund eu şi nevastă-mea ,plus bagajele.-

Soferul era indrumat spre locul unde mergeau maşinile dinainte.- Am ajuns pe laorele 3 aproximativ Unii au mai coborât din maşină să se odihnească pe iarbă sau se plimbe puţin pe lângă perdeaua de salcâmi.-

Chiar dacă aşi fi apreciat că nu am incedere in organizarea şi că nu trebue să plec,sunt convind că n'aşi fi izbutit să modific hotărârile D-lui IULIU MANIU referitor la plecare.-

Discutiunile care au fost până la sosirea avionului,s'au referit la plasarea in avioane/persoane şi bagaje/ la problema volumului bagajelor,la tema şi la aprehensiunile soţiei mele,la gândul exprimat de noi toţi asupra celorrămaşi acasă,din partid şi din familie etc. etc,

Aceasta este declaraţia pe care o semnez de bună voe

/ss/ N. Carandino,

103

6 aug 1947

885

~~008890~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N CARANDINO domiciliat in Bucuresti str. Spiru Haret 16 născut in Brăila la 2o Iulie 19o5 de prpfesiune ziarist membru al partidului national tărănist declar următoarele :

Nu am avut altfel de relatii cu Dl MANIU decât acelea dela prim redactor si apoi director al Oficiosului la presedintele Partidului.

Aceste relatii era bune. Legăturile mele cu gazetarii străini era pur profesionale.Nu am furnizat acestor gazetari decât informatiuni asupra partidului si a supra vietii ziarului/cenzura si altele / . Nu am avut nici un altfel de leături cu acest ziarist străin decât doar că s'a intâmplat să-i intâlnesc pela banchete si receptii . Nu stiu cu ce misiuni au plecat in străinătate Dnii CRETEANU , BUZESTI se RADESCU.Nu am nici o cunostintă despre activitatea cercului profesional militar din P.N.T., referitor la unele studii privind organizarea armatei,studii care ar fi venit in contradictie cu prevederile tratatului de pace. Mai mult nu am nici o cunostintă despre discutiile ce se purtau şi despre activitatea cercului profesional militar nefiid pusă in curent de aceasta de nimeni sub nici-o formă, in afară de studiile Comandorului CIOROIU prezentate mie pe care le-am mentionat intr'o declaratie anetrioaro. Nu am nici o cunostintă,in afară cele aflate in svon public sau din manifestării publice /discursuri la radio articole de presă/ ,despre activitatea si rolul Dlor CRETEANU,GAFENCU,BUZESTI să RADESCU,peste hotare. Deasemenea in afară de faptul că NICULESCU BUZESTI era membru de partid nu cunosc nimic si nu am fost instintat de nimeni sub nici o formă despre legăturile lor cu P.N.T. MANIU.

102

82886

Aceasta este declaratia mea pe care o semnez.

/ss/ N. CARANDINO

6 August 1947

Data in fata noastra
I. Negreanu,

00891

101

6 August 1947

83/887

Declaraţie

Subsemnatul N. Carandino domiciliat în Bucureşti str. Spiru Haret 16 născut în Brăila la 20 Iulie 1905 de profesiune ziarist membru al fostului partid naţional-ţărănesc declar următoarele:
Nu am avut alt fel de relaţii cu d. Maniu decât acelea ~~[illegible]~~ prim redactor şi apoi director al oficiosului la preşedintele partidului.
Aceste relaţii erau bune. Legăturile mele cu gazetarii streini erau pur profesionale. Nu am furnizat acestor gazetari decât informaţiuni asupra partidului şi asupra vieţii ziarului (cenzură şi altele). Nu am avut nici un alt fel de legături cu aceşti ziarişti streini decât doar că s'a întâmplat să-i întâlnesc pe la banchete şi recepţii. Nu ştiu cu ce misiuni au plecat în streinătate d-nii Creţeanu, Buzeşti şi Rădescu.
Nu am nici-o cunoştinţă despre activitatea cercului profesional militar din P.N.Ţ, referitor la unele studii privind organizarea armatei, studii care ar fi venit în contradicţie cu prevederile tratatului de pace.
Mai mult nu am nici-o cunoştinţă despre discuţiile ce se purtau şi despre activitatea cercului profesional militar nefiind pus în curent de acestea de nimeni sub nici-o formă, în afară de studiile comandorului Cioran prezentate mie pe care le-am menţionat într'o declaraţie anterioară. Nu am nici-o cunoştinţă, în afară cele aflate din zvon public sau din manifestări publice (discursuri la radio, articole de presă), despre activitatea şi rolul d-lor Creţeanu, Gafencu, Buzeşti şi Rădescu, peste hotare. Deasemenea în afară de faptul că Niculescu Buzeşti era membru de partid nu cunosc nimic şi nu am fost înştiinţat de nimeni sub nici-o formă despre legăturile lor cu P.N.Ţ-Maniu.
Aceasta este declaraţia mea pe care o semnez

N. Carandino

6 August 1947
Dată în faţa noastră
Comisar şef
G. [signature]

130/ (4) 888

00893

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N.Carandino,declar următoarele;

M'am nascut in Braila la 2e Iulie 19e5.Tatăl meu era medic,mama casnică.Situaţia lor materială,a mamei in deosebi era mulţumitoare in sensul că poseda un imobil in oraş,imobil in care locuiam şi un şlep pe Dunăre.Tata câştiga suficient la inceput din clientelă. Am făcut şcoala primară primii ani la un pension mixt şi ultimii am dat examen la stat.Liceul l'am făcut la "N.Bălcescu" din localitate.In 1923 am venit la Bucureşti unde m'am inscris la facultatea de drept şi la cea de litere şi filosofie.Am terminat studiile de drept prin anul 1926-1927 când făceam şi serviciul militar.Am fost elev T.R. la şcoala militară de artilerie din Timişoara şi apoi după primele 6 luni am fost trimi la regimentul 18 Obuziere Constan-a unde am func-ionat trei luni,incheindu-mi anul militar la Reg.3 Artilerie din Brăila in cadrele căruia figurez şi astăzi.In timpul studenţiei am avut o acvititate foarte vie de formare personală in continuare de altminteri a celei din liceu.Ulterior cred cî spre sfârşitul anului 1927 am plecat la Paris pentru studii de doctorat in drept.Am urmat vreo doi ani.Nu mi-am dat teza şi m'am insurat (ulterior)cu actuala mea soţie Lilli Cuşală,aflată la Paris pentru studii de teatru ca bursieră a Teatrului Naţional.Intors dela Paris prin anul 1931 aproximativ am dus-o un timp foarte grea neavând mijloace materiale şi nici susţinere de acasă.Mi-a fost foarte grea să mă reaclimatizez in mediul nostru.M'am inscris in barou şi am făcut un timp avocatură ca secretar de avoc la C.Sătescu şi apoi la George Rusu.Prin 1933 am izbuti să intru in redacţia "Faclei",după ce colaborasem la diverse reviste afeecre.Am dus câtva timp paralel ambele profesiuni abandonând la un moment dat pe aceia de avocat in favoarea presei.In acel timp am inceput să fac politică naţional ţărănistă moderată ca gazetar la

./.

"Facla" care in acel timp era simpatizantă cu partidul. Prin politică naţional-ţărănistă moderată înţeleg moderată ca mijloace de manifestare şi activitate.Am cunoscut succesiv in activitatea mea profesională pe dnii Ion Mihalache,Virgil Madgeanu,Iuliu Maniu,Grigore Iunian,N.Titulescu şi in general ca redacter parlamentar pe mai tot fruntaşii vieţii noastre politice.Am fost adversar in presă al tuturor mişcărilor de extremă dreaptă, legionari,cuzişti,etc.,suferind chiar impreună cu intreaga redacţie a "Faclei",o sălbatecă agresiune cuzistă.Este de notat că "Facla" făcea in genere politica stângă partidului naţional ţărănesc.Prin 1936 mi se pare la apariţia ziarului "timpul" am fost solicitat de dl Grigore Gafencu să intru in redacţie ca reporter de mari procese (Stil Geo London) şi ca articlier fantezist de pagina II-a.N'am rămas in redacţie decât 2-3 luni,neconvenindu-mi printre altele nici linia gazetei in problema spaniolă.In acel timp duceam prin Facla unde continuam să colaborez campanie antifranchistă.Am intrat apoi in redacţia "Credinţa" ca reporter politic un oarecare timp cât ziarul s'a orientat in spre naţional ţărănişti, apoi la"Lumea Românească".Mai scriam intre timp la reviste "Reporter" "Incotro",etc.,etc.La venirea Guvernului Goga-Cuza mi s'a suprimat revista "Cronica" pe care o conduceam şi in al cărei ultim număr publicasem un violent articol al lui Em Socor impotriva lui A.C.Cuza. In timpul guvernării m'am ferit cum am putut de reacţia regimului impotriva mea.In anul 1938 odată cu venirea dictatorilor am renunţat la politicţ in presţ,deoarece numai era posibilă,devenind din susţinător al politicei externe Titulescu şi al politicii interne V.Madgeanu autor de mari raportaje,de vieţi romanţate şi cronicar teatral,activitate care a durat in acest sens până la 23 August 1944.(Am scris la România).Prin 1938-1939 in preajma isbucnirii războiului mondial plecând cu preaviz acordat dela "România",am intrat ca funcţionar la direcţia presei din Ministerul Propagandei,ministru fiind Eugen Titeanu,cu care eram in raporturi de prietenie profesională.Am primit insărcinarea de a organiza un birou de radio-ascultare.La aceia epocă funcţionau trei

asemenea birouri,unul la radio,altul la M.St.M. şi altul la Ministerul Propagandei.Au fuzionat şi Col.Ghimeş,a primit conducerea,avându-mă principal colaborator technic.Am func-ionat aici până la venirea legionarilor la putere care m'au dat afară in toamna anului 194o.Redetam la radio-ascultare un buletin al tuturor posturilor de radio in deosebi al celor ruseşti şi anglo saxone care interesau in acel moment autoritatea.Dela 23 August 1944 am scos sub bombele germane din prima zi ziarul "Dreptatea".Am x fost prim redactor al"Dreptăţii"sub direcţia lui I.Livianu dela 23 August 1944 până la 6 Martie 1945 cu excepţia perioadei in care am funcţionat ca director general al teatrrelor (Ianuarie,Februarie, Martie).Am fost tot la sfârşitul anului 1944 şi până la dispariţie colaborator al "Curierului",sub direcţiile Augustin Popa şi Em.Socor.Am infiinţat şi condus un timp scurt "Revista Familiei",care a dispărut prin trecerea mea la direcţia generală a teatrelor.Imediat după 23 August 1944 in codul blocului democratic am făcut parte din comisia de autorizare a publicaţiilor până la această comisie a căzut in desuetudine sub ministeriatul Vişoianu la externe.Eram in comisie reprezentanţi ai celor patru partide M.Fărcăşanu (liberal) George Macovescu (comunist),N.Deleanu (social democrat) şi subsemnatul (naţional ţărănist).Am fost deasemenea ales de prima adunare generală a sindicatului ziariştilor membru in comisia de epuraţie a gazetarilor facişti şi ales apoi membru in comitetul de conducere al sindicatului.Spre toamna anului 1945 aproximativ am colaborat la ziarul "Ardealul" cu articole până la suprimare,cu articole semnate.Am susţinut ca in toată activitatea mea de presă şi in acest ziar linia de apărare a libertăţilor publice.(La 8 Februarie 1946).In ceiace priveşte colaborarea mea personală la ziarul "Ardealul" am avut asentimentul Dlui Maniu.La 8 Februarie 1946 a reapărut "Dreptatea" sub direcţia Nestor Badea.

Am funcţionat ca prim redactor al ziarului până ce mi s'a acordat direcţia prin demisia dlui Nestor Badea.Totuşi in delegaţia permanentă a partidului nu am fost invitat decât la 23 August 1946 prin adresă semnată de d Iuliu Maniu.Statutar directorul ziarului oficial

127

891

tehnic să fac parte din acest for de conducere.In toamnă şi până la inceputul anului 1947 am condus biroul de presă.In perioada alegerilor am avut o activitate oratorică pe la diverse intruniri ale partidului.Cuvântările mele au fost unele inserate in ziar.Am candidat al 31-lea pe lista din Capitală.In delegaţia permanentă am luat deseori cuvântul fie pentru a apăra poziţia "Dreptăţii" impotriva unor atacuri fie pentru a cere susţinerea partidului pentru acest ziar atât din punct de vedere economic cât şi politic (proteste impotriva cenzurii).Am luat deasemenea cuvântul in acelaş for pentru a combate inainte de alegeri cartelul cu liberalii.Participam cu neregularitate la şedinţe fiind prea ocupat cu chestiunile gazetei şi adesea părăseam şedinţa inainte de incheiere.In anul 1947 dificultăţile care mi se făceau la conducerea gazetei au culminat prin concediul din 11 Iulie 1947,concediu care insemna in acelaş timp o preluare de atribuţii directoriale date in seama unor comitete.

Drept care semnez prezenta declaraţie.
2 Septemvrie 1947.

ss.N.Carandino

000896

126

2 Septembrie 1947

892

00897

Declarație.

Subsemnatul V. Carandino declar următoarele:
M'am născut în Brăila la 20 Iulie 1905. Tatăl meu era medic, mama
casnică. Situația lor materială, a mamei îndeosebi era mulțumitoare
în sensul că poseda un imobil în oraș, imobil în care locuiam și un
șlep pe Dunăre. Tata câștiga suficient la început din clientelă.
Am făcut școala primară primii ani la un pension mixt și ultimii am
dat examen la stat. Liceul l'am făcut la „N. Bălcescu" din localitate.
In 1923 am venit la București unde m'am înscris la facultatea de drept
și la cea de litere și filozofie. Am terminat studiile de drept prin
anul 1926-1927 când făceam și serviciul militar. Am fost elev
T.R. la școala militară de artilerie din Timișoara și apoi după
primele 6 luni am fost trimis la regimentul 18 Obuziere Constanța
unde am funcționat trei luni, încheindu-mi anul militar la Reg. 3
Artilerie din Brăila în cadrele căruia figurez și astăzi. In timpul
studenției am avut o activitate foarte vie de formare personală
în continuare dealtminteri a celei din liceu. Ulterior cred
că spre sfârșitul anului 1927 am plecat la Paris pentru studii
de doctorat în drept. Am urmat vre-o doi ani. Nu mi-am
dat teza și m'am însurat (ulterior) cu actuala mea soție Lilli Gușuli
aflată la Paris pentru studii de teatru ca bursieră a Teatrului Național.
Intors dela Paris prin anul 1931 aproximativ am dus-o un timp foarte
greu neavând mijloace materiale și nici susținere de acasă. Mi-a
fost foarte greu să mă reaclimatizez în mediul nostru. M'am înscris
în barou și am făcut un timp avocatură ca secretar de avocat
la C. Sătescu și apoi la Gerga Rusu. Prin 1933 am ițbutit
să intru în redacția „Faclei" după ce colaborasem la diverse
reviste efemere. Am dus câtva timp paralel ambele profesiuni
abandonând la un moment dat pe acea de avocat în favoarea
presei. In acel timp am început să fac politică național
țărănistă „moderată" ca gazetar la „Facla" care în acel timp
era simpatizantă cu partidul. Prin politică național-țără-
nistă „moderată" înțeleg moderată ca mijloace de manifes-
tare și activitate.

(2) Am cunoscut succesiv în activitatea mea profesională pe d-nii Ion Mihalache, Virgil Madgearu, Iuliu Maniu, Grigore Iunian, N. Titulescu și în general ca redactor parlamentar pe mai toți fruntașii vieții noastre politice. Am fost adversar în presă al tuturor mișcărilor de extremă dreaptă, legionari cuziști etc. suferind chiar împreună cu întreaga redacție a „Faclei" o sălbatică agresiune cuzistă. Este de notat că „Facla" făcea în genere politica stângii partidului național-țărănesc. Prin 1936 mi-se pare la apariția ziarului „Timpul" am fost solicitat de d. Grigore Gafencu să intru în redacție ca reporter de mari procese (stil Geo London) și ca articlier fantezist de pagina II-a. N'am rămas în redacție decât 2-3 luni neconvenindu-mi printre altele nici linia gazetei în problema spaniolă. În acel timp duceam prin „Facla" unde continuam să colaborez campanie antifranchistă. Am intrat apoi în redacția „Credinței" ca reporter politic un oarecare timp cât ziarul s'a orientat în ape național-țărăniste apoi la „Lumea Românească". Mai scriam între timp la revistele „Reporter", „Încotro" etc. etc. La venirea guvernului Goga-Cuza mi s'a suprimat revista „Cronica" pe care o conduceam și în al cărei ultim număr publicasem un violent articol al lui Em. Socor împotriva lui A. C. Cuza. În timpul guvernării m'am ferit cum am putut de reacția regimului împotriva mea. În anul 1938 odată cu venirea dictaturii am renunțat la politică în presă deoarece nu mai era posibilă devenind din susținător al politicii externe Titulescu și al politicii interne V. Madgearu autor de mari reportaje, de vieți romanțate și cronicar teatral activitate care a durat în acest sens până la 23 August 1944. (Am scris la „România") Prin 1938-1939 în preajma izbucnirii războiului mondial plecând cu pașaport acordat

N. Carandino

dela „România" am intrat ca funcționar la direcția presei din Ministerul Propagandei, ministru fiind Eugen Titeanu, cu care eram în prietenie profesională. Am primit însărcinarea de a organiza un birou de radio-ascultare. La acea epocă funcționau trei asemenea birouri: unul la radio, altul la M. St. M. și altul la Ministerul Propagandei. Am funcționat și col. Ghimuș a primit conducerea avându-mă principal colaborator tehnic. Am funcționat aici până la venirea legionarilor la putere care m'au dat afară în toamna anului 1940. Redactam la radio-ascultare un buletin al tuturor posturilor de radio inclusiv al celor ruseşti și anglo saxone care interesau în acel moment autoritatea. Dela 23 August 1944 am scos sub bombele germane din prima zi ziarul „Dreptatea" și am colaborat la cel dintâi număr al „Libertății" pentru a continua activitatea mea de profesionist al scrisului la „Curierul" și „Dreptatea". Am fost prim redactor al „Dreptății" sub direcția lui I. Lisianu dela 23 August 1944 până la 6 Martie 1945 cu excepția perioadei în care am funcționat ca director general al teatrelor (Ianuarie, Februarie, Martie). Am fost tot la sfârșitul anului 1944 și până la dispariție colaborator al „Curierului" sub direcțiile Augustin Popa și Em. Socor. Am înființat și condus un timp scurt „Revista familiei" care a dispărut prin trecerea mea la direcția generală a teatrelor. Imediat după 23 August în cadrul blocului democratic am făcut parte din comisia de autorizare a publicațiilor până ce această comisie a căzut în desuetudine sub ministeriatul Vișoianu la externe. Eram în comisie reprezentantul celor patru partide M. Fărcășanu (liberal), George Macovescu (comunist), V. Deleanu (social-democrat) și subsemnatul național-țărănist. Am fost deasemenea ales de prima adunare generală a sindicatului ziariștilor membru în comisia de epurație a gazetarilor fasciști și ales apoi membru în comitetul de conducere al sindicatului. Spre toamna anului 1945 aproximativ am colaborat la ziarul „Ardealul" cu articole până la suprimare, cu articole semnate. Am susținut ca în tratarea activitatea mea de presă și în acest ziar linia de apărare a libertăților publice. (La 8 Februarie 1946) În ceeace privește colaborarea mea personală la ziarul „Ardealul" am avut asentimentul d-lui Maniu. La 8 Februarie 1946 a reapărut „Dreptatea" sub direcția Nestor Badea.

N. Carandino

4/ Am funcționat ca prim redactor al ziarului până ce mi s'a acordat direcția prin demisia d-lui Nestor Badea. Totuși în delegația permanentă a partidului nu am fost invitat decât la 23 August 1946 prin adresă semnată de d. Iuliu Maniu. Statutar directorul ziarului oficial trebuie să facă parte din acest for de conducere. In toamnă și până la începutul anului 1947 am condus biroul de presă. In perioada alegerilor am avut o activitate oratorică pe la diverse întruniri ale partidului. Cuvântările mele au fost unele inserate în ziar. Am candidat al 31-lea pe lista din Capitală. In delegația permanentă am luat deseori cuvântul fie pentru a apăra poziția „Dreptății" împotriva unor atacuri fie pentru a cere susținerea partidului pentru acest ziar atât din punct de vedere economic cât și politic (proteste împotriva cenzurii). Am luat deasemenea cuvântul în acelaș for pentru a combate înainte de alegeri cartelul cu liberalii. Participam cu neregularitate la ședințe fiind prea ocupat cu chestiunile gazetei și adesea părăseam ședința înainte de încheiere. In anul 1947 dificultățile care mi-se făceau la conducerea gazetei au culminat prin concediul din [illegible] Iulie 1947, concediu care însemna în acelaș timp o pr[illegible] de atribuții directoriale date în seama unui comitet.

Drept care semnez prezenta declarație.

N. Carandino

D E C L A R A Ţ I E

Subsemnatul N.Carandino declar următoarele :

Linia politică a partidului în materie de presă era imprimată în mod firesc de conducerea de partid. Chiar dacă acest lucru nu se făcea în mod expres era normal să nu se exprime în paginile gazetelor altceva decât indicaţii precise sau rezultatul contactului şi al discuţiilor cu fruntaşii cei mai de seamă. Oridecâte ori se întâmpla vreo abatere se atrăgea atenţiunea şi se căuta posibilitatea unei reveniri sau a unei rectificări. Aşa bunăoară la ziarul "Dreptatea" după o notiţă apărută care nu era favorabilă dlui Gafencu am primit indicaţia să nu-l mai atac. Altădată dl. Zaharia Boilă a scris în ziar un articol privitor la alegerile din Turcia care nu a fost agreat de conducerea de partid şi d.Coposu a fost rugat de această conducere să scrie asupra atitudinii adoptate, într'un articol de fond.

In anumite probleme ca bunăoară chestiunea Dunării şi chestiunea clauzei naţiunii celei mai favorizate am observat unele coincidenţe între atitudinea dlui Gafencu şi politica externă a partidului naţional ţărănesc. Atitudinea dlui Gafencu la care mă refer este aceea despre care luam cunoştinţă prin informaţii de radio şi articole de presă streină cenzurate sau necenzurate. Nu aveam nici un fel de cunoştinţă în acel moment de faptul că dl. Grigore Gafencu ar duce o acţiune sistematică şi organizată în subordinea conducerii partidului naţional ţărănesc. Astăzi legând între ele informaţii şi impresii sporadice ca scrisoarea de omagiu cu bănuiala consecinţei logice de împăcare, directiva de ce nu ataca în ziar pe dl.Gafencu şi coincidenţa între unele teze ale partidului şi ale dlui Gafencu şi cu simpatia faţă de anglo-americani îmi dau seamă că legături mai strânse între partid şi dl.

./.

M.C.

Gafencu au existat fără ca eu să fi avut cunoştinţă despre ele în altfel. Faţă de cele de mai sus, în ceeace mă priveşte, aşa cum am dovedit în articole numeroase iscălite în ziarul "Dreptatea" am urmărit o politică de egală apropiere faţă de Marii Aliaţi.

Drept care semnez prezenta declaraţie.

ss.N.Carandino.

19 Septemvrie 1947.

187

896

19 Septembrie 1947

Declarație

Subsemnatul N. Carandino declar următoarele:
Linia politică a partidului în materie de presă era imprimată în mod precis de conducerea de partid. Chiar dacă acest lucru nu se făcea în mod expres era (de la) (sine în) normal să nu se exprime în paginile gazetelor altceva decât indicații precise sau rezultatul contactului și al discuțiilor cu fruntașii cei mai de seamă. Ori de câte ori se întâmpla vre-o abatere se atrăgea atențiunea și se căuta posibilitatea unei reveniri sau a unei rectificări. Așa bunăoară la ziarul „Dreptatea" după o notiță apărută care nu era favorabilă d-lui Gafencu am primit indicația să nu-l mai atac. Altădată d. Zaharia Boilă a scris în ziar un articol privitor la alegerile din Turcia care nu a fost agreat de conducerea de partid și d. Coposu a fost rugat de această conducere să revie asupra atitudinii adoptate, într'un articol de fond.

În anumite probleme ca bunăoară chestiunea Dunării și chestiunea clauzei națiunii celei mai favorizate am observat unele coincidențe între atitudinea d-lui Gafencu și politica externă a partidului național-țărănesc. Atitudinea d-lui Gafencu la care mă refer este aceia despre care luam cunoștință prin informații de radio și articole de presă streină cenzurate sau necenzurate (despre care). Nu aveam nici un fel de cunoștință în acel moment de faptul că d. Grigore Gafencu ar duce o acțiune sistematică și organizată în subordinea conducerii partidului național-țărănesc. Astăzi legând între ele informații și impresii sporadice ca sesisarea de [illegible] cu tărăgănarea consecrației logice de împăcare, directiva de a nu ataca în ziar pe d. Gafencu și coincidența între unele teze ale partidului și ale d-lui Gafencu

N. Carandino

și cu simpatie față de anglo-americani îmi dau seamă că legături mai strânse între partid și d. Gafencu au existat fără ca eu să fi avut cunoștință despre ele în alt fel. Față de cele de mai sus, în ceeace mă privește, așa cum am dovedit în articole numeroase iscălite în ziarul „Dreptatea" am urmărit o politică de egală apropiere față de Marii Aliați.

Drept care semnez prezenta declarație

N. Carandino

191

897

~~00902~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N. CARANDINO declar următoarele :

Sunt împotriva acţiunilor ilegale şi subversive

Plecarea mea în străinătate avea şi sensul printre altele de a evita riscul unei alunecări în clandestinitate şi în conspiratism.-

Prin temperament, prin vocaţie profesională şi prin ideologie arăt partizanul luptei deschise purtate cu risc la lumina zilei. In acest sens am scris şi am activat in partidul naţional ţărănesc încrezător în lupta lui legală şi în idealurile democratice pe care le promova.-

In ipoteza in care partidul din care fac parte s'ar fi dovedit că înţelege să ducă lupta prin mijloace ilegale conspirative şi subversive, sunt convins că înainte de a fi eliminat ca inutil aş fi părăsit eu însumi, o bătălie, pentru care nu am nici tragere de inimă nici aptitudini şi partidul respectiv.-

Atitudinea mea ar fi de protest violent şi desolidarizare publică .-

Prezenta declaraţie o susţin şi semnez.-

/ss/ N CARANDINO,

19 Septembrie 1947.-

190

19 Septembrie 1947

898

Declaraţie

Subsemnatul V. Carandino declar următoarele:

Sunt împotriva acţiunilor ilegale şi subversive. ~~în materie politică~~. Plecarea mea în străinătate avea şi sensul printre altele de a evita riscul unei alunecări în clandestinitate şi în conspirativism. Prin temperament, prin vocaţie profesională şi prin ideologie sunt partizanul luptei deschise purtate cu risc, la lumina zilei. În acest sens am scris şi am activat în partidul naţional-ţărănesc încrezător în lupta lui legală şi în idealurile democratice pe care le promova.

În ipoteza în care partidul din care fac parte s'ar fi dovedit că înţelege să ducă lupta prin mijloace ilegale conspirative şi subversive, sunt convins că înainte de a fi eliminat ca inutil aş fi părăsit eu însumi, o bătălie, pentru care nu am nici tragere de inimă nici aptitudini, şi partidul respectiv

Atitudinea mea ar fi de protest violent şi desolidarizare publică.

Prezenta declaraţie o susţin şi ~~semnez~~. N. Carandino

D E C L A R A T I E

Subsemnatul N. CARANDINO declar următoarele :

In complectarea declaraţiilor mele din ziua de 19 Septembrie declar că la proces, nemaiavând situaţii de anchetat şi având posibilitate de informare complectă voi înţelege să trag consecinţele logice ale faptelor sezisate de mine după data de 14 Iulie, fapte despre care nu aveam cunoştinţă în trecut.-

Drept care semnez prezenta declaraţie.-

/ss/ N. CARANDINO

2o Septembrie 1947.-

20 Septembrie 1947

900

Declarație

Subsemnatul N. Carandino declar următoarele:

În completarea declarațiilor mele din ziua de 15 Septembrie declar că la proces, nemaiavând situația de anchetat și având posibilitate de informare completă voi înțelege să trag consecințele logice ale faptelor sesizate de mine după data de 14 Iulie, fapte despre care nu aveam cunoștință în trecut.

Drept care semnez prezenta declarație.

N. Carandino

C H E S T I O N A R

A se răspunde detailat şi cu precizune.

1. Date de stare civilă şi socială.

2. Ce studii are şi unde le-a urmat (la ce şcoală, liceu, Facultate, etc.).

3. Dacă în timpul cursurilor a fost în străinătate (unde, când, pentru ce, ce legături de prietenie a avut în acele ţări ; a se arăta numele persoanelor).

4. După terminarea studiilor, aţi mai fost în străinătate ? Cu ce ocazie, când (data precisă), ce legături de prietenie aţi făcut în străinătate cu această ocazie. A se arăta numele şi adresa exactă a persoanelor şi calitatea lor, situaţia politică şi socială.

5. Când aţi intrat în viaţa politică : în ce partid v'aţi înscris, cine v'a recomandat, ce calitate aţi avut la început, situaţia prezentă în partid.

6. Aţi fost în străinătate în interesul partidului ? Unde anume, când, singur sau însoţit de altcineva, scopul şi rezultatul avut cu ocazia acestor călătorii.

7. Cu cine aţi luat contact în străinătate: numele şi adresa exactă, precum şi situaţia socială şi politică a acelora.

8. Dacă organizaţia politică din care faceţi parte, a fost subvenţionată de vreo putere străină ? De cine ? Cu ce şi prin cine ?

9. Ce activitate politică aţi avut din anul 1939 până la 23 August 1944 ? Ce legături aţi avut cu străinătatea în această perioadă. Dacă aţi avut, de ce natură au fost aceste legături ? Care a fost atitudinea Dvs. din punct de vedere politic intern.?

10. Ce activitate politică aţi avut dela 23 August 1944 şi până în prezent ? Activitate politică internă în general şi în special activitate politică externă. Ce legături aţi avut, cu cine, prin cine aţi creiat aceste legături, în ce scop şi rezultatul lor.

11. Ce ocupaţie aveţi în prezent ? Unde anume ?

12. Ce venituri aveţi ?

13. Ce avere posedaţi ? Dacă această avere este moştenire, dela cine, în ce constă (imobile, inventar viu,) şi unde se află ?

14. Dacă aveţi depozite de valori sau bijuterii în străinătate unde, ce valoare şi când aţi făcut aceste depuneri ?

15. Din ce venituri sau speculaţiuni aţi realizat această avere ? In ce timp ? Singur sau cu ajutorul cuiva ? Aţi fost ajutat de cercurile financiare din ţară şi străinătate ? De cine anume, când, prin cine şi cu cât ?

16. Dacă aţi mai fost vreodată cercetat, arestat în legătură cu activitatea politică sau delicte de drept comun ? Când, care a fost rezultatul ?

17. Situaţia Dvs. militară. Ce campanii aţi făcut, cu ce unitate, pe ce front, când aţi fost eventual mobilizat ? Cu ce grad ? Dacă în timpul campaniei aţi comandat vreo unitate ? La ce lupte aţi luat parte ? Dacă aţi fost decorat, cu ce decoraţie, cu ce ocazie, pentru ce fapte (decoraţiile străine şi româneşti).

18. Cum vedeţi situaţia politică din România în prezent ? (Detailat).
- Care este atitudinea Dvs. faţă de actualul regim din România ?
- Cum vedeţi legăturile ~~[illegible]~~ României cu Puterile Aliate şi
- Care sunt vederile Dvs. politice de viitor, din punct de vedere intern şi extern ?

19. —

20. N.B. In răspunsurile pe care le veţi da, la prezentul chestionar, nu se admit ştersături sau adăugiri; în cazul când greşiţi, greşeala o veţi închide între paranteze şi veţi continua mai departe cu scrisul. Se va scrie pe cât posibil mai citeţ şi în special numele proprii le veţi scri caligrafic şi le veţi sublinia.
Răspunsurile Dvs. la fiecare întrebare să fie pe cât posibil mai detailate şi precise.
Fiecare pagină scrisă de DVs. o veţi semna.
Veţi scrie pe ambele părţi ale hârtiei.

902

~~00907~~

19. Tratați detaliat activitatea D-v. ziaristică
- ziarele la care ați colaborat -
- Funcțiunile avute
- Linia politică a fiecărui ziar la care ați lucrat.
- Cauzele pentru care - eventual - ați plecat dela un ziar și ați trecut la un altul.

20. Tratați detaliat activitatea D-v. din cursul războiului 1941-1945.
- Ce misiune ați avut în Odesa?

C. 32.470. — M. O., Imprimeria Națională.

Răspuns la chestionar

1) Sunt născut în Brăila la 20 iulie 1905. Am plecat din acest oraș cu prilejul studiilor universitare pentru a mă stabili în Capitală. M'am căsătorit la Paris, unde făceam studii de doctorat în drept, în anul 1930 cu actuala mea soție actrița Lilli Carandino născută Gușeilă. După terminarea studiilor am făcut câțiva ani de avocatură în București dar am practicat mai cu setre jurnalistica profesie pentru care am optat cu exclusivitate.

2) Sunt absolvent al liceului N. Bălcescu din Brăila. Licența în drept mi-am luat-o la facultatea din București în anul 1927. Apoi am plecat la Paris pentru doctorat.

3) Am urmat la Paris cursurile de doctorat în drept. Dar m'am înapoiat înainte de a-mi da teza din lipsă de mijloace. În tot acest răstimp nu am avut legături decât cu cercuri studențești românești. Celelalte cunoștințe pe care le-am contractat la întâmplare au rămas în epocă, după întoarcerea mea în țară nemaiavând nici-un fel de corespondență sau contact cu lumea de acolo

4) După încheierea studiilor n'am mai fost în străinătate decât în calitate de ziarist o singură dată însoțind pe Nicolae Titulescu la conferința dela Belgrad a Micii Înțelegeri ca trimis al ziarului „Facla". Data aproximativă trebuie să fie 1935-1936. Am cunoscut, în puținele zile cât a durat conferința, personalitățile oficiale în cadrul recepțiilor și al lucrărilor conferinței. Nu am întreținut ulterior nici-un fel de relațiuni cu aceste personalități din amintirea cărora mi-a rămas doar memoria unui nume sau a unei figuri (Rustu Aras, Politis, Stoiadinovici etc.)

5) Am intrat în viața politică aproape în acelaș timp cu intrarea în viața gazetărească. Nu-mi reamintesc de vre-o înscriere formală, dar în calitate de ziarist politic, redactor și apoi prim redactor la „Facla" am scris în vederile democratice ale partidului național-țărănesc care erau și

ale mele. Nu am avut, de atunci și până ce am preluat conducerea ziarului „Dreptatea" nici-o funcție oficială în partid. Calitatea de membru a delegației permanente pe care o dețin, este dealtminteri legată statutar de aceia a direcției oficiosului.

6) N'am fost niciodată în streinătate în interesul partidului.

7) Vezi răspunsul precedent.

8) După știința mea și după faima publică partidul național-țărănesc n'a fost niciodată subvenționat de vre-o putere streină.

9) Din anul 1939 și până la 23 August 1944 am împărtășit soarta tuturor democraților în perioade dictatoriale. Funcționar la Ministerul Propagandei în direcția presei am fost dat afară de legionari, ca „comunist", fără să mai fiu reprimit după rebeliune din cauza rapoartelor Gestapoului și ale Serviciului secret care mă desemnau drept „periculos agent comunist" și drept antigerman. La izbucnirea războiului antisovietic pentru a evita mergerea pe front sau înrolarea în Serviciul de Propagandă al armatei m'am mobilizat pentru lucru la ziarul „Curentul". Atitudinea mea net și violent antigermană și antirăzboinică a determinat dealtminteri după numeroase percheziții și convocări la prefectura de Poliție internarea mea în lagărul dela Târgu-Jiu. In toată această perioadă nu am avut absolut nici-un fel de legătură cu streinătatea.

10) Dela 23 August 1944 și până în prezent am militat în presa partidului național-țărănesc pentru democrație și libertate. Am scos sub bombele aviației germane primul număr al ziarului „Dreptatea" și am colaborat la primul număr al „Libertății". Ales de Adunarea generală a Sindicatului ziariștilor ca membru în comitet și ca membru în comisia de epurare am procedat alături de colegii mei la eliminarea elementelor reacționare din breaslă. Ca membru în comisia de autorizare a publicațiunilor și ziarelor, de pe lângă Ministerul de Externe și ulterior de pe lângă Ministerul Propagandei am îndeplinit în aceleași condițiuni, același oficiu. Sub direcția d-lui Victor Eftimiu la Teatrul Național am fost numit

2
904

membru în comitetul de lectură al Instituției, ca reprezentant al criticilor dramatici al căror președinte eram. După plecarea d-lui Victor Eftimiu dela direcție d. Ghiță Pop ministrul al Artelor mi-a dat delegație de director general al Teatrelor și Operelor și director al Teatrului Național. Am ocupat aceste funcțiuni până la 6 Martie când ele au fost respectiv ocupate de d-nii N. D. Cocea, Tudor Vianu și Vrăbiescu ministru al Artelor fiind d. Mihail Ralea. Restul activită-ții mele politice se confundă cu activitatea mea gazetărească despre care voi vorbi mai jos. Nici în acest timp nu am avut nici-un fel de activitate politică externă mărginindu-mă doar cu reprezentanții Marilor Aliați la relații de recepție oficială.

11) Sunt director al ziarului „Dreptatea"

12) Veniturile mele se reduc la salariul lunar în ultimul timp de 15 milioane și la câștigurile soției mele din profesiunea de actriță. Mai am și dela Teatrul Național 2,5 milioane lunar ca membru în comitet.

13) Nu posed nici-un fel de avere imobilă. Posed o hârtie de o sută de dolari găsită asupra mea sumă provenind din economiile mele și aflată în posesia mea de circa patru (cinci) ani de zile

14) Nu am nici-un fel de depozit de valori sau bijuterii în țară sau în streinătate.

15) Vezi răspunsul de mai sus

16) Am fost deținut în lagărul din Târgu Jiu pentru sentimentele și activitatea proaliată timp de trei luni de zile în anul 1943. In anul 1945 am fost arestat, cam în lunile Iulie-August, și deținut 17 zile în celulă la Ministerul de Interne. Cercetările dând rezultat absolut negativ am fost pus în libertate. Pentru delicte de drept comun nu am fost arestat niciodată

17) Sunt sublocotenent de rezervă în Reg. 3. Art. Franța. Am fost mobilizat pentru lucru în tot timpul războiului. Nu am fost pe front. Nu am luat parte la nici-o luptă. Nu port nici-un fel de decorație română sau streină —

18) In ceeace privește situația politică din România activitatea mea gazetărească publică și semnată stă mărturie că am considerat

și o consider sub unghiu democratic. Sunt unul dintre puținii zia-riști profesioniști, care deși având o activitate constantă nu și-au dezmințit opiniile nici nu s'au închinat în fața dictatorilor. Am scris în vremuri grele în apărarea libertăților publice, împotriva urii de rasă, pentru o politică alături de Marii Aliați și îndeosebi, ca sprijinitor în presă a politicii lui N. Titulescu, pentru o apropiere cât mai strânsă de U.R.S.S. Nu am în toată activitatea mea de ziarist nici-un articol antisemit, nici-un articol fascist, nici-un articol antisovietic. Ideile mele nu s'au schimbat după 23 August. Dacă am combătut actualul regim din țară atacul s'a referit mai cu osebire la metode și nu la principii, eu continuând să mă consider om de stânga și democrat, așa cum dealtfel numeroși prieteni și tovarăși de luptă de pe vremuri n'au încetat o singură clipă să mă considere. Socotesc situația politică în care se zbate țara datorită neînțelegerilor dintre Marii Aliați și sper că spulbe-rarea acestor neînțelegeri va aduce cât mai neîntârziat o paci-ficare internă. Consider dealtminteri perioada de încordare prin care trecem drept o urmare până la un punct firească a războiului lung și a regimurilor de dictatură apuse. Nu se pot elimina dela o zi la alta deprinderi vechi, nici nu se poate improviza un personal politic nou.

Bătălia politică dintre partidele democratice solidare la înfăptuirea actului dela 23 August nu este de natură, după părerea mea să consolideze așezările democratice. De pe urma acestor sfâșieri nu pot profita decât partidele de dreapta, eliminate pentru moment din jocul politic dar în realitate beneficiare de pe urma spectacolului la care asistă. Tineretul îndeosebi riscă să cadă din nou în acest fel în mrejele extremismului de tip fascist. — Nu am așteptat în-carcerarea mea de astăzi pentru a-mi exprima sentimentele față de Marii Aliați și în deosebi față de U.R.S.S. Cred că România are datoria și interesul de a purta o politică de bună vecină-tate cu U.R.S.S politică fundată în respect și în stima recipro-că. Nu-mi închipui însă, că, dincolo de dificultățile prezente, această politică ar contraveni unor relații normale culturale, economice și de toată natura cu U.S.A, cu Franța, cu Marea Britanie. In ceeace privește viitorul sunt convins că el nu poate aduce decât progresul ideilor democratice în lume, tri-umful democrației politice alături de al democrației sociale și o eră de pace menită să liniștească sufletele pe care conflictele mondiale, asupririle și constrângerile de tot soiul timp de peste douăzeci de ani cu atâta înverșunare le-au rănit.

19) Activitatea mea ziaristică se poate despărți în trei perioade distincte: înainte de dictatură, în timpul dictaturilor și a războiului, după 23 August 1944.

Înainte de dictatură am scris în mai toate ziarele și hebdomadarele timpului de nuanță cât de cât democratică. Am fost redactor și apoi prim redactor la "Facla", am scris la "Lumea Românească" la "Credința" la "Azi" la "Reporter" la "Încotro" "la Timpul" la "Dimineața". În general deși lipsit de mijloace personale și la început chiar de trecere profesională m'am străduit în toate redacțiile prin care am trecut să apăr ideia democratică, să lupt pentru ușurarea condiției deținuților politici și să protestez împotriva metodelor de conducere dictatorială izbutind uneori să determin atitudinea gazetei și de cele mai multe ori să plec fiind considerat indezirabil. Am scris în variate domenii păstrând însă cu oarecare constanță cronica de politică externă (la "Facla" îndeosebi) cronică în care am luptat cu vehemență pentru ideile titulesciene. Am făcut însă concomitent reportaj politic intern (la "Credința" și la "Lumea Românească") note polemice literare și politice (Facla, Reporter, Încotro, Azi) reportaje de senzație ("Dimineața" și "Timpul") și am semnat numeroase articole de fond în gazetele vremii. Am avut în acel timp funcții de redactor și de prim redactor, de colaborator extern și de director al unei reviste "Cronica" suspendate de guvernul Goga-Cuza. Am scris sporadic și cronici de teatru, am redactat pagini teatrale și culturale. (Facla, Azi, Popularul etc. etc.). Odată cu înființarea dictaturilor în 1938 fiind ziarist profesionist și neavând alte mijloace de existență am cultivat cronica teatrală cu exclusivitate și marele reportaj. Astfel am fost cronicar de teatru al ziarului "România" și am publicat acolo "Viața cântăreței Darclée" și "Viața lui Tănase". Se vede însă că au fost nemulțumiri față de genul meu de activitate așa încât am fost concediat. Este drept că refuzasem cu întârziere să scriu articole politice de preamărire a regimului. Fără angajament și fără posibilitate de a întrevede într'un viitor apropiat vre-unul am fost constrâns să intru funcționar la direcția presei. Mi s'a încredințat serviciul de radio ascultare pe care alături de col. Ghimuș delegat al Statului Major l'am organizat. Din această slujbă am fost dat afară, după ce am refuzat să-mi dau demisia, de regimul legionar. Și nu am mai fost reprimit așa cum am

N. Carandino

amintit mai sus, după rebeliune, deși alți colegi de ai mei tot democrați aflați în situații similare ori n-au fost deranjați din funcții ori au fost imediat reprimiți. Împotriva mea erau rapoarte precise ale diverselor Siguranțe și servicii secrete. Am rămas șomer mai multă vreme și începutul războiului antisovietic m-a surprins fără mijloace de existență asigurate și cu situația militară neclară. Nu voiam să merg cu nici-un preț pe front împotriva Rusiei Sovietice și nu voiam nici să-mi recunosc semnătura scriind articole de propagandă militară la normativ german. Pamfil Șeicaru care mă cunoștea și îmi aprecia valoarea profesională mi-a propus atunci mobilizarea pentru lucru la "Curentul" în schimbul conducerii unui „Dicționar politic" lucrare care urma să apară alfabetic în broșuri săptămânale. Am acceptat în urma promisiunii pe care mi-a făcut-o de a fi complet independent, de a redacta dicționarul în mod obiectiv și științific, de a-mi lua colaboratorii pe care îi voi socoti necesari. Dar după mai multe luni de amânări, arătându-i ce lucrasem n-a socotit oportun și util să înfrunte cenzura și atmosfera politică tipărind materialul adunat. Instituția mea avea un buget, prin forța lucrurilor deficitar. Om de afaceri a încercat să-și recupereze pierderile utilizându-mă în gazetele lui. Dar încercările de cronică dramatică și de articole fanteziste și subversive nu corespundeau cu linia ziarelor și cu climatul politic. Succesul comercial al "Timpului familiei" i-a dat o ideie salvatoare. Așa s-a născut „Curentul familiei" de care am îngrijit până la dispariție și care mi-a permis să evit atât lupta pe front contra Aliaților firești cât și degradarea S. P.-ului. Am publicat în paginile acestui săptămânal vieți romanțate, rubrici de modă, de jocuri, de teatru, de cinematograf, de gastronomie, romane polițiste și altele apelând la colaborarea oamenilor de stânga din presă și din literatură pe care îi știam lipsiți de mijloace, la concursul comuniștilor, al evreilor și al social-democraților pe care îi cunoșteam și a căror identitate reală sub anonimat sau sub pseudonim a rămas până în zilele noastre.

Întretimp alături de prietenul și de tovarășul meu de lagăr Zaharia Stancu am scos o revistă lunară de cultură generală intitulată „Revista Română". În paginile ei au colaborat mai toți scriitorii progresiști

care urmau după 23 August să se afirme și în alte publicații. Împrejurările pe lângă înclinația naturală m'au determinat în acel timp să mă ocup mai mult de teatru. Aveam pe deoparte o preocupare străină de vigilența încordată a poliției și puteam pe de alta să-mi exercit spiritul critic [illegible] într'un domeniu, până când am început să-l abordez mai liber. La „Rampa" și apoi la „Bis" am simțit de înfruntat rigorile cenzurii și am fost chemat de mai multe ori pe strada Academiei până ce mi s'a pus în vedere că dacă voi continua în același fel cronicile mele nu vor putea să apară. După 23 August am abandonat cronica teatrală pentru gazetăria politică. Am mai găsit totuși timp să scot un magazin cultural „Revista familiei" care, după 6 Martie, din motive financiare a dispărut. Dar activitatea mea de presă în această perioadă stă înscrisă în paginile „Curentului" al cărui redactor am fost și în paginile „Dreptății" unde am funcționat ca prim redactor, animator și apoi director. În tot timpul dictaturilor am jucat un rol însemnat în politica profesională. Colegii mei m'au ales ani de-a rândul vicepreședinte al „Uniunii Ziariștilor Profesioniști" alături de Zaharia Stancu al doilea vicepreședinte și de Ion Vinea președinte. Toți trei am protestat prin memorii, telegrame și discursuri împotriva regimului de cenzură la care era supusă presa, glasul nostru fiind aproape singurul care s'a afirmat pentru libertatea scrisului în acea sinistră perioadă. Personal am luat cuvântul în toate adunările de ziariști din ultimii zece ani și, pe că erau legionarii, pe că erau antonescienii la putere nu m'am sfiit să cer respectul drepturilor constituționale, cu toate riscurile pe care le comporta atunci o asemenea atitudine publică -

N. Carandino

20) Nu am avut la Odesa nici-un fel de misiune. M'am dus acolo în timpul războiului și am stat două zile împreună cu alți cronicari dramatici în marea lor majoritate progresiști, pentru a asista la deschiderea Teatrului Național din Odesa și în deosebi la premiera lui „Cyrano de Bergerac" cu Ion Iancovescu. Acesta a fost cel puțin pretextul pe care l'am invocat. În realitate ardeam de nerăbdare să luăm contact cu viața rusească să cunoaștem pe actorii și pe muzicanții ruși, să cunoaștem felul de viață sovietic atât cât mai rămăsese. Prietenia lui Aurel Ion Maican directorul Teatrului din Odesa a prilejuit această vizită care a avut loc în tovărășia lui Ionel Țăranu, lui Dan Petrașincu, a Lucici Demetrius și a altor câtorva publiciști și ziariști democrați. Odată ajunși am aflat că premiera lui „Cyrano" se amânase și am asistat în schimb la „Chemarea Codrului" de Diamandi. Dar în schimb am văzut un frumos spectacol de operă și altul de teatru de copii. Despre cele văzute am scris două articole în „Curentul familiei" care au putut vedea cu mare greutate lumina tiparului. Deoarece erau în realitate un omagiu adus artei și spiritualității slave. La acestea și numai la acestea se reduce „misiunea" pe care am avut-o la Odessa. Îi rămân și astăzi recunoscător lui Maican și îmi închipui că la fel și ceilalți colegi ai mei de presă pentru prilejul unic pe care mi l'a oferit de a asculta admirabili cântăreți, de a vedea străluciți baletiști ruși într'un timp atât de scurt și cu un alibi atât de ingenios față de poliție și siguranța româno-germană.

N.B. Am omis printre ziarele la care am colaborat după 23 August să citez ziarul „Ardealul". După

6 Martie presa reaționar-fascistă fusese suspendată. Am stat câteva luni în inactivitate și apoi la invitația lui <u>Anton Ionel Mărgeanu</u> pe care îl cunoșteam din faima închisorilor efectuate sub Antonescu am colaborat cu articole semnate la redactarea zilnică a gazetei pe care o conducea. Dela suspendarea „Ardealului" și până la acordul dela Moscova nu am mai scris nicăieri. Pe la 8 Februarie, mi-se pare, anul 1946 a reapărut sub auspiciile marilor Aliați, „Dreptatea" la care am funcționat la început ca prim redactor, iar după plecarea d-lui <u>Nestor Badea</u>, ca director. Dela această dată și până la arestarea mea am scris aproape zilnic articole semnate în pagina I-a acestui ziar, articole care exprimau orientarea democratică și legalistă a semnatarului în viața publică a țării.

908

CHESTIONAR

1.- Ce atitudine a avut conducerea P.N.T., imediat după 23 August, odată cu izgonirea trupelor Hitleriste față de situația internă?

2.- Dar față de situația externă?

3.- Ce a urmărit conducerea P.N.T. prin această atitudine?

4.- Care a fost rolul P.N.T., în Guvernele Sănătescu și Rădescu?

5.- Ce rol a avut conducerea P.N.T în opera Guvernelor Sănătescu și Rădescu de sabotare, a aplicării convenției de Armistițiu și de împiedicare a desvoltării activității forțelor democratice din țară?

6.- Care a fost rolul conducerii P.N.T., în evenimentele dela 24 Februarie 1945.?

7.- Ce atitudine a adoptat conducerea P.N.T., după formarea Guvernului de Largă Concentrare Democratică condusă de Dl. PETRU GROZA?

8.- Ce rol a avut conducerea P.N.T. în conflictul constitutional în preajma lui 23 August 1945?

9.- Ce formă organizatorice a adoptat pentru partid conducerea P.N.T. în lupta contra Guvernului Dr.GROZA dela 6 Martie 1945 și până în luna Ianuarie 1946, după Conferința dela Moscova.?

10.- Ce metode de luptă a adoptat conducerea P,N.T., în aceiasi perioadă?

11.- Ce a urmărit conducerea P.N.T. prin trimiterea unui reprezentant în Guvern.?

12.- Dece căuta conducerea P.N.T., să imprime ,atât prin presa ei, si în special prin "Dreptatea" -cât și prin manifeste ,spiritul de rezistență,precum si spiritul șovin, rasial, anti-democratic si anti-sovietic.?

13.- Cine a trasat aceasta linie de conduită pentru presa si publicatiile partidului?

14.- Cine avea conducerea efectivă a presei partidului?

15.-Care a fost atitudinea conducerii P.N.T.,față de alegeri, în preajma lor cât si după efectuarea lor?

16. - Care a fost forma de luptă preconizată /respectiv aplicată/ de conducerea P.N.T., in aceia epocă?

17.- Ce fel de memorii si proteste si la ce dată a remis conducerea P.N.T., misiunilor Streine.?

18.- Ce continut aveau acestea?

19- Ce scop se urmărea prin ele?

2o.In ~~ss~~ colaborare cu ce partide au fost intocmnite aceste memorii si proteste?

21.Ce rezultat au avut ele, respectiv care a fost atitudinea destinatarilor fată de ele

22.- Prin cine a mentinut conducerea P.N.T., legătura cu Misiunile Streine /Anglo-Americană?

23.- Cine dintre memebrii marcanti ai P.N.T., se afla in străinătate?

24.- Care este atitudinea P.N.T., fată de U.R.S.S.?

./.

911

25.- Cum explicati că legaturile P.N.T.,în tară si străinătate nu au nici o condingentă cu U,R.S.S.?

Cum explicati că asemenea manifestări n'au fost [illegible] de cond. P.N.T.

26.- Care sunt motivele pentru care P.N.T.,nu a fost niciodată prezent în toate actele poporului de prietenie si colabobare cuU?R.S.S.?

27.- Recunoasteţi utilitatea si promtitudinea sprijinului Soviatic în domentul politic si economic?

28.- Cum explicati tăcerea presei P.N.T., /"Dreptatea" fată de aceste ajutoare? – S'a publicat – de exemplu – [illegible] U.R.S.S.

~~29.- Ce personalităţi marcante fosti membrii ai P.N.T.,se află în străinătate?~~

30.- Ce stiţi despre activitatea membrilor marcanti ai P.N.T.,precum si a fostilor membrii - personalităţi marcante- aflate în străinătate?

31.- Prin cine ţinea conducerea P.N.T.,legătura cu aceste persoane aflate în străinătate?

32Ce stiţi despre activitatea lui GAFENCU în preajma si în timpul conferintei de Pace dela Paris.

./.

33.- Cine ia imprimat lui Gafencu atitudinea pe care a adoptat-o?

34.- Cine a avut initiativa actiunii pornite de GAFENCU?

35.- Ce stiţi despre propunerea făcută acum 8 luni de MACEC conducerii P.N.T., pentru formarea "Frontului Verde". In tările din Sub-Estul Europei?

36.- Cine din conducerea P.N.T., a primit această propunere?

37.- Ce for al partidului a discutat aceasta propunere?

38.- Ce ştiţi despre existenţa si activitatea unui aşa zis "Partid Social Crestin Român", in străinătate?

39.- Cine a avut initiativa creerii acestui partid.?

40. De sprijinul cui s'a bucurat, respectiv se bucură acest partid?

41.- Cine se afla in conducerea acestui paetid?

42.- Ce scopurui si-a fixat acest partid pe plan intern?

43.- Dar pe plan extern?

44.- Care sunt metodele de luptă preco-.nizate,respectiv folosite ,de acest partid?

45.- Ce legături are acest partid cu ţara?

46.- Când s'a luat hotărârea ca unii din conducetării P.N.T.,să plece in străinătate?

De vre'o lună si jumătate , două.

47.- Ce a determinat conducerea P.N.T.,să ia aceasta hotărâre?

Pe plan intern: ingustarea bazei pe care să poată activa partidul,datorit cresterii forţelor democratice şi realizărilor Guvernului.
Pe plan exter: considerentul conducerii partidului că este favorabilă conjungtura politică prevăzând ascuţirea crescândă a divergentelor politice,intre marii aliati,ciocniri politice

violente si eventual chiar ciocniri militare.

48.Ce anume a determinat conducerea P.N.T., să aprecieze astfel situatia ?	Rapoarte,sfaturi, sau indrumări primite din străinătate; sfaturi,saux indrumări primite din partea unor reprezentanţi streini;declaraţii ale unor personalităţi politice streine; cunostinţa unor evenimente ce aveau să survină.
49.- Ce s'a urmărit prin acesta plecare?	Organizarea rezistenţei si a luptei împotriva regimului şi a Guvernului ţării.
50.- Prin ce mijloace si metode urma să se înfăptuiască acest scop?	Prin formarea unui comitet de rezistenţă, a unui guvern in exil, prin organizarea elementelor compromise aflate in străinătate /legionari/ colaborationisti, transfugi, aflati internati in lagăre sau inregimentati in formatiuni paramilitare /, prin antrenarea unor guverne streine ca să intervină in treburile interne ale ţării noastre sau să exercite presiuni diplomatice.
51.- Pe sprijinul cui s'a contat in aceasta actiune?	Pe sprijinul membrilor si simpatizantilor marcanti ai P.N.T., din străinătate /nume....../, pe sprijinul financiar, politic si eventual militar al unor puteri streine.

52.- Când ati meditat primaoară la plecare?
- Pe la jum ătatea lunei Iunie, în ce stadiu vă aflaţi?
- Care au fost motivele determinante?
- Cine va dat sugestia?
- Unde urma să plecati?
- Cu cine?
- In ce scop?
- Cu cine trebuia să luaţi legătura în străinătate?
- In ce scop?
- Cu Dl. IULIU MANIU, când ati discutat primaoară a supra plecării?
- Data?
- Unde veti pleca,?
- Cu cine?
- Misiunea?
- Ce ati făcut între 5-14 Iulie a.c.
- Din ziua de 5 Iulie ati luat concediu în legătură cu disimularea plecării?
- Când s'a discutat plecarea în Turcia, Elvetia Franţa si Anglia?
- Unde mergeaţi?
- Cu cine intenţionaţi să luaţi legătură?
- Atci cu cine ati luat legătura înainte de a pleca?

53.- Cine si din ce fonduri urma să vă finanteze pe timpul călătoriei?
- Din ce fonduri si cine urma să vă asigure traiul în străinătate-
- Cu ce mijloace urma să asiguraţi realizarea misiunii Dvs., în străinătate?
- Ce ati discutat cu Dl. MANIU, în această privintă? Dar cu ceilalţi mrmbtii ai grupului?
- Ce legătură era între ziarul "Dreptatea" cu ziarul "Ardéalul" ?
- Cine susţinea ziarul?
- Cu ce fonduri?
- Cine da directive?

./.

4.- Cănoastetti pe coman dorul CIOROIU?
- De când?
- Cine vi la recomandat?
- Ce raporturi ati avut cu el?
- A colaborat la ziarul "Dreptatea"
- Ce articole a scris ? Când?
- Ce lucrări de documentare a făcut?
Cui i le-a difuzat?
- Care sunt persoanele din P.N.T.,cu care avea legaturi?
- Ce părere avea Comandarul CIOROIU despre activitatea P.N.T.

28

917
~~108~~

F I S E.
25 Iulie 1947.

~~00922~~

CARANDINO NICOLAE

După 23 August 1944, ivindu-se divergente de păreri cu Blcul Democratic, Partidul National-Tărănesc, a urmat linia intereselor sale proprii.

Fată de politica externă se urmărea apropierea de marii aliati.

Nu are cunostintă dacă conducerea P.N.T.-ului a avut vre'un rol în evenimentele dela 24 Februarie 1945.

Conducerea P.N.T.-ului a luat pozitie potrivnică Guvernului de Largă Concentrare Democratică PETRU GROZA, după formarea acestuia.

Rolul reprezentantului P.N.T., in Guvern după acodul dela Moscova era de a controla aplicarea acestuia.

Partidul a luat pozitie hotărâtă in alegeri de luptă contra B.P.D.-ului.

Memorii de protest intocmite după alegeri au fost trimise Misiunilor străine, urmărindu-se efectuarea unor noui alegeri.

Legătura cu misiunile streine era mentinută de Dl. IULIU MANIU, de secretarii săi şi de Dl. VASILE SERDICI, car cu ataşatii de presă englezi şi americani, o avea el.

Partidul National-Tărănesc a dus şi înainte si după 23 August, o politică de apropriere şi sincere colaborare cu U.R.S.S.-

Crede că partidul n'a socotit necesare manifestări publice de prietenie fată de U.R.S.S., fiind cunoscute sentimentele de admiratie si de gratitudine ale P.N.T.-ului fată de U.R.S.S.-

Nu cunoaşte activitatea membrilor marcanti ai P.N.T.-ului sau fosti membrii aflati in străinătate, şi nici prin cine se făcea legătura cu acestia.

Nu are cunostintă despre formarea Frontului Verde in Sud-Estul Europei si nici despre Partidul Social Crestin Român

./.

27

109 918

din străinătate.

Plecarea s'a în străinătate s'a făcut din inițiativă strict personală.

Cu o lună înainte de 13 Iulie, a discutat cu dl. MANIU plecarea sa în străinătate și acesta a consimțit. Cunoștință însă despre data plecării n'a luat însă decât la 13 Iulie, când a fost chemat de Dl. IULIU MANIU.

Activitatea sa în străinătate avea să constea în lupta pentru democrație, pentru libertățile publice și pentru ușurarea soartei deținuților politici.

Nu avea legături în străinătate și acestea le-ar fi făcut după împrejurări și după nevoi.

A colaborat la ziarul "Ardealul, fără a avea însă directive de colaborare.

Cunoaște pe Comandorul CIOROIU, acesta a scris la ziarul "Dreptatea", abordând subiecte de ordin general, dar nu cunoaște ce articole a scris.

Nu știe cu ce persoane din partid avea Comandorul CIOROIU legături, crede însă că îl vedea pe Dl. IULIU MANIU.

183

919

R E F R A T

00924

Asupra anchetatului N.CARANDINO.-

Poziţia anchetatului este acea a nu şti nimic în legătură cu activitatea ilegală a partidului ; - mai mult chiar, - de a nu şti nici în legătură cu aşa zisa activitate legală aproape nimic, pentru a se plasa în afara sferei de importanţă care să-l oblige a cunoaşte activitatea ilegală.-

Ce recunoaşte : Recunoaşte intenţia de a pleca în străinătate din motive personale,iniţiativa aparţinându-i, - şi eventualitatea de a lupta pentru promovarea obiectivelor P.N.T. (declaraţia 28.VII.1947),"pe linia păstrată în ţară şi condusă peste hotare de Ion Mihalache " (declaraţia din 18.VII.1947).- Deasemenea recunoaşte că a întrebat pe Maniu " că dacă pleacă ce ar avea de făc în străinătate " (declaraţia 13.IX.1947).-

Recunoaşte că " tonul şi linia ziarului " Dreptatea "erau indicate de Maniu (declaraţia 4.VIII.1947 şi 4.IX.1947).-

Recunoaşte că Maniu i-a dat dispoziţiuni " să nu atace pe Gafencu în gazetă,deoarece duce în străinătate o activitate interesantă în concordanţă cu vederile P.N.T " (declaraţia din 5.VIII.1947).-

Recunoaşte că P.N.T. prin " intreaga activitate şi luptă din ţară şi străinătate urmărea răsturnarea regimului instaurat la 6 Martie 1945 (declaraţia 5.VIII.1947).-

Recunoaşte tipărirea de comunicate şi articole cenzurate (declaraţia din 5 August 1947)I şi II.-

Recunoaşte că a condus biroul de presă al P.N.T. şi că a redactat Buletinul de Presă cu material dela Secretariat dela conducători şi dela Radio şi că a făcut angajări de personal pentru acest birou (declaraţia 1 şi 2 din 5.IX.1947).-

Recunoaşte că a cunoscut şi a avut relaţii cu reprezentanţii misiunilor engleză şi americană:Key,Bennett,Frank Shea,Sam Butta,Dunham (declaraţia 1.IX.1947).-

Ce nu recunoaşte: Nu recunoaşte că a avut instrucţiuni şi misiune pentru străinătate.- Nu recunoaşte că a avut discuţiuni

./.

cu Maniu referitor la misiunea în străinătate.-

Pe aceste chestiuni este în contrazicere cu Maniu care " ....cu mai mult timp înainte de 14.VII.1947 am discutat cu personalităţi importante din partid necesitatea de a pleca peste hotare ..... La fel am discutat cu mai mult timp înainte de data plecării şi cu Dl.Carandino despre plecarea D-sale în străinătate " (declaraţia 19.VII.1947/ şi " scopul pentru care Dl.Carandino trebuia să plece era ca de îndată ce va ajunge în America să redacteze o gazetă românească care să reprezinte linia politică a partidului nostru şi în acelaş timp să ţină legătura cu gazetarii străini (declaraţia Maniu 5.IX.1947).- Carandino nu recunoaşte nici una din aceste afirmaţiuni.-(Declaraţia din 13.IX.1947).-

Nu recunoaşte că urma să plece în străinătate în cadrul unei acţiuni foarte importante (declaraţia Maniu 5.VIII.1947) şi susţine că nu a avut nici o cunoştinţă (decalaraţia 13.IX.1947)

Nu recunoaşte că a fost trimis în străinătate de Maniu (....i-am comunicat posibilitatea ce am avut de a trmite în străinătate.- Declaraţia Maniu 7.IX.1947)dar susţine că " ..... din alte motive mai importante m'a chemat (Maniu) şi anume propunerea de plecare " (declaraţia 13.IX.1947) şi recunoaşte că " în concepţia mea misiunea era aceia desprinsă tot din conversaţie de a lupta pentru democraţie....." (declaraţia 1.IX.1947).-

Nu recunoaşte că a avut cunoştinţă de existenţa grupului din străinătate şi nici că avea cunoştinţă de legăturile acestuia cu Maniu (declaraţia 5 şi 6 August 1947).-

Nu recunoaşte că ar avea cunoştinţă în legătură cu activitatea şi scopul C.P.M.-

<u>Ce declară despre alţii</u> :

Despre Iuliu Maniu : " Linia generală a Dreptăţii era fixată de Dl.Maniu,linie de luptă intransigentă (declaraţia 4.IX.1947)

" Iuliu Maniu s'a văzut obligat să dea comunicatul cunoscut prin care gărzile erau dizolvate ......Dizolvarea avea cusurul de a recunoaşte implicit apartenenţa de partid până în acel moment.- (declaraţia 4.IX.1947).-

" Am auzit că Dl.Iuliu Maniu a primit din străinătate o scrisoare de omagiu din partea mai multor persoane,printre semnături mi s'ar fi citat numele D-lor Gafencu?Tillea,Augustin

921

Popa | Popa şi alţii.-
" Cu ocazia unei discuţii avută însă cu Dl. Maniu privitor la o notă apărută în gazetă, ne-a dat dispoziţiuni să nu fie atacat Dl. Gafencu în gazetă,deoarece duce în străinătate o activitate interesantă în concordanţă cu vederile partidului,naţional - ţărănesc.-

Despre Ilie Lazăr : " Stiu că pregătirea acestei manifestaţii (8 Noembrie 1945)a fost făcută de Dl.Ilie Lazăr cu concursul colaboratorilor săi apropiaţi.-
" Stiu că a fost delegat de Dl.Iuliu Maniu să se ocupe cu chestiunile muncitoreşti şi propaganda în sânul muncitorimii (declaraţia 3.IX.1947).-

Despre N.Penescu : ".....se ocupa în mod deosebit de redactarea memoriilor şi protestelor înaintate către Marii Aliaţi (declaraţia 3.IX.1947).-

Despre C-dor Ciotoiu : " Il frecventa în partid pe Dl.Maniu şi pe Dl.Mihalache.-
" Intocmea diferite lucrări cu caracter militar dintre care mi-a prezentat şi mie un studiu asupra contribuţiei noastre la războiul anti-hitlerist,unul asupra organizării Ministerului Aerului şi Marinei.- Bănuesc că a înaintat şi conducerii de partid studiile sale.- (declaraţia 5.VIII.1947)

<u>CONCLUZIUNI</u> : Anchetatul profită de lipsa de documente împotriva lui pentru a nega orice cunoştinţă Stie precis,chiar dacă nu i s'a comunicat direct, - cari urmau să fie sarcinile lor în străinătate.-
Este necesară o confruntare cu Maniu.-

NICOLAE CARANDINO

I.- ACTIVITATEA IN P.N.T.

1.- NICOLAE CARANDINO este unul dintre membrii marcanti ai P.N.T., face parte din Delegatia Permanentă pe baza calitătei de director al ziarului " DREPTATEA "

2.- Având increderea lui MANIU si MIHAIL POPOVICI el primeste sarcina de a conduce persa partidului având ca organ superior direct pe MANIU.

In această calitatea CARANDINO imprimă Dreptătii ca si intregei prese de partid un ton de escesivă vehementă contra regimului democratic, de instigare la ură de rasă si de dusmănie contra U.R.S.S. / declaratia din 4 August 1947 fila...../

3.- La această atitudine contribuesc si alte elemente cu " tendinte de dreapte" din redactie "DREPTATII" cum ar fi HAGEA si BOCSA MALIN.

4.- Intratine realatiuni strânse cu gazetari anglo-americani, cărora le furnizează informatiile de care acestia au nevoie / declaratia din 4 August si 5 August filele nr...... si nr....../

5.- Tiăreste in redactia "DREPTATII" diferite articole sau comunicate ale P.N.T. oprite de cenzură, pe care le difuzează / declaratia din 5 August 1947 fila nr ....../

6.- Impreună cu comandorul MOCANU se ocupă de atragerea in P.N.T. a unor elemente militare de valoare.

7.- Primeste dela comandorul CIOROIU lucrări cu caracter confidential / 23 August / si secret / planul de reorganizarea MinisteruluinAerului si Marinei /

Declaratia din 25 Iulie 1947 fila nr.........si cea din 12 August 1947 fila nr.......... / c

8.- Conform unui plan bine pregătit de MANIU, N CARANDINO este destinat să plece în străinătate pentru a conduce propaganda in străinătate.-

./.

In această ideie, are o intrevedre cu MANIU, urmând

ca se ocupe de posbilitatea plecării / declaratiile din 15 Iulie fila nr....... si din 27 Iulie fila nr......../

Se duce la Constanta, pentru a studia posibilitatea fugei cu unul din vapoarele turcesti sau anglo-americane aflate in port.

Constatând imposibilitatea, raportează, aceasta lui MANIU care rămâne să hotărască. Declaratia din 17 Iulie fila nr....../

MANIU pune la punct planul fugei si îi dă lui CARANDINO ordinul de plecare in seara de 13 Iulie 1947 incadrându-l in grup MIHALACHE, PENESCU si ILIE LAZAR.-

Primieste cu această ocazie, dela MANIU indicatie asupra unei persoane cu care urma să ia legătura in U.S.A. deasemenea un mesagiu către o persoană din INSTAMBUL / Marioara DECEI / si care să arate că este vorba de o"misiune importantă " in străinătate./ declaratia din 14 Iulie fila nr .... si din 15 Iulie fila nr.... /

II.- Rezultatul Anchetei

1.- In prima declaratie / 14 Iulie 1947 / recunoaste că :

a.- A primit ordin dela MANIU in seara de 13 Iulie să fugă din tară cu avionul;

b.- Din grup făceau parte MIHALACHE, N PENESCU si ILIE LAZAR;

c.- Detalile fugei au fost toate făcute de MANIU au urmate intocmai si au fost arestati in timp ce se urcau in avioane.

2.- In a doua declaratie / 15 Iulie 1947 /.-

Arată că LUCRETIA TANCEA din CLEVELAND MANON / U.S.A. / AURELIA RADU si preot VASILE HATIEGANU i-au fost dictate de MANIU, pentru a lua contact cu ele dacă s'ar fi dus in America.

Cartea de vizită adresată sotiei profesorului ~~in~~ DECEI din Instambul a fost scrisă de VLAD HATIEGANU, dată lui MIHALACHE si ajunsă la el spre a o păstra.-

" Importanta misiune " specificată in această carte de vizită nu o recunoaste.

./.

Arată că in discutia dela MANIU s'a vorbit despi plecarea in TURCIA si dealcolo in Elvetia, Franta, Anglia America / unde ar fi fost cazul /

4.- In a treia declaratie/15 Iulie 1947.-/

Recunoaste că a discutat cu MANIU ideia plecări incă cu o lună inainte, motivele fiind de ordin profesional

Dă detali asupra desfăsurării pregătirilor de fugă din ziua de 13 Iulie 1947.

Arată că sotia sa a plecat la indemnul său, hotorând-o in ultimul moment.

Declară că dacă n'ar fi avut incredere in modul de organizare al plecării n'ar fi putut modifica hotărârea lui MANIU.-

4.- In a patra declaratie / 16 Iulie 1947/ arată că locul de intâlnire era fixat pe o schită, ce a fost arătată de MIHALACHE.

5.- In a cincea si a seasea declaratie/ 17 si 18 Iulie 1947 / sustine că nu a avut documente.-

6.- IN a saptea declaratie / 25 Iulie 1947 recunoaste că :

a.- P.N.T. a sustinut guvernul RADESCU.

b.- Ca s'a sabotat conventia de armistitiu de guvernele SANATESCU SI RADESCU;

c.- Activitatea P.N.T. a contribuit la isbucnirea conflictului intern dela 23 August 1945 .

d.- reprezentantul P.N.T. in guvernul Dr. PETRU GRUZA avea rol de a controla aplicarea conventiei dela Moscova;

e.- Contactul cu misiunile străine era tinut prin VASILE SERDICI si personal de MANIU

f.- Cunostea pe Cdorul CIOROIU, care venea la ziar si aducea articole;

g.- Recunoaste că CIOROIU i-a dat două lucrări / " contributia noastră in războiul anti.hitlerist si reorganizarea unui minister de resort militar, probabil aeronatuica " / si că prbabil aceste lucrări au fost date lui MANIU.

7.- In a opta declaratie / 27 Iulie 1947/ recunoaste că intentia de a părăsi tara cu o lună inainte de data de 13 Iulie, a comunicat sotiei sale si Dnei BADULESCU .

./.

Recunoaste că a fost la Constanta pentru " a vedea cu prprii săi ochi situatia pazei vapoarelor urmărind ideia unei eventuale plecări pe unul din vasele aflate in port, Turcesc Englez sau American ".

Rezultatul l-a comunicat - la inapoiere - sotiei sale Dnei BADULESCU si lui MANIU .-

8.- In a noua declaratie / 28 Iulie 1947/ recunoaste că după inapoierea dela Constanta a discutat cu MANIU necesitatea plecării pe calea aerului, desi era grea ,căci se luaseră măsuri serioase după plecarea comandorului STRATILESCU.-

Recunoaste că a fost apoi la Buzău câteva zile la inapoiere, a vizitat pe MANIU care " la intrebat cum merge cu plecarea " .

ARată că axxxxtcerut voie lui MANIU in seara de 13 Iulie să-si i-a sotia, dar acesta a spus, că dacă este loc este preferabil să plece un bărbat.-

9.- In a zecea declaratie / 28 Iulie 1947/ afirmă că bani urmau să-i procure ceilalti din grup " până se va descurce singur ".

Afirmă, că rolul grupui fugit in străinătate ar fi fost de a continua lupta partidului in străinătate pentru asigurarea libertătiilor publice a democratiei, in sensul programului P.N.T.

lo.- In a unsprezecea declaratie / 31 Iulie 1947/ sustine că nu cunoaste ca misiunea in străinătatea a lui RADESCU, NICULESCU BUZESTI si VISOIANU să fie dată de PANESCU.

Nu cunoaste rolul lui GAFENCU la Paris.

11.- In a douăsprezecea declaratie / 4 Aug.1947/

Recunoaste ax fiavut legături cu PAMFUL SEICARU si că i-a fost colaborator la " Dictionarul Politic " " CURENTUL FAMILIE".

Recunoaste că scoaterea din lagăr in timpul războiului s'a făcut - poate - si prin interventia lui SEICARU.

Recunoaste a fi făcut inscris elogiul lui SEICARU si a lui OCTAVIAN GOGA.

Recunoaste că tonul de critică vehementă al ziarului "DREPTATEA" si atacul contra regimului dela 6 Martie 1945 era imprimat de conducerea partidului si anume personal de IULIU MANIU.

./.

Recunoaste a fi apărut in "DREPTATEA" note insemnări si tendinte anti-arsiale si anti-sovitică.-

Recunoaste a fi avut relatii " normale de informare" cu gazetarii anglo-americani.-

12.- In a treisprezecea declaratie / 4 AUG. 1947/ recunoaste a fi tinut anumite discursuri si care au fost exprosi ca " Rezistenti ", " si fiti prudenti " etc. dar le explică ca inofensive.

Recunoaste ar fi avut relati apropiate cu gazetari BENTI, FRANK ,SHEA, SAM BOTA ,IMPERIU MATEESCU.

13.- In a patrusprezecea decrelatie / 8 August 1947 afirmă că incidentele din timpul alegerilor s-au datorat initiativei conducătoriilor locali.

Afirmă a fi scris articole contra luptei clandestine si ilegale / deci implicit recunoaste că existe asemenea tendinte/ .

14.- In a cincsprezecea declaratie / 5 Aug. 1947/ afirmă că generalul NEGREI, presedintele sectiei militare P.N.T. este un exagerat si violent ,că intr'o campanie electorală a impuscat un adversar politic.-

- Arată că Cdorul MOCANU făcea parte din sectia militară P.N.T. / are impresia /

- Intăreste declaratiile din 25 Iulie 1947 afirmând că CIOROIU " intocmea diferite lucrări cu caracter militar " ,că " i-a prezentat studiile contributie la războiu anti hitlerist si planul de organizarea Ministerul Aerului si Marinei " si că aceste lucrări au fost inaintate la conducerea partidului / bănueste /

- STIE că Cdorul CIOROIU il cunoaste pe generalul PAUL TEODORESCU.

15.- In a saisprezecea declaratie/ 5 August 1947 arată referitor la GAFENCU, că MANIU i-a dat dispozitii să nu-l atace in gazetă, deoarece " duce in străinătate o activitatea interesantă, in concordantă cu vederile partidului national tărănesc.-"

- Recunoaste că P.N.T. in cooperare cu celelalte partide din opozitie " intreaga activitate de luptă din tară si străinătate urmărea răsturnarea regimului instaurat la 6 Martie 1945 si inlocuirea guvernului Dr. PETRU GROZA printr' un guvern care să satisfacă ordinile programatice ale celor trei partide ".-

- Recunoaste că legăturile P.N.T. cu misiunile străine / anglo-americane / aveau caracterul de informare

./.

reciprocă.

Recunoaste că Dl HOCEA si BOCSA MALIN erau elemente inclinate spre dreapta care se dovediseră lipsiti de constantă in ideiile democratice.

16.- In a saptesprezecea si optsprezecea declaratie / 5 August 1947 / recunoaste că unele declaratii ale lui MANIU si comunicate ale delegatiei permanente - cenzurate - erau imprimate la "DREPTATEA" la cererea lui MANIU, pentru a fi comunicate Delegatiei Permanente.-

17.- In a optsprezecea declaratie / 12 August 1947/ arată că dintre prieteni militari si fruntasilor P.N.T. cunoaste pe generalul NEGREI, gral ZORZOR, gral BARBU, gral DRAGANESCU cdor. CIOROIU si Cdor MOCANU.-

Despre MOCANU afirmă că a colaborat la Curentul . Familiei in tâmpul războiului apoi după 23 August la "DREPTATEA".

Ii dădea directive de " moderatie" fiind depăsit de temperament.-

Vizitampe MANIUpentru chestiuni sau insărcinări de ordin militar.-

Afirmă că CIOROIU si MOCANU erau mai apropiati de MANIU de cât de MIHALACHE.-

Intăreste declaratiile anterioare si afirmă că CIOROIU i-a comunicat că "lucrările cu caracter militar cei dăduse ,le-a predat, sau le va da si lui MANIU".-

Reafirmă a fi primit cele două lucrări dela CIOROIU.

III.- CONCLUZIUNI

NICOLAE CARANDINO se face vinovat de :

a.- Instigare la ură de rasă si dusmănie contra unor natiuni unite mainifestată prin "DREPTATEA" pe care o conducea.-

b.- Incercarea continuă de a naste in mase ura contra regimului democratic dela 6 Martie 1945 ;

c.- Participarea directă la pregătirile incercărei de fugă in străinătate, cu sarcină dela MANIU de a găsi mijloace ;

d.- Tentativă de fugă in străinătate prins in fragant delict si contravenind la legea pasapoartelor a politiei de frontieră si a devizelor precum si a dispozitiunilor in vigoare S.A.C.

./.

e.- Autor principal in furtul a două avioane militare .

f.- Incercarea de a fugi in străinătate unde să continue lupta - Cu ajutor străin - pentru răsturnarea pe căile ilegale,a regimului democratic instaurat la 6 Martie 1945.

Crima contra poporului si statului.-

g.- Detinător de lucrări cu caracter secret militar de care nu era in măsură să i-a cunostintă.-

INSPECTOR

Gh. DOBRE,

NICOLAE CARANDINO, tipul gazetarului corupt, aces din anonimat prin activitatea lui informativă pe lângă MIHAI ANTONESCU şi colaborarea cu PAMFIL SEICARU, plătit de GOEBBELS ca reprezentant al propagandei cinematografice naziste în România, era indicat să fie numit şef al presei maniste.-

In această calitate N. CARANDINO în mod consecvent a contribuit efectiv prin atitudinea care a imprimat-o ziarului Dreptatea să creeze şi să menţină artificial tensiunea prevăzută în planul complotului, tensiune pe care IULIU MANIU a iniţiat-o şi realizat-o prin toate mijloacele partidului.-

Rolul şi realizările criminale ale "Dreptăţii" sunt recunoscute chiar de N. CARANDINO.-

" Tonul de critică vehementă al ziarului şi linia de atac împotriva guvernului şi regimului dela 6 Martie, era imprimat de conducerea partidului şi anume personal de dl. I MANIU, care în conversaţiile cu subsemnatul cerea menţinerea "atitudinii" de atac contra guvernului.-

/ dec. NICOLAE CARANDINO 4 August 1947 /

" Atitudinea ziarului de luptă era dictată de Dl. IULIU MANIU şi susţinută de mine.-

/ dec. NICOLAE CARANDINO, 2 Septembrie 1947 /

Membru în delegaţia permanentă a partidului naţional ţărănesc N. CARANDINO a participat şi la celelalte activităţii prin care MANIU hotărâse să aducă la îndeplinire planul complotului.-

Astfel el ţine cuvântări aţâţătoare în întrunirile partidului, sub lozinca complotului " Rezistaţi".-

Deasemeni lucrează şi pe linie informativă cu gazetarii anglo-americani.-

Participarea nemijlocită la complot a lui N. CARANDINO se dovedeşte în modul cel mai compleet prin desemnarea lui de a face parte din guvernul de rezistenţă " pregătit de IULIU MANIU.-

/ A se vedea probele invocate la acuzatul I MANIU sub I, 7, B, a şi d /

Dealtfel NICOLAE CARANDINO a încercat el însuşi să organizeze plecarea în străinătate a grupului de complotişti din care făcea parte .-

" Am fost la Constanţa urmărind să cercetez cu proprii

mai echi situaţia pazei vapoarelor, urmărind ideia unei eventuale plecări pe unul din vasele aflate în port "

/ dec. NICOLAE CARANDINO 27 Iulie 1947 /

" Cu ocazia vizitei ce am făcut dlui MANIU la înapoierea dela Constanţa, i-am comunicat că pe calea mării nu este posibilă plecarea, deoarece vasele sunt supravegheate. Am discutat apoi despre posibilitatea plecării pe calea aerului.-

/ dec. NICOLAE CARANDINO 28 Iulie 1947 /

" La fel am discutat cu mai multă timp înainte de data plecării şi cu dl. CARANDINO despre plecarea d-sale în străinătate "

/ Dec. IULIU MANIU din 19 Iulie 1947 /

Intenţiunile criminale pe care NICOLAE CARANDINO şi grupul de complotişti, prins la Tămădău, urmărea să realizeze în străinătate, rees dintr'o serie de probemai jos invocate.-

Astfel în seara zilei de 13 Iulie 1947, în cabinetul şi în prezenţa lui IULIU MANIU şi a celorlaţi complotişti, martorul Dr. VLAD HATIEGANU îi dă lui NICOLAE CARANDINO un bilet către o persoană din Instambul în care vorbeşte despre " amicii noştri care pleacă intr'o importantă misiune "

NICOLAE CARANDINO însuşi arată că :

" Lupta mea în străinătate s'ar fi încadrat în lupta partidului naţional ţărănesc, pentru răsturnarea regimului instaurat la 6 Martie 1945 "

/ dec. NICOLAE CARANDINO 13 Sept. 1947 /.-

precizând apoi că :

" activitatea mea s'ar fi desfăşurat pe linia păstrată în ţară ţi condusă peste hotare de ION MIHALACHE.-

/ dec. NICOLAE CARANDINO 18 VII. 1947 /

Ca o [illegible] în plus a mentalităţii sale criminale- fasciste, NICOLAE CARANDINO compară pe aeroport plecarea clandestină a grupului de complotişti naţionali ţărănişti, cu evadarea lui "Musselini".-

"Dl. CARANDINO a spus că această fugă este cel mai mare eveniment dela răpirea lui Mussolini".

/ Dec. BORCEA DUMITRU din 22 Iulie 1947 /

./.

- dovedind astfel îndedată că aprecierea şefului său IULIU MANIU, asupra lui, este perfect întemeiată.-

" MANIU mi-a spus că vor pleca MIHALACHE şi CARANDINO spunând despre ei. Aceştia sunt inima şi mintea paertidului "

/ Dec. Dr. C. GAFENCU din 15 Iulie 1947.-/

Din cele arătate mai sus reese clar că NICOLAE CARANDINO a participat activ la complotul organizat de P.N.T, făcându-se astfel vinovat de comiterea infracţiunii prevăzute şi pedepsite de art. 227 c.p.

DIRECTIUNEA SIGURANTEI STATULUI
Serviciul I Bir.1

N O T A

CARANDINO NICOLAE, de profesie avocat şi ziarist, născut la 20 Iulie 1905 la Brăila, de origină greacă, supus român.

Membru marcant al PNT-Maniu şi director al ziarului "Dreptatea".

A făcut ziaristica la Adevărul şi Dimineaţa.

A avut revista cu denumirea "Familia" şi a fost primul redactor al ziarului "Dreptatea şi a ziarului Fapta"

A scris în revista Naţional Tărănistă.

In 1937 a fost director al ziarului "Cronica" iar după dizolvarea partidelor politice, a abandonat gazetăria, devenind cronicar dramatic la diferite publicaţiuni literare şi teatrale.

In guvernele înainte de 6 Martie 1945 a fost directorul general al Teatrului Naţional din Bucureşti.

Este fruntaş al Partidului Naţional Tărănesc - Maniu.

In diverse rânduri a avut legături cu Titel Petrescu căruia ia ripostat că nu a avut destul tact ca să răstoarne situaţia dela PSD.

Are strânse legături cu englezii şi americanii fiind cunoscut în anturajul lui ca un filo-englez.

In Oct.1942 a fost în lagărul dela Tg.Jiu, pentru că difuza ştiri alarmiste şi propagandiste în favoarea anglo-americanilor.

A avut legături cu Legaţia Elveţiană din Bucureşti şi a luat contact în diferite rânduri cu Ministrul RENEER.

Mai are legături politice cu ILIE LAZAR, ZAHARIA STANCU şi alţi ziarişti.

Propaganda ce a făcut-o prin ziaristică a fost contra actualului regim fiind numai în favoarea ţărilor străine.

La 14 Iulie 1947 a fost arestat, deoarece a încercat să fugă peste graniţă cu avionul.

---

96 933

INSPECTORATUL DE SIGURANTA AL CAPITALEI

=====

00938

CARANDINO NICOLAE

Avocat, ziarist,
membru în Delegaţia Permanentă PNT,
Directorul Ziarului "Dreptatea"
Domiciliat Buc. str. Spiru Haret 16.

Născut la 2o Iulie 1905 în oraşul Brăila, supus român de origină greacă.

A făcut ziaristică la Adevărul şi Dimineaţa.

A avut o revistă "Familia" şi a fost prim redactor la "Dreptatea".

Sub regimul dictaturii Antonesciene, funcţiona ca informator pe lângă Cabinetul lui Mihail Antonescu, dând rapoarte secrete asupra ziariştilor de stânga.

A scris la "Curentul", articole filogermane şi antisemite In "Curentul Familiei" făcea propagandă pentru filmele germane A fost Directorul Casei de Filme "U.F.A,"

A fost angajat la ziarul "Curentul" şi "Evenimentul.

La 12 Decembrie 1942, a fost internat în lagărul Tg. Jiu pe timp de 3 luni pentru propagandă anglo-americană.

Sub guvernul Sănătescu, a fost Director General al Teatrului Naţional din Bucureşti.

Activitatea sa politică se rezumă la discuţii şi întâlniri cu diferiţi ziarişti. Este conducătorul politic al ziarului "Dreptatea".

... ...

2u

CARANDINO NICOLAE

Director al ziarului "DREPTATEA", oficiosul Partidului Național Țărănesc. ~~00939~~

Originar din Brăila.

A venit în București, după anul 1932, când a devenit redactor la diverse ziare de mică importanță.

Pe timpul când Subsecretar de Stat la Interne (în guvernul G.G.Mironescu) era Armand Călinescu, era apreciat de acesta pentru anecdotele și probabil pentru informațiile ce i le furniza.

Intre timp, a făcut cronică dramatică. Dădea în special "șuete" la "CORSO".

După 27 Februarie 1938, nemaiavând ziare de partid, conduce revista teatrală "BIS" a numitei Sandra Cocorăscu și a lui Leonard Paukerow.

Apoi, a fost adus de Pamfil Șeicaru la redacția "Dicționarului politic", pe care acesta vrea să-l editeze după sistemul fascist. Lucrează la acest "dicționar", împreună cu Ștefan Voitec, fără însă a da vreun randament. Exasperat, Șeicaru îl detașează la conducerea "Curentului copiilor", scoasă pentru fiica lui, Viorica Șeicaru, care era directoare. Revista dând faliment, Șeicaru editează revista "Curentul Familiei", punându-l prim redactor pe Nicolae Carandino; iar pe Ștefan Voitec l-a trecut la ziarul "Evenimentul", de sub direcția lui I.Vinea. Făceau cu toții un grup : Vinea, Voitec, Carandino, Comandor Mocanu (cronicar militar la "Curentul Familiei" și

"Evenimentul") și Prof.Al.Mironescu (actualmente la "Fapta", internat pentru câteva luni la Tg.Jiu, de unde a fost scos de Șeicaru.

Intrând în grațiile lui Șeicaru, N.Carandino și Em.Boșca Mălin au fost lăsați la plecarea lui în străinătate, să conducă alături de I.Vinea noua formulă democratică a "Curentului".

N.Carandino a împiedecat, la plecarea lui Pamfil Șeicaru, publicarea articolului acestuia de rămas bun în "Curentul".

A luat conducerea ziarului "Curentul" în noaptea de 23 August 1944 și a luat parte la preparativele pentru apariția "Curierului".

După suprimarea acestuia, Ghiță Popp (care se bănuește că ar avea legături cu soția lui Carandino, actrița Lilly Carandino) l-a adus la "Ardealul".

Suprimându-se și "Ardealul", Ghiță Pop, care era în comitetul de direcție al "Dreptății", a propus pe N.Carandino ca prim-redactor la oficiosul național țărănist.

Nestor Badea, care a fost la început directorul gazetei, având mai multe neplăceri din cauza lui N.Carandino, care l-a lucrat cu subtilitatea specific grecească, și-a dat demisia dela direcție, lăsându-l pe acesta singur conducător al oficiosului.

La toate încercările făcute de grupul ardelenilor (C.Hagea, Boșcă Mălin) de a intra ca redactori ai "Dreptății", Carandino a manevrat de așa manieră că n'au fost primiți, fiindu-i teamă să nu i se ia gazeta din mână.

Aurel Dobrescu, Em.Hațieganu și alți fruntași ardeleni au dus o acțiune pentru scoaterea lui

22

936

99

Carandino dela conducerea "Dreptății". Ei s'am lovit de Ghiță Pop, N.Penescu și A.Leucuția, care îl susțin.

N.Carandino a luat apoi pe Zaharia Boilă și Corneliu Coposu în redacție, plătindu-le salarii mari, pentru a-i apropia.

Numeroși alți fruntași național țărăniști, ca de exemplu Șt.Mihăescu, sunt deasemenea nemulțumiți de conducerea "Dreptății". Au încercat constituirea unui comitet de direcție, format din Ghiță Pop, Aurel Dobrescu, Șt.Mihăescu, V.Serdici, dar Carandino nu ține seama nici de acest comitet.

000041

A luat în redacție o serie de tineri dela "Curentul Familiei" și "Evenimentul", pentru a fi el singurul mentor spiritual al gazetei.

In luna Martie 1947, este bănuit de N.Penescu că lucrează pentru Sovietici. Totodată, este acuzat de Iuliu Maniu că a făcut din "Dreptatea" o gazetă mediocră și că fondurile ziarului sunt cheltuite fără niciun randament ziaristic sau propagandistic.

In aceeași lună, a răspândit două svonuri : că întreaga cantitate de bumbac sosit din U.R.S.S. va fi prelucrat numai pentru echipament sovietic; și că ofiterii din E.C.P. au dat dispozițiuni ostașilor să-și pregătească echipamentul de războiu.

In ziua de 24 Mai 1947, a luat masa la "Cpșa" cu Imperio Mateescu, dela Misiunea Americană.

In ziua de 14 Iulie 1947, a fost arestat în urma încercării de părăsire a țării în mod clandestin, împreună cu I.Mihalache, N.Penescu, Ilie Lazăr și alții.

INSPECTORATUL DE SIGURANȚA
AL CAPITALEI

937
~~102~~

~~00942~~

CARANDINO NICOLAE.

În cercurile pe care le frequentează, este un adept al mişcării de dreapta.

Sub regimul dictaturii antonesciene, funcţiona ca informator pe lângă cabinetul lui Mihail Antonescu, dând rapoarte secrete asupra ziariştilor de stânga, prin Mircea Grigorescu, consilier ministerial la propagandă şi directorul Ecoului, ziar de diversiune democrată.

In acelaş timp, lucra pentru Iuliu Maniu, fiind informator al Legaţiei Elveţiene şi făcând pe agentul de legătură între şeful P.N.T.-ului şi Renee de Weeck, fost ministru al Elveţiei.

Nicolae Carandino, oficial scria la Curentul, articole filo-germane şi anti-semite; deasemenea în Curentul familiei, făcea propagandă pentru filmele naziste. Totodată era şi directorul filmelor U.F.A., care veneau prin O.C.R. (Oficiul Cinematografic Român), după care erau puse în comerţ, primea 80.000 lei lunar, pentru aceste servicii prestate hitleriştilor. In Curentul Familiei, era publicat ca făcând parte din comitetul de premiere, alături de Erich Motzkus, şi Sigfried Kyser, directori germani ai O.C.R.-ului, din partea centralei U.F.A., din Berlin. Cu prilejul decernării premiilor N.Carandino a ţinut şi un discurs elogiind activitatea propagandistică şi culturală a Societăţii U.F.A. arătând contribuţia, pe care Curentul Familiei,condus de dânsul, a adus dezvoltări filmului german în România.

La împlinirea a 14 ani dela înfiinţarea ziarului Curentul. Nicolae Carandino scrie 2 articole, intitulate: "Pamfil Şeicaru Parlamentar" şi "Pamfil Şeicaru dicţionarul politic". In ambele articole laudă personalitatea directorului său, referindu-se la cele vremuri trecute, care păreau a fi adus triumful antisemitismului şi dictaturii naziste, spunând

./.

printre altele, cum îşi aminteşte cum un parlament răsuna glasul profetic a lui Octavian Goga.

In 1937, a fost director la ziarul "Cronica". După dizolvarea partidelor politice şi presei democratice, ne mai având unde mai scrie pe linia convingerilor sale, a abandonat gazetăria, devenind cronicar dramatic la diferite publicaţii literale teatrale.

A fost director general al Teatrului Naţional din Bucureşti.

In 1942 se angajează la ziarul Curentul şi Evenimentul, fără a scrie articole politice, cercurile de stânga îl considerau transfug.

La 12 Decembrie 1942, a fost internat în lagărul dela Tg.Jiu, ca: complotitor de ştiri false şi propagandist, în favoarea anglo-americanilor, pe timp de 3 luni.

La 6 Maiu 1946 este semnalat ca singurul gazetar român care a participat la o conferinţă a corespondenţilor britanici şi americani care a avut loc în apartamentul lui MARKHAM la Athene Palace. Tema conferinţei a fost procesul Antonescu.

La 4 Septembrie 1946 a luat cuvântul la o adunare a secţiei feminine din Sectorul III Albastru.

N.Carandino, între altele a spus:

Faptul că ne-am adunat aci, activitatea noastră zi de zi în cadrul partidului, dovedeşte că ne dăm seama de clipele grele prin care trece ţara noastră şi nu putem rămâne nepăsători.

Existenţa noastră de mâine, depinde de felul cum vom şti să luptăm.

Democraţia din celelalte state ca: America şi Anglia diferă foarte mult de aceia care este la noi.

Democraţia pasivă, aceia care era nepăsătoare faţă de cele ce se petreceau în jurul nostru, a fost înlăturată şi acum avem o democraţie activă.

Acum trebuie să cucerim din nou ceiace am pierdut şi care ne este tot atât de necesar ca şi aerul pe care-l respirăm.

In lupta ce o depunem pentru această democraţie activă, trebue să fie mai întâi pasiune şi acea dorinţă de a ne salva.

.//.

Alături de credința în Dumnezeu, trebue să luptăm şi noi.

Pasiunea noastră în această luptă ne dovedeşte a fi fără margini şi mărturisesc că sunt foarte impresionat când văd atâta asistenţă care şi-a lăsat pentru moment grijile gospodăriei şi riscând mult au venit aci unde au simţit chemarea..

Acum în lumea modernă în noua organizaţie democratică femeia este chemată să-şi spună cuvântul care poate fi hotărtor.

Ea are dreptul să decidă asupra existenţei căci de cele mai multe ori ea aduce cu adevărat greul.

Gândi-ţi-vă la bărbaţii şi fii Dvs. care luptă şi suferă, pretutindeni.

Indemnul meu este: rezistaţi.

Cu Dumnezeu înainte.

La 8 Decembrie 1946, la o întrunire a Tineretului Universitar, între altele a spus:

Mulţumesc Tineretului Universitar în numele partidului pentru sacrificiile făcute la 8 Noembrie a.c. căci numai aşa s'a ajuns la 19 Noembrie 1946.

Să nu căutăm să ne ascunde în dosul cuvintelor pentru a face declaraţii politice şi a ne asuma răspunderea ideilor noastre.

Astăzi este un risc pentru fiecare dintre noi ca să ne spunem credinţele şi sentimentele, riscând să fim privaţi de libertate. Tineretul Universitar, a fost acela care a luptat totddeauna fără să precupeţească vreun sacrificiu şi fără să se întrebe de satisfacţiile materiale.

Au căutat unii ca să imprime alt caracter luptei pe care a dus-o Tineretul Universitar, făcându-se afirmaţii că este anti-semit, anti-sovietic şi legionar.

Tineretul conştient nu s'a lăsat dus în eroare de aceşti agitatori şi a mers mai departe pe drumul trasat de dl. Iuliu Maniu, apărând ideile de bază ale partidului - Patria, Regele şi Monarhia-.

Noi ştim că la 19 Noembrie 1946 s'a falsificat voinţa poporului, însă nu ne descurajăm că victoria în viitoarele alegeri va fi a noastră şi nu se va mai permite ca să se fure aşa cum înşă-şi ei recunosc că au făcut-o.

./.

In ziua de 30 Ianuarie 1947 la o întrunire a cadrelor muncitoreşti P.N.T. N.Carandino a spus:

Presa a ajuns astăzi de o importanţă foarte mare atât din punct de vedere naţional cât şi din punct de vedere internaţional. De aceea guvernul ne pune astăzi atâtea piedici când îşi dă seama de influenţa ce o are presa asupra maselor.

Conducerea Partidului Comunist, dându-şi seama că nu se bucură de prize în masse, caută să se menţină la conducere prin forţă, prin constrângere şi a intronat sistemul percheziţiilor, arestărilor, etc.

Este ştiut că toţi revoluţionarii n'au fost contra dictaturii, ci contra dictatorilor, pentrucă nu deţineau ei puterea.

La fel şi la noi prin aceleaşi metode, se caută zi de zi a se menţine la putere o minoritate în contra voinţei poporului.

In ziua de 21 Martie 1947, la o întrunire a Tineretului Universitar Naţional Ţărănesc, pentru a comemora împlinirea unui an dela asasinarea studentului IACOVLOV la Iaşi, N.Carandino a spus:

Vă vorbesc astăzi, la această tristă comemorare, în mod incidental.

Trebuia ca în mijlocul Dvs. să vină conducătorii partidului, dar desigur că sunt reţinuţi de alte treburi mai importante şi mai urgente, sau datorită împrejurărilor nu au putut veni.

Se împlineşte un an dela moartea studentului Sergiu Iacovlov. Majoritatea dintre Dvs. nu l'aţi cunoscut.

Studentul Iacovloc, a rupt trup din trupul Dvs.

Nu trebue să vă descurajaţi ci din contră să vă oţeliţi şi mai mult.

Lupta care aţi duso până acum, încă nu este nimica. Aveţi de îndurat şi mai mult.

Acest regim poliţist şi de teroare nu vă poate impresiona şi nici intimida cu nimic. Sunteţi tineri, cu puteri mari de luptă.

Tineretul Universitar e făclia care merge înaintea partidului, sunteţi cu adevărat o avangardă,

Adversarii îşi dau perfect de bine seama de forţa Dvs. şi de aceia izbeşte direct în această putere şi nici la stânga şi nici la dreapta, ci numai în această unitate.

./.

Este o onoare şi o mare mândrie pentru Dvs.

Luaţi drept pildă pe studentul Sergiu Iacovlov şi duceţi lupta mai departe spre biruinţă.

Se aşteaptă zile şi mai grele.

Acum la Conferinţa dela Moscova către care se îndreaptă toate privirile, se va hotărât viitorul.

De aceasta depinde şi o schimbare atât a politicii externe, internaţionale, cât şi interne, mai ales într'o măsură destul de mare.

Deci continuaţi mai departe, căci se apropie ziua libertăţii.

Dar fiţi prudenţi.

NICOLAE CARANDINO

I.- ACTIVITATEA IN P.N.T.

1.- NICOLAE CARANDINO este unul dintre membrii marcanti ai P.N.T., face parte din Delegatie Permanentă pe baza calităţei de director al ziarului " DREPTATEA "

2.- Având increderea lui MANIU si MIHAIL POPOVICI el primeste sarcina de a conduce persa partidului având ca organ superior direct pe MANIU.

In această calitatea CARANDINO imprimă Dreptătii ca si intregei prese de partid un ton de escesivă vehementă contra regimului democratic,de instigare la ură de rasă si de dusmănie contra U.R.S.S. / declaratia din 4 August 1947 fila...../

3.- La această atitudine contribuesc si alte elemente cu " tendinte de dreapta" din redactia "DREPTATII" cum ar fi HAGEA si BOCSA MALIN.

4.- Intretine realatiuni strânse cu gazetari anglo-americani,cărora le furnizează informatiile de care acestia au nevoie / declaratia din 4 August si 5 August filele nr...... si nr....../

5.- Tiăreste in redactia "DREPTATII" diferite articole sau comunicate ale P.N.T. oprite de cenzură, pe care le difuzează / declaratia din 5 August 1947 fila ~~1/~~ ....../

6.- Impreună cu comandorul MOCANU se ocupă de atragerea in P.N.T. a unor elemente militare de valoare.

7.- Primeste dela comandorul CIOROIU lucrărimcu caracter confidential / 23 August / si secret / planul de reorganizarea MinisteruluinAerului si Marinei /

Declaratia din 25 Iulie 1947 fila nr.........si cea din 12 August 1947 fila nr.......... /

8.- Conform unui plan bine pregătit de MANIU, N CARANDINO este destinat să plece in străinătate pentru a conduce propaganda in străinătate.-

./.

In această ideie, are o intrevedre cu MANIU, urmând

ca se ocupe de posbilitatea plecării / declaratiile din 15 Iulie fila nr....... si din 27 Iulie fila nr........./

Se duce la Constanta, pentru a studia posibilitatea fugei cu unul din vapoarele turcesti sau anglo-americane aflate in port.

Constatând imposibilitatea, raportează, aceasta lui MANIU care rămâne să hotărască. Declaratia din 17 Iulie fila nr....../

MANIU pune la punct planul fugei si îi dă lui CARANDINO ordinul de plecare in seara de 13 Iulie 1947 incadrându-l in grup MIHALACHE, PENESCU si ILIE LAZAR.-

Primieste cu această ocazie, dela MANIU indicatia asupra unei persoane cu care urma să ia legătura in U.S.A. deasemenea un mesagiu către o persoană din INSTAMBUL / Marioara DECEI / si care să arate că este vorba de o"misiune importantă " in străinătate./ declaratia din 14 Iulie fila nr .... si din 15 Iulie fila nr.... /

II.- Rezultatul Anchetei

1.- In prima declaratie / 14 Iulie 1947 / recunoaste că :

a.- A primit ordin dela MANIU in seara de 13 Iulie să fugă din tară cu avionul;

b.- Din grup făceau parte MIHALACHE, N PENESCU si ILIE LAZAR;

c.- Detalile fugei au fost toate făcute de MANIU au urmate intocmai si au fost arestati in timp ce se urcau in avioane.

2.- In a doua declaratie / 15 Iulie 1947 /.-

Arată că LUCRETIA TARCEA din CLEVELAND MANON / U.S.A. / AURELIA RADU si preot VASILE HATIEGANU i-au fost dictate de MANIU, pentru a lua contact cu ele dacă s'ar fi dus in America.

Cartea de vizită adresată sotiei profesorului in DECEI din Instambul a fost scrisă de VLAD HATIEGANU, dată lui MIHALACHE si ajunsă la el spre a o păstra.-

" Importanta misiune " specificată in această carte de vizită nu o recunoaste.

./.

Arată că in discutia dela MANIU s'a vorbit despre plecarea in TURCIA si deacolo in Elvetia, Franta, Anglia America / unde ar fi fost cazul /

4.- In a treia declaratie/15 Iulie 1947.-/

Recunoaste că a discutat cu MANIU ideia plecări incă cu o lună inainte, motivele fiind de ordin profesional

Dă detali asupra desfăsurării pregătirilor de fugă din ziua de 13 Iulie 1947.

Arată că sotia sa a plecat la indemnul său, hotorând-o in ultimul moment.

Declară că dacă n'ar fi avut incredere in modul de organizare al plecării n'ar fi putut modifica hotărârea lui MANIU.-

4.- In a patra declaratie / 16 Iulie 1947/ arată că locul de intâlnire era fixat pe o schită, ce a fost arătată de MIHALACHE.

5.- In a cincea si a seasea declaratie/ 17 si 18 Iulie 1947 / sustine că nu a avut documente.-

6.- IN a saptea declaratie / 25 Iulie 1947 recunoaste că :

a.- P.N.T. a sustinut guvernul RADESCU.

b.- Ca s'a sabotat conventia de armistitiu de guvernele SANATESCU SI RADESCU;

c.- Activitatea P.N.T. a contribuit la isbucnirea conflictului intern dela 23 August 1945 .

d.- reprezentantul P.N.T. in guvernul Dr. PETRU GRUZA avea rol de a controla aplicarea conventiei dela Moscova;

e.- Contactul cu misiunile străine era tinut prin VASILE SERDICI si personal de MANIU

f.- Cunostea pe Cdorul CIOROIU, care venea la ziar ci aducea articole;

g.- Recunoaste că CIOROIU i-a dat două lucrări / " contributia noastră in războiul anti.hitlerist si reorganizarea unui minister de resort militar, probabil aeronatuica " / si că prbabil aceste lucrări au fost date lui MANIU.

7.- In a opta declaratie / 27 Iulie 1947/ recunoaste că intentia de a părăsi tara cu o lună inainte de data de 13 Iulie, a comunicat sotiei sale si Dnei BADULESCU . ./.

Recunoeste că a fost la Constanta pentru " a vedea cu prprii săi ochi situatia pazei vapoarelor urmărind ideia unei eventuale plecări pe unul din vasele aflate in port,Turcesc Englez sau American ".

Rezultatul l-a comunicat - la inapoiere - sotiei sale Dnei BADULESCU si lui MANIU .-

8.- In a noua declaratie / 28 Iulie 1947/ recunoaste că după inapoierea dela Constanta a discutat cu MANIU necesitatea plecării pe calea aerului,desi era grea ,căci se luaseră măsuri serioase după plecarea comandorului STRATILESCU.-

Recunoaste că a fost apoi la Buzău câteva zile la inapoiere,a vizitat pe MANIU care " la intrebat cum merge cu plecarea " .

ARată că axxxxtcerut voie lui MANIU in seara de 13 Iulie să-si i-a sotia,dar acesta a spus,că dacă este loc este preferabil să plece un bărbat.-

9.-<u>In a zecea declaratie</u> / 28 Iulie 1947/ afirmă că bani urmau să-i procure ceilalti din grup " până se va descurca singur ".

Afirmă,că rolul grupui fugit in străinătate ar fi fost de a continua lupta partidului in străinătate pentru asigurarea libertătiilor publice a democratiei,in sensul programului P.N.T.

lo.- In a unsprezecea declaratie / 31 Iulie 1947/ sustine că nu cunoaste ca misiunea in străinătatea a lui RADESCU,NICULESCU BUZESTI si VISOIANU să fiedată de PENESCU.

Nu cunoaste rolul lui GAFENCU la Paris.

11.- In a douăsprezecea declaratie / 4 Aug.1947/

Recunoaste ax fiavut legături cu PAMFUL SEICARU si că i-a fost colaborator la " Dictionarul Politic " " CURENTUL FAMILIE".

Recunoaste că scoaterea din lagăr in timpul războiului s'a făcut - poate - si prin interventia lui SEICARU.

Recunoaste a fi făcut inscris elogiul lui SEICARU si a lui OCTAVIAN GOGA.

Recunoaste că tonul de critică vehementă al ziarului "DREPTATEA" si atacul contra regimului dela 6 Martie 1945 era inprimat de conducerea partidului si anume personal de IULIU MANIU.

./.

Recunoaste a fi apărut in "DREPTATEA" note insemnări si tendinte anti-arsiale si anti-sovitică.-

Recunoaste a fi avut relatii " normale de informare" cu gazetarii anglo-americani.-

12.- In a tresiprezecea declaratie / 4 AUG. 1947/ recunoaste a fi tinut anumite discursuri si care au fost expresi ca " Rezistenti ", " si fiti prudenti " etc. dar le explică ca inovensive.

Recunoaste ar fi avut releti apropiate cu găzetari BENTI, FRANK ,SHEA, SAM BATA ,IMPERIU MATEESCU.

13.- In a patrusprezecea decralatie / 8 August1947 afirmă că incidentele din timpul alegerilor s'au datorat initiativei conducătoriilor locali.

Afirmă a fi scris articole contra luptei clandes.-tine si ilegale / deci implicit recunoaste că exista asemenea tendinte/ .

14.- In a cinsprezecea declaratie / 5 Aug. 1947/ afirmă că generalul NEGREI, presedintele sectiei militare P.N.T. este un exagerat si violent ,că intr'o campanie electorală a impuscat un adversar politic.-

- Arată că Cdorul MOCANU făcea parte din sectia militară P.N.T. / are impresia /

- Intăreste declaratiile din 25 Iulie 1947 afirmând că CIOROIU " intocmea diferite lucrări cu caracter militar " ,că " i-e prezentat studiile contributie la războiul anti hitlerist si planul de organizarea Ministerul Aerului si Marinei " si că aceste lucrări au fost inaintate la conducerea partidului / bănueste /

- STIE că Cdorul CIOROIU il cunoaste pe generalul PAUL TEODORESCU.

15.- In a sasesprezecea declaratie/ 5 August 1947 arată referitor la GAFENCU, că MANIU i-a dat dispozitii să nu-l atace in gazetă, deoarece " duce in străinătate o activitatea interesantă, in concordantă cu vederile partidului national tărănesc.-"

- Recunoaste că P.N.T. in cooperare cu celalalte partide din opozitie " intreaga activitate de luptă din tară si străinătate urmărea răsturnarea regimului instaurat la 6 Martie 1945 si inlocuirea guvernului Dr. PETRU GROZA printr un guvern care să satisfacă ordinile programatice ale celor trei partide ".-

- Recunoaste că legăturile P.N.T. cu misiunile străine / anglo-americane / aveau caracterul de informare

./.

reciprocă.

Recunoaste că Dl HOGEA si BOCSA MALIN erau elemente inclinate spre dreapta care se dovediseră lipsiti de constantă in ideiile democratice.

16.- In a saptesprezecea si optsprezecea declaratie / 5 August 1947 / recunoaste că unele declaratii ale lui MANIU si comunicate ale delegatiei permanente - cenzurate - erau imprimate la "DREPTATEA" la cererea lui MANIU, pentru a fi comunicate Delegatiei Permanente.

17.- In a optsprezecea declaratie / 12 August 1947/ arată că dintre prieteni militari ai fruntasiilor P.N.T. cunoaste pe generalul NEGREI, gral ZORZOR, gral BARBU, gral DRAGANESCU cdor. CIOROIU si Cdor MOCANU.-

Despre MOCANU afirmă că a colaborat la Curentul Familiei in tămpul războiului apoi după 23 August la "DREPTATEA".

Ii dădea directive de " moduratie" fiind depăsit de temperament.-

Vizitampe MANIUpentru chestiuni sau insărcinări de ordin militar.-

Afirmă că CIOROIU si MOCANU erau mai apropiati de MANIU de cât de MIHALACHE.-

Intăreste declaratiile anterioare si afirmă că CIOROIU i-a comunicat că "lucrările cu caracter militar cei dăduse ,le-a predat, sau le va da si lui MANIU".-

Reafirmă a fi primit cele două lucrări dela CIOROIU.

III.- CONCLUZIUNI

NICOLAE CARANDINO se face vinovat de :

a.- Instigare la ură de rasă si dusmănie contra unor natiuni unite mainifestată prin "DREPTATEA" pe care o conducea.-

b.- Incercarea continuă de a naste in mase ura contra regimului democratic dela 6 Martie 1945 ;

c.- Participarea directă la pregătirile incercărei de fugă in străinătate, cu sarcină dela MANIU de a găsi mijloace ;

d.- Tentativă de fugă in străinătate prins in fragant delict si contravenind la legea pasapoartelor a politiei de frontieră si a devizelor precum si a dispozitiunilor in vigoare E.A.C.

./.

e.- Autor principal in furtul a doua avioane militare .

f.- Incercarea de a fugi in străinătate unde să continue lupta - Cu ajutor străin - pentru răsturnarea pe căile legale,a regimului democratic instaurat la 6 Martie 1945.

Crima contra poporului si statului.-

g.- Detinător de lucrări cu caracter secret militar de care nu era in măsură să i-a cunostintă.-

INSPECTOR

Gh. DOBRE.

NICOLAE CARANDINO ,director al organului central de presă al partidului național țărănesc, se face vinovat de participare în mod direct la realizarea complotului prin :

a.- investigații făcute în vedere trecerii clandestine în străinătate conform memorandumului .

b.- Creierea și intreținerea - prin organul central de presă al P.N.T. " Dreptatea" și celelalte organe de presă ale partidului cări urmau linia organului central- și prin discursuri ,a unei stări de tensiune gravp și vizibilă,astfel cum era prevăzută în planul complotului.-

c.- încercarea să ajungă în străinătate,pentru a desefârși partea de acțiune ce îi revenea conform planului complotului.-

Acuzațiile sunt dovedite prin.

ad.a./

"....... am fost la Constanța urmărind pe lângă recreere să cerceteze cu proprii mei ochi situația pazei vapoarelor,urmărind ideia unei eventuale plecări pe unul din vasele aflate în port,Turcesc, Englez sau American."/ U.S.A. Argentina etc./ dec. 27 Iulie 1947/

"Cu ocazia vizitei ce am făcut Dlui Maniu la înapoierea dela Constanța, i-am comunicat că pe cale mării nu este posibilă plecarea deoarece vasele sunt supraveghoate.- Am discutat apoi despre posibilitatea plecării pe calea aerului " / dec. 28 Iulie 1947 /

ad. b./ " Tonul ce critică vehementă a ziarului și linia de atac împotriva guvernului și a regimului dela 6 Martie era imprimat de conducerea partidului și anume personal de Dl. Iuliu Maniu, care în conversa -

" ţiile cu subsemnatul cerea menţinerea atitudinei de atac contra guvernului..." / dec.4 VIII.1947/

" Atitutinea ziarului, de luptă, era dictat de dl. Iuliu Maniu şi susţinut de mine....."/dec. 2 Sept. 1947.-

" La 8 Decembrie am vervit la întrunire a tineretului N.T. şi am lăudat spiritul de " sacrificiu al celor tineri la 8 Noembrie."

"...... comemorând moartea studentului Iacovlev am sfătuit pe ascultători " să fie prudenţi / dec.II-a 4. VIII 1947.-

ad. c " In seara zilei de 13 Iulie 1947 am luat hotărârea de a părăsi ţara cu avionul la ordinul dlui Maniu" / dec. 14 IULIE 1947 /

" Am primit instrucţiuni dela Dl. Maniu pela orele 9 seara in ziua de 13 Iulie să-mi fac bagajele si să fiu gata pentru orele 1 din noapte ...... " / dec. din 14 Iulie 1947/

Misiunea ce-i revenea in străinătate este indicată de IULIU MANIU :

"...... cu mai mult timp de 14 Iulie 1947 am discutat cu personalităţi importante din partid necesitatea de a pleca peste hotare...... La fel am discutat cu mai mult timp inainte de data plecării si cu Dl. Carandino despre plecarea Dsale in străinătate." / dec. Maniu 19 VII 1947 /

"..... Scopul pentru care Dl. Carandino trebuia să plece era ca de îndată ce va ajunge in America să redacteze o gazetă romănească care

" reprezinte linia politică a partidului şi in acelaş timp să ţină legătura cu gazetarii străini."/ dec. Maniu 5 Sept. 1947 /

şi recunoscută de acuzat :

" ...... In America aşi fi luat legătură cu ziarişti americani.../ dec. 5 VIII. 1947 /

" Dacă în străinătate prieteni mei politici........ este posibil să fi acceptat conducerea acelui ziar.../ dec. 30 VIII. 1947.-

Nu spune nimic acest citat

" Lupta mea in străinătate ~~pentru democraţie şi libertăţi publice~~ s'ar fi încadra în lupta partidului naţional ţărănesc pentru răsturnarea regimului instaurat la 6 Martie 1945 ".../ dec. 13 Sept.947/

" ...... activitatea mea s'ar fi desfăşurat pe linia păstrată în ţară şi condusă peste hotare de I Mihalache. / dec. 18. VII. 1947.-

Carandino întreţinea legaturi cu unii ziarişti străini în special americani.

şi

Cu Markham?

(salutări foarte de Carandino, în dim. de 14 Iulie; la Tamadau, că e mândru că face parte din echipa [illegible] pe care partidul o trimite [illegible] cu [illegible] de importanţă)

(cred. Gafencu cu mai Popescu)

Concluzii?

Nicolae Carandino - 952

14 Iulie 1947
Reţinut la D.G.P.

NICULAE CARANDINO, director al ziarului "Dreptatea" şi membru în Delegaţia Permanentă P.N.T. 009957

In general, în declaraţiile date în zilele de 14 şi 15 Iulie a.c., arată că:

A luat hotărârea să părăsească ţara cu avionul, în urma ordinului primit dela dl. IULIU MANIU, în seara zilei de 13 Iulie 1947.

In amănunt, în declaraţiile date în zilele de 14 şi 15 Iulie a.c., arată că:

In ziua de 13 Iulie a.c., pe la orele 20, a fost chemat de dl. IULIU MANIU, care i-a pus în vedere să se pregătească de plecare.

La orele 21,30, prezentându-se din nou la dl. IULIU MANIU, acesta i-a spus că mai pleacă dnii. PENESCU şi ILIE LAZAR.

Intrebând pe dl. MANIU, ce are să facă în străinătate, acesta i-a răspuns că nu trebue să-l învețe D-sa ce să facă, Are să lupte pentru democraţie, pentru libertăţile publice şi pentru uşurarea regimului din închisori.

Alte îndrumări dela dl. MANIU, susţine că nu a primit.

Intrebând pe dl. MIHALACHE ce l-a îndemnat să ia hotărârea de a pleca, acesta i-a răspuns că din motive de securitate personală, cât şi pentru a lupta pentru democraţie, libertatea şi apărarea vieţilor deţinuţilor politici.

In discuţiile ce le-a mai avut cu dl. MANIU, mai arată că nu s'au dat directive precise de activitatea pe care urma să o desfăşoare în străinătate, ci s'a vorbit în general despre plecarea în Turcia şi eventual de acolo în Elveţia, Franţa, Anglia şi America.

Este arătat, din declarațiile date în zilele de 14 și 15 Iulie a.c., de:

- IULIU MANIU: "Dl.N.CARANDINO mi-a comunicat, tot în seara de 13 Iulie, că are o ocazie de plecare în străinătate și că dorește să plece, la care eu am fost de acord. Prin dl.CARANDINO, am transmis acordul meu pentru plecare, dlui. ILIE LAZAR".

- ILIE LAZAR: confirmă că prin dl.NICULAE CARANDINO a fost înștințat pentru plecare. La locul de întâlnire a fost împreună cu **CARANDINO** și soția acestuia.

- Dr.GAFENCU N.CONSTANTIN, arată că la întrevederea dela orele 23, în ziua de 13 Iulie a.c., între dl.MANIU și CARANDINO, acesta stătea în poziție de drepți și ținând mâna președintele, răspundea afirmativ prin gesturi și cuvinte: "da , bine domnule președinte, nu aveți nici o grije."

"MANIU mi-a spus că vor pleca MIHALACHE și CARANDINO, spunând despre ei "aceștia sunt mintea și inima partidului".

- Dr.VLAD HATIEGANU, "In timpul discuțiilor , dl.CARANDINO mi-a cerut un bilet (în urma întrebării pe care mi-a pus-o dl.MANIU: cum o chiamă pe fina mea- eu am răspuns atunci "Marioara" care stă la Istambul) pe care i l-am dat, în care am rugat-o să ajute pe amicii noștri care pleacă într'o importantă misiune."

===

953

RETINUT
- 14 Iulie 1947 -

00958

N. CARANDINO, în seara zilei de 13 Iulie, orele 11 a venit la dl. MANIU d-rul VLAD HATIEGANU, care a stat numai un sfert de oră. Susţine că nu a văzut pe dl. MANIU înainte de 7-8 seara, iar pe VLAD HATIEGANU îl cunoaşte numai din vedere. Pe ILIE LAZAR şi PENESCU nu i-a văzut de mulză vreme, însă au vorbit cu ei la telefon, lucruri de puţină importanţă. La despărţire de dl. IULIU MANIU, acesta i-a urat sănătate şi noroc şi să-l revadă sănătos. A plecat dela dl. MNIU, a trecut pela ILIE LAZAR dela luat cu maşina. Stie că dl. MANIU i-a dat d-lui MIHALACHE o schiţă cu locul de întâlnire.

Este arătat,din declarațiile date în ziua de 16 lulie a.c.,de :

- VLAD HATIEGANU, arată că în ziua de 13 Iulie a.c.,orele 23,CARANDINO a părăsit casa d-rului JOVIN,dorind să meargă acasă și l-a rugat să-l conducă.L-a văzut pe CARANDINO,pe soția sa și pe ILIE LAZAR cu bagajele gata de plecare.

- GAFENCU.

S I N T E Z A

Asupra dosarului de anchetă al lui Nicolae Carandino, privitoare la încercarea de fugă din 14 Iulie a.c.

A hotărât să fugă în străinătate cu circa o lună înainte de 14 Iulie, când a discutat aceasta și cu Iuliu Maniu(15 Iulie).

A mai discutat eventualitatea plecării cu soția sa și cu D-na Bădulescu. Deasemenea a fost și la Constanța, pentru a sonda posibilitatea plecării cu un vapor. Concluziile de imposibilitate le-a comunicat D-nei Bădulescu, soției sale și lui Iuliu Maniu.

Cu acesta din urmă a mai discutat și posibilitățile plecării cu avionul în mai multe rânduri(27 Iulie).

Ordinul de a pleca în străinătate a fost dat în seara de 13 Iulie de către Maniu, care organizase totul (14 Iulie).

Deasemenea Mihalache avea la el o schiță cu locul unde trebuiau să se întâlnească (16 Iulie).

A mai știut de această plecare Mihalache, Ilie Lazăr, Penescu și Lili Carandino. (14 Iulie), Vlad Hațieganu, inginer Popescu, Dr. Gafencu (15 Iulie), Romulus Boilă (28 Iulie).

Odată cu Carandino urmau să plece Mihalache, Penescu, Elena Penescu și Ilie Lazăr (15 Iulie).

Țările în care urmau să plece erau: Turcia, apoi Franța, Elveția, Anglia și Statele-Unite (25 Iulie).

In străinătate urma să ia contact cu Lucreția Tarcea, Amelia Radu, preot Vasile Hațieganu, toți din Statele-Unite (adrese date de Maniu); cu Marioara Munțiu dela Istambul (adrese date de Vlad Hațieganu), (15 Iulie).

Nu declară nimic precis cu privire la misiunile avute în străinătate și cei cari i le-au încredințat. Astfel:

Maniu i-a spus că o să se descurce el. Deasemenea tot Maniu a declarat că cei care organizează plecarea, fac sacrificii pentru Țară(15 Iulie). Carandino a afirmat ~~ex~~ în noaptea plecării că pleacă din țară "valori importante" (17 Iulie). Deasemenea declară că urma să continue în străinătate lupta PNT. (18 Iulie).

Maniu i-a spus c[ă] va trebui să lucreze "văzând și făcând" (la 25 Iulie).

Din cele de mai sus,rezultă că cei ce plecau,aveau de îndeplinit o misiune politică.

Asupra membrilor PNT.din străinătate,declară că cunoşte numai pe Augustin Popa şi Niculescu-Buzeşti (25 Iulie).

In privinţa legăturilor PNT.cu acţiunea Gafencu,afirmă că Maniu ar fi dispus ca să nu fie atacaţi Gafencu în ziarul "Dreptatea",deoarece activează interesant în vederea PNT.(5 August).

Relativ la memoriile adresate misiunilor străine de către PNT.,declară că,după alegeri s'au centralizat informaţiile şi au fost transmise memoriile cari conţineau un examen ala alegerilor şi ajungeau la concluzia nevalabilităţii acestora.Prin aceasta se urmărea nerecunoaşterea alegerilor(25 Iulie).

Legătura între PNT.şi misiunile anglo-americane era ţinută de către Iuliu Maniu prin secretarii săi şi de către Vasile Serdici(25 Iulie).

Nicolae Carandino a cunoscut pe ziariştii străini, având cu ei legăturile normale de informare.A cunoscut pe Frank Shea,Benett,deasemenea şi pe Markham,pe Sam Buta şi Imperio Mateescu(25 Iulie,4 August).

Linia ziarului Dreptatea de critică şi atac vehement la adresa guvernului era imprimată de conducerea PNT şi anume personal de Iuliu Maniu (4 August).

Prin acţiunea PNT.se urmărea răsturnarea regimului dela 6 Martie şi schimbarea guvernului Petru Groza (5 August).

Nicolae Carandino,mai declară că anumite piese,deşi cenzurate,se multiplicau şi difuzau din ordinul lui Iuliu Maniu (5 August).

Cu privire la comandorul Mocanu,declară că-l cunoaşte de multă vreme (1940)dar nu-i cunoaşte misiunea în PNT.şi nici eventuale lucrări de specialitate.(5 August).

Relativ la comandorul Cioroiu,declară că-l cunoaşte dela reprezentarea piesei acestuia la Teatrul Studio-Naţional.

Nu-şi aminteşte cine i l-a recomandat.Declară că aveau raporturi vagi.

Ştie că a scris la Dreptatea despre subiecte de ordin general.Deasemenea,ştie că a făcut o lucrare despre contribuţia României la războiul antihitlerist şi alte despre reorganizarea Ministerului Aerului şi Marinei

Declară că nu a cetit aceste lucrări,dar că este probabil că Cioroiu le-a dat şi lui Maniu,cu care avea legături.Mai ştie că avea legături şi cu Mihalache (25 Iulie- 5 August).

Carandino a prezentat pe Cioroiu lui Penescu şi,ştie că era prieten şi cu I.Vinea (5 August).

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
CABINETUL MINISTRULUI

Nicolae Carandino.

I Activitatea P.N.Ț. – subversivă, teroristă, străină

1/ „Obiectivul urmărit de P.N.Ț. în cooperare cu celelalte partide de opoziție: „întreaga activitate de luptă din țară și străinătate urmăreau răsturnarea regimului instaurat la 6 Martie 1945 și înlocuirea guvernului Dr. Petru Groza, printr'un guvern, care să satisfacă vederile programatice ale celor 3 partide, firește în punctele comune"

2/ „Nu cred, că primirea legionarilor în partid a implementat aplicarea pe teren a acestor metode, deoarece – după câte știu – acești oameni nu au avut funcțiuni oficiale de importanță în partid."

–„ Apreciez, că atât Hagea, cât și Roșu făceau reprezentau elemente cu înclinație către dreapta...."

–„ Nu cred că vre-un membru al conducerii centrale a P.N.Ț. să fi dat directive cu caracter antisovietic și rasism în timpul campaniei electorale. Dacă asemenea fenomene locale s'au produs, bănuesc că ele s'au datorat participării la alegeri a elementelor foste luptiste și legionare, care au profitat de împrejurare, pentru a-și răspândi doctrina."

3/ „Tonul de critică vehementă al ziarului și chiar de atac împotriva guvernului și regimului dela 6 Martie 1945

C. 32.470. — M. O., Imprimeria Națională.

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
CABINETUL MINISTRULUI

era imprimat de conducerea partidului și anume personal de D-l Maniu, care în conversațiile cu subsemnatul cerea menținerea atitudinei de atac contra guvernului. ~~0096~~

— „Anumite note, răsunări și teduri, care au fost interpretate ca antisovietice și antirasiale apărute în ziarul „Dreptatea", au fost imprimate fără știrea și aprobarea subsemnatului.... Este adevărat înțeles, că rămân solidar — ca director — cu linia generală politică a ziarului."

— „Referitor la relațiile dintre gafiști și factorii anglo-americani, declar că nu am avut decât relații normale de informare".

— „Unele declarații ale D-lui Maniu și unele comunicate ale delegației permanente, confirmate sau nu de tipărire la cererea D-lui Maniu, urmau a fi comunicate....."

II Pregătirea fugei în străinătate

1/. Cu aproximativ o lună o lună jumătate înainte încercării de plecare în străinătate am luat hotărîrea să părăsesc țara —

Această hotărîre am comunicat-o D-lui Maniu, care a fost de acord, urmând ca plecarea să aibă loc atunci când se va ivi ocazia.

2/, ... Am fost la Constanța ... să cercetez cu propriii mei ochi situația portului, urmărind ideea unei eventuale plecări pe unul din vasele aflate în port (vreunul englez sau american)".

„Cred că am comunicat acest lucru (situația) și D-lui Maniu (că nu se poate pleca pe această cale)..."

3/ Ordinul de plecare l-a primit de la Maniu în seara de 13, aproximativ la ora 22-, după

fusese avertizat și aceiaș seară la ora 19 tot de Macavei
Maniu i-a confirmat că lucrul (plicurile) ate... organizată.

III Acțiunea instigatoare.

Nimic important -

IV Acțiunea subversivă și teroristă organizată

cu armata -

1) - Pe Gl Negrei îl apreciază, „ca pe un om exagerat și violent, într'o fiecare campanie electorală a impus cât un adversar politic"

2/ -„ Comandorul Ncacam avea legături cu Gni. Maniu Mihalache și Penescu" - Colabora la Dreptatea și frecventa cercuri național - țărăniste

„ Făcea parte din Secția Militară P.N.T - am impresia"

3/ Comandorul Giorvin, unde ci-a fost prezentat de el lui M. Penescu. frecventa în partidul Maniu și Mihalache.

„ Întocmea diferite lucrări cu caracter militar, dintre care mi-a prezentat și unic un studiu asupra contribuției noastre la răzb. anti-hitlerist și unul „asupra organizării Ministerului de război și Marinei".

Giorvin cunoștea pe Gl. Paul Teodorescu și avea legături cu I. Vinea -

C. 32.470.— M. O., Imprimeria Națională.

NICOLAE CARANDINO

I.- Activitatea P.N.T. - surversivă,teroristă sovină

1.- Obiectul urmărit de P.N.T. in cooperare cu celelalte partide de opozitie : " intreaga activitate de luptă din tară si străinătate urmăreaŭ răsturnarea regimului instaurat la 6 Martie 1945 si inlocuirea guvernului Dr. PETRU GRUZA printr'un guvern care să satisfacă vederile programatice ale celor 3 partide fireste in punctele comune"

2.- " Nu cred că primirea legionarilor in partid a influentat aplicarea pe teren a acestor metode deoarece după câte stiu acesti oameni nu a vut functiuni importante oficiale in partid.

" Apare,ca atât HAGIA cât si BOCSA MALIN reprezentau elemente inclinate către dreapata...... "

" Nu cred că vre'un membru al conducerii centrale P.N.T. să fi dat directive cu caracter anti sovietic si rasism in timpul campaniei electorale. Dacă asemenea fenomene locale sau produs,bănuesc că ele s'au datorit participării la alegeri a elementelor foste Cuziste si legionare,care au profitat de imprejurare pentru a-şi răspândi doctrina.-

3.- " Tonul de critică vehementă al ziarului si linia de atac impotriva guvernului si regimului dela 6 Marzie 1945 era imprimat de conducerea partidului si anume personal de Dl MANIU,care in conversatiile cu subsemnatul cerea mentinerea actiunei de atac contra guvernului.

" Anumite note insinuări si tendinte care au fost interprëtate ca anti sovietice si anti-rasialeapărute in ziarul DREPATATEA au fost imprimate fără stiinta si aprobarea subsemnatului. Este dela sine inteles că rămân solidar- ca director cu linia generală politică a ziarelor "

" Referitor la relatiile dintre gazetă si gazetarii anglo-americani declar că nu am avut decât relatii normale de informare "

" Unele declaratii ale Dlui MANIU si unele comunicate ale delegatiei permanente,cenzurate sau nu se tipăreau la cererea Dlui MANIU pentru a fi comunicateXXXXX.

II.- Pregătirea fugei in străinătate.-

1.- Cu aproximativ o lună si jumătate inaintea incercării de plecare in străinătate,am luat hotărarea să

./.

părăsesc tara.

Această hotărâre am comunicat-o si Dlui MANIU care a fost de acord urmând ca plecarea să aibă loc atunci cân se va ivi ocazia.

2.- Am fost la Constanta ....să cercetez cu proprii mei ochi situatia pazei vaselor, urmărind ideia unei eventuale plecări pe unul din vasele aflate în port / TURCESC ENGLEU SAU AMERICAN/.

3.- "Cred că am comunicat acest lucru / situatia/ DLui MANIU ∅ că nu se poate pleca pe această cale /.

Ordinul de plecare l-a primit dela Dl MANIU în seara de 13 aproximativ la ora 22,3o după ce fusese avertizat în aceias seară la ora 19 tot Dl MANIU?

MANIU i-a comfirmat că lucru / plecarea / este bine organizată.

III. Misiunea în străinătate

Nimic important.-

IV. Actiunea suversivă si teroristă organizată cu armata

1.- Pe general NEGREI îl, apreciază " ca pe un om exagerat si violent " într'o trecută campanie electorală ~~am~~ a impuscat un adversar politic.

2." Cdor MOCANU avea legături cu Dnii MANIU MIHALACHE si PENESCU" . Colabora la DREPATATEA si frecventa cercuri nationali tărăniste.-

" Făcea parte din sectia militară P.N.T. am impresia"

~~III~~-Comandorul CIOROIU crede că a fost prezentant de el lui NICOLAE PENESCU. Frecventa în partid pe MANIU si MIHALACHE.

" Intocmea diferite lucrări cu caracter militar dintre care mi-a prezentat si mie un studiu asupra contributiei noastre la războiu anti hitlerist, si unul asupra organizării Ministerului Aerului si Marinwi.-

CIOROIU cunostea pe generalul PAUL TEODORESCU si avea legături cu I VINEA.-

---

NICOLAE CARANDINO

I.- Activitatea P.N.T. - surversivă,teroristă sovină

1.- Obiectul urmărit de P.N.T. in cooperare cu celelalte partide de opozitie : " intreaga activitate de luptă din tară si străinătate urmăreau răsturnarea regimului instaurat la 6 Martie 1945 si inlocuirea guvernului Dr. PETRU GRUZA printr'un guvern care să satisfacă vederile programatice ale celor 3 partide fireste in punctele comune"

2.- " Nu cred că primirea legionarilor in partid a influentat aplicarea pe teren a acestor metode deoarece după câte stiu acesti oameni nu a vut functiuni importante oficiale in partid.

" Apare,ca atât HAGIA cât si BOCSA MALIN reprezentau elemente inclinate către dreapata...... "

" Nu cred că vre'un membru al conducerii centrale P.N.T. să fi dat directive cu caracter anti sovietic si rasism in timpul campaniei electorale. Dacă asemenea fenomene locale sau produs,bănuesc că ele s'au datorit participării la alegeri a elementelor foste Cuziste si legionare,care au profitat de imprejurare pentru a-și răspândi doctrina.-

3.- " Tonul de critică vehementă al ziarului si linia de atac impotriva guvernului si regimului dela 6 Marzie 1945 era imprimat de conducerea partidului si anume personal de Dl MANIU,care in conversatiile cu subsemnatul cerea mentinerea actiunei de atac contra guvernului.

" Anumite note insinuări si tendinte care au fost interpretate ca anti sovietice si anti-rasialeapărute in ziarul DREPATATEA au fost imprimate fără stiinta si aprobarea subsemnatului. Este dela sine inteles că rămân solidar- ca director cu linia generală politică a ziarelor "

" Referitor la relatiile dintre gazetă si gazetarii anglo-americani declar că nu am avut decât relatii normale de informare "

" Unele declaratii ale Dlui MANIU si unele comunicate ale delegatiei permanente,cenzurate sau nu se tipăreau la cererea Dlui MANIU pentru a fi comunicateXXXXX.

II.- Pregătirea fugei in străinătate.-

1.- Cu aproximativ o lună si jumătate inaintea incercării de plecare in străinătate,am luat hotărarea să

./.

părăsesc tara.

Această hotărâre am comunicat-o si Dlui MANIU care a fost de acord urmând ca plecarea să aibă loc atunci cân se va ivi ocazia.

2.- Am fost la Constanta ....să cercetez cu propriii mei ochi situatia pazei vaselor, urmărind ideia unei eventuale plecări pe unul din vasele aflate in port / TURCESC ENGLEZ SAU AMERICAN/.

3.- "Cred că am comunicat acest lucru / situatia/ DLui MANIU / că nu se poate pleca pe această cale /.

Ordinul de plecare l-a primit dela Dl MANIU in seara de 13 aproximativ la ora 22,30 după ce fusese avertizat in aceias seară la ora 19 tot Dl MANIU?

MANIU i-a confirmat că lucru / plecarea / este bine organizată.

III. Misiunea in străinătate

Nimic important.-

IV. Actiunea suversivă si teroristă organizată cu armata

1.- Pe general NECREI il apreciază " ca pe un om exagerat si violent " intr'o trecută campanie electorală a impuscat un adversar politic.

2.- Cdor MOCANU avea legături cu Dnii MANIU MIHALACHE si PENESCU" . Colabora la DREPATATEA si frecventa cercuri nationali tărăniste.-

" Făcea parte din sectia militară P.N.T. am impresia"

III.-Comandorul CIOROIU crede că a fost prezentant de el lui NICOLAE PENESCU. Frecventa in partid pe MANIU si MIHALACHE.

" Intocmea diferite lucrări cu caracter militar dintre care mi-a prezentat si mie un studiu asupra contributiei noastre la războiu anti hitlerist, si unul asupra organizării Ministerului Aerului si Marinei.-

CIOROIU cunostea pe generalul PAUL TEODORESCU si avea legături cu I VINEA.-

---

N. Carandino-

*- 1/ Cum aţi ştiut să se organizeze lupta de rezistenţă a P.N.Ţ.-ului şi care sunt formele concrete ale acestei rezistenţe?

- Dacă rezistenţa a luat naştere sub presiunea fascismului, cum se face, că nu s'a manifestat sub nici o formă sub regimul de dictatură antonescian, şi nici pe timpul guvernelor Sănătescu - Rădescu?

- Care sunt cauzele pentru care rezistenţa s'a organizat şi manifestat numai după 6 Martie 1945?

1/ Care este atitudinea P.N.Ţ. faţă de U.R.S.S.?

2/ - Cum explicaţi că legăturile P.N.Ţ. în ţară şi străinătate nu au nici o contingenţă cu U.R.S.S.?

3/ - Care sunt motivele pentru care P.N.Ţ. nu a fost niciodată prezent în toate actele poporului de prietenie şi colaborare cu U.R.S.S.?

- ~~Cum explicaţi faptul că nici un membru al P.N.Ţ.~~

4/ - Recunoaşteţi utilitatea şi promptitudinea sprijinului sovietic în domeniul politic şi economic?

Cum explicaţi tăcerea presei P.N.Ţ. (Dreptatea) faţă de aceste ajutoare?

C H E S T I O N A R
Pentru N.Carandino.

1/. Cum aţi înţeles că trebue dusă lupta P.N.T., pentru promovarea ideologiei National-Ţărănistă?

Răspuns: Printr'o actiune de rezistenţă.

- Care sunt căile rezistenţei?

Răspuns: Rezistenţa a luat naştere sub presiunea fascismului.Ea s'a manifestat prin sabotaj,acte de terorism, lupte cu efective organizate gen militar,în unităţi şi M.U.

Rezistenţa este un patrimoniu pe care-l revendicăm. Aceste stări au devenit bunul comun al democraţiei şi nu faptul că o grupare sau alta a binevoit să nesocotească ne-ar putea îndemna să le uităm.Democraţi suntem şi nimic din ceiace apartine democraţiei nu ni se pare străin".

" Sfaturile de cuminţenie mi se par în acelaşi timp superflui şi prezumtive".

/ "Dreptatea" 1.II.1947" /.

"Libertatea se câştigă şi se păstrează numai prin luptă".

"Dreptatea" din 27.II.1947,în articolul "Să aşteptăm pregătiţi".

-

2/. Ce părere aveţi despre actiunea presei din străinătate,dusă în coloanele ziarului "La Roumanie Independente".?

- Ce efect au in ţară?
- Dar in străinătate?
- Ce stiti de Partidul Social Crestin National,preconizat de câţiva romăni refugiaţi în America?

./.

966

3/. Când aţi meditat prima oară la plecare?
- Pe la jumătatea lunei Iunie ,în ce stadiu vă aflaţi?
- Care au fost motivele determinante?
- Cine v'a dat sugestia?
- Unde urma să plecaţi?
- Cu cine?
- In ce scop?
- Cu cine trebuia să luaţi legătura în străinătate?
- In ce scop?
- Cu Dl.IULIU MANIU,când aţi discutat prima oară asupra plecării?
- Data?
- Unde veţi pleca?
- Cu cine?
- Misiunea?
- Ce aţi făcut între 5-14 Iulie a.c.?
- Din ziua de 5 Iulie aţi luat concediu în legătură cu disimularea plecării?
- Când s'a discutat plecarea în Turcia,Elvetia,Franţa şi Anglia?
- Unde mergeaţi?
- Cu cine intenţionaţi să luaţi legătură?
- Aici,cu cine aţi luat legătura înainte de a pleca?

4. Cunoaşte-ţi pe Comandorul CIOROIU ?
- De când?
- Cine vi l-a recomandat?
- Ce raporturi aţi avut cu el?
- A colaborat la ziarul "Dreptatea"?
- Ce articole a scris? Când?
- Ce lucrări de documentare a făcut? Cui le-a difuzat?
- Care sunt persoanele din P.N.T., cu care avea legături?
- Ce păreri avea Comandorul CIOROIU,despre activitatea P.N.T.?

----

(6)

-x- - Cine și din ce fonduri urma să se finanțeze pe timpul călătoriei?

- Din ce fonduri și cine urma să se asigure traiul în străinătate?

- Cu ce mijloace urma să asigurați realizarea unei S- în străinătate?

- Ce ați discutat cu S- Haim în această privință? Dar cu ceilalți membri ai grupului?

- Ce legătura era între ziarul „Dreptatea" și ziarul „Ardealul".

- Cine susținea ziarul
- Cu ce fonduri
- Cine da directive -

7

968
~~110~~
~~009713~~

Em. Seghie
I. Livianu
Vladimir Streinu
Șerban Cioculescu
~~[illegible]~~
Cornelia Coposu
N. Carandino
Profilo
Proca
Ion Totu
Lazăr Iliescu

Ilie Păunescu
Florian
Paul Lazărescu
Aurel Vasilescu

N. Carandino
14/7/947

6

Percheз. corp. Caramdino 969

Dir. comercial 00974 112

Matei Păunescu
direct. Ford Român

dir. general Armstrage
(englez)

prieten cu Cameron
" cu Robinson.

---

cer reprezentanţă auto Ford. p. Prahova

"Autocom" — Ploeşti
Lt. col. Grig. Jalba.

Boroş
Andrei Busuioc
G. Ionescu
St. Balaş
G. Docca

14/7/947

N. Caramdino

113

Redactori activi

N. Carandino
+ Em. Serghie
Lefăr Ilarie
[illegible]
L. G. Proca
I. Lobu
Ilie Păunescu
George Flora
Ion Totu
Al. Ionescu
I. Oancea
Arghirescu
~~G. Moraru~~

113

970

Necesități

a/ Reporteri

b/ Contribuția străduința a partidului

c/ rezolvarea problemei materiale Rador

Arestați	Propuneri	Încadrări
Ilie Păunescu	Em. Lovinescu	Vladimir Iliescu
Aurel Lipovschi	Ar. Brâncoveanu	Iuliu Cornilescu
Paul Lăzărescu	Maj. Viorlan	I. Liviu
Ion Filip	Aurel Stoican	
Florin Isac	N. Ciorănescu	
	Manole Răduleț	
	Em. Ionescu	
	G. Moraru	

N. Carandino
14/7/1947

Articlieri

N. Carandino
C. Capron
Lupu Ilcu
Em. Serghie
L. G. Preda
Profolo

Vlad Streian
Ştefan Ciocalteu
I. Livianu

4

N. Carandino ~~00976~~ ~~114~~ 971

I Lazăr Iliescu - Ion Totu

II ~~Procea~~, Profilo, Al. Ionescu, ~~G. Mocanu~~

III Ilie Păunescu

IV Aurel Vasilescu, G. Florian, Filip,

~~[illegible]~~

V Anghelescu, Aurel Lipinschi, Paul Lazărescu

---

dactilogr. I,
cal VI - Lucia Gărăineanu

N. Carandino
14/7/947

00977

118

972

Certificat

Subsemnatul, Comandantul Lagărului de Internaţi Politici Tg.-Jiu, adeveresc prin prezentul certificat, că D-l CARANDINO NICOLAE din Bucureşti strada Spiru Haret Nr. 16 a fost internat în acest lagăr dela data de 13 Decembrie 1942 194 , până la 5 Martie 1943 .când a fost eliberat conf. ord. M.A.I. Nr. 74508 din 4 Martie 1943.

Drept care i-am eliberat prezentul certificat pentru a-i servi la nevoe.

Comandantul Lagărului
Colonel,
Şerban Leoveanu

Şeful Biuroului Evidenţei
Căpitan,
S. Gheorghiu

Nr. 18360
1943 Martie 5

I. ~~[illegible]~~

a). Plecarea în străinătate:

Recunoaşte: Hotărârea de a pleca în străinătate, din iniţiativă proprie.

– În urma hotărârei sale luate cu o lună, o lună şi jumătate înainte de plecare şi comunicată lui Iuliu Maniu:

„ În seara zilei de 13 Iulie 1947, am luat hotărârea de a părăsi ţara cu avionul la ordinul Dlui Maniu. Destinaţia era Turcia".

– „ Am fost chemat de preşedintele P. N. Ţ. pe la orele 20, în ziua de 13 Iulie 1947, pentru a-mi comunica plecarea împreună cu alte trei persoane: Dl Ion Mihalache, Dl Ilie Lazăr, şi Dl N. Penescu.

– „ Am primit instrucţiuni dela Dl Maniu pe la orele nouă seara în ziua de 13 Iulie ca să-mi fac bagajele să fiu gata pentru orele 1 din noapte la rondul tramvaiului nr. 14, la capul liniei în ziua de 14 Iulie.

– „ De acasă am plecat cu un taxiu la arcul de triumf unde l-am găsit pe Ilie Lazăr aşteptându-mă conform instrucţiunilor ce am primit dela Dl I. Maniu.

(Decl. 14. Iul. 947.)

– „ Prima oară când Dl Maniu a discutat cu mine problema plecării a fost în seara zilei de 13 Iulie, aproximativ orele 7-8.-

(Decl. 15. Iul. 947.)

– „ Cu ocazia vizitei ce am făcut Dlui I. Maniu la înapoierea de la Constanţa, i-am comunicat că pe calea mări nu este posibilă plecarea, deoarece vasele sunt supravegheate. Am discutat apoi despre posibilitatea plecării pe calea aerului.

– După călătoria la Buzău.... „ cu această ocazie m'a întrebat cum merge chestiunea plecării mele.

(Decl. 18. Iulie 947.)

Initiativa plecări pe care o susține anchetatul ca determinată de motive de ordin personal și profesional cade, deoarece din declarațiile citate reiese că I. Maniu a avut intenția ca să plece și a organizat plecarea pe baza discuțiunilor, avute anterior și fiindcă anchetatul nu a făcut nici o pregătire materială a plecări. (preparative, mijloace materiale etc.)

– „D-l Maniu a opiniat că probabil mă vor ajuta ceilalți până mă voi descurca singur."

/Decl. 25.VII.947/.

– „In ceace privește mijloacele mele de subsistență în Turcia, mă bizuiam în afară de puținii bani pe care îi aveam pe mine și pe o temporară susținere a vreunuia dintre tovarășii mei de drum mai avuți."-

Decl. V-a 5. Aug. 947/.

Ulterior, a recunoscut că nu avea în noaptea de 13 Iulie nici un ban asupra lui iar cei 100 dolari i-a primit cu totul accidental de la D-l Bușulenga în noaptea plecării la orele 23.-

– „Suma de una sută dolari aflată asupra mea am avut-o dela D-l Bușulenga. El mi-a dat-o în noaptea de 13 Iulie pe la orele 11 noaptea aproximativ, acasă la mine unde telefonic îl chemasem"

/Decl 11 Sept. 947/.

– „Fiind lipsit de bani sunt sigur că D-l I. Maniu mi-ar fi dat dacă ar fi avut, suma absolut necesară plecării, el fiind în acel moment partidul"

/Decl. 13 Sept. 947/

Plecând în aceste condițiuni, reiese clar că a plecat pentru îndeplinirea sarcinilor ce

îi revenea în cadrul grupului:-

b/. Misiunea în străinătate. Ce recunoaște:

Recunoaște că a avut discuțiuni cu I. Maniu asupra unei misiuni cu caracter general, și care ar fi fost aceasta misiune.-

–„ L-am întrebat pe D-l I. Maniu ce voiu avea de făcut în străinătate. Mi-a răspuns că nu are el să mă învețe pe mine, știind eu foarte bine cum să mă descurc. Fireste a adaugat, că trebue să lupt pentru democrație, pentru libertăți publice și pentru ușurarea regimului din închisori."

/Decl. 15.VII.947/

–„ Din conversațiile de atunci n'a reeșit nici o misiune precisă, cel puțin în fața mea."

/Decl. 15.VII.947/.

–„ Activitatea mea în streinătate ar fi avut ca obiectiv susținerea luptei partidului N.Ț. din țară, în sensul instaurării unui regim de libertăți publice și democrație în sensul național țărănesc.-

–„ Totuși cred că activitatea mea s'ar fi desfășurat pe linia păstrată în țară și condusă peste hotare de I. Mihalache."

/Decl. 18.VII.947./.

–„ Referitor la rolul nostru în străinătate, nu-mi reamintesc decât lucruri de ordin general, între care rolul de a continua lupta partidului în străinătate, pentru asigurarea libertăților publice, a democrației în sensul programului P.N.Ț.-

/Decl II. 28.VII.947/

–„ Nu am primit personal vreo misiune precisă din partea D-lui I. Maniu, însă ne-a spus că va trebui să ducem în străinătate lupta necesară pentru a obține prin impresionarea opiniei publice străine respectarea acordului dela Moscova. Intenționam să plecăm

în Turcia și de acolo după împrejurări, - așa s'a vorbit în seara de 13 Iulie - să plecăm eventual în Italia, Franța, Elveția, Anglia, America".-

/Decl. V-a 5.VIII.947/.

-" Până la plecare am mai avut câteva întrevederi cu Dl. Maniu, în care am discutat posibilitățile de plecare. Cu aceste ocazii am discutat obiectivele generale ale activității mele din străinătate."

/Decl. 30.VIII.947/

-" Mie personal mi-a communicat Duminecă 13 Iulie seara înainte de plecare, că urmează să lupt pentru democrație, pentru libertățile publice și pentru ușurarea situației deținuților politici. Mijloacele mele de luptă pentru atingerea acestor obiective generale ar fi fost scrisul și conferințele eventuale.

/Decl. 30.VIII.947/.

-" In concepția mea misiunea era aceia desprinsă tot din conversație, de a lupta pentru democrație, libertăți publice, și ușurarea situației deținuților politici."

/Decl. 1 Sept. 947/-

-" Eu plecam în străinătate în seara de 13 Iulie, cu misiunea de a lupta pentru democrație și libertăți publice. Fiind lipsit de bani sunt sigur că Dl. I. Maniu mi-ar fi dat dacă ar fi avut, suma absolut necesară plecării, el fiind în acel moment partidul.-".

/Decl. 13. Sept. 947/.-

-" In ce privește misiunea peste hotare, nu am auzit dela Dl. Maniu, decât considerațiuni de ordin general. Intrebat de mine în mod expres, mi-a replicat că nu are să învețe el epurele ce are de făcut în pădure. Mi-a spus deasemeni în prezența Dlui Mihalache

⑤ 975

"că peste hotare să luptăm pentru democrație, libertăți publice și ușurarea situației deținuților politici. Am discutat despre direcțiile de drum și după ce am aflat că vom ateriza în Turcia la San-Stefano, am auzit ipotezele pentru viitor, adică eventuale plecări de acolo în alte state europene și eventual în St. Unite"

/Decl 15 Sept 947./-

- " Precizez că atunci când am vorbit prima dată cu D-l I. Maniu despre plecarea mea în străinătate, i-am expus o serie de sugestii privitoare la ce aș putea face în străinătate. Aceste sugestii se refereau la: articole de ziare, conferințe, legăturile de presă ce aș fi avut posibilitatea să le fac."-

- " Răspunsul pe care mi l-a dat d-l Maniu în seara de 13 Iulie când l-am întrebat ce voi avea de făcut în străinătate, a fost o evitare de indicație, întrucât, eu întrebând nu mă refeream la date tehnice despre felul de a lucra în gazetărie, ori răspunsul dumnealui numai astfel poate fi interpretat"

/ Decl. 16 Sept. 947./-

6). Misiunea în străinătate. O nu recunoaște.

Nu recunoaște că a avut instrucțiuni precise asupra sarcinilor ce i-ar fi revenit în cadrul grupului, și nici legăturile eventuale cu grupul din străinătate, ce trebuiau luate sau că le-a avut partidul.-

-" Nu am primit personal vre'o misiune precisă din partea D-lui I. Maniu"-

/ Decl. V-a 5. VIII. 947./

-" Despre eventuale legături în streinătate nu mi-s'a comunicat nimic."- /Decl. V-a 5. VIII. 947./-

– „Nu am cunoştinţă despre relaţiile D-lui Grigore Gafencu cu P.N.Ţ. şi nu ştiu că acţiunea acestuia la conf. de pace să fi fost rezultanta unei dispoziţiuni date DSale de cele trei partide de opoziţie din ţară.“–

/Decl. 30.VII. 947./.

Totuşi misiunea lui Carandino [cei ce avea şi discuţiuni în legătură cu această] este arătată de Iuliu Maniu şi declaraţiile sale [în cadrul grupului].–

– „. . . . cu mai mult timp înainte de 14.VII. 947 am discutat cu personalităţi importante din partid necesitatea de a pleca peste hotare. . . . . . La fel am discutat cu mai mult timp înainte de data plecării şi cu D-l Carandino despre plecarea DSale în streinătate.

/Decl. Maniu 19.VII. 1947.–/

– „...scopul pentru care D-l Carandino trebuia să plece era ca deîndată ce va ajunge în America să redacteze o gazetă românească care să reprezinte linia politică a partidului nostru şi în acelaş timp să ţină legătura cu gazetarii străini.“

/Decl. Maniu 5. Sept. 947./.

Deşi aceasta este contestată de Carandino, este înştiinţată de următoarele:

– „S'a găsit la mine o carte de vizită proprie, pe care era scrisă o adresă dictată mie de D-l Maniu. Adresa este mi-se pare unei rude a DSale: Lucreţia Tarcea din Cleveland Manor, Avenue 10746 număr de casă.– Pe verso o altă adresă, – Amelia Radu şi părintele Vasile Haţiegani care

este preot la Biserica Română din New-York."-

/Decl. II-a 15. Iulie 947/ 9982

-„ Adresele mi-s'au dat de D-l Maniu ca să corespondăm sau eventual să vedem persoanele respective în ipoteza în care ne-am fi dus acolo."-

/Decl. II-a 15. Iulie 947./

-" mi-a comunicat că obiectul chemării mele este hotărârea de a mă trimite în străinătate chiar în acea noapte, deoarece se ivise o ocazie favorabilă cu un avion. Mi-a mai comunicat că nu voiu pleca singur și că detalii voi primi către orele 9³⁰-10 când urma să revin."-

/Decl. 25 Iulie 947/-

-„ La întrebarea mea făcută D-lui Maniu asupra activității ce aveam de desfășurat în străinătate, D-sa mi-a răspuns că aceasta nu avea să mă învețe D-sa și că activitatea se va desfășura văzând și făcând.

/Decl. 25.VII.947/.

-„ L'am întrebat deasemenea cu cine urmează să plec și ce am de făcut în străinătate. Mi-a comunicat că atât persoanele cât și alte detalii privitoare la plecare, i-mi va da la orele 21-21³⁰ când va trebui să revin din nou la D-sa."-

/Decl. 28.VII.947./-

Voind să-și ia și soția....

-„ D-l I. Maniu a răspuns că este preferabil dacă este un loc liber, să plece un bărbat."- /Decl. 28.VII.947/.

— „În cazul în care a-şi fi plecat în America a-şi fi luat legătură cu ziariştii americani pe cari i-am cunoscut în calitate de corespondenţi de presă în România, şi anume: Frank Shea, Markham şi alţii.

/Decl. V.a 5 Aug. 947./

— „Dacă în străinătate prietenii mei politici cu care am plecat ar fi scos un ziar pentru susţinerea luptei democratice în vederea scopului urmărit, este posibil să fi acceptat conducerea acelui ziar, după examinarea programului respectiv." —

/Decl. 30.VIII.947./.-

— „La discutiunile avute când eu am spus că aş putea să scriu şi să vorbesc în public în străinătate, D.l Maniu a replicat „Da, ţi-a fi util acolo." Această utilitate reieşea în folosul partidului. ~~Precizez că aveam cunoştinţă să existau în str~~

/Decl. II.a 13 sept. 947/.-

— „Lupta mea în străinătate pentru democraţie şi libertăţi publice s'ar fi încadrat în lupta P.N.Ţ. pentru răsturnarea regimului instaurat la 6 Martie 1945.

/Decl. 13.IX.947/.-

— „Sunt convins că D.l Maniu ar fi discutat cu mine şi mi-ar fi dat instrucţiuni asupra activităţii mele din străinătate, asupra legăturilor pe care eventual trebuia ca să le iau cu diverşi oameni politici, precum şi despre conduita de presă faţă de diverşi oameni politici; această convingere o aveam din faptul că atunci când l-am întrebat pe D.l Maniu

că „eu ce voiu face acolo" dsa mi-a spus că despre aceasta ar trebui să stăm mai mult de vorbă și că mă va chema într'o după amiază când va avea răgaz. Probabil că precipitarea evenimentelor nu i-a dat răgazul necesar să stea cu mine de vorbă mai pe larg."-

/Decl. 15. Sept. 947./

In ceace priveste legăturile din străinătate:

-„Precizez că aveam cunoștință că existau în străinătate mai multe foste și actuali membrii ai partidului național țărănesc și străini de partid. Precizez deasemenea că în declarațiile anterioare mă refeream la lipsa mea de cunoștință precise, asupra legăturilor dintre partidul național-țărănesc și acest grup în sensul că aflasem de existența unor legături ca scrisorile Dlui Brianu, scrisoarea de omagiu iscălită: Gafencu, Tilea etc. către Dr. Maniu și primisem indicația de a nu-l ataca pe Dl Gafencu în ziar. Stiu că Dl. Maniu primea scrisori dela Dl. Brianu."-

/Decl. 13 Sept. 947./

-„In ceace privește acțiunea membrilor P.N.T. din străinătate Dl. I. Maniu mi-a vorbit adesea despre lipsa lor de activitate și concurs.-"

/Decl. 8 Sept. 947./.-

-„Știu că acțiunea Dlui Gafencu la conferința de pace nu era în concordanță cu acțiunea guvernului."

/Decl. 30 Aug. 947/-

-„Am aupit că Dl. Maniu ar fi primit din streinătate o scrisoare de omagiu,

din partea mai multor personalități românești. --- printre semnatari mi-sau și citat numele D-lor Gafencu, Tilea, Augustin Popa și alții. Auzind despre această scrisoare, am făcut asociație de idei între ce i-mi spusese D-l Maniu cu privire la D-l Gr. Gafencu și am bănuit că s'a produs între dumnealor în prealabil o împăcare.-

/Decl. II: 1. sept. 947/

- "Am auzit din mediile de partid că ar mai fi fost întocmite și alte memorii."

- "Am cerut în repetate rânduri D-lui N. Penescu textele memoriilor partidului, dar dumnealui nu mi-le-a remis niciodată."

/Decl. 2 sept. 947/

- "Nu aveam nici un fel de cunoștință în acel moment de faptul că D-l Grigore Gafencu ar duce o acțiune sistematică și organizată în subordinea conducerii p. n. t. Astăzi legând între ele informații și impresii sporadice, ca scrisoarea de omagiu cu bănuiala consecinței logice de împăcare, directiva de a nu ataca în ziar pe D-l Gafencu și coincidența între unele teze ale partidului și ale D-lui Gafencu și cu simpatia față de anglo-americani, i-mi dau seama că legături mai strânse între partid și D-l Gafencu au existat, fără ca eu să fi avut cunoștință despre ele în altfel.-"

/Decl. III 19. sept. 947/-

- " Astăzi apreciind această serie de coincidențe și legându-le între ele i-mi dau seama că trebuie să fi fost legături mai strânse între partid și Gafencu."

/Decl. 20 sept. 947/

c/. Înlăturarea prin forţă şi acţiuni subversive a regimului.

Ce recunoaşte:

1/- acţiune de critică vehementă şi atac.

"Tonul de critică vehementă al ziarului şi linia de atac împotriva guvernului şi al regimului dela 6 Martie era imprimat de conducerea partidului şi anume personal de Dr. I. Maniu, care în conversaţiile cu subsemnatul cerea menţinerea atitudinei de atac contra guvernului".-

/Decl. 4.VIII. 947./

2/ Agitaţie

–" La 8 Dec. am vorbit la o întrunire a Tineretului N.T. şi am lăudat spiritul de „sacrificii" al celor tineri la 8 Nov.-"

–" --- comemorând moartea studentului Iacovlov am sfătuit pe ascultători „să fie prudenţi!-"

/Decl. II a 4.VIII. 947./.

3/ Turburări făcute de elemente legionare şi cuziste.-

–" Dacă asemenea fenomene locale s'au produs, bănuiesc că ele s'au datorit participării la alegeri a elementelor foste cuziste şi legionare care au profitat de împrejurare pentru a-şi răspândi doctrina.-"

/Decl. II a 4.VIII. 947/

Prof. Leon Boabeş.

4/ Elemente de dreapta în partid

–" Dr. Hogea -... el cât şi Bocsa Mălin, reprezentau elemente cu înclinaţie către dreapta şi din această cauză n'am fost de acord cu o eventuală intrare a lor în redacţie.-"

/Decl. 5 VIII. 947./-

5/. Difuzare a de material clandestin

– "Unele declaraţii ale D-lui Maniu şi unele comunicate ale delegaţiei permanente, unele cenzurate altele nu, se imprimau la cererea conducerii de partid, într'un număr restrâns de exemplare pentru informarea membrilor conducerii."

(Decl. III-a 5. VIII. 947.)

–"– "In ce priveşte difuzarea copiilor de pe articole cenzurate, ştiu numai că la cererea D-lui Maniu, se tipăreau un număr redus de copii din unele comunicate ale delegaţiei sau din unele discursuri ale domniei sale cenzurate uneori, pentru a fi comunicate membrilor delegaţiei permanente."

(Decl. IV. 5. VIII. 947.)

6/. Acţiuni de forţă turbulente:

– "Ilie Lazăr .... "activitatea D-sale pe teren ştiu că a fost dusă în ateliere şi fabrici prin propagandă dela om la om şi prin manifeste. .... colaboratorii lui principali, D-nii Lambru. Lupu şi Burcaru ca muncitori şi oameni de acţiune pe teren"

(Decl. 3. Sept. 947.)

– "Ştiu că s'au baricadat în fabrici interzicând muncitorilor din alte întreprinderi să participe la alegeri şi că au fost incidente violente, cu sânge şi arme până ce a intervenit armata".

– "La 8 Nov. ştiu deasemenea că D-l Ilie Lazăr a jucat un rol însemnat. Am aflat din partid despre o şedinţă în preajma acelei zile, la care au participat şefii de sectoare şi circumscripţii."

(Decl. 3 Sept. 947.)

/ Relaţii cu misiunile Angl-Am.

– " Am avut legături de recepţie oficială şi banchete cu membrii Misiunilor Angl.-Am. legături profesionale mai frecvente relativ şi de ordin profesional am avut cu ataşaţii de presă Bennett şi Frank Shea. Întâlneam în deosebi pe D-l Shea ¹) şi pe ajutorul său Sam Buta."

/Decl. II-a 4 Aug. 947./

8/. Conducerea Bir. Pres.

– " Am condus un timp relativ scurt în toamna anului 1946, biroul de presă al partidului.-

/Decl. 31. VIII. 947./.

– " Însărcinarea principală a bir. de presă era de a ține contact cu presa străină şi română în vederea transmiterii informaţiilor de parti[d]".

– "Biroul de presă mai redacta şi un buletin de informare a conducerii de partid."-

Decl. 16. sept. 947./

– " Buletinul ~~de presă~~ care se redacta sub conducerea mea cuprindea adesea o revistă a presei interne, ştiri de radio şi telegrame externe, articole uneori din presa străină şi comunicări obţinute prin fruntaşii autorizaţi ai partidului, despre evenimentele din provincie sau simple întâmplări menite să intereseze conducerea."-

/Decl. 16. sept. 947./

9/. Cunoştea C.A.M. şi pe conducătorii acesteia.-

– " Cunosc din P.N.Ţ. şi dintre ~~[illegible]~~ prietenii militari ai fruntaşilor partidului mai mulţi ofiţeri dintre cari identific pe D-l Gl. Negrei, pe D-l Gl. Popov, pe D-l Gl. Barbu pe D-l Gl. Drăgănescu, D-l Cdor Cioroiu pe D-l Cdor Mocanu etc. În mod deosebit am cunoscut pe Cdorul Cioroiu şi pe Cdorul Mocanu."

– " Cred că D-l Mocanu îl vizita pe D-l Maniu şi pentru chestiuni sau însărcinări de ordin militar.

– "Cu privire la D-l Cdr Cioroiu deasemenea nu-mi explic accesul pe lângă D-l I. Maniu neştiind obiectul vizitelor sale.-"

– "Îmi reamintesc că D-l Lt. Cdr Ciorniu mi-a spus că lucrările de specialitate pe care mi-le-a predat, le-a dat sau le va da şi D-lui Maniu.-"

/decl. 12. Aug. 947./

– "În ceace priveşte conducerea cercului profesional militar pe capitală am aflat că el ar fi fost condus personal de D-l I. Mihalache."

– "Am aflat incidental şi din spusele altora că se discutau planuri şi memorii de reorganizarea armatei şi a ministerelor. Unul din aceste planuri al organizării Ministerului Aerului şi Marinei mi-a fost deasemeni depus la gazetă de Comandorul Ciorniu.-

/decl. 3 Sept. 947/

Ce nu recunoaşte:

Nu recunoaşte nici o activitate ilegală de răsturnare prin forţă a guvernului şi a regimului.-

Faţă de recunoaşterile de mai sus este clar, că chiar dacă nu a fost pus în curent decât cu sarcinile ce îi reveneau, – avea cunoştinţă de toate acţiunile ce erau preconizate de partid pentru răsturnarea prin forţă a regimului.—

1

980

~~00986~~

Ce declară despre alţii.

Despre Iuliu Maniu: — „Linia generală a dreptăţii era fixată de Dl Maniu, linie de luptă intransigentă. /Decl. 4. IX. 1947/.

— „Iuliu Maniu s'a văzut obligat să dea comunicatul cunoscut prin care gărzile erau dizolvate... Dizolvarea avea cusurul de a recunoaşte implicit apartenenţa de partid până în acel moment. /Decl. 4. IX. 1947/

— „Am auzit că Dl Maniu a primit din străinătate o scrisoare de omagiu din partea mai multor persoane, printre semnătarii mi s'au fixat numele Dlor Gafencu, Tilea, Augustin Popa şi alţii. /Decl. 1 Sept. 947/.

— „Cu ocazia unei discuţii avută însă cu Dl Maniu privitor la o notă apărută în gazetă, mi-a dat dispoziţiuni să nu fie atacat Dl Gafencu în gazetă, deoarece duce în (~~gazetă~~) străinătate o activitate interesantă în concordanţă cu vederile p. n. ţ. — /Decl. 5 Aug. 947/.

— „Ştiu că Dl Maniu primea scrisori dela Dl Bianu. Acest lucru îl ştiu din anturajul Dlui Maniu. — /Decl. 13 Sept. 947/.

— „In ceace priveşte activitatea membrilor P.N.Ţ. din străinătate Dl I. Maniu, mi-a vorbit despre lipsa lor de activitate şi concurs. /Decl. 8 Sept. 947/.

— „Şi-mi amintesc printre altele că Dl Maniu a spus că după plecarea noastră partidul va avea numai şi treabă multă. /Decl. 14. Sept. 947/

— La plecare a spus lui Gafencu şi Popescu: „Va începe dintr'o cireaşă şi iarna noastră" 1. IX. 947.

②

Despre N. Penescu :- — „.... se ocupa în mod deosebit de redactarea memoriilor și protestelor înaintate către Marii Aliați /Decl. 3 Sept. 1947/.

— „D-l Penescu era apreciat drept bun cunoscător al problemelor externe și cred că în această calitate a fost desemnat să plece în străinătate cu ocazia încercării din 14 Iulie.- /Decl. 3 sept. 947/.

— „D-l Penescu păstra ca secretar general, arhiva partidului și ținea evidența convocări forurilor statutare. /Decl. 3 sept. 947/.

— „ cred că l'am prezentat lui N. Penescu pe colonel Ciorbiu/ /Decl. 5 Aug. 947/.

Despre Ilie Lazăr : — „Activitatea D-sale pe teren știu că a fost dusă în ateliere și fabrici prin propagandă dela om la om și prin manifeste /Decl. 3 Sept. 947/.

— „ Știu că s'au baricadat în fabrică interzicând muncitorilor din alte întreprinderi să participe la alegeri și că au fost incidente violente, cu răngi și arme până ce a intervenit armata. /Decl 3 Sept./

— „La 8 Nov. știu deasemenea că D-l I. Lazăr a jucat un rol însemnat. Am aflat din partid despre o ședință în preajma acelei zile la care au participat șefii de sectoare și circumscripții /Decl. 3 Sept. 947/.

— „ Știu că pregătirea acestei manifestații (8 Nov. 1945) a fost făcută de D-l Ilie Lazăr cu concursul colaboratorilor săi apropiați.-

— „ Știu că a fost delegat de D-l I. Maniu să se ocupe cu chestiuni muncitorești și propaganda în sânul muncitorimei. /Decl. 3 Sept. 947/.

Despre V. Serdici: — "... relațiile cu misiunile streine și în special cu cele engleze și americane, precum și contactele cu ziariști streini importanți, de origină anglo-saxonă, ele erau în seama D-lui Serdici, care cunoștea limba engleză și care lucra în acest sens la biroul, funcționând la el acasă.-

Despre Gl. Negrei Gabriel: — „Cunosc pe Gl. Negrei, fost candidat în Vaslui la alegerile din 19 Nov. Știu că îndeplinea funcția de președinte al secției militare din P.N.Ț. Îl apreciez ca pe un om exagerat și violent. Se știe că într'o trecută campanie electorală a împușcat un adversar politic. /Decl. 5 Aug. 947/.

Despre Cdorul Mocanu Gh.: — Cunosc de multă vreme pe Cdorul Mocanu, cu care am colaborat prin anul 1940 la „Curentul Familiei". Pe vremea aceea era ofițer activ, ulterior a fost deblocat. Cred că în acea epocă mai colabora și la celelalte ziare care aparțineau „Curentului". Din p.d.v. intelectual, Cdorul Mocanu era un ofițer pregătit, cu oarecare facilități la scris, cu multe calități de credință și hărnicie. Între alte subiecte pe care le aborda, știu că făcea reportaje militare și cronici ale războiului. Știu că după 23 Aug. umbla prin cercuri național-țărăniste. Nu știu dacă era membru al partidului. În partid avea legături cu D-nii Maniu, Mihalache, Penescu.- Făcea parte din secția militară P.N.Ț, am impresia.- /Decl. 5 Aug. 947/.

Despre Cdorul Cioroiu : — Cred că l-am prezentat lui N. [illegible]nescu.
Il frecventa în partid pe Dl. Maniu şi Mihalache.
Intocmea diferite lucrări cu caracter militar, dintre care mi-a prezentat şi mie un studiu asupra contribuţiei noastre la războiul antihitlerist şi unul asupra organizării Ministerului Aerului şi Marinei. Bănuiesc că a înaintat şi conducerii de partid studiile sale. Apreciez că aceste studii le întocmea pentru serviciul partidului ca documentare în eventualitatea unei guvernări.
Ştiu că cdorul Cioroiu îl cunoştea pe d.lul Teodorescu Paul pe care îl aprecia. Buc. 5 Aug. 1947.-

UN PROTEST AL ZIARULUI "DREPTATEA" IMPOTRIVA REGIMU-LUI DE CENZURA.-

D.N.Carandino, directorul ziarului "Dreptatea", a înaintat următorul protest D-lui Ministru al Informatiilor:

DOMNULE MINISTRU,

Ne permitem să revenim asupra cererei noastre înregistrată la Nr.8.364 din 4 Februarie a.c., dat fiind ecoul neînsemnat pe care ea l-a avut în ceeace priveşte ameliorarea condiţiilor de exercitare a cenzurii. V-am trimis atunci spre examinare şpalturile unei singure zile însoţite de comentariul nostru explicativ, în speranţa că un sumar examen v'ar îndemna în calitate de vechi ziarist, să interveniţi pentru a se acorda scrisului acel minim de libertate de care nu se poate dispensa. Dacă insistăm în rândurile de faţă, nu o facem pentru a reînoi cele spuse, ci pentru a trage anume concluzii de ordin general, pentru a însemna o dată şi pentru a marca public stilul de lucru al cenzurii.

Tinem să observăm dintru început că nu suntem supuşi unei oprelişti cu caracter principal, că art-16 din convenţia de armistiţiu nu are la rândul lui nici o legătură cât de vagă cu practica funcţionarilor Dvs. Nu există "chestii interzise", nu există "probleme tabu", nu există un fir teoretic îndrumător, toate articolele, toate reportajele, toate informaţiile noastre devin rând pe rând obiectivul de masacru al unei cenzuri cu evident caracter de şicanare şi sabotare. Se foarfecă scrisul din orişice domeniu, fanteria cenzorului plimbându-se în voe dela cele mai subtile probleme de doctrină până la cele mai circumscrise atacuri personale. Mărturisim totuşi că în această furioasă pornire n'am putut identifica un sistem măcar un fir conducător.-

Să însemnăm totuşi câteva reveniri stereotipe. Partidul comunist ca şi membrii săi mai importanţi beneficiază de o scoatere de sub focul analizei critice. Liberalii tătărăscieni şi social democraţii guvernamentali se bucură de acelaş regim dar numai în conformitate cu fluctuaţia raporturilor din B.P.D. De altminteri rivalităţile şi disensiunile

./.

ori cât de anodine dintre grupările participante la regim parvin foarte rar să vadă lumina zilei. Nici problemele de politică muncitorească n'au mai multă şansă. Este suficient să pui în discuţie soliditatea F U-M-ului ca să trezeşti reacţia cenzurii. Problemele economice la ordinea zilei, chiar cele tratate amplu în ziarele de specialitate şi în prea "independentă" nu izbutesc să încapă în coloanele "Dreptăţii".-

Cât priveşte atitudinea faţă de marii noştri Aliaţi este suficient să observăm că ni se suprimă articole, informaţii şi telegrame sub presupunerea că ar fi favorabile Statelor Unite şi că posibilităţile noastre de a mulţumi pentru ajutoarele primite au fost reduse simţitor de cenzură.-

In general am putut constata că se urmăresc, de astă dată cu oarecare spirit logic două obiective:

a). declasarea nivelului gazetei,

b). împiedecarea aparitei.

In acest sens ni se suprimă destule articole de calitate în întregimea lor sau în pasagiile mai importante cu scop vădit de a încurca înţelesul de a deprecia valoarea tehnică a textului suplinind printr'o colaborare nesolicitată şi nedorită a cenzorului tot ceeace autorul respectiv se ostenise să exprime.-

Exemple numeroase vă stau la dispoziţie pentru a dovedi realitatea acestei puţin elegante proceduri.-

Pe de altă parte întârzierile zilnice ale serviciilo Dvs. izbutesc să ne transforme din ziar de prânz în ziar de seară şi de cele mai multe ori din ziar în patru pagini în ziar de numai două pagini, până şi în cazurile destul de rar în care hârtia pusă la dispoziţie ne-ar permite o prezentare normală.-

DOMNULE MINISTRU,

Acestea fiind în mod succint faptele de care avem a ne plânge, vă rugăm să binevoiti a interveni pentru ca ziarul nostru să nu suporte un regim special de control exercitat de responsabili ai partidului comunist ci să se bucure de ceeace ne-am permite să denumim "regimul comun al tuturor publicaţiilor".-

Nu ne îndoim pe de altă parte că o intervenţie a Dvs ar putea tempera excesul de zel al unui personal din activitatea căruia nu ştim dacă trebue să relevăm în primul rând incompetenţa sau neraţionala vrăjmăşie.-

Primiţi vă rog Domnule Ministru, salutările noastre distinse.

(ss) N.Carandino

6 Martie 1947.

15

984

~~00991~~ 94

ROMANIA

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

PREFECTURA POLIŢIEI CAPITALEI

DIRECŢIUNEA POLIŢIEI DE SIGURANŢA

SE APROBĂ :

Judecător de Instrucţie Militar

Magistrat,

Nr. 142

CĂTRE

PARCHETUL CURŢII MARŢIALE C. M. C.

Avem onoare a vă ruga să binevoiţi a încuviinţa efectuarea unei percheziţii domiciliare la locuinţa numitului .... din Bucureşti Str. .... Nr. ...... unde suntem informaţi că s'ar afla material ce interesează ordinea şi Siguranţa Statului.

Directorul Pol. de Siguranţă,

România · Poliţia de Siguranţă · Prefectura Poliţiei Capitalei

Şeful Serviciului,

15

00992 985 92

Proces-Verbal

Astăzi 14 Iulie 1947 orele 13^30.

Noi, Emitan Ilie, comisar sef, la Direcția Poliției Judiciare din Prefectura Poliției Capitalei.

Având în vedere ord. No. 147/947 a Parchetului Curții Martiale a C.M.C. prin care autoriza efectuarea percheziției domiciliare la locuința d-lui Nicolae Caravidino din București str. Spiru Haret No. 16 —

In baza celor de mai sus, astăzi data și ora arătată, ne-am transportat în str. Spiru Haret No. 16, însoțit fiind de comis. Simion Solomon, ag. Zanfir Ștefan, Baplea Ioan și Ungureanu Vasile, toți din Direcția Poliției Judiciare din Prefectura Poliției Capitalei, unde am găsit prezente pe Lucreția Ungureanu, femeie de serviciu la dl. Caravidino și Eugenia Necke din str. Spiru Haret No. 16, cărora spunând calitatea și scopul venirii noastre, după care am procedat la percheziționarea apartamentului și dependințelor, rezultatul fiind negativ —

Drept, care am încheiat prezentul proces verbal —

Comis. sef
Emitan

Martori:
Lucreția Ungureanu
Eug. Necke
[illegible]

Declaraţie

Subsemnata Lucreţia Ungureanu, femee de serviciu la Dl. N. Carandino din Str. Spiru Haret No 16, declar următoarele:

Astăzi 14 Iulie 1947 orele 13 30, în urma percheziţiei domiciliare efectuate la Dl. N. Carandino, de către Dl. comis. şef Pintilie Ilie, din Prefectura Poliţiei Capitalei, nu s'a ridicat nici un obiect din locuinţa d-sale.

Atât declar şi semnez propriu

Lucreţia Ungureanu.

987
~~90~~
~~00994~~

Proces Verbal

Astăzi 14 Iulie 1947

Noi Voinescu Alexandru, comisar șef în Directiunea Generală a Poliției, asistat de comisarul Sandu Nicolae, din aceiași Directiune Generală;

În baza delegației primite dela Directiune de a cerceta pe reținutul Carandino Nicolae, asupra obiectelor ce i-au fost luate la prima cercetare, am procedat astăzi, data de mai sus la interogarea numitului, care ne dă o declarație consemnată în prezentul proces verbal, după cum urmează;

Subsemnatul Carandino Nicolae, ziarist, domiciliat în București, str. Spiru Haret No 16, declar că mi s'au luat la prima cercetare următoarele obiecte:

- 1 ceas de mână „Tellus"
- 1 portfeuille cu acte și una sută dolari
- Acte personale, printre care biroul populației și permis c.f.r. de ziarist, într-o tiplă.
- 1 legătură de chei
- 1 pălărie, un trench-coat, o curea de piele, o batistă
- 1 stilo și un creion port-mină
- 1 pereche ochelari soare
- 1 valiză carton presat cu: un necesaire de piele cu serviciu de toaletă; rufărie de corp, haine (nu mi-aduc aminte precis câte), prosoape, pantofi, etc.

Aceasta declar și semnez propriu.

N. Carandino

Drept care am dresat prezentul proces verbal

Comisar șef Alex Voinescu   asistent: N. Sandu.

~~00995~~ ~~89~~ 988

PROCES VERBAL,

Astăzi 14 luna Iulie anul 1947

Noi, Voinescu Alexandru comisar de serviciu la Direcţiunea Generală a Poliţiei din Ministerul Afacerilor Interne ; asistat de comisar Sandu Nicolae din aceiaşi Direcţiune Generală

Constatăm prin prezentul proces verbal că, percheziţionând pe Carandino Nicolae de ani 42 de profesie ziarist originar din Brăila cu domiciliul în Bucureşti, str. Spiru Haret Nr. 16. trimis de ______ cu raportul Nr. ______ găsindu-se asupra sa următoarele : una pereche şireturi

COMISAR DE SERVICIU

Alex Voinescu

Asistenţi [signature]

Deţinut N. Carandino

DOVADA

Am primit banii şi obiectele prevăzute în prezentul proces verbal.

Deţinut. ____________

M. A.

12

989

Recunosc că au fost găsite asupra mea hârtiile menționate și semnate dealtfel de mine

N. Carandino. 14/7/947

PROCES - VERBAL

Astăzi 14 Iulie 1947.

Noi, Popescu Nicolae, Directorul Politiei de Siguranță am constatat prin prezentul proces-verbal că in bagajul numitului NICOLAE CARANDINO, care au fost găsite asupra lor in avionul cu care vroia să fugă din țară, următoarele:

- Patru notițe, 2 /două/ carti de vizită, un Certificat Nr.16 din 13 Decembrie 1943, eliberat de Lagărul Tg.Jiu, D-lui Carandino Nicolae, un memoriu semnat de Dl.N.Carandino.

Drept pentru care am dresat prezentul proces-verbal spre cele legale.

DIRECTORUL POL.DE SIGURANTA.

N. D. Popescu

11

Recunosc că obiectele menționate în acest proces-verbal au fost găsite în bagajul meu ridicat din magazia care se găsea pe câmpul de decolare al avionului cu care urma să părăsesc Țara
14/7/947 N. Carandino

82/990

PROCES - VERBAL

Astăzi 14 Iulie 1947.-

Noi, Popescu Nicolae, Directorul Poliției de Siguranță am constatat prin prezentul proces-verbal că in bagajul numitului CARANDINO NICOLAE și numitei LILI CARANDINO, care au fost găsite asupra lor in avionul cu care vroia să fugă din țară următoarele:

-Un cupapie, 9 /nouă/ cămăși bărbătesti, 11 /unsprezece/ perechi de ciorapi bărbătești, un neseser de toaletă, un plouver bărbătesc, o carte de Manon Lescaut, 6 /șease/ batiste diferite bărbătesti, un pașaport vechiu, o carte de identitate eliberată de Minusterul Culturii Nationale si al Cultelor la data de 1 Februarie 1945, una diplomă de licentă in Drept Nr. 11951, eliberată la data de 14 Ianuarie 1928, una adeverință eliberată de Lagărul de Internati Tg. Jiu la data de 5 Marte 1943 cu Nr. 18343, un certificat /cazier/ Nr. 33o15 eliberat la 11 Noembrie 1944, un porfeu piele de porc, 2 /două/ pijamale bărbătesti, un Ordin de Mobilizare pentru Lucru Nr. 5/3o22 din anul 1942-43, Ordinul de Chemare Nr. 596376 din 13 Ianuarie 1944, Carnetul Nr. 194 al Ofiterului de Rez. N. CARANDINO, 4 /patru/ indispensabili, un prosop, un veston alb, 13 /treisprezece/ cravate diferite, o pipă, 2 /două/ cutii chibrituri, un pomociu de ras, un săpun de ras, o masină de ascutit lame, un foarfece, un veston negru, un pantalon negru strafat, un pantalon gris, una pereche pantofi negri bărbătești, incă una pereche de pantofi negri bărbătesti, o cutie cu pudră, un geamantan de carton si unul de piele de porc.

Drept pentru care am incheeat prezentul proces-verbal

DIRECTORUL POL. DE SIGURANTA,

N. D. Popescu

40

~~88~~ 991

~~89598~~

PROCES - VERBAL

Astăzi 14 Iulie 1947.-

Noi, Popescu Nicolae, Directorul Politiei de Siguranță am constatat prin prezentul proces-verbal că in bagajul numitului CARANDINO NICOLAE şi numitei LILI CARANDINO, care au fost găsite asupra lor in avionul cu care vroia să fugă din tară următoarele:

-Un cupapie, 9 /nouă/ cămăşi bărbătesti, 11 /unsprezece/ perechi de ciorapi bărbăteşti, un neseser de toaletă, un plouver bărbătesc, o carte de Manon Lescaut, 6 /şease/ batiste diferite bărbătesti, un paşaport vechiu, o carte de identitate eliberată de Minusterul Culturii Nationale si al Cultelor la data de 1 Februarie 1945, una diplomă de licentă in Drept Nr.11951, eliberată la data de 14 Ianuarie 1928, una adeverinţă eliberată de Lagărul de Internati Tg.Jiu la data de 5 Martie 1943 cu Nr.18343, un certificat /cazier/ Nr.33o15 eliberat la 11 Noembrie 1944, un porfeu piele de porc, 2 /două/ pijamale bărbătesti, un Ordin de Mobilizare pentru Lucru Nr.5/3o22 din anul 1942-43, Ordinul de Chemare Nr.596376 din 13 Ianuarie 1944, Carnetul Nr.194 al Ofiterului de Rez.N.CARANDINO, 4 /patru/ indispensabili, un prosop, un veston alb, 13 /treisprezece/ cravate diferite, o pipă, 2 /două/ cutii chibrituri, un pomociu de ras, un săpun de ras, o masină de ascutit lame, un foarfece, un veston negru, un pantalon negru strafat, un pantalon gris, una pereche pantofi negri bărbăteşti, incă una pereche de pantofi negri bărbătesti, o cutie cu pudră, un geamantan de carton si unul de piele de porc.

Drept pentru care am incheeat prezentul proces-verbal.

DIRECTORUL POL.DE SIGURANTA,

992

~~10999~~

10

TRIBUNALUL MILITAR CORPUL II ARMATA
— Parchetul Militar —

MANDAT DE DEȚINERE Nr. 18111

In virtutea Legii și în numele M. S. Regelui Mihai I.

Noi Maior Mag. R. Mordorascu, Procuror Militar, pe lângă Parchetul Tribunalului Militar al Corpului II Armată.

In baza art. 143 din C. J. M., având în vedere că în contra lui Carandino Nicolae din București Str. Nr. sunt indicii de vinovăţie pentru fapta de uneltire contra siguranței Statului

prev. și pen. de art.

Având în vedere că în interesul cercetărilor cu care s'a delegat organele Direcțiunei Generale a Poliţiei este nevoe de deținerea invinuitului pe timp de — zile.

Având în vedere art. 159, 160, 162 și 165 C. J. M.

Cerem tuturor agenților forței publice să rețină și să conducă la arestul Ministerului Afacerilor Internelor din București Strada Academiei Nr. 34 pe susnumitul.

Cerem șefului arestului să-l primească și să-l rețină pe timp de 30 zile cu începere dela 15 Iulie 1947.

Dat în București astăzi 18 Iulie /947.

Procuror Militar.-
Maior Valdăreanu

Am luat cunoștință învinuit

CURTEA MARȚIALĂ PARCHET

Prezentul dos.
conține 999 file
19.03.955 Lt. [signature]

Astăzi 12.05.2003, noi, Rotaru Lucian
(reprezentant SRI) și Hlinca Alina (reprezentant CNSAS), am
procedat la renumerotarea dosarului nr. 40001, vol. 27,
care conține un număr de 992 file, plus I file, adică
993 file (total), +647 bis = 994

Reprezentant SRI [signature]

Reprezentant CNSAS
AHlinca